ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1904

INSTITUTI ... TIRANE ... HE

BKSH

BKSH

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης εἶνε ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Χριστοφορίδου, ὅστις γεννηθεὶς ἐν Ἐλβασανίῳ τῆς Ἀλβανίας ἐν ἔτει 1827 ἀπέθανεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατὰ τὸ ἔτος 1895.

Ὁ λόγιος οὗτος ἀνὴρ μαθὼν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Ἰωαννίνοις καὶ περιελθὼν διαφόρους ξένας χώρας, ὅπου ἐπορίσθη ἱκανὴν ἐμπειρίαν καὶ μάθησιν ξένων μάλιστα γλωσσῶν, ἐτιμᾶτο καὶ ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ ὡς ὁ δοκιμώτατος ἐπιστήμων καὶ ἐρευνητὴς τῆς μητρικῆς αὐτῷ γλώσσης, εἰς ἣν μετέφρασε τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ἐξέδωκε ζῶν διάφορα συγγράμματα, οἷον Ἀλφαβητάριον ἀλβανικὸν καὶ Γραμματικὴν τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο, φιλοπόνημα εἰκοσαετοῦς ἐργασίας καὶ ἀτρύτων μόχθων, καταλειφθὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ χειρόγραφον ἐκδίδεται νῦν τὸ πρῶτον ἀκριβῶς καὶ ἀπαραλλάκτως ὡς εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Παραδίδεται δὲ σήμερον εἰς τὸ φῶς οὐ μόνον ὡς χρέος ὀφειλόμενον πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὴν φήμην τοῦ συγγραφέως, ὅστις φιλοτίμως ἐργαζόμενος ἐκόσμησε καὶ ἠγάπησε τὸ εὔελπι γένος αὐτοῦ καὶ τὴν πατρῴαν φωνήν, ἀλλὰ καὶ ὡς πολύτιμον παιδαγωγικὸν ὄργανον μέλλον νὰ διδάξῃ τὸν γενναῖον Ἀλβανικὸν λαὸν διὰ τοῦ πρακτικοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ὁδηγίας τοῦ λογιωτάτου τῶν τέκνων του, ὅτι μόνον τῇ ἀρωγῇ, τῇ χειραγωγίᾳ

καὶ τῇ ἐμπνεύσει τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης θὰ δυνηθῇ οὗτος σὺν τῷ χρόνῳ νὰ συντάξῃ καὶ καταστήσῃ τὴν ἰδίαν αὑτοῦ γλῶσσαν ἀληθῶς μητέρα ἰδεῶν, ἐξημερώσεως καὶ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ πολιτισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις 1904.

BKSH

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

('Αργ.)	=	'Αργυρόκαστρον.
(Αὐλ.)	=	Αὐλών.
(Βερατ.)	=	Βεράτιον.
(budi)	=	Budi (κώμη).
(bogdan)	=	Bogdan (κώμη).
(γ.)	=	γεγιστί, κατὰ τὴν γεγικὴν διάλεκτον.
(Δυρ.)	=	Δυρράχιον.
(Dιbϱ.)	=	Δίβρα.
('Ελβασ.)	=	'Ελβασάνιον.
(Jακ.)	=	Διάκοβα.
(Καβ.)	=	Καβάϊα.
(Κορτ.)	=	Κοριτσά.
(Κολ.)	=	Κωλώνι̯α (ἐπαρχία).
(Κουρβ.)	=	Κουρβελέσιον (διαμέρισμα Αὐλῶνος-Τεπελενίου).
(Κρουj.)	=	Κρόϊα.
(Λjαπ.)	=	Λιαπιστί, κατὰ τὴν Λιαπικὴν διάλεκτον.
(Μαλj.)	=	Μαλεσία (ἐπαρχία ὀρεινή).
(Ματ.)	=	Μαθία.
(Μιϱg̱d.)	=	Μιρδιτία.
(Μυζ.)	=	Μυζεκία.
(Περμ.)	=	Πρεμετή.
(Πιζϱ.)	=	Πρεζρένη.

(ρ.)	=	ρῆμα.
(Σ)	=	Σκόδρα.
(τ.)	=	Τοσκιστί, κατὰ τὴν Τοσκικὴν διάλεκτον.
(Τεπελ.)	=	Τεπελένιον.
(Τουρκ.)	=	Τουρκιστί.
(Τσ̈αμ.)	=	Τσαμιστί, κατὰ τὴν τσαμικὴν διάλεκτον.
(Τυρ.)	=	Τύραννα.
(Τετ.)	=	Τετόβα.
(ὑποκρ.)	=	ὑποκοριστικόν.
(Ὕδρ.)	=	Ὕδρα.
(Χειμ.)	=	Χειμάρα.

BKSH

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

BKSH

Α

α: σύνδεσμος διαζευκτικός·=ἢ α-α=ἢ-ἤ. Γjέργι βιέν σοτ α νέσε̣ρε̣= ὁ Γεώργιος ἔρχεται σήμερον ἢ αὔριον.

α-απὸ; α-απόϱ.- σύνδεσμος ἐρωτηματικὸς ὅταν προηγῆται ἐρώτησις γενική: Κούρε̣ βιέν Γjέργι νγα φσ̈άτι; σοτ από νέσε̣ρε̣; Πότε ἔρχεται ὁ Γεώργιος ἀπὸ τὸ χωρίον, σήμερον ἢ αὔριον; σι ε do bούκε̣νε̣ τε̣ νγρόχ̣ε̣τε̣ ἀπό τε̣ φτόχ̣ε̣τε̣;

α: μόριον ἐρωτηματικόν: α dε̣γjόν σε τσ' θότε̣ αΰ;=ἀκούεις τί λέγει αὐτός;

αβίσ-ίτ-ιτ (γ.) ἴδ. αφρόj.

αβίτεμ (γ) ἴδ. αφρόνεμ-όχ̣εμ.

αβλιμε̣νd-di (τ) πληθ. αβλιμε̣νdετε̣ ἴδε αβλιμέντ-di.

αβλιμε̣ντ-di πλ. αβλιμε̣νdετε̣, τὸ ἱστουργεῖον ὁ ὑφαντικὸς ἱστὸς κοινῶς ὁ ἐργαλειός, ἴδ. Βέγjε-τε̣.

άβουλ-ι (πληθ. ἄχρηστος) ἀτμός, ἀχνὸς ἀναθυμίασις. 2) πυρίαμα.

αβουλόνj-oj ρημ. οὐδ. ἀτμίζω, ἐκπέμπω ἀτμόν, ἀναθυμίασιν. 2) πυριαω-ῶ.

αβουλόνεμ-όχ̣εμ. παθ. τοῦ προηγ.

αβουλούαϱ-όϱι (τ) πληθ. αβουλόρε̣τε̣=ἀτμιδώδης.

αβουλούεϱ-όϱι (γ).

αβουλοὺϱ-όϱι (συνηρ).

αβουλόρε-ja πληθ. αβουλόρε-τε̣=ἡ ἀτμιδώδης. *ι-ε-αβουλούεσ̈ιμ* (γ) ὁ-ἡ ἀτμιδώδης 2) πυρετώδης *ι-ε-αβουλούσ̈ιμ.* (συνηρ).

άβολα (Σ) προθ.=ἵνα, ὅπως, κοινῶς διὰ νά.

αβύσε̣-α πληθ. αβύσα-τε̣ [πα-bύθε̣-α] ἄβυσσος ἴδ. παφούντιjε-jα.

(αγόj) αγόν (γ) τριπροσωπ. ρ. οὐδ.=διαφάσκει, διαυγάζει, κοιν. ξημερόνει, χαράζει [ἑλλ. αὐγή]. ἡ μετοχ. αγούεμ (γ) καὶ αγουμ

BKSH

(συνηρ.)-τε̱ ἀγούεμ-ιτε̱ καὶ τε̱ χγουμ-ιτε̱ = ἡ αὐγή. ἴδ. γε̱δίν, σbαρδουλόν, σbαρθ dριτα.

αγουσ̈ί-α (Καβαjα) καταπληκτικὸς καιρός· *κοχ' ε ντσέτε̱· ζαγουσ̈ί-α* (τ). βαπ' ε μάδε κjε σφρῦν ας έρε̱ ας βερί.

αγρέπ-ι (Σ.)? = σκορπίος.

αγjε̱ρίμ-ι (τ) ἴδ. αγγε̱νίμ (γ).

αγjε̱ρόνj. (τ) = αγjνόj (γ.) νηστεύω.

αγjε̱ρούαρσ̈ιμ (τ) ἴδ. αγjενούεσ̈ιμ (γ).

αγjινέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. ἀγjινέσ̈ατε̱ (= νηστεία.

αγjινίμ-ι (γ) πληθ. αγjινίμετε̱.

αγjινόj (γ) ρημ. οὐδ. νηστεύω.

αγjινούεσ̈ιμ (γ) καὶ αγjινούσ̈ιμ (συνηρ.) νηστικός, ἄσιτος.

αδουρέσε̱-α πλ. αδουρέσα-τε̱ = λάτρευμα, λατρεία.

αδουρίμ-ι ἀδουρίμε-τε̱ προσκύνημα προσκύνησις· ἴδ λjούτιjε-jα

αδουριμε̱τάρ-ι πλ. αδουριμταρε̱-τε̱ ἀρ. ἴδ. ἀδουρούεσ-ι

αδουριμτάρεjα πλ. αδουριμταρε-τε̱ θηλ. ἴδ. αδούρουεσ-jα

αδουρόνj-οj [Λατ. adoro] ρημ. ἐνεργ. λατρεύω, προσκυνῶ ἴδ. ρημ. λjούσ.

αδουρόνεμ-όχεμ παθητ. λατρεύομαι, ἴδ. λjούτεμ.

(ι-ε) *αδουρούαρσ̈ιμ* (τ) ἴδ ι-ε ἀδουρούεσ̈ιμ. (γ).

αδουρούεσ-ι (γ) πλ. αδουρούεσ-ε̱τε̱ = λάτρης, προσκυνητής.

αδουρούεσ-jα (γ) θηλ. ἴδ. λjούτε̱σ-ι-ε-jα.

(ι-ε) *αδουρούεσ̈ιμ* (γ) καὶ ι-αδουρούσ̈ιμ (συνηρ.) λατρευτὸς-ή.

αδουρούεσ-ι (γ) πληθ. αδουρούεσ-ετε̱ = λάτρης προσκυνητής.

αδουρούεσ-jα (γ) θηλ. ἴδ. λjούτε̱σ-ι-εjα.

άθε̱τε̱ καὶ άθτε̱ = ἐπιρ. = στυφῶς.

(ι-ε-τε̱)-*άθε̱τε̱* ἐπιθ. = στυφός-ή-όν, στυπτικός-ή-όν.

αθτίμ-ι πληθ. αθτίμε-τε̱· στύψις.

αθτόνj-οj ρημ. ἐνεργ. στύφω (ἐπὶ γεύσεως στυπτικῆς, δριμείας, ὀξείας).

αθτόχεμ-ονεμ παθ.

αϊ αντων. προσ.-γ. = αὐτὸς ἴδ. αὖ.

âj (γ) ρημ. ἐνεργ. πρήσκω, φουσκόνω τινά. καὶ ε̱j (τ) ἀορ. âjτα καὶ ε̱jτα (τ) μετοχ. âjτουνε (γ) καὶ ε̱jτουρε (τ). âχεμ (γ) καὶ ε̱χεμ (τ) ρημ. οὐδ. πρήσκομαι, φουσκόνομαι.

aj ('Αργυροκ.) ἐπιφώνημα ἐπὶ πόνου· ζούρα γιούχενε aj = ἔπιασα τὴν γλῶσσαν μὲ τὰ δόντια, ἐδάγκασα τὴν γλῶσσαν, ζε με *άjε* ἢ ὅτίε με άjε = καπσöj (λαφύσσω).

ajκε-α (πληθ. ajκε-τε ἄχρηστος) πῖαρ, ἀφρόγαλα· καὶ χάκε-α (τ).

ajό = αὐτή, ἐκείνη· ἡ γενικὴ ἀσάj καὶ ασάjε (τ) καὶ *ασάjτα* καὶ ασάjναj (bogdan) αἰτ. ατε (γ) καὶ ατε (τ) ἀφαιρ. αυό ἢ ατυό, πλ. ον. ατό, γεν. ατύνε-βε (γ) καὶ α-τύρε-βε (τ) αἰτ. ατό, ἀφαιρ. αυοσ̈ ἢ ατυοσ̈.

ajρ-ι (bogdan) πλ. λείπει ὁ ἀήρ.

ακε ἄκλιτον ὁ δεῖνα, ὁ τάδε. ακε-τσίλι = ὁ δεῖνας ὁ τάδε ακε-τσίλjα = ἡ δεῖνα ἡ τάδε (κοινῶς). ακε-*κούσ* = ὁ δεῖνα ὁ τάδε ακε-*τσίου* (τ) = ακε-τσίλι *ακε-τσία* (τ) = ακε-τσίλjα *ακε-κjιöι* = ὁ δεῖνα (ὑπονοεῖται ὁ διάβολος) *ακε-κου* = εἰς τὸ δεῖνα μέρος

âκθ-ι (Κρουjα) ἴδ. ανκθ-ι (Σ) ἐφιάλτης κοινῶς βραχνιᾶς.

âκουλε-ι (πληθ. ἀκουj-τε ἄχρηστος) τὸ πεπηγὸς ὕδωρ, ὁ πάγος.

ακουλόνj-όj ῥημ. ἐν. παγόνω τινα (Budi).

ακουλόεμ-ονεμ ῥημ. οὐδ. παγόνω ἐγὼ ἐκ τοῦ ψύχους. (Budi).

ακσούα-οϊ ἢ οκσουα-οϊ = ὁ ἄξων ἴδ. bόστι.

ακσούε-οϊ (γ) πληθ. ακσόνj-τε καὶ ακσού-οϊ συνηρ.

ακjα (bogdan) ἐπιρ. τόσον ἴδ. κακjα *ακjε* (τ) καὶ άκjε. (τ) ἴδ. κακjε *ακjί* (γ) καὶ άκjι (γ.) ἴδ. κακjί *ακjε-χέρε* (Τ) καὶ ακjε χερα (τ) ἐπιρ. = ἐν ὅσῳ, ὅσον χρόνον, ακjε-χέρε καὶ ακjι χερα (γ) σα χάνγρα bούκε, αὖ ε χαρρίου, ἐν ὅσῳ, μόλις ἐγεύθην αὐτὸς ἔφθασεν. ἴδ. κάκjε χερε (τ) καὶ κάκjε χερε (γ).

αλjεμίσα-τε (bogdan) = ὄργανα τῆς μουσικῆς.

αλjεμίστρα-τε (γ.) γεωργικὰ ἐργαλεῖα.

αλjταρ-ι πλ. αλταρε-τε [λατ. Αλtar-is] = βωμός. 2) ἡ ἁγία τράπεζα, τὸ ἅγιον βῆμα.

αμε (γ.) μόριον. -αμε = *επ-με, με-επ* = δός μοι. *αμε-μουε* (budi) = *νεμ μούα*, δός μοι.

άμε-α (γ) πλ. αμα-τε (budi) = μήτηρ. καὶ *εμε-α* (τ) πλ. εμα-τε ἴδ. μομε-α (γ) καὶ μεμε-α (Τ). μομα (γ.) καὶ μεμα (τ) = ἡ μήτηρ μου. jοτ-άμε (γ) καὶ jοτ εμε (τ) ἡ μήτηρ σου. ε άμα (γ) καὶ ε εμα (τ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ αὐτῆς. Ονομ. jοτ-άμε (γ)

ἡ μήτηρ σου, γεν. σ'ατ άμε, αἰτ. τ'αμε̱νε̱, ἀφαιρ. σ'ατάμε (γ). πληθ. ὀνομ. Τ'ετ άμα, γεν. σ'ατ-άμαβε, αἰτ. τ'ετ άμα, ἀφαιρ. σ'ατ-άμαϊ (γ) καὶ ὀνομ. jοτ' ε̱'με̱ (τ) γεν. σ'ατ ε̱'μα, αἰτ. τ'ετ-ε̱με̱ ἀφ. σ'ατ ε̱με̱. πλ. ὀνομ. (τ) τ'ετ-ε̱'μα, γεν. σ'ατ έμαβε αἰτ. τ'τε̱ έμα αφ. σ'ατ-έμασ. ε αμα (γ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ (ἡ αὐτῆς) γεν. σ'άμε̱σε̱ αἰτ. τ'άμε̱νε̱ ἀφ. σ' ἄμε̱σε̱. πληθ. ὀνομ. τ' άματε̱ γεν. σ' άμαβετ, αἰτ. τ' άματε̱, αφαιρ. σ' άμαϊ (γ) καὶ ὀνομ. (τ) ε̱ εμα γεν. σ' ε̱με̱σε̱ αἰτ. τ' ε̱με̱νε̱ αφ. σ' ε̱-με̱σε̱ πληθ. τ' ε̱ματε̱ γεν. τ' ε̱μαβετ αἰτ. τ' ε̱ματε̱ ἀφαιρ. σ' ε̱μαϊ.

αμβίσε̱-α (γ) πληθ. αμβίσα-τε̱ [ἴσως ἐκ τοῦ αμε̱-α] καὶ ἀνβίσε̱-α (Τυραν). (αμε̱-βίσε̱-jα) οἰκοδέσποινα οἰκοκυρά, οἰκονόμος.

άμbε̱λjε̱ (γ) γλυκερῶς ἐπιρ. ἀντιθ. ἴδε̱τε̱-(τ) ε̱μbε̱λjε̱. ι-ε-τε̱ *αμ-bε̱λjε̱* (γ)=γλυκὺς-εῖα-ὺ [ἑλλην. Αἱμύλ-ος] *ι-ε-τε̱ ε̱μbε̱λjε̱* (τ) ἀντιθ. ι-ε-τε̱ ἴδε̱τε̱. τ' *αμbε̱λj-τε̱*-οὐδ. (γ)=γάλα-κτος ἴδ. κjού-με̱ϊτε̱-ι τ' *αμbε̱λjε̱-τε̱* (γ)=ἡ χολή. τ' *αμbε̱λjθ*-ιτε̱ (Σ) τε̱ πλjαστε̱ τ' ἄμbε̱λjε̱τε̱! =νὰ σκασῃ ἡ χολή σου, νὰ σκάσῃς ἐπὶ κατάρας. *αμ-bε̱λjα-τε̱* (ελβασ.) οἱ κρόταφοι, τὰ μηλίγγια. 2) τὰ ἀρχίδια κατ' εὐφημισμόν.

αμbε̱λjτσόj (ελβασ.) ρημ. ἐνεργ.=γλυκαίνω ἀντ *ιθτοj*. Αμbε̱λjτσόj (Σ) καὶ *αμbε̱λjτόνj* (budi) καὶ αμbε̱λτόj (Τυραν.-βogdan) *ε̱μbε̱λjσονj* (τ).

αμbε̱λjσόχ̌εμ (ελβασ.) παθ. γλυκαίνομαι καὶ

αμbε̱λjτσόχ̌εμ (Σ)

αμbε̱λτόνεμ (budi) καὶ αμbε̱λjτόχ̌εμ (bugdan-Τυραν.) *ε̱μbε̱λjσόνεμ* (τ).

αμbε̱λjσίνε̱-α (γ) πλ. ινα-τε̱, γλύκισμα, γλυκύτης καὶ

αμbε̱λjτσίνε̱-α (Σ) *ε̱μbε̱λjτσίρε̱*-α (Τ)

άμε̱ζε̱-α πλ. αμε̱ζα-τε̱=ὀσμή, 2) πικρὰ γεῦσις. κjο μjάλτε̱ πάσε̱κα αμε̱ζε̱=αὐτὸ τὸ μέλι ἔχει ὀσμήν.

αμε̱σίμ-ι (bogdan)=αἰωνιότης. ι-ε-αμε̱σούεμ (Budi-bogdan) αἰώνιος, αἰωνία. *αμε̱σουεμε̱*=αἰωνία ζωὴ (ἡ λέξις ἄχρηστος παρ' ἡμῖν). ι-ε-αμεσούεϊμ (bogdan) αἰώνιος, ἀτελεύτητος· (ἡ λέξις αὕτη ἄχρηστος παρ' ἡμῖν) ἴδ. ι-ε γjιθε̱ μότσιμ.

άμbλjε̱θ. (budi) ἐπιρ. ὑποκορ. ἴδ. αμbλjιε ἐπιρ.

άμουλε̱-ι (ἐλβασ. Τυραν.) πληθ. άμουj-τε̱=βρύον ὕδωρ καὶ *χ̌αμουλε̱-ι* (Τυραν.) ουjε̱ κjε̱ bουνὸν ἴδ. bουνίμ (γ), bουρίμ (τ) [αμε̱-α καὶ ἡ κατάληξις ουλε̱=ἡ μάννα τοῦ νεροῦ κοινῶς].

αμουλόj (Ελβασ.) ἴδ. αβουλόj

αμουλόχ̆εμ (ελβ.) ἴδ. αβουλόχ̆εμ. ζjάρρμι ου αμουλοῦ = ζjάρρι ου αβουλούα

αν-ι (γ). γεν. άνιτ αἰτ. άνινε̱ πληθ. ένε̱-τε̱ = ἀγγεῖον. *ανβισε̱-α* (Τυραν) πληθ. α-τε̱ ἴδ. αμβίσε̱-α.

ανγαρί-α πληθ. ανγαρί-τε̱ [ἑλλην. ἀγγαρεία Λατιν. angaria] μαρρ ανγαρί = ἀγγαρεύω τινά, πουνόj ανγαρί, ἐργάζομαι ἄνευ πληρωμῆς.

ανγούσ̈τε̱ ἐπιρ. = στενοχώρως ἴδ. νγούσ̈τε̱, ατσάρε̱ ι-ε̱-τε ανγουσ̈τε = στενόχωρος στενὸς ἴδ. ι-ε-τε̱ νγουσ̈τε̱.

ανγουσ̈τίμ-ι πλ. ανγουσ̈τίμε τε̱ = στενότης, συστολή, στενοχωρία, συνθλιψις, συμπίεσις, ἴδ. νγουστίμ-ι καὶ *ατσαρίμ-ι*

ανγουσ̈τόνj καὶ ανγουσ̈τόj [λατ. angusto] = στενῶ συστέλλω, συμπιέζω, στενοχωρῶ ἴδ. νγουσ̈τόj.

ανγουσ̈τόχ̆εμ καὶ - ονεμ ἴδ. *νγουσ̈τόχ̆εμ*.

ανγjε̱νόj (budi) ἴδ. *αγjε̱νόj* (γ).

ανγjε̱στ (Τυραν.) ἴδ. *νγjε̱τσ* (Τυραν.)

ανdάj ἐπιρ. = ὅθεν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα.

ανdαμε̱νd-ι (Ἐλβασ. Τυραν.) ἐκστατικός = με με̱ντ ε πα με̱ντ.

ἄνdε̱-α = (γ) [ὁ πλ. ἄχρηστος] (ἑλλην. ἁνδάνω) θέλησις, βουλή, ὄρεξις, ε̱νdε̱-α (τ.) με̱ κ' âνdα (γ) καὶ με̱ κ' ένdα (τ) [με̱ κα ᾱνdα] = ὀρέγομαι, ς' με̱ κ' ανdα = δὲν θέλω· non mi piace· με̱-τε̱-ι κ' ᾱνdα (γ) καὶ με̱-τε̱ ι κ' ένdα (τ) ὀρέγομαι-σαι-ται.

ανdε̱-α (Τυραν.) (πληθ. ἄχρηστος) - ὄρεξις· χ̆ἄνγρα πάκε̱ζε̱ σαλατε̱ κjε̱ τε̱ με̱ τσέλjετ' âνdα = ἔφαγον ὀλίγην σαλάταν διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἡ ὄρεξίς μου.

ανdε̱j (γ) ἐπιρ. ἴδ. ατέj.

ανdε̱ρόνj (τ) ρημ. ἐνεργ. ἴδ. αρόνj. ανdε̱ρόνεμ (τ) ἴδ. αρνόχ̆εμ.

âνdε̱ρρε̱-α (γ) âνdε̱ρρα-τε̱ (ἑλλην. ὄναρ) ὄνειρον καὶ ε̱νdε̱ρρε̱-α (τ) πλ. ε̱νdε̱ρρα-τε̱ = ἐνύπνιον ὀπτασία· παροιμ. *âνdε̱ρρα κούαjσ̈* = ἀνύπαρκτα πράγματα, σ̈οχ̆ âνdε̱ρρα = ρ. οὐδ. ὀνειρεύομαι.

άνdρε̱-α (τ) πλ. άνdρα-τα ἴδ. αρνε̱-α.

ανdῦ (budi) καὶ ανdυj (bndi) [ἐκ τοῦ πρεj-ατύ] = ἀπ' αὐτοῦ ανdυj (Σ) ανdυ-τού-τιε (budi) = εἰς τὸ ἑξῆς *μβας-ανdαj* ἴδ. μβασ κε̱νdαj τιε. *ανdυ τούτιε* (budi) = εἰς τὸ ἑξῆς· κε̱νdυ, κε̱νdυj κε̱νdυ

τού ιε = ανdυτσ(ελβασ.) = ὡς καί· *ανdύτσ bάρι σ' bῖν* = ὡς καὶ ὁ χόρτος δὲν φυτρόνει.

άνε̱-α (γ) πλ. ένε̱-τε̱ ἀγγεῖον ἴδ. άν-ι καὶ ενε̱-α (τ) πληθ. ένε̱τε̱.

άνε̱-α πλ. ανε̱-τε̱ = μέρος, ἄκρα *μb' ατ-ανε̱* = ἐκεῖθεν *μb' κε̱τ' ανε̱* = ἐδῶθεν. *μβ' ατ-ανε̱-ε* μbε̱ κε̱τ' ανε̱ = ἑκατέρωθεν, ἀπὸ τὰ δύο μέρη. *μβε̱ τσdο ανε̱* = παντοῦ. *χ̌α ανα κάλjινε̱*=βαΐζει τὸ ἄλογο. *ι μβα άνε̱νε̱ καλjιτ. νdιέρε̱ νd' άνε̱τ* (budi) = καθ' ὁλοκληρίαν. *ι μβα άνε̱ ατί νjερίου* = τὸν προστατεύει. *με ανε̱ τε̱ προφίτιτ* = διὰ (μέσου) τοῦ προφήτου. *με ανε τ' ατί* = μετὰ τοῦ κόμματος αὐτοῦ. *μβε̱ νjε̱ ανε̱* = κατὰ μέρος χωριστὰ - *λjι με ανε̱ τε̱ μενταφστα. τε̱ πα ανε̱-τε̱* (Σ) ἴδ. bρεκε̱τε̱ (σεπσὲ bρέκε̱τε̱ bâχ̌ενε̱ πα ανε̱.-κθέj κρύε-τε̱ μbε̱ νjε̱ ανε̱ = ἀδιαφορῶ. *ε βούρα φέσινε̱ μbε̱ νj' ανε̱* = δὲν μὲ ἐννοιάζει, δὲν μὲ μέλει. *τε̱ κατε̱ρ ανε̱τ ε δεουτ'*=τὰ τετραπέρατα τῆς γῆς. *ανε̱ ε bόρε̱σε̱*=βόρειος. *αν' ε μjεσ-dίτε̱σε̱* - μεσημβρία. *αν' ε μεσ dίτε̱σε̱* (τ) *αν' ε ὄίο ιτ*=νότιος.

άνε̱ζε̱ (γ) *αρρε̱ζε̱* (τ) πληθ. α-τε̱ = κηφὴν σφήξ-κός.

ανε̱κόνj (budi) καὶ *ανε̱κόj* (γ) ρημ. ἀμεταβ. = καὶ *νε̱κόj* (γ)· καὶ *ρε̱κόj* (τ). = βογκάω-ῶ, στενάζω.

ανε̱κόχ̌εμ (γ). οὐδ. παραπονοῦμαι μεμψιμοιρῶ καὶ *νε̱κόχ̌εμ* (γ). *ρε̱κόχ̌εμ* (γ) *ρε̱κόνεμ* στενάζω.

ανε̱κίμ-ι (budi-bogdan Σ), πληθ. ἀνε̱κίμε-τε̱. καὶ *νε̱κίμ-ι* (γ) ρε̱κίμ. (τ) βόγκημα, 2) παράπονον, μεμψιμοιρία.

ανε̱κούεσ̌-ι (γ) μεμψίμοιρος, παραπονιάρης.

(ι-ε) *ανε̱κούεσ̌ιμ* (γ) μεμψίμοιρος, παραπονετικός-ή.

ανε̱μί-α ἴδ. στίελε-jα πληθ. ἀνε̱μί-τε.

ανε̱μίκ-ου (γ) [Λατ. inimicus] πλ. ανε̱μίκj-τε̱ καὶ αρμίκ-ου (τ) πλ. αρμίκj-τε ἐχθρὸς ἀντιθ. μικ-ου.

ανε̱μίκε-jα = ἐχθρὰ πλ. ἀνε̱μίκε-τε̱· καὶ αρμίκε-jα πληθ. αρμίκετε̱.

αρμικjε̱σί-α πλ. αρμικjε̱σί-τε̱· ἀντιθ. μικε̱σί-α. ἀνε̱μικjε̱σιὄτ (γ) ἐπιρ. = ἐχθρικῶς, καὶ αρμικjε̱σίὄτ (τ). ἀντίθ. μικjε̱σίὄτ.

άνι (γ) προτακτικὸν μόριον κυρίως εἰς τὰ ᾄσματα. καὶ ένι (τ) - *ανί* (γ) μόριον = ἔστω, ἂς εἶναι· καὶ ανί (γ) (Bogdan) ἐπιρ. εἶτα ἔπειτα. *bâνι ατε̱ ανί bâανι εδε κε̱τε̱* = ἴδ. νjανί, πασανdάιj-ανιμâ (Καβάϊα).

ανκθ-ι (Σ) ἐφιάλτης, βραχνιᾶς. ακθ-ι (Κρουjα) καὶ μâκθ-ι (Τυραν.) μâνγθ-ι (Καβκία)=τε̱ ρâνdε̱τ' ε δέουτ (ἐλβασάν).

ανόj (Κόρτσα) ρ. οὐδ. = πρίρεμ, χ̰α άνα.
απ-επ-επ, ἀπε̰με̰ έπνι άπε̰νε̰. ρ. = δίδω καὶ
άπινj (budi). Ὑποτακτ. *τε̰ απ, τε̰ απτσ, τε̰ άπε̰. Ναπ* (Σ). ἀορ. *δάσε̰ δε̄-δᾰ, δᾰμ, δᾰτε̰, δᾰνε̰, απ bέσε̰* = πιστοποιῶ, *ζα bέσε̰* = ἐμπιστεύομαι. *σ' με̰ νεπ dορε̰* = δὲν μὲ συμφέρει.- *ε έπ λjίγjα* = συγχωρεῖται *απ ούδε̰* = ὑποχωρῶ.- *έπεμ πας τέjε* = αφοσιοῦμαι εἰς σέ. *με̰-τε̰-ι έπετε̰ κάρτα* = προοδεύει εἰς τὰ γράμματα.— *σουφρ' ε θάνε̰σ έπετε̰* = ἡ βέργα τῆς κρανιᾶς κάμπτεται, ἐνδίδει. απ φιάλjε̰ = ἀπαντῶ ἀπολογοῦμαι. απ σπίρτινε̰ = ἐκψυχῶ, ψυχομαχῶ. απ πράπε̰ = ἀποδίδω, ἐπιστρέφω. έπεμ κάμπτομαι, ὑποχωρῶ. παραδίδομαι (ἐπὶ γυναικός). έπεμ dόρε̰ = παραδίδομαι· *ι απ σὺ* = δίδω πρόσωπον (θηλ. θάρρος). απ dούαρτε̰ = ὠθῶ, σπρώχνω, απ κjισ = ἀπαντῶ. σ' ι δᾰ κjισ = δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἀπαντήσῃ. απ νdορε̰ παραδιδω, εγχειρίζω τι. *jαμ δε̰νε̰ πας τέjε* = εἶμαι ἀφωσιωμένος εἰς σέ. αντιθ. τοῦ ρ. απ. εἶνε τὸ ρ. μαρρ=λαμβάνω.
απαριάσ (τ) ρ. οὐδ ἐκβαλλω ἀπὸ τὸν νοῦν χ̰εκj dόρε̰ με̰ πρίτετ' ὄπρέσα. μετ απαριάσουρε̰.
άπε̰-α (Σ) Βε̰λάϊ ι βόγε̰λjε̰ (ι βε̰λάϊ βόγε̰λjε̰) ι θότε̰ άπε̰ τε̰ βε̰λάϊτ με̰ τε̰ *μαδ. ἴδ λjάλjε̰-α.*
αποστόλj-ι (γ) πλ. αποστόj-τε̰ = ἀπόστολος καὶ αποστούλε̰-ι (γ) πλ. αποστουj-τε̰.
αρ-ι (πλ. αρε̰-τε̰ ἄχρηστος) [ἑλλην. αὖρον, Λατ. aurum] χρυσός.
αρκjίτε̰-α = ὄσούφρα τε̰ χ̰όλα κjε̰ γε̰ρὄε̰τόjε̰νε̰ ὄπόρτα ε κανίστρα ε τε̰ τίλα. λύγος. λυγαριά.
Αρbε̰ν-ι (γ) πλ. αρbε̰ν-ιτε̰ = Ἀλβανὸς ἴδ. Σκjπε̰τάρ-ι
Αρbε̰νέσε̰-α (γ) πλ. Αρbε̰νεσατε̰ = Ἀλβανίς-ίδος ἴδ. Σκjπε̰τάρε-jα
Αρbε̰νίστ (γ) ἐπιρ. = Αλβανιστὶ καὶ 2) κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἀλβανῶν·
Αρbε̰νίστε-jα (γ) ἡ Αλβανικὴ γλῶσσα ἴδ. Σκjίπε-jα.
Αρbε̰νούερ-όρι πλ. αρbε̰νόρε̰-τε̰ καὶ συνηρ Αρbε̰νούρ-ι-Ἀλβανικός.
Αρbε̰νόρε-jα πλ. Αρbε̰νόρε-τε̰ = Ἀλβανική. kjισα Αρbε̰νόρε = ἡ Ἀλβανικὴ ἐκκλησία· γjίνdια Αρbε̰νόρε = ὁ Αλβανικὸς λαός.
Αρbε̰ρ-(τ) πλ. Αρbε̰ρε-ιτε ἴδ. Αρbεν. (γ)
Αρbε̰ρέὄ-ί πλ. Αρbε̰ρέὄε̰-τε̰
Αρbε̰ρέὄε̰-α πλ. Αρbε̰ραὄε-τε̰ ἴδ. Αρbε̰νέσα (γ)
Αρbε̰ρέὄκε̰-α πλ. Αρbε̰ρέὄκα-τε̰.

Αρbε̱ρί-α (τ) ἴδ. Αρbε̱νί-α (γ)

Αρbε̱ρίστε-ϳα (τ) ἴδ. Αρbε̱νίστε-ϳα.

αργαβάν·ι (Κρουϳα) κοινῶς πασχαλιὰ (λουλούδιον) ὁ πληθ. αργαβάνα-τε̱. καὶ αργαβανε-τε̱.

αργε̱τόνϳ-οϳ ρ. ἐν.=θωπεύω χαϊδεύω. (γ) - πε̱ρκε̱δέλϳ. (τ).

αργϳανdάρ-ι (γ) πλ. αργϳανdάρε̱τε̱=χρυσοχόος· καὶ (τ) - εργϳε̱νdάρ-ι.

αργϳᾶντ-di (γ) (πλ. αργϳανdε-τε̱ ἄχρηστος) ἄργυρος καὶ εργε̱ντ-di (τ) (πλ. εργϳε̱νdε-τε̱ ἄχρηστος.) ι-ε-τε̱ αργϳάν-τε̱ (γ.) εργϳέντι-τε̱ (τ) αργυροῦς-ᾶ-οῦν.

αργϳαντ-σίνε̱-α (γ) πλ. α-τε̱·=τὰ ἀργυρᾶ σκεύη, ἀσημικά. καὶ εργϳε̱ν-τσίρε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

(ι-ε-τε̱) *αρδᾶνγε̱τε̱* (γ) επιθ. τρυφερός. αντιθ. ι-ε-τε̱ *βύσ̈κε̱-τε̱*

άρδε̱ καὶ *άρδουνε̱* (γ) καὶ *άρδουρε̱* (τ) μετοχ. ἴδ. *Bῖ*=ἔρχομαι. τε̱ άρδε̱ -τε̱, τε άρδουνε̱-ιτε̱ καὶ τε̱ άρδουρε̱-ιτε̱ (τ) οὐδ.=ἡ ἄφιξις, ὁ ἐρχομός.

αρέ (γ) αρσ. επιφων. τῆς κλητ.=ὦ ορέ (τ)=ὦ καὶ μόρε (γ) καὶ μορὲ (τ) αρσ. μόρι (γ) καὶ ορὶ (τ) θηλ καὶ μοϳ (γ.τ) θηλ.

άρε̱-α πλ. άρατ-τε̱=(ἑλλην. ἄρουρα, χωράφιον) αρ' ε μbιέλε̱=ἀγρὸς ἐσπαρμένος αρ' ε bίμε̱ (γ) καὶ ἀρ' ε μbίρε̱ (τ)=ἀγρὸς φυτρώσας αρ' ε λϳάστε̱=ἀγρὸς πρώιμος αρε̱ καλαμὲ (Περμετ) αρε̱ χ̆άμουλε̱ (Dibρα) — ἴδ. χ̆αμουλόρε-ϳα.—

άρρε̱ζε̱-α (τ) πλ. α-τε- ἴδ. άνε̱ζε̱ (γ)

αρε̱σέϳ (τ) ρ. ἐν. διώκω ἴδ. πε̱ρζᾶ (γ) ρ.

αρί-ου (γ) [Γερμαν. bär] πλ. αρί-τε̱=ἄρκτος, ἀρκοῦδα.

αρούσε̱-α (bogdan) πλ. αρούσα-τε̱=ἡ ἀρκοῦδα αρούσ̈ε-α (Σ) πλ. α-τε̱ αρουσ̈κε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

αρίθι ἐπιρ. (ἐπὶ ζώων) τὸ βαδίζειν ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ἄκρων ὡς ἡ ἄρκτος ἴδ. καὶ ιρίθι

άρκε̱-α πληθ. άρκα-τε̱ [Λατ. arca] κιβώτιον.

αρμακόλε̱-α ? ?=ὁπλοθήκη. 2) ἡ κάννη τοῦ ὅπλου.

άρμε̱-α: πληθ. αρμε̱τε̱=ὅπλον, τὰ ἄρματα καὶ χ̆άρμε̱-α (βερατ.) μβαϳ αρμε̱=ὁπλοφορῶ.

αρματίσ-εμ: (γ) ὁπλίζω, ομαι· μετοχ. αρματίσουνε̱

αρματόσ-εμ (τ) μετοχ. αρματόσουρε̱.

αρματοσί-α-τε̱ (τ)

BKSH

άρνε̱-α πλ. άρνα-τε̱ (γ) κοινῶς μπάλωμα καὶ άνdρε̱-α (τ) πλ. άνdρα-τε̱ = μπάλωμα

αρνόνj-οj ρ. εν. αναράπτω, μπαλώνω καὶ (τ) ανdε̱ρόj.

αρνόχ̌εμ καὶ ανdε̱ρόνεμ = μπαλώνομαι

αρούσ̈ε̱-α (bogdan) πλ. αρούσ̈α-τε̱ ἴδ. αρί-ου

άρσε̱ζε̱-α (τ) τολμηρός.

αρσέζε̱ επιρ. (τ) τολμηρῶς, θαρραλέως, προπετῶς.

αρσ̈ίν-ι (Τυραν). ἴδ. ρρεσ̈ίνε̱-α (Μιρε̱dιτα) = ἡ ρητίνη.

(ι-ε-τε̱) άρτε̱ επιθ. ὁ, χρυσοῦς-ῆ-οῦν.

αρτῖνι-πληθ. αρτίνjε̱τε̱ (γ) εἶδος ἀγρίου δένδρου, αρτίρι (τ) πλ. αρτίνj-τε̱ = συγγενὲς τῇ πεύκῃ

αρύερε̱ ἐπιρ. ἴδ. *αχ̌έρε.*

αρρακάτ-ι (τ) = φυγὰς ουbέ αρρακάτ = ἔγεινε φυγάς. χ̌αρρακάτ (Βερατ).

αρρατίσ (τ. Ελβ.) ρ. εν. φυγαδεύω, απομακρύνω καὶ χ̌αρρατίσ (Βερατ) ἀποδιώκω μετοχ αρρατίσουνε̱ (γ) καὶ αρρατίσουρε̱=σ̈πορρ (γ)

αρρατίσεμ (Τ. Ελβ.) χ̌αρρατίσεμ (Βερατ) ρ. οὐδ. φυγαδεύομαι, ἀπομακρύνομαι, ἀποδιώκομαι. καὶ σ̈πόρρεμ. *αρρατίσου!* (τ) = ἄπαγε, σ̈πόρρου (γ.) ἄπαγε, γκρεμίσου.

αρρατίσ (Καβαjα) ρ. ἐν. ἴδ. ρρε̱dσόj

αρρατίσεμ (Καβαjα) παθ. ἴδ. ρρε̱dσόχ̌εμ.

άρρε̱-α πλ. άρρατε̱. τὸ κάρυον καὶ ἡ καρυδιά

άρρε̱ζε̱-α πληθ. άρρε̱ζα-τε̱. άρρε̱ζα ε σ̈ίνιτ = *άρρτσ-ι* (Σ)

αρρε̱σένj (Περμέτ) ρ. ἐν. νουθετῶ, σωφρονίζω (διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου) τὸ δε κjε̱ρτόνj (ἑλλην. κερτομέως) ἐπιπλήττω, ἀποτόμως. αορ. αρρε̱σέβα-ε-ου μετ. αρρε̱σούαρε̱.

αρρε̱σύ (Ελβασ.) λέγεται μόνον ἐν τῇ φράσει: μος ι επ αρρε̱σύ = μος ι επ φάκjε = μὴ τὸν ἐνθαρρύνῃς (ἀλλ' ἐπίπληξον αὐτόν).

αρρε̱σύε-jα (γ) γεν. αρρε̱σύε-σε̱, αἰτ. αρρε̱σύενε̱ πληθ. αρρε̱σένj-τε̱ καὶ αρρε̱σύε-αρρε̱σέου (budi) αρρε̱σένj-τε̱. (budi) = ὁ ὀρθὸς λόγος ἡ ὀρθὴ ἀπάντησις: άπ ἀρρε̱σύε = ἀπαντῶ λογικῶς. φλjασ με αρρε̱σύε = ὁμιλῶ λογικῶς. φλjασ πα αρρε̱σύε = ὁμιλῶ ἀλόγως. ι-ε-αρρε̱σύεσ̈ιμ: (γ) λογικὸς-ή.

αρρίj = (Αργυρ. - Βερατ.) ρ. οὐδ. = φθάνω. χ̌αρρίj (Περμετ.) ἀόρ. χ̌αρρίβα-ε-ου καὶ χ̌αρίτα-ε-ου. (τ)-*ρρίj* (γ) μετοχ. χ̌αρρίρε̱ (τ) καὶ χ̌αρρί-

τουρε̱ (τ) *μβε̱ρρίj* (γ.) (Ελβασ. Καβ) αορ. ρρῖνα, ε-ι. (γ) καὶ μβε̱ρρῖνα-ε-ι (γ)· μετοχ. ρρῖμ (γ) καὶ μβερρίμ (γ)

ας-ι [Λατ. ας=ασσάριον] πληθ. άσε-τε̱ κοινῶς ἄσπρον. άστε̱ρ-ι (Σκόδρα, Κρουjα) τρία ασπρα=ἕνας παρᾶς. άσπρε-α (Τουρκ. ακτσέ)

ας=μόριον ἀρνητ.=οὔτε, μήτε οὐδὲ μηδὲ

ας=μόριον ἐμφαντικὸν παρακλητικόν Ας να bᾱν κε̱τέ πούνε̱=κάμε μας τοῦτο παρακαλῶ. Ας θούαj τε̱ ίκjι=είπέ του νὰ φύγῃ παρακαλῶ.— Ας ποκε̱ὅτοῦ : οὐκ ἔχει οὕτως ; δὲν εἶνε ἔτσι ; (περιμένων ἀπάντησιν καταφατικήν).

ασγjᾰ (γ)=οὐδὲν τίποτε. ἴδ. μοσγjᾰ (γ) μοσγjέ (τ) κουργjᾰ (γ).

ασὶ ένικ. ἀριθ. ἀφαιρ. τοῦ αὐ=αὐτός. ατσί, αυίσ πληθ. ατσίσ ἴδ. κε̱σὶ κε̱σίσ αυο ένικ. ἀριθ. ἀφαιρ τοῦ αjό, ατό, ασόσ πληθ. ἀριθ. ατσόσ ἴδ. κε̱σό, κε̱σόσ

ασκάθ-δι=ἰσχάδιον=φικ' ι bε̱ρε̱ ι θάτε̱.

ασκάθε̱ρ-ι (τ) νjε̱ κόκjεζε̱ έλbι κjε̱ dελj νdε̱ κjε̱ρπίκ τε̱ σῦριτ. κοινῶς κριθαράκι.

ασκούσ (Σ) καὶ ασκούσι (Σ)=οὐδείς, οὐδεμία ἴδ. ασνjε̱ γεν. ασκοὺjτ (Σ) αἰτ. ασκε̱νd (Σ) ασκάνd (bogdan) ἴδ. ασνjε̱΄, ασνjερί, φάρε νjερίου.— κουρκούὅ (Σ) καὶ κουρκούὅι γεν. κουρκούjτ αἰτ. κουρκε̱νd-ι

ασνdονjε̱ ασνdονjάνι (γ.) ἀρσ. οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν

ασνdονjί ασνdονjάνα (γ) θηλ. οὐδεμία ἐξ αὐτῶν.

ασνdονjε̱ (τ)-ασνdονjέρι (τ) ἀρσ.

ασνdονjε̱ (τ)-ασνdονjέρα (τ) θηλ.

ασνjερί=οὐδεὶς γεν. ασνjερίουτ, δοτ. ασνjερίου, αἰτ. ασνjερί. φάρε-νjερίου· ασκούὅ (γ) κουρκούὅ (Σ).

ασνjᾶ-ασνjάνι (γ) οὐδεὶς μηδείς.

ασνjί-ασνjάνι (γ) ασνjί-ασνjάνα=θηλ.=οὐδεμία.

ασνjε̱-ασνjέρι (τ) αρσ.-ασνjε̱-ασνjέρα (τ) θηλ.

ασνjε̱ τσίκε̱ (γ) ἐπιρ.=οὐδόλως ἴδ. φάρε.

ασνjί-τσίκε̱ (τ)-ασνjε̱ πίκε̱ (γ) ασνjί-γρίμε̱ (Σ) ασπακ (γ).

ασοχ̌έρι (Σ) καὶ ασοχ̌έρετ (Σ) ἴδ. ατε̱χ̌έρε.

ασό ἴδ. *ασί-ατσό* ἴδ. ατσί.

άὅκε̱-α (Σ) πλ. άσκα-τε̱=φλοιός, πελεκοῦδι.

άὅκε̱λjε̱-α (Τυραν.-Καβ.) πλ. άσκε̱λjα-τε̱=φλοιός, φλοῦδα.

άσ̈κλjε̱-α (γ) άσκλjα-τε̱.=boujάσ-κε̱-α (Ελϐ.) πλ. boujάσ-κα-τε̱.
άσ̈πε̱ρε̱ ἐπιρ. τραχέως δριμέως =έγρε̱ (Σ) ἀντιθ. λjιμούτε̱. ι-ε ε τε̱
ασ̈πε̱ρε̱: τραχὺς δριμὺς ι-ε-τε̱-*έγρε̱* ἀντιθ. ι-ε-τε-λjμουτ.
ασ̈πε̱ρόνj-οj=ρ. ἐν τραχύνω, σκληρύνω, ἀντιθ. λjιμόj, εγρε̱τσ̈όj (Σ).
ᾶσ̈τε̱ (γ) καὶ â (γ)=ἐστὶ ἴδ. jαμ ρ ε̱σ̈τε̱ καὶ ε̱ (τ).
ασ̈τε̱-α πλ. έσ̈τε̱-να-τε̱ (γ) καὶ έσ̈τερατ (τ)=*άσ̈τ-ι* (bubi) οστεον-οῦν. έστ-ι=*άσ̈τ' ι* κρέσε̱=τὸ κρανίον ἴδ κάφκε̱-α έσ̈τε̱-νε̱-ι (γ) πλ. έσ̈τε̱να-τε̱ καὶ έσ̈τε̱ρα-τε̱ έσ̈τε̱ρε̱-α (τ) ἴδ. ρράσ̈τε̱-α, ρρεσ̈τε̱νε̱-α
(ι-ε-τε̱) *ἀστ-τε̱*: ἐπίθ. ὀστέϊνος-η-ον.
αστού (τ) (γ), *ασ̈τούνα* (γ), *ασ̈τούνε̱* (Σ), *ασ̈οὺ* (Κορτσα) *αχ̈οὺ* (γεγ. Μαλjε̱σία =οὕτως, ἔτσι. ἴδ. κε̱σ̈τού, κε̱σ̈τοῦ, κε̱σ̈τούνα (γ) κτλ.
άτα (Ἄνω Ἀλϐανία, bogdan) ἴδ. *άτε̱* (γ) *άτε̱* (τ).
άτε̱-ι=πατήρ, γεν. ατιτ, δοτ. *άτιτ*, *αἰτ*. *άτε̱νε̱*. Ατ-ι πλ. *άτε̱ν-ιτε̱* (γ) καὶ *άτε̱ρι-τε̱* (τ) ἀφ. *άτε̱νισ̈* (γ) καὶ *ατε̱ρισ̈* (τ) ἴδ. *τάτε̱-α*. [συγκρ. ἑλλην. ἄττα, [ἀρχαῖα Σλαυϊκά οτ καὶ ατ=πατήρ] ιμ-*άτε̱*=ὁ πατήρ μου, γεν. τ' ιμ-έτ. *αἰτ*. τ' ετ-*άτε̱*, Ον. υτ-*άτ*=ὁ πατήρ σου γεν. τ'ύτ-έτ, *αἰτ*. τ'ετ'*άτε̱*.—Ὀνομ. ι *άτι*=ὁ πατήρ του γεν, τ' ετ, *αἰτ*. τ' *άτε̱νε̱*=τὸν πατέρα του.
ατε̱ καὶ *ατε̱να* (γ) Αἰτ. τῆς ἀντων. αὐ ἴδ. κετε̱ (γ) Ατέ καὶ ατένα (τ)-*ατά* (ἄνω Ἀλϐανία bogdan) ἴδ. κε̱τά.
ατε̱ χ̈έρε̱ [ατε̱-χ̈έρε̱] ἐπίρ. τότε, αὐτὴν τὴν φοράν.
ατε̱ χ̈έρε̱=ἰδ. μϐ' ατε̱-χ̈έρε̱=τότε. ατε̱-χ̈ε̱ρετ (Σ) ἴδ. κε̱τε̱ χ̈έρε=ταύτην τὴν φοράν.
ατέj (τ) *ατέjα* (τ) ἐπιρ.=ἐκεῖθεν (ἴδ. κε̱τέj κε̱τέjα). ατέjζα (ὑποκορ). ανδέj (γ) ανδέj ε κε̱νδέj=ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἴδ. κε̱νδέj ανδέjα (γ) ανδej κάχ̈α πᾶτ άρδε̱ ἴδ. κε̱νδύ ανδύ (budi) πρεj ανδέj κᾶχ̈ (νγα) πᾶτ άρδε̱ ἴδ. κε̱νδύ. Ανδuj (γ) κε̱ντuj.
ατιέ ἐπιρ.=ἐκεῖ: ατιέ κου, καὶ ἀτιέ κε̱, καὶ ἀτιέ τεκ=ὅπου.
ατύ ἐπιρ.=αὐτοῦ ἴδ. κε̱τύ, κε̱τού.
ατύ-κε̱τού=τῇδε κἀκεῖσε=σποράδην.
ατὺ ε ϐιέν μόρτια ε ε μερρ (budi)=μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ λάϐῃ αὐτόν,=νγjε̱ρσα τε̱ ϐινjε̱ μόρτια ε τα μάρρε̱=ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ τὸν λάϐῃ.

BKSH

ατύ ε μjετ μbε̱ μαλj (budi) (ἀπ' αὐτοῦ) καὶ ἕως εἰς τὸ ὄρος, ατυ ε μjετ ντε̱ ὅτεπί (budi) = νγερ νdε̱ ὅτεπί.

ατύ ε jέμι ρρίτμε̱ (budi) = νγερ σα ου ρρίτμε̱ = μέχρις οὗ ἐμεγαλώσαμεν.

ατύ ενdέ ατέ (budi) = ἐπὶ τέλους καὶ αὐτόν. τέλος πάντων καὶ αὐτόν.

ατσάρ̱ - ι πλ. ατσάρε - τε̱ (γ. Μαλjεσία) ἀτσάλιον, χάλυψ, (τουρκ. τσελίκ).

ατσάρε̱ ἐπιρ. (γ) ἴδ. στρε̱νγούτε̱.

ατσάρι α (Μιρεdίτα πληθ. ατσαρι - τε̱ˑ = τσινγε̱ρίμ - ι (Περμέτ) πληθ. τσινγε̱ρίμε̱ - τε̱. - τσινγε̱ρρίμε̱ - α (Περμέτ) πληθ. τσινγε̱ρρίμα - τε̱ = τε̱ φτοχ̱ε̱τ' ιθάτε̱ ἴδ. φρ̣ακj - ι.

ατσαρ̱ίμ - ι (γ) πλ. ατσαρίμε - τε̱ = θλῖψις, στενοχωρίαˑ ἴδ. στρε̱νγjίμ - ι.

ατσαρ̱όνj - οj. ρ. ἐν. θλίβω, σνενοχωρῶ (ἐπὶ πληγῆς ἥν ψαύει τις).

ατσαρ̱όχ̱εμ : ρ. παθ. θλίβομαι, στενοχωροῦμαι (λjε̱νdόj).

ατσαχ̱έρ̱ε̱ (ἐλβ.) ἴδ. ἀτε̱χ̱έρ̱ε̱.

ατσαχ̱έρ̱ε̱ζε̱ : ὑποκοριστ.

ατσὶ = ασί - Ατσίσ = ασίσ - ατσό ἴδ, ασό, ατσόσ ἴδ. ασόσ.

αὖ (τ) καὶ αjύ (τ.) [ἕλλην. αὐ-τὸς] ἴδ. κύ *αΐ* (γ.τ.) ἀντων. προσωπ. τρίτου προσώπου = αὐτός. γεν. ατί ἢ ατjί, ἢ ατίτ [ἀργυρ.] καὶ ατίνε̱ (γ.τ.) αἰτ. ατά (Ἄνω Ἀλβανία) καὶ ατε̱ (γ) καὶ ατε̱ (τ), αφ. ασί αἰτ. ατά, αφ. ασίσ (ἢ ατσίσ).

άφε̱ρ̱ : ἐπιρ. = πλησίον (συντασ. μετὰ γενικῆς.) ἀντιθ λjαρκ. αφε̱ρ̱ - μέ/ε - τέjε - ατί, νεὄ, jουὄ - ατύρε = πλησίον μοῦ, σου. αφε̱ρ̱άζε̱ (γ) ἐκ τοῦ πλησίον (ἀντ. λjάρκαζε̱) (γ) αφε̱ρ̱άζι (γ) ἐκ τοῦ πλησίον (ἀντιθ. λjάρκαζι (τ) νγjατ (γ) = ἐγγύς, κοντὰ ἀντιθ. τέjε̱. άφε̱ρ̱. ἐπιρ̣. = ὡς ἔγγιστα· σχεδόν. αφρό (τ) προτάσσεται καὶ ἐπιτάσσεται : ὄκούανε αφε̱ρ̱ νjε̱ζέτ - βιέτ ἢ ὄκούανε αφρό νjεζέτ βιετ. παρῆλθον σχεδὸν εἴκοσιν ἔτη. αφρό ε γjοdίτα = σχεδὸν τὸν ἐπέτυχον, τὸν ἐκτύπησα σχεδόν. ι - ε - άφε̱ρ̱ - ι - α = ὁ πλησίον ἀντιθ. ι - ε λjάργε̱ ι - ε άφέρμ - ι με - jα, ι ε - άφε̱ρ̱τε̱ - ι - α.

αφε̱ρ̱όνj ρ. ἐν. πλησιάζω, ἀντιθ. λjαργόj, με̱ργόj.

αφε̱ρ̱όνj - οj ἀορ. αφε̱ρ̱όβα μετχ. αφε̱ρ̱ούεμ - ουμ (γ) ἀφε̱ρ̱ούαρε̱ (τ).

αφε̱ρ̱όνεμ - όχ̱εμ : ρ. οὐδ. = πλησιάζω. = αβίσ - τεμ (γ) ἀφρόνεμ.

αφε̱ρ̱σίνε̱ - α (γ) πλ. α - τε = ὁ πλησιαίτερος τόπος. αφε̱ρ̱σίρε̱ - α (τ) ἀντιθ. λjαργε̱σίνε̱ - α (γ) λjαργε̱σίρε̱ - α (τ)·

BKSH

άφσ̈ε̱-α (γ.τ.) = ἡ πυράδα = ἡ τοῦ πυρὸς θερμότης· (πλ. ἄχρηστος).

αφσ̈-ι (γ) αφσ̈' ι ζjάρριτ. = ἡ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξερχομένη θερμότης.

αφτ. (τ) ἐπιρ = ἀρκετά. μjαφτ (γ). μjαφ μᾱ = ἀρκεῖ πλέον, μjαφτ μᾱ χ̆άνγρε (γ) ἀρκετὰ πλέον ἔφαγες. μjαφτ μᾱ φόλjε = ἀρκετὰ πλέον ὡμίλησας.

αχ̆-ου πλ. αχ̆ε-τε̱ καὶ εχ̆-τε̱ = ἡ ὀξύα, δένδρον καὶ

αχ̆-ι (Σ) - αχ̆-άγjι (τ) ??? ἡ ὀξύα. sh.: aha-t

ᾱχ̆εμ (γ) ρ. οὐδ. παθ. τοῦ âj (γ) = φουσκόνομαι πρήσκομαι καὶ ε̄χ̆εμ (τ) ρ. οὐδ. παθ. τοῦ εj (τ).

άχ̆ερ̱-ι (Σ) ἴδ. αχ̆ούρ.

αχ̆έρε (τ) ἐπιρ. ἴδ. ατε̱χ̆έρε, = τότε, μετὰ ταῦτα.

αχ̆jέρε (τ) αχ̆jερα (τ), αρύερε (τ).

αχ̆ίστε̱-α· πληθ. αχίστα-τε̱ = τόπος κατάφυτος ἀπὸ ὀξύας.

αχ̆οῦρ̱-ι πλ. αχ̆ουρ̱ε-τε̱ (ἑλλην. ἀχυρὼν) ἀχυρῶνα. αχέρ-ι (Σ).

Β

βᾶ-ου (γ) πλ. βᾱνα-τε̱ καὶ βᾱ-jα: ὁ πόρος, τὸ πέραμα τοῦ ποταμοῦ διὰ τῶν ποδῶν. Βάου ι λjούμιτ = ὁ πόρος τοῦ ποταμοῦ. Κοὺ ε κα βάνε̱ λjούμι; = ποῦ ἔχει τὸν πόρον ὁ ποταμός; Κε̱ρκόνj βάνε̱ = ἐρευνῶ τὸν πόρον (ποῦ δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν πεζῇ.

βαγγουλόνj (βερατ) ἴδ. βρανγουλόνj.

βάδε̱-α (τ) πλ. βάδε-τε̱ ἴδ. βόδε̱-α (γ).

βάδεζε̱-α πλ. βαδεζα-τε̱ ὑποκορ. ἴδ. βόδεζε̱-α (γ)

βαϑ-ι (γ) πλ. βάθε̱-τε̱ = ἐνώτιον, σκουλαρίκι.

βᾶϑ ι (Σ) πλ. βᾶθε̱-τε̱. Παροιμ. βε̱'νε βαθ νdε βεσ̈τ = νὰ τὸ ἐνθυμηθῇς πάντοτε. — βέθ-ι (τ.) πλ. βέθε-τε.

βάϑε̱-α = ατύ κου φλjε̱νε̱ δέντε̱ νάτε̱νε̱, ατύ κου μbύλινε̱ δέντε̱ = τοριστε̱-α (Jacoba, Ιπέκ, Πριζενdι) πλ. α-τε̱

βάj: ἐπιφων. οἴμοι! ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ.

βάj-ι πλ. βαjε-τε̱ = ἴδ. dε̱νέσε̱-α.

βάjε-α ('Ελϐ. Τοσκ.) κλαυθμός, θρῆνος ἐν ρυθμῷ. — ε μουρρ βαjα ε πο κjαν = πο bαjε̱νε̱ βάjε̱ = ὀλοφύρονται.

BKSH

βάjζε̱-α πληθ. βαjζα-τε̱=κόρη, ἀνύπανδρος, παρθένος. βάρζε̱-α (Σ) πλ. α-τε̱.

βαjζε̱νί-α (γ) (πλ. αχρηστος)=ὅμιλος, πλῆθος παρθένων, βαjζε̱ρί-α (τ) αἱ νέαι τῇ ἡλικίᾳ ἡ νεότης (τῶν θηλέων).

βαjζε̱νία (γ) βαjζε̱ρί-α (τ) βαρζε̱νί-α (Σ).

βαjζε̱νίστ (γ) ἐπιρ. βαjζε̱ρίστ (τ) βαjεζε̱νίστ (γ)=παρθενικῶς.

βαjεζε̱νίστ (τ) βαρζε̱νίστ (Σ)

βαΐσ-βαΐσ-βαΐσ (Περμέτ)=μπεσόj, πρίερ (περjέρ) (Τοσκ.) αορ. βαΐσα-ε-ι. μετοχ. βαΐσουρε̱=βαΐζω.

βαjτίμ-ι (Σ) πλ. βαjτίμετε̱=θρῆνος, ὀλοφυρμός, κλαυθμός. βαλjτίμ-ι (bogdan) πλ βαλjτίμε-τε̱.

βαjτι-α πλ. βαjτί-τε̱. ἴδ. βάj-ι, βαjε̱-α (Ἐλβασ.) βαjτόνj-οj=ρ. οὐδ. μυρολογῶ, μύρομαι, θρηνῶ, ὀλοφύρομαι.

βαλτόj (bogdan) ὀλοφύρομαι θρηνῶ (ἐν ρυθμῷ) περὶ τὸν νεκρόν.

βάκ-εμ (τ) ἴδ. βοκ-εμ (γ) βακε̱τε̱ (τ) ἴδ. βοκε̱τε̱ (γ) ἐπιρ. ι-ε-τε̱ βακε̱τε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βοκε̱τε̱ (γ).

βακε̱σίρε̱-α (τ) ἴδ. βοκε̱σίνε̱-α (γ).

βάλε̱=μόριον=ἆραγε, τάχα. βαλε̱ κουσ ε̱στε̱ ατιέ; ἆραγε τίς εἶνε ἐκεῖ;

βάλε-jα: πληθ. βαλε-τε̱=χορός. μβάj-βάλε=χορεύω. ἴδ. κε̱ρτσέj [ἑλλην. βαλλίζω] χ̈εκ βάλενε̱=σύρω τὸν χορόν, προΐσταμαι χοροῦ.

βαλj-ι (τσαμ) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βαj-ι (τ) βαλj-τε̱ (τσαμ) οὐδ. ἴδ. βαj-τε̱ (τ).

βαλjανίτσε̱-α (γ) πληθ. βαλανίτσα-τε̱=νεροτριβειὸ (τοῦ μύλου) (λέξις Βουλγαρικὴ) ἴδ. τὴν Ἀλβανικὴν dε̱ρστίλjε̱-α.

βαλjε̱-α: πλ βαλjε̱-τε̱=κῦμα. βαλjε̱τ' ε dέτιτ=τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. σημ. καὶ κόχλασμα, ἀναβρασμός. μούερ βαλjε̱=ἤρχισε νὰ κοχλάσῃ.

βαλjόνj-οj: ρ. ἀμετάβ. ἴδ. βε̱λjόj.

βαλjόσεμ [Μυζακια̱] ρ. μεσ.=ρρε̱ζόχ̈εμ. Ου βαλjόσ γροῦρι, (λjάστε), bάρι (ι μαθ) νγα ὄιν, α νγα έρα, α νγα τε̱ ρρίτουριτ τέπε̱ρ νγα ανε̱ ε φουκjισε̱ δέουτ.

βαλjτίμ-ι (bogdan) ἴδ. βαjτιμ-ι (Σ).

βαλjτόj (bogdan) ἴδ. βαjτόνj-οj.

βάνγε̱-α (Σ)=τε̱ρπλjότε̱ χ̈εκουρι κjι πουνόjνε̱ δένε̱ bυθα-πράπαζι τουκ' ε ὄκέλjουνε̱ με νjε̱ κᾶμbε̱.

BKSH

βάνγε̱-τε̱: ἐπιρ. (γ) = τὸ βλέπειν πλαγίως (τὸ εἶναι ἀλλοίθωρον βε̱νγε̱ρε̱ (τ) ι-ε-τε̱ βανγε̱τε̱ (γ) ι-ε-τε̱ βε̱νγε̱ρε̱ (τ) = ὁ παραβλώψ.

βανγόσ̈-ι (γ) πληθ. βανγόσ̈ε̱-τε̱.

βανγόσ̈ε-ja (γ) θηλ. πλ. βανγόσ̈ε-τε̱. συλ-ι (Τυραν.) παραβανκ-) γου (Ἐλβασ.).

βανγε̱ρόj (γ) ρ. οὐδ. = βλέπω πλαγίως, στραβά, εἶμαι ἀλλοίθωρος, παραβλώψ. βε̱νγε̱ρὸj (τ). τε̱ βε̱νγε̱ρούεμ-ιτε̱ (γ), τε̱ βενγερούαρε̱ ιτε̱ (τ).

βανκ-γου: (γ) πληθ. βανγjε-τε̱ = τροχός.

βανόj (Σ) - βανόχ̈εμ (Σ) ἴδ. βονοj - όχ̈εμ (γ).

βάπε̱-α (ὁ πλ. ἄχρηστος) καῦμα, καύσων, θάλπος τοῦ θέρους καμ βάπε̱ = ἔχω ζέστην, καψόνω, ἀντιθ. με̱ρδιχ̈, με̱ρδάσ (Σ) bαj βάπε̱νε̱ = με̱ρτσε̱j (τὸ δεύτερον ἐπὶ ζώων).

βαρ [ἄρ-ω-αἴρω] ρ. ἐνερ. = κρεμῶ, μετοχ. βαρε̱, ἐπιθ. ι-ε-τε̱-βάρε̱. φράσις βαρ bουζε̱τε̱ = γίνομαι σκυθρωπός. ἴδ. βίερ - βιρ (συνηρ.) ἀντιθ. σβαρ, σβαροj, σβαρίτ. βαρεμ: παθ ἴδ. βίρεμ.

βαργόj (Καβ.) ρ. ἐν. = ἁρμαθιάζω: bε̱j βαρκ.

βαργε̱ζόj, βαργοσ. βαργόχ̈εμ, (Καβ) βαργε̱ζοχ̈εμ, βαργόσεμ. παθ. τοῦ ἀνωτέρω.

βάργε̱σ-ι (τ. καβ.) πλ. βαργε̱σ-ιτε̱ = dασ̈ ι πα τρέδουρε.

βάργε̱ρ-ι (τ) πληθ. βαργε̱ρε̱-ιτε̱ = ἐνόρχης, ἀρχιδᾶς.

βε̱ργά-ου (βερατ.) πλ. βε̱ργενj-τε̱ = χ̈ανούερ-όρι (γ) πληθ. χ̈ανορε̱-τε̱ [ἴδ. χανε̱-α (γ)] - χανουρ-ορι (συνηρ.).

βαργούε̱ρ-όρι (γ) [βαρκ-γου] πλ. βαργόρε̱-τε̱ = τὸ κρεμαστάρι βαργουρ-όρι (συνηρ) βαργορι ι ζιάρρμιτ. καὶ βαργούε-ονι (Σ) βαργονjε̱-τε̱ βαργονι ι ζιάρρμιτ

βαρέ-ja (τ) πλ. βαρέ-τε̱: ἴδ. bαρρε-jα (γ).

βάρζε̱-α (Σ) πλ. α-τε̱ ἴδ. βαjζε̱-α.

βαρζε̱νί-α (Σ) ἴδ. βαjζε̱νία (γ).

βαρζε̱νίστ (Σ) ἴδ. βαjζε̱νίστ (γ).

βάρκ-γου: πλ. βαργjε-τε̱ ἄλυσις, τὰ δεσμά, κλοιός. 2) ἁρμαθιά [ἴδ. ῥημ. βαρ = κρεμῶ).

βάρκε̱-α (τ) πληθ. βαρκα-τε̱: ἴδ. bαρκε̱-α = λjουνdρε̱-α.

βαρόσ̈-ι: πλ. βαρόσ̈α-τε̱: τόπος ἀκαλλιέργητος· μαλjε̱ α φούσ̈α = τε̱ πα

BKSH

πουνούαρα. 2) βαροσ̈=συνοικία, [ἡ πόλις] ἀντιθ. τσαρτσί.

(ι - ε.) *βάρφε̱ρε̱* (τ) ἴδ. ι - ε - βορφε̱νε̱ (γ) βαρφε̱ρία (τ) ἴδ. βορφε̱νία (γ).

βαρφε̱ρίστ (τ) ἴδ. βορφε̱νιστ (γ) = πτωχικά.

βαρφε̱ρόνj - ονεμ - (τ) ἴδ. βορφε̄νόj - όχ̄εμ (γ).

βάρρ - ι (τ) πλ. βάρρετε̱ (ἑλλην. βαρ-α-θρον) ἴδ. βορρ - ι (γ).

βάρρε̱ - α (Σ) πλ. βάρρα - τε̱ = πληγή, τραῦμα, λαβωματιά.

βαρρίτσε̱ - α (Βερατ.) πλ. βαρρίτσα - τε̱ = σωρός, στοῖβα, ἴδ. τούρρε - α. βαρρίτσε̱ dρούσ̈ = τουρρε̱ dρούσ̈ = σωρὸς ξύλων.

βαρρόj (Σ) ρ. ἐν τραυματίζω, τιτρώσκω· [ἐξ οὗ βαρῶ = κτυπῶ ἁπλοελληνικὰ] βαρροχ̄εμ (Σ) παθ. τραυματίζομαι.

βάσ̈de̱ - α (Βεράτ - Περμέτ) [ποιμενικὴ λέξις] = ἡ σειρά, ἡ συνέχεια τῶν ἰχνῶν περασμένων προβάτων ἢ ἄλλων ζώων. (μεταφορικῶς ἐπὶ ἀνθρώπων) γραμμὴ ἐξ ἰχνῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους: ι ράσ̈ε̱ πράπα βασ̈de̱σε̱ εδέ ε γjετα dέλjενε̱ = ἠκολούθησα τὴν σειρὰν τῶν ἰχνῶν καὶ εὗρον τὸ πρόβατον.

βασ̈ε̱ - α πλ. βασ̈α - τε̱ = νεᾶνις, νέα κόρη, παρθένος.

βασ̈ε̱ζε̱ - α πλ. βασ̈ε̱ζα - τε̱ . ὑποκορ.

βασ̈ε̱νί - α (γ) βασ̈ε̱ρί - α (τ) (πλ. ἄχρηστος) = ἡ νεότης. 2) ὅμιλος νεανίδων

βασ̈ε̱νίστ (γ) ἐπιρ βασ̈ε̱ρίστ (τ).

βάτρε̱ - α (τ) πλ. Βατρατε̱ ἴδ. βότρε̱ - α πλ. βότρα - τε̱ (γ).

βάτρε̱ζα (Βερατ) πλ. - α - τε̄. ἴδ. βουλανjε̱ - α ἢ βε̱λανjε̱ - α.

βγjε̄ - νι πληθ. βγjενj - τε̱ = εἶδος πεύκης (δένδρον). βγjε̄ - ρι (τ) πλ. βγjενj - τε̱· βγjε πίσ̈ε̱σ̈ε̱ ἢ βγjε bορίνκε̱· bορίνκε̱ - α πληθ. bορίνκα - τε̱ νγα βγjέρι dελj ερσ̈ίρα.

βγjενίσ̈τε̱ - α (γ) πληθ. βγjενίστατ ε̱ = βεντ με βγjενj. βγjερισ̈τε̱ - α (τ) πλ. α - τε̱.

βdαρ (γ. budi, Καβαjα) ρ. ἐν καὶ οὐδ. χαλάω, φθείρω, καὶ χάνω, 2) φθίνω·

βdίρ (γ) (κρουjα) - βιρ (Σ) μετοχ. βdαρε̱, βdιέρρε̱, βιέρρε̱ (Σ). *βαρ*: (τσαμ.) ἀορ. βdορα, ε - ι καὶ: ἀρρ βdούερ (τοῦ βdαρ καὶ βdιρ) dβιερ (bogdan). χ̄ανα ε βdιέρρε̱ (γ) = νέα σελήνη - χ̄ανα ε πλjότε̱ = πανσέληνος χ̄ε̱ν' ε θύερε̱ = φθίνουσα σελήνη· χ̄αν' ε μβράσμε (ελβ.) = ἡ τελευταία φάσις τῆς σελήνης· χ̄ανα μβρεντα (γ) = ὅταν ἡ σελήνη δὲν εἶνε ὁρατὴ τὴν ἡμέραν.

BKSH

βdάρεμ: παθ. φθείρομαι, χάνομαι 2) φθίνω. βdίρεμ, dβίρεμ (bogdan) bίρεμ (Σ), bάρεμ (τσαμ.) ου βdοῦερ χ̄ανα = ου βdοῦρ χ̄άνα ἀντιθ. ου ρρῖ χ̄άνα.

βdέκουνε̱ καὶ βdεκουρε̱ μετοχ. τοῦ ρ. βdεσ = θνήσκω. dβέκουνε̱ (bogdan) ι-ε βdέκουρε̱ (τ) ἐπιθ. = νεκρός-ά-όν, ἀντιθ. ι-ε γjάλε̱ = ζωντανός.

βdεσ (τ) dεσ (Σ) ρημ. οὐδ. θνήσκω, ἐπὶ ἀνθρώπων, (ἐπὶ δὲ τῶν ζώων λέγεται τὸ ρ. νγορθ. ἢ τσ̈οφ.) ἀορ. βdικjα-ε-κj· ἀνθ. νγjάλεμ.

βdινjάκ-ου (τυραν.) πλ. βdινάκε̱-τε̱ ἴδ. bινjακε-jα· (ὡς τὸ βdορε̱-α, βdιρ καὶ bιρ κ.τ.λ.)

βdόνj (budi) ρ. ἐνερ διώκω, ἀποπέμπω ἴδε dε̱bόj καὶ τσβοj dβόj (bogdan) διώκω· μετοχ. βdούεμ.

βdόχ̄εμ παθ.-dβόχ̄εμ (bogdan).

βdόρε̱-α (τυραν.) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. bόρε̱-α.

βε (τ) ἐπιφ. = βαβαί, ἴδ. βαj, ουbουbού! βε ατὶ (τ)! = βαj ατί (γ).

βε̄ (γ) ρ. ἐν. τίθημι (παρατ. βε̄ρε̱, βε̄ρε, βίντε καὶ βιj) βε̱ (τ) μετοχ. βε̄νε̱ (τ) καὶ βουμ (γ). βε̄-dορε = ἐπιχειρῶ 2) χειροτονῶ. βε̄ ρε̄ (γ) καὶ βε̱ ρε̄ (τ) = θεωρῶ, παρατηρῶ. βε̄-ορε (γ) καὶ βε-ροε (bogdan-Dιβρα) = ö̈ικόj σ' βε̄-ρε̄ = ἀδιαφορῶ. — ι βε̄ άμε̱νινε̱ = τὸν ὀνομάζω. ι βε̄ κάμbε̱νε̱ = τὸν καταπατῶ, τὸν καταφρονῶ, τοῦ κάνω τρικλοποδιά. ε βε̄ μβε̱ σύ = σκοπῶ = σημαδεύω. ε βε̄ μβε̱ bε̄ = ὁρκίζω τινά. ι βε̄ βέö̈ = προσέχω βε̄ νdερ με̱ντ = σκοπεύω. ι βε̄ σύνε̱ = ἀποβλέπω. βε̄ γjιστ = ὑπογραφω (διότι οἱ ἀγράμματοι θέτουσιν ἁπλῶς τὸν δάκτυλον μελανωμένον ἐπὶ τοῦ χαρτίου). — Αορ. βούνα-ε-ι (γ) καὶ βούρα-ε-ι (τ) μετ. βε̱νε̱ (τ) καὶ βουμ (γ.).

(ι)-*βε̄* πλ. τε̱ βέ-τε̱ = χῆρος. bουρρ ι βε̄ ε-βε̄-jα (πληθ. τε̱ βά-τε̱) χήρα. καὶ πληθ. τε̱ βέjα-τε̱ (γ) ι βέjε (Σ)-ε βέjε-jα (Σ).

βε̄-jα (γ. τ) πλ. βέ-τε̱ (ἑλ. ᾠόν, Λατιν. ovum). βεό (Σ) πληθ. βεό-τε = αὐγόν. βε̱jα (Κρούjα) πλ. ουβέτε̱ ουέ-jα (Σπατὶ) πληθ. ού-τε̱-βέζε̱ (βερατ.) πλ. βέζα-τε̱· εἶνε ὑποκορ. βε̄ πεö̈κου = αὐγοτάραχον.

βέγε̱-α (γ) πλ. βέγα-τε̱ ἴδ. βέγjε-α (Ἐλβασ.)

βέγjε̱-α. (Περμετ.) πλ. βέγ-jα-τε̱ ἴδ. βέγλjε̱-α.

βέγλjε̱-α (Τυραν. Κρουjα, Περμετ) πληθ. βέγλjα-τε̱ = λαβή, χεροῦλι.

βjεγε̱-α (τ) πλ. βjέγα-τε̱. = ρρε̱φάνε̱-α (Σ).

βέγjε-τε̱ (γ) πλ. ἴδ. αβλjμέντ-di. bαj βέγjε (γ) = bε̱j (Κρουjα-Dibρα) ρ. ἐν. = ὑφαίνω.

βεγjε̱λjί-α ('Ελβ.) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βογjε̱λjί-α.

βεγjόj ρ. ἐν. = bαj βέγjε (Τυραν.) ἴδ. bεj-ρ.

βέdρε̱-α (γ) πλ. βεdρα-τε̱ (Τοσκ.-Περμέτ) καρδάρα. (λέξις ποιμεμενική) ἀγγεῖον εἰς ὃ θέτουσι γάλα, βούτυρον. ἴδ. σέκjε-jα. [Σερβ. βέdρο-βεdρίκα] ἀνε̱ dρουjε κjε̱ μιέλjινε̱ τε̱ ἀμbε̱λjιν νdε̄ τέ.

βέεμ-τε̱ πληθ. (bogdan) = βροῦχοι.

βέζμε-jα (Σ) πληθ. βέζμε-τε̱ φυσιγγιοθήκη (κυρίως ἐκ μετάλλου) ἴδ. κουλjέτε̱-α.

βεθ-ι (τ) πληθ. βέθε̱-τε̱. ἴδ. βαθ-ι (γ) ἐνώτιον.

βε̄θ-ι (Σ) ἴδ. δε̄ μίζε̱-α (ἐλβασ.) κᾶ βουμ βε̄θ. (Σ). = εἶναι μυιγοχεσμένον.

βέj (Κρουjα) (Dibρα) ρ. ἐν. ὑφαίνω, ἀόρ. βέjτα-ε-ι = bαj βέγjε (Τυραν.) βεγjόj πο bεj νdε βέγλjετ (Κρουjα) = ὑφαίνω εἰς τὸν ἐργαλειόν. μετοχ. βε̄jτε̱ καὶ βέjτουνε̱.

(ι)-βεjε (Σ) ἴδε ι βε̄.-ε βε̄jε-α = ἴδ. ε βε̄-jα.

βε̱jέj (τ) ἴδ. βελjέj (τσαμ.).

βέjέσε̱-α (τ. γ.) πληθ. βεjέσα-τε̱ ἴδ. βελjέσα-τε̱ (Τσαμ). ι-ε-τε̱ βεjύεμ (γ. budi, bogdan) καὶ συνηρ βεjῦμ. ι-ε-τε̱ βεjύερ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βελjύερε̱ (Τσαμ). ι-ε-τε̱ βεjέτουρε̱ (βερατ.) = ἄξιος, χρήσιμος, πολύτιμος, ἱκανός. ι-ε-τε̱ βε̱jύεσ̈ιμ (bogdan) ι-ε-τε̱ βιέφσ̈ιμ (γ)-ι-ε-τε̱ βε̱jέτε̱σ̈ιμ (budi) ἴδ. ι-ε-τε̱ βε̱λjύερε̱ (Τσαμ). 'Αντιθ. ι-ε-πα βε̱jύερε̱ (τ) ι-ε-πα βε̱jυεσ̈ιμ. (bogdan) ι-ε-πα βε̱jέφσ̈ιμ. (γ).

βέλj-ι πλ. βέλjα-τε [ἐλ. βῆλον, Λατ. velum) ἱστίον, ὀθόνη.

βελjανί-α πληθ. βελjανίτε̱ = λιποθυμία, λιποψυχία. τε̱ φίκουνε̱-ιτε̱ οὐδ. (γ) τε̱ τχ̄όλε̱-τε̱ ('Ελβασ.)

βε̱λjέj (τσαμ.) [ἑλλην. οὐλ-ῶ, Λατιν. valeo] ρ. οὐδ. = ἀξίζω. βε̱jέj (τ) = χρησιμεύω, ἐκτιμῶμαι. βε̱λjέν, βε̱jέν, βιjν (γ) = βιj (γ) ἀξίζει, ἐκτιμᾶται γουρ ι βε̱jύερε̱ (τ) = πολύτιμος λίθος, πα βε̱jύερε̱ (τ) ἐπιρ. = τοῦ κάκου ἴδ. κοτ. = μάτην.

βε̱λjύερε̱ (Τσαμ.) βε̱jύερε̱ (τ) βε̱jύεμ (γ.-budi) (bogdan) καὶ βε̱jύμ (συνηρ) βε̱jέτουρε̱ (βερἀτ) βε̱jέτουνε̱ (budi) βε̱jέφτουνε̱ (γ) βύερε̱ (Περμετ).

BKSH

βέλjεμ (γ. τ) ρ. οὐδ.=νεβερίτεμ (Σ) κοινῶς μπουχτιάζω. τε̱ βέλjε̱-τε̱ (γ. τ) (οὐδ. ἀφηρ)= τε̱ νεβερίτουνι-τε̱ (Σ).

βελjέντζε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. βελέντζα-τε̱ (=σκέπασμα μάλλινον) λjεβέντζε̱-α (Σ) πληθ. λjεβέντζα-τε̱ (κατ' ἀναγραμματισμόν), πορκάβε̱-α (Τυραν.) πληθ. πορκάβα-τε̱, πε̱ρκάβε̱ πε̱ρκάβα (Τυραν. Χειμάρα) πληθ. πε̱ρκάβα-τε̱.

βε̱λjέσε̱-α (Τσαμ.) πληθ. βε̱λjέσα-τε̱ = ἡ ἱκανότης (τὸ εἶναι ἄξιον). βε̱jέσε̱-α (γ. τ) βε̱jέσα-τε̱ (ἐκ τοῦ βε̱jέj) ἡ ἱκανότης.

βελjόj ρ. οὐδ. καὶ ἐν. =βράζω [ἴδ. βαλjε̱-α] βελjoj = βουλjόνj ὃ ἴδ.

βε̱λᾶ-ι πληθ. βε̱λέζε̱ν-ιτε̱ (γ) καὶ βε̱λέζε̱ρι-τε̱ (τ) γεν. βε̱λέζε̱νετ (γ) καὶ βε̱λέζε̱ρετ (τ) αἰτ. βε̱λέζε̱νι-τε (γ) καὶ βε̱λέζε̱ριτε̱ (τ). καὶ βλᾶ-ι = ἀδελφός. 'Ονομ. ιμ-βε̱λὰ = ὁ ἀδελφός μου, γεν. τ' ιμ βε̱λά, αἰτ. τ' εμ βε̱λά. 'Ον. πλ. τ' ιμ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρ (τ)· γεν. τ' ιμ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρετ (τ), αἰτ. τ' ιμ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρ.— Υτ βε̱λᾶ = ὁ ἀδελφός σου γεν. τ' υτ βε̱λᾶ, αἰτ. τ' ετ βε̱λᾶ. 'Ον. πλ. τ' υτ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρε γεν. τ' υτ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρετ (τ)· αἰτ. τ' υτ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρ (τ). — ι βε̱λαΐ = ὁ ἀδελφός του. γεν. τε̱ βε̱λάϊτ, αἰτ. τε̱ βε̱λάνε̱. 'Ον. πλ. τε̱ βε̱λάζε̱νιτ (γ) καὶ τε̱ βε̱λάζε̱ριτε̱ (τ) γεν. τε̱ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τε̱ βε̱λάζε̱ριτ (τ) αἰτ. τε̱ βελάζε̱νι-τε̱ (γ) τε̱ βε̱λάζε̱ρι-τε̱ (τ). βε̱λάθ-ι = ὑποκορ. τοῦ βε̱λᾶ-ι. βε̱λα-dασ̈ουνε̱-ι-α (γ) βε̱λᾶ-dασ̈ουρε̱-ι-α (τ) = φιλάδελφος.

βε̱λαζε̱νί-α (γ) πλ. (ἄχρηστος) ἀδελφότης, ἀδελφοσύνη (καὶ οἱ ἀδελφοί).

βε̱λαζε̱νίσ̈τ (γ) ἐπιρ. = ἀδελφικῶς· βε̱λαζε̱ρίσ̈τ (τ).

βε̱λάμ-ι πληθ. βε̱λάμε̱-τε̱ = ἀδελφοποιητὸς (δι' ἱεροτελεστίας)· = προβοτί-νι (Σ) πλ, προβοτίνj-τε̱ (Σλαυϊκὴ λέξις).

βε̱λαμε̱νί-α (γ) πλ. ἄχρηστος βε̱λαμε̱ρί-α (τ) = ἀδελφότης.

βε̱λαμε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. βε̱λαμε̱νίσ̈τ (γ) = ἀδελφοποιητῶς.

βε̱λάνjε̱-α (γ) πληθ. βελάνjα-τε̱ ἴδ. βουλάνjε̱-α. ἴδ. με̱λάνjε̱-α.

βέμε̱-α (τ) ἴδ. δεμίζε̱-α ('Ελβασ.) βεθ-ι (Σ) μυιγόχεσμα· κᾶ βοῦμ βε̄θ = εἶνε μυιγοχεσμένον, τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ δεμίζε̱-α ('Ελβασ.)

BKSH

πλ. δεμίζα-τε̣ καὶ ἒνdε̣-α (γ) πλ. ἒνdε-τε̣: μιζα κᾰ-λjε̣σ̆οῦμ ένdε̣ = ε κᾰ δῖμ (δίερ) μίζα· ἒνdε̣ζε̣-α (Κρουjα) πληθ. ἒνdε̣ζα-τε̣ μίσ̆ι άσ̆τε̣ πλjοτ με δε̣μίζα· καὶ βεμέσε̣-α (Τυραν.) [βε-jα καὶ μεσε̣-α] καὶ σ̆τέρπα-τε (πληθ. Περμετ.) μίσ̆ι ζοῦρι σ̆τέρπα.

βεμέσε̣-α (Τυρ.-Καβjα) πληθ. βεμέσα-τε̣ = ἡ τσίπα· καὶ μάζε̣-α (Σ) πλ. μάζα-τε̣. βεμέσα ε κjέπε̣σε̣ = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου.

βε̣νγε̣ρε̣ (τ) ἐπίρ. ἴδ. βάνγε̣τε̣ (γ) ι-ε-βένγε̣ρε̣ (τ) ἴδ. ι-ε-βάνγε̣τε̣ (γ).

βενγε̣ρόj (τ) ἴδ. βανγερόj (γ).

βενγjίλε τε̣ (budi) = αἱ παραμοναὶ τῶν ἑορτῶν, ἡμέραι νηστίσιμοι.

βένdε̣σ-ι (γ) πλ. βένdε̣σ-ιτε̣ = κάτοικος, αὐτόχθων, ἡμεδαπός. βένdε̣σ-ι (τ) πληθ. βένdε̣σ-ιτε̣.

βε̣νdᾱρ-ι (γ) πληθ. βε̣νdάρε̣-τε̣ ἀρσ. καὶ βε̣νdάρε-jα θηλ. (γ) πληθ. βάνdε̣ρε-τε̣ καὶ βε̣νdαρ-ι (τ) πλ. βε̣νdάρε̣-τε̣. = ἐντόπιος.

βε̣νdόj (Σ) ρ. ἐνεργ. τοποθετῶ, βάλλω εἰς θέσιν, ἀποκαθίστημι.

βε̣νdόσ (τ) ρ. ἐν. ε βε̣νdόσα μίρε̣ = ε βούρα νε̣ βε̣ντ μίρε̣.

βε̣νdόχεμ (Σ) καὶ βε̣νdόσεμ (τ) παθ.

βένε̣-α (γ) (πλ. ἄχρηστος) [ἑλλην. Ϝ οἶνος, Λατιν. vinum]. βέρε̣-α (τ) = οἶνος, κρασί· βένε̣-κjίτε̣σ-ι (γ) πλ. βένε̣-κjίτε̣σ-ιτε̣ = οἰνοχόος, αϋ κjε̣ κjιτ βένε̣.— βέρε̣-κθένε̣σ-ι (τ) πληθ. βέρε̣ κθένε̣σ-ιτε = αϋ κjε̣ κθέν βέρε̣.

βένερ-ι (γ) (πλ. ἄχρηστος) = φάρμακον, δηλητήριον· βέρερ-ι (τ) ἰός, δηλητήριον. (Τουρκ. ζεχὲρ) γjάρπε̣ν πα βένερ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ.

βε̣νεσ̆τ-α (Dιбρα) πληθ. βε̣νέσ̆τα-τε̣ = ἀμπελών, ἄμπελος. βε̣ρέσ̆τε̣-ι (τ) πληθ. βε̣ρέσ̆τε-τε̣ βε̣σ̆τε̣-ι (γ) πληθ. βε̣νέσ̆τε-τε̣ καὶ βε̣νέσ̆τα-τε̣ (Ἐλβασ.) καὶ βέσ̆τε̣-ι (Περμέτ) βέσ̆τινjε̣-τε̣ (Τυραν.) ἢ βεσ̆τίνjα-τε̣ (Τυραν.) βέσ̆τε-ι (Ἀργυρ.).

βενίτεμ (βερατ.) ρ. οὐδ. βενίτετ dρίτα = κουρ ι μбαρόνετε̣ βάjι κανdίλιτ, ε ζε̃ τε̣ σ̆ούχετ dρίτα· μбε̣ τε̣ μбαρούαρε̣ τε̣ βάjιτ βογε̣λjόνετ dρίτα, ζε̃ τε̣ σ̆ούχετε̣ dρίτα, πε̣ρσε̣ρὶ bε̣ν πακ dρίτε̣ με̣ τέπε̣ρε̣, πε̣ρσε̣ρὶ βιὲν τοῦκε σ̆ούαρε̣ dρίτα, νγερσᾰ ποῤῥίτετ, ε φίκjετε̣ φάρε dρίτα, Σκjὶπ ι θόνε̣ πο βενίτετ dρίτα. Κανdίλ' ι βενίτουρε̣.

βε̣ντ dι (γ) καὶ βεντ-dι (τ) πληθ. βένdε̣τε̣ = τόπος, θέσις ἴδ. βίσε-α βενdε-βένdε: ἐπίρ. σποραδικῶς· ι ζοῦ βε̣ντ φιάλjα = ἔπιασε τόπον ὁ λόγος του, ἐπεκυρώθη. bᾰj βέντε̣ - ἐγκαθίσταμαι. - νdε̣ βε̣ντ κjε̣τε̣

bεκόjε̱ μαλε̱κόν, ἀντὶ νὰ εὐλογήσῃ καταρᾶται. βε̱νd' ιμίρε̱=ἱερὸς τόπος.

βεόδεζε̱-α (Σ) πληθ. βεόδεζα-τε̱ ὑποκορ. τοῦ βεόδε̱-α (Σ).

βέπε̱ρε̱-α (γ) πληθ. βέπε̱ρα-τε̱ [Fεργον, Λατιν. opus-eris] ἔργον, πρᾶξις· βέπε̱ρα τε̱ μίρα=καλὰ ἔργα.

βεπε̱ρίμ-ι: πληθ. βε-πε̱ρίμετε̱=ἡ ἐνέργεια.

βεπε̱ρόνj-όj (γ) ρ. ἀμεταβ.-ἐνεργῶ, πράττω.

βεπε̱ρόνεμ-όχε̱μ παθ. (ἐνεργοῦμαι).

βέρ-ι (Σ) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βερί-ου.

βεράκ-ου (Σ) πλ. βεράκε̱-τε̱ ἴδ. βερί-ου.

βεράκε-jα (Σ) πληθ. βερακε-τε̱ ἴδ. βερόρε-jα.

βέρbε̱ρε̱ (τ) ἐπιρ. ἴδ. βερbε̱τε̱ (γ)=τυφλῶς. ι ε τ ε̱ βέρbε̱ρε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βέρbε̱τε̱ (γ).

βερbε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. βερbε̱σίνα-τε̱= τυφλότης. βερbε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. βερbε̱σίρατε. βέρbε̱τε̱ ἐπίρ.=τυφλῶς. ι-ε-τε̱-βέρbε̱τε̱ (γ) ἐπίθ. τυφλὸς -ή -όν (Λατ. orbatio).

βερbόνj-οj ρ ἐν.=τυφλὸν ποιῶ τινα, τυφλό-ω-ῶ.-τὸ παθητ. βερbόνεμ-όχε̱μ.=τυφλοῦμαι.

βεργά-ου (βερατ) ἴδ. βάργε̱σ-ι.

βεργjε̱ρέσε̱-α (τ) πλ. βεργjε̱ρέσα-τε̱ ἴδ. Βιργjενε̱-α (γ).

βεργjε̱ρί-α ἴδ. βιργjενί-α (γ) βεργjερίσ̌τ (τ) ἴδ. βιργjενίσ̌τ (γ).

βέρδε̱: ἐπίρ.=ὠχρῶς, κίτρινα· γjέλbουρε̱ (τ. Περμὲτ) ι-ε-τε̱ βέρδε̱=ὠχρὸς -ὰ -όν=ι-ε-τε̱ γjέλbουρε̱· κίτρινος -η -ον. τε̱ βέρδε̱-τε̱ =ἡ ὠχρότης, 2) ἀσθένεια (κοινῶς ἡ χρυσῆ).

βερδε̱σίνε̱-α (γ) βερδε̱σίρε̱-α (τ) πλ.-ατε̱=ἡ κιτρινάδα ἡ ὠχρίασις.

βερδακάκj-ι (Τυρ.) πληθ. βερδακάκε̱-τε̱· ἀρσ.=ὠχρός, χλωμὸς βερδακάκε-jα (θηλ.) πληθ. βερδακάκε-τε̱. καὶ βερδάκj-ι ἀρ. πλ. βερδάκjε̱-τε̱· βερδάκjε-jα: θηλ. πληθ. βερδακjε-τε̱. βερδαλjάκ-ου πληθ. βερδαλιάκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδαλjακε-jα πληθ. ε-τε̱. θηλ. βερδανjάκ-ου (γ) πλ. βερδαρνάκε̱τε̱ ἀρσ. βερδανάκε-jα πληθ. βερδανακε-τε̱ θηλ.—βερδόσ̌-ι πληθ. βερδόσ̌ε̱-τε̱ ἀρσ. βερδόσ̌ε-jα πληθ. βερδόσ̌ε-τε̱ θηλ.—βερδούσ̌-ι πληθ. βερδούσ̌ε-τε̱ ἀρσ. βερδούσ̌ε̱-α πληθ. βερδούσ̌α-τε̱ θηλ.-βερδούσ̌κ-ου (Περμετ) πληθ.

BKSH

βερδούσ̈κε̱-τε̱ ἀρσ. βερδούσ̈κε̱-α πληθ. βερδούσ̈κατε̱ θηλ. βερδατσάκ-ου πληθ. βερδατσάκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδατσάκε-jα πλ. — ε-τε̱ βερδατσούκ-ου (γ) πληθ. βερδατσούκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδατσούκε-jα πληθ. ε-τε̱.

βερέρ-ι (τ) ἴδ. βενέρ-ι (γ) ὁ πληθ. ἄχρηστος.

βέρδεμ: ρ. οὐδ. = ὠχριῶ καὶ σβέρδεμ ἴδ. σbε̱χ̈εμ.

βε̱ρdάλ (γ. Τυρ.) [Σλαϋικὴ λέξις] = γύρω, τριγύρω. Βιj βε̱ρdάλε̱ = τριγυρίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ 2) ἀμηχανῶ, τὸ δὲ βιj ρρότουλ ἢ βιj πε̱ρ κjαρκ = τριγυρίζω κυκλοειδῶς.

βέρε̱-α (τ) ἴδ. βένε̱-α (γ) (ὁ πλῆθ. ἄχρηστος).

βέρε̱-α πληθ. βέρα-τε̱ [ἑλλην. Ϝηρ = ἦρ =] ἔαρ, θέρος ἀντιθ. dίμε̱νε̱-ι. πε̱ρανε̱ βέρε̱ (Σ) = εαρ, ἄνοιξις, καλοκαιρία βjέστε̱-α = φθινόπωρον, dίμε̱νε̱ καὶ dίμε̱ρε̱ = χειμών.

βε̱ρε̱-α (τ) πλ. βε̱ρατε̱ (τρῦπα) = ὀπή· βίρε̱-α (τσαμ. Σ) πληθ. βίρατε̱. καὶ βρύμε̱-α (Καβαjα) πληθ. βρύματε̱. καὶ βρίμε̱-α (Βερατ.) πληθ. βρίματε̱.

βὲρθ καὶ *σβὲρθ* ὠχριάζω, κιτρινίζω ἄλλον. ρ. ἐνερ.

βερί-ου [ερε̱-α] (πληθ. λείπει) βορρᾶς.

βέρ-ι (Σ) = αὖρα, λεπτὴ κίνησις τοῦ ἀέρος.

βερίγε̱-α (βερατ) πληθ. βερίγατε̱ = κρίκος, κλοιός, (τουρκ. χαλκά).

βερίνγε-jα (καβ.) πληθ. βερίνγε-τε̱, ε ρρούσ̈ιτ. σα κα ζᾶνε̱ με ουλjίδουνε ρρούσ̈ι βλασταρ-ι (τ) πλ. βλαστάρε-τε̱.

βερόνj-οj ρ. οὐδ. [βερε̱-α] ἐαρίζω = περνῶ τὴν ἄνοιξιν ἀντιθ. dιμε̱νόj.

βερουαρ-όρι: (τ) πλ. βερόρε̱-τε̱ ἀρσ. = ἐαρινός. βερούερ-όρι (γ) καὶ βερούρ.

βερόρε-jα πλ. βερόρε-τε̱ θηλ. ἐαρινή.

βεράκ-ου ἀρσ. - βερακε-jα θηλ. πληθυνικοῦ βεράκε-τε̱ (γ), ταὐτόσημον.

βε̱ρρί-νι (γ) πληθ. βερρίνj-τε̱ = εἶδος ἀγρίου δένδρου.

βε̱ρρῖ-α πληθ. βε̱ρρί-τε̱: χειμαδιὸ = βε̱ντ' ι νγρότε̱· (νγρόχ̈ετε̱).

βε̱ρρίστε̱-α πληθ. βε̱ρρίστα-τε̱· κjε̱ σ'bιε bόρε νdε̱ dίμε̱νε̱ ατὺ βένε̱ bακε̱τίνε̱ νdε̱ dίμε̱νε̱ με κουλότε̱.

βε̱ρρί-α: πλ. βε̱ρρέτε̱: ἴδ. ρρουbί-α: (μικρὸν) αὐλάκιον.

BKSH

βερσ̈ελὲj (ἀργυρ. ἴδ. βεσ̈ελεj (ἀργυρ.) σφυρίζω. βερσ̈ελιj (ἐλβασ.) ἴδ. βεσ̈ελίj (ελβασ.).

βερρίστε α πληθ. βερρίστα-τε ατὺ κου κάνε bιμ σ̈ουμε βερρίνj.

βερσ̈όνj-οj (γ) (budi) ρ. οὐδ. ἐκχέω, ἐκχειλίζω, πλημμυρῶ. βερσ̈όι λjούμι (γ) = dέρδι λjούμι (βερατ.) = ἐπλημμύρησεν ὁ ποταμός.

βερσ̈ελίμ-ι ('Αργυρ.) πλ. με-τε ἴδ. βεσ̈ερὶμ ('Αργυρ.).

βερσ̈ελίμε-α (βερατ.) πλ. μα-τε ἴδ. βεσ̈ελίμε-α (βερατ.).

βερρασ-έτ, ἐτ (γ. τ) ρ. οὐδ. φωνάζω ἐπὶ ζώων· [ἑλλην. βελάζω] ἀόρ. βερρίτα, μετοχ. βερρίτουρε (τ).

βερβίτ (τ) ρ. ἐν. = ρίπτω μετὰ δυνάμεως, σφενδονῶ.

βερβίτεμ (τ) ρ. οὐδ. ρίπτομαι μεθ' ὁρμῆς, σφενδονίζομαι, χ̈ιδεμ με νdσιτίμ. βερβίτου! = χ̈ίδου με βραπ. τὸ δὲ χ̈εδ, καὶ μεσ. χ̈ίδεμ σημ. ἁπλῶς, ρίπτομαι.

βερτέ: ἐπιρ. [Γαλλικὸν vérité] = ἀληθῶς. ἀντιθ. ρρε̄νε (γ)· βερτὲτ καὶ βερτέτα, με τε βερτὲ καὶ μὲ τε βερτὲτ καὶ με τε βερτέτα καὶ περ τε βερτὲτ (Σ bogdan), καὶ νjιμενd-ι (Σ) ι-ε-τε-βερτέτε-α-τε ἐπιθ. = ὁ, ἡ, ἀληθὴς τὸ ἀληθὲς ἀντιθ. ι ρρεμ-ι, ε ρρεμε-jα.

βερρτετόj-ονj: ρ. βεβαιῶ, ἐπικυρῶ.

βερτύτε-α (γ) = δύναμις (σωματική).

βερτύτ-ια (budi) = ἰσχὺς ρώμη (Λατιν. Virtus).

βερσούλεμ ('Αργυρ.) ρ. οὐδ. ἐπιτίθεμαι, ρίπτομαι κατ' ἐπάνω, ρίπτομαι κάτω.

βερτσάκ-ου (Σ. Κρουjα) πληθ. βερτσάκε-τε = θίκα κjε πρετ κασάπι μίσ̈ινε (τουρκ. χανdσάρ) Τuj τε πρέφτε βερτσάκου. = νὰ σὲ κόψῃ ἡ μάχαιρα τοῦ χασάπι.

βέσ̈-ι (Σ) πλ. βέσ̈ετε = ὁ χαρακτὴρ (ἠθικῶς). κᾰ βέσ̈ε τε bούκουρα = ἔχει ὡραίους χαρακτῆρας. - βέσ̈ε τε κεκjία.

βέσε-α (πληθ. ἄχρηστος) ἡ δρόσος, δροσιὰ καὶ ουβέσε-α (Κρουjα)· bίε βέσε = πίπτει δρόσος. βεσόν: ρ. τριτοπρόσωπον = δροσίζει, πίπτει δρόσος. βεσετόν (τ) = bίε βέσε.

βεσ̈-ι: πληθ. βέσ̈ε-τε [οὖς-ὠτὸς] μbα-βεσ̈ = ἀκροῶμαι. καμ βεσ̈ = ἀκούω. κjῖ βεσ̈ = ἄκουσον. βε βεσ̈ = προσέχω. μαρρ βεσ̈ (τ) καὶ μαρρ βεσ̈τ (γ) ρ. οὐδ. ἀκούω παρά τινος 2) ἐννοῶ, κουπετόνj. μόρα βεσ̈ σε κjίσ̈τε bερε νjε τε τίλε πούνε· = ἤκουσα ὅτι εἶχε διαπράξει τοιοῦτό τι.

βεσ̈-ι πληθ. βεσ̈ε̱-τε̱ (Μιρεdιτα, Κρουjα, Ἐλβασ. Βερατ) κοινῶς τσαμπὶ ἀπὸ σταφύλι. καλjαβέσ̈-ι: πλ. καλjαβέσ̈ε̱-τε̱ (jácoba) = νjε̱ βεσ̈ ρρούσ̈ι. βίλjε-jα πληθ. βίλjε-τε̱ (Σ) = νjε̱ καλαβεσ̈ ρρούσ̈ι· καὶ πούπε̱-α πλ. πούπατε̱ = νjε̱ βίλjε ρρούσ̈ι· du βεσ̈ ρρούσ̈ι = du καλjαβεσ̈ ρρούσ̈ι.

βεσ̈ (ἑλλην. Ϝεσ-ἐσθής. Λατιν. vestio) ρ. ἐν. ἐνδύω, ἀμφιέννυμι· deσ̈ (Σ) περιβάλλω ἀντιθ. σβεσ̈, σdeσ̈ (Σ).

βεσ̈γόj (Μιρεdίτα) ρ. = πε̱ργjόj.

βεσ̈γόνj-οj (γ. τ) ρ. ἐν. ἐρευνῶ, παρατηρῶ, ἐξετάζω.-βε̱γόj (Σ). βισγόj (Τυραν.) [Σλαυϊκὴ λέξ.] παρατηρῶ.

βεσ̈γόνεμ-οχεμ (γ. τ) παθητ. βεγόχεμ (Σ)-βισ̈γόχ̱εμ (Τυραν.).

βεσ̈γίμ-ι (Ἐλβασ. βερατ.) πληθ. βεσ̈γίμε-τε̱ = παρατήρησις. βισ̈γίμ-ι (Τυραν.) = ἐξέτασις ἔρευνα. βε̱γίμ-ι (Σ) πλ. βε̱γίμε-τε̱.

βε̱σ̈ε̱λέj (Ἀργυρ.) καὶ βε̱ρσ̈ε̱λέj ρ. οὐδ. = συρίζω. βε̱σ̈ε̱λὶj (Ἐλβ. βερατ) καὶ βε̱ρσ̈ε̱λίj· βε̱σ̈κε̱λέj (Κρούjα) βισ̈κε̱λὸj καὶ βισ̈κουλόj (Σ) φε̱σ̈ε̱λιj (γ), φε̱ρσ̈ε̱λέj (Περμέτ), φρασ̈ουλιj (Καβαjα).

βε̱σ̈ε̱λίμε̱-α πλ. ατε̱ (βερατ.) = συριγμός, σύριγμα, καὶ βε̱ρσ̈ε̱λίμε̱-α (βερατ.) πλ. α-τε̱, βε̱σ̈ε̱λιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ε-τε̱ καὶ βε̱ρσ̈ε̱λιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ε-τε̱.-βε̱σ̈κε̱λίμ-ι (Κρούjα) πληθ. ε-τε̱. βισ̈κε̱λίμ-ι (Σ) καὶ βισ̈κουλίμ-ι (Σ) πληθ. ε-τε̱· φε̱σ̈ε̱λίμε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱. φε̱ρσ̈ε̱λίμε̱-α (Περμ.) πλ. α-τε̱ φρασ̈ουλίμε̱-α (Καβ.) πληθ. α-τε̱.

βε̱σ̈ε̱λjί-α (τ) πληθ. βε̱σ̈ε̱λjί-τε̱ (ἐπὶ γῆς καὶ ζώων), εὔφορος, γόνιμος.

βεσ̈ελjίτ (τ) ρ. οὐδ. καρποφορῶ, εὐφορῶ.

βέσ̈κ-ι (Σ) ἴδ. βορbε̱-α.

βέσ̈κε-jα (Τυραν. Κρούjα, Καβαjα) πληθ. βέσ̈κε̱-τε̱ βέσ̈jε-jα (βερατ.-Ἀργυρ.) πληθ. βεσ̈jε-τε̱, έσ̈κε-jα (Σ) πληθ. έσ̈κε̱τε̱: = νεφρός, τὰ ἐντόσθια, σπλάγχνα· πληθ. βέσ̈κλjα-τε. (Ἀργυρ.) = τὰ νεφρά.

βεσ̈κ (τ) ρ. ἴδ. βυσ̈κ (γ) ρ. βέσ̈κεμ (τ) ἴδ. βυσ̈κεμ (γ) ρ.

βεσ̈κε̱λὲj (Κρούjα) ἴδ. βεσ̈ε̱λὲj (Ἀργυρ).

βεσ̈κε̱λίμ-ι (Κρούjα) ἴδ. βεσ̈ε̱λίμ-ι πληθ. βεσ̈κε̱λίμετε̱.

βέσ̈κε̱τε̱ (τ) ἐπιρ. ἴδ. βύσ̈κε̱-τε̱ (γ) ι-ε-τε̱ βεσ̈κε̱-τε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βύσ̈κε-τε (γ).

BASH

βέσ̆κλjα-τε̣ (Ἀργυρ.) ἴδ. βέσ̆κε-jα.

βε̣σ̆νίκ-ου (γ) πληθ. βεσ̆νίκε̣-τε̣ ὄγκος ἐκ χώματος, καὶ φε̣ρσ̆νίκ-ου (Κρούjα) πληθ. φε̣ρσ̆νίκε̣-τε̣· καὶ τσ̆ερέπ-ι (βερατ-Περμετ.)

(ι-ε-) *βε̣σ̆τίρε̣* ἐπίθ. = ἀηδής, δύσκολος, δεινός· τε̣-βε̣σ̆τίρε̣-τε̣ = ἡ ἀηδία· καὶ 2) ἡ δυσκολία (bogdan). - κᾶμ, κε̃, κᾶ, τε̣ βε̣σ̆τίρε̣. = με̣-τε̣-ι βε̣σ̆τίρετε̣ = με̣ βιέν, τε̣ βιέν, ι βιὲν τε̣ βε̣σ̆τίρε̣.

βε̣σ̆τίρεμ: ρ. οὐδ. με̣, τε̣, ι βε̣στίρετ τριτοπροσ. = ἀηδιάζω, μοῦ ἔρχεται ἀνακατουσοῦρα, μοῦ ἔρχεται νὰ ξεράσω (πε̣ρ τε̣ βιέλε̣).

βε̣σ̆τόνj-οj (τ) ρ. ἐνερ. = σ̆ικὸj = κυττάζω, βε̣σ̆τρόνj-οj = σ̆ικοj κουκλjτε̣ (γ)· βε̣σ̆τὸ πούνε̣νε̣ τε̣νdε (τ) = σ̆ικο πούνε̣νε̣ τε̣νdε = κύτταζε τὴν δουλειά σου.

βε̣σ̆τόνεμ-οχ̆εμ (τ) παθ. = σ̆ικόχ̆εμ = κυττάζομαι· καὶ *βε̣σ̆τρόνεμ.*

βε̣σ̆τρόj (Τυραν.) ρ. ἐν. = ι βε̣ βεσ̆ίνε̣ με ε νdεγjοῦμ. μίρε̣, = ἀκούω μετὰ προσοχῆς.

βε̣σ̆τρόχ̆εμ: (Τυρ.) παθ. = ἀκούομαι μετὰ προσοχῆς (κυττάζομαι εἰς ἰατρόν).

βε̣σ̆τούερ-ορι (Σ) πληθ. βε̣σ̆τόρε̣-τε̣ = αὐ κjε̣ ρούεν βε̣νέσ̆τε̣-τε̣ καὶ βεσ̆ουρ-όρι = ἀμπελοφύλαξ, δραγάτης, λέγεται καὶ πε̣νdάρ-ι (Περμετ.) πληθ. πε̣νdάρε̣-τε̣, τὸ δὲ μέρος ὅπου μένει: πε̣νdαρίτσε̣-α = σκοπιά, δραγατσιά.

βέτε: ρ. οὐδ. εἶμι, πορεύομαι [ἑλλην. βα-βαίνω] βέτε μbάρε̣ = [βέτε παρε̣ = βαίνω ἐμπρὸς] προοδεύω προκόπτω, - βέτε πράπε̣ = ὀπισθοχωρῶ, καρκινοβατῶ· φάτι ιμ σα βέτε πο με̣ργόνετε̣ = ἡ τύχη μου ὅσο πάει καὶ ἀπομακρύνεται· αὐ νjερί σα βέτε πο bε̣χ̆ετε̣ με̣ ι κεκj = αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅσο πάει καὶ χειρότερος γίνεται. - Μετοχ. βότε̣ (budi) καὶ βότουνε̣ καὶ βόjτουνε̣ (γ) (μεταγενέστερον) καὶ βάτουρε̣ καὶ βάjτουρε̣ (τ)· τὸ ἀντιθ. τοῦ ρ. βέτε εἶνε τὸ ρ. βῖ.

βέτε̣: ἐπιρ. = μόνως, (ὁ ἴδιος-ἡ ἰδία)· ε bε̣ρα-ε-ι βέτε̣ = τὸ ἔκαμα-ες-ε μοναχός μου (ὁ ἴδιος) καὶ ε bε̣ρα ουνε̣ βέτε̣ ε bε̣ρε-τυ βέτε̣ ε bε̣ρι αὐ βέτε̣ = τὸ ἔκαμα ἐγὼ αὐτὸς τὸ ἔκαμες σὺ αὐτός, τὸ ἔκαμε αὐτός του (= μόνος του) ούνε βέτε̣ θάσ̆ε̣, τὺ βέτε̣ θέ, αὐ βέτε̣ θᾶ = ἐγὼ αὐτὸς εἶπον, σὺ αὐτὸς εἶπες, αὐτὸς ἐκεῖνος εἶπε· (ἐπὶ ἀρσ. καὶ θηλ. γεν.) λέγεται καὶ βετ' ουνε̣, βέτε̣ τυ, βετ' αὐ. = ἐγὼ αὐτός,

BKSH

ἐγὼ αὐτὴ κ.τ.λ. Να βέτε̱ = ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς αὐταί· jου βέτε̱ = ὑμεῖς αὐτοὶ καὶ αὐταί, ατά βέτε̱ ἀρσ ατό βέτε̱ θηλ. καὶ βε̱τε̱ να, βέτε̱ jου, βετ' ατα, βετ' ατο (θηλ.) βέτε βέτε̱ = ὑπάγω ἐγὼ αὐτός, ὑπάγω μόνος, προσωπικῶς· φλjασ βέτε̱ = ὁμιλῶ προσωπικῶς.

βέτε̱: ἐπίθ. = πρόσωπον, ἄτομον νjε̱ βέτε̱, dυ βέτε̱ τρε βέτε̱ κ.τ.λ. ἀρσ. = ἓν ἄτομον, δύο ἄτομα, τρία ἄτομα κ.τ.λ. νjε βέτε̱, dυ βέτα, τρι βέτα: θηλ. = μία (γυνὴ) δύο, τρεῖς γυναῖκες· ισ̈ινε dυ τρε βέτε̱ = ἦσαν δύο τρεῖς ἄνθρωποι· ίσ̈ινε dυ τρε βέτα = ἦσαν δύο τρεῖς γυναικες· σ̈ούμε̱ βέτε̱ = πολλοί· σ̈ουμε̱ βέτα = πολλαὶ - έρ̣δι βέτ' ι dύτε̱ = ἦλθε δεύτερος αὐτὸς (δηλ. μεθ' ἑνὸς ἄλλου) έρ̣δι βέτ' ι τρέτε̱ = ἦλθε μετὰ δύο ἄλλων· ἀρσ. (τὸ δὲ θηλ. έρ̣δι βετ' ε dυτε̱, βετ' ε τρέτε̱)· δηλ. έρ̣δι αjο μὲ νjε̱ τjάτε̱ρ̣ α μὲ dυ τε̱ τjέρα. Νόjα χ̌ύρι βετ' ι τέττε̱ νd' άρκετ = ὁ Νῶε εἰσῆλθεν ὄγδοος αὐτὸς εἰς τὴν κιβωτὸν (μετ' ἄλλων ἑπτά).

ι-βέτ-ι πληθ. τε̱ βέτε̱τε̱ ἀρσ. ἀντων. κτητ. ε βέτα πληθ. τε̱ βέτατε̱ (θηλ.) = τοῦ ἑαυτοῦ του, τῶν ἑαυτῶν του· τοῦ ἑαυτοῦ της, τῶν ἑαυτῶν της.

βὲτ ἀντων. κτητ. (γ) (ἴδ. Γραμματ. Κ. Χριστοφορίδου)· ὀνομ. νjερίου ι βὲτ = ὁ ἄνθρωπός του καὶ ὁ ἄνθρωπός της· γεν. νjερίουτ βέτ, αἰτ. νjερίν' ε βέτ. - πλ. ὀν. νjέρε̱ζιτ' ε βέτε̱ = οἱ ἄνθρωποί του, - της· γεν. νjέρε̱ζετ βετ, αἰτ. νjε̱ρζιτ' ε βέτε̱ ἀφ. νjέρε̱ζισ̈ βετ = ἐκ τῶν ἀνθρώπων των καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων της· ὀν. γρούεj' ε βὲτ = ἡ γυνή του, γεν. γρούεσε̱ βέτ, αἰτ. γρούεν' ε βέτε̱ - πλ. ὀν. γρατ' ε βέτα = αἱ γυναῖκές του, γεν. γράβετ' βέτα, αἰτ. γρατ' ε βέτα ἀφ. γρασ̈ βέτα = ἐκ τῶν γυναικῶν του. - σῦτ' ε βέτε̱ = οἱ ὀφθαλμοί του - της· dούαρ̣τ' ε βέτα = αἱ χεῖρ̣ές του, αἱ χεῖρές της.

βέτε-jα (γ. τ.) ἀντ. αὐτοπαθ. = ἑαυτὸς-τή. βέτεχ̌ε-jα (γ. τ.) ἀντων. αὐτοπ. 2) = bύθε̱-α = πρωκτός.

βέτε̱-βέτεjα (γ. τ.) βέτεjα ίμε, βέτεjα jότε = τὸ ἄτομόν μου, τὸ ἄτομόν σου, καὶ βέτε̱ - βετεχ̌έ-jα (τ. γ. bogdàn). βεχ̌τε-jα (Σ) βετε - jα (τ): σ' ε dούα βέτε̱ - βέτενε̱ με̱̄ = δὲν θέλω πλέον τὸν ἑαυτόν μου· βράου βέτενε̱ ἢ βράου βέτε̱ βέτενε̱, ἢ βράου βετε̱χ̌ένε̱ ἢ βράου βέτε̱-βετε̱χ̌ένε̱ = ηὐτοχειριάσθη, ηὐτοκτόνησεν, ἐφόνευσεν ἑαυτόν· έρ̣δι νdε̱ βετε̱χ̌ὲτ τε̱ σαj (τ) = ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν της. μερ̣ρ̣-με̱ με βέτε̱χ̌ε

BKSH

(γ. τ.)=παράλαβέ με πλησίον σου· θεμ, θούα-θοτε με βέτεχε=συλλογίζομαι-σαι-ται· περ βέτεχε ἢ περ βέτεχενε τίμε-τ' ενde-ε ατί=δι' ἐμαυτὸν διὰ σαυτόν, δι' ἑαυτόν. βετεχέσε=ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ ἑαυτοῦ.

βέτεμε: ἐπιρ.=μοναχά· κατὰ μόνας· ἀντιθ. bάσκε ι βέτεμ-ι πληθ. τε βέτεμ-ιτε=μόνος, μονάκριβος· ε βετεμja: πληθ. τε βετεμε τε=μόνη, μονογενὴς djάλj' ι βέτεμ=υἱὸς μονογενής.

βετετίj (τ) ρ. οὐδ. ἀστράπτω· καὶ βετετίτ. (τ) βετὸν (Σ)=ἀστράπτει [ἀπρόσωπον] ἴδ. σκρεπ.-σκρεπετίj (γ).

βετετίμε-α (τ) πληθ. βετετίμα-τε=ἡ ἀστραπή· βετίμε-α (γ) πληθ. βετίμα-τε· καὶ σκρεπετίμε-α (γ) σκρεπετίμα-τε=καὶ σκρεπετίνε-α ('Ελβ. Τυραν. Κρούjα) πλ. σκρεπετίνατε.

βετίου, βετίουτ, βετε-βετίου, βετε-βετίουτ, βετεχεj (bogdan) πρεj βετίτ (Σ) πρεj βedίτ (Σ)=ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἀφ' ἑαυτοῦ της, αὐθορμήτως, φυσικῶς ἐπιρ.

βέτουλ-α πληθ. βέτουλα-τε=ὀφρύς, ὀφρύδιον. βέντουλ-ζι-ου πληθ. βέτουλ-ζέσ-τε=αὐ, αjό κjε κα βέτουλε τε ζέζε· βετουλ-ζέζε-α πληθ. βέτουλ-ζέζα-τε θηλ.

βέτσ: προθ. ἐκτός, παρά, πλήν· καὶ βέτσε (συντασ. μετὰ γενικῆς) περ βέτσ (γ) βετσ μέjε, τέjε, ατί, νεσ, jουσ, ατύνε=ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

βέτσ: ἐπίρ.-χωριστά, ἰδιαιτέρως. βετσ-ε-βετσ χωριστά· βέτσα-βέτσ (Σ).-βέτσε τυ κjενκε κετού;=Μόνον σὺ ὑπάρχεις ἐδῶ;-χα βέτσ, πι βέτσ, φλjε-βετσ=τρώγω ἰδιαιτέρως, πίνω ἰδιαιτέρως, κοιμῶμαι ἰδιαιτέρως. ι-νdâου ατα βετσ ε βέτσ διήρεσεν αὐτοὺς χωριστά· βετσ σε σ' καμ τσ' τε bένj, ἢ βετσε σε σ' καμ τσ' τε bενj ἢ πορσε σ' καμ τσ' τε bαj (Σ)=(εἰμὴ μόνον ὅτι δὲν ἔχω τὶ νὰ κάμω) μόνον ὅτι δὲν δύναμαι.-ἀντιθ. bασκε.

βετσάνε [βετσ-ανε] ἐπιρ=κατὰ μέρος, κατ' ἰδίαν. ου φολjι ατύρε βετσάνε-ὡμίλησεν αὐτοῖς ἰδιαιτέρως· ἀντιθ. σε bάσκου·=ὁμοῦ, ι-βετσε-ι ε βέτσε-α ἴδ. ι-ε-βέτσεμ· ι βέτσεμ-ι πληθ. ἀρ. τε βέτσεμιτε·-ε βέτσεμε-jα πληθ. τε βέτσεμε-τε θηλ. ι-ε-βέτσιμ=χωριστός, ἰδιαίτερος.

βετσόνj-οj ἐνερ.=βε βετσ, νdάj βετσ=χωρίζω (ἴδ. dαj καὶ νdαj-διαιρῶ) ἀντιθ. bασκόj.

βετö̆ονεμ-οχ̆εμ: παθ. = χωρίζομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀντίθετον baö̆κόνεμ-όχ̆εμ.

βέφτε-ja (τ) ἴδ. βεχ̆τε-jα (Σ).

βε̄χ̆εμ καὶ βῖχεμ (γ) καὶ βέχεμ (τ) παθ. τοῦ βε̱ ρ. (τ).

βεχ̆τε-ja = ἴδ. βετε̱χέ-jα.

βι-α: πληθ. βijα-τε̱ = γραμμή, ἀράδα, μικρὸ αὐλάκι.

βιάμε̱-ι (Σ) (Τυρ. Κρούjα) καὶ βιάμε̱-τε̱ οὐδ. ὁ πληθ. ἄχρηστος ἴδ. διάμε̱-ι καὶ διάμε̱-τε̱-ι-ε-τε̱ διάμτε̱ (Σ) (Κρουjα-Τυραν.) ἴδ. ι-ε-τε̱ διάμτε̱ (= παχύ, μὲ ξύγγι).

βiȷ̱ε̱-α πληθ. βίjα-τε̱. = γραμμὴ 2) αὐλάκιον.

βiȷ̱ζε̱-α (bogdan) πληθ. βijε̱ζα-τε̱ = γραμμή· καὶ ρρουβῖ-α (Ἐλβασ.)- ρρουβιέö̆κουλε̱-α πληθ. ρρουβιέö̆κουλα-τε̱ (Ἐλβασ.) χ̆ιέκ νjε̱ βijζε̱ νjε̱ ρρουβί = σύρω γραμμήν· φράσις: ε βούνα μbε̱ βijε̱ = ἔβαλα τὸ νερὸ εἰς τὸ αὐλάκι (ἔβαλα εἰς ἐνέργειαν)

βiȷ̱ (γ) ἴδ. βε̱jεj ρ. βε̱λjεj ρ. βij (Ἀργυρόκαστρον).

βίγλε̱-α καὶ βίγλjε̱-α = ἡ βίγλα.

βίδεμ: παθ. τοῦ βιέθ ρ. 2) βίδεμ = λιποτακτῶ.

βίdε̱ζε̱-α πληθ. βιdε̱ζα-τε̱ = ὁ κάστωρ.

βίdουλ-α (βεράτ) πληθ. βίdουλα-τε̱ = κάνουλα· ἴδ. dούκj-ι (γ).

βιεδαράκ-ου = κλέφταρος πληθ. βιεδαράκε̱τε̱ βιεδαράκε-jα = ἡ κλέπτρια πληθ. βιεδαράκετε̱, καὶ βιεδατσάκ-ου πληθ. βιεδαράκε̱τε̱, τὸ θηλυκὸν βιεδατσάκε-jα πληθ. βιεδατσάκετε̱.

βιέδε̱σ-ι: πληθ. βιέδε̱σιτε̱ = κλέπτης. καὶ

βιέδε̱τσ-ι πληθ. βιέδετσιτε̱.

βιέδουλε̱-α (γ. τ.) πληθ. βιεδούλα-τε̱ καὶ βιέdουλε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱. = εἶδος ζώου.

βιέθ ρ. ἐν. κλέπτω, ἀορ. βόδα, μετ. βιέδε̱ καὶ βιέδουνε̱ (γ) καὶ βιέδουρε̱ (τ).

βιέκε̱τσ (Σ) ἐπίρ. = λjιδε κουνούπινε̱ βιέκε̱τσ. = κοχλιοειδῶς.

βίελ καὶ βιέλ: ρ. οὐδ. ἐμῶ, ξερνῶ· συνηρ. δὲ ῗλ. ἀορ. βȫλα μετοχ. βιέλε̱ βιέλουνε̱ (γ) - ουρε̱ (τ). τε̱ βιέλε̱-τε̱ = ὁ ἐμετός, τὸ ξέρασμα: χ̆άνγρε̱ö̆ τε̱ βιέλε̱τε̱ τ'ατ = νὰ φάγῃς τὸν ἐμετόν σου; - μâ ιμίρι βιέλτε̱ γjακ = ὁ καλύτερος εἴθε νὰ ξεράσῃ αἷμα.

βιέλε̱-α (Τυρ.) πλ. α-τε̱ ἴδ. βιέδουλε̱-α.

BKSH

βίελj καὶ βιέλj : ρ. ἐν. τρυγῶ ἀόρ. βόλjα, μετοχ. βιέλjε καὶ βιέλjουνε (γ) καὶ ου-ρε (τ). βιλj : τὸ αὐτὸ ρ. συνηρ. = βιέλj. τε βιέλjε-τε : οὐδ. ὁ τρύγος· (συγκομιδὴ τῶν σταφυλῶν). ι-ε-βιέλjε-ι-α = ἐπιθ.

(ι-ε) *βιέμ* (Ἀργ. Περμετ.) ἴδ. ι-ε-βιέτσεμ (γ).

βίερ καὶ βιέρ : ρ. ἐν. ἀπαγχονίζω, κρεμῶ· βόρα ὁ ἀορ. ἡ μετοχὴ βιέρρε-ι-ε βιέρρε = ἀπηγχονισμένος.

βίερ καὶ συνηρ. βῖρ (budi)· τε βιέρρε-τε : οὐδ. = τὸ κρέμασμα, ἡ ἀπαγχόνισις ἴδ. ρ βαρ [ἑλλ. αι-ρω καὶ αἰ-ω-ρέ-ω].

βjερρ, τυ βιέρρ, αὖ βιερρ, ρ. ἐνερ. = κάμνω κατωφερὲς (Περμὲτ) πληθ. βjιέρρμε βjέρρνι, βjέρρενε· ἀόρ. βjιέρρα-ε-ι μετοχὴ βjερρε καὶ βjερρουρε· ι-ε-τε βjερρ. ἐπιθ. οὐδ' ε βjέρρε, ἀρ' ε βιέρρε, βέντ' ι βjέρρε, = τόπος κατωφερής.

βιέσ̈τ-ι (τ) καὶ θηλ. βjέσ̈τα-τε = τὸ φθινόπωρον. βjεσ̈τ' ε παρε = 7βριος, βjέσ̈τ' ε dυτε = 8)βριος, βjέσ̈τ' ε τρέτε = 9)βριος.

βjεσ̈ταρ-ι : πληθ. βjεσ̈ταρε-τε = φθινοπωρινός.

βjεσ̈τούκ-ου (Σ) πληθ. βjεσ̈τούκε-τε ἀρσ. τὸ δὲ θηλυκὸν

βjεσ̈τούκε jα (Σ) πληθ. βjεσ̈τούκε-τε. = φθινοπωρινή.

βιέτ : ἐπιρ. πέρυσι [βίτ-ι] περ βιέτ καὶ βιέτ-περ-βιέτ = κατ' ἔτος νγα βιέτ (τ), περ μοτ (τ) καὶ μοτ περ μοτ (τ)-παρ-βιέτ κατ' ἔτος· νγα βιετ (τ), περ μοτ (τ) καὶ μοτ περ μοτ (τ)-παρ-βιέτ = πρόπερσι, καὶ νjε βίτ καὶ νjε βίτι (βερατ)-Τιέτερ παρβιὲτ (γ) = ἀντιπροπέρυσι = τερβίτι (Τοσκ. Βερατ.)

βιέτε-α (Σ) ἴδ. βιτ-ί ι-ε βιέτεμ (βερατ) = περυσινός-ή.

βιετερόj-οj : ρ. ἐν. = παλαιῶ : ἀντιθ. περτερίνj :

βιετερόνεμ-οχεμ : παθ. τοῦ προηγουμένου.

βιέτουλε-α (Κρούjα) πληθ. α-τε ἴδ. βιέδουλε-α. ἴδ. βιρβίτσ̈ε-α.

βιετσ̈άρ-ι πληθ. βιετσ̈άρε-τε· τὸ θηλ. βιετάρε-jα πλ. αρε-τε = μονοέτης· ι-ε-βιέτσ̈εμ-ι-ε-jα (γ) ἴδ. ι-ε βιέτεμ-ι (βερατ.) ι-ε βιὲμ (Ἀργυροκ.-Περμὲτ) [ι-ε-βιέλjμ (Περμέτ.-κακῶς)].

βιέχερρ-ι (γ) πληθ. βιέχερρε-τε = πενθερός. βιεχερρε-α (γ) πληθ. βιέχερρα-τε = πενθερὰ καὶ βιέρρ-ι (τ) πλ. βιέρρετε· βιέρρε-α πλ. ρα-τε (τ)· ὀνομ. ιμ-βιέχερρ = ὁ πενθερός μου· γεν. τ' ιμ βιέχερρε, αἰτ. τ' εμ βιέχερρε-υτ-βιέχερρε = ὁ σὸς πενθερὸς γεν. τ' υτ βιέχερρε αἰτ. τ' ετ βιέχερρε.-ι βιέχερρι = ὁ πενθερός του, γεν. τε βιέ-

BKSH

χερριτ, αἰτ. τε βιέχερρινε-θηλυκῶς ιμε-βιέχερρε γεν. σ' ιμε βιέχερρε, αἰτ. τ' ιμε-βιέχερρε-jοτ-βιέχερρε, γεν, σ' ατ-βιέχερρε, αἰτ. τετ-βιέχερρε.-ε βιεχερρα = ἡ πενθερά του, γεν. σε βιέχερρεσε αἰτ. τε βιέχερρενε = τὴν πενθεράν του.

βίζε-α (Περμέτ) πληθ. α-τε κοινῶς ἡ ζίνα ἴδ. ζουζινκε-α.

βίθ-δι πληθ. βιδα-τε = ἡ πτελέα, κοινῶς φτελιά (δένδρον).

βίθε-τε: (πληθ. μόνον ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος) = bύθετ' ε κάλjιτ, γομάριτ. ε.τ.τ. (= ε, τε-τjέρα).

βικ-γου: πληθ. βιγjε-τε [ἴδ. βαβύκα ἢ βαβυξ-κος] = γέφυρα ἀπὸ μονόξυλον.-νjι dρου κjι βενε νdε πουρούε περμε καπερdσύεμ μb'ατ'άνε.

βιθνα-τε: (γ) βενdε-τε πλεχενούεμ, ατυ κου κα κjένε βάθα ε δένετ.

βιλ συνηρ. ἴδ. ρ. βίελ.

βιλjάρ-ι (Περμετ.) πληθ. βιλjάρε-τε = σα πελχούρε νdσίερ αβλιμένdι θούχετε νjε βιλjάρε πελχούρε, ἓν κομμάτιον ὕφασμα, ἕνα τόπι πανί.

βιλjε-α: πληθ. βιλjα-τε = ἔπαυλις, κωμόπολις.

βίλjε: ἐπίρ. (Καβαjα) ἴδ. πιλjε (Τυρ.) = τσούνατε κουρ λjούανjενε άρρετε, ε νγρέχενε άρρετε νjε μbε νjε, θόνε βεμε άρρετε βίλjε, α κατσούλj (βερατ.) α πιλjε, α κατσούλj.

βίλjε-α (Σ) πληθ. βιλjε-τε ἴδ. βεσ̈ ρρούσ̈ι.

βίλjεμ: παθ. τοῦ βιέλj ρ.

βιλjούσ̈-ι. ? ? ? = αὐ κjε λjὸτ βίλjε.

βινj (γ. τ. budi) ρ. = ἔρχομαι [ἑλλην. βα-βαίνω, venio Λατ.] ἀντιθ. βέτε, ικjι σ̈κοj. ἀορ. ἐρδα-ε-ι καὶ αρθτσ-ερδε-έρδι καὶ έρθ. μτχ. ἀρδε, καὶ άρδουνε (γ) καὶ άρδουρε (τ) βινjενε = ἔρχονται τε βίνjτσ (τ) = νὰ ἔλθῃς.-θεμ τσ' με βιέν περ γόjασ̈ = λέγω ὅτι φθάσῃ στὸ στόμα μου.-bαj τσ' τε βινjε περ dορασ̈ = κάμνω ὅτι ἔλθῃ ἀπὸ τὸ χέρι μου = (ὅτι δύναμαι)· σ' με βίνjενε κεπούτσ̈ετε = δὲν μοῦ ἔρχονται τὰ παπούτσια (δηλ. μὲ στενεύουν).

βιόλε-α πλ. βιόλα-τε = τὸ ἴον· τὸ ὑποκορ. = βιόλεζε-α πλ. α-τε.

βιρ συνηρ. ρ. ἴδ. βίερ.-ρ.

βίργjεν-ι (γ) πλ. βιργjεν-ετε = (παρθένος) ὁ ἀνύμφευτος· καὶ βιργjερ-ι (τ) πληθ. βιργjέρ-ιτε.

βίργjενε-α (budi) πληθ. βιργjενα-τε = παρθένος, ἀνύπανδρος.

βιργίνε-α (bogdan) πληθ. βιργjινα-τε 2) καλογρηά (Σ).

βιϱγjινέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. βιργινεσ̈α-τε̱ ἴδ. βασ̈ε̱-α, καὶ
βιϱγjεϱέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. βιργjερεσ̈ατε̱ βασ̈ε̱ζε̱-α.
βιϱγjενί-α (γ) καὶ βιργjερί-α (τ) = ἡ παρθενία.
βιϱγjενίσ̈τ (γ) καὶ βιργjερίσ̈τ (τ) = παρθενικῶς.
βίϱεμ: παθ. τοῦ ρ. βίερ. (καὶ τοῦ βε̱̄).
βιϱόκ-ου (Περμέτ.) πληθ. βιρόκε̱-τε̱ (Τουρκ. τσιλjέ) νjε βιρὸκ παμ-bοὺκ = νjι τσίλjε παμbούκ.
βισάϱ-ι (bogdan) πληθ. βισάρε̱-τε̱ ἴδ. θεσάρ-ι.
βίσε-ja (γ. τ. budi) πληθ. βίσετε̱ = τόπος, μέρος ἴδ. βέντ-dι. βέτε̱με̱ μbε̱ dυ-δίσε̱ γjε̱νdετ' ajο γjε̱. = μόνον εἰς δύο μέρη εὑρίσκεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μbε̱ dίσα βίσε̱ ἢ μbε̱ dσ̈α βίσε̱ (budi) = εἴς τινα μέρη.
βισέκ-ου: πληθ. βισέκε̱-τε̱ = βίσεκτον ἔτος καὶ πιρισ̈τούπ-ι (Σ).
βίσκ-ου: πληθ. βίσκj-ιτε̱ (Τυρ. Κρούjα) ἀρσ. = ὀνάριον.
βίσκε̱-α: πληθ. βίσκα-τε̱ (Τυρ Κρούjα) θηλ. τὸ ὀνάριον· καὶ πολjίστ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. πολjίστα-τε καὶ πουλjιστ-ι (βερατ.) καὶ κε̱ρρίτσ̈-ι (βερατ.) καὶ κροτσ̈-ι (Ἀργυρ.), κίτσ-ι (Καβαjα).
βιστάϱ-ι (Κρούjα) πληθ. βιστάρε̱-τε̱ = καλοενδεδυμένος.
βιστάϱε-ja (Κρούjα) πληθ. βιστάρε-τε̱ = καλοενδεδυμένη.
βίστϱε̱-α (Σ) βίστρα-τε̱ = νjι βαρκ-πέσ̈κου σ̈κούεμ νdε̱ σ̈ουφρε̱τ, καὶ (Σ) = νjι βαρκ πέσ̈κου σ̈κούεμ νdε̱ σπάγε̱τ α νdε̱ φίjετ.
βίσ̈εμ: παθ. τοῦ βεσ̈ ρ. ἀντιθ. σ̈βίσ̈εμ dίσ̈εμ (Σ) παθ. τοῦ dεσ̈ (Σ) ἀντιθ. σdίσ̈εμ (Σ).
βισ̈κε̱λίμ-ι (Σ) πληθ. βισ̈κε̱λίμε-τε̱ ἴδ. βεσ̈ελίμε̱-α.
βισ̈κε̱λόj (Σ) = βεσ̈ε̱λέj. = σφυρίζω.
βίσ̈κουλε̱-α (Σ) πληθ. βισ̈κουλα-τε̱ = βεργίτσα χλωρή, καμπτομένη.
βισ̈κουλόj (Σ) ρ. ἐν. = ραβδίζω· ἴδ. φρουσ̈κουλόj.
βίσνjε̱-α: πληθ. βίσνjε-τε̱: βύσσινον, τὸ δένδρον, ὁ καρπός, 2) τὸ χρῶμά του.
βίτ-ι: πληθ. βιέτ = (F ε-τος ἔτος) καὶ βιέτε̱-α (Σ)· νjε̱ βιτ = ἓν ἔτος, dυ βιὲτ = δύο ἔτη.-σα βιέτσ̈ έστε; = πόσων ἐτῶν εἶναι; dυ-μbε̱-διὲτ βιέτσ̈ djάλjε̱: = δώδεκα ἐτῶν παιδίον.-Νjὲ βίτι (τ) = παρ-βιὲτ (γ) = προπέρυσι.
βίτο-ουα (Ἀργυρ.) πληθ. βίτο-τε̱ = περιστερὰ ἥμερος· πε̱λούμπ-ι (Ἀργ.) = πε̱λουμb' ι έγρε̱ = ἀγρία περιστερά.
βιτόϱε-ja (τ) = τύχη, μοῖρα· 2) βιτόρε-jα = ζῷον μυθολογικόν, ὄφις μὲ

χρυσᾶ κέρατα, λέγουσιν ὅτι γεννᾷ χρυσίον· πληθ. βιτόρε-τε̱.

βιτö-ι πληθ. βίτöκ-τε̱ (ἑλ. βοῦς) μόσχος καὶ βίτöε̱ ὑποκορ. μοσχάριον, πληθ. βίτöκτε̱, καὶ βιέτα-τε̱ (Σ. Μαλjε-σία, bogdan)· ἴδ. dέμ-ι.

βῖχεμ (γ) παθ. τοῦ βε̃ (γ). ρ. καὶ βίχεμ (τ) παθ. τοῦ ρ. βε̱ (τ). φράσις: ι βῖχεμ πούνε̱σε̱ = καταγίνομαι πολὺ εἰς τὴν ἐργασίαν.

βλᾶ-ι: ἴδ. βε̱λᾶ-ι, βλαχ̃-ου πλ. βλέχ̃ε̃-τε̱ = βλάχος οὗ τὸ θηλ.=βλαχ̃ίνκε̱-α πλ. βλαχ̃ίνκατε̱· = ἡ βλάχα.

Βλαχ̃ί-α Βλαχία ἡ Ρωμανία· - βλαχῖöτ = βλαχιστὶ (ἐπιρ.).

βλαχ̃ίöτε-jα = ἡ βλαχικὴ γλῶσσα· καὶ βλάτöε.

βλjακ-γου (τ) (πληθ. ἄχρ. ἄχρ.) = ἡ ἰκμὰς-άδος, ὑγρασία.-βλjάγου ι δέουτ = ἡ ἰκμὰς τῆς γῆς· (ὅταν ἡ γῆ ἔχῃ ἰκμάδα ἀρχίζουν νὰ καλλιεργοῦν).

βλjέöγε̱-α ἴδ. λjεβέöγε̱-α. = κέλυφος.

βλjουκ-γου πληθ. βλjούγετε̱ = ἡ ἀκμή· äöτε μbε̱ βλjουκ τε̱ βετ = εἶναι εἰς τὴν ἀκμήν του (τῆς νεότητος).

βόβε̱-α (τ) πληθ. βοβα-τε̱ ἴδ. γογόλj-ι πληθ. γογόλjα-τε̱ (γ)

(ι-) *βοbέκ-γου* budi) γεν τε̱ βοbέγουτ· = ὁ πτωχός, τοῦ πτωχοῦ πληθ. τε̱ βοbέκjι-τε̱, τε̱ βοbέγjι-τε̱· γεν τε̱ βοbέγετ = τῶν πτωχῶν καὶ (bogdan) τε̱ βοbέκjι-τε̱ βοbε̱κjι-τε̱ = οἱ πτωχοί ε-βοbέγε̱-α πληθ. τε̱ βοbέγα-τε̱ = ἡ πτωχή· ι-βόbετε̱ (Μιρε̱dίτα) ὁ πτωχὸς πληθ. τε̱ βόbε̱τε̱-ιτε̱· ε-βοbε̱τε̱-α (Μιρεdιτα) πληθ. τε̱ βοbε̱τα-τε̱· [Λατ. pauper, Ιταλ. povero, Ἀγγλ. poor].

βοbε̱ζί-α ἡ πτωχία βοbε̱ζίöτ ἐπιρ. = πτωχικά ι.

(ι-) *βόγε̱λjε̱-ι:* πληθ. τε̱ βόγjελjε-τε̱, βόγjε̱λjιτε̱ (γ. τ.) καί τε̱ βεγjε̱λjε-τε̱, (ἑλλην. ὀλίγον) = μικρὸς ε βογε̱λjε̱-α πληθ. τε̱ βογε̱λjα-τε̱· μικρά· ἀντιθ. ι μαθ-δι ε μαδε-jα.κjε̱ περ σε̱ βόγε̱λjι = μικρόθεν· ι βόγε̱λjθ-ι: ὑποκορ. = μικρούτσικος, μικύλος.

βογε̱λjί-α (ὄνομ. περιληπτ.) = ἡ κατωτέρα κλάσσις.

βõγλjί-ι-α (Σ) βεγελjί-α (τ) ἀντιθ. παρε̱σί-α.

βογε̱λjόνj-οj ρ. ἐν. σμικρύνω.

βογε̱λjόνεμ-όχεμ παθ. μικρύνομαι.

βόδε̱-α (γ) πληθ. βόδε-τε̱ = τὸ ὄον (κοινῶς σουρβιὰ) ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον.

βόδε-ζε̱-α (Καβ.) πληθ. α-τε̱ καὶ βάδε̱-α, βάδε-ζε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.

βοέσ-α (budi-bogdan) (Σ) ὁ πληθ. ἄχρηστος ἴδ. βέσε̱-α.

βοεσὸν (budi-bogdan) (Σ) ἴδ. ρημ. βεσὸν τριπρόσωπον.

βόζε̱-α: πληθ. βόζα-τε̱ = τὸ βαρέλι (περιέχον 100 ὀκάδας).

βόjε-jα (περμετ.) πληθ. ε τε̱ καὶ βόσ̈γε̱-α-(Σ) πληθ. α-τε̱.

βοζίσ ιτ, ιτ. (Σ) ίσιμ, ίτνι, ίσινε̱· ἀόρ. βοζίτα, μετχ. βοζίτουνε̱ ρ. ἐν. vogare.

βοj-ι (γ) ἀρσ. ἴδ. βολj-ι (γ) βοj-τε̱ (γ) οὐδ. ἴδ. βολj-τε̱.

βολίμ-ι (Σ) πληθ. βοjί-με-τε̱=τὸ ἅγιον μύρον.

βοjόj (Σ) ρ. ἐν =χρίω ἁγίῳ μύρῳ βοjόχ̈εμ (Σ) παθητ. τε̱ βοjούεμιτε̱ ὄιντ=(budi) τὸ ἅγιον μύρον

βοjνίτσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱=κουλjέ-τε̱ τούνdσι (βιέρρε̱ μbας βεdιτ κjε̱ βε̱νε̱ νjι λjέτσ̈-κε̱ με βοj περ με με̱σ̈ίμ ἀρμε̱τε̱.

βο̈κ (γ) και βακ (τ)=ποιῶ τὸ ὕδωρ χλιαρόν· παθ. βόκεμ (γ) βακεμ (τ).

βοκε̱σίνε̱-α (γ) πλ. α-τε̱: χλιαρότης· βακε̱σίρε̱-α (τ) πλ. α-τε̱· ι-ε-τε̱) βόκε̱τε̱ καὶ βάκε̱τε̱ (τ) χλιαρός.

βόκε̱τε̱ (γ) βάκε̱τε̱ (τ) ἐπιρ.=χλιαρῶς.

βόλε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. βολτα-τε̱· καὶ βόλτε̱-α: ι bανj βολτε̱-νε̱=τοῦ κάμνω τὸ θέλημα· καὶ βολνέσε̱-α (Σ) πληθ. βουλνέσα-τε̱.

βολj-ι (γ) ἀρσ. καὶ βολj-τε̱ (γ) οὐδ. (ἀπηρχαιωμένον, ἄχρηστον) βοj-ι ἀρσ. καὶ βοj-τε̱ (γ) οὐδ. τὸ ἔλαιον βαλjι (τσαμ) ἀρσ. καὶ βαλj-τε̱ (οὐδ.) λάδι ἀπὸ ἐλαῗς βαj-ι (τ) ἀρσ. καὶ βαj-τε̱ (τ) οὐδ. [πληθ. βόλjνα-τε̱ (γ) καὶ βόjνα-τε̱ (γ) βάλjρα-τε̱ (τσαμ) καὶ βάjρα-τε̱ (τ) βοj γοῦρι (γ) καὶ βάj γοῦρι (τ)=πετρέλαιον βαj πέσ̈κου, βαj πίσ̈κου=ψαρόλαδον.

βόλjε-jα (Μάτια, Μάθια)=κάτε̱ρε̱ κόκjε=τετράς· πληθ. βόλjετε̱· καὶ βουτî-νι (γ. Μαλjεσία) πληθ. βουτίνjε-τε̱· καὶ νdσαρ-ι (βεράτ.) πληθ. νdσάρε-τε̱· νj βολjε ἄρρα., τρι βολjε̱ αρρα=du-μbε̱ διέτε̱ κοκjε ἄρρα., κ.τ.λ. βολjε ε παρε̱ ἢ bουτίν' ι πάρε̱=κατρε̱ κόκjε νjε̱ πάρε̱.

βολε̱νdέjε-jα (bogdan) (γαλ. la volonté).

βολε̱νdετ-ια=(bogdan) εὐχαρίστησις, θέλησις· βουλενdέτ-ια (budi).

βολε̱νdοχ̈εμ (bogdan) ρ. οὐδ.=εὐχαριστοῦμαι· μαλjεσόρε̱-τε̱ τ' ἀνε̱ βολε̱νdόχ̈ενε̱ σε̱ πάκου με νjι θέμbε̱ρ bούκε μελjα-κούκjε· (bogdan)= οἱ ὀρεινοί μας εὐχαριστοῦνται εἰς τὸ ὀλίγον, εἰς μίαν κόραν ἄρτου ἀπὸ

BKSH

κεχρίον. τουε μος ου βολουνdέτουνε̱ σε̱ πάκου = μὴ εὐχαριστούμενοι ἐν τῷ ὀλίγῳ.

βονγορέτσ-ι (βερατ) πληθ. βονγορέτσα-τε̱ = τσα κρύμbα κjε̱ ι ζάνε̱ bακjετία vdε̱νε̱ λjικούρε̱τ vdε̱ dίμε̱νε̱ κοινῶς γοῦβρος.-καὶ κοσε̱ζε̱-α (γ)ȣ

βόνε̱: ἐπίρ. (γ) βραδέως, ἀργά· ἀντιθ. χέρετ. καὶ βόνε-τε̱ (γ) καὶ με̱νούαρε̱ (τ) πε̱ρσέ έρδε κάκjε̱ βόνε̱; διατί ἦλθες τόσον ἀργά, vdε̱ βόν. (budi bogdan) = μbασενdαj = ὕστερον· ι ε-τε̱ βόνε̱ (γ) ἐπιθ. βραδύς-εῖα-ύ· ἀντιθ. ι-ε-τε λjάσ̈τε̱.—ι-ε-τε̱ βόνε̱τε̱ (γ) = ι-ε-τε̱ με̱νούαρε̱ (τ) = ὄψιος, -α-ον βονίτσε̱-α πληθ. βονίτσα-τε̱.

βονόj (γ) ρ. ἐν. = βραδύνω τινά, ἀργοπορῶ τινά ἴδ. σίελ ρ καὶ βανόj καὶ με̱νοj (τ) βονόχεμ (γ) οὐδ. = ἀργῶ, βραδύνω ἐγὼ καὶ βανόχεμ (τ. Σ.) (ι-ε-τε̱) βονούεχεμ (bndi-βραδὺς-εῖα-ύ).

βορbε̱-α (γ) τσουκάλι, πήλινον ἀγγεῖον δια νὰ βράσουν φαγητόν· βόρbε-jα πληθ. ε-τε̱ (γ) βεκσ̈-ι (Σ) πότσ̈ε-jα (βερατ.) πληθ. πότσ̈ε-τε̱.

βορρ-ι (γ) πληθ. βόρρε-τε̱ = τάφος μνῆμα [βαρρ = ἑλλην. βάραθρον] βαρρ-ι (τ) πληθ. βάρρετε̱ βορρέζε-τε̱ πληθ (Καbαjα) [ἑβραϊστὶ βορρ = τάφος, Σλαυιστὶ ρροβ] βερρέζετε̱ (Ἐλbασ.) πληθ. = οἱ τάφοι.

βορρόj (γ) ρ. ἐνεργ. = θάπτω, ἐνταφιάζω.-βορροχεμ (γ) παθ.

(ι-ε) *βόρφε̱-νε̱* (γ) ἐπιθ. = ὀρφανὸς-ή-όν. = ι-ε-βάρφε̱ρ (τ).

βορφε̱νόj-όχεμ (γ) οὐδ. γίνομαι ὀρφανός, ὀρφανεύω, 2) γίνομαι πτωχὸς ὡς τὸν ὀρφανόν· βαρφε̱ρονj-ονεμ (τ)

βορφανjακ-ου βορφανjακε-jα (γ) πτωχὸς-ή, ὀρφανὸς-ή.

βορφε̱νία (γ) βαρφε̱ρία (τ) ἡ πτωχία, ἡ ὀρφανεία.

βορφε̱νίσ̈τ (γ) βαρφε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. πτωχικά, ὀρφανικά.

(τε̱) βότε̱-τε̱ (γ) οὐδ. = ἡ πορεία, ὁ πηγαιμὸς (κοινῶς)· τε̱ βότε̱-τε̱ ε τε̱ άρδουνιτ = ὁ πηγαιμὸς καὶ ἐρχομός.

βότρε̱-α (γ) πληθ. βότρα-τε̱ = ἑστία γωνιά· βάτρε̱-α (τ) vdε̱ κρύετ τε̱ βότρε̱σε̱ = ἡ πρωτοκαθεδρία.

βότσ-ι (Σ) πληθ. βότσα-τε̱ = μικρὸν παιδίον ἕως 12 ἐτῶν.

βοτσε-jα (Σ) βότσε-τε̱ = μικρὰ κορασίς· ι-ε-τε̱ βότσε̱ρρε̱ (Σ) = σμικρότατος-η-ον. = ι-ε-τε̱ πίτσουρρε̱· ι-ε-τε̱ βοτσ-κε̱λjε̱ (Κόρτσα).

βοτσε̱ρρόj (γ) ρ. ἐν. = σμικρύνω ἴδ. βρανγουλόνj.

βούανj-αj (τ) ρ. οὐδ. ὑποφέρω, τραβῶ, πάσχω ἴδ. χεκj κεκj: βούεj

(γ) ἀορ. βόβα· μετ. βούαρε̱ καὶ ἀορ. βούαjτα (τ) βουj: συνὴρ. καὶ βούεjτα, (γ) καὶ βοῦjτα συνὴρ; μετοχ. βούεμ (γ) καὶ βουμ συνὴρ., καὶ βούεjτουνε̱ (γ) καὶ βούjτουνε̱ (συνὴρ.) σ' βούχ̆ετε̱=δὲν ὑποφέρεται.

βουζ̆ε̱-α (Περμέτ.) πληθ. βούζ̆ατε̱=τὸ βοῦζον, εἶδος φυτοῦ· καὶ ὅπέν dρε̱-α πληθ. ὅπε̱νdρα-τε̱· νd' ατέ ρρίνε̱ φορτ (=πολὺ) boubouζ̆ελjατε̱ α βίζ̆α-τε̱· καὶ βουλjάνjε̱.

βουλάνjε̱-α (γ) βουλάνjα-τε̱ πλ.=ι θόνε̱ ατύ βένdι κjι ἀὅτε̱ μbιέλε̱ dουχ̆άν α κjέπε̱· καὶ βελάνjε̱-α (γ)· καὶ βάτρεζε̱-α (βεράτ) πληθ. α-τε: πα ι νdερρούεμ βενdιτ με ι μbιέλε̱ γjετίου, βουλάνjε̱ dουχ̆άνι, βουλάνjε κjέπε̱ὅ κ.τ.λ.

βουλενdέτ-jα ἴδ. βολενdετ-jα.

βουλενdέτ-ια (budi) αἰτ. βουλενdέτνε̱=θέλημα, θέλησις.

βουλνέσε̱-α (Σ) βουλνέσα-τε (ἴδ. βόλε̱-α).

βούλjε̱-α (τ) πλ. βούλjα-ε=σφραγὶς-ῖδος.

βουλjὸj [᾿Αγγλ. boil Λατ. bullo] ρ. ἐνερ.=βράζω· καὶ βε̱λjoj 2) ρ. οὐδ.=ἀναβράζω, κοχλάζω· ούjετε̱ βελjόνε̱.

βουλjονj καὶ βε̱λjονj: (Περμετ.) ρ. ἐν. φυλάττω, σκεπάζω, 2) ἀρραβωνίζω, ἴδ. μbουλjoj.

βουλjόσ (τ) ρ. ἐνεργ.=σφραγίζω ἴδ. bουλjόσε̱ (Σ).

βουλjόσεμ (τ) παθ. ἴδ. bουλjόσεμ.

βουσdάγε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. α-τε̱=πουρτέκ' εμάδε κjε̱ ὅκούντ. πουρτέκε̱-α (Μουζεκjε-jα)=ὅούφρ' ε βόγε̱λ κjε̱ ὅκούντ.

βουὅε̱-α (᾿Αργυρ.) πληθ. α-τε̱: κοινῶς ξ̆ινα· ἔντομον εἰς τὴν κοπριὰν διαιτώμενον· βίζ̆ε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̱ καὶ boubouζ̆έλjε-jα (βερατ.) πλ. α-τε̱ καὶ ε-τε̱.

βραj (γ) ἢ βράνj (γ) ἴδ. βρανόj (γ) τὸ αὐτὸ καὶ βρε̱j (τ) ἴδ. βρερόνj.

βράζ̆ε̱-τε̱ ἐπιρ.=θρασέως, τραχέως· φλjετ βραζ̆ε̱τε̱=ὁμιλεῖ ἀποτόμως. ι-ε-τε βράζ̆ε̱-τε̱ ἐπίθ. [ἑλλην. θρα-σύς] τραχύς· νjερίου ι βραζ̆ε̱τε̱= ἄνθρωπος θρασύς, τραχύς.

(ι-) βραμ (γ)=σκοτωμένος ε βραμε-jα (γ) σκοτωμένη, καὶ ι βραρε̱ (τ) ἀρσ. ε βραρε̱-α (τ) θηλ.

βραμούσ-ζι (γ) πληθ. βραμούζα-τε̱, σκυθρωπός, σοβαρός.

βραμούζε-jα πληθ. βραμούζετε̱=σκυθρωπή· καὶ ι-ε βράνε̱-τε̱ (Σ).

BKSH

βρᾶνε̱ (γ) [ἑλλην. οὐραν-ὸς] ἐπιρ. ἀντιθ. κε̱θιέλε̱τε̱.

βρᾶνε̱τε̱ (γ) βρερε̱ καὶ βρέρε̱τε̱ (τ) ι-ε-βρᾶνε̱ (γ) ἐπιθ. ι-ε βρᾶνε̱-τε̱ (γ) ι-ε βρέρε̱ ι-ε βρέρε̱τε̱ (τ) = συννεφώδης, 2) σκυθρωπός, σοβαρός, ὑπερόπτης· τε̱ βρανε̱-τε̱-ιτε̱ (budi) οὐδ. = ἡ νέφωσις.

βρανγουλόνj (τ) καὶ βανγουλόνj (βερατ.) βρανγουλὸν σύτε̱ = ἀογε̱λjὸν σύτε̱· ἴδ. πιτσε̱ρρόj.

βρανὸj (γ) ρ. οὐδ. = νεφόω, συνεφιάζω, σκεπάζω μὲ νέφη· βρᾶj (γ) ἢ βρανj ρ. ἐνεργ. = νεφελόω-ῶ· βρε̱ροj καὶ βρεj (τ) = βρανjὸν βέτουλατε̱.

βρανόχ̌εμ (γ) καὶ βρερόνεμ καὶ βρᾶχ̌εμ (γ) βρε̱̌χεμ (τ) παθ. = σκεπάζομαι ἀπὸ νέφη· ου βρανούα κjιέλι· 2) γίνομαι σκυθρωπός· πε̱ρ σέ βρανόχ̌ε αὄτού; διατί σκυθρωπάζεις ἔτσι;

βρανε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ νέφωσις, συννεφία· καὶ βρε̱ρε̱σίρε̱-ατε̱.

βρᾶπ-ι (τ. Σ.) [ἑλλην. δραπ-έτης) τὸ τρέξιμον μὲ μεγάλην ταχύτητα· (πληθ. ἄχρηστος) καὶ ρενd-ι (bogdan) (γ) [ἁπλοελλην. ρέντα = τρέχα) ρένdε̱-α (γ) = νjι βρᾶπ κάλjι· βρᾶπι α ρένdι ι νjερίουτ (bogdan). Με βρᾶπ (τ. Σ) ἐπιρ. ταχέως· έτσε̱νj με βρᾶπ = τρέχω γρήγορα = με ρένdε̱ (γ) καὶ νγασ μὲ βρᾶπ, έτσι με ρε̱νdε (γ) καὶ νγας με ρε̱νd καὶ μὲ ρένdι (γ) = τρέχω γρήγορα.

βραπόνj-οj (τ) ρ. οὐδ. (ἑλλην. δραπ-ετεύω) = ἐπισπεύδω· βραπε̱τονj-οj (τ) ρ. (ἑλλην. δραπετ-εύω] ταχύνω καὶ έτσε̱νj με βρᾶπ (τ) καὶ έτσιj μὲ βράπ (Σ) ρενdοj (Ἐλβασ.) = έτσιj με ρένdε· ζᾶ ρ̱εντε (Κρούjα = τρέχω· φεγόj (Τυρ.) = φεύγω

βραπε̱τούαρ-ορι (τ) αϋ κjε̱ έτσε̱ν μὲ βρᾶπ· ὠκύπους.

βραπε̱τόρε-jα = αjο κjε̱ έτσε̱ν μὲ βρᾶπ· ταχύπους.

βρασ-ετ ετ: ρ. ἐν. = κτείνω, φονεύω καὶ (bogdan) = μbυσ. - βρασ βε-τενε̱ = αὐτοκτονῶ· βρασ μένdjενε̱ = συλλογίζομαι, ἀμηχανῶ· [ἑλλην. βροτ-ὸς = θνητὸς καθ' ὅτι ἐπὶ ἡρωϊκῶν χρόνων οἱ ἄνθρωποι ἐφονεύοντο ἐν ταῖς μάχαις μᾶλλον ἢ ἀπέθνησκον φυσικὸν θάνατον]· [παραβαλ. καὶ ἀμβροσία = ἀθανασία, ἡ τροφὴ τῶν ἀθανάτων].

βράσε̱-α (Σ. Τυραν.) πληθ. α-τε̱ = φόνος.

βρασε̱jε-jα (τ. Ἐλβ.) πλ. βρασε̱jε-τε̱ = φόνος. βρεῖλjε̱-α καὶ βρέϊjε-jα (Ἀργυρ.) πλ. α-τε̱ = φόνος.

βραχ̌-ου (Περμέτ.) = τὰ γεννήματα (σῖτος, κριθὴ) ἅτινα εἶνε εἰς τὸ ἁλώνιον πρὸς ἁλωνισμόν.

βρᾶχεμ (γ) παθ. τοῦ βραj (γ) ἴδ. βρανόχ̌εμ (γ). βρεχ̌εμ (τ) παθ. τοῦ βρε̱j (τ) ἴδ. βρερόνεμ (τ) ἄστε βρᾶμ ἢ ου βρᾶ (γ) = ου βρανούε, ουbᾶ βράνε̱τε̱ = συννέφιασεν (ὁ οὐρανός)· ἀντιθ. κε̱θιελόχ̌εμ. = αἰθριάζω.

βρε: ἴδ. βρεροj (τ).

βρε̱ρε̱ (τ) ἴδ. βράνε̱ (γ) ἐπιρ. βρέρε̱τε̱ = βράνε̱τε̱ (γ) ἐπιρ. ι-ε-τε̱ βρέρε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βράνε̱ (γ) ι-ε-τε̱ βρερε̱τε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε βράνε̱-τε̱ (γ).

βρερόj (τ) ἴδ. βρανόj (γ).

βρερόνεμ (τ) ἴδ. βρανόχ̌εμ (γ).

βρερε̱σίρε̱-α ἴδ. βρανε̱σίνε̱-α (γ).

βρεj (Μάτια) ρ. ἀορ. βρέjτα μετοχ. βρέjτουνε̱ ἴδ. βε-ρε̱. βροj (Μιρεδίτα) ρ. ἀορ. βρόjτα μετοχ. βρόjτουνε̱.

βρεκτούαρ-όρι (τ) = φονεύς· ἴδ. γjακτούαρ-ορι (τ) γjακσούερ-ορι (γ) τὸ θηλ. βρεκτόρε-jα.

βρέλε̱-α (Σ) ἢ βε̱ρρέλε̱-α (Σ) πλ.-α-τε̱· ἴδ. βρουΐν-ι (Σ).

βριμε̱-α (τ) πλ. α-τε̱· καὶ βερίμε̱-α (τ) bρίμε̱-α (γ) bίρε̱-α πληθ. bίρα-τε̱ (τσαμ. Σ) βε̱ρε̱-α πλ. α-τε̱ : = ὀπή.

βριμόνj-ονεμ (τ) (τρυπόνω-τρυπόνομαι) = bριμοj-όχεμ (γ) καὶ bιρόj-όχ̌εμ (Σ).

βριόν (Σ) ἢ βριjόν (Σ) τριτοπρ. ρ. = βρύει, πηγάζει καὶ βρουjόν (Σ) bουνόν (γ. Καβ, Κροjα) bουρὸν (τ) με̱σόν (Dιbρα).

βρίτεμ: παθ. τοῦ βρασ-έτ-έτ. ρ. παθητ.

βρομ-ι (γ) πληθ. βρομετε̱· [δρόμ-ι, ἴδ. ούδε̱-α.

βρουΐν-ι (Σ) = πηγὴ (ὅπου βρύει τὸ ὕδωρ) καὶ βρέλε̱-α καὶ βε̱ρρέλε̱ α (Σ) πλ. α-τε̱ καὶ bουνίμ-ι (γ) πληθ. bουνίμε-τε̱ καὶ bουρίμ ι (τ) πληθ. bουρίμετε̱ καὶ άμουλ-ι (Ἐλb.) πλ. α-τε̱, χ̌άμουλε̱-ι (Τυραν. Κροjα) πληθ. α-τε̱ (ἴδ γούρρε̱-α) καὶ bουνάρ-ι (Dίbρα) πληθ. bουνάρε̱τε̱ [ρ. bουνοj = bουροj).

βρούκ-γου (ὁ πληθ. ἄχρ.) = κοινῶς ἡ μελοῦρα.

βροῦκ ρ. ἐνερ.-βροῦγεμ· παθ. καὶ βρουγόχ̌εμ (γ) = ζᾶ βρούκ (Σ)· βρουγόχ̌ενε̱ = ου bίε βρούγου· κjε̱νε̱κανε̱ τε̱ βρουγοῦμε̱ = πάσκανε̱ ζάνε̱ βρούκ (Σ).

βροῦλε̱-ι: (ὁ πληθ. ἄχρ.) = ἡ ὁρμή· καὶ

βρούλε̱-α (Περμέτ)· μάρρ βρούλε̱ με καρτσούεμ (γ) καὶ χ̌ὸφ-bι (Σ) =

BKSH

μαρρ χο̃φ με κατσύε (Σ) καὶ φε̱ρτύμε̱-α (βερατ) καὶ βρούντουλε̱-α (τ) καὶ βρούνγουλε-α βερατ.)-φράσεις: μαρρ βρούλε̱=χ̃ούδεμ (γ), μαρρ φε̱ρτύμε̱ τε̱ χ̃ίδεμ=παίρνω φόρα=νὰ ριφθῶ)· σ' μbάχ̃ετε̱ χο̃δι ι ζjάρρμιτ (Σ)=δὲν ἀναχαιτίζεται ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός

βρουλόj (γ) ρ. οὐδ.=ὁρμῶ, τρέχω μεθ' ὁρμῆς· ἴδ. σούλjεμ, βε̱ρσούλεμ· (τ). βρουλὸ μὲ ρένdε̱= τρέξον μεθ' ὁρμῆς.

βρούνγουλε (βερατ.) ἐπιρ.=μὲ βρούλε̱, βρούνdουλε̱= μεθ' ὁρμῆς.

βρουνγουλὶτ (βερατ.) ρ οὐδ.=τούνdεμ· βρουνγουλίτι σ̈τεπία=ου τούντ σ̈τεπία.

βρουντουλίτ: ρ. οὐδ.=ὁρμῶ· ἴδ. βρουλjοj ἴδ. τούρρεμ.

βρίμε̱-α (Μαλjεσία-Σκόdρασ.) πληθ. α-τε̱=κραυγή.

βύσ̈κ (γ) ρημ. ἐνερ.=μαρκίνω· καὶ βεσ̈κ (Σ) καὶ φισ̈κ (τ). βύσ̈κεμ (γ) μαραίνομαι, καὶ βέσ̈κεμ (Σ), φίσ̈κεμ (τ)· (ι-ε-τε̱) βυσ̈κε̱-τε̱ (γ) ἐπιθ. ι-ε-τε βέσ̈κε̱-τε̱ (Σ) ι-ε-τε̱ φίσ̈κε̱τε̱ (τ) βύσ̈κε̱τε̱ (γ) βέσ̈κε̱τε̱ (Σ) φίσ̈κε̱τε̱ (τ) ἐπίρρ. ἀντιθ. ι-ε-τε̱-αρδάνγε̱τε̱.

B=b

bάbε̱-α: πληθ. bάbατε̱· ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Μυζεκιᾶς· ἴδ. λjάλjε̱-α.

bάγε̱λjε̱-α (γ) πληθ. bαγε̱λjα-τε̱=κόπρος (τῶν ζώων) καὶ bάjγε̱λjε̱-α (τ) ἴδ. κακε̱ρδί-α.

bαγε̱τί-α (τ) (bogdan) ἴδ. bακτί-α πληθ. bαγε̱τί-τε̱.

bάdσ̈ο-ουα (Περμ.)=ὁ τυροκόμος· ὁ bάdσ̈ος=αὖ κjε̱ bε̱ν djάθε̱-τε̱ ε γjάλjπε̱-τε̱· κοινῶς τσομπάν-ι, τσακμάσ-ι (Τυραν).

badσ̈ουλjίδε-jα (τ) πληθ. bαdσ̈ουλjίδε-τε̱ καὶ bεσdίλjε-jα (γ. καὶ Βερατ) πληθ. bεσdίλjε-τε̱=σκουπίδι, κάρφος εἰς τὸν ὀφθαλμ. με̱ ρᾶ νjε̱ bαdσουλjίδε̱ νdε̱ σύτ=ἔπεσε ἕνα ξυλαράκι 'ς τὸν ὀφθαλμόν μου.

bαζιλjόκ-οκου καὶ bοζιλjοκ-οκου πληθ.-οκε̱-τε̱=βασιλικὸς=ἄνθος εὐῶδες.

bαθε̱-α: πληθ. bαθε̱-τε̱=κύαμος κοιν. κουκκιά.

bαθρε̱-α: πληθ. bάθρα τε̱=ὁ νάρκισσος (φυτόν).

bᾶj ('Ελβ.) ρ. ἐν.=φέρω, βαστάζω· μbᾶj (τ), bᾶρ (Σ) καὶ μbᾶρ

BKSH

(τ): ἀόρ. bάjτα, μbάjτα, bᾱρα, μbάρτα, μετοχ. bᾱjτε̱, μbάjτε̱, bᾱρε̱, μbαρτε.

babίτεμ (βερατ) ρ. οὐδ.)=ἀναρρωνύομαι (ἐπὶ ἀρρώστου).

bᾱε (bogdan=σφενδόνη με bᾱε=μὲ σφενδόνην.

bᾱνj (bogdan)=φέρω, βαστῶ.-bᾱj μbε̱ κράχ̆α μbᾱj μbε̱ κράχ̆α (τ)= φέρω εἰς τοὺς ὤμους.-μbᾱρ dρου̃=κουβαλῶ ξύλα, μbᾱρ ούjε̱=κουβαλῶ νερὸ-[ἑλλην. φερ-ω, βαρ-ος-Ἰνδιστὶ bαρ-α-τι].

bâj (γ) bε̱j (τ) bανj (bogdan)=ποιῶ, πράττω· bâj μbε̱ ασγjᾱ (γ)=καταφρονῶ·, bᾱj πούνε̱=ἐργάζομαι, ἴδ. πουνόϊj bâj bε̄=ὁρκίζομαι ἴδ. bετόνεμ· bε̄j πε̱λjχ̆ούρε̱=ὑφαίνω, 2) ἐκπλέω, ἀπαίρω.- bâj φιάλjε̱=δημηγορῶ, bᾱνj κουβέντ=συνομιλῶ, bεj ούjε̱-τε̱= οὐρῶ· ἴδ. περμιέρ bε̄j dύσ̈ε-τρεσ̈ε-κάτρε̱σ̈ε κ.τ.λ.=διπλόνω, τριπλόνω· κ.τ.λ. bᾱj με ατέ=συμφωνῶ bαj νdέρε̱=χαρίζομαι ἴδ. νdεροj bâj με σύ=νεύω μὲ τὰ ὄμματα.-bᾱj γατί=ἑτοιμάζω-bᾱχ̆εμ γατί=ἑτοιμάζομαι· bᾱj σικούρ ἢ bᾱj σικουρσέ=προσποιοῦμαι. bᾱνεμ ι μάρρε̱= γίνομαι ἀνόητος· με̱-τε̱-ι bάχ̆ετ=(με̱ dούκετ)=δοκεῖ μοι, σοι, αὐτῷ μ' ουbᾰ σε=ἐδόκει μοι ὅτι· ἴδ. μ' ουdούκ.

bâχεμ: (γ) παθ. τοῦ bᾱj, bέϊj. ρ. οὐδ.=γίγνομαι· καὶ bένεμ (τ) καθίσταμαι, γίγνομαι, καταντῶ.

bajάμε-ja: πληθ. bαjάμε-τε̱ τὸ ἀμύγδαλον, καὶ ἡ ἀμυγδαλέα καὶ bαjάμε̱-α (Σ).

bάλγε̱-bajγε̱ α (τ) (ἴδ. bάγε̱λjε̱-α) πλ. bάjγα-τε̱.

bᾱjε-ζε̱-α εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ.

bάjτε̱-α ἴδ. bαλτε̱-α· πληθ. bαjτα-τε̱.

bακτί-α (γ), bαγε̱τί-α (τ) πληθ. bακτί-τε̱, bαγτί-τε̱=κτήνη, πρόβατα, αἶγες· [ἑλλην. ἀπάγω-Λατ. ab-ago].

bαλ-ι=μέτωπον. 2) τὸ πρώτιστον, τὸ ἄριστον· τὸ ἐξαίρετον καὶ bᾱλε̱-α bᾱλ' ι dιελjμουνίσε̱=τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας.-bᾱλ' ι γρούνιτ= ἡ πρώτη ποιότης τοῦ σίτου, bαλ' ι γjᾱσε̱=ἡ πρώτη ποιότης τοῦ πράγματος νdε̱ bαλτ. ἐπιρ.=ἀντικρύ· καὶ bαλε̱ μbε̱ bᾱλε̱=ἀπέναντι ἴδ. μbαλα-φάκjε, κουνdρούελ. bανι bαλ (γ) καὶ bέρι bᾱλ (bᾱνι bαλ (γ)=φανίτι, τούκε σ̈κούαρ ούdε̱σε̱ σ' dούκεj γjε̱, πόσα βᾱμ πάκε̱ζε̱ με̱ τούτιε bέρι bαλ μάλjι Τομόρριτ.=ἐνῷ διεβαίνομεν οὐδὲν ἐφαίνετο, ἅμα δὲ προυχωρήσαμεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ ἀνεφάνη τὸ Τόμαρον ὄρος·

BKSH

bâσ-ι (budi) = ποιητής, bάμε̱σε̱, bέρε̱σ-ι (τ). bάασ-μίρε̱-ι-α (budi) = ἀγαθοποιός· bάασκεκj-ι (budi) = κακοποιός πλ. bαασκεκjιj-τε̱· bαασκεκjε-jα (budi) πληθ. bαασκεκjιjτε̱ ἀρσ. bαασκεκjε-τε̱ θηλ.

bάλε̱-α (τ) = ρινόμακτρον λευκὸν διὰ τὰς γυναῖκας· μανδήλιον (ἴδ. ρίζε̱-α)· λέγεται καὶ φασ̈ουλέ-τε̱-α (Καϐ.) καὶ φατσουλjέ-τε̱-α (τουρκ. σ̈αμί.) καὶ bαλίτσε̱-α (Περμετ.) πληθ. bαλίτσατε̱ (τιθέμενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς).

bαλjόσ̈-ι καὶ bαλjασ̈-ι: (ἐπὶ ζώων) = κjι κᾰ νjε̱ πούλε̱ τε̱ bάρδε̱ νdε̱ bάλε̱· (τὸ ζῷον τὸ ἔχον λευκὸν στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου) πληθ. bαλjοσ̈ε-τε̱ ἀρσ., bαλjα-σ̈ε-τε̱ θηλ. - bαλjόσ̈ε-jα (θ) καὶ bαλjασ̈ε-jα (θ).

bάλτσε̱-α (Σ) bάλj-τσε̱-α (Σ) = βάλσαμος πληθ. bάλτσα-τε̱· καὶ bαλτσάμ-ι ('Αργυρ.) πληθ. bαλτσάμε-τε̱.

bάλjτε̱-α καὶ bαλjτί-α: πληθ. bάλjτατε̱ = λάσπη, πηλὸς (ἑλλην. βάλ-τος) ι ε-bάλτ-τε̱-ε-bάjτε̱-πήλινος, χοϊκός.

bαλούκε-τε̱ πρέρε̱ (πληθ. μόνον) [Περμὲτ] = φλjόκετ ε bάλιτ.

bανdίλ-ι (γ) bανdίθ-δι (Περμέτ.) = μάγ-γας τσαπκένι· πληθ. bανdίλατε̱-θηλ. bανdίλε-jα, bανdίδε-jα· πληθ. bανdίδετε̱.

bάνdε̱-α (τ) = σειρά, ἀράδα.

bάνjε̱-α (γ) πληθ. bανjα-τε̱ [ἑλλην. βαλαν-εῖον] = λουτρόν.

bαρ̱ (τσαμ) ρ. ἴδ. βdαρ, χ̌ουμbάσ ρ. bιρ (Σ) ἀορ. bόρα μετοχ. bιέρρε̱ bdαρ (γεγ.) = χάνω, φθείρω, bdιρε̱ (γ) ἀόρ. bdόρα μετοχ. bdιέρρε̱.

bᾰρ̱-ι = χόρτον (χλωρὸν καὶ ξηρὸν) 2) βοτάριον τὸ πρὸς ἰατρείαν χρησιμεῦον χόρτον· πληθ. bάρε̱να-τε̱ (γ) καὶ bάρε̱ ρατε̱ (τ) = ἀρώματα ἴδ. έρε̱να-τε̱, έρε̱ρατε̱.

bαρ̱ (Σ) ρ. ἴδ. μbαρ (τ), bαj (γ) = κουϐαλλῶ· μbαρ.-αρ-αρ (τ) βαστῶ, κουϐαλλῶ, σηκόνω φορτίον· καὶ bαj-αν-αν (γ)· bάρεμ (παθ. Σ) μbαρεμ (τ) bαχ̌εμ (γ)· μbαρ dρου, γούρε̱, ούjε̱ κ.τ.λ. καλjι, γομάρι bαν bάρρε̱ τε̱ ράνdε̱.— μbαρ νdε̱ κράχ̌ε̱ = κουϐαλλῶ εἰς τοὺς ὤμους.

bαρ̱δαζέσ-ζι: χωρίον τι ἀπέναντι τῆς Νdρόνκjασε̱.

bάρ̱δε̱: ἐπίρ. λευκῶς· ι-ε- bάρδε̱ ἐπιθ. λευκός-ὴ-όν· ἀντίθ. ι-ζῖ-ου ἀρσ. ε-ζέζε̱-α θηλ. τε̱ bάρδε̱τε̱ (οὐσ. ἀφηρ.) = τὸ φιασίδι μὲ τὸ ὁποῖον ἀλείφονται αἱ γυναῖκες· τε̱ bάρδε̱τ' ε βέσε̱ = τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ· τε̱ bάρδε̱τ' ε σῦνιτ = τὸ ἀσπράδι τοῦ 'ματ̱ιοῦ.

bαρδόσ̈-ι καὶ bαρδουσ̈-ι (=ὁ λευκός, λευκόχρους) πληθ. bαρδόσ̈ε̱τε̱ καὶ bαρδούσ̈ε̱τε̱ ἀρσ. καὶ bαρδάσ̈ε̱τε̱.

bαρδόσ̈ε-ja, bαρδούσ̈ε-jα, bαρδάσ̈ε-jα (θηλ.) ὁ πληθ. bαρδόσ̈ετε̱, bαρδούσ̈ετε̱, bαρδάσ̈ετε̱.-λευκὴ-ἄσπρη.

bαρρέ-ja (γ) πληθ. bαρρέτε̱ βαρρέ-jα (τ) bάρρε̱-α πλ. bάρρε̱τε̱ (ἑλλην. ·ἄρ-ος) ἄχθος, φορτίον [τουρκ. σ̈αχμερdάν]· νjε̱ bάρρε̱=ἓν φόρτωμα, dύ bαρρε̱=δύο φορτώματα· νγαρκόϊj bάρρε̱τε̱=φορτόνω, σ̈καρκόϊj bάρρε̱τε̱=ξεφορτόνω· μός ι βε̱ bάρρε̱τε̱. τε̱ ρένdε̱=μὴ τοῦ βάλῃς βαρὺ φορτίον· bάρρε̱ τε̱ λέχ̈ε̱τε̱=ἐλαφρὸν φορτίον· 2) ᾱσ̈τε̱ με bάρρε̱ =εἶνε ἔγκυος· ἴδ. ᾱσ̈τε̱ με φεdίγε̱ (Ἐλβασ.) λέγεται καὶ: νγjίτεμ με bάρρε̱=συλλαμβάνω, ἐγγαστρόνομαι· ου νγjιτ με bάρρε̱=συνέλαβεν.

bαρί-ου: πληθ. bαρί-τε̱=ποιμήν, βοσκός.

bαρίστε̱-α πληθ. bαρίστα-τε̱=χλόη, χορταρικόν.

bαρρόj (τ)=bε̱νj bάρρε̱ ἢ βε̱̄ bάρρε̱, καὶ bαρρόσ (τ) μbουρροῦσ (Ἀργυρ.) =jα βούνα bάρρε̱ τα bᾱjε̱ κε̱τὲ πούνε̱ (=νγαρκοj)=τὸν ἐπεφορτίσθην νὰ κάμῃ τοῦτο.

bαρρόρε-ja (Ἀλβανο-σικελικὸν)=σαμάρ-ι πληθ. bαρρόρετε̱.

bαρέσ-ετ-ετ (Κορτσα) ρ. οὐδ.=έτσ̈ε̱νιj ἀορ. bαρίτα· μετ. bαρίτουρε.

bαρρε̱-τούρ-όρι=πληθ. bαρρε̱τόρε̱τε̱=ὁ ὁδηγῶν φορτωμένα ζῷα ὁ ἀγωγιάτης· bαρρε̱τόρε̱ ου θόνε̱ ατύνε κjε̱ βίνε̱ νdε̱ μουλῖ' τε̱ dρίθιτ με κάφσ̈ε̱ νγαρκοῦμ με dρῖθ πε̱ρ με bλjοῦμ.

bαρκ-ου: γαστήρ, κοιλία· 2) διάρροια· 3) γενεά· σ̈κούανε σ̈τάτε̱ bάρκjε=παρῆλθον ἑπτὰ γενεαὶ ἴδ. bρέσ-ζι.-βε̱λέζε̱ρ πρέj νjε̱ bάρκου: ἀδελφοὶ ἐκ μιᾶς κοιλίας (=ὁμομήτριοι) βε̱λέζε̱ρ πρέj dυ bάρκjε̱σ̈=ἀδελφοὶ ἀπὸ δύο μητέρας (καὶ ἕνα πατέρα) πληθ. bαρκjε-τε̱ καὶ bερκjε-τε̱ (Ἀργυρ.) [παράβαλ. Ἀγγλ. bark].-bάρκου ι κεκj=δυσεντερία· καὶ λjεbάρκjε-jα (Περμετ.) πληθ. λjεbάρκjετε̱-bαρκ'-μαθ-δι=ἀρσ. ἐπιθ.=αὐ κjε̱ κᾱ bαρκουν τε̱ μαθ. πληθ. bαρκ με̱δένj-τε̱=οἱ κοιλαράδες· bαρκ-μάδε-jα θηλ. πλ. bαρκ-με̱δά-τε̱.-bαρκ-θάτε̱-α (bogdan) αjο γρούα κjε̱ σ' πίελ.

bαρκαλjίκj-ι (Καβ.) πληθ. bαρκαλjκjε̱-τε̱ ἀρσ.-bαρκαλjίκjε-jα θηλ. πληθ. bαρκαλjίκε-τε̱: ἴδ. bάρκ μάθ-δι bάρκ-μάδε-jα.

bάρκε̱-α (γ. budi) πλοῖον, λέμβος ἴδε λjούνdρε̱· καὶ βάρκε̱-α (τ).

BKSH

báŏκ (βεράτ.) ἐπιρ. = ὁμοῦ, μαζὶ ἀντιθ. βέτε̱μ, βέτŏ.
báŏκαζε̱ = κοινῶς, ἀπὸ κοινοῦ˙ = σε̱ bάŏκου καὶ σε̱ bάŏκουτ (Σ).
baŏκój : ῥῆμα ἐνεργ. = ἑνῶ, συνάπτω˙ προσαρμόζω, συζευγνύω.
baŏκóχεμ (γ) bαŏκόνεμ (τ) ρ. οὐδ. = ἑνοῦμαι.
baŏκίμ-ι : πληθ. bαŏκίμε-τε̱ = ἕνωσις, συνδυασμός, μῖξις.
baŏκενdένjε̱-ja = συνέδριον πληθ. bαŏκε̱-νdε̱νjε-τε̱.
baŏτίνε̱-α (τ. budi) = ὑποστατικόν, [τσιφλίκι (τουρκ.)] 2) ἀγρὸς ἢ τόπος ὅσον δύνηται νὰ ἐργασθῇ μία οἰκογένεια, σα bαŏτίνα κᾰ αὔ τσιφλίκ; (τοσκ.) [λέξ. Σλαυϊκή].
báŏτο-ja = νόθος, ἴδ. dobίτσ-ι, κοπίλj-ι.
bατσ-ι (Jacoba) = σύντροφος˙ ŏοκ-ου.
bατóκj-ι (Σ) τὸ γλωσσίδι (τῆς καμπάνας) τοῦ κώδωνος. bατόκjι ι κουμbόνε̱σε̱. - πληθ. bατόκjε-τε̱.
baχέ-ja=σφενδόνη (Σ) καὶ σαbέ-jα ('Ελβασ.) ἢ ζαbέ-jα (Τυραν.) καὶ χόbε.
ι-ε-bεγάτε̱ (budi-γ. 'Ελβασ.) = πλούσιος˙ ἢ bουγάτ-ι ἢ bογατ-ι ἴδ. ι-ε-πάσε̱ = (πολυ-πάμων).
bε̄ = ὅρκος˙ βε̄ μbε̱ bε̄ = ὁρκίζω, ἐξορκίζω τινά˙ bε̄j bε̄ = ὁρκίζομαι.
bεγάτεμ (γ) ['Ελβασ.] = πλουτῶ, εἶμαι πλούσιος. ἢ bουγάτεμ ἢ bογάτεμ = bένεμ ι πάσουρε̱.
bεκίμ-ι = εὐλογία ἀντιθ. μαλε̱κίμ-ι = ἀρά.
bεκój ρ. ἐνεργ. = εὐλογῶ, = ουρόj (ὃ ἴδε).
bεκόνj ἀντιθ. μαλε̱κονj τὸ παθ. bεκόχεμ (γ) καὶ bεκόνεμ (τ).
bεdσούνε̱-α (τ) = ζοκ πελούμbι, πιτσοῦνι ἴδ. bιτσούν-ι πληθ. bεdσούνα-τε̱.
béλbε̱ρε̱ (τ) = ἐπίρ. = τραυλῶς˙ ι-ε-bε̱λbε̱ρε̱ (τ) τραυλός, ψελλός, ψευδός˙ καὶ bεljbούκj-ι (γ) bελbούκjε-jα (γ) θηλ. τραυλή˙ bελbατσάκ-ου (Σ), ἀρσ. bελbατσάκjε-jα (Σ) θηλ. πληθ. bελbατσάκε̱τε̱, bελbατσούκ-ου (Σ)˙ bελbατσούκjε-jα˙ πληθ. bελbατσούκετε̱ bέλbε̱σ-ι (Σ) bέλbε̱σε-jα˙ πληθ. bε̱λbεσιτε̱ ἀρσ. bε̱λbε̱σετε̱ θηλ. θηλ. τε̱ bέλbε̱ρε-τε̱ ἀρσ.-τε̱ bέλbε̱ρατε̱ θηλ.-bελbούκjε̱-τε̱ ἀρσ. bελbούκετε̱ θηλ.-bελbατσάκε̱-τε̱ ἀρσ. bελbατσάκε-τε̱ θηλ. bελbατσούκε̱-τε̱ ἀρσ.-bελbατσούκε-τε̱ θηλ.
bελbε̱ρόνj (τ) ρ. οὐδ. = τραυλίζω, ψελλίζω˙ bελbε̱σοj (γ). bελbε̱ζονj (budi) περιγελῶ˙ πε̱ρκjέŏ ρ.

BKSH

belbίτσε̱-α ; (βουλγ. λέξις) εἶδος ἰχθύος εὑρισκομένου εἰς τὴν Λυχνίτιδα λίμνην· πληθ. belbίτσατε̱. - [belτ = χολή].

belјέκ-γου-ἀρσ. πληθ. belјέγε̱τε̱· τρελλός. belјέγε-jα-θηλ. πληθ. belјέγε-τε̱· τρελλή.

bένεμ ἴδ. beϊj - be̱νε̱ (γ) καὶ be̱ρρε̱ (τ) μτχ. τοῦ bέϊj = κάμνω, ποιῶ, πράττω.

bένκ-γου (γ) ὁ συκοφάγος (ἴδ. σbeιj (γ)) πληθ. bένγε̱τε̱ ἀρσ. λέγεται καὶ φούγε̱-α (γ) θηλ. πληθ. φούγα-τε̱. καὶ φίκτσε̱-α (Σ) πληθ. φίκτσα-τε̱· βερδέjε̱-jα (Περμ.) πληθ. βερδέjε-τε̱.

bερ-ι (Καβάjα) = βέλος· bερονjε̱-α (Ἐλβασ.-βερατ.) βέλος· 2) εἶδος ὄφεως· πληθ. bερόνjα-τε̱ καὶ σιγjέτε̱-α πληθ. σιγjέτα-τε̱ σιγjέτουλε̱-α πληθ. σιγjέτουλα-τε̱-bεουρόνjε̱-α (Τυραν.) = εἶδος ὄφεως καὶ bουρόνjε̱-α (Κρούjα) πληθ. bουρόνjα-τε̱.

bερόνjε̱-α (Τοσκ.) = ὅτέρπε̱-α ι θόνε̱ ασάϊ γρούαjε κjε̱ σ' κα πιέλε̱ κούρρε̱ ας νούκε̱ πιέλ· πληθ. bερόνjατε̱.

bερρ-ι πληθ. bέρρατε̱ = dαö ά-dέλε, öκjαπ, α δῖ.

bερbέρ-ι = ὁ κουρεύς.

bερράκ (bogdan) πληθ. bε̱ρράκε̱τε̱.- bερρακάö (bogdan) = di paludi.

bε̱ρθάμε̱-α πληθ. bε̱ρθάμε̱-τε̱ (κολοκυθόσπορος) πυρήν, κουκοῦτσι καὶ γότσ-κε̱-α (βερατ.) πληθ. γότσ-κα-τε̱.

bε̱ρκόκj-ι (Τυραν.) πληθ. bε̱ρκόκjτε̱· καὶ bε̱ρκούκj-ι πληθ. bε̱ρκούκjατε̱ καὶ dε̱ρκούτσ-ι (τ) πληθ. dε̱ρκούτσατε̱· ἴδ. bιτσ-ι καὶ γίτσ-ι (ἀγριογουρουνόπουλον-μικρόν).

bε̱ρσί-α πληθ. bε̱ρσιτε̱· bε̱ρσὶ βόjι = bε̱ρσί ρρουöι (Λατ. brisa, Γαλ. briser = τσακίζω, θραύω).

bε̱ρτάσ ρ.-έτ-έτ (γ) κράζω, φωνάζω· καὶ βε̱ρράσ = κραυγάζω, βοῶ· γε̱ρθάσ (Τυρ.)-έτ-έτ καὶ κλjιθ ἢ κε̱λjθάσ-έτ-έτ ἀόρ. γε̱ρθίτα-ε-ι· μετοχ. γε̱ρθίτουνε̱· καὶ κε̱λjθίτα-ε-ι μετοχ. κε̱λjθίτουνε̱ ἢ κλjίθα-ε-ι μετοχ. κλίθουρε̱.

bε̱ρτσελj-ι (Περμέτ.) εἶδος ἀραβοσίτου.

bε̱ρρούτσε̱-α (τ) bρουτσ-ι (Ἀργυρ.) χλαῖνα = μάλλινον φλοκωτὸν μαῦρον ἐπένδυμα ἄνευ χειρίδων πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ψύχους· σύνηθες εἰς τοὺς Λιάπιδες· πληθ. bε̱ρρούτσα-τε̱.

bε̱ρρούλj-ι (τ) bε̱ρρύλj-ι (γ) bρουλ-ι (τ) bε̱ρροῦ-ρι (Περμ.) πληθ. bε̱ρρύλjατε̱ (γ) = ὁ ἀγκὼν (τῆς χειρός).

bε̱ρdŏίκ-ου (γ) ὁ πληθ. ἄχρηστος σπιθαμή, -φουρκὶ καὶ bουρdŏίκ ου (Καβ.) πε̱ρτŏίκ-ου (Σ), τŏιπιρόκ-ου (βερατ.), τŏεπιροκ (Περμ.)

bέσε̱-α = πίστις· πληθ. bέσα-τε̱· ἄŏτ' ι bέσε̱σε̱ = εἶναι πιστός· ἴδ. bεσνίκ-ου. -ἄŏτ' ι παbέσε̱ = εἶναι ἄπιστος· ζᾶ bέσε̱ = ἐμπιστεύομαι· ἀπ bέσε̱νε̱ = δίδω τὰ πιστά, τὸν λόγον τῆς τιμῆς· με̱ βράου με̱ bέσε̱ = με̱ χένγρι μὲ bέσε̱ = [ἀφοῦ μοῦ ἔδωκε τὸν λόγον τῆς τιμῆς] = μὲ ἐξηπάτησεν α κε̱ bέσε̱; = ἔχετε λόγον τιμῆς; bέσα: ἐπιρ. ὅρκου = τιμίως. καὶ bέσα-bέσε̱νε̱, πε̱ρ bέσε̱τ ἢ πε̱ρ bέσε̱-bέσα-bέσε̱ (γ) = ἡ πίστις· (ὁ μέγιστος ὅρκος παρ' Ἀλβανοῖς).

bεσόj ρ. οὐδ. = πιστεύω· μbεσόj (Ἐλβ. καὶ Βερατ) καὶ μbεσόνj ἴδ. jαπ bέσε̱ (γ) ζε̱̃ bέσε̱ (τ).

bεσε̱τάρ-ι: πληθ. bεσε̱τάρε̱-τε̱: πιστός.

bεσε̱τάρε-jα = πιστή· πληθ. bεσε̱τάρε-τε̱.

bεσνίκ-ου (Σ) πληθ. bεσνίκε̱-τε̱. = πιστός.

bεσνίκε-jα (Σ) θηλ πληθ. bεσνίκε-τε̱. πιστή.

bεσε̱τόj (Σ) [Σλαυικ. bεσέdα = ὁμιλῶ], bισε̱τόj (Σ) πιεσατόj (Τυρ.) ἴδ. ρ. βλασφιμίσ.

bεσdίλjε-jα = ἴδ. bαdσουλίδε-jα· πληθ. bεσdίλjετε̱ τὰ σκουπίδια, τὰ θρίμματα

bεσdίλjε̱-α (Περμ.) πληθ. bεσdίλjα-τε̱· = τὰ σκουπίδια.

bεταjε̱-α (Ἀργ.) πληθ. bεταjα-τε̱: = ἐπιληψία, τρόμος.

bετίμε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ bετίματε̱ (κοινῶς) ἡ πλάκα καὶ bετίνε̱-α (Τυρ.) πληθ. bετίνα-τε̱ (Τυρ. καὶ Καβ.) νγρέχ bετίνε̱. -προσέτι καὶ νγράτσκε̱-α (Βερατ.) dε̱ράτσκε̱ καὶ dε̱ρράτσκε̱ καὶ dε̱ρράσε̱ (Ἀργυρ.) -γρατσκε̱-α (Περμέτ.) πληθ γρατσ-κα-τε̱ -ŏκρατσ-κε̱-α (Dίbρα) [ŏκρεχ] πληθ. ŏκράτσ-κα-τε̱ σκοέχε-σε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. ŏκρεχεσα-τε̱.

bετόνj: ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά· ἴδ. πε̱ργjε̱ρόj, bε̱̃ μbε̱ bε̱̃.

bετόνεμ (τ) = ὁρκίζομαι, ὀμνύω· bετόχεμ (γ) πε̱ρbετόχεμ (γ), πε̱ργjε̱ρόχεμ (τ), πε̱ργjερόνεμ (γ) = bᾶιj bε̱̃ (γ) bεϊj bε̱̃ (τ).

bέφατ (γ) ἐπιρ. = ἔξαφνα· καὶ πα bεφτ (Τυρ.) = πα πρίτουνε̱ (γ. Σ), πα πρίτουρε̱ (τ), πα κουjτούεμ (γ), πα κουjτούαρε (τ) -bεφτ-ι

BKSH

(Τυραν.) dούχετε μὲ jα bᾶμε bέφτινε = πρέπει νὰ τὸ συλλογισθῇς.-jα bᾶνι bέφτινε = τὸ κατάλαβε, τὸ πρόλαβε, σ' jα bᾶνι bέφτινε = δὲν τὸ κατάλαβε, δὲν τὸ πρόλαβε.-καὶ bέφτι : ρ. τριπρ. = ἔτυχε, συνέβη, bᾶνι bέφτ = κjελόϊ ε ου bᾶ - νκ bέφτι κεjὸ πουνε = μᾶς ἔτυχε, μᾶς συνέβη τοῦτο· νουκ' jα bέφτι σύνε, = νουκε κjιλόϊ με ε πάμε.-κεὅτοὺ με bέφτι = οὕτω μου συνέβη· bᾶj bέφτ = προσέχω, προφυλάττομαι (γ)· σ' bᾶj bέφτ = δὲν προσέχω, δὲν προφυλάττομαι.

bιbᾶ-ανι (Σ) = κοῦρκος, ἰνδιάνος, γάλλος πληθ. bιbάνj - τε (Σ) γjελj-dέτι. bίbε-α (Σ) θηλ. ἴδ. ρίκε-α.

bίbε-α πληθ. bίbατε = τὰ πουλιὰ τῆς χήνας, τῆς πάπιας [Βουλγαριστὶ bιbι = τὰ μικρὰ τῆς κούρκας] [περσιστὶ bίbα].

bίγε-α = δίχηλον, κοινῶς διχάλι· πίγε-α (Περμετ.) [τουρκιστὶ - τσατάλ].

bίγλjε-α (Περμέτ.) = τόπος πετρώδης, τραχύς.

bιγόρρ-ι (Περμέτ.) = εἶδος πορώδους λίθου, κοινῶς σφουγγαρόπετρα καὶ τσ̈εμέρσ. [bιγορρ = ἐλαφρὰ πέτρα Βουλγαριστὶ] πληθ. bιγορρατε (γ).

bιγονί-α (Ἔλβασ) ψευδὴς ἢ ἁπλῆ κατηγορία, συκοφαντία : με νγjίτι α με νdσόρι bιγονί = μου προσῆψε κατηγορίαν ὅτι . . . . . -πληθ. bιγονί-τε.

bῖj ἢ *bίε*. ρ. ἐν. = φέρω, ἄγω, κομίζω, ἀόρ. προῦρα (γ) καὶ προῦνα (γ) καὶ προύbα (τ)· μετοχ. προύρε (τ) καὶ προῦνε· (γ)· ἀντιθ. σ̈πίε = πηγαίνω τι, πέμπω jα bίε νdερ μεντ = τὸν ὑπενθυμίζω.

bῖj ἢ *bίε* : ρ. οὐδ. = πίπτω· ἀόρ. ρᾶσ̈ε μετοχ. ρᾶνε (γ) καὶ ρένε (τ). bιε φιάλjεσε = σφάλλω, λανθάνω· με - τε - ι - ρᾶ μbε κρύε = συνέβη.-με-τε-ι-ρᾶ ούdα = ἔτυχε νὰ περάσῃ τε σ̈κόj ατύ dρέϊτε σ' ι bίε φιάλjα πόσ̈τε = εἰσακούεται.-bίε ρρότουλε = περιφέρομαι, bίε πόσ̈τε = ρρεζόχεμ -ι bίε νdερ σῦ· = τὸν προσβάλλω· ι-ρᾶ άνα κάλjιτ = πρίρετ· ι-bίε έρα λjούλjεσε = τὸ λουλούδιον μυρίζει· bίε μbε γjούνιj = γονατίζω -με-τε-ι-ρᾶ χούνdα = προσεβλήθην-ης-η.-ρᾶ νdερ γjούμε = ἀπεκοιμήθη· με-τε-ι-bίε τε χόλε-τε (Ἐλβ.) λιποθυμῶ-εῖς-εῖ. λιποψυχῶ, ὀλιγοθυμῶ· bίε σ̈ι, bόρε, bρέσ̈εν = βρέχει, χιονίζει, πίπτει χάλαζα.-ι ρᾶ μbε σῦ κάλjιτ.-ἀντίθ. νγρίχεμ, τσόχεμ.-με-τε-ι-ρᾶ πούνα = ἔτυχε νὰ κάμω, ι ρᾶσε μάλjιτ περ σε dρέϊτι· με-τε-ι κᾶ ρᾶνε περ σύσ̈: =

BKSH

ἔτυχε νὰ τὸ ἴδω καὶ ἄλλην φοράν· ι bίε πράπα πούνε̣σε̣=καταγίνομαι, φροντίζω εἰς τὴν ἐργασίαν· ι bίε πράπα κάρτε̣σε̣=καταγίνομαι εἰς τὰ γράμματα με̣-τε̣ ι bίε νdε̣ρ με̣ντ = ἐνθυμίζομαι-σαι, ται.

bιj ἢ *bίε:* ρ. ἐνεργητ.=κτυπῶ, τύπτω. ἀόρ. ρᾶσ̈ε̣ μετοχ. ρᾶνε̣ (γ) καὶ ρένε̣ (τ) ι bίε dέρε̣σε̣=κτυπῶ τὴν θύραν· ι bίε φύελιτ=(κτυπῶ) παίζω τὸν αὐλόν· ι bίε λjόdρε̣σε̣=κτυπῶ τὸ τύμπανον.

bῖj: ρημ. οὐδ.=βλαστάνω, θάλλω, φυτρόνω, φύω, (γ) bίj (τ) ἀόρ. bῖνι (γ), bίου (τ) μετοχ. bίμε̣ (γ) καὶ bίρε̣ (τ) bῖνι bάρι (γ) = bίου bάρι· (=ἐφύτρωσε τὸ χορτάρι)-bίjιτε̣ (budi)=τὰ τέκνα (ὑποκορ.).

bιέσ̈κε̣-α (Σ)=ὄρος πληθ. bιέσ̈κα-τε̣-bιjε̣νί-α (bogdan)=bιρ̣ε̣νί-α (γ) bιρελί-α (τ)=μάλj-ι=βουνόν· πληθ. μάλjε-τε̣ ἐνῷ κόdρε̣-α= λόφος, πληθ. κόdρατε̣, [καὶ bίσ̈κα=ὑψηλὸν προβλ. ἑλλην. βόσκω].

bῖjε̣-α πλ. bίjα-τε̣=θυγάτηρ [ἑλλ. φιλ-ῶ, Λατ. filia] bίλjε̣-α (τσαμ) πληθ. bίλjατε̣ (Ἀργυρ.) ε bῖjα, γεν. σε̣ bῖjε̣σε̣, αἰτ. τε̣ bῖjε̣νε̣ ἀφ. σε̣-bιε̣jε̣σε̣ καὶ σε̣ bῖjετ. πληθ. τε̣ bῖjατε̣ γεν. σε̣ bῖjαβετ, αἰτ. τε̣ bῖjατε̣ ἀφ. σε̣ bῖjασ̈.

bῖμε̣-α=φυτὸν μικρόν, μόλις ἀναφυέν· με̣νjόλε̣-α (Τυρ.).

bῖμε̣ (γ) μτχ. τοῦ bῖj=φύω, bίρ̣ε̣ (τ) μχ. τοῦ bῖj.

bίνdεμ: ρ. οὐδ.=ὑποτάσσομαι·-αὔ νjερί νούκε̣ bίνdετε̣=αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑποτάσσεται· ι-ε bίνdουρε̣=ὑποτεταγμένος· ι-ε παbίνdουρε̣=ἀνυπότακτος.-[γερμ. bίνdεν= δένειν πείθεσθαι].

bίστρ̣ε̣-α (Ἀργυρ. Περμ. Σλαυϊκὴ λέξις) εἶδος ἰχθύος=ἡ ξυλόκοττα τῆς θαλάσσης· 2) ἐπὶ ὕδατος bίστρα=ε κουλούχρε̣· 3) ἐπὶ ὄξους (=ι φόρτε̣) οἰνοπνεύματος, κ.τ.λ. ὁ πληθ. bίστρατε̣.

bιvjιάκ-ου (Ἐλβασ.) πληθ. bινjάκε̣τε̣=δίδυμος καὶ bινjόκ-ου (Σ) πληθ. bινjόκε̣-τε̣· bινjκράκ-ου (Καβ.) πληθ. bινjκράκε̣τε̣ bdινjάκου (Τυρ.) πληθ. bdινjάκε̣τε̣, dινόκ-ου (Κρούjα) (Μιρdιτα) πληθ. dινόκε̣τε̣· bινόσ (bogdan) πληθ. bινόσε̣-τε̣· τὰ δὲ θηλυκὰ bινjακε-jα θηλ. πληθ. bινjάκετε̣, bινjόκε-jα πληθ. bινjόκετε̣ bινjαράκε-jα. πληθ. άκετε̣, bdινjάκε-jα πληθ. άκετε̣ dινόκε-jα πληθ. dινόκέτε̣· bινόσε-jα πληθ. όσετε̣.

bῖρ̣-ι πληθ. bῖj-τε̣, = υἱός, τέκνον. [Λακωνικῶς πόϊρ ἀντὶ παῖς] ι bῖρι, γεν. τε̣ bῖριτ, αἰτ. τε̣ bῖρινε̣ καὶ τε̣ bῖρρε̣, ἀφ. τε̣ bῖριτ· πληθ.

BKSH

ὀνομ. τε̱ bῖjτε̱, γεν. τε̱ bῖjβετ καὶ τε̱ bῖjετ, αἰτ. τε̱ bῖjτε̱, ἀφ. bῖjσ.

bῖϱ: (Σ) ρ. ἴδ. bαρ, βdαρ, βdίρ.

bῖϱε̱-α (Τσαμ. καὶ Σκοdρα) (ἴδ. βέρε̱-α) πληθ. bίρατε̱.

bίϱκο: ἐπίρ. ἢ ἐπιφών. = ἐξαιρέτως, καταλλήλως, καθὼς πρέπει.

bέϱκj-ι (τ) σωρός.

bισετόj (Σ) ἴδ. bεσετόj.

bῖτσ-ι: κοινῶς γουρουνόπουλον· πληθ. bίτσατε̱ καὶ γιτσ-ι (βεράτ.) πλ. γίτσερ-ιτε̱ = ζõκ-θίου (Σκ.) πληθ. ζõκj-θίου, bιτσοῦν-ι (τ) (Ἀργυρ.) πληθ. bιτσούνε̱-τε̱.

bϱίμε̱-α πληθ. bρίματε̱ ἴδ. βρίμε̱ α ἴδ. bιρε̱-α, βε̱ρα.

bίσκ-ου πλθ. bίσκε-τε̱ κοιν. κλωναράκι· κράχαζε̱ α (Καϐ.) νjε̱ bισκ boζιλjόκου = ἕνα κλωναράκι βασιλικοῦ· καὶ γέμ-ι (Σ) πληθ. γέματε̱, καὶ τάjε̱-α (Τυρ.) πληθ. τάjα-τε̱· dέγε̱ μα ε μάδε σε bίσκου.

bιστάκ-ου πληθ. bιστάκε̱τε̱ (Τυρ.) = πούπε̱ ρρούσ̈ι βεσ̈-ι (Τυρ.) πληθ. βέσ̈ετε̱ = νjε̱ τσόπε̱ bιστάκου.

bίστϱε̱-α = ὄξος δριμύτατον· πλ. bίστρα τε̱· ούθουλ ι φόρτε̱.

bίσ̈ε̱-α (γ. Σκ. καὶ Λ̥άπ.) = θηρίον· (εγε̱ρσίνε̱-α) πληθ. bίσ̈ατε̱.

bισ̈τ-ι = οὐρά· 2) τέλος· ἀντιθ. κρύε. πληθ. bισ̈τε̱να-τε̱ (γ) καὶ bισ̈τε̱ρατ (τ)· ρρῖ νdε̱ bισ̈τ = κάθημαι ὀκλαδὸν (ἀνακούκουρδα).

bισ̈τα-τούνdε̱σ-ι (Ἐλϐ.) πληθ. bισ̈τ-τούνdε̱σιτ = ἡ σεισοπυγίς· ἡ σουσουράδα, ἡ κωλοσοῦσα (πτηνὸν) καὶ bισ̈τε̱-λjε̱κούνdε̱σε̱-ι (Τυρ.) πλ. bισ̈τ-λjικούνdε̱σιτε̱· καὶ τουνdουbίσ̈τεjε-jα (Περμέτ.) πληθ. τουντουνbιστεjε-τε̱ καὶ τσινdέρρ-ι (Καϐαjα).

bίστεζε̱-α πληθ. bίστεζα-τε̱ [Hinterzeug des Sattels]· bâϊj bίστ = κάμνω παρεκδρομήν, παρατρέχω· αjο γρούα λjούαν ἢ τούνdε̱ bίσ̈τινε̱ (αὐτὴ ἡ γυναῖκα τὰ παίζει)· bισ̈τ-dουρd-ι (Σ) = bισ̈τ-τσούνκγου· γjελj bιστ-dουρd (Σ) = γjελj παbιστ· bιστ-dουρdε-jα (Σ) = bισ̈τ-τσουνγε̱· πουλjε̱ bισ̈τ-dουρdε = πουλjε̱ παbισ̈τε· πληθ. θηλ. bισ̈τ-dούρdε-τε̱· ι-ε bισ̈τε̱μ-ι = ὑστερινός, τελευταῖος· ι-ε-bίσ̈τε̱μεjα θηλ. = ἐσχάτη.

bισ̈τέτσ-ι πληθ. bισ̈τέτσατε̱: τὸ πλεξοῦδι τῆς κεφαλῆς τῆς γυναικός.

bισ̈τ-φούϱκα bούκουϱε̱-α (Τυρ.) (κατ' εὐφημισμὸν) ἡ ἰκτίς, ἡ νυμφίτσα· πληθ. bίσ̈τ-φούρκα-bούκουρατε̱.

bίσ̆τ-τσούνκ-γου = ὁ ἔχων τὴν οὐρὰν κομμένην bισ̆τ-τσούγε̱-α θηλ. κjέν bισ̆τ-τσούνκ = (κύων κολοβὸς) ι θόνε̱ ατι κjι ε κᾰ bίσ̆τινε̱ τε̱ πρέρε̱.

bλjάνε̱-α (Περμέτ.) bλjαν' ε dρούσε̱ bλjάνα ζε̱με̱ρ' ε dρούσε̱.

bλεγε̱ράσ-ετ-ετ: ρ. οὐδ. = βελάζω· καὶ bλεγε̱ρισ-ίτ-ιτ· δέντε̱ bλεγε̱ράσε̱νε̱ = τὰ πρόβατα βελάζουν· bλεγουρῑ̆ (Ἐλβασ.) ρ. ἀμεταβ.

bλεγε̱ρίμε̱-α πληθ. bλε̱γέρίματε̱ = βληχηθμός, βέλασμα.

bλjανdε̱σε̱-α πληθ. bλjανdε̱σατε̱· bλένσε̱-α πληθ. bλένσατε̱, bλενdσε̱-α, πληθ. bλjενdσα-τε̱, πένσε̱-α πένσα-τε̱. = κοιλία τῶν ζώων.

bλjέεσ-ι (γ) bλjεσ-ι = ὁ ἀγοραστής· ἴδ. σ̆ίτε̱σ-ι = πωλητής.

bλjεj = ὠνοῦμαι, ἀγοράζω· ἀντιθ. σ̆έσ (πωλῶ).

bλjέχ̆εμ καὶ bλjῑ̆χ̆εμ = παθ. ἀγοράζομαι.

bλjεμ-ι (τ) πληθ. bλjίμε-τε̱ ἀγορά, ἴδ. τρέκ-γου.

ι-ε bλέρε̱ (τ) ἐπ. ι-ε μbλjέρε̱ (τ) με γjέθε τε̱ bλjέρα = μὲ πράσινα φύλλα· άρα τε̱ μbλjέρα = πράσινα, χλωρά, χωράφια.

bλjε̱ρόνj (τ) ρ. οὐδ. = μbλjερόνj (τ. budi) = πρασινίζω.

bλjένdσε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. bλjένdσα-τε̱ ἴδ. πένσε̱, πλένdε̱σ-ι.

bλjέτε̱-α πληθ. bλjέτε̱τε̱ καὶ μbλjετε̱-α = μέλισσα (ἴδ. [ἑλληνικὸν μελίττω = βλίττω] - bαρ bλjέτε = μελισσόχορτον.

bλjῑ̆-νι (γ) πληθ. bλjῑ̆νj-τε̱ καὶ bλjῑ̆-ρι (τ)· κοινῶς φλαμοῦρι.

bλjιρόj ρ. οὐδ. = πλημμυρῶ, καὶ βερσόj (Τυρ.).

bobόλ-ι (Καβαjα) = κε̱ρμίλ με γjιθε̱ λjεbόdσ̆γε̱ ἴδ. κε̱θμίλ-ι· πλ. bobόλ̱ατε̱.

bλjόζε̱-α πληθ. bλjόζα-τε̱ = καπν̱ὰ καὶ τσ̆άγjε̱-α (Σ) καὶ πσ̆τύμε̱-α (Περμέτ.) (= φτύσιμον πληθ. πσ̆τύματε̱.

bλjούανj: ρ. ἐν. = ἀλέθω (τ) - bλjούεj (γ) καὶ bλjοῦj (συνηρ.)

bobo = βαβαί· ἴδ. ουπουπού! obobo, bουbού, ουbουbού.

bobορίτσε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. bobορρίτσατε̱· ἔντομα μαῦρα ἢ κόκκινα ἐνδιαιτώμενα εἰς τοὺς τοίχους τῶν μαγειρείων· ὅταν τὸ κόκκινον ἐπικαθίσῃ εἰς ἄνθρωπον λέγουσιν ὅτι εἴδησιν θὰ λάβῃ ἢ συγγενῆ θὰ ἴδῃ.

bοdέτσ ['Ἐλβασ.] = βούκεντρον (γ)· θουμbάτσ-ι (γ) = θουμbι ι χ̆οστένιτ· στρουμπουλάρ-ι (Κροjα) πληθ. bοdέτσα-τε̱, μbοdέτσατε̱, θουμbάτσατε̱, στρουμbουλάρε̱τε̱.

BKSH

bοζιλjόκ: ἴδ. bαζιλjόκ-ου· πληθ. bοζιλjόκε̱τε̱.

bοκερῖ-α: σκόπελος· πληθ. bοκερῖτε̱.

bōλ (Σκ.) = μιάφτ = ἀρκετὰ [ἑλλην. πολ-ύ].

bōλε̱-α (Τυρ.) πληθ. bōλατε̱ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ· bόλjε-τε̱ πληθ. (Σκ.) ἴδ. μbόλjε-τε̱ = χ̌άρδετε̱ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ.

bόλbε̱-α: = καταστροφή, δυστυχία· μ' ου bᾶ bόλjbε̱ = ε fatto una disgrazzia.

bονdίτ???.

bολjίρε-jα πληθ. bολjίρε̱τε̱: ἴδ. bοστόλjε̱-α.

bόρε̱-α (Ἐλb. Σκ.) = χιών· ὁ πλ. ἄχρηστος· άν' ε bόρε̱σε̱ = τὸ βόρειον μέρος = ὁ Βορρᾶς· καὶ βdόρε̱-α (Τυρ. Μαλjεσία ε (Σκοdρε̱σε̱) dε̱bόρε̱-α (τ. Βερατ) bίε bόρε̱ = χιονίζει· καὶ τσbόρε̱-α (τ. Ἀργυρ.) [ἴδ. Ἑλλην. Βορ-ρᾶς].

bοραζάνε-jα = καὶ παραζάν-ι Ἐλbασ.: μέρος μαχαίρας παρὰ τὴν λαβήν, ἐπηργυρωμένον· καὶ dοραζάνε-jα.

bορίγε̱-α: πληθ. bορίγα-τε̱ (γ) = πίτυς, ἐλάτη.

Βόσνjε̱-α = ἡ Βοσνία.

bοσνjάκ-ου (ἀρσ.) bοσνjάκε-jα θηλ. πληθ. -ε-τε̱ = Βόσνιος.

bōστ-ι πληθ. bōστα-τε̱ = ἄτρακτος, ἀδράκτι. 2) ἄξων.

bότε̱-α = ὁ κόσμος, ἡ γῆ = δε̄ου ἢ τόκε̱-α = ἤπειρος· 2) ὁ λαός· μος dε̱γjό σε τσ' θόνε̱ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγει ὁ κόσμος, οἱ ἄνθρωποι, ὁ λαός· 3) ξένος, ἀλλότριος· ἐστ' ε bότε̱σε̱ = εἶναι ξένον· 4) εἶδος πηλοῦ, ἡ ἄργιλος.-jέμι πρέj νjε̱ bότε (Ὕδρα) = jέμι πρέj νjε̱ δε̄ου = (πατρίδος) ἴδ. δε̄-ου-τόκε̱-α· = ἤπειρος, στερεά, ξηρά· κε̱ν' ι bότε̱σε̱ = ξένο σκυλί· γρούα ε bότε̱σ (= ξένη γυνή).

bότε̱: (Μαλjεσία ε Γεγε̱νίσε̱ δὲ Μιρε̱dίτα) = χ̌έρε̱ = φορά· εδὲ νjε̱ bότε̱ = καὶ μίαν φοράν: νjε̱ bότε̱, dύ bότε̱, τρι bότε̱ = νjε̱ χ̌έρε̱, dυ χ̌έρε̱, τρι χ̌έρε̱ = μίαν φοράν, δύο φοράς, τρεῖς φοράς· καὶ: κε̱τέ bότε̱ = ταύτην τὴν φοράν = κε̱τέ χ̌έρε̱.

bότε-jα: πληθ. bότε-τε̱ = κοινῶς μποτίλια καὶ bότσε̱-α, bοτίλjε-jα.

bοτσέλj-ι = βανκ-γου· bοτσέλjε̱-α: πληθ. bοτσέλjατε̱ = βαρέλλιον μικρὸν bολjίρε-jα (Τυρ.) πληθ. bολjίρετε.

bότσε̱-α (Τυρ.) πληθ. bότσα-τε̱: ἴδ. bουbούκjέ-jα· κοινῶς βαρέλι.

bραbε̱-α (βουλγ.) = κλειδαριά· πληθ. bράbατε̱· ἴδ. dρῦ-νι.

bϱάν ('Αργυρ.) ἐπιρ.=συρτά. σβρας (γ) τσβάραζι· (τ) ε χ̊όκjι bράν=ε χ̊όκjι σβαρας, τσάραζι.

bϱανίσ ('Αργ.) ρ. ἐν.=τραβῶ τινὰ σύροντας· καὶ σβρανίσ καὶ σβαρρίσ (Περμέτ·) καὶ τσβαρρίσ.

bϱαχ̊όμ-ι (Σ)=bεσ̆νίκ-ου.

bϱάζε̱-α-('Ελβ. Βεράτ.) πληθ. bράζατε̱: ι θόνε̱ βίjε̱σ κjε̱ bέν πλjόρι. καὶ χ̊ουλῖ-α πληθ. χ̊ουλῖτε̱.=βίjε̱-α (Καβαjα).

bϱάζε̱μ-ι (Καβαζjα)=κρότος ἴδ. κρίσμε̱-α.

bϱαζίμ-ι (Λιαbουρίστ.) πλ. bραζίμετε̱ ἴδ. bρυμε̱-α.

bϱέζα-χ̊ύπε̱σ-ι (Κρούjα)=αἱ κjι λjοσ [λjουν, λjότ] πρέζαχύπθι πλ. bρέζα-χ̊ύπε̱σ-ιτε̱.

bϱεγα-dέτασ-ι=ὁ κατοικῶν τὰ παραθαλάσσια· πληθ. ι-τε̱.

bϱεζα-χύπθ ι (Τυρ.) ἐπιρ. ἴδ. οπτι-κάλjας.

bϱέθ (γ. τ.) bρεδόνj (Περμ.) ρ. οὐδ. ἀορ. bρόδα, μετοχ. bρέδε̱ καὶ bρέδουνε̱=τρέχω, χοροπηδῶ, ὡς ὅλα τὰ ζῶα ὅταν παίζουν· σ̆κέρρατε̱ bριθνινε̱· καλjι, κᾶου bρέθ.

bϱέθ ρ. οὐδ. τρέχω γρήγορα· bρίθ=τρέξε γρήγορα.

bϱέθε̱κ-ου bρέθ-δι: πληθ. bρέδατε̱=ἐλάτη ι-ε-bρέθτε̱=ἐλάτινος.

bϱε̃ϊj (γ) ρ. ἐν ἀόρ. bρέϊτα μετοχ. bρέϊτουνε̱ κοιν. ροκανίζω,-κριτσαλίζω· κjένι bρε̱̃ν έστε̱να=ὁ σκύλος ροκανίζει κόκκαλα· bρε̱̃χεμ (γ. τ.) παθ. ροκανίζομαι· 2) συνερίζομαι γρινιάζω· ἴδ. [ἑλλ. βι-βρώ-σκω· βρῶσις].

bϱέκ-ου πληθ. bρέγετε̱ καὶ bρίγετε̱· βράχος· bρέγου έστε̱ με̱ ι βόγε̱λjε̱ σε κόdρα· bρέγου ι λιούμιτ=ἡ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, bρέγου ι dέτιτ.=τὸ παραθαλάσσιον.

bϱέκε̱τε̱ (πληθ. μόνον)=τὰ ἐσώβρακα· καί τε̱ λjίντα-τε̱ (Σ) τε̱ πα άνα-τε̱ (Σ. Κρούjα) [σεπσέ bρέκε̱τε̱ bάχ̊ενε̱ πα άνε̱ καί: τε̱ μbάθουρατε̱ (τ).

(ι ε) *bϱενγόσουϱε̱* (Περμετ.)=ταλαιπωρημένος αὖ κjε̱ κᾶ χ̊ιέκjουρε̱ σ̆ουμε̱ κjε̱ κᾶ βούκμουρε̱ σ̆ούμε̱ ι μουνdούκρε̱ τέπερε̱.

bϱένdα (τ) μbρε̱̃νdα (γ)=ἐντός, ἔνδον· ε βοῦρα bρένdα=τὸν ἔβαλα 'ς τὴν φυλακή· (τὸν ἔβαλα μέσα) ἀντιθ. jάσ̆-τε̱· περμbρένdα (γ), bρένdαζι (τ), bρένdαζε̱ (τ), bρένταζετ (τ)=ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα· ἀντιθ. jάσ̆τε̱μ.

DIKSH

bρενdεβέκε-τε̱ (Σκ.) (τουρκ. τσιντιάν), dιμίτε-τε̱ (Τυρ.) (ἐκ τοῦ πανίου δίμιτο).

(ι-ε) *bρένdαζμ-ι-με-jα*=ἐπιθ. ἐσωτερικός-ή καὶ ι-ε bρένdε̱σμ-ι-με-jα· bρένdε̱σιμ-ι (γ)-με-jα· bρένdε̱σ-ι (τ) (πληθ. bρένdε̱σιτε̱· bρένdε̱σε-jα πληθ. bρένdε̱σε-τε̱.

bρέσε̱-α (ἀργ.) κιχόριον, πικραλὶς κοινῶς ραδῖκι.-ἴδ. κόρε-jα.

bρέσ-ζι πληθ. bρέζατε̱=ἡ ζώνη· 2) γενεὰ=(30 ἔτη).

bρε̱σ-ζι (γ) καὶ ὄοκε (jακοbα) du bρέζα νjέρε̱ζισ̈=δύο γενεαὶ ἀνθρώπων· [du φάκjε νjέρε̱ζισ̈] bρε̱σ πας bρέζι=εἰς γενεὰς γενεῶν=κληρονομικῶς bρε̱σ μοῦρι=τὸ ζωνάρι τοῦ τοίχου (διάζωμα) bρε̱σ-bρέκ-ου αἰτ. bρεσbρέκε̱νε̱ πληθ. bρεσ-bρέκε̱-τε̱ τὸ βρακοζώνιον (τουρκ. ουσ̈κούρ).

bρέσ̈ε̱ν-ι (γ) bρέσ̈ε̱ρ-ι (τ)=χάλαζα· bίε bρέσ̈ε̱ν=πίπτει χάλαζα.

bρέσ̈κε̱-α πληθ. bρέσ̈κα-τε̱=ἡ χελώνη· bρέσ̈κε̱ ούjε̱ζε̱=χελώνη τοῦ νεροῦ.

bρέσ̈κε̱ζε̱-α πληθ. bρέσ̈κε̱ζατε̱=ἡ ψώρα τῶν σύκων. 2) bρέσ̈κε̱ζατε̱ ε νjερίουτ (οἱ πρησμένοι ἀδένες τοῦ λαιμοῦ κοινῶς χελῶνες· (χοιραδικὸς ἄνθρωπος).

bρετε̱κόσε̱-α: πληθ. bρετε̱κόσατε̱ καὶ bρετκόσε̱-α καὶ bρετκότσε̱-α (Σκ. Τυρ Κρουjα, Καβ.)=βάτραχος· καὶ bρετέκj (bogdan).

bρέχ̃εμ καὶ bρίχ̃εμ παθ. τοῦ bρέιj ρ.=χ̃άεμ, γρίνdεμ-bρέχ̃εμ=κατατρώγομαι, γρινιάζω.

bρῖ-νι (γ) πληθ. bρῖ-τε̱ καὶ bρῖνj-τε̱ bρῖ-ρι καὶ bρίου (τ)=κέρας-καὶ bριένε̱-α (Σ) πληθ. bρένα-τε̱ (Σ). φράσις ι βούνα bρίτε̱=τὸν ἐξηπάτησα, τὸν ἐκεράτωσα.-παροιμ. ι μάρρι σ' κα bρῖ=ὁ ἀνόητος δὲν ἔχει κέρατα (διὰ νὰ γνωρισθῇ ὡς τὰ λοιπὰ ζῷα)· bριμάθ-δι (γ. τ.) πληθ. bριμε̱δένj-τε̱· θηλ.-δε-jα· πληθ.-δα-τε̱· ὁ ἔχων μεγάλα κέρατα.-ἡ ἔχουσα μεγάλα κέρατα.

bρίμε̱-α (Ἐλβ.) ἴδ. βρίμε̱-α bίρε̱-α βε̱ρε̱-α.

bρίμε̱-α (Σκ.) κραυγή, τε̱ bε̱ρτίτουνε̱· ἴδ. bρίτμε̱-α.

bριμόιj (Τυρ. Ἐλβ.) bιρόj (τ) βριμόj (Βεράτ.) ἅ ἴδ.

bρίνjε̱-α πληθ. bρίνjε̱-τε̱· πλευρά.

bρίσκ-ου (γ) [Σλαυϊκ. λέξις] ἴδ. θίκε̱-α=κοινῶς σουγιᾶς· πληθ. bρίσκjε-τε̱.

BKSH

bρισκ-ου=ξυράφιον πληθ. bρίσκjε-τε̱ bρισκ-ρρόνjε̱σ-ι ('Ελб.) πληθ. bρισκjε-ρρονjε̱σ, bρισκ ρροῦσ̈-ι (Κρουjα), bρισκ ρροῦζε̱ (Σ) πληθ. bρισκjε-τε̱=τὰ ξυράφια (δι' ὧν ξυρίζονται).

bρίτμε̱-α: (budi-'Ελб.)=κραυγὴ (ὁ πληθ. bρίτμα-τε̱ ἄχρηστος) bρίτμι πάρε̱ (Γυρ. Κρούjα)=Σεπτέμбριος· καὶ bρύλι-ι πάρε̱ (bogdan)=7)бριος μήν· bρίτμι dύτε̱ (Τύρ. Κρουjα)='Οκτώбριος-bρίτμι τρέτε̱ (Τυρ. Κρ.)=Νοέμбριος· bριμούρ-ι (Τυρ.) Νοέμбριος bριμούερ καὶ bριμούρ (γ)=Νοέμбριος [ἴσως ἐκ τοῦ bρύμε̱=πάχνη].

bρύμσ-ι ('Ελб.) ἐπιθ. κάλj bρύμσ=ἵππος καστανόχρους.

bρούλj-ι ἢ bε̱ρούλj-ι ('Αργυρ.)=ὁ ἀγκών· πληθ. bρούλjατε̱ ἢ bε̱ρούλjατε̱ ἴδ. bερρούλj-ι, bερροῦ-ρι.

bρούμε̱-ι καὶ οὐδ. bρούμε̱τε̱ (ὁ πληθ. ἄχρηστος)=ζύμη, προζύμη· ι-ε bρούμτε̱=ἔνζυμος.

bρούμbουλι-ι (τ)=κάνθαρος πληθ. bρούμbουj-τε̱.

bρουμbουλjίμε̱-α ('Αργ.) πληθ. bρουμbουλίματε̱=βροντή: καὶ bουμbουλίμε̱-α καὶ bουbουλίμε̱-α πλ.-α-τε̱ (Περμετ.).

bουμbουλίτ ('Αργ.) ῥ. ἀπροσ.=βροντᾷ· καὶ bουμbουλίν (γ).

bρούστουλε̱-ι: εἶδος γλυκίσματος.

bρούτσ-ι ('Αργ.) ἴδ. bε̱ρρούτσε̱-α.

bρῦμε̱-α=πάχνη (πληθ. ἄχρηστος).

bρõκ-α (Βεράτ.)=$^1/_2$ κοιλὸν (εἶδος μέτρων).

bρõφ=(Σκ. Περμέτ.) ἐπιρ. δεικτικὸν σημ. ταχύτητα πράξεως· bρõφ μbε̱ καμbε̱=ἀμέσως εἰς τὸ ποδάρι (ὄρθιοι).-bᾶνι bρõφ ε ου τσούε μbε̱ καμbε̱=ἀμέσως ἐσηκώθη εἰς τὸ ποδάρι.-τσόχου ε bρõφ μbε̱ καμbε̱=σήκου ἀμέσως εἰς τὸ ποδάρι (Σκοdρα): νdε̱ κjόφσ̈ dιάλj bρõφ μbε̱ καμbε̱, νdε κjόφσ̈ πλjακ χ̑ίκου ρρε̱σ̈ιάνε̱ ε μος ε λjεν βαλενε̱ πα dσᾶνε.

bροχ̑ορί-α (Περμέτ.) ἀλλαλαγμὸς πληθ. bροχ̑ορίτε̱.

bροχ̑ορίνj (Περμέτ.) ἀλλαλάζω· γελῶ, χορεύω ἐκ χαρᾶς.

bυθάρ-ι πληθ. bυθάρε̱-τε̱: αὐ κjε̱ dο bύθε̱=πυγιστής, ἀρσενοκοίτης·-κοινῶς κουλουμπαρᾶς· ἐνῷ bυθάσ-ι ὁ συρόμενος μὲ τὸν κῶλον· bυθάσε-jα (θ).

bυθαράκ-ου· τὸ θηλ. bυθαράκε-jα (ὁ ἔχων μεγάλους κώλους).

bυθε̱-α [ἑλλην. βυθὸς] τὸ κάτω μέρος, ὁ πάτος· 2) ὁ κῶλος, ἴδ.

φούντ-di. bυθ' ε κορίτε̱σε̱ = ὁ πάτος τοῦ ληνοῦ· bυθ' ε dροῦνιτ = ἡ ρίζα τοῦ ξυλου· νjι κινd bύθε̱ ουλίνj = ἑκατὸν ρίζας ἐλαῖς· ἴδ. ρρᾶζε̱-α ρρῖ νdε̱ bύθε̱ = κάθημαι κατὰ γῆς [ἴδ. ἑλλην. Βυθός]· bύθε̱-ρρουμbουλάκ-ου. — πληθ. bυθε̱ ρρουμbουλάκε̱τε̱.

bυλjμὲτ (γ) ἴδ. bουλμέτ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

bυκ-ου (Σκ. Ἐλβ. γ) ἄχυρον, κοινῶς ἄχνη· (ὄνομ. περιληπτικὸν) κασ̈τ' ε γρούνιτ, ε έλbιτ, ε τε̱ρσ̈άνε̱σε̱, ε τέπε̱σε̱ ε ορίζιτ· σι τε̱ σ̈ι-χ̈ετε̱ νdε̱ λjᾶμε̱τ ε τε̱ τσοπε̱ζόχ̈ετε̱ ιθόνε̱ bυκ-ου, πο κουρ ᾶσ̈τε̱ πα σ̈ῖμ νdε λjᾶμε̱τ επα τσοπε̱ζούεμ ιθόνε̱ κασ̈τε̱-α. σι κασ̈τ' ε μίσε̱ριτ νdο ε γρούνιτ, νdο ε έλbιτ, κjε̱ ᾶσ̈τε πα θυεμ ε πα dε̱ρρμούεμ.

bούαλ-ι (τ) πλ. bούαj-τε̱ κοινῶς βουβάλι καὶ bοῦλ ι (γ) καὶ bούελ-ι πληθ. bούεjτε̱ καὶ bούj-τε̱ συνηρ (γ).

bουαλίτσε̱-α (τ) πληθ. bουαλίτσα-τε̱ καὶ bουλίτσε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ καὶ bολίτσε̱-α (Σ) πληθ. bολίτσα-τε̱ = ἡ βουβάλα.-ἡ βούβαλος??? βουάτσατε̱ έχ̈ενε̱ ἢ έθενε̱ (Βερατ.) [ἐπὶ συνουσιασμοῦ].

Βουάνε̱-α: ποταμὸς τῆς Σκόδρας· καὶ Βούνε̱-α (bogdan).

bούbασ-bουbάσιτε̱: (πληθ. μον.) ἴδ. ρρε̄-jα (ἕλμινθες, λεβίθια).

bούbε̱-α: ζωΰφιον κοινῶς μαμοῦδι: πληθ. bούbα-τε̱ (ἴδ. βόβε̱-α) τε̱ χ̈άνγρι bούbα (παιδικὴ φράσις).

bουbίσ-ίτ-ίτ. (Ἐλβασ.) = μορρίσ-τεμ. = ξεψειριάζω.

bουbού: ἴδ ουbουbού.

bουbούκjε-jα (τ) πληθ. bουbούκjε-τε̱, bουρbούκjετε̱ (γ) = κάλυξ· bουρbούκjε-jα (γ) καὶ bότσα-τε̱· bουbουρέκε-jα: πληθ. bουbουρέκε-τε̱ [Σλαυϊκ. τὰ νεφρά] ἴδ. βέσ̈ε̱jε-jα (Περμέτ.) πληθ. βέσ̈ε̱jε-τε̱ νεφρόν, ἴδ. έσ̈κε̱-α (Σ) bουbουρέτσε̱-α καὶ bουbουρίτσ-κε̱-α: πληθ. bουbουρίτσ-κα-τε̱ νjε̱ φάρε̱ μίζε̱ζετ κjι θόνε̱ σε bᾶν πλjέσ̈τα.

bουbουρίσ (Ἐλβασ.) ρ. = βαλjὸν γjέλα νγα dάλjε.

bουbουρίσ (ἐλβ.) ρ. έν. = dαμαχ̈ούσ̈ = πε̱ρνdάϊ πλjάτσ̈κατε̱ μb' ατ' άνε̱ ι μbε̱ κε̱τ' άνε̱.

bουbουζ̈ινκε̱-α (γ) καὶ bουbουζ̈έλjε̱-α (Βερατ.) εἶδος ἐντόμου· ἴδ. ζ̈υζ̈ινκε̱-α, ἴδ. βούσ̈ε̱-α· πληθ. bουbουζ̈ίνκατε̱- bουbουζ̈έλjατε̱.

bουbουλίj (γ) bουbουλόj (Σ) = bουμbουλίτ (τ) bρουμbουλίτ (τ) = βροντῶ.

bουbουλίμε̱-α (γ) bουμbουλίμε̱-α, bουbουλίνε̱-α πληθ. α-τε̱ = βροντή.

boύζε̣-α πληθ. bούζε̣-τε̣=τὸ χεῖλος [παραβ. Ἑλλ. βυζίον] 2) χεῖλος, ὄχθη, bουζ' ε λjούμιτ, ε λjικένιτ, ε dέτιτ: ι bᾶj bούζε̣τε̣ = κάμνω μορφασμὸν μὲ τὰ χείλη ὅταν δὲν μὲ ἀρέσῃ τι. - χ̃α πε̣ρ bούζε̣ = τρώγω χωρὶς ὄρεξιν, κινῶ μόνον τὰ χείλη, χωρὶς νὰ μασῶ τίποτε· πε̣ρdρέθ bούζε̣τε̣ : = ἐπὶ δυσαρεσκείας. - βᾶρ bούζε̣τε̣ = δυσαρεστοῦμαι. - μbουσ̈ πε̣ρbούζε̣ ἐπιρ. = γεμίζω μέχρι χειλέων· σ' ι κjεσ̈ bούζα ατύ νjερίου= δὲν γελᾷ τὸ χεῖλος του ποτέ.

bούζε̣-bουbούκjε-α πληθ. bουζε̣-bουbούκjετε̣ = αjό κjε̣ ι κᾶ bούζε̣τε̣ τε̣ βόγλjα σι bουbούκjε.

bούζε̣-γᾶσ-ζι=φιλομειδής, χαροποιός· καὶ bούζε̣-κjέσ̈ουνε̣-ι-α.

bούζε̣-πλjασε̣-ι-α καὶ πλάσουρα αὐ α αjύ κjε̣ κᾶ bούζε̣τε̣ τε̣ πλιάσουρα, κjε̣ σ' κεσ̈ κούρρε̣.

bουζούκ-ου: εἶδος ὀργάνου τὸ bουζοῦκι.

[*boûj*] ρ. οὐδ. = κατοικῶ. - boûj (γ) ρ. κοιμῶμαι παρά τινι (εἰς ξένον οἶκον φίλου ἢ συγγενοῦς) 2) σ̈κόj νάτε̣νε̣· ἴδ. φλjε̄ = καθεύδω, κοιμῶμαι· ἀόρ. bούjτα μετοχ. bούjτουνε̣.

bουίσ̈ (Τυρ.) ρ. οὐδ. τριτοπρ. = τε̣ bουbουρίσουρε̣ = κουρ σ̈κέλj νdονjί νjερί μbε̣ τόκε̣ τε̣ λjάγγε̣τε̣ bᾶν bιζζζ.

bουjάρ ι (Ἐλβ.) = πλούσιος, εὐγενής, εὐπατρίδης θηλ. bουjάρε-jα καὶ bουjαρέσε̣-α· τὸ ἐπιρ. bουjαρίσ̈τ = εὐγενῶς.

bουjάσ̈κε̣-α: πληθ. bουjάσ̈κατε̣ (γ), bουjάσ̈γε̣-α (βερατ.) πληθ. α-τε̣ κοινῶς τὸ πελεκοῦδι. bουλjάσ̈γε̣-α (Περμετ.), άσ̈κε̣-α (Σ) πληθ. άσ̈κατε̣, άσ̈κε̣λjε̣-α πληθ. άσ̈κε̣λjατε̣ (Τυρ.).

bούjκ-ου: ἴδ. bούλκ-ου πληθ. bούjκj-τε̣.

bουjκjε̣σί-α: ἴδ. bουλκjε̣σί-α· ὁ πληθ. λείπει.

bουjκjε̣σίσ̈τ = bουλκjε̣σίσ̈τ.

bούκε̣-α: πληθ. bούκε̣-τε̣ = ἄρτος, ψωμὶ (ἑλλην. βουκιὰ) [boγdάϊ = σῖτος τουρκ.] bõκ' ε γρύνjε̣ = ψωμὶ σιταρένιο, bοῦκ' ε έλjπτε̣ = ψωμὶ κριθαρένιο bούκε̣-βαλjε̣-α = bουκ' ε πιέκε̣με (πρεjμίσε̣ρι) ζῖμε̣ με ούjε̣ βάλjε̣· πληθ. bουκε̣-βάλjε̣-τε̣ = bουκ' ε dυλdέjσε̣με (Καβ.)??? bούκε̣ φικjε-jα (Τυρ.) = bούκε̣ πρεj φικjσ̈ -ε̣ θάτε̣· πληθ. bουκε̣φίκjετε̣.

bουκε̣-πιέκε̣σ-ι = ὁ ψήνων ἄρτον, ὁ ἀρτοποιός· πληθ. bουκε̣-πιέκε̣σ-ιτε̣.

bουκε̣-σ̈κάλjε̣-ι (Τυρ.) θηλ. λε̣-α = αὐ κjε̣ σ̈κέλj bούκε̣νε̣, = ἀχάριστος, ἀγνώμων.

BKSH

ϐούκλjε̱-α (Σκ.-Κρούjα)=ἡ νυφίτσα. [ϐουλjτσ̈τα=νύμφη βουλγαριστί].

ϐούκλjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. ϐούκλjε̱ζα-τε̱=νούσεjα ε̱λjάλjε̱σε̱ (κατ' εὐφημισμόν) καὶ ϐίσ̈τ-φούρκα-ϐούκουρε̱-α (Τυρ.) πληθ. α-τε̱.

ϐούκουρ: ἐπιρ.=ὡραίως, καλῶς, ϐουκουρ μίρε=φόρτε̱ μίρε̱, ϐούκουρ τσ̈ελjε̱ (budi)=φορτ τσ̈έλjε̱=πολὺ ἀνοικτά· ε ϐούκουρ ε δ̈έουτ=ἡ ὡραία τῆς γῆς, δηλ. ἡ θεὰ τῆς ὡραιότητος, 2) εἶδος ὄφεως μὲ κίτρινα στίγματα· ι-ε-ϐουκουρ-ι-α=ὡραῖος-ὡραία· ἀντθ. ι-ε σ̈ε̱μτούαρε̱.

ϐουκουρέζε̱-α (βερατ.) πληθ. ϐουκουρέζα-τε̱ [ϐουκουρ-ρε̱ζε̱-jα=ἀκτὶς] ἴδ. dσιdσιλjόνjε̱-α.

ϐουκουρῖ-α: πληθ. ϐουκουρῖτε̱=ἡ ὡραιότης, εὐμορφιά.

ϐουκουρόνj (ϐogdan) ρ. ἐν. ὡραΐζω, καλλωπίζω· καὶ σϐουκουρόνj (γ) σϐουκουρόχ̈εμ (παθ.) ἀντιθ. σ̈ε̱μτόj=ἀσχημίζω.

ϐουλάρ-ι: εἶδος ὄφεως τυφλοῦ πληθ. ϐουλάρε̱τε̱.

ϐουλέdρε̱-α: πληθ. ϐουλέdρατε· ('Ελϐασ.)=εἶδος παρασίτου ὅπερ ὡς μανιτάριον προσφύεται εἰς τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου κάμνουσι τὴν ἴσκαν.

ϐούλε̱-α: σφραγὶς πληθ. ϐούλjα-τε̱ (ἴδ. βούλjε̱-α).

ϐουλjάσ̈γε̱-α ἴδ. ϐουjασ̈κε̱-α.

ϐούλjε̱ζε̱-α=σταγών, ρανίς, ψεκάς· καὶ πίκε̱-α πληθ. πίκατε̱· νjε̱ ϐούλjε̱ζε̱ ουjε̱=μία στάλα νερό·

ϐουλίτσε̱ α (γ) πληθ. ϐουλίτσα τε̱ ἴδ. ϐουαλίτσε̱-α.

ϐούλκ-ου καὶ ϐούjκ-ου (τ)=γεωργὸς πληθ. ϐούjκε̱τε̱.

ϐουλκε̱σί-α καὶ ϐουjκε̱σί-α=ἡ γεωργία.=πλ. λείπει.

ϐουλκε̱σίσ̈τ=γεωργικῶς.

ϐουλjμέτ ι (τ) πληθ. ϐουλjμέτετε̱=τὰ ἐκ τοῦ γάλακτος ἐξαγόμενα τυρός, βούτυρον, κ. τ. λ. ϐουλμέτ-ι (γ) καὶ (Σ). ὁ πληθ. ἄχρηστος.

ϐουλμουάj (τ)=ζυμόνω μὲ βούτυρον.

ϐουλούνγε̱-α (γ) πληθ. ϐουλούνγα-τε̱ καὶ μϐουλούνγε̱-α (Σ. Κροjα) καὶ dσούνγε̱-α (Βερατ.) πληθ. dσούνγα-τε, με̱λε̱ρὶ (Περμέτ.) πληθ· με̱λε̱νj-τε̱=ὁ βούτσουνας, ὁ ρόζος.

ϐουλτσῖ: πληθ. ϐουλτσῖνj-τε̱: τὸ ἐσωτερικὸν τῶν παρειῶν καὶ ϐουλτσῖ-ρι (τ)-κα φαμε̱ ϐουλjτσίτε̱ με ούjε̱=ἔχει πληρώσει τὰ μάγουλα μὲ νερό.

BKSH

bουμbάλε̱-α : πληθ. bουμbάλα-τε̱: εἶδος ἐντόμου· ὁ κυνηγός.
bουμbουλίμε̱-α ('Αργ.) πληθ. bουμbουλίματε̱= βροντή· καὶ bρουμbουλίμε̱-α.
bουμbουλόj (γ), bρουμbομλόj ('Αργυρ.)=βροντῶ· συνήθως τριτοπροσ.= bρουμbουλίτ.
bουμbουλούερ-ορι (γ) καὶ bουμbουλούρ-ορι (γ) συνηρ. ὁ 'Οκτώβριος μὴν (ὅτε συχνὰ βροντᾷ).
bουνάρ-ι (Τυρ. Dιβρα πληθ. bουνάρε̱τε̱ : ατjέ κου bονόν ούjε̱τε̱ τὸ κεφαλάρι τοῦ νεροῦ· ἴδ. bουνόj = βρύω.
bουνάτσε̱-α (λεξ. 'Ιταλική) = γαλήνη, ἠρεμία.
bούνγε̱ α πληθ. bούνγατε̱=τὸ πουρνάρι· κόκjεbετ bούνγε̱σε̱ ου θόνε̱ λjέν=βάλανος, (Τοσκ.) λjε̱νdε.
bουνίμ-ι : πληθ. bουνίμετε̱ (γ) καὶ bουρίμ-ι (τ) πληθ. bουρίμετε̱ καὶ bριjίμ-ι (Σ) πληθ. bριjίμετε̱ καὶ βρουίν-ι πληθ.·ετε̱ καὶ βρέλε̱-α (Σ) καὶ bουνάρ-ι (Τυραν.) καὶ άμουλε̱-ι (Τυρ. -Ελbασ.)=πηγή.
bουνόj : (Καb.) ρ. οὐδ.=βρύω, πηγάζω· καὶ bουρόj (τ) καὶ βριjόj (Σκ.) καὶ βιλjιρόj.
bούρρε̱-ι πληθ. bούρρατε̱=ἀνήρ· 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος bουρρ' ι δέουτ= ὁ ἥρως τῆς γῆς· γjύσμε̱ bούρρι=bουρρ' ι θύεμ=μεσόκοπος ἀνὴρ (45 ἐτῶν ἡλικίας).
bουρρε̱νί-α (bogdan)=ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.
bουρράκ-ου (γ)=μικρόσωμος ἀνήρ, ἀνδράριον· πληθ. bουρράκε̱τε̱· καὶ bουρράτσ-ι, bουρρέτσ-ι (Περμέτ), bουρρατσάκ-ου (γ) πληθ. bουρρατσάκε̱-τε̱.
bουρbούκjε-jα (γ)· ἴδ. bουbούκjε-jα.-πληθ.-ε-τε̱.
bουρbουλjέσ-έτ, έτ. ρ. ἐν. ἀρταίνω τινά (νηστεύοντα)· καὶ bουρbουλέτ (τ) καὶ πε̱ρμbε̱λjέσ-έτ-έτ ('Ελb. γ) bουρbουλjέτεμ (Καb. τ.) πε̱ρμbε̱λjέτεμ ('Ελb.)=ἀρταίνομαι.-ἴδ. καὶ πε̱ρμε̱λjέσ-έτ-έτ.
bουρdουλάκ-ου πληθ. bουρdουλάκε̱τε̱=ἡ ἀντράκλα (Τουρκ. σεμιζόν).
bουρdöίκ-ου πληθ. ἄχρηστος ἴδ. bε̱ρdöίκ-ου, τσιπιρόκ-ου.
bουρρε̱ρί-α καὶ bούρρε̱νί-α : ὄνομ. περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες καὶ ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.
bουρρε̱ρίστ : ἐπιρ. ἀνδρικῶς, ἀνδρείως, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀνδρῶν· καὶ bουρρε̱νίστ (γ).

bουρίμ-ι ἴδ. bουνίμ-ι πληθ. bουρίμετε̱.

bουρίλjε-jα: πληθ. bουρίλjε-τε̱ = τὸ βαρέλι.

bουρκ-γου = τὸ δεσμωτήριον· κατούκ-οι (Βεράτ.) τὸ κατώγειον, καὶ πατόσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. [ἑλληνικὸν πύργος, Ἀραβ. bουράσ̌].

bουργατούερ-ι (boudi) = τὸ καθαρτήριον πῦρ.

bούρκϑ-ι (γ) = γρύλος.

bούρσε̱ (Ὕδρα) [ἰταλ. borsa] [τουρκ. dσ̌επ] = ἡ τσέπη.

bουρουλούκ-ου (Βεράρ.) ἴδ. νάπε̱-α.

bούρμε̱-α: φίκου κουρ ἄσ̌τε̱ πιέκουνε̱ φορτ νdε̱ dροῦτ πα κε̱πούτουνε̱, α ἄσ̌τε̱ ρρέκουνε̱ ι θόνε̱ bούρμε̱.

bουρτσ̌-dσ̌ι: ἐξόγκωμα τοίχου ἢ βουνοῦ, (εἶναι μᾶλλον λέξις Τουρκικὴ ἢ Ἀραβική).

bουσ̌-ι (γ) [παραβαλ. ἑλλην. πύξος]· τὸ πυξάρι καὶ πίκσ-ου (Περμέτ) (τουρκιστὶ τσ̌ιμσίρ) (ι-ε) bούσ̌τε ἐπιθ. —λjούγ' ε bούσ̌τε = χουλιάρι ἀπὸ πυξάρι.

bουσ̌ορόνjε̱-α = εἶδος ὄφεως: πληθ. bουσ̌ορόνjα-τε.

bουσ̌λjίκε-jα = κόκjετ' ε βίδιτ· πληθ. bουσ̌λjίκε-τε̱.

bουσ̌κλjίκε-jα: πληθ. bουσκλjίκετε̱ (Καβ.) = πομφόλυξ, ἡ φουσκαλίς.

bουσ̌τάjε̱-α (γ) πληθ. bουσ̌τάjα-τε̱· bουσ̌τάjα bάθε̱σ, bουστάjα φασούλε̱σ. (ὁ λοβὸς) κοινῶς τὸ θηκάρι τοῦ κουκκιοῦ, φασουλιοῦ, καὶ τ. ἄ.

bουτ-ι καὶ

bούτε-jα πληθ. bούτετε̱ = τὸ βαενάκι.

bουτε̱: ἐπιρ. = ἁπαλῶς, μαλακῶς ἀντιθ. : θάτε̱.

[bούτε̱] = ὁ κόνικλος, κοινῶς κουνέλι.

(ι-ε)-bούτε̱ ἐπιθ = μαλακὸς ἴδε ρ. σbουσ.

bουσ̌ουρdίσ (τ) ρ. ἐνεργ. = γεμίζω τὸ στόμα μὲ νερό, καὶ ποτίζω, τὸν καπνόν, τὰ ροῦχα. - bουσ̌ουρdίσε dουχ̌άνε̱, τσόχ̌ε̱νε̱ κ.τ.λ.

bουτεσίνε̱-α (γ) = νότιος καιρός, ἀντιθ. ι-ε-θάτε̱-, ι έγρε̱. καὶ bουτε̱σίρε̱-α (τ) πληθ. bουτε̱σίρατε̱ (τ) καὶ bουτε̱σίνατε̱ (γ).

bουτί-νι ἴδ. bόλjε̱-α πληθ. bουτίνj-τε̱.

bουτούκ-ου = πληθ. bουτούκε̱-τε̱ = χρονιάρικος τράγος [ποτούκ τουρκιστὶ σημ. τὰ μικρὰ τῆς καμήλου].

bουτσέλjε̱-α: πληθ. bουτσέλjα-τε̱ = τὸ βαρελάκι τοῦ νεροῦ.

bούφε̱-α = εἶδος πτηνοῦ· ὁ μπούφος.

BKSH

boúšτρε-α : πληθ. bούšτρα-τε [Σλαυϊκὰ bούšρα=ἡ σκύλα].

boύτšε-α (Τυραν.) πληθ. bούτσα-τε=ἡ σκύλα· καὶ γόρε-jα (Τυραν.) [βουλγαριστὶ bάουτšα=ὑλακτῶ, γαυγίζω], πληθ. γόρετε ἴδ. καὶ γόρε-jᾰ καὶ κjενεζε-α.

boυτούκ-ου : πληθ. bουτούκε-τε=ὁ χρονιάρικος τράγος, καὶ φτουjάκετε-τὸ θηλ. φτουjάκε-jα πληθ. φτουjάκετε ἡ χρονιάρικη γίδα καὶ φτούjεζε-α : τὸ ὑποκοριστικόν.

Γ

γαβίτš-ι (Σ)=πατητήριον τῶν σταφυλῶν ληνός·-γαbίτš' ι ρρούšιτ (Σ)=κορίτ' έ ρρούšιτ ('Ελb.) καὶ τίνε-α (γ) καὶ τίρε-α (τ).

γαbε-α πληθ. γάbατε (γ)=αἰσχρολογία.-φλjασ γάbα=αἰσχρολογῶ.

γαbίμ-ι (Σ) λάθος· πληθ. γαbίμε-τε ἴδ. λjαjθί-α.

γαbόj=(ρ. οὐδ.)=λανθάνω ἴδ. λjαjθίς.

γαbόνjε-α ("Ανω Σπαθία) πληθ. γαbόνjα-τε=ὄγαbόνjε-α· (Κάτω-Σπαθία) ἴδ. ὄκjιπόνjε-α.

γάdι= (Σ)=γατί. =ἐπίρ. ἕτοιμον.

γαdšί-α (τ) (Περμετ-Βερατ)= ἀστεϊσμὸς (Τουρκιστὶ ὄακά) πληθ. γαdšί-τε.

γαdšίτ (τ) ρ. οὐδ. γαdšίτεμ (τ)=χαριεντίζομαι, ἀστεΐζομαι καὶ γασίτεμ (τ).

γαζιμένd-ι (budi)=ἀγαλλίασις πληθ. γαζιμένdετε· ἴδ. γεζίμ-ι και γαζεμένd-ι (bogdan),=γαζελίμ-ι (ἴδ. γεζίμ-ι) καὶ νγαζελίμ-ι (γ).

γαζετόj (γ) καὶ νγαζελjόj ἴδ. γεζόj, γαζελjόχεμ καὶ νγαζελjόχεμ ἴδ. γεζόχεμ.

γαζίσ-ιτ-ιτ (Dίbρα) ρ ἐνερ.=πειράζω ἠθικῶς, ἴδ. τεντόj (Σ) τὸ παθ. γαζίτεμ.

γαjάσ (Βερατ.) ρ. οὐδ. ἀορ. γαjάσα μετοχ. γαjάσουρε· γαjάσα σε φόλjουρι, σε έτšουρι=ἀπέκαμον ὁμιλῶν,-βαδίζων· γαjάσ πεο ούjε=διψῶ ὑπερβολικά, ἀποθνήσκω τῆς δίψης· ἴδ. μjακ.

γάjγε̱-α πληθ. γάjγατε̱=αjό ἄρρε̱ κjε̱ θύχετε̱ κολάj· ἀντιθ. γούνγε̱-α.
γαλαbέρε-jα (Τυρ.)=λjούλjε ε τσέλjε̱ φόρτ. ἀντιθ. bουρbούκjε-jα· καὶ γαλαbέλε̱-α (Σπάτι) πληθ. γαλαbέλατε̱ καὶ γαλόνjε̱-α (Περμέτ.) (ἀπηρχαιωμένη λέξις) ἐν τῇ φράσει ὅτε̱πί γαλόνjε̱=οἰκία μεγάλη.
γαλjάμσ̈-ι (γ. Ἐλβ.) πληθ. γαλjάμσ̈ε-τε̱=παραλυτικὸς πόσι-λjᾶμσ̈ κjε̱ σ' μουντ τε̱ λjούαjε̱ ας κε̱μbε̱ ας dόρε̱.
γαλjατσοῦ: ἐπιρ. (Κρούjα) με νdένjουν' αστού σι ρ̱ρίνε̱ γράττε̱ με νjε̱ κᾶμbε̱ νdε̱ bύθε̱ ε νjε̱ κᾶμbε νγρίτουνε̱.
γαλjατσοῦ-νι (Τυρ.) πληθ. γαλjατσούνε̱τε̱=παράλυτος, ὁ μὴ δυνάμενος περιπατεῖν.
γαλjίτσ̈ (Ἐλβασ.-Τυρ. Κρούjα) ἐπιρ.=ἀνακούκουρδα.-ρ̱ρῖ-γαλjίτσ̈=ρ̱ρῖ γαλούτσ, πουπε̱τσ̈ίκ (Σ) καλjα-τσούjας (Καβαjα).
γαμούλjε̱-α (Ἐλβασ.) σωρὸς πληθ. γαμούλjετε̱: καὶ γουμίλjε-jα (Σ), γουμοῦλ-ι (γ), γαρροῦμ (Καβ.) γαρ̱ρούμουλ-ι (Τυρ.) πληθ. γαρρούμουj-τε̱-πίρκ πίρ-γου (Βερατ.-Περμέτ.) πληθ. πίργjε-τε̱.
γαρ̱αbέλε̱-α (Σπάτι) ἴδ. γαλαbέρε-jα.
γαρ̱ράτσ̈-ι (Τυρ.) σπασμένον πιθάριον ἢ σταμνίον.-καὶ γε̱ρ̱ράτσ̈-ι (Καβαjα-Βερατ.), γε̱ρρέτσ-ι (Κρούjα) γέρbε-jα πληθ. γέρbετε̱ (Βερ̱ατ).
γαρ̱άφε̱-α=ἡ φιάλη.
γαραμέτ ι: ἀσχολία, μέριμνα, φροντίς.
γαρ̱γάρα-jα=ἀναγαργάρισμα κοινῶς γαργάρα· bᾶj γαρ̱γαρά=κάμνω γαργάρ̱α.
γάρ̱γουλ-ι πληθ. γάργουjτε̱ καὶ γέργουjτε̱ εἶδος πτηνοῦ ἔχοντος κίτρινον χ̱ρῶμα· 2) ἡ σιταρίθρα.
γάρ̱θ-δι πληθ. γjέρδετε̱ καὶ γάρδινjε̱-τε̱ (Σ) φραγμός.-φρ̱άκτης· γαρδέτσ-ι=γρασ̈dᾶρε ε ρ̱ρουμbουλάκε̱τε̱ τε̱ μbουλjοῦμ με κάσ̈τε̱· καὶ κορρονέτσ-ι πληθ. κορρονέτσατε̱, γαρδέτσατε̱ ἴδ. γασ̈dάρε-jα, γρασdᾶρε-jα.
γαρ̱ρίσ-(τ) ρ. οὐδ. ὀγκαρίζει (ἐπὶ ὄνου) ἴδε πε̱λάσ-έτ-έτ.
γαρ̱ούμ-ι (Καβ.) ἴδ. γαγούλjε-jα· καὶ γαρρούμουλ-ι πληθ. γαρούμουj-τε̱.
γᾶσ-ζι: πληθ. γάζετε̱ χαρά· ἴδ. γε̱ζίμ· τ' ἄρθτσ̈ιμ πε̱ρ̱ γᾶσ (τ)= εἴθε νὰ σὲ ἐπισκεφθῶμεν διὰ χαρὰν (γάμου) τ' ἄρθτσιμ πε̱ρ̱ γε̱ζίμ.

BKSH

(γ) 2) γέλως· μ̰ε βιέν γᾶς=μ̰ε βιέν τ̰ε κjεὄ [ἴδ. ἑλλην. γήθ-ω. γηθοσύνη].

γασίτεμ (τ) ἴδ. γαdσίτεμ.

γαστάρε-ja (γ) ὕελος, πληθ γαστάρετ̰ε καὶ κjέλκjε-jα: πληθ. κjέλκjετ̰ε.

γασdάρε-ja (ἐλβ.) ἴδ. καὄτάρε-jα πληθ. γαστάρετ̰ε.

γάτ̰ε-α (Δυρράχιον)???=ἴδ. γάττ (τ).

γατ̰ερρί-α (τ) πληθ γατ̰ερρίτ̰ε=ἐμπέρδευμα ἀντιθ. ὄκατερρί-α καὶ νγατ̰ερρί-πληθ. νγατ̰ερρίτ̰ε (γ) νγατ̰ερόj (τ) καὶ νγατ̰ερόj ρ. ἐν.= ἐμπερδεύω τινά· γατ̰ερόνεμ καὶ νγατ̰ερόχ̆εμ (γ)=ἐμπερδεύομαι.

γατίj ἢ γατί (budi, bogdan, Τοσ.) ἐπιρ.=ἑτοίμως.-jαμ γατὶ=εἶμαι ἕτοιμος, bᾱχ̆εμ γατὶ=ἑτοιμάζαμαι, bᾶj γατὶ=ἑτοιμάζω· 2)=σχεδόν, ὀλίγον ἔλειψε νά.....-γάdι (Σ)· [Ρουμουνικὰ γάτα=ἕτοιμον].

γαὄ̰ερόνεμ: ἀποθ.=πνίγομαι εἰς τὰ κλαύματα· καὶ νγαὄ̰ερόνεμ (Βερατ)= κλjᾶj με d̰ενέσ̰ε.

γαὄ̰ερίμ-ι=τ̰ε κλjάρ̰ετ̰ε μὲ d̰ενέσ̰ε· πληθ. γαὄ̰ερίμετ̰ε καὶ νγαὄ̰ερίμετ̰ε (νγαὄ̰ερίμ) (Βερατ.).

γάτι: σχεδόν, γάτι πακ μᾱ ι μαθ σε αῦ=ὀλίγον μεγαλύτερος ἀπ' αὐτόν· γάτι σὰ σ' ου βράὄ̰ε=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ.

(ι) *γατίὄιμ-ι*=ἕτοιμος, πρόθυμος.

(ε) *γατίὄιμε-ja*=ἑτοίμη, πρόθυμος.

γατούαj: ρ. ἐν. (τ) καὶ γατούεj (γ)=πράττω, ζυμώνω, μαγειρεύω. (Τοσκ.) καὶ γατοῦj (συνηρ.) ἑτοιμάζω ἴδ. bᾶj γατί.

γατόj (bogdan) ἑτοιμάζω.-γατούχ̆εμ=τὸ παθητ.

γάτσ̰ε-α (Σ) ἀνημμένος ἄνθραξ, θενγjίλ ι νdέζουν̰ε ἐνῷ θινγjίλ-ι (Σ)= κάρβουνον σβυσμένον.

γάτὄκ̰ε-α=λευκοκράμβη πληθ. γάτσκα-τ̰ε.

γαφόρρε-ja ('Ελβ.-bogdan) καρκίνος, κάβουρας, πληθ. γαφόρρε-τ̰ε καὶ γ̰ερθ̰εjε-jα (Σ-Βερατ.) πληθ. γ̰ερθ̰εjε-τ̰ε.

γδέ-ρι καὶ γδέ-νι (bogdan) [εἶδος δένδρου]· β'. (Βερατ.-Περμέτ.) ὁ ρόζος τοῦ ξύλου· κουρ κα dάλj̰ε νγα dρούρι σι θούμπ, θούετ γδ̰ε-ρι· λέγεται δὲ νύελ-ι (τ) πληθ. νύεj-τ̰ε τὸ σημεῖον τοῦ ρόζου ὅταν λειανθῇ· ὄενj' ε γδέριτ κj̰ε dούκjετ̰ε μbι dρουτ α μb̰ε d̰ερρούσ̰ετ.

γδεντ: ῥῆμ. ἐν.=σκαλίζω, πελεκίζω, ἐκλέπω· ἀόρ. γδένdα, μετοχ.

BKSH

γδένdουρε̱. - γε̱δέντ (γ)· λjιατόj (Σ) - γδένdεμ, γε̱δεντεμ, λjατόχ̌εμ. παθ.

γδῖj (τ) γε̱δij (Σ) ρ̣. ἐνεργ. = ξημερόνω ἀντιθ. νγρύσεμ. ἀορ. γδίβα-γδίβε-γδίου, καὶ (γ) γε̱δίνα-νε-νι· καὶ σbάρδι dρίτα ἢ dούελj dρίτα (Σ) = σbαρδουλόj (Καβ.-Βερατ.) τε̱ γδίρε̱-τε ἢ τε̱ γε̱δίμε̱τε̱ (γ) = ὁ ὄρθρος, λυκαυγές· ἀντιθ. νγρύσεμ.

γέγε̱-α πληθ. γέγε̱τε οἱ κάτοικοι τῆς Ἰλλυρίας. [παραβ. Ἑλληνικὸν γί-γας].

γεγε̱νί-α (γ) ἡ Ἰλλυρία πληθ. λείπει. - καὶ γεγε̱ρί-α.

γεγε̱νίσ̌τ καὶ γεγε̱ρίσ̌τ = γεγιστί.

γεγε̱νίσ̌τε-jα = ἡ γεγικὴ διάλεκτος (γ).

γεγε̱ρίσ̌τε-jα (τ) ἡ γεγικὴ διάλεκτος.

γε̱δένdε̱-α (γ) = σκάλισμα 2) πελεκοῦδι πληθ. γε̱δένdα-τε̱ καὶ λjάτε̱-α (Σ) πληθ. λjάτα-τε̱

γε̱δίj (γεγ.) ἴδ. γδῖj (τ).

γε̱ζίμ-ι πληθ. γε̱ζίμετε̱ = χαρά, εὐφροσύνη ἀντιθ. ιδε̱νίμ (γ) - γαζμένd-ι (Σ) πληθ. γαζμένdετε̱ ἴδ. γάσ-ζι (τ).

γε̱ζόj (Τυρ.) ἴδ. γουdσ̌όϊj, κουdσόj = τολμῶ, κουτάω· σ' γε̱ζόν με̱ bᾶμ φαρε γjαjε = οὐδὲν τολμᾷ ποιεῖν.

γε̱ζόνj καὶ *γε̱ζόj* : ρ. ἐν. = χαροποιῶ τινα, ἀντιθ. ἰδε̱νόj γε̱ζόj πάσ̌κε̱τε̱ = χαιρετίζω, ἐπισκέπτομαι διὰ τὸ Πάσχα.

γε̱ζόνεμ καὶ γε̱ζόχ̌εμ = χαίρω ἐντιθ. ἰδε̱νόχ̌εμ.

γε̱ζόφ-ι πληθ. γε̱ζόφε̱τε̱ = ἡ μηλωτή, δέρμα ὡς ἐπενδύτης.

γε̱ζ̌ούτε̱-α (Ἐλβ.) πληθ. γε̱ζ̌ούτατε̱ = τε̱ σ̌οσ̌ούνατ' ε γρῦνιτ.

γε̱χ̌ουκjε-τε̱ (Κρούjα) = τὰ ἀποκοσκινάδια· τε̱ χ̌έδουνιτ ι γρούνιτ (Σ) - γε̱ρδούσ̌τε̱-α (Περμέτ.) = τε̱ σ̌όσουρατ ε γρούριτ. πληθ. γε̱ρδούσ̌τατε̱.

γε̱θάπε̱-τε̱ (πληθ.) (Ἐλβ.) γε̱θάπε̱τ' ε σφούρκουτ. = ἄγκιστρα σκορπίου.

γε̱λjάσε̱α : πληθ. γε̱λjάσατε̱ = ἡ κουτσουλιά· καὶ γοτσίλjε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. γοτσίλjετε̱.

γε̱λbάζε̱-α (τ) κε̱λbάζε̱-α (γ) πληθ. γε̱λbάζατε̱ κε̱λbάζατε̱, κελjbοκjετε̱ := πτύελον, φλέγμα.

γε̱λbάζεμ καὶ κε̱λbάζεμ. ρ. οὐδ. δέντε̱ ου κε̱λbάσνε̱.

γjελjβότσε̱-α (Τυρ.) ἴδ. λjεβόdσ̌γε̱-α. - γε̱λjβόjκε̱-α (Κρούjα), γε̱βόdσ̌ε̱-α (Σ) πληθ. γjελβόdσ̌ατε̱, γε̱λjβόjκατε̱, γε̱βόdσ̌ατε̱.

BKSH

γε̣λjέδε̣-α (Κρούjα) ἴδ. λjέδε̣-α πληθ. γε̣λjέδα-τε.
γε̣λjbούλjε̣-α=λέπρα πληθ. γελbούλjατε̣.-ἴδ. κέρε-jα.
γε̣λjεδατάρ-ι (Κρούjα) ἴδ. λjεδατάρ-ι πληθ. αρε̣-ατε̣ ἀρσενικόν, καί-άρε-τε̣ θηλ. γε̣λjεδατάρε-jα ἴδ. λjεδατάρε-πληθ. άρε-τε̣ θηλ.
γε̣λjέπε̣-α πληθ. γε̣λjέπατε̣ (γ) λήμη, τσίμπλαις, καὶ γε̣λουj-ι (Σ) ὄκλέπε̣-α (Βερατ.) πληθ. ὄκλέπα-τε̣ καὶ ὑποκορ. τὄκλέπε̣ζε̣-α.
γε̣λjκjέρε-jα ἴδ. κε̣λjκjέρε-jα (ἄσβετος) ὁ πληθ. λείπει.
γε̣λjbασ (Σ) κε̣λbασ (ρῆμα). γε̣λbάζεμ (Σ) ἴδ. κε̣λjbαζεμ.
γε̣λίνj, -γε̣λίν (bogdan) ρ. οὐδ. χλοάζω, τρώγω χλόην καὶ 2) ζῶ· μετοχ. γε̣λjίτουνε̣· καὶ γε̣λόj· (Τυραν.) γε̣λjόjε̣νε dρούτε̣=σbε̣ρθε̣jε̣νε̣ dρουνjτε̣, =ζάνε̣ τε̣ τὄέλjινε̣ γjέθετε̣.
γέμ-ι ἴδ. γjέμ-ι πληθ. γέματε̣.
γε̣νjε̣j καὶ γε̣νjέj=ἀπατῶ, 2) ψεύδομαι ἴδ. ρρεj (γ)· ἀόρ. γε̣νjέβα-ε-ου μετοχ. γε̣νjύερ (τ) καὶ γε̣νjκεμ (γ).
γε̣νjέχεμ : παθ.=ρρέχεμ (γ)=ἀπατῶμαι.
γε̣νjέρε-jα (Ἀργ.)=γε̣νjέὄτρε̣-α πληθ.-ὄτρατε̣ καὶ ρρένε̣-α (γ) πληθ. ρρένα-τε̣.
γε̣νjεὄτάρ-ι=ψεύστης· θηλ.-άρε· πληθ.-άρε̣-τε ἀρσ. θηλ.-άρετε̣-γε̣νjεὄτάρε-jα=ψεύτρια.-καὶ (γ) ρρε̣νε̣ὄ-ι-θηλ. ρρε̣νε̣σε-jα πληθ. ἀρσεν. ρρε̣νjε̣σιτε̣, θηλ. ρρε̣νjε̣σετε̣· ρρε̣νατσάκ-ου ἀρσ. ρρε̣νατὄάκε-jα θηλ. πληθ, ρρε̣νατσάκε̣τε̣ ἀρσ.-ρρενατσάκετε̣ θηλ.
γέρbε-jα (Βερατ.)-γε̣ρbίὄτ (Πε̣ρμέτ.) ἴδ. ὄγερρύσ. πληθ. γέρbετε̣ ἴδ. γε̣ρρἀτὄ-ι.
γε̣ρρἀτὄ-ι ἴδ. γαρρἀτὄ-ι
γε̣ργάσ-έτ-έτ (Σ) ἀόρ. γε̣ργίτα. μετοχ. γε̣ργίτουνε̣=πειράζω, διαβάλλω=ὄτίε κεκj πε̣ρ ὄοκjι ὄοκjινε̣.-γε̣ργίτεμ ρ. παθ. (Σ).
γε̣ργε̣λjάκ-ου (Ἀργ.) ἴδ. γε̣ρτὄμάσ-ζι (Περμέτ.) πληθ. γε̣ργε̣jλάκε̣τε̣.
γε̣ρδίὄτ : (Σ) ρ. ἐνεργ. ξύω, γρατσουνίζω, με̣ γε̣ρρίτσι. καὶ γε̣ρδίτὄ (Τυρ.) γε̣ρρίὄτ (Σ), γε̣ρρίὄτ (Ἐλβασ.)=τὄιέρρ (τ). τὰ παθητ. γε̣ρδίὄεμ, γε̣ρρίὄτεμ.
γε̣ρρίτὄε̣-α (Ἐλβ.) πληθ. γε̣ρρίτσατε̣=γρατσούνισμα.
γε̣ρρέτὄ-ι ἴδ. γε̣ρρἀτὄ-ι.
γε̣ρρέσε̣-α (γ) γε̣ρρούσε̣-α (Σ) ξύστρον, ξύστρα πλ. γε̣ρρέσατε̣, γε̣ρρούσατε̣.
γε̣ρθάπε̣τε̣ (Καβ.) ἴδ. γε̣θάπε̣τε̣.

EKSH

γε̱ρθάσ-έτ-έτ : ἀόρ. γε̱ρθίτα μετοχ. γε̱ρθίτουνε̱ ἴδ. κλjῖθ.
γε̱ρθέjε ja (Βερ Σ) ἴδ. γαφόρρε-jα=(καρκίνος).
γε̱ρρίσ̈τ=γε̱ρδίσ̈τ (Σ) καὶ γε̱ρρίτσ=γε̱ρδίτσ (Τυρ.)
γε̱ρρίτσαζε̱ (Καϐ.) ἐπιρ. εἶδος παιδιᾶς ἣν παίζουσι μὲ ταῖς μπότσαις.= γουρμάσ̈θι (Ἐλϐασ.)
Γε̱ρκjί-α=ἡ Ἑλλὰς ἴδ. Γρεκjί-α· [πληθ. λείπει].
γε̱ρκjίνjε̱-α (τ)=ἑλληνὶς ἴδ. γρεκjίνjε̱-α.
γε̱ρκjίσ̈τ : ἐπιρ. ἴδ. γρεκjίσ̈τ=γραικιστί.
γε̱ρκjίσ̈τε ja ἡ ἑλλην. γλῶσσα ἴδ. γρεκjίσ̈τε-jα.
γε̱ρμάδε̱-α (τ) ἐρείπιον· μουρ' ι ρέννε̱, ι ρρε̱ζούαρε̱ πληθ. γε̱ρμάδατε̱ καὶ μουρίσ̈τε̱-α (Βερ.) πληθ. μουρίσ̈τατε̱.
γε̱ρρμάσ-ζι (Καϐαjα)=γουρμάσ-ζι (Ἐλϐασ). *γε̱ργε̱λιάκ-ου* (Ἀργ.) πληθ. γε̱ργε̱λιάκετε̱.
γε̱ρμόj ρημ. ἐνεργ.=σκάπτω ἴδ. ρε̱μόj.
γε̱ρμίχ̈ (Σ) μετοχ. γε̱ρμίχ̈ουνε̱ καὶ μίχ̈ι μετοχ. μίχ̈ουνε̱ μιφ καὶ μίφι (Κρούjα) τὸ παθ. γε̱ρμόχ̈εμ, γερμόνεμ μίχ̈εμ καὶ μίφεμ.
γε̱ρμούτσ-ι (Dίϐρα)=καμπούρης (ι-ε) γε̱ρbούτε̱-ι-α (γ)· ἐπιθ.
γε̱ρσ̈ὰνε̱-τε̱ (γ) πληθ.=τὰ ψαλίδια καὶ γε̱ρσ̈έρε̱τε̱ (τ).
γε̱ρσ̈έσ : ρ. ἐνεργ.=προσκαλῶ ἴδ. γρῖσ̈.
γε̱ρμούκjεμ : ρ. οὐδ.=καμπουριάζω.
γε̱ρνjίτ-εμ (Περμέτ.) ἴδ. γρίνdεμ.
γε̱ρνjίτε̱σ-ι ἴδ. γρίνdεσ-ι πληθ. γε̱ρνjίτε̱σ-ιτε̱.
γε̱ρνjίτε̱σε-ja θηλ. πληθ. γε̱ρνjίτε̱σε-τε̱.
γε̱ρσ̈έτ-ι=ἡ πλεξούδα (κε̱ρσ̈ετ-ι Καϐαjα καὶ bίσ̈τεσ-ι (Σ).
γε̱ρσ̈ετόj : ρ. ἐνεργ.=πλέκω καὶ bε̱j γε̱ρσ̈έτ (τ) καὶ θουρ γε̱ρσ̈έτ (Βεράτ.)
γε̱ρτσ̈-ι (γ) πιάσιμον τῶν νεύρων (μάλιστα εἰς τὸν ὕπνον) καὶ πε̱ρδε̃-ου καὶ πε̱ρδε̃σ (Βερατ) με̱ ζοῦ πε̱ρδε̃ου (Τυρ.) καὶ με̱ κάπι γε̱ρτσ̈ι (γ) μ' ου-κε̱ρρενελdίσ κᾶμbα.- (Ἐλϐ.).
γε̱ρρμάσ-ζι (Περμέτ.) ἴδ. γε̱ρμάσ-ζι=λάρυγξ.
γε̱ρρούτσε̱-α (Σ) (ἴδ. γε̱ρρέσε̱-α) πληθ. γε̱ρρούτσα-τε̱.
γε̱ρρύεj (bndi-γ.) καὶ γε̱ρρύj=ρ. ἐν=ξύω [παρ. ἑλ. γράφω] γρρύεj (τ) τὸ παθ. γε̱ρρύεχ̈εμ-γρύχ̈εμ (τ).
γε̱στε̱ζε̱-α (γ) ἴδε γίσ̈τε-jα.

(ι) γε̱ὃτε̱νε̱τε̱: πλ.ηθ. τε γε̱ὃτένε̱τε̱ (γ)=χριστιανός-οί· ἴδ. ι-ε κρε̱-
ὃτέρε̱ (γ).

(ε) γε̱ὃτε̱̃νε̱-α θηλ. πληθ. τε̱ γε̱στένατε̱ = ἡ χριστιανή· καὶ

(ι) γε̱ὃτε̱ρε̱-ι ἀρσ. ε γε̱ὃτε̱ρε̱-α θηλ. = ὁ χριστιανὸς-ή.

γε̱ὃτένjε̱-α πληθ. γε̱στένjατε̱ (γ) κάστανον· καὶ κε̱ὃτένjε̱-α πληθ.
κε̱ὃτένjατε̱.

γε̱σdάλε̱-α (Βεράτ.) = νjε̱ τσόπε̱ dε̱ρράσε̱ α νjε̱ τσόπε̱ dρου κjε̱ ε λε̱νε̱
κέμbε̱σε̱ πε̱ρ τε̱ νdρέκjουρε̱ κουρ θύχ̃ετε̱.

γε̱ρφάσ-έτ-έτ (Κρούjα ἴδ. γε̱ρθάσ

γε̱ρχ̃άσ-έτ-έτ (Σ. Τυρ.) ρ. οὐδ. ῥοχαλίζω, ῥέγχομαι. - γε̱ρχ̃έσ (γ), γερ-
χ̃ετ (τ), νγε̱ρράσ-έτ-έτ. (Βερατ.) ἀόρ. γε̱ρχόκjα, μετοχ. γε̱ρχ̃έκε̱
καὶ γερχ̃έκjουρε [ἐκτοῦ γε̱ρ-χ̃ιέκj].

γίθ: ρημ. ἐνεργ. = λύω. (ἀντιθ. λjιθ = δένω) ὃγιθ δὲ σημ. καταλύω,
ὡς ὃγιθ κρέὃμε̱νε̱ = καταλύω τὴν τεσσαρακοστήν. καὶ ὃγίθ = λύω.
(τ) τὸ παθ. γjίδεμ, ὃγίδεμ.

γίὃτ-ι: πληθ. γιὃτνα-τε̱ (γ) καὶ γίὃτρα-τε̱ (τ) = δάκτυλος. γιὃτ' ι
μάθ = ὁ ἀντίχειρ, ὁ μέγας δάκτυλος γιὃτ' ι βόγε̱λ = ὁ μικρὸς δάκτυ-
λος. - dε̱φτέϊ με γιὃτ = δακτυλοδεικτῶ· ι πιέκ με μάjε̱ τε̱ γίὃτιτ =
τὸν ἐγγίζω μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου. βε̱̃ γίὃτινε̱ = ὑπογράφω.

γίὃτε-jα (Κρούjα-τ.) δακτυλήθρα. καὶ νγίὃτε̱-α (Σ) πληθ. γίὃτετε̱.
γιὃτ' ι πάρε̱ = ὁ πρῶτος δάκτυλος. γίὃτ' ι μέσιμ = ὁ μέσος. γίὃτ' ι
ουνάζε̱σε̱ = ὁ δάκτυλος τοῦ δακτυλίου = παράμεσος. γιὃτ' ι βόγε̱λ = ὁ
μικρὸς δάκτυλος. γίὃτ' ι-κᾶμbε̱σε̱=ὁ δάκτυλος τοῦ ποδός.-νjε̱ πε̱λάμbε̱
ε dυ γίὃτε̱να = μία σπιθαμὴ καὶ δύο δάκτυλοι (ἐπὶ μετρήσεως).

γίλjτσα-τε̱ (Σ) γίλjτσατ' ε γjοῦνιτ = ἴδ. λjεκjετ' ε κᾶμbε̱σε̱ (Ἐλϐ.)

(με̱-τε̱-ι) *γίτετε̱* (Σ) = με̱-τε̱-ι dούκετ με̱ γίτετε̱ σε κjιὸ πούνε̱ dο τε̱
dάλε̱ αὃτοῦν (Σ).

γλjατε̱ (Ὕδρα) ἴδ. γjάτε̱ = μακρός. ι-ε-γλjάτε̱ (Ἰταλο-Ἀλϐανικὸν)
ἴδ. ι-ε-γjάτε̱.

γλανίκ-ου (Περμέτ.) γουρ ι μαθ με κάτρε̱ κjοὃέ πε̱ρ τε̱ χ̃ίπουρε̱ καλjιτ.
δὲ γούρ-ι βάτε̱ρε̱σ κjε̱ κουμbίσετ κε̱ρτὃούρι. [ἴσως ἡ λέξις εἶνε
Σλαυϊκὴ] πληθ. γλανίκε̱τε̱.

γλjούχ̃ε̱-α (Τὃαμ.) πληθ. γλjούχ̃ε̱τε̱ = γλῶσσα καὶ γjούχ̃ε̱-α καὶ γjού-
χ̃ουνε̱-α, καὶ γjούχου-jα (γ. budi).

BKSH

γοβάτε̱-α (Σ. Τυρ.) σκάφη διὰ πλύσιμον, καὶ διὰ πηλόν. (τ) πληθ. γοβάτατε̱ (δι' ὧν κουβαλοῦσι πηλὸν οἱ κτίσται) καὶ μάγjε [παραβ. ἑλλην. μάκ-τρα] πετε̱κάσ̈ (Κρουjα), κορίτε̱-ρρόbε̱σ̈ ('Ελβασ.)

γοβόσ̈κε̱-α (Καβ.)=κούφιον, 2)=γνάτσε̱-α=ὄστρεον· πληθ. γοβόσ̈κατε̱.

γόγε̱-α (γ) πληθ. γόγε̱τε̱ = Βλάχος. ἴδ. Βλαχ̆-ου.

γογέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. γογέσατε̱=ἡ Βλάχα· ἴδ. Βλαχ̆ίνκε̱-α.

γογε̱νί-α (γ) ὄνομα περιληπτικὸν=οἱ Βλάχ̆οι.

γογε̱νίσ̈τ=ἴδ. Βλαχ̆ίσ̈τ. -γογε̱νίσ̈τε-jα= Βλαχ̆ίστε-jα.

γόγε̱λjε̱-α : πληθ. γόγε̱λjα-τε̱=κόκjετ' ε κjάρριτ.

γογε̱σίνε̱-α καὶ γογε̱σίμε̱-α (γ. Σ. Βερατ.) πληθ.-α-τε̱=χάσμημα, χασμούρημα.

γογε̱σίj (γ. τ.), γογε̱σόj (Σ)=με̱ χ̆άπετε̱ γόjα· καὶ γογε̱σίτ (τ)· χασμῶμαι, ἀνοίγω, τὸ στόμα.

γογε̱σίτ (τ) χασμῶμαι, ἀνοίγω τὸ στόμα.

γογέσ-ι :=πληθ. γογέσε̱τε̱=εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς· νjε̱ φάρε̱ πε̱λούμbι: τὸ θηλ. γογέσε̱-α=νjε̱ φάρε̱ πελούμb' ι μαθ' ι έγε̱ρε̱.

γογόλj-ι (γ. τ.)=φόβητρον, μορμώ.

γοdίj-α : πληθ. γοdίj-τε̱=τὰ συμβάντα.

γοdίσ-ίτ-ίτ (ρ. ἐνερ. (γ)=κτίζω, 2) συμβαίνω κε̱σ̈τού γοdίτι=οὕτως ἔτυχεν, συνέβη· 3) ἐπιτυγχ̆άνω, κτυπῶ· ε γοdίτι με γούρε̱τ)=ε κjε̱λόϊ μὲ γούρε̱.

γοdίτ-ίτ-ίτ (τ) καὶ κοdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ κοdίτ-ίτ-ίτ. (τ) με̱-τε̱-ι γοdίτετε̱ (budi)=συμβαίνει μοι, σοι, αὐτῷ· μούνε̱ να γοdίτε̱νε̱=εἰμποροῦν νὰ μᾶς συμβοῦν (budi) πο σ' ε γοdίτι=ἴδ. κjιλόj.

γοζ̆ίτε̱-α ('Αργ.) πληθ. γοζ̆ίτατε̱ καὶ μισε̱ρίσ̈τε̱-α (Βερατ.) καὶ μισε̱ρίσ̈τε-jα, κατσαρρούμ-ι ('Ελβ.) πληθ. κατσαρρούματε̱· (ἡ καλαμιὰ τοῦ ἀραβοσίτου).

γοjάσ̈-ι=ὁ ἔχων στραβὸν στόμα.-θηλ. γοjάσ̈ε-jα=αjό κjε̱ ε κᾶ γόjε̱νε̱ τε̱ στρε̱μbε̱τε̱.

γόjε̱-α : πληθ. γόjατε̱ ἴδ. γόλjε̱-α (τὸ στόμα).

γόλjε̱-α-πληθ. γόλjατε̱· τὸ στόμα· 2) διάλεκτος, ἡ γλῶσσα· νjερί με γόjε̱=κᾶ γόjε̱=κακόστομος, κακόγλωσσος· γόjε̱ αμbε̱λjε̱=γλυκύστομος, εὐπροσήγορος, γόjε̱-σμbράζε̱τε=ἐλευθερόστομος· (ἐπὶ κακοῦ), γόjε̱ κέκjε̱=κακόστομος· γοjε̱-άρτε̱-ι-θηλ.-άρτα=χρυσόστομος· μbέ

τι πα γόjε̱=ἔμεινεν ἄναυδος, ἀναπολόγητος· γόjε̱ πλjõτ. ἐπιρ. (bndi)=ἐλευθεροστόμως, ἀσυστόλως· γόjε̱ μbάjτουνε̱, γόjε̱ μbάjτουρε̱=γjούχ̱ε̱ μbαΐτουρε̱ (τ).

γολοβέdö-γε̱-α (Βεράτ.) ὁλόκληρος ὁ φλοιὸς τοῦ καρυδίου ἄσπαστος, μεταφ. δὲ καὶ τοῦ κοχλίου τὸ ὄστρεον· γολοβέdö-γε̱ ε κε̱ρμίλιτ· ἴδ. λjε̱bόdö-γε̱=τὰ δύο κομμάτια τοῦ φλοιοῦ· πληθ. γολοβέdö-γα-τε̱.

γομάρ-ι (γ. τ. bogdan) πληθ. γομάρε̱-τε̱=ὄνος.

γομάρε-jα πληθ. γομάρε-τε̱· ἡ ὄνος· μαγjάρ-ι (Dίbρα-Μιρε̱dίτα) μαγάρε̱-jα τὸ θηλ.

γομαρjάρ-ι (τ)=ὁ γαϊδουριάρης· πληθ. ε̱-τε̱-γομαρjάρε-jα-θηλ.

γόμε̱νε̱-α πληθ. γόμε̱νατε̱ καὶ πέλκ-γου (ι λjούμιτ) πληθ. πέλγετε̱ (παραβ. Ἑλλην. Πέλαγος).

γόπ-ι=bύθε̱-α ἢ πίθ-δι=(τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικός).

γόνγε̱-α (νjερί, κάλj, μούσ̈κε̱-δ̈ι α dέλjε)=ἀδύνατος, ἄσαρκος.

γοπτούερ-όρι (Σ] λαίμαργος· πληθ. γοπτόρε̱τε̱ καὶ γοπτούρ-ι τὸ θηλ. γοπτόρε-jα πληθ. γοπτόρετε̱ καὶ γουσ̈πούερ-ορι· πληθ. γουσ̈πόρε̱τε̱ καὶ γουσ̈πούρ-όρι τὸ θηλ. γουσ̈πορε-jα πληθ. γουσ̈πόρετε̱.

γόργε̱-α=βε̱ντ σι γρόπε̱ πληθ. γόργα-τε̱.

γορίστε̱-α ? ? ? (πλήθ. γορρίσ̈τατε̱) (χέρσος; μηλόβοτος;).

γορρίτσε̱-α: πληθ. γορρίτσα-τε=dαρδ' ε έγρε̱=ἀγριαχλαδιά.

γορρούσ̈dε̱-α (γ. Μαλjε̱σία)=λjιουγ' ε μάδε κjε̱ πε̱ρζίεjνε̱ κjούλινε̱.

γορούτσ-ι:=πλjακ-ι μπöτιέλουρε̱ νγα πλjεκjε̱ρία, καὶ κρούσπουλ-ι (Βερατ.) ἢ κούσπουλ-ι (Ἀργυρ.)

γοστί-α καὶ γοστε̱-α (Σ)=εὐωχία, συμπόσιον.

γοστίσ-ίτ-ίτ· ρ. ἐν.=ἑστιῶ, παραθέτω τράπεζαν· καὶ γοστίτ-ίτ-ίτ· (τ) τὸ παθητ. γοστίτεμ.

γόσ̈dε̱-α (γ) ἧλος, καρφί· μbε̱ρθέj με γόσ̈dε̱=καρφόνω· καθηλῶ· ἴδ. περόνε̱-πληθ. γοσ̈dε̱τε̱.-τὸ ρῆμα.

γοσ̈dój=καρφόνω, παθ. γοσdόχ̱εμ (γ).

γότσε̱-α: πληθ. γότσατε̱=νεᾶνις 18 ἐτῶν, κόρη.-2) ἡ ὑπηρέτρια ἡ παιδίσκη κατ' εὐφημισμὸν 3) ὄστρεον (Σ).

γοφ-ι: ἴδ. τσαπόκ. ἢ κόφσ̈ε̱-α [λέξις ἀπηρχαιωμένη] [ἐκ τοῦ γόμφος].

γουάζε̱-α ἴδ. ζάζε̱-α πληθ. γουάζατε̱.

BKSH

γουάjε̱-α (Περμέτ.) κοινῶς τὸ τσόφλι· γουάj' ε ἀρρε̱σε̱=τὸ τσόφλι τοῦ καρυδίου ; γουάj ε βέσε̱=τὸ τσόφλι τοῦ αὐγοῦ.

γούαλ-ι πληθ. γούαjτε=λjιbόdὅ-γε̱ ἀρρε κjε̱ μbάσινε̱ φάρε̱ν ε με̱νdφὅι· 2) κάφκαλον· ὡς γούαλ bρέὅκjε̱=κάφκα ε bρεὅκε̱σ νγόρδουρε̱.- γουαλ κε̱ρμὶλ κάφκαλον σαλιάγκου.

γούβε̱-α (Περμέτ.) πληθ. γούβατε̱=σπήλαιον· γούβατ' ε μάλjιτ=βε̱ρατ' ε-μάλjιτ.

γουβέρμε̱-α (γ) ἴδ. λjούφτε̱-α· πληθ. γουβέρματε̱· καὶ γουβέρρε̱-α πληθ. γουβέρρατε̱ (Σ).

γουβερνόj (γ) γουβερρνόj (τ)=διοικῶ [ἑλλην. κυβερνῶ] [Λατιν. guberno] τὸ παθ. γουβερνόχ̱εμ (γ) γουβερρνόχ̱εμ.

γούγε̱: α πληθ. γούγατε̱: τὸ ὑποκάμισον τοῦ παιδίου [εἰς γλῶσσαν παιδιαστικήν].

γουγε̱σόj (Σ) γογε̱σόj=με̱ χ̱άπετ γόjα.

γουγούτὅ-κε̱-α (Κόρτὅα) πληθ. γουγούτὅκατε̱=ἡ δεκαοχτούρα.

γούdλjε̱ (Αρbε̱ρίστ) ???=ἐπίτηδες, ἐπὶ ταὐτοῦ· ε dε̱ργόβα γούdλjε̱ κε̱τέ νjερί=τὸν ἔστειλα ἐπίτηδες τοῦτον τὸν ἄνθρωπον.

γουdσίτ (τ. Βεράτ.), γουjdσίτ (τ), γουζὶτ (τ), ρ. ἐν.=πειράζω μοσ-ε γουdσίτ ατε̱ νjερί=μὴ τὸν πειράζῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· γουdσίτ, γουdσίτεμ τὸ παθητ.

γουdσόj: ρ. οὐδ.=τολμῶ, κουτάω· καὶ γουτσόj (τ), καὶ γε̱ζόj (Τυραν.)

γουdσίμ-ι=ἡ τόλμη· πληθ. γουdσίμετε̱ γουτσίμ-ι (τ): πληθ. γουτσίμετε̱ γε̱ζίμ-ι (Τυραν.) πληθ. γε̱ζίμετε̱.

γουdσιμτάρ-ι ἀρσ. γουdσιμτάρε-jα θηλ. πληθ. ἄρε̱τε̱ ἀρσ. ἄρετε̱ θηλ. καὶ γουτσιμτάρ-ι-ε-jα=τολμηρός.

γουjάβε̱-α (Περμέτ.)=λjεbόdὅγα ε ἀρρε̱σε̱=τὸ τσέφλι τοῦ καρυδιοῦ· ἴδ. ὅαρκ-γου.-ἴδ. θελπ-bι.

γουjdσίτ=ἴδ. γουdσίτ· γούλ-ι καὶ γούλτὅε̱-α (τ)=δύσπνοια.

γουλτὅί-α (Περμέτ.)=κjε̱ σ' μούνdετε̱ με μάρρε̱ φρύμε· πληθ. γουλτὅίτε̱.

γουλτὅίμ-ι ἆσθμα, μὲ βῆχα·=κόλε̱ μὲ ὅπίρρε̱· 2) (Ἐλβασ.) ταραχή, ἐνόχλησις ἀνησυχία· 3) (bogdan) θλῖψις.

γουλτόj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ.=τὅόj βένdιτ=σηκόνω ἐγείρω τινά· π.χ. γουλτὅόβα λjέπουρινε̱ ὅτρόφκουτ=τὅόβα λjέπουριν πρεj ὅτρόφκουτ.

BKSH

γουλjτšόχεμ (Ἐλβασ.) παθ. = τšόχεμ βένdιτ = ἐγείρομαι.

γουλjτšόνj = (Περμέτ.) μόλις ἀναπνέω, ἀσθμαίνω· ἀνησυχῶ καὶ ρ. οὐδ. = φουσκόνω· τε̱ γουλjτšόβα = σὲ ἀνησύχησα.— χ̌ύπι πε̱ρ τερμᾶ, νγρίχ̌ετε̱ πε̱ρ τε̱ρμα.—βόρbα γουλτšόj (Τυρ.) = τὸ τσουκάλι τοῦ φαγητοῦ ἐφούσκωσεν.

γουλτšόχεμ (Ἐλβ.) ρ. οὐδ. ἐνοχλοῦμαι, συγχύζομαι· μοσ-ου γουλjτšό (Ἐλβασ.) = μος ου νγρὲ μbε̱ κᾶμbε̱ = μὴ ἀνησυχεῖς.

γουμίλjε-jα (Σ) ἴδ. γαμούλjε-jα πληθ. γουμίλjετε̱.

γούνγε̱-α πληθ. γούνγατε̱· κοινῶς πετροκάρυδον· αjό ἄρρε̱ κjε̱ σ' θύχ̌ετε̱ dοτ, ἀρρ' ε φόρτε̱ κjε̱ νούκε̱ λjε̱šόν θέλbινε̱ ἀντιθ. γάjγε̱-α.

γούνε̱-α πληθ. γούνανε̱ [ἡ μέχρι γούνων ἐξικνουμένη] σχεδὸν εἶνε ἐν χρήσει ἡ λέξις εἰς πάσας τὰς εὐρωπ. γλώσσας = ἡ γούνα

γούρ-ι πληθ. γούρε̱τε̱ = λίθος, πέτρα· γουρ' ι γjάλε̱ = βράχος· (budi).- γουρ μουλίνι (γ) = γουρ μουλλίρι = μυλόπετρα· γουρ' ι πα τšμούαρ = ἀδάμας (= λίθος ἀνεκτίμητος)· γουρ κᾶλjι = ἀλογόπετρα γουρ γjάκου = ??. — γουρ κjούμε̱šτι = ??.—γουρ ζjάρρι ἢ šκρέπε̱σ-ι = τšακμακόπετρα.

(ι) *γούρτε̱*· (ε) γούρτε̱ = λίθινος, λιθίνη· μουρ' ι γούρτε̱ = τοῖχος λίθινος.

Γουραbάρδε̱-ι: ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαθίας, [νjε̱ κjυτὲτ νdε̱ Μάτ] ἥτις εἶναι πατρὶς τοῦ Πέτρου Budi.

γουράbαρδασ-ι, γουραbάρδασε-jα ὁ κάτοικος τοῦ Γουραbάρδι.-πληθ. γουραbάδε̱σιτε̱ ἀρσ. γουραbαρδάσετε̱ (θηλ.).

Γουρασζί-ου = χωρίον τοῦ Ἐλβασανίου.

γουραζέσ-ζι: πληθ. γουραζέστε̱ = οἱ κάτοικοι τοῦ Γουραζί.

Γουρακούκjε̱-ι χωρίον τοῦ Ἐλβασανίου.

γουρε̱κούκjασ-ι ὁ κάτοικος τοῦ Γουρεκούκjε̱-ι.

γουρε̱τšό/ (Ἀργυρ.)??? (ἴσως λjόσ γουρίτσε̱τε̱).

γουρίšτε̱-α: πληθ. γουρίšτατε̱ = τόπος πετρώδης, βέντ με γούρε̱.-καὶ γουρίτσε̱-α (πληθ. γουρίτσατε̱.

γουραλέτσ-ι (Σ) πληθ. γουραλjέτσε̱τε̱ = πεντόβολα· καὶ

γουρατšόκ-ου (Τυρ.) πληθ. γουρατσόκε̱τε̱· καὶ γουρμάτσ-ι πληθ. γουρμάτσετε̱ (Ἐλβ.) [γούρε̱-μάτσε-jα] καὶ πόρρε-jα (Βερατ.) κοπενγε̱ τε̱ πληθ. [Περμέτ.] γουραλjέτσαš (Σ) ἐπιρ. = παίγνιον μὲ τὰ πεντό-

βολα.-καὶ γουρατσ̈όκθι (Τυραν.), γουρμάτσ̈ ('Ελβασ.) καὶ γουρε̱ μά τσ̈θι· λjούjμε̱=(λjόζιμ τ.) γουραλjέτσ̈ασ̈ ἢ γουρατσόκθι, ἢ γουρε̱μάτσθι ἢ γουρε̱μάτσασ̈·=παίζομεν τὰ πεντόβολα· καὶ λjόζιμ πόρρε̱ζε (Βερατ.)

γούρρε̱-α (γ. τ. budi)=πηγή, (βρύουσα ἐκ πέτρας) γούρρε̱ζε̱=τὸ ὑποκορ. πληθ. γούρρεζα-τε̱.

γουρμάσ-ζι ('Ελβ.) λάρυγξ=πληθ. γουρμάζατε̱, καὶ γουρρτσ̈μάσ-ζι (Περμέτ.), γρουμάσ-ζι ('Αργυρ.) πληθ. γουρτσ̈μάζατε̱ καὶ γρουμάζατε̱.

γουργουλjέ-jα: πληθ. γουργουλjέτε̱=ἐπαναστατικὴ κίνησις, συνεννόησις, προετοιμασία ἐπαναστατική: bε̱νjε̱νε̱ γουργουλjέ=κάμνουσιν ἐπαναστατικὴν κίνησιν· τσ̈' έσ̈τε̱ κε̱jό γουργουλjέ κε̱σ̈τού; τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἐπαναστατικὸς θόρυβος;

γούσ̈ε̱-α (Jάκοβα)=πάτε̱-α πληθ. γούσ̈α-τε̱.

γουσ̈άν-ι (Jακοβα)=πατόκ-ου πληθ. γουσ̈άνε̱τε̱.

γουσ̈ακούκj-ι ἀρσ. γουσ̈ακ ύκjε-jα θηλ. ὁ ἔχων λαιμὸν ἐρυθρόν· πληθ. γουσ̈ακούκjε̱-τε ἀρσ. γουσ̈ακούκjετε̱ θηλ. 2) εἶδος πτηνοῦ μὲ κόκκινον λαιμὸν ἴδ. σπιίθ.-ι.

γούσ̈ε̱-α: τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ· πληθ. γούσ̈ατε̱.

γουσ̈πούερ καὶ γουσ̈πούρ-όρι=λαίμαργος πληθ. γουσ̈πόρε̱τε̱.

γουσ̈τ-ι=ὁ Αὔγουστος (μήν).

γουσ̈τοβιέσ̈τε̱-α ('Αργ.)=ὁ περὶ τὰ τέλη Αὐγ. καὶ ἀρχὰς 7)βρίου καιρός.

γουσ̈τερίτσε̱-α (Βερατ.) εἶδος δένδρου· 2) εἶδος σαύρας.

γουτσ̈όj: ἴδ. γουdσόj.

γούτσ-ι (γ) λαιμαργία.

γούτσ̈-ι=δάγκαμα ('Αργ.)=τε̱ καπσ̈ούαρε̱· κάλjι ζε̱ γούτσ̈=κάλjι καπσ̈όν=ὁ ἵππος δαγκάνει=ζε̱ με άjε̱ ἴδ. ρημ. καφσ̈όj-('Ελλην. κάπτω, χάφτω).

γούφε̱-α ('Αργυρ.)=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου· ἴδ. σγε̱ρbόνjε̱-α (τ).

γούφκε̱-α=πούλjε̱ με γούσ̈ε̱ τε̱ μάδε· πληθ. γούφκατε̱.

γουφμόj: ρημ. οὐδ.=φουσκόνω· καὶ γουφόj (Σ. Κρούjα-Καβ.)

γουφόμε̱-α: ἴδ. κουφόμε̱-α, τρούπ-ι· πληθ. γουφόματε̱.

γουχ̈άκ-ου: πληθ. γουχ̈ακε̱-τε̱: εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς ἴσης τὸ μέγεθος μὲ τρεῖς ἡμέρους.-καὶ γοδέσ̈ (Τυρ.)

BKSH

γρά-τε̱: πληθ. τοῦ γροῦα=γυνή· καὶ γνούα (γ) [ἑλλ. γυνή].

γραbίτεμ=φιλονικῶ, μάχομαι τσ̈' κᾶνε̱ κjε̱ γραbίτεν ατὰ 'τσ̈ούνα ;=τὶ ἔχουν καὶ μαλλόνουν αὐτὰ τὰ παιδ̱ιά;

γράbε̱-α (τσαμ.) ι θόνε̱ ασάj-σγαούρεσε̱ κjε̱ bᾶν λjούμι νdε̱ τράπτ dουκ' ε νγρᾶνε̱ πε̱ρμbρέντα εδὲ ε bᾶν πόσι κjεμέρ (=ὡς θόλον), ἀτιέ φούτεν bαρίτε̱ α ουδε̱τάρε̱τε̱ κουρ ι ζε̱̄ σ̈ίου μb' ούδε̱ πε̱ρ με μοσ ου-λjάγε̱=στρεπ-ι (Περμέτ.).

γραbίτιj-α=ἡ ἁρπαγή· πληθ. τί-τε̱.

γραbισ-ίτ-ίτ ρ, ἐν=ριέπ (πλjάτσ̈-κατ' ε χ̱ούαjα) γραbίτεμ παθ. ἴδ. ρίπεμ. (ἐκδέρομαι) γραbουλόνj (Περμέτ.) ρ. ἐν. καταπιάνω, σφίγγω ε γραbουλόβα νγα γρύκα=ε κάπα πε̱ρνjε̱ χ̱έρε νγα γρύκα· 2) γουρλόνω τὰ 'μάτια· τσ̈' ι γραbουλὸν σῦτε̱ κάλjι ; πῶς γρουλόνει τὰ 'μάτια τὸ ἄλογον ; τσ' με̱ γραbουλὸν σῦτ' ασ̈τού ;=διατὶ μὲ φοβερίζεις (ἀνοίγοντας τὰ 'μάτιᾱ ;)-γραbουλόνεμ· παθ. (Βεράτ.) ι ουγραbουλούανε̱ σῦτε̱.

γράdε̱-α (γ- Μαλεσία)=φωλεὰ πτηνῶν· τσ̈έρδε ζόκσ̈ κjε̱ bᾶjε̱νε̱ ζόκjτε̱ νdε πε̱ρ dρούνjτ. γράdε̱-α (Κρούjα)=τρίνε̱ ε ρρουμbουλάκε̱τε̱ bαμε̱ πρὲj dέγασ̈ πε̱ρ με̱ τσ̈έλjε̱ με̱νdάφσ̈.

γραdέλε̱-α (Σ) ἡ ἐσχάρα· πληθ. γραdέλjατε̱.

γραdίνε̱-α (Περμέτ.)=κόπε̱σ̈τ ι πρίσ̈ουρε̱, άρε̱ ε πρίσ̈ουρε̱ πληθ. γραdίνατε̱· καὶ 2) κῆπος παρὰ τὴν οἰκίαν· [γαλλικ. jardin].

γραθ: ρ. οὐδ. =φωνάζω [ἑλλην. κρά-ζω] καὶ γράφ, καὶ γε̱ρθάσ-έτ-έτ.

γραμε̱σίj=γρομε̱σίj (=ἐρεύγομαι).

γραμ-ι=ἀγριάδα (ἄγρωστις) πληθ. γράμνα-τε̱ (γ) καὶ γράμρατε̱ (τ) (ἄχρηστος).

γρανί-α: περιληπτικὸν=αἱ γυναῖκες· ὁ πληθ. λείπει.-γραρία (τ). κjένε̱ σ̈ούμε̱ γραρὶ=ἦσαν πολλαὶ γυναῖκες.

γρασ̈ίνε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. μόδουλ-ι (πληθ. γρασ̈ίνατε̱ ἄχρηστος)· καὶ γjίνγjε̱ρε̱-α (Περμέτ.) (πληθ. γjινγjε̱ρα-τε ἄχρηστος).

γράσ̈τ-ι καὶ γρασ̈τ-dι=ἡ φάτνη πληθ γράσ̈τετε̱ καὶ γρέσ̈τετε̱ καὶ γρέσ̈dετε ['Αγγλικὰ grass.]

γρασ̈dάρε-jα: πληθ. γρασ̈dάρε-τε̱ ἴδ. γασdάρε-jα.

γρασ̈τόj: ('Ελβασ.) ρ. μεταβ.=ι βε̱ bαρ α κάσ̈τε̱ νdε̱ γρασ̈τ κάλjιτ, γομάριτ, λjόπε̱σε̱, α κάουτ.

(τε̱) *γράτε̱:* ἴδ. τε̱ dούκε̱τε̱.-κᾱ τε̱ γράτε̱ σ' κᾱ τε̱ γράτε̱=ἀποφαίνεται, δὲν ἀποφαίνεται (ἐπὶ φαγητοῦ) π.χ. γjέλα πα τε̱ λjύνε̱ σ' κᾱ τε̱ γράτε̱=γjέλα πα γjάλπε̱ σ' κᾱ τε̱ dούκε̱τ (=τε̱ dούκουρε̱) τὸ φαγεῖ χωρὶς βούτυρο δὲν ἀποφαίνεται.

γράτσκε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. bετίμε̱-α πληθ γράτσκατε̱ καὶ νγράτσκε̱-α (Περμέτ.-Βερατ.) πληθ. νγράτσκατε̱.

γράτσ̈-κε̱-α (Περμέτ.) πληθ. γράτσ̈-κα-τε̱ καὶ νγράντσ̈-κε̱-α (Περμέτ.)

γρατσόj: ρ. οὐδ. (γ. Τυραν.)=βουτῶ, βυθίζω· [τουρκ. bατμάκ, bατίσ).

γρατσ̈όν βέντι (Τυραν.)=χ̌ούμπ βέντι (ὑποχωρεῖ τὸ ἔδαφος) νdε̱ περ λjούμνατ πε̱ρσίπε̱ρε̱ ᾱσ̈τε̱ ζάλ, κουρ σ̈κέλj κάλjι ζ̆ύτετε̱.

γράφ. ρημ. οὐδ. ἴδ. γραθ. ρ.

γράφε̱με̱-α (γ). ἴδ. γραχ̌ε̱με̱-α (Βεράτ.) πληθ. γράφε̱ματε̱: τὰ χνότα, ἡ ἀποφορὰ τῆς ἀναπνοῆς.

γράχ̌ε̱με̱-α (Βεράτ.)=αἱ τελευταῖαι ἀναπνοαὶ τοῦ θνήσκοντος· τὰ λοίσθια.

γρέθ-ι (γ)=ρράχ̌ουνε̱, πό jo δὲ ε κρέχουνε̱, ε ι νdρέκjουνε̱· ἴδ. λjί-νι.

γρε̄θ-ι (γ) καὶ γρέθ-ι (τ) πληθ. γρε̄θε̱τε̱ (γ. τ.)=ἡ σφῆκα· καὶ γρένε̱ζε̱-α (γ) καὶ γρέρε̱ζε̱-α (τ) πληθ.-α-τε̱.

Γρέκ-ου=γραικός, ἕλλην. πληθ. Γρέκε̱τε̱.

Γρέκjε-jα ἴδ. γρεκjίνjε̱-α.

Γρεκjί-α=ἡ Ἑλλὰς ἴδ. γε̱ρκjί-α.

Γρεκjε̱νί-α (γ) ἡ Ἑλλὰς καὶ γρεκjε̱ρί-α.-(τ).

γρε̱κjίνjε̱-α=γερκjίνjε̱=ἑλληνίς.

γρε̱κίσ̈τε-jα=γε̱ρjίστε-jα=ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

γρέμε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.)???=κρημνός· γρεμίνε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πληθ. γρεμίνατε̱.

γρεμίσ-ίσ-ίτ (τ) [παραβ. ἑλλην. γρεμίζω-κρημνίζω] ἴδ. ρε̱dσόj. ρρε̱ζόj.

γρεμίσεμ ἴδ. ρρεdσ̈όχ̌εμ, ρρεζόχ̌εμ.

γρέπ-ι πληθ. γρέπατε̱ [ἑλλην. γρύπος]=ἄγκιστρον, ἀγκίστριον· γρεπθ-ι τὸ ὑποκορ.=μικρὸν ἀγκίστριον.

γρεπόj: (Τσραν.) ρ. ἐνεργ. συλλαμβάνω μὲ τὸ ἀγκίστριον (ἐκβάλλω)· γρεπόj πούσ̈κε̱νε̱=νdσ̈ιέρ τε̱ μbούσε̱τε̱ με γρέπ.

BKSH

γρέσ̈τε̣-α ('Ελϐ.), γρέσ̈ε̣-α (Τυρ.), γρέσ-ζι (Καϐαjα)=ὄμφαξ, ἀγουρίδα πληθ. γρέσ̈τε̣-τε, γρέσ̈ε̣τε̣.

γρῖj: (γ) ρ. ἐνεργ.=λειανίζω, κόπτω ψιλά, ψιλά.-γρῖj (τ) τὸ παθ γρίχ̆εμ (γ. τ.)

γρίγjε-jα (bogdan-budi) πληθ. γρίγjετε̣=ἀγέλη, κοπάδι, ποίμνιον. [Λατιν. grex-gis] γρικ-ι ('Ελϐασ.)-γρίγjε̣νε̣-α ἴδ. τούbε̣-α (Σ) τούφε̣-α, κοπέ-jα.

γρίζ̆ε̣λε̣-α (Σ) ἴδ. λjαράσ̈κε̣-α πληθ. γρίζ̆ε̣λατε̣.

γρίλ-ι: εἶδος πέτρας μαλακῆς κοινῶς λίσϐας. 2) γρίλ (γ)=τοκ' ε-ζέζε̣.

γρίμε̣-α (Σ)=τσ̈ίκε̣-α.-νjε̣ γρίμε̣=νjε̣ τσ̈ίκε̣=πάκε̣ζε̣.

γρίμτσε̣-α (Σ) θε̣ρρίμε-jα. πληθ. γρίμτσατε̣· (τρίμματα).

γριμε̣τσόj=θε̣ρμόj=τρίϐω τὸ ψωμὶ-γριμε̣τσόχ̆εμ. τὸ παθητ.

γρίνdεμ: (Σ) ρ. ἀποθ. κοινῶς γρινιάζω, τρώγομαι· καὶ γε̣ρνγjίτ-εμ (Περμέτ.) γρίχ̆εμ (Σ. καὶ Τυραν.)=χ̆άχ̆εμ (Σ. καὶ Τυραν.).

γρίνdε̣σ-ι πληθ. γρίνdε̣σιτε̣=ὁ γρινιάρης· καὶ γε̣ρνjίτε̣σ-ι (Περμέτ.) πληθ. γε̣ρνjίτεσιτε̣, γρινdαϐέτσ (Βερατ.) ἀρσ. γρινdαϐέτσ-κε̣-α θηλ. γρινdαϐέτσ-κα-τε̣ πληθ.

γρίσ: ρ. ἐνερ.=ξεσχίζω ἐκ τῆς πολυχρηστίας (ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων) καὶ σ̈κjύεj (Σ) καὶ σ̈κjῦj τὸ παθητ. γρίσεμ καὶ σ̈κύχ̆εμ.

γρισ̈: (γ. τ.) ρ. ἐνεργ.=προσκαλῶ (εἰς χαράν, εὐωχίαν). καὶ γε̣ρσ̈έσ̈, (Περμέτ.) έτ-έτ ἀόρ. γρίσ̈κ-ε-ι μετχ. γρίσ̈ουνε̣ (γ), γρίσ̈ουρε̣ (τ) ἀορ. καὶ γε̣ρσ̈ίτα-ε-ι. μετχ. γε̣ρσ̈ίτουρε̣ ἴδ. φτόj (τ).-ε κᾶμ γρίσ̈ουνε̣ πε̣ρ dρέκε̣, πε̣ρ dάρκε̣.

γρίσ̈ (Περμέτ.) προσκαλῶ εἰς γάμον (ἁπλῶς ἄνευ ἐξόδων) ἐνῷ φτόνj προσκαλῶ εἰς γάμον μὲ ἔξοδα· ε κᾶμ φτούαρ με dάσ̈ με κουλjάτσ. (οἱ προσκαλούμενοι προσφέρουσιν κριὸν εἰς τὸν γαμϐρὸν ἄρτον καὶ οἶνον). τὰ παθητ. γρίσ̈εμ, γε̣ρσ̈ίτεμ, φτόνεμ.

γρίφσ̈ε-α (γ. Μαλεσία) εἶδος καρακάξης. 2) γρίφσ̈ε̣-α (Περμέτ.)= λjαράσ̈κε̣-α, καὶ γρίπσ̈ε̣-α Κρόjα.-καὶ τσότε̣-α (Τυραν.).

γρίχ̆ε̣-α τὸ ἀκόνιον. (Τοσκ. Σκ.) καὶ γρίχ̆ε̣νε̣-α ('Ελϐασ.-Τυραν.) πλ. γρίχ̆ε̣νατε̣.

γριχ̆όj ('Αργυρ.) ρ. ἐνερ.=ἀκονίζω, τροχίζω. τὸ παθ. γριχ̆όνεμ.

γρόζ̆ουλε̣-α (Σ)=κόκρ' εζέζε̣ σι σάτσ̈ε̣ κjι γjίνdετε̣ νdε̣ γρούνετ. πλ. γρόζ̆ουλjατε̣· καὶ μοδούλε̣-α ('Ελϐασ.) ὁ ἀρακᾶς πληθ. μοδούλjατε̣.

BKSH

καὶ κε̣λόγjε̣νε̣-ι (κλόγε̣ρι) πληθ. ιτε̣ ἡ αἶρα. τὸ ζιζάνιον τοῦ σίτου.

γρομε̣σίj (γ) ρ. οὐδ. ἐκβάλλω ἐκ τοῦ στόματος τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀέρια· ἐρεύγομαι.-καὶ γραμε̣σίj (γ) αὖ κjε̣ χ̄α σούμε̣, πρᾱμᾱ νdσίρ φρύμε̣ νγα γόjα.-καὶ γρομε̣σίj ἢ γρομε̣σίτ (τ).-χ̄απ γόjε̣νε̣ (Περμέτ).

γρομε̣σίνε̣-α γραμε̣σίνε̣-α (γ) ἡ ἀφῃρ. ἔννοια = ἡ ἐρωγή· ἔρευγμα.

γρ̣όνα-τε̣ (Μυζεκjέjα) = γρόπατε̣ κj' ι-κᾱ νγρᾱνε̣ ούjε̣τ' ε πουρρόϊτ ἴδ. γε̣ρρύεj.

γρόπε̣-α: πληθ. γρόπατε̣ = τάφρος, λάκκος [Σλαυϊστί: γρόπ = τάφος. Γερμαν. Grube, Graben, Ἀγγλ. grave = ὄρυγμα, τάφος].

γροπόj = ἀνοίγω τάφον, λάκκον.

γροπόρε-jα (Καβαjα-Βεράτ.) = κοιλάς, κοίλωμα. πληθ. γροπόρετε̣. καὶ γροπε̣σίνε̣-α· πληθ. γροπε̣σίνατε̣, γροπε̣σίρε̣-α (τ) πληθ. γροπε̣σίρατε̣.

γρόσ̌-ι πληθ. γρόσ̌τε̣: τὸ γρόσιον = μὲ 40 παράδες.

γρόσ̌ε̣-τε̣ (πληθ. μόνον) (Βερατ.)=τὰ φασόλια (γ) 2) ἐν γένει τὰ ὄσπρια (τ) ἡ φακὴ ἴδ. ρ̣ρύλε̣-α (τ).

γρούα-jα (τ) πληθ. γράτε̣ = γυνή, (γ) γνούα (= γυνή).

γρούε-jα (γ) γjύσμε̣ γρούαjε = γρόαj ε θύερ = μισόκοπη.

γρουμάσ-ζι (Ἀργυρ.) πληθ. γρουμάζετε̣ = λάρυγξ.

γρούμbουλε̣: ἐπιρ. συμμαζευτά, κουβάρι. (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων) ουπε̣ρμbλjόθνε̣ γρούμbουλε̣ = συμμαζώχθησαν κουβάρι. = ρ̣ρούδουρε̣ πισ̌τιέλουρε̣ πόσι λjε̣μσ̌.

γρουμbουλόj: ρημ. = πε̣σ̌τιέλε̣ γρούμbουλε̣: παθ. γρουμbουλόχ̄εμ.

γρούμbουλε̣-ι (γ.) ἴδ. γαμούλε-jα = σωρός. πληθ. γρούμbουjτε̣.

γρουνάρ̣-ι (γ) = σιτών, σιταποθήκη· πληθ. γρουνάρε̣τε̣.

γρούν-ι (γ) ὁ πληθ. λείπει = σῖτος καὶ γρουρ̣-ι (τ.) ἀρσ. γρούνε̣τε̣ (γ) καὶ γρούρε̣τε̣: οὐδ. = τὸ σιτάριον.

γρουνόρε-jα: αjο ἄρε̣ κjε̣ κα κjε̣νε̣ μbιέλε̣ γρούνε̣ = ἀγρὸς ἐσπαρμένος σῖτον. πληθ. γρουνόρετε̣.

γρούσ̌τ-ι πληθ. γρούσ̌τετε̣ (τ) καὶ γρουσ̌τατε̣ (γ) [ἑλλην. γρόνθος] ι bίε με γρούσ̌τ = τὸν κτυπῶ μὲ ταῖς γρονθιαῖς.

γρύκε̣-α: πληθ. γρύκατε̣: τὸ ἔσωθεν τοῦ λαιμοῦ. 2) τὸ στόμιον ὡς γρύκ ε πούσιτ = τὸ στόμιον τοῦ φρέατος. 3) κόλπος ὡς γρύκ'ε dέτιτ. = ὁ κόλπος τῆς θαλάσσης. 4) χαράδρα, στενὸν μεταξὺ δύο

BKSH

ὀρέων ὡς γρύκ'ε μάλj'τ=ἡ κλεισοῦρα τοῦ βουνοῦ. καὶ (γ) ὂκάλ'ε μάλjιτ.

γρυκε̱σίj-α (budi)=λαιμαργία πληθ. γρυκε̱σίτε̱.

γρυκε̱σούερ-όρι (γ)=λαίμαργος· ἴδ. γουὂπούερ-όρι. πληθ. γρυκε̱σό-ρε̱τε̱. καὶ συνῄρ. γρυκε̱σούρ-όρι. τὸ θηλ. γρυκε̱σόρε-jα ἴδ. γου-ὂπόρε-jα· πληθ. γρυκε̱σόρετε̱.

γρύκε̱σ-ι (γ.) ἀρσ. — γρύκε̱σε-jα θηλ. — τὸ πληθ. ἀρσ. γρύκε̱σιτε̱, θηλ. γρύκε̱σετε̱.

(ι-ε-τε̱-) γρυμόσουρε̱ (Βεράτ)=ι-ε-τε̱ dóbε̱τε̱=ι-ε-τε̱ λjίγε̱τε̱=ἀδύνατος, λιγνός, ἰσχνὸς -ὴ -όν.

(ι-ε-) γρύνjε̱=ἐπιθ. (ψωμὶ) σιταρένιο.=bούκ'ε γρύνjε̱. — καὶ (Σ) ι-ε-γρύjτε̱, ι-ε-γρύνε̱τε̱. (Κρούjα)

γυπ-ι (Σ)=κοινῶς τὸ λαμνί· γυπ' ι-πιστόλjε̱σε̱=τὸ λαμνὶ τοῦ πιστολιοῦ. ἴδ. ναβλί-α, ναμλjί-α (Σ).

Γj

γjά-jα (γ. budi)=ἡ θήρα, τὸ κυνήγιον. *γjάε-jα* (Σ), γjαχ̄-ου (τ), γjουτί-jα (Τυράν.) πληθ. γjουτίτε̱.

γjᾶ-jα: ὄνομα περιληπτ. τὸ πρᾶγμα Λατιν. res (γ) καὶ γjέ-jα (τ) 2) περιουσία, πλοῦτος γjαj' ε γjάλε̱=τὰ κτήνη, τὰ πρόβατα. 3) ἐπιρ. ἀρν.=οὐδέν, μηδέν σ' ε̱̃στε̱ γjε̱=δὲν εἶνε τίποτε· ἢ σ' ε̱ὂτε̱ γjε̱ κάφὂε̱=δὲν εἶνε τίποτε. — πε̱ρ πακ γjε̱ dέὂα τε̱ βρίτεμ=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ· ἴδ. ασγjᾶ, ασγjέ κουρρε̱γjᾶ (Σ).

γjᾶj-ᾶν-ᾶν (bogdan) ἴδ. γjεj-έν-έν (γ).

γjά-ι (Σ)=βόγκημα, βογκητός· ἴδ. νε̱κίμ-ι.

γjάj: ρημ. οὐδ. ἀόρ. γjάβα-ε-ου, μτχ. γjᾶμ (γ), γjάρε̱ (τ)=ὁμοιάζω. 2) τριτοπρόσωπον ρημ. με̱-τε̱-ι-να-ου-ου, γjᾶν=με-σε-τὸν ἢ τὴν-μας-σας-τοὺς ἢ τὰς=πρέπει, τερειάζει, ὁμοιάζει: ι γjᾶν τ' ετ=ὁμοιάζει τὸν πατέρα του, ι γjᾶν σ' έμε̱σε̱=ὁμοιάζει τὴν μητέρα. — κε̱jὸ ρρόβε̱ σ' τε̱ γjᾶν=αὐτὸ τὸ φόρεμα δὲν σοῦ πρέπει. γjᾶν τε̱ βέτε=πρέπει νὰ ὑπάγω, γjᾶν τε̱ bένj κε̱τε̱ πούνε̱=πρέπει νὰ κάμω αὐτὴ τὴ δουλειά. — σ' γjᾶν τε̱ bέντὂ κε̱τε̱ πούνε=δὲν πρέπει νὰ κάμῃς

BKSH

αὐτὴν τὴ δουλεχά. 3) τριτοπροσ.=συμβαίνει: κε̱ὅτου γjάου νjε̱χέρε̱= οὕτω συνέβη ποτέ. σ' γjάου αjό πούνε̱; = πῶς συνέβη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ; ἴδ. γodίτ.

γjάκ-ου: πληθ. γjάκνα-τε̱ (γ) γjάκρα-τε̱ (τ). αἷμα. 2) φόνος. μος bε̃ν γjάκ ε bόλjbε̱. (φράσις)=μὴ κάμῃς φονικόν.—κᾶμ ρε̱νε̱ μbε̱ γjάκ= διέπραξα φόνον, εἶμαι φονεύς. — μόρα γjάκουν' ε τ'ιμ-έτ, α τ'ιμβε̱λᾶ, α τ' ιμ bιρ, α μίκουτ τ' ίμ = ἔλαβον ἐκδίκησιν διὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός μου, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ τοῦ υἱοῦ μου ἢ τοῦ φίλου μου. 3) γjάκ = συγγεγὴς ἐξ αἵματος. — jέμι γjάκ = εἴμεθα συγγενεῖς.— γjάκου ούjε̱ σ' bε̱χετε̱ = τὸ αἷμα νερὸ δὲν γίνεται. — κοῦ ὅκε̱λj πλjακου, dέλj γjάκου = ὅπου πατεῖ ὁ γέρων ἐξέρχεται αἷμα. (παροιμ.).

γjάκε̱σ-ι = φονεύς, πληθ. γjάκε̱σιτε̱ - γjάκε̱σε-jα = ἡ φονεὺς πληθ. γjάκε̱σετε̱ - γjακε̱τούαρ - όρι (ἀρσ.) πληθ. γjακε̱τόρε̱τε̱. γjακε̱τόρε-jα πληθ. γjακε̱τόρετε̱. γjακατάρ-ι (Βερ·τ) πληθ. γjακατάρε̱τε̱, τὸ θηλ. γjακατάρε-jα γιακατάρετε̱.—καὶ γjακσούερ-όρι καὶ γjακσούρ-ορι πληθ. γjακσόρετε̱. τὸ θηλ. γjακσόρε-jα πληθ. γjακσόρετε̱.

γjακόνj : ρ. ἐνερ. (Περμέτ) ἴδ. ρ. περγjᾶκ. — (Ἀργυρ.) γjακε̱τόj.

γjακόνεμ (Περμέτ) ἴδ. περγjάκεμ - γjακε̱τόνεμ (Ἀργυρ.).

γjακε̱σίj-α (budi) = φόνος. πληθ. γjακε̱ὅίτε̱. — bᾶνj γjακε̱σίj = διαπράττω φόνον, φονεύω.

γjακόν-ι (budi), dὅκκόν-ι (Σ) = διάκονος, διᾶκος.

γjακ- bάμε̱σ-ι (γ) = ὁ μαχαιροβγάλτης, ὁ χύνων αἷμα (ἀνθρώπων) τὸ θηλ. γjακ-bάμε̱σε-jα· πληθ. γjακ-bάμε̱σιτε̱ ἀρσ. γjακ-bάμε̱σετε̱ θηλ.—γjαbε̱ρε̱σ-ι, γjακbέρε̱σε-jα θηλ. τὸ πληθ. γjακ-bέρε̱σιτε̱ ἀρσ. γιακbε̱ρε̱σετε̱ θηλ.

γjακούνd : (γ) γjακούνdι (γ), γjε̱κούντ (τ) γjικούνdι (t) = εἴς τι μέρος, κοινῶς εἰς κανὲν μέρος, μbε̱ὅdο βε̱ντ-ε κε̱ρκόβα πο σ'ε γjέτὅε̱ γjακούνdι = τὸν ἐζήτησα παντοῦ ἀλλὰ δὲν τὸν εὗρον εἰς κανὲν μέρος. —dοτε̱ jέτε̱ φὅέχουρε̱ γjε̱κούντ = θὰ εἶνε κρυμμένος εἰς κανὲν μέρος· ἀντιθ. ασγjακούνd (γ) ασγjακούνdι (γ) ασγjε̱κούντ (τ) ασγjε̱κοῦνdι (τ) κουρκούνd (Σ) κουρκούνdὶ (Σ).

γjάλε̱ = ἐπιρ. ζωντανῶς. jᾶμ γjάλε̱ = εἶμαι ζῶν. = ζῶ. ἴστε γjάλε̱ ι-άτι= ἔζη ὁ πατήρ του. — σ' ἆὅτε γjάλε̱ πο κᾶ βdέκουρ = δὲν ζῇ ἀλλ' ἀπέ-

θανεν. 2) σημ. ἀπαράλλακτος, ὅμοιος. ε bᾶνα γjάλε̱ σι ατε̱ = τὸ ἔκαμα ὅμοιον μὲ αὐτήν. — κε̱νdόν γjάλε̱ σι γjέλj = τραγουδεῖ ἀπαράλλακτα ὡς πετεινός. ι-γjάλε̱-ι ἐπιθ. = ζωντανὸς 2) ζωηρός· ἀντιθ. ι βdέκουνε̱ = θνητός. ε-γjάλε̱-α = ζωντανὴ 2) ζωηρά. — ἄὄτε̱ ι γjάλε̱ = εἶνε ζωντανός, εἶνε ζωηρός.

γjάλjμε̱-α (Σ. Βερατ) = σπάγγος, σχοινίον ψιλὸν πληθ. γjάλjματε̱ καὶ γjάλjμε̱-ι (τ) πληθ. γjελjμίτρετε̱.

γjαλjούσ-τρε̱-α (Μιρεdίτα) πληθ. γjαλjούὄτρατε̱ = παράθυρον. — γjάλπε̱-ι ἢ οὐδετέρως γjάλπε̱τε̱: πληθ. γjάλπε̱ρατε̱ = βούτυρον. καὶ (γ) τε̱ λjύνε̱-τε̱ οὐδ. ὁ πληθ. λείπει.

γjάμε̱-α (γ) = κακὴ εἴδησις (ἐπὶ θανάτου) ι έρδι γjᾶμα = τοῦ ἦλθε κακὴ εἴδησις. τ'άρθτε̱ γjάμᾶ. καὶ γjέμε̱-α. γjάμε̱-α (γ. budi) = ἀντήχησις, θρῆνος. γjᾶμ'ε μότιτ (γ) (Μαλjισία) = ἡ βροντὴ ἴδ. ὄκρέπι μότι (γεγ. Μαλεσία).

γjάμ-ι, = γjεμίμ-ι- πληθ. γjεμίμετε̱. γjιμίμ-ι. (γ) πληθ. γjᾶματε̱, γjε̱μίμέτε̱, γjιμίμετε̱ = ἀντήχησις, βοὴ 2 (Σ. budi) βόγκημα.

γjᾶμ (γ) γjαρε̱ (τ) μετοχ. τοῦ γjαj (γ. bogdan).

γjάνdε̱ρρε̱-α (γ), γjένdε̱ρρε̱-α (τ) πληθ. γjάνdε̱ρρατε̱ = ὁ ἀδήν, οἱ ἐληὲς κοινῶς τὰ γλυκάδια.

γjάνε̱-α (Βεράτ) = bαλτα κjε̱ λjε̱ λjούμι κουρ βε̱ρὄίν.

γjᾶνε̱ (γ) καὶ γjέρε̱ (τ) = ἐπιρ. = εὐρέως, φαρδιά. ἀντιθ. ι-ε-νγούὄτε̱.

(ι) *γjᾶνε̱* (γ) ι γjέρε̱· πλατύς, εὐρύς.

(ε) *γjᾶνε̱* = ε γjέρε̱ = πλατεῖα, εὐρεῖα.

(τε) *γjάνε̱τε̱*, (γ) = τε̱ γjέρε̱τε̱ (τ) = τὸ πλάτος, τὸ εὖρος.

γjανόj (γ) ἴδ. σγjανόj (γ) σγjερόνj (τ) γjερόνj (τ).

γjανόχεμ (γ) ἴδ. σγjανόχεμ (γ) σγερόνεμ (τ) γjερόνεμ (τ).

γjάρπε̱νε̱ (budi) (γ). γjάρπε̱ρε̱ (τ) = ὄφις. πληθ. γjάρπε̱νατε̱ (Ἐλβασ.) γjάρπε̱νιτε̱, γjαρπάνj-τε̱ καὶ γjερπίνjτε̱ [ἴδ. Ἑλλην. Ηερπω, σερπω = ἕρπω].

γιάρε̱ (τ) μετχ. τοῦ ρημ. γjάμ ὃ ἴδε.

γjάσ-ατ-ατ· (Σ) ἴδ. σγjασ-ατ-ατ. ρῆμα.

γjάτεμ ἴδ. σγjάτεμ.

γjάσε-jα (bogdan) καὶ γjασε̱-α = ὁμοιότης· πληθ. γjάσετε̱ καὶ σατε̱.

γjάσ καὶ νγjάσ-έτ-έτ (Κόρτὄα) με̱-τε̱-ι νγjετ = με-σε τὸν ὁμοιάζει.

ι νγjάσ = τὸν ὁμοιάζω.-καὶ πε̱ργjάσ (τ). με̱-τε̱-ι-νκ-ου-ου γjάσ = με-σὲ-τὸν-μᾶς-σᾶς-τοὺς ὁμοιάζει.

(ι) *γjάσιμ-ι*: ἀρσ. = εὐπρεπής· πληθ. τε̱ γjάσιμιτε̱.

(ε) *γjάσιμε-jα* θηλ. πλ. τε̱ γjάσιμετε̱.-καὶ ι γjασέμ-ι ἀρσ. ε γjασέμε-jα θηλ. πληθ. τε̱ γjασέμιτε̱ ἀρσ. τε̱ γjασέμετε̱-θηλ.

γjάσ̈τε̱: ἀριθμ. = ἕξ. 6.-γjάσ̈τε̱-μbε̱-διέτε̱ = δέκα ἕξ καὶ γjάσ̈τε μbε̱ δίτε̱ (γ) καὶ γjάσ̈τε̱ μbε̱ δέτε̱ (γ).

γjασ̈τε-διέτε̱ = ἑξήκοντα· καὶ γjασ̈τε-δίτε-γjαστε-δέτε.

ι γjάσ̈τε̱-ι ε-γjάστε̱-α = ἕκτος-ἕκτη.

γjαστε̱με̱ζάj: πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρ. = ἑξαπλῶς (Περμέτ).

(ι) *γjάσ̈τε̱με̱στε̱-ι* (Περμέτ.) = ἑξαπλοῦς.

(ε) *γjάσ̈τε̱με̱στε̱-α*: θηλ. = ἑξαπλῆ.

γjαστε̱με̱ζόνj: ρ. ἐνεργ. = κάμνω ἑξαπλοῦν, ἑξαπλασιάζω· τὸ παθητ. γjασ̈τε̱με̱ζόνεμ (Περμέτ).

γjασ̈τίσ-ι = ἡ ἑξὰς τὸ θηλ. γjασ̈τέσε-jα· ἡ ἑξάς.

γjασ̈τε̱σε̱: ἐπίρ. = ἑξαχῶς, ἑξαχῆ κατὰ ἕξ τρόπους.

γjάτε̱: ἐπίρ. = μακρῶς· γλjάτε̱ (Ὕδρα-Ἰταλο-Ἀλβανικόν).

(ι) *γjάτε̱-ι* = ὁ μακρὸς ε-γjάτε̱-α = ἡ μακρὰ καὶ (ι-ε) γλjάτε̱: ἀντιθ. ι-ε σ̈κούρτε̱νε̱ (γ) ι-ε-σ̈κούρτε̱ρε̱ (τ).

γjατόj: ρῆμα ἐνεργ. = μακρύνω, bε̃j τε̱ γjάτε̱: ἀντιθ. σ̈κουρτόj.—καὶ νγατόj (γ. τ.) τὸ παθ. γjατόχ̌εμ-νγατόχ̌εμ (τ).

γjατάρ-ι (bogdan) πληθ. γjατάρε̱-τε̱ = κυνηγός.—τὸ θηλ. γjατάρέ-jα πληθ. γjατάρετε̱.—γjατούκρ-όρι· πληθ. γjατόρε̱τε̱ καὶ γjαχ̌τάρ-άρι πληθ. γjαχ̌τάρε̱τε̱· τὸ θηλ. γjαχ̌τάρε-jα πληθ. γjαχτάρετε̱.—γjατόρε-jα = ἡ κυνηγὸς πληθ. ετε̱ καὶ γjουετάρε-jα πληθ. γjουε-τάρετε̱.—καὶ ἀρσ. γjουτάρ-ι· πληθ. γjουτάρε̱τε̱.—τὸ θηλ γjου-τάρε-jα πληθ. γjουτάρετε̱.

γjάχ̌-ου (τ) ἴδ. γjᾰ-jα (γ).

γjε̱-jα (τ) ἴδ. γjᾰ-jα· ὁ πληθ. λείπει.

γjέγjεμ: (budi-γ-τ.) ρ. ἀποθ. = ἀκούω. ἴδ dε̱γjόj, νdε̱γjόj, νdεγjόj. φρᾶσις: σ' αστε̱ πᾶμ ε γjέγjουνε̱ = ἀόρατον καὶ ἀνήκουστον πρᾶγμα. τε̱ γjέγjουνε̱-ιτε̱ (budi) = ἡ ἀκοή.

(ι)-*γjέγjεσ̈ιμ-ι* (budi) εὐπειθὴς ἴδ. ι νdε̱γjουέσ̈ιμ-ι.

(ε)-*γjέγjεσ̈ιμε-jα*: θηλ. ἴδ. ε-νdε̱γjουέσ̈ιμε̱-jα.

γjε̱ζᾶρ-ι (Περμέτ.) ἴδ. γjιζᾶρ-ι: πληθ. γjεζάρε̱τε̱.

γjέθ-ι (Σ) πληθ. γjέθ-τε̱ τὰ (πυκνὰ) φύλλα τῶν δένδρων, καὶ

γjέθε-jα (γ. τ.) καὶ φλjέτε̱-α πληθ. φλέτε̱τε̱.-γjεθε̱σόj (γ) ρ. οὐδ. κοινῶς ξανοίγω τὰ φύλλα. γjεθε̱σόjε̱νε̱ dρούτε̱ = τσ̈έλjινε̱ dρούνjτε̱ = ξανοίγουν τὰ φύλλα. ἴδ. γε̱λόj.

γjε̱̄j: (γ) ρ. ἐνερ. = εὑρίσκω ἀντιθ. χ̊ουπ, (Σ) χ̊ούμπ, χ̊ουμbάσ γjένj (τ) μ.τ.χ. γjέτουνε̱ (γ) καὶ τρεσ (Σ) ρημ. Bdίρ, Bbάρ, bιρ (Σ), bαρ (Τσ̈άμ).

γjεj μετοχ. γjέτουρε̱ (τ): ι έρθνε̱ τε̱ γjέτουρατε̱ (Περμέτ.) = τῆς ἦλθον τὰ ἔμμηνα (ἐπὶ γυναικῶν).

γjεκούνd ἴδ. γjακούνd.—γjεκούνdι—ἴδ. γjακούνdι.

γjελj-ι : πληθ. γjέλjατε̱ = ἀλέκτωρ, πετεινός.—καὶ κε̱νdέσ-ι (= ὁ ᾄδων, ὁ ψάλτης) (Περμέτ.) γjέλjε πούλjε̱ = ἀλέκτωρ· πρὸς διάκρισιν ἄλλων. γjέλjε dέτι, ἰνδιᾶνος, γάλλος.—καὶ καπόσ̈-ι καὶ κοκόσ̈ ι (Ἀργυρ.). γjελj-γρεκ-ου (Ἐλβασ.) νjε̱ φάρε̱ γjελjι κjε̱ λjεν πα πούπουλα μbασε̱νdάϊ ζε̱νε̱ ε ι dάλjε̱νε̱ λέγεται καὶ γjελj-κοκότ (Σ).

(ι) *γjέλbε̱ρε̱-ι* ἀρσ. = ὠχρός, χλωμός, πράσινος τὸ θηλ.

(ε) *γjέλjbε̱ρε̱-α* = ὠχρά, κιτρίνη.—ἴδ. ι-ε πρέσ̈τε̱. ι-ε-ρίμτε̱.

γελjbε̱ρόj : ρημ. ἐνερ. = πρασινίζω.

γjελbε̱ρόχ̊εμ: παθητ. = πρασινίζομαι· καὶ γjελbε̱ρόνεμ.

γjελbάbε̱-α (Dίbρα)??? dσιdσε̱λίμε̱-α πληθ. γjελjbέbε̱τε̱.

γjέλε̱-α πληθ. γjελε̱-τε̱ = τὸ φαγητόν. γjέλ'ε bουρbουλjέτουρε̱ (Περμέτ.) = ἀρτημένον φαγητόν, πασχαλινόν· ἀντιθ. γέλjε̱ κρεσ̈μόρε = νηστίσιμον φαγητὸν (τ) καὶ γjέλε̱ ι μασ̈ε̱νύρε̱ (Περμέτ.) = τεσσαρακοστινὸν φαγητόν.

γjελίνj (Βεράτ.) = ψάχνω διὰ τοῦ ράμφους πρὸς τροφήν· σ̈ικόj κε̱τού ε ατιέ μος γjενj γjε̱ πε̱ρ τε̱ νγρένε̱· πο γjελίνj πούλjα· ἴδ. γjέλε̱-α.

γjελῖνj (budi - Τοσκ - bogdan) ρ. οὐδ. = μbαχ̊εμ ι γjάλε̱, 2) ψάχνω πρὸς τροφὴν διὰ νὰ ζήσω. — νjερίου γjελῖν με bούκε̱ = ρρόνε̱ με bούκε̱ (bogdan) ἴδ. ρρόj, jετόj.

γjέλουνε̱ (budi) καὶ γjέλμ (budi) μτχ. = με ρρούεμ.

γjελῖνj - ῖν - ῖν (bogdan) ρ. οὐδ. = ζῶ, διάγω τὸν βίον, κοινῶς περνῶ τὴν ζωήν· σ̈κονj jέτε̱νε̱. γjελίνjε̱με̱ νdε̱ νjε̱ σ̈τε̱πί = ζῶμεν (κατοικοῦμεν) εἰς μίαν οἰκίαν. — κᾶμ γjελίτουνε̱ σ̈ούμε̱ βιέτ νdε̱ δε̱̄τ τ'

BKSH

A'ρbε̱νιτ = ἔζησα πολλὰ ἔτη εἰς τὴν 'Αλβανίαν. — με γjε̱λίτουνε̱ νdε̱ κε̱τε̱ jέτε̱ = διάγειν τὸν παρόντα βίον, αἰῶνα. — ἀόριστος γjε̱λίτα-ε-ι, μτχ. γjελῖτουνε̱.

γjε̱με̱-α = γjάμε̱-α (γ).

γjεμε-μάθ-δι (Βερατ.) = κακόμοιρος· πληθ. γjε̱με̱-μbε̱δένjτε̱.

γjε̱με̱-μάδε-jα πληθ. γjεμε̱-μεδᾶτε̱ θηλ. = ἡ κακομοίρα.

γjεμίμ-ι (τ) καὶ γjιμίμ-ι (γ): πληθ. γjεμίμετε̱-γjιμίμετε̱· ἴδ. ρημ. γjεμόj (τ), γjιμόj (γ).

γjεμόj (τ) καὶ γjιμόj (γ): ρ. = βροντῶ, ἠχῶ, ἀντηχῶ ἐπὶ κυμάτων τῆς θαλάσσης, ἐπὶ βροντῆς, καὶ σωμάτων ἀντηχούντων· σημ. καὶ διώκω (γ) ἴδ. νdιέκ (Σ) ἴδ καὶ νεκόj. — γjεμόjε̱νε̱ μάλjετε̱ = βοΐζουν τὰ βουνά· γjε̱μόν dέτι = βρέμεται ἡ θάλασσα.

γjέμπ-bι ἢ γjεμ-ι (γ) πληθ. γjέμbατε̱ = τὸ ἀγκάθι.

γjέμbατö-ι (Βεράτ.) ἴδ. θε̱ρέτσ-κε̱-α καὶ

γjέμπ-γομάρι = γομαράγκαθο.

γjε̱νdε̱jε-jα (τ) πληθ. γjε̱νdε̱jετε̱ καὶ γjινdε̱jε-jα (bogdan budi) ὄχλος, λαός, πλῆθος· 2) συγγενής.— πληθ. γjίνdε̱jετε̱· καὶ γjινd-ι (bogdan).

γjε̱νdεμ καὶ γjίνdεμ (τ. γ) εὑρίσκομαι, ἀντιθ. χ̌ουμbάσ. γjίνdεμ κέκj ('Ελβασ.) = σεληνιάζομαι. — μτχ. γjέντουρε̱ (τ) καὶ γjινdουνε̱ (γ).

γjε̱νῖj-α (budi) = λαός, συγγενεῖς· ὄνομα πέριληπτικόν, ἡ συγγένεια· καὶ γjινίj-α (bogdan) καὶ γjερί-α ('Αργυρ.) = ἡ συγγένεια.

γjε̱νdε̱ρρε̱-α (τ) ἴδ. γjάνdε̱ρρε̱-α.

γjε̱̃π-ι: πληθ. γjε̱̃πατε̱ (γ. 'Ελβασ.). = γjέρι ὃ ἴδ.

γjέρ-ι = νjε̱ ö̈τᾶζε̱ πόσι μῖ κjι χ̌α ἀρρε̱ = κέτε̱ρρ (Βεράτ.).

γjέρ (Τοσκ. Βερατ. Πεσμέτ.), γjέρα ('Αργυρ.), νγjερ ('Ελβασ.) (Καβάjα), νγjετö̃ ἢ ανγjέτö̃ (Τυράν.) ἐπιρ. χρον. = ἕως, μέχρι· π. χ. νγjερ κε̱σάj dίτε = μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας· καὶ κjυρ κε̱σάj dίτε, = ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν· νγjυτö̃ καὶ κύτö̃ (Σ. budi-γ). — γjέρμε̱ σοτ = ἕως σήμερον· καὶ μjετ, (budi. μbιερ (Κρούjα) dέρι ἢ αdέρι ἢ dερ (Σ) καὶ γjερσᾶ, νγjερσᾶ. dερσᾶ = ἐν ὅσῳ, ἕως ὅτου. — νγjερ κετού, νγjερ ατύ = ἕως ἐδῶ. νdjέρε̱ budi-bogdan) καὶ νdjέρι. νdῦ, εdῦj, νdυτö̃ (γ).

γjέρbε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. γjέρbατε̱· = ἡ σταγών, ψεκάς.—καὶ πίκε̱-α πληθ. πίκατε̱. τσίκε̱-α πληθ. τσίκατε̱.

γjερbόj: ρ. οὐδ. = στάζω· καὶ πικόj, (Σ)-τσ̈ικόj.—γjερbόν σ̈τε̱πία = τσικὸν σ̈τε̱πία = στάζει ἡ οἰκία.

γjερdέκ-ου (Σ) ἴδ. γjιρdέκ-ου (Τυραν.) πλ.—ε̱τε· (λέξις Τουρκ.).

Γjέργjε̱ν-ι : χωρίον τοῦ Ἐλβασανίου.

γjερδίσ̈τε̱-α: πληθ. γjερδίσ̈τατε̱· νjε̱ φάρε̱ dρούρι κjε̱ bε̄ν λjούλjε τε̱ κούκjε εδὲ ε χ̆ανε̱ δῑτε̱.

γjέρε̱ (τ) ἐπίρ. ἴδ. γjάνε̱ (γ).

(ι-ε-τε) *γjέρε̱*· ἴδ. ι-ε-τε̱ γjάνε̱ (γ).

Γjε̄ρκj-γj = ὁ Γεώργιος, ὄνομα κύριον.

γjερόνj (τ) ἴδ. γjανόj· τὸ παθ. γjερόνεμ (τ) ἴδ. σγερόνεμ σγjανόχ̆εμ (γ) καὶ νγjερόνεμ (Περμέτ).

γjερσᾶ καὶ νγjερσᾶ: ἐπιρ. = ἕως ὅτου: νγερσᾶ τε̱ βίνjε̱ ε πασταjμεjα = ἕως ὅτου ἔλθῃ τὸ τέλος αὐτοῦ.

γjετί: ἐπιρ. (τ) = ἀλλοῦ· γjέτι (γ) νγjέτι (Σ) καὶ γjέτκε̱ (τ).

γjετκε̱ζε̱-α: (τ) ι θόνε̱ ατυ βέντι τεκ μbύλεν πατάτε.

γjέτουρε̱: μετοχ. τοῦ γjενj = εὑρίσκω· καὶ (γ) γjέτουνε̱.

(τε̱) *γjέτουρ-ιτε̱*: εὕρημα—τὸ τί εὑρίσκει τις.

(τε) *γjένdουριτε̱* = τὸ πῶς εὑρίσκεται.

γjεχ̆ένε̱-α = γέενα, κόλασις· πληθ. γjεχ̆ένατε̱.

γjῑν-ι, γjῑ-ρι (τ), γjῑ-ου (budi-bogdan) = μαστός, ὁ κόλπος, πληθ. γjῑj-τε̱· άπ γjῑj-τε̱ dιάλιτ = βυζαίνω τὸ παιδί, = άπ σίσε̱.

γjιζάρ-ι (Περμέτ.) καὶ νγjιζάρ-ι· ὁ ὑποτυροκόμος, βοηθὸς τοῦ τυροκόμου ἴδ. γjίζε̱-α.—σ̈τοπάν-ι· bάdσ̈ο-jα (πληθ.) γjιζάρε̱τε̱ καὶ νγjιζάρε̱τε̱.

γjίζε̱-α: εἶδος τυροῦ παραγομένου ἐξ ὀξυγάλακτος.

γjίθε̱: ἐπιθ. ἀρσ. καὶ θηλ. = ὅλος-η· πᾶς-πᾶσα.—πληθ. γjίθε̱ καὶ τε̱ γjίθε̱ = ὅλοι, ὅλαι.—γjίθε̱ bούρρατε̱ = τε̱ γjίθε̱ bούρρατε̱ = πάντες οἱ ἄνδρες.—γjίθε̱ γράτε̱ καὶ τε̱ γjίθα γράτε̱ = πᾶσαι αἱ γυναῖκες.—γjίθε̱ bότα = ὅλος ὁ κόσμος· οὐδ. τε̱ γjίθε̱ = ε χ̆ᾶνγρα τε̱ γjίθε̱ = τὸ ἔφαγα ὅλον.

γjίθαζι: ἐπίρ. = γενικῶς.—γjιθε̱σέj (γ. τ. bogdan) = κρεjτ = ὅλως διόλου, ὁλοτελῶς.

γjιθεκούjναj (budi) ἀντὶ γjιθεκούιj.

γjιθε-ανdἕj (Τυραν.)=παντοῦ, πανταχοῦ. —γjιθεκού=γjιθε κουνdό=πανταχοῦ-γjιθ' αῦ, γjιθ' αjό, γιθ' ατά=τηλικοῦτος, τηλικαύτη· καὶ γjίθεκύ, γjιθε κjό.— μάτσια χάνγρι γιθ' ατὲ μῖ=ἡ γαλῆ ἔφαγε τόσον μέγαν μῦν· γjιθενjι (γ)=γjιθενjε=πάντοτε ὁλονέν. —γjιθεκjίσ̈ ('Ελβασ.) ἐπιρ.=τὸ σύνολον, τὸ ὅλον ὁμοῦ· π.χ. γjιθε κjισ̈ πατ jα δά ατί =πᾶν ὅτι εἶχεν ἔδωκεν αὐτῷ· γjίθε νjερζιτ σ' μουντ τα bᾶνjε κετε πούνε πο αύ κjε dι=τσ̈' do νjερὶ σ' μούντ....=πᾶς ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο, παρὰ αὐτὸς ὅστις γνωρίζει με γjιθε dούερ φιάλjεσ̈ (budi)=με τσ̈ do φάιε φιάλjεσ̈=μὲ κάθε εἶδος λόγων.—γjιθεκούσ̈ (Σ. bogdan) γεν. κοινοῦ·=πᾶς, ἕκαστος, πᾶς τις. —γεν. γjίθε κούιjτ, αἰτ. γjίθε κενd καὶ γjίθε κάνd (γ) γjίθε κουσ̈dό:=ἕκαστος δήποτε, πᾶς δήποτε· γjιθε-σι-τσίλι=ἕκαστος· ἀρσ. καὶ γjιθ' ι τσίλjι γjιθεσι-τσίλjα=ἑκάστη· θηλ. καὶ γjιθ' ε τσίλjα γjιθε-σε-σὶ=ὅπως δήποτε, καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον· γjιθε πρέj μέjε,-τέjε-ατι=ἐξ αἰτίας μου-σου-αὐτοῦ· γjίθε πρεj νέσ̈-jουσ̈-ατύνε=ἐξ αἰτίας ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· γjιθε ούνε-τυ-αῦ-να, jου-ατά· ἐγὼ-σὺ-αὐτὸς ἡμεῖς-ὑμεῖς-αὐτοί (ἥμην ἡ αἰτία).— γjίθε τσ̈ do=πᾶν ὅτι θέλεις, πᾶν εἶδος. —γjιθε κjίσ̈:=τὸ ὅλον· τὸ πᾶν· γjιθε τσ̈ φάρε γjᾶjε=παντοδαπά, παντοῖα, διάφορα, ποικίλα.-καὶ γjίθε τσ̈' φάρεσ̈-γίθε φάρεσ̈-γjίθε τσ̈' μος-γjίθε κjίσ̈.—γjιθε-κούνdι=παντοῦ εἰς ἅπαντα τὰ μερη· γjίθε κjίσ̈ κουjτὸν νjερίου=γjίθε τσ̈' κουjτόν νjερίου=πᾶν ὅτι σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος. —μbε γjίθε βεντ=μbε τσ̈' do βέντ=εἰς πάντα τόπον. —περ γjίθε χέρε=περ τσ̈' do χέρε=εἰς πᾶσαν στιγμήν· περ γjίθε μbρᾶμε=περ τσ̈' do μbρᾶμε=ἀνὰ πᾶσαν, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν· γjίθε νjερίj=(budi)=τσ̈' do νjερῖ=πᾶς ἄνθρωπος· περ γjίθε ανε=μbε τσ̈' do άνε=εἰς πᾶν μέρος. —γjίθε μπκάτ ε γjίθε φιάλjε κjι ᾶσ̈τε bάαμ ε φόλjε (dudi)=πᾶν ἔργον καὶ πᾶς λόγος=τσ̈' do πούνε ε τσ̈' do φιάλjε.

γjιμίμ-ι (γ) ἴδ. γjεμίμ-ι (τ) πληθ. γjιμίμετε.

γjιμόj (γ) ρ. ἴδ. γjεμόj.

γjίνγjερε-α (Περμ.) πληθ. γjίνγjερατε· ἴδ. γρασ̈ίνε-α.

γjίνd-ι (bogdan) ἴδ. γjένdεjε-jα.

γjίνdεjε-jα: πληθ. γjίνdετε.

γjίνdεμ: ἴδ. γjένdεμ (τ) γjίνdουνε μετοχ. τοῦ γjίνdεμ.

γjινίj-α (bogdan) ὄν. περ. =οἱ συγγενεῖς· γjινίjα ε τιj=οἱ συγγενεῖς του· καὶ γjιρῖ-('Αργυρ.).

γjινγάλε-α (Σ) πληθ. γjινγάλατε=τέττιξ=τσίντσιρας· καὶ κενγάλε-α (Σ) πληθ. κενγάλατε.

γjιρdέκ-ου καὶ γjερdέκ-ου (Τυρ. Σ) λέξις Τουρκ. (ἐκ τοῦ γjερdίκ= εἰσῆλθον)=ὁ νυμφικὸς θάλαμος εἰς ὅν εἰσέρχεται ὁ νυμφίος.

γjιρί-α ('Αργυρ.) ἴδ. γjινί-α (γεγ.) ἢ γjινίj-α.

γjιὅτ-ι (τ) πληθ. γjίὅτρατε ἴδ. γιὅτ-ι.

γjινέὅτρε-α εἶδος δένδρου· πληθ. γjινέὅτρατε.

Γjινοκάστρε-α (γ)='Αργυρόκαστρον· καὶ Γjιροκάστρε-α (τ).

Γjινοκαστρίτε καὶ Γjιροκαστρίτε πληθ. Γjιροκαστρίτε-τε τὸ θηλ. Γjιροκαστρίτε-jα: ὁ κάτοικος τοῦ 'Αργυροκάστρου.

γjίὅτε-jα (Καβ. Βεράτ.) ἴδ. γίὅτε-jα (Τυρ.) πληθ. γjίὅτετε· καὶ γεὅτέζε-α ('Ελβασ.) πληθ. γεστέζατε.

γjόbε-α (γ)=πρόστιμον.

γjοbάρ-ι (Σ)=αὔ κjε βε̄ γjόbε=ὁ ἐπιβάλλων τὸ πρόστιμον· πληθ. γjοbάρε-τε.

γjόλε-τε (πληθ.) (Π(ρ)μέτ.) πλάκες ἐφ' ὧν θέτουσιν ἅλας ἵνα φάγωσι τὰ πρόβατα.

(ι) *γjόρε-ι* (ἀρσ.) (τ)=ὀρφανός, κακόμοιρος· ι νγράτε, ι-bόρφενε.

(ε) *γjόρε-α* (θηλ. (τ)=ὀρφανὴ ε μjέρα, ε νγράτε, ε βόρφενε σί μbέτε κὅὅτού μορε ι γjόρι=πῶς ἔμεινες ἔτσι κακόμοιρε; djέμ τε γjόρε= ὀρφανὰ παιδία.

γjούαj: (τ)· ῥημ. ἐνερ.=κυνηγῶ, θηρεύω· καὶ γjούεj καὶ γjούενj (budi) ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ (Σ) ἴδ. κοdί-, (τ) κjελόj ('Ελβασ.) ἀόρ. γούαj-τα-ε-ι (τ) καὶ γέjτα-ε-ι· (γ) καὶ γjούj ἀόρ. γjούjτα (γ. συνῃρ.) μετοχ. γούαjτουρε (τ) γούεjτουνε (γ) καὶ γjούjτουνε συνῃρ. καὶ γjουμ· (budi) ε-γjούαjτα μὲ γούρ=ε κοdίτα μὲ γουρ=ε κjελόbα μὲ γουρ.=τὸν ἐκυνήγησα μὲ πέτραις.

γjουετάρ-ι ἴδ. γjατάρ-ι πληθ. γjουετάρετε τὸ θηλυκόν. γjουετάρε-jα (γ) ἴδ. γjατάρε-jα πληθ. γjουετάρετε καὶ γjουτάρ-ι (γ) πληθ. γjουτάρετε τὸ θηλυκὸν γjουτάρε-jα (τ) πληθ. γjουτάρετε.

γjουκάτε-α=κριτήριον· πληθ. γjουκάτατε.

BKSH

γjουκατέσ̈-ι (γ. τ. budi) ἴδ. γjυκατάρ-ι πληθ.—τέσ̈ιτ̱ε καὶ γjυκάτ̱εσ̈-ι πληθ. γjυκατέσ̈ιτ̱ε.

γjουκατέσ̈ε-jα καὶ γjυκατέσ̈ε-jα: θηλ. ἴδ. γjυκατάρε-jα πληθ. γjουκατέσ̈ετ̱ε καὶ γjυκατέσ̈ετ̱ε.

γjουκόj καὶ γjουκόνj: ἴδ. γjυκόj καὶ γjυκόνj τὸ παθ. γjουκόχ̈εμ καὶ γjουκόνεμ (τ) ἴδ. γjυκόχ̈εμ, γjυκόνεμ.

γjούμ̱ε-ι [Ἑλλην. ὕπνος]· γεν. γjούμιτ, αἰτ. γjούμ̱εν̱ε: -μ̱ε μόρι γjούμι =μὲ πῆρεν ὁ ὕπνος· ἢ μ̱ε ζούνι γjοῦμι (γ)=μ' ἔπιασεν ὁ ὕπνος· μ̱ε ζούρι γjούμι (τ)—μὲ dόλλι γjούμι=μ' ἐβγῆκεν ὁ ὕπνος.—κᾶμ γjούμ̱ε=μ̱ε βιὲν γjούμ̱ε.=ἔχω ὕπνον, νυστάζω. —ἀντιθ. σ' κᾶμ γjούμ̱ε, σ' μ̱ε βιὲν γjούμ̱ε=δὲν ἔχω ὕπνον.—ὁ πληθ. λείπει.

γjούμ̱ε-ζ̈ι-ου (Βερατ.) κακόμοιρος· πληθ. γjουμ̱ε-ζέσ-τ̱ε.

γjουμ̱ε-ζέζ̱ε-α (Βερατ.) θηλ. ἡ κακόμοιρη· πληθ. γjουμ̱εζέζατ̱ε.

γjουμάσ̈-ι ('Αργυρ.) ἀρσ. (ὑπναρᾶς)=αὔ κj̱ε φλ̱ε σ̈ούμ̱ε.—πληθ. γjουμάσ̈ετ̱ε: τὸ θηλ. γjουμάσ̈ε-jα πληθ. σ̈ετ̱ε.—γjουμάτσ̈-ι ἀρσ. γjουμάτσε-jα θηλ. (Καβ.) πληθ. τοῦ ἀρσ. γjουμάτσ̈ετ̱ε, τοῦ θηλ. γjουμάτσετ̱ε καὶ γjούμ̱ε-μάθ-δι (Βερατ.) ἀρσ.—γjουμ̱ε-μάδε-jα θηλ. πληθ. γjουμ̱ε-μ̱εδένjτ̱ε ἀρσ.—γjουμ̱ε-μ̱εδάτ̱ε θηλ. γjούμ̱ε-ρένḏε-ι: (γ) ἀρσ.=αὔ κj̱ε κᾶ γjουμ̱ε τ̱ε ρένḏε.—γjούμε-ρένḏε-α (γ) θηλ. αjό κj̱ε κα γjούμ̱ε τ̱ε ρένḏε.—γjούμ̱ε-λjέχ̈ετ̱ε-ι: ἀρσ. αὔ κj̱ε κᾶ γjούμ̱ε τ̱ε λjέχ̈ετ̱ε (γ) γjούμ̱ε-λjεχ̈ετ̱ε-α: θηλ. αjό κj̱ε κᾶ γjούμ̱ε τε λjέχ̈ετ̱ε.

γjοῦ-νι (γ) καὶ γjοῦ-ρι (τ) πληθ. γjοῦνj-τ̱ε· [παραβαλ. Ἑλλην. γόνυ].

γjούρ̱ (γ. Μαλεσία) ἴδ. γουρ. πληθ. γjούρ̱ετ̱ε· (Μαλεσία).

γjούρ̱μ̱ε-α πληθ. γjούρ̱ματ̱ε=τὰ ἴχνη· καὶ γjύρ̱μ̱ε-α (Τυραν.) πληθ. γjύρ̱ματ̱ε.

γjουτάρ̱-ι (γ. συνηρ.) ἴδ. γjουετάρ-ι· πληθ. γjουτάρ̱ετ̱ε.

γjουτάρ̱ε-jα (γ. συνηρ.) ἴδ. γjουετάρε-jα πληθ. γjουτάρετ̱ε.

γjού-νι (bogdan)=ἡ σπορὰ καταγωγῆς· πρεj γjούνιτ 'Αβράμιτ= ἐκ τῆς σπορᾶς τοῦ 'Αβράμ—γjού-νι=οἱ ἀπόγονοι.

γjουτί-α: ἴδ. γjα-jα: πληθ. γjουτῖτ̱ε· (Τυραν.).

γjούχ̱̈ε-α (γ) (τ) πληθ. γjούχ̱̈ετ̱ε καὶ γjούχ̱̈ενατ̱ε (γ) καὶ (τ) γjούχ̱̈ερατ̱ε καὶ γjούχ̈ου-jα (γ. budi) πληθ. γjούχ̈ουτ̱ε· καὶ γjούχ̈ουν̱ε-α

πληθ. γjούχουνατε̱ ἴδ. γλjούχ̱ε̱-α = γλῶσσα. — γjούχ̱ε̱-μbάjτουνε̱-ι (γ) = βραδύγλωσσος καὶ γjούχ̱ε̱-μbάjτουρε̱ γjούχ̱ε̱-μbάjτουνε̱-α (γ) θηλ. ἡ βραδύγλωσσος, γjουχ̱ε̱-μbάjτουρε̱-α (τ).

γjούχ̱εμ: παθητ. τοῦ γjούαj.

γjυκάτε̱-α = ἴδ. γjουκάτε̱-α: πληθ. γjυκάτατε̱.

γjυκατέσ-ι (bogdan) (ἀρσ.) ἴδ. γjυκατάρ-ι· πλ. γjυκάτε̱σιτε̱ γjυκάτε̱σε-jα (bogdan) θηλ. ἴδ. γjυκατάρε-jα.— θηλ. γjυκάτε̱σετε̱.

γjύκj-ι πληθ. γjύκjετε̱ (bogdan-Τοσκ.-budi) = κρίσις, συμφωνία, συνθήκη. — κε̱ὂτού ε κε̄μι bάμε̱ με γjύκj = οὕτως ἐσυμφωνήσαμεν = τοιαύτην συμφωνίαν ἐκάμαμεν.

γjυκjε̱τάρ-ι ἀρσ. γjυκjε̱τάρε-jα θηλ. = κριτής, δικαστής.— γjυκάτε̱σ-ι (bogdan) ἀρσ. γjυκάτε̱σε-jα (bogdan) θηλ. πληθ. γjυκατάρε̱τε̱ (ἀρσ.) γjυκατάρετε̱ (θηλ.) καὶ γjυκάτε̱σιτε̱ ἀρσ.— γjυκάτε̱σετε̱ θηλ.

γjυκόj ἢ γjυκόνj: ρ. ἐν. = κρίνω, δικάζω, γνωμοδοτῶ.— γjυκόj dρέjτε̱ = κρίνω δικαίως. — γjυκόj ὂτρέμbε̱τε̱ = κρίνω ἀδίκως. — γjυκόχ̱εμ (γ) καὶ γjυκόνεμ (τ) παθητ.

γjυλπᾶνε̱ (γ) πληθ. γjυλπᾶνατε̱ = βελόνη· ραφίς.— γjυλπέρε̱-α (τ) πληθ. γjυλπέρατε̱ [ἴδ. νγούλ-πέ-νι καὶ πέ-ρι (τ)].

γjυλπε̱νύρ-ι (γ) = σακκοβελόνη, σακκοράφα· καὶ γjυλπε̄ρύερ-όρι (Ἀργυρ) ἡ ἀκέστρα, βελόνη μεγάλη.— ἴδ. καὶ κε̱ρρίγε̱-α (Βεράτ).

γjύμε̱σε̱-α: πληθ. γjύμε̱σατε̱ [παράβαλ. Ἑλλην. ἥμισυς].

γjύμζε̱-α: (bogdan) ἥμισυς· ἡμίσεια-ἥμισυ. — γjύσμε̱-α (τ) πληθ. γjύσματε̱: πε̱ρ γjύσμε̱ ἢ γjύσμε̱ πε̱ρ γjύσμε̱ = ἐξ ἡμισείας.

γjύσε̱-α (Σ) πληθ. γjύσατε̱: ἥμισυς-εια-συ.

γjυμε̱σάκ-ου (γ) ἀρσ. ἡμιτελής, ἡμιμερής· πληθ. γjυμεσάκε̱τε̱. — τὸ θηλ. γjυμε̱σάκε-jα πληθ.— κετε̱.

γjυμε̱σαράκ-ου: ἀρσ. (γ) πληθ. γjυμε̱σαράκε̱τε̱ τὸ θηλ γjυμε̱σαράκε-jα: πληθ. γjυμε̱σαράκετε̱ καὶ γjυσμάκ-ου (Βεράτ.) πληθ. γjυσμάκε̱τε̱ ἀρσ. τὸ θηλ. γjυσμάκε-jα πληθ. γjυσμάκετε̱· καὶ γjυσάκ-ου (Σ) πληθ. γjυσάκε̱τε̱ ἀρσ. τὸ θηλ. γjυσάκε-jα: πληθ. γjυσάκετε̱.

γjυμε̱σαζόκ-γου (γ) πληθ. γjυμε̱σαζόκjτε̱: κατὰ τὸ ἥμισυ πτηνὸν = ἡμίπτηνον· καὶ γjυσμαζόκ-γου (τ) πληθ. γjυσμαζόκjτε̱.

γjυμε̱σαμῖ-νι (γ) καὶ γjύσμε̱-μι-ου (τ) = κατὰ τὸ ἥμισυ ποντικός.

BKSH

γjυμτύρε̱-α: πληθ. γjυμε̱τύρε̱τε̱ (budi-bogda Σκ.) αἱ κλειδώσεις, αἱ ἀρθοώσεις, οἱ ἁρμοί· 2) τὰ μέλη τοῦ σώματος.

γjύρμε̱-α πληθ. γjύρμε̱τε̱: ἴδ. γjούρμε̱-α.

γjύσε̱-α (Σ) ἴδ. γjύμε̱σε̱-α πληθ. γjύσατε̱.

γjύσμε̱-α ἴδ. γjύμε̱σε̱-α· πληθ. γjύσματε̱.

γjυσμάκε-jα ἴδ. γjυμε̱σάκε̱-jα.

γjῦσ̈-ι: ὁ τοῦ πατρὸς πατὴρ ἢ ὁ τῆς μητρὸς πατὴρ = πάππος. — εμ γῦσ̈ (γ) καὶ ιμ-γῦσ̈ (τ) = ὁ πάππος μου· υτ γῦσ̈ = ὁ πάππος σου· ι γῦσ̈ι = ὁ πάππος του.

γjῦσ̈ε-jα: πληθ. γjῦσ̈ετε̱ ἡ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς μήτηρ· ἡ προμήτωρ. — έμε γjῦσ̈ε (γ) καὶ ίμε γjῦσ̈ε (τ) jοτ γjῦσ̈ε = ἡ μάμμη σου· ε γjῦσ̈ια = ἡ μάμμη του· καὶ μάδε-jα (Βεράτ.) ὀν. μάδεjα, γεν. μάδεσε̱ αἰτ. μάδενε̱· πληθ. μάδετε̱.

γjυτέτ-ι (bogdan) ἴδ. κjυτέτ-ι πληθ. γjυτέτε̱τε̱.

γjυτέτε-jα (bog.) ἴδ. κjύτέτε-jα πληθ. γjυτέτετε̱.

γjυτέτασ ι (bog.) ἴδ. κjυτέτασ-ι = πολίτης.

γjυφκέj: ρ. οὐδ. (Ἐλβασ.) = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω. καὶ γjυφτέj (γ. Μαλεσία) γjυφκέβα σε̱ πουνοῦμι = ἀπηύδησα ἐργαζόμενος.

Δ

δά καὶ αδά (τ) ἴδ. πρᾶ: αὀτού δα = ἔτσι δά = ἀὀτοὺ πρᾶ.

δάλε̱-α (Καβ.) δάλε̱-ι (τ) καὶ δάλτε̱-ι (γ) = ξυνόγαλα (γάλα δαρμένον).

δᾶμbε̱ζε̱-α (γ) πληθ. δᾶμbε̱ζατε̱ (= οἱ ὀδόντες τῶν τροχῶν. — καὶ δέμbε̱ζε̱-α πληθ. δέμbε̱ζατε̱.

δᾶμπ-ι (γ) πληθ. δᾶμbε̱τε̱ [ἑλλην. ὀδούς-οντος - Λατ. dens] καὶ δέμπ-bι (τ) πληθ. δέμbε̱τε̱.

δαμbίρ-ι (γ) = υἱὸς τοῦ βρυκόλακος. Ἂν συνευρεθῇ ὁ βρυκόλαξ μετὰ τῆς συζύγου του, τό γεννώμενον ὀνομάζεται *δαμπίρ*, καὶ ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιότητα νὰ γνωρίσῃ τὸν βρυκόλακα· ὅθεν ἡ παροιμία: δαμπίρι νjεχ̌ λjουφγάτινε̱:

δᾶνdε̱ρρ-ι (γ) πληθ. δᾶνdούρρε̱τε̱ (παραβ ἑλλην. δαμάζω) = γαμβρὸς

καὶ δένdε̱ρρ-ι (τ) ιμ-δᾱνdε̱ρρ, υτ-δάνdε̱ρρ ι δᾱνdε̱ρρι = ὁ γαμβρός μου ὁ γαμβρός σου, ὁ γαμβρός του.

δᾶνdερρί-α (γ) καὶ δε̱νdε̱ρρί-α (τ) ἀφ. ἐν. = τὸ εἶναι τινά γαμβρόν.

δᾶνdε̱ρρόj καὶ δε̱νdε̱ρρόj : ρημ. = γίνομαι γαμβρὸς = bέχ̱εμ δένdε̱ρρ.

δᾶνε̱ (γ) καὶ δένε̱ (τ) μετοχ. τοῦ ρημ. απ = δίδω. — (ι-ε-τε̱) δᾱνε (γ) ἢ δένε̱ (τ) = δεδομένος-η-ον· (τε̱) δᾱνε̱τε̱ (γ) = τὲ δένε̱τε̱ (τ) = ὁ δασμὸς = τὸ διδόναι· (τε̱) δᾱνατε̱ (γ) τε̱ δένατε̱ (τ) = τὰ δοσίματα. — τε̱ μάρρε̱ ε τε̱ δε̱νε̱, = τε̱ μάρρατε̱ ε τε̱ δένατε̱ = ἡ ληψοδοσία, αἱ ληψοδοσίαι.

δᾶνε̱σ-ι (γ) καὶ δένε̱σ-ι (τ) ὁ δίδων πληθ. δε̱νε̱σιτε̱· ἀρσ. πληθ. θηλ. δένε̱σετε̱.

δᾶνε̱σε-ja (γ) δε̱νε̱σε-jα (τ) = ἡ δίδουσα

δαπέν-ι : κοινῶς πετμεζόχωμα· πληθ. ἄχρηστος

δε̄ (τ) ἴδ. ἐδέ : συνδ. συμπλ = καὶ [ὁμηρ. ηδέ].

δε̄-dίε-δε̄-dία = γεωλογία (γνῶσις τῆς γῆς).

δε̄-dίτουνε̱-ι (γ) = δε̄-dίτουρε̱-ι (τ) = γεωλόγος· τὸ θηλ. δε-dίτουνε̱-α (γ) = δε̄-dί-ουρε̱-α = ἡ γεωλόγος.

δε̄-ου : πληθ. δένατε̱ (γ), δέρατε̱ (τ) [παραβ. Ἑλλην. δᾶ = γᾶ ὡς δᾶ-μήτηρ = δημήτηρ = γῆ-μήτηρ. — δα-πεδον. — ἡμε-δαπὸς — ἀλλο-δαπὸς] = ἡ γῆ, ὁ κόσμος ἡ οἰκουμένη· 2) χοῦς, χῶμα. — 3) πατρίς. — νγα τσ' δε̄ jέ τύ; = ποδαπός εἶ; = ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσαι; ίκου νdε̱ δε̄ τε̱ χ̱ούκj = ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. — μόρι δένε̱ νdε̱ρ σῦ = ἔγεινε φυγάς. — σ̈κέλj δε̄νε̱ = ὑποτάσσω τὴν γῆν — ρρῖ περδε̄ (γ) = κάθημαι κατὰ γῆς, καὶ ρρῖ μbε̱ δε̄ (τ) πε̱ρδε̄ = χαμαὶ κατὰ γῆς· νdε̱ δε̄ = ὑπὸ γῆν = νένε̱ δε̄. — τε̱ πε̱ρφίτε̱ δέου = εἴθε νὰ σὲ καταπίῃ ἡ γῆ! (ἀρά) = τ' ου χ̱άπτε̱ δέου!. — πε̱ρ ατὲ δε̄ (ὅρκος) = [μὰ τὰν γᾶν]

δε̄-ja (Τυραν.) = γῆ καλλιεργήσιμος, τόκα κjε̱ πουνόχ̱ετε̱· ἴδ. άρε̱-α (ἄρουρα).

δεϑ-ι : ὑποκορ. τοῦ δε̄-ου πληθ. δέθε̱-τε̱.

δελjατάρ-ι ἀρσ. δελjατάρε-jα θηλ. = χαϊδεμένος-η, καὶ λjεδατάρ-ι ἀρσ. λjεδατάρε jα θηλ. — καὶ γλjεδατάρ-ι (Κρούjα) ἀρσ. γλjεδατάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. δελjατάρε̱τε̱, λjεδατάρετε, γλjεδατάρε̱τε̱· θηλ. δελjατάρετε̱. λjεδατάρετε̱, γλjεδατάρετε̱.

δέλjκε̱-α πληθ. δέλjκατε̱ = χάϊδια (γ), καὶ λjέδε̱-α πληθ. λjέδατε̱ (Τυραν.) καὶ γλjέδε̱-α πληθ. γλjέδατε̱.

δέλπε̣νε̣-α (γ) πληθ. δέλπε̣να-τε̣ ἀλώπηξ· καὶ δέλπε̣ρε̣-α (τ) πληθ. δέλπε̣ρατε̣ καὶ σ̈κίλjε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈κίλjε̣τε̣ [ἑλλην. σκύλος].

δελπε̣νί-α (γ) πληθ. δελπε̣νίτε̣ ἡ ὑπουλότης, πονηρία· δελπε̣ρί-α (τ) πληθ. δελπε̣ρίτε̣=πανουργία.

δελπε̣νίσ̈τ (γ) καὶ δελπε̣ρίσ̈τ=ὑπούλως, πονηρῶς.

δελjφίν-ι καὶ dυλjφίν-ι (Σ) πληθ. δελjφίνατε̣=ὁ δελφίν-ῖνος.

δε̣μbάλε̣-α: πληθ. δε̣μbάλε̣τε̣· τραπεζίτης ὀδούς.

δέμbε̣ζε̣-α: πληθ. δέμbε̣ζατε̣=ἴδ. δάμbε̣ζε̣-α (γ).

δέμbετε̣: τριτοπρ. ρημ.=φείδομαι, λυποῦμαι, μὲ πονεῖ· με̣-τε̣-ι δέμbετε̣=μὲ πονεῖ, λυποῦμαι.—καὶ δίμπσετε̣ (Ἐλβασ.) καὶ δίμbετε̣ (Σ) με̣ δέμbετε̣ βέτεjα=λυποῦμαι ἐμαυτόν· καὶ δεμbύσετε̣ (Τυραν.)

δεμίζε̣-α πληθ. δεμίζατε ἴδ. βέθ-ι (Σ).

δέμπ (τ) ρ. τριτοπρ. με̣-τε̣-ι δέμπ (τ)=μὲ σὲ-τὸν πονεῖ· με̣ δέμπ κρύετε̣=μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· με̣ δεμπ δᾶμbι=μὲ πονεῖ τὸ δόντι· με̣ δᾶμb dόρα, κε̃μbα=μὲ πονεῖ τὸ χέρι, τὸ πόδι.

δέμπ-bι (τ) πληθ. δέμbε̣τε̣=δᾶμπ-bι=ὁ ὀδούς.

δεμίζε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. δεμίζατε̣: κοινῶς τὸ μυγόχεσμα· καὶ διμίζε̣-α (τ) [ἴσως —διέσ-μίζε̣-α] καὶ βε̃θ-ι (Σ) πληθ. βε̃θε̣τε̣: καὶ ένdε̣-α (γ) πληθ. ένdετε̣:-κᾰ βουμ βε̃θ μίσ̈ι=τὸ κρέας τὸ ἔφτυσε ἡ μῦγα=μίζα κᾰ λjε̣σ̈ούεμ ένdε̣ (γ) ἢ μίσ̈ι ᾱσ̈τε̣ πλjο̄τ με δεμῖζα (ἐλβ.)=ε κᾰ δίεμ (δίερ) μίζα.

δε̣νάρ̧-ι=προβατάρης πληθ. δε̣νάρε̣τε̣· ἴδ. bαρί.

δένd (Τυραν.) ρ. ἐνεργ.=γδένd (γ) καὶ γδέντ (τ)=πελεκίζω, λέπω. παθ. δένdεμ, γδένdεμ, γδέν τεμ.

(ι·ε-τε̣) *δένε̣*=ἰ-ε-τε̣ δᾶνε̣ (γ).

δε̣νε̣σ-ζι (τ) πληθ. δένε̣ζατε̣=πτερύγιον, παρονυχίς.

δένdε̣ρ̧ρ̧-ι=δᾶνdερρ-ι.

δενdε̣ρ̧ρία ἴδ. δαντερρί-α τὸ ρημ. δένdε̣ρρόνj (τ) ἴδ. δανdε̣ρρόj (γ).

δέντε̣ πληθ. μόνον. —ὁ ἑνικ. dέλjε-jα=τὰ πρόβατα. Ὀν. δέντε̣ γεν. δένετ, αἰτ. δέν-τε̣ ἀφ. δένσ̈.

δέρ̧ε̣ ? ? ? πικρόν· ἴδ. θάρτε̣ ἢ ἴδε̣τε̣ (γ) χ̧ίδουρε̣ (τ).

δέσ-έσ-έσ (Ἰάκοβα Ἀργυρ.) ρ. ἐν.=ἀνάπτω 2) ἐρεθίζω τινά· καὶ νdέσ-έσ-έσ. (γ. Τοσκ.)-ἀορ. δέζα-ε-ι· μτχ. δέζε̣ καὶ δέζουνε̣ (γ)

BKSH

καὶ δέζουρε· προστακ. δίσ-δίσνι, νdίσ-νdίσνι. ι-δέζε-ι ἀρσ. ε-δέζε-α θηλ. τε-δέζετε οὐδ. = τὸ ἀνάπτειν.

δέσ-έτ-έτ (Σ) ἀντὶ διέσ-ετ-ετ· ρημ. = χέζω.

δε̄-öκρέσε-α = ἡ γεωγραφία πληθ. δε̄-öκρέσατε: καὶ δε̄-öκρόνjε-α = ἡ γεωγραφία πληθ. δε̄-öκρόνjατε.

δε̄-öκρέσεσ-ι = ὁ γεωγράφος δε-öκρέσεσε-jα = ἡ γεωγράφος καὶ δε-öκρόνjεσ-ι-δε̄-öκρόνjεσε-jα πληθ. δε̄-σκρέσεσιτε-δε-öκρόνjεσιτε ἀρσ. δε̄-σκρέσεσετε δε-öκρόνjεσετε θηλ.

δέτε (Σ) ἀντὶ διέτε = δέκα.

(ι-ε-τε) *δέτε* = ι-ετε διέτε = δέκατος.

δίζεμ: (Ἰάκοβα-Ἀργυρ.) παθ. τοῦ δεσ. = ἐξάπτομαι, ἐρεθίζομαι, καὶ νdίζεμ (γ. Τ) καὶ τσίλjεμ (Ἀργυρ.).

δικjέλ-ι: πληθ. δικjέλjετε = ἡ δίκελλα.

δίλjε-α (Ἀργυρ.) [παραβ. Ἑλλην. δειλιάζω = φοβοῦμαι] = κούρασις, ἀπόστασις.

διμισκjί-α: ἐν τῇ φράσει θίκε διμισκjί = μάχαιρα δαμασκηνὴ — σπάθη δαμασκηνή· πληθ. — ίτε.

δῑ-α: πληθ. δίτε = αἴξ -γὸς [Εδίσ-ε = Ἔδεσσα = Αἰγαί].

διάμε-τε οὐδ. πληθ. διάμερα-τε = λίπος, πάχος, ξύγγι. καὶ ἀρσ. διάμε-ι. βε̄ διάμε = ρ. οὐδ. = παχύνω.

διάρ-ι ἀρσ. διάρε-jα θηλ. διάρετε ἀρσ. διάρετε θηλ. αὐ α αjό κjε ρούαν δίτε = αἰγοβοσκός

διάτε-α πληθ. διάτατε = Διαθήκη. Διάτε ε Βιέτερε = Διαθ. Παλαιά. Διάτε ε ρε̄ = Καινὴ διαθήκη.

διαφούαρ-όρι ??? πληθ. διαφόρετε. ??? [ἴσως ἀντίδωρον].

διέσ-έτ-έτ: ρ. ἐνερ. = χέζω. ἀόρ. διέβα-ε-ου. προστακτ. δίτ, δίτνι, εὐκτ. διέφσ̈α, ὑποτ. τε-διέσ,-τε διέτσ̈,-τε διέσε. κτλ. μτχ. δίεμ καὶ διμ (γ) δίερε (τ).

δίετε καὶ *διέτε* = δέκα καὶ συνηρ. δίτε, δέτε (Σ. Τυρ.).

(ι-ετε) *διέτε* = δέκατος -η -ον καὶ ι-ε-τε δίτε καὶ ι-ε-τε δέτε (Σ) = τὸ δέκατον, ἡ δεκάτη τῶν προϊόντων. άπ τε διέτενε = δίδωμι τὴν δεκάτην (τῆς οὐσίας) μάρρε τε διέτενε ε γjέσε = ἀποδεκατίζω ἴδ. διετόj.

διετόνj καὶ *διετόj* = λαμβάνω τὸ δέκατον. διατόνεμ, διατόχεμ παθ.

διέτε̱με̱ζάj ἐπίρ. = δεκαπλῶς (Περμέτ).

(ι-) *διέτε̱με̱στε̱-ι* = δεκαπλοῦς ε-διέτε̱με̱στε̱-α = δεκαπλῆ.

διετε̱με̱ζόνj = δεκαπλασιάζω. διετε̱με̱ζόνεμ-όχεμ. παθ.

διέτεσ̈-ι = ἡ δεκάρα (δεκάλεπτον) πληθ. διέτε̱σ̈α-τε̱. καὶ συνηρ. δίτε̱σ̈-ι καὶ δέτε̱σ̈-ι (Τυρ.) ἀντὶ διέτε̱σ̈-ι.

διέτε̱σ̈ε̱ καὶ δίτε̱σ̈ε̱ καὶ δέτε̱σ̈ε̱: ἐπιρ. = εἰς 10 τμήματα.

(τε̱) *δίμτουνε̱-ιτε* οὐδ. (budi-bogdan-Ἐλβασ.) ἀφηρ. ἔνν. = ὁ πόνος. πληθ. τε̱ δίμπτουνατε̱ (Σ) ἴδ. τε̱ σ̈ιjούεμε̱ τε̱ καὶ συνηρ τε̱ σ̈ιjούμετε̱ (Τυρ.). — κᾶμ τε̱ δίμbουνε̱ = πονῶ κε̄ τε̱ δίμπουνε̱ = πονεῖς κτλ.

(ι-ε-) *δίμπσ̈ουνε̱-ι-α* = ἐλεήμων εὔσπλαγχνος. (ι-ε-) δίμπτεσ̈ιμε̱-ι-με-jα (bogdan) = ἐλεήμων. (ι-ε-) διμbύτσ̈ιμ-ι-με-jα (bogdan)-Τυραν.) ἐλεήμων.

δίμπσετε̱-ἴδ. δε̱μbετε̱ = ρημ. τριτοπροσ.

(ι) *δίντε̱-ι* (γ), ε δίντε̱-α (γ) ι-δίρτε̱ ι ε-δίρτε̱-α (τ) = γιδίσιος.

διπλάρ-ι-ρε-jα πληθ. διπλάρε̱τε ἀρσ. — ρετε̱ θηλ. [ἑλλην. διπλοῦς]-διπλοῦς ἄνθρωπος = σωματώδης, νjερίου ι μbούσ̈ουρε̱ σα πε̱ρ du νjερς. — διπλάρε jα = γυνὴ διπλασία τὸ σῶμα· ε-μάδε σα πε̱ρdu γρᾱ. πληθ. διπλάρε̱τε̱ ἀρσ. διπλάρε̱τε̱ θηλ.

δῖτεμ: ρ. οὐδ. = χέζω, χέζομαι· φόσ̈νjα ου δίε = ου δίε νένε̱ βέτε· = λερώθηκε τὸ μωρό. — ἴδ. διέσ.

δοκάν-ι ἴδ. κουρθ-ι [Ἑλλην. δόκανον].

δόμε̱-α πληθ. δόματε̱ = [Ἑλλην. δῶμα] θάλαμος.

δουμε̱τί-α (bogdan-Ἐλβασ.) ἴδ. δουνε̱τί-α πληθ. τίτε̱ [Ἑλλην. δωτίνη].

δούνε̱-α (γ. budi-bogdan) πληθ δούνε̱τε̱ = λύπη, 2) βία, κακὴ πρᾶξις, βλαβερὰ καὶ ἐπιζήμιος πρᾶξις. — dοτε̱ dάλjε̱ δούνε̱ νdε̱ρμjέτ = θὰ ἀποβῇ κακὸν ἀποτέλεσμα ἐν τῷ μεταξύ. — κjε̱jό γjᾱ σ' dουρὸν δούνε̱ = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται κακὴν διαχείρησιν. — με πε̱ρ-δούνε̱ = με πα-χῖρ = διὰ τῆς βίας. — βίᾳ. — δούνε̱-bᾱμε̱σ-ι (γ) αὔ κjε̱ bᾱν δούνε̱ πληθ. δούνε̱ bάμε̱σιτε̱. — δούνε̱-bᾱμε̱σε-jα = αjό κjε̱ bᾱν δούνε̱ πληθ. δούνε̱ bάμε̱σετε̱.

δουνόνj = δουνόj (γ. budi) = ι bᾱνj δούνε̱.

δουνε̱τί-α (γ) = δῶρον, προσφορά. — καὶ (τ) δουρε̱τί-α: πληθ. δουνε̱τίτε̱ καὶ δουρε̱τίτε̱· (τ) καὶ δουράτε̱-α πληθ. δουράτατε̱.

BKSH

δουρόj (τ) ρ. ἐνερ. [Ἑλλην. δωροῦμαι Λατ. dono] = χαρίζω, δωροῦμαι.

δρῖ-α: (Ἀργυρ.) πληθ. δρῖ-τε̱ = τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου — καὶ χ̌αρδῖ-α, τσουνκ-γου (Καβ.) καὶ κρέρε̱-τε̱ (τ. Περμέτ.). — βέστε̱ μὲ 800 δρῖ (Ἀργυρ.) = Βέστε̱ μὲ 800 κρέρε̱ (Τοσκ.) = Βε̱νέστε̱ μὲ 800 τσούνγj (Καβαjα) = 800 τσούνγj νjε̱ χ̌ουλῖ.

δριμ-ι (τ) πληθ, δρίμνατε̱ = dιτ' ε πλjάκκβετ. = αἱ τρεῖς πρῶται καὶ αἱ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου ἢ κατ' ἄλλους μόνον αἱ τρεῖς τελευταῖαι Φεβρουαρίου — Μαρτίου καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται αἱ γυναῖκες τῆς Ἀλβανίας ἵνα μὴ ἀγριέψῃ ὁ καιρός· κατ' αὐτὰς μάλιστα περιποιοῦνται τὰς γραίας· (λείψανα ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μυθολογίας).

δρόμ-ι (τ) = δρόμος ρούγ' ε μάδε πληθ. δρόμε̱τε̱ καὶ dρόμ-ι (Σ) πληθ. dρόμε̱τε̱ καὶ βρομ-ι πληθ. βρόμε̱τε̱ (γ).

D

dἂj (γ) ρ. ἐνερ. = χωρίζω, διαιρῶ μετχ. dαμ, ἀορ. dάβα-ε-ου καὶ νdαj (Τοσκ.) — τὸ παθ. dάχ̌εμ (γ) νdάχ̌εμ (τ).

dαθ (Σ-jάκοβα) ρῆμα ἴδ. σbαθ. — dάθεμ ἴδ. σbάθεμ.

dαλj: ρημ. = ἐξέρχομαι ἀντιθ. χ̌ύj. μετχ. dάλε̱ καὶ dάλjουνε̱ (γ) dάλjουρε̱ (τ), ἀορ. dόλjα-ε-ι (γ) καὶ dόλα-ε-ι (τ). — ι dαλj πε̱ρπάρα ἢ dαλj νdε̱ρ σῦ = παρουσιάζομαι τινί· 2) ἐξέρχομαι εἰς προϋπάντησιν· ἀντιθ. πε̱ρσιέλ, πε̱ρτσιέλ. — dαλj φιάλjε̱σε̱ = παραβαίνω τὸν λόγον· dαλj μέντö = χάνω τὸν νοῦν μου· τε̱ dούαλνε̱ μέντε̱ = ἔχασες τὸν νοῦν σου. — dαλj κούνdρε̱ = ἀνθίσταμαι τινί. — dαλj κράχ̌α = προστατεύω τινά· dελj προστακτ. = ἀρκεῖ, φθάνει· με̱-τε̱-ι-να-ου-ου dελj = με-σε-του-μας-σας-τοὺς φθάνει. — νούκε̱ νὰ dελj bούκα = δὲν μᾶς φθάνει τὸ ψωμί. — ι dαλj ἀνε̱μίκουτ = ἀντιπαρατάττομαι τῷ ἐχθρῷ — νdε̱ κjοφ bούρρε̱ dελj με̱ = ἂν εἶσαι ἀνδρεῖος, ἀντεπέξελθέ μοι· dελj dιέλι, χ̌άνκ = λjεν dιέλι, χ̌άνα· ἀντιθ. ρρῖ dιέλι, χ̌άνα· (budi) — ι dάλj ζότ καὶ ι dάλj πε̱ρ-ζότ = προστατεύω τινά, οἰκειοποιοῦμαί τι· dάλj jάöτε̱ = διέσ, δίτεμ.

BKSH

(τε) *dάλjε̱-τε̱* = ἡ ἔξοδος, τε̱ dάλjε̱τ' ε dίελιτ = ἡ ἀνατολή. ἴδ. τε̱ λjέμιτ ε dίελιτ (γ) τε̱ λjέρε̱τ' ε dίελιτ (τ).

(τε) *dάλjουνατε̱* (γ) = τε̱ dάλjουρατε̱ (τ) = τὰ ἐξανθήματα· ἴδ. κόκjεζε̱-α. — ι dούαλ φιάλjα = ι dόλλι φιάλjα σικούνdρε̱-σε πατ θε̱νε̱ πε̱ρπάρα = ἐβγῆκεν ὁ λόγος του ὡς εἶχε προείπει πρότερον.

dάλj: (τ) ἴδ. νdάλj (γ) dάλjεμ (τ) ἴδ. νdάλjεμ (γ).

dαλόj καὶ *dαλόνj*: (τ) ἴδ. νdαλόνεμ καὶ νdαλόχεμ. — dάλjε νγα dάλjε = ἀγάλια - ἀγάλια = σιγὰ - σιγά. — dάλjε̱θ (budi) ἐπιρ. = κα dάλjεθ ε πε̱ρ νγε (budi) = νγα dάλjε ε με νγέ· ἴδ. πε̱ρdάj (γ).

dαλόj: ρ. ἐνερ. = χωρίζω: τὸ παθ. dαλόχεμ.

dαλε̱νdύσ̈ε̱-α (τ) = χελιδὼν πληθ. dαλε̱νdύσ̈ατε̱. — dαλε̱νdύσ̈ε-jα (γ): μοϊ dαλε̱νdύσ̈ε φάκjε κούκjε. — dαλνdύσε̱-α (Σ) πλ. dαλνdύσατε̱.

dελανdύσ̈ε-jα ('Αργυρ.) πληθ. dελανdύσ̈ετε̱ καὶ κjελjε̱νdρύσ̈ε-jα (Περμέτ.) πληθ. κjελjε̱νdρύσ̈ετε̱: ἐπι τῇ ἐμφανίσει τῶν χελιδόνων οἱ παῖδες ἐν 'Αλβανίᾳ ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν χειρῶν κλωστὴν ἐρυθρόλευκον ἣν περιβάλλονται ἀπὸ τῆς πρώτης Μαρτίου, καὶ κρεμῶσιν αὐτὴν εἰς δένδρον ἰδίως εἰς κρανέαν ᾄδοντες τὸ ἑξῆς ᾆσμα:

Μοj dαλε̱νdύσ̈ε,
Φάκjε κούκjε,
bούζε̱ bουbούκjε,
σ̈κεπ-γjυλπᾱνε̱ (σκεπ-γjυλπέρε̱) (τ)
bίστ-γε̱ρσ̈ᾱνε̱.

Ἤτοι καλῶς ἦλθες χελιδών, ἡ ἔχουσα ἐρυθρὰς παρειάς, ράμφος καλυκοειδές, πτέρυγας βελονοειδεῖς καὶ οὐρὰν ψαλιδωτήν· [ἀρχαιότατον ἑλληνικὸν ἔθιμον [παραβ. τὸ τῶν Ροδίων ᾆσμα πρὸς τὴν χελιδόνα].

dᾱμ-ι (γ) dε̱μ-ι (τ) πληθ. dάμετε̱ - dέμετε̱ = βλάβη, ζημία. bάj dᾱμ = bε̱νj dε̱μ = προξενῶ ζημίαν, κάμνω ζημίαν.

dαμόj: (γ) ρ. ἐνερ. = ζημιῶ, βλάπτω καὶ dε̱μόνj (τ) μτχ. dαμούεμ (γ) καὶ dε̱μούαρε̱ (τ) [Λατ. damno] καὶ dαμετόνj (budi) ἢ dαμτόνj καὶ dε̱με̱τόνj (τ). κᾱμ dεμούεμ σ̈ούμε̱ παρὰ = ἐξώδευσα πολλὰ χρήματα. — μος ε bᾱν κε̱τε̱ πούνε σε νdο τε̱ dαμόσ̈ = μὴ τὸ κάμῃς αὐτὸ διότι θὰ ζημιώσῃς.

dαμαχ̌ούσ̈ (Ἔλϐασ.) ἀορ. dαμαχ̌ούσ̈α μτχ. dαμαχ̌ούσ̈ε̱=διασκορπίζω. τὸ παθ dαμαχ̌ούσεμ.

dαμτάρ-ι (γ) ἀρσ. dαμτάρε-jα (γ) θηλ. dαμτούερ-όρι : ἀρσ. dαμτόρε-jα: θηλ. πληθ dαμτάρε̱τε̱ ἀρσ. dαμτάρετε̱ : θηλ. dεμτάρ-ι (τ) ἀρσ.dεμτάρε-jα (τ) θηλ. πληθ. dεμτάρε̱τε̱ ἀρσ. dεμτάρετε̱ θηλ. dαμτούερ-ορ καὶ dαμτούρ-όρι (γ)=ὁ ἐπιζήμιος τὸ θηλ. dαμτόρε-jα πληθ. dαμτόρετε̱. dεμτούαρ-όρι (τ) ἀρσ. – dεμτόρε-jα θηλ. (τ).

dâνε̱-α (γ) πληθ. dâνε̱τε̱· καὶ dάρε̱-α (τ) καὶ dένε̱-α (Σ) πληθ. dάρε̱τε̱ καὶ dε̱νε̱τε̱=ἠλάγρα, τανάλια.

dâνγε̱-α (ἐλϐ.) bάρκου μ' ου φροῦ dάνγα=ἐφούσκωσεν ἡ κοιλιὰ [ὑπερπληρωθεῖσα φαγητοῦ].

dανγάλ-ι (ἐλϐ.) ἀρσ. dανγάλε-jα θηλ.=bαρκ' μάθ. – δι bαρκ-μαδε-jα καὶ dανγαράκj-ι ἀρσ. dανγαράκjε-jα θηλ. πληθ. dανγάλε̱τε̱ θηλ. καὶ dανγαράκjε̱τε̱ ἀρσ. dαγαράκjετε̱ θηλ. ἴδε bαρκαλjικj-ι bαρκαλjίκjε-jα.

dâντ (γ), dεντ (τ)=πυκνόνω· ἀντιθ ρραλόj=ἀραιόνω. — μετοχ. dάνdουνε̱ (γ) dένdουρε̱ (τ) ἐπιρ.=πυκνῶς· ἀντιθ. ρράλε̱ ι-ε-τε̱ dάνdουνε̱ (γ) dένdουρε̱ (τ)=πυκνὸς-ή-όν.

dάρδε̱-α: πληθ. dάρδε̱τε̱=ἄπιον, ἀπίδιον (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

dάρε-jα καὶ τάρε-jα: τὸ βάρος ἀγγείου κοινῶς ἡ τάρα· πληθ. dάρε̱τε̱ καὶ τάρε̱τε̱.

dάρκε̱-α: πληθ. dάρκε̱τε̱: τὸ δεῖπνον· [ἔλλην. δορπηστός].

dαρκόj (γ)=ρ.=δειπνῶ καὶ (κάμνω=) παραθέτω δεῖπνον bᾶj dάρκε̱ (τ) χ̌α dάρκε̱=δειπνῶ.

dάρσμε̱-α (γ. budi, bogdan, Σ Κρούjα, Τυραν.) ἴδ. dάσμε̱-α πληθ. dάρσματε̱.

dαρσμούερ-όρι καὶ dαρσμούρ-όρι ἴδ. dασμούρ-όρι καὶ dασμούερ-ορ.— dαρσμορέ-jα=ἴδ. dασμόρε-jα.

dάσμε̱ α πληθ. dάσματε̱ [ἔλλην. δᾴς: ἀπὸ τὰς δᾷδας ἃς ἀνάπτουσιν εἰς τὸν γάμον, [καὶ ποιητικῶς γάμος καὶ κηδεία].

dασμούαρ-όρι: ὁ προσκεκλημένος εἰς γάμον (τ). dασμούερ-όρι (γ) καὶ συνηρ. dασμούρ-όρι· (γ) dασμόρε-jα: πληθ. ἀρσ. dασμόρε̱τε̱.— θηλ. dασμόρετε̱

dάσ̈-ι: πληθ. dέσ̈ε̱-τε̱:=κριός, κριάρι dασ̈' ι βιέτε̱ρε̱=ι θόνε̱ κουρ κᾶ

BKSH

καπε̨ρdσύεμ du βιέτ˙ dάσ̈ με κουμbόνε̨=κριὸς ὁδηγὸς [μὲ κωδωνίσκον].

dάσ̈ε̨ καὶ dάσ̈ουνε̨ (γ) dάσ̈ε̨ καὶ dάσ̈ουρε̨ (τ) dάσ̈τουνε̨ (Σ) μετοχ. τοῦ dούκ=θέλω. (ι-ε) dασ̈τουνε̨ καὶ dάσ̈ουνε̨ καὶ dασ̈ουρε̨=ἀγαπητὸς-ή-όν.—ι-ε-dάσε̨μ (γ) ι-ε-dάσε̨με-*jα*.

dασ̈ουνί-α (γ), dασ̈ουρί-α (τ), dασ̈τουνί-α (Σ) πληθ. dασ̈ουνίτε̨—dασ̈ουρίτε̨ - dασ̈τουνίτε̨: ἡ ἀγάπη.

dασ̈ουνίμ-ι (γ) καὶ dασ̈ουρίμ-ι (τ)=τὸ θέλημα˙ ἡ ἐπιθυμία˙ πληθ. dασ̈ουνίμετε̨.

dάτσ-ι: πληθ. dάτσατε̨ (Σ. Κροjα, Ἐλβασ.)˙ ἐν τῇ φράσει σύ dατσ. ἴδ. ματσόκ-ου (γ) ματσ̈όρ-ι (Σ).

dαφίνε̨-α (Ἐλβ.)=δάφνη˙ λjάρε̨-α (Σ.-Καβαjα).

dβέκουνε̨ (bogdan) μετοχ. ἴδ. βdέκουνε̨—βdέκουρε̨.

dβέσ̈ (bogdan) ρ. ἴδ. σβέσ̈ ρ.

dβέσουνε̨ μετοχ. ἴδ. σβέσ̈ουνε̨.

dβίε̨ρ (bogdan) ἴδ. βίερ.—ρημ.

dβίρ̨εμ (bogdan) ἴδ. βίρεμ.

dβίσ̈εμ (bogdan) ἴδ. σβίσ̈εμ dβόj-όχ̈εμ (bogdan) ἴδ. βdόj-όχ̈εμ.

dε̨bόνj-oj (τ) ρ. ἐνερ.=ἀποβάλλω, διώκω˙ μετοχὴ dbούαρε̨.—καὶ (Ἀργυρ.) τσbόj μετοχ. τσbούαρε̨ καὶ βdoj-όνj (γ. budi-Τυραν.) μετόχ. βdούμ. καὶ dβόj (bogdau) μετοχ. dβούεμ˙ καὶ πε̨ρζᾰ-ε̄-ε̄ (γ) μετοχ. πε̨ρζᾱνε̨ (γ) καὶ πε̨ρζε̄ (τ) τὸ παθ. dε̨bόνεμ, βdόχ̈εμ-όνεμ, dβόχ̈εμ, πε̨ρζίχ̈εμ (γ. τ.).

dε̨bόρε̨-α (τ) πληθ. ἄχρηστος ἴδ. bόρε̨-α.

dεγdίσ: ρημ.=βέτε dέγε̨ μbε̨ dέγε̨˙ 2) παραδίδω ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.—τα dεγdίσιο̈ κε̨τε̨ κάρτε̨=νὰ παραδώσῃς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα ἀσφαλῶς.

dέγε̨-α πληθ. dέγατε̨=κλάδος [παραβ. ἑλλην. δοκ-ός-δόγ-ε̨).

dεγε̨ρμί-α (Σ) ἴδ. νάπε-α πληθ. dεγε̨ρμῖτε̨.

dε̨γjόνj-όj ρ.=ἀκούω˙ dεγjόνj ζε̄νε̨=ἀκούω τὴν φωνήν˙ dιγjόj (τ) 2) σημ. ὑπακούω: dεγjόj ατύ=ὑπάκουε αὐτῷ˙ νdεγjόj (γ)—γjέγjεμ (γ. τ.) ἀποθ. ἀκούω˙ μετοχ. γjέγjουνε̨—γjέγjουρε̨ (τ) dε̨γjόνεμ, dιγjόνεμ νdεγjόχ̈εμ, νdιγjόαεμ.—παθ.

(τε̨) *dε̄γjόυαρε̄-τε̨*—τε̨ dιγjόυαρε̨-τε̨=ἡ ἀκοή˙ τε̨ νdεγjούεμ-ιτε̨ (γ) τε νdιγjούεμ-ιτε̨=τε γjέγjουνιτε̨.

(ι-ε) *dεγjούαρσιμ* (τ)=εὐπειθής. (ι-ε) dιγjούκρσ̈ιμ—καὶ νdεγjοῦσ̈ιμ (γ) ι-ε γjέγjεσ̈ίμ (budi).

dej (τσ̈κμ-᾿Αργυρ.)=μεθαύριον· ἴδ. πασνέσερε.—νέσερ jó ποdéj=αὔριον ὄχι ἀλλὰ μεθαύριον.—dej νjεdίτεζαj : τὴν προχθεσινὴν ἡμέραν· dej κασdéj : (τσ̈αμ. ᾿Αργυρ.) πασνέσερε τιάτερε.

dε̄j (γ) ρημ.=μεθῶ τινα καὶ dεj (τ) ἀόρ. déjτα-ε-ου καὶ déjτα-ε-ι μετοχ. déjτουνε καὶ déjτουρε καὶ déjε : ἄσ̈τε déjτουνε καὶ ἄσ̈τε déjε=εἶνε μεθυσμένος· dε̄χεμ (γ. τ.) παθ.

(ι) *dε̄jμ-ι* ἀρσ. ε dε̄jμε-jα: θηλ. μεθυσμένος-η.

dejμαράκ-ου: dejμαράκε-jα=ἴδ. πιανέτσ-ι-ε-jα πληθ. dejμαράκετε ἀρσ. dejμαράκετε θηλ.

Δεβόλ-ι=λjούμι ι Μυζεκέσε ι τσίλjι πίκjετε bάσ̈κε με λjούμιν ε Βεράτιτ περμὶ ούρεν᾿ ε Τσούκαζιτ νdε Κοζᾶρετ.—κοινῶς Δεβόλης ποταμός.

dέκε-α (Σ) ἴδ. βdεκεjε-jα déκουνε μετοχ. τοῦ dεσ=βdεσ· (ι-ε) déκουνε-ι-α (Σ. bogdan) ἴδ. βdéκουνε-ι-α.

dεκόj (Καβαjα—Δούρρεσι)=dερθ. — dεκόχεμ : παθ.=dέρdεμ.—ἀόρ. dεκόβα-ε-ι μετοχ. dεκούεμ καὶ dεκούμ (συνηρ.) dεκόχεμ : ρ. οὐδ.= με dέρdεν ζόρρετε νdερ λjόκετ=σπάω καὶ κεπούτεμ νdερ βέτεχε (Σ) τσ̈ίλjεμ νdερ βέτεχε=σ̈πόνεμ (Περμέτ.) καὶ ρενdόνεμ ἢ ρρενdσόνεμ (Περμέτ.) (ι-ε) dεκούεμ καὶ dεκούμ (γ)=σπασμένος-η· καὶ ί-ε κεπούτουνε νdε βέτε=ι-ε τσίλjουνε νdε βέτε (βέτεχε) ι ε σ̈πούαρε= ι-ε ρενdσούαρε ἢ ρρενdσούαρε· (Περμέτ).

dέκj-ι: πληθ. déκjετε=δολιότης, στρατήγημα, στρεφογύρισμα.

dέλ-ι: πληθ. dej-τε=τὸ νεῦρον, τὰ νεῦρα.

dελανdύσ̈ε-jα (᾿Αργ.) ἴδ. dαλενdύσ̈ε-jα πληθ. dελανdύσ̈ετε.

dελjε-jα: πληθ. δέντε καὶ δέντε ἀντὶ dελjετε : πρόβατον.

dελένjε-α (τ)=κέδρος ἴδ. dουλjένjε-α πληθ.—ατε.

dε̄λjιρ=ἐλευθερόνω, ἐκφορτίζομαι, ἀνακουφίζω· 2)=λjιρόj=ἀδειάζω, dελjίρ κετε νjερὶ=ἀνακούφισον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· παθητ. dελjίρεμ.=διέσ καὶ καθαρίζομαι.—dελjίρε ἐπιρ. (μεθ᾿ ὅλων τῶν σημασιῶν) ου dελjίρε=λεχονα=ἠλευθερώθη ἡ λεχώ.

(ι-ε) *dελjίρε*=ἐλεύθερος, 2) καθαρὸς γjακ᾿ ι dελjίρε=αἷμα καθαρόν· τε dελjίρετε=(budi)=ἡ καθαριότης.

dεμ-ι (τ) πληθ. dέμετε̣ ἴδ. dᾶμ-ι.

dε̣μ (τ)=τοῦ κάκου, μάτην· καὶ κοτ=(ἐλ. σκότος) μbε̣ κοτ=ματαίως, στὰ σκοτεινά.

dεμ-ι πληθ. dέματε̣ [ἑλλην. δαμά-λι]=αῢ βίτσ̈ κjε̣ σ' πι με̣ κjούμε̣στ.—ἐνῷ βιτσ-ι: αὔ κjε̣ πι σίσε̣ ἴδ. μουζάτ-ι.

dεμέτ-ι (Τυραν) πληθ. dεμέτατε̣=δεμα—δεμάτιον· κυρίως dεμέτ γροῦνι, έλbι, τε̣ρσ̈άνε̣, ορίζι ἐνῷ διὰ τὸν ἀραβόσιοον: κάπε̣-α [ἴδ. ρ. καπ] κάπε̣ μίσε̣ρι=δεμάτιον ἀραβοσίτου.

dε̣με̣τάρ-ι (τ) ἀρσ. dεμετάρε-jα: θηλ. καὶ dεμτάρ-ι.

dεμτάρε-jα ἴδ dε̣με̣τούαρ-όρι καὶ dεμτούαρ-όρι.

dε̣με̣τούαρ-ι: ἀρσ. dεμετόρε-jα ἴδ. dαμτούερ καὶ dαμτούρ-ι—dαμτόρε-jα (γ).

dε̣μτούαρ-ι ἀρσ. dεμτόρε-jα θηλ dαμτούερ-ι κ.τ.λ.

dε̣μόνj-όνεμ (τ) ἴδ. dαμόνj-όνεμ-όχ̈εμ.

dε̣μετόνj-όνεμ (τ) ἴδ. dαμετόνj-όνεμ-όχ̈εμ.

dε̣ντ (τ) ρ. ἴδ. dαντ (γ)—dε̣νdεμ (τ) ἴδ. dᾶνdεμ (γ).—καὶ dε̣νdε̣ρόνj-ονεμ (Περμέτ.).

dε̣νdουρε̣: ἐπιρ. ἴδ. dᾶνdουνε̣ (γ) = πυκνῶς.— (ι-ε-τε̣) dένdουρε̣ (τ) ἴδ. (ι-ε-τε̣) dᾶνdουνε̣ (γ).

dε̣νέσε̣-α πληθ. dε̣νέσατε̣=θρῆνος, ἀναστεναγμός.—[Σλαυϊστὶ dιχ̈άνιε=πνοή, ἀναπνοή, Βουλγαριστί· dε̣χ̈νεσε̣=πνοή].

dενέσ-έσ-έσ: ρημ.=κjαj με dε̣νέσ=μὲ λυγμούς.

dε̣νεσόj (γ) dε̣νεσόνj (τ)=θρηνολογῶ, ὀδύρομαι.

dε̣νόνj-όj (γ. budi-bogdan-kabaja) καταδικάζω· τὸ παθ. dενόχ̈εμ=καταδικάζομαι.

dε̣νίμ-ι πληθ. dενίμετε̣=ἡ καταδίκη.

(ι-ε) *dε̣νούεμ* καὶ dε̣νούμ (γ)=καταδεδικασμένος. 2) (Καβαjα) ι dε̣νούμ-ι=ὁ Βρυκόλακας ἴδ. λjουφγάτ-ι.

dε̣νόνj: (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. dσε̣νόνj (Περμέτ.)· γjελ' ε dε̣νούαρε̣ = γjέλε̣ ε πα νγάρε̣ με dόρε̣· καὶ τσούπ' ε dε̣νούαρε̣=τσ̈ουπ' ε πα πρίσ̈ουνε̣, ε πα νγαρε̣ με dόρε̣.— τὸ παθ. dενόνεμ, dσ̈ε̣νόνεμ.

(ι) *dε̣νjε̣-ι* ἀρσ. -ε dένjε̣-α θηλ. = ἄξιος [Γαλλιφ. digne]· ἴδ. ι βε̣jνεμ (γ) ι βε̣λjνε̣ρ (τ).

dεπερτόνj: ρημ. ἐνερ. (budi-Τοσκ.)=διαπερῶ. (ἐπὶ ὑγρῶν) ρᾶ βάjι

BKSH

νdε κε̱μίὂε̱, νdε̱ δόγε̱τ, νdε̱ dε̱ρρασε̱τ εδὲ ε dεπε̱ρτόϊ=καὶ τὸ διεπέρασεν. = ε ὅπόϊ τεj μb' ατ' άνε̱. ἀόρ. dεπε̱ρτόϐα-ε-ι=διεπέρασα.... ι ρᾶ με πλjούμπ' εδὲ ε dεπε̱ρτόϊ τεj μb' άνε̱=τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ μολύϐι καὶ τὸν διεπέρασε. μτχ. dεπε̱ρτούεμ (γ) καὶ dεπε̱ρτούμ· dεπε̱ρτούαρε̱ (τ) τὸ παθ. dεπε̱ρτόνεμ-οχ̱εμ = διαπερῶμαι ὑπό τινος.

dε̱ργόνj-όj: στέλλω, πέμπω καὶ (γ) τὄοj = ἀποστέλλω δι' ἄλλου· τὸ παθ. dε̱ργόνεμ-όχ̱εμ καὶ τὄόχ̱εμ (Σ).

dέργε̱σε̱-α καὶ dε̱ργίμ-ι=ἡ ἀποστολή. πληθ. dε̱ργέσατε̱-ετε̱.

dέργjεμ (γ. τ. budi-bogdan) ρημ.=κοίτομαι· dίργjεμ νdε̱ ὅτρὰτε̱ κοίτομαι εἰς τὴν κλίνην. dίργεμ πε̱ρ δε̄=κοίτομαι κατὰ γῆς. dίργjεμ πράνε̱ ζιάρριτ=κοίτομαι παρὰ τὴν φωτιάν. — 2) (bognan)= bίε=πίπτω· ουdόρκjε̱=ἔπεσε=ρᾶ (bogdan) μτχ. dε̱ργjουνε̱ καὶ dέργjουρε̱ (τ) ουdόργjα-ε-ουdόρκj κτλ.

(ε) *dέργjουνε̱*: γρούα ε dέργjουνε̱. Ἴδ. λjεχ̱όνε̱-α.

dέρθ ρημ.=χύνω μετχ. dέρδε̱ καὶ dέρδουνε̱ (γ), dέρδουρε̱ (τ). ἀορ. dέρδα-ε-ι· τὸ παθ. dέρδεμ.

(ι-ε-τε̱) dέρε̱ ('Αργ.)=πικρὸς-α-όν: πούνε̱-dέρε̱=κοπιῶδες ἔργον.

dέρε̱-α: πληθ. dύερτε̱ καὶ dύρτε̱ (γ)=θύρα [dυρ—Ἑλλην. Θυρ.] dερ' ε ούδε̱σε̱=ἡ πύλη, ἡ πόρτα. dερ' ε μάδε =πλουσία, ἀριστοκρατικὴ οἰκία· dερ' εμίρε̱=καλὴ οἰκογένεια dερ' ε πάρε̱= ἀρχοντικὴ πρώτη οἰκογένεια. dέρε̱-bάρδε̱-ι-α (τ) εὐτυχής, καλότυχος. dέρε̱ ζῑ-ου: δυστυχὴς πληθ. dερε̱ζέστε̱ ἀρσ. dερε̱ζεζατε̱ θηλ. dερε̱-τσέλjε̱-ι-α (γ)=φιλόξενος, ἀνοικτοσπίτης=αὐ κjε̱ πρετ τε̱ χ̱ούαjτε̱ νdε̱ ὅτε̱πὶ dέρε̱-μbύλε̱τε̱-ι-α=ἀφιλόξενος.

dε̱ρέjτε̱: (budi-bogdan) ἐπιρ. ἴδ. dρέjτε̱.

(ι-ε-τε̱) *dε̱ρέjτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ dρέjτε̱.

dε̱ρκούj (τ) ἴδ. dρέκεμ.

dε̱ρκj-τε̱: (Ζαdρίμα)=γουρουνόπουλα· ἴδ. dέρκ-ου (Μουζεκέjα).

dέρ-ι (Σ) ἴδ. γjέρ, νγjέρ καὶ ἀdέρι (Σ).

dε̱ρμε̱χ̱άσ = διασκορπίζω.

dε̱ρμίσ-ιτ-ιτ (ἐλϐασ.) νυστάζω, μισοκοιμοῦμαι καὶ (τ) dρεμὶτ (Λατ. dormire) καὶ κότεμ (Σ. Κρούjα—Τυρ. Κάϐj).

dε̱ρσίχ̱: (γ) ρ.=ἱδρόνω· καὶ dε̱ρσίφ (γ) καὶ dε̱ρσίj (τ) καὶ μεσ. dε̱ρ-

BKSH

σίχ̈εμ = ἱδρόνω, dε̱ρσίφέμ (γ) dιέρσεμ (τ) καὶ νdιέρσεμ (γ). = ρ. οὐδ. = ἱδρόνω.

dε̱ρτέλjε̱ - α (Ἀργυρ.) ἴδ. νdερτέσε̱ - α = κτίριον. - ἴδ. ρημ. dε̱ρτόj (τ)· καὶ dε̱ρτέjε̱ - α: πληθ. dε̱ρτέλjατε̱ καὶ dε̱ρτέjατε̱.

dε̱ρτόj (τ), νdε̱ρτόj (γ), νdρε̱τόj (Σ) = κτίζω, διορθόνω· τὸ παθ. dε̱ρτόνεμ, νdε̱ρτόχ̈εμ (γ), νdρετόχ̈εμ (Σ).

dε̱ρστίλjε̱ - α (Ἐλβασ.) πληθ. dε̱ρστίλjατε̱ [Βουλγαρικὴ λέξις] ἴδε βαλjανίτσε̱ - α (Σ. Κρ. Τυρ.) κοινῶς νεροτριβιά.

dε̱ρτσ̈ίκθ - ι (Κρουjα) ἴδ. λjίλjθ - ι (Ἐλβασ.).

dέρρ - ι: πληθ. dέρρατε̱ = χοῖρος ὁ ἥμερος, οἰκιακός· ἐν ᾧ: θῖ - ου (πληθ.) θῖτε̱ = ἀγριόχοιρος [πρβ. Ἑλλ. θήρ.].

dερράρ - ι = bαρί dέρρασ̈ (= χοιροβοσκός)· πληθ. dερράρε̱τε̱.

dε̱ρράσε̱ - α: πληθ. dε̱ρράσατε̱ = σανίς, ἴδ. δόγε̱ - α (τ)· καὶ dράσε̱ - α.

dε̱ρμε̱ - α (Περμέτ.) = τόπος πετρώδης, δύσβατος, κατωφερής· μάλj' ι βιέρρε̱ (ι - θύερε̱), με dρου̃ ε με γούρε̱.

dε̱ρμί - α = τρίμματα· ἴδ. θε̱ρρμί - α· πληθ. dε̱ρμίτε̱.

dε̱ρμόνj - οj = θραύω, τρίβω, κάμνω τρίμματα (τὸ ψωμὶ) καὶ dε̱ρμε̱τσ̈όj (Σ), dριμε̱τσόj, dρομε̱τσ̈όj, γριμε̱τσόj = bᾶj γρίμτσα: τὸ παθ. dε̱ρμόνεμ - όχ̈εμ dε̱ρμε̱τσόχ̈εμ, dριμε̱τσόχ̈εμ, dρομε̱τσόχ̈εμ, γριμε̱τσόχ̈εμ = bᾶχ̈εμ γρίμτσα ἴδ. θε̱ρρμόνj - όνεμ.

dε̱ρρμόj: (Ἀργυρ.) = σbρεσ = κατήφορον ἔρχομαι· καὶ σdε̱ρρμόj· σdερμόj νγα κάλjι = σbρεσ νγα κάλjι = κατέρχομαι ἀπὸ τὸν ἵππον. dε̱ρρμόj νγα σ̈κάλε̱τε̱ = καταβαίνω τὴν κλίμακα· dερμόjι σ̈ίου = ρᾶ σ̈ίου = ἔβρεξεν.

dε̱ρρούδε̱ - α (Περμέτ.) = θε̱ρμί - α, πληθ. dε̱ρρούδατε̱.

dε̱ρρούδεμ = ὁρμῶ, ὡς ου dε̱ρρούθ ουσ̈τε̱ρία = ὥρμησε τὸ στράτευμα. 2) = θε̱ρμόχ̈εμ.

dέσ = ἴδ. ρῆμα βdέσ = θνήσκω (γ).

dεσ̈ (Σ) ἴδ. βεσ̈ = ἐνδύω.

dε̱σ̈ε̱ρόνj - όj: ρ. ἐνερ. ἐπιθυμῶ, 2) ὑστεροῦμαι (δι' ὃ = ἐπιθυμῶ)· dε̱σ̈ε̱ρόφσ̈ τε̱τ' άτε̱ ε τετ' ᾶμε̱ = εἴθε νὰ στερηθῇς (καὶ ἑπομένως) νὰ ἐπιθυμῇς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. dε̱σ̈ε̱ρόβα: πε̱ρ bούκε̱ = ὑστεροῦμαι τὸν ἄρτον (δι' ὃ καὶ ἐπιθυμῶ).

dε̱σ̈ε̱ρίμ - ι = ἐπιθυμία, 2) καθυστέρησις, ἴδ. μαλjουγίμ - ι.

BKSH

deσίϱ (Γαλ. desir - desirer) = ἡ ἐπιθυμία· πληθ. deσίϱε̨τε̨.

deσμῖ-α (budi-bogdan-γ.) = μαρτυρία πληθ. deσμῖτε̨· καὶ deσμινjενί-α (budi-bogdan) πληθ. deσμινjενίτε̨.

dęσμίμ-ι (γ) = μαρτύριον· πληθ. deσμίμετε̨.

deσμιτάϱ-ι (γ) ἀρσ. deσμιτάρε-jα θηλ. = μάρτυς· πληθ. ἀρσεν. deσμιτάρε̨τε̨, θηλ. deσμιτάρετε̨.

deσμόνj - οj : ρ. = μαρτυρῶ.

deσπε̨ϱόνεμ : (budi) [Γαλ. desesperer] = ἀπελπίζομαι. ι-ε-τε̨ deσπε̨ρύεμ = ἀπηλπισμένος-η-ον.

deσπε̨ϱίμ-ι = ἡ ἀπελπισία· πληθ. deσπε̨ρίμετε̨.

deστίμ-ι : ἐξάμβλωμα· πληθ. deστίμετε̨.

dęστόνj (τ) ρημ. = ἀποβάλλω (ἐπὶ ἀποβολῆς γυναικῶν) τὸ ἔμβρυον. ἐνῷ ἐπὶ ζώων = στίε ἢ στῖ (συνηρ. deστόϊ γρούαjα) = στίου γρούαjα πέλjα, λjόπα, dέλεjα.

dέτ-ι : ἡ θάλασσα [παράβ. Ἑλλην. Θέτι-ς = θεὰ τῆς θ.]· πληθ. dέτνατε̨ (γ), dέτρατε̨ (τ) - dετ' ι μbάρdε̨ = ἡ μεσόγειος (ἡ ἄσπρη) θάλασσα· dετ' ι ζῖ = ἡ μαύρη θάλασσα· dετ' ι κουκj = ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα.

dετάϱ-ι (bogdan) ἀρσ. dετάρε-jα θηλ. πληθ. dετάρε̨τε̨ ἀρσ. dετάρετε̨ θηλ. = ὁ ναύτης (κ. τ. λεξ. = ὁ θαλασσινός).

dετούαϱ-όϱι [Γαλ. la dete] = ὁ χρεώστης, ὀφειλέτης· καὶ dετούερ-όρ (γ) (budi - bogdan) καὶ dετούρ-ορι τὸ θηλ. dετόρε-jα πληθ. dετόρε̨τε̨ ἀρσ. — ρετε̨ θηλ.

dετόϱε̨-α : πληθ. dετόρετε̨ = χρέος (Τουρκ. bόρdσ).

dετόϱε̨σ-ι ἴδ. dετούερ-όρι : πληθ. dετόρε̨σιτε̨.

dετούεϱεμ : ρημ. = ὑποχρεοῦμαι (bogdan).

dęφϱένj : (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ μορίου ἢ προθ. dę-φρύενj] = ξεθυμαίνω· ἴδ. σε̨φρένj.

dęφτένj-έj καὶ dęφτόj = δείκνυμι, δεικνύω· ἀντιθ. φσε̨χ = κρύπτω. (γ) dιφτόϊj = δείκνυμι· τὰ παθ. dęφτένεμ, dęφτόχεμ, dιφτόχεμ = δείκνυμαι.

dί = οἶδα, ἐπίσταμαι, γνωρίζω· μτχ. dίτε̨ καὶ dίτουνε̨ (γ), dίτουρε̨ (τ) ἀόρ. dίτα-ε-ι τὸ παθ. εἶναι ἀπρόσωπον = dίχετ = γνωστὸν τυγχάνει· νjερί-ι dίτουρε̨ = εἰδήμων, ἐπιστήμων.

BKSH

dιφτίμ-ι (Σ) καὶ dε̤φτίμ-ι: πληθ. dιφτίμετε̤ καὶ dε̤φτίμετε̤ = δεῖξις, δεῖγμα.

djάθε̤-ι: ἀρσ. καὶ djάθε̤τε̤ οὐδ. πληθ. djάθε̤νατε̤ (γ) καὶ djάθε̤ρατε̤ (τ) = τυρός.

ι-djάθε̤τε̤-ι = ὁ δεξιός, ἐπιδέξιος· ε-dιάθε̤τε̤-α ἡ δεξιά, dορ̣'ε djάθε̤τε̤ = ἡ δεξιὰ χείρ̣· μdε̤ τε̤ djάθε̤τε̤ = ἐκ δεξιῶν, πρὸς τὰ δεξιά· ἀντίθ. ι-ε-τε̤ με̤νγjε̤ρ̣ε̤ (τ) = ἀριστερός, ι-ε-τε̤ μᾶjτε̤ ('Ελβασ.) - ι-ε-τε̤ ρ̣ρ̣ε̤μᾶκε̤τε̤ (Σ).

djαθούερ̣-όρ̣ι καὶ djαθουρ̣-όρ̣ι = δεξιὸς (ἀρσ.)· djαθόρε-jα = δεξιά.— ἀντίθ. ι μάjτε̤-ι, θηλ. ε-μάjτε̤-α· πληθ. djαθόρ̣ε̤τε̤ ἀρ̣σ. djαθόρετε̤ θηλ.

djάλjε̤-ι: γεν. djάλjιτ, αἰτ. djάλjε̤νε̤ καὶ djάλινε̤: πληθ. djιέλjμ-τε̤ (γ), djέμτε̤ (τ), καὶ djέλjτε̤ (Σ, Τυρ. Καβ.)· τὸ ἀρσενικὸν παιδίον, = υἱός.

djάλjε̤θ-ι: ὑποκορ. τοῦ djάλjε̤ ι = παῖς μικρός· (χαϊδευτικόν).

djαλjε̤ρ̣ῑ-α (τ) ἴδ. djελjμε̤ρ̣ῑ-α = ἡ νεότης· νεαρὰ ἡλικία.

djαλjόσ̈-ι: πληθ. djαλjόσ̈α-τε̤ = νεανίσκος, παληκάρι. — djάλε̤-ι: πληθ. djάj-τε̤ καὶ djέμε̤νε̤-ιτε̤ (Σ. bogdan).

djαλε̤ζί-α καὶ djαλε̤σί-α: πονηρία, διαβολ̤ιὰ ἴδ. dρεκjε̤σί-α.—πληθ. djαλε̤σῖτε̤.

djαλε̤σόχ̆εμ καὶ (Σ. bogdan) djεμε̤νόχ̆εμ = δαιμονίζομαι, πονηρεύομαι.

ι-ε-djαλε̤σούαρ̣ε̤ = ι ε-djέμε̤νούεμ (Σ) = δαιμονισμένος, πονηρός.

dίβεμ: ('Αρbε̤ρία) = ξημερόνω σί ου dίβε; — καὶ γdίχ̆εμ ἀντιθ. νγρύσεμ: τσ̈' ου dίβε; = σι ου γdίβε; ἀπόκρισις: μίρ̣ε̤ πο τύ τσ' ου dίβε; [ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καλὴν-ἡμέραν]. — καλὴν ἑσπέραν = τσ̈' ου νγρύσε; μίρ̣ε̤ πο τύ τσ̈' ου νγρύσε;

dίγjεμ: παθ. τοῦ dιέκ = καίω. — καίομαι.

dιγjόj-όνεμ: ἴδ. dε̤γjόj-όνεμ.

ι-ε-dιγjούαρ̣σ̈ιμ = ἀξιάκουστος ἴδ. καὶ ι-ε dε̤γjούκρ̣σ̈ιμ (τ).

djέ = χθὲς καὶ djέθινε̤, djέθιναj (τ).

dίε — dία (Σ. budi) = γνῶσις, σοφία· ἴδ. dιτουνί (γ) καὶ dιτουρ̣ί-α.

dιέκ: καίω ἀόρ. dόγjα-ε-ι μετοχ. djέγε̤ καὶ djέγουνε̤ καὶ djέγουρ̣ε̤ (τ) djέκ — κjέρ̣ρε̤σ-ι: πληθ. djεκ-κjέρ̣ρε̤σ-ιτε̤ = αὔ κjε̤ dιέκ dέγα κjέρρε̤σι ἢ κjε̤ρρε̤νε̤.

BKSH

djεκεκjί-ίτε (budi) πληθ.=πονηρίαι=δjαλεζίτε.

díελ=ἥλιος ἢ dιέλ-ι (γ. τ.) καὶ συνηρ. dῖλ-ι [ὅρα Ὁμ. ἠέλιος]— λjέου dιέλι ἢ λίνdι dιέλι=ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος.—περενdοί dιέλι=ρᾶ dιέλι (νdε μάλjετ) καὶ ου φάλj dιέλι=ἔδυσεν ὁ ἥλιος,—ρρῖ dιέλι, χ̄άνα,=(budi) περενdόν dιέλι, χ̄άνα.

ε *díελjε-α* (Τασ. Τυραν.)=Κυριακὴ=dίτ' ε dίελιτ· dιτ' ε χ̄ᾶνε=Δευτέρα ἤτοι ἡμέρα τῆς Σελήνης· dίτ' ε μάρτε=Τρίτη ἡ ἡμέρα τοῦ Ἄρεως, dίτ' ε μερκούρρε=Τετάρτη ἡ ἡμέρα τοῦ Ἑρμοῦ, dιτ' ε ένjτε=Πέμπτη ἡ ἡμέρα τοῦ Διός! αἱ ὀνομασίαι τῶν πέντε ἡμερῶν ἐκ τῶν ἀστερισμῶν Ἡλίου Σελήνης, Ἄρεως, Ἑρμοῦ, Διός· dίτα ε πρέμπτε=Παρασκευὴ dιτ' ε Στούνε=Σάββατον·—dίλjε-α (συνηρ.)= ε dίελjε·-ε dίελj' ε bαρδε=ἡ Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ (budi).

djελμενῖ-α (γ)=djελμερί-α (τ)=ἡ νεολαία· ἀντιθ. πλjεκjεσί-α καὶ πλjεκjενί-α (γ) τὸ γῆρας.

dιέπ-ι (bogdan, Σ. Περμέτ.)=ἡ κοιτίς, ἡ κούνια· καὶ djέπε-jα (Ἐλβ.) πληθ. djέπετε· τουντ djέπενε=κουνῶ τὴν κούνια.

djέργουνε (bogdan) μετοχ. τοῦ dέργjεμ=πίπτω, κοίτομαι. ουdόρκj=ρᾶ πόσ̈τε=ἔπεσε κλινήρης.

djέρσε-α: πληθ. djερσετε (γ)=ὁ ἱδρώς. djέρσεμ καὶ dερσίχ̄εμ=ἱδρόνω (ρῆμα).

díεσ-ι ἀρσ. (budi) dίεσε-jα (θηλ.) σοφός—ή· ἴδ. dιετᾶρ-ι—dιετάρε-jα ἴδε ι-ε dίτεσ̈ιμ.

ι-*djέσ̈εμ-ι* καὶ ι-djέτσ̈εμ-ι=χθεσινός.—ε-djέσ̈εμε-jα καὶ ε-djετσ̈εμε-jα=χθεσινὴ καὶ ι-djέσ̈ιμ-ι ἀρσ. ε-djεσ̈ιμε-jα: χθεσινός—ή.

dιέτ-ι (γ)=ἡ ἐκτίμησις, τὸ ἀντίτιμον· ὡς dιέτι ι γjάκουτ=τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος.

dιj (budi) ἴδ. ρ. dί, μετοχ. dίjτουνε, ἴδ. dίτουνε (γ).

dιετάρ-ι —dιετάρε-jα=σοφός, σοφή, ἐπιστήμων.

dικοὺ (γ), νdικοὺ (Περμέτ.), τσ̈εκοὺ (Βεράτ.) τσ̈εκοὺ κjέσ̈ε=κάπου ἤμην, τσ̈οκοὺ (Περμέτ.).

dικούρ: ἐπιρ. εἰς κάποιον καιρόν, κάποτε.

dικούσ̈: ἀντων. ἀναφ. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· γεν, dικούjτ, αἰτ. dικέ̄ κάποιος, κάποια· καὶ νdικούσ̈ (Περμέτ.) νdικουσ̈ έρδι=κάποιος ἦλθε καὶ τσ̈οκούσ (Βεράτ.) γεν. τσοκούjτ, αἰτ. τσ̈οκέ̄.

BKSH

dίργjεμ ἴδ. *dέργjεμ*.

djέρρ-ι (γ)=γῆ χέρσος, ἀκαλλιέργητος βε̃ντ djέρρ=βεντ' ι πα που νούεμ.—καὶ λjε̱νdίνε̱-α.

dικτόιj: (γ. Τυραν.)=ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω, ξετρυπόνω, ἐξιχνιάζω· καὶ τρεjτόνj (Βεράτ.)· καὶ τραjτόνj καὶ τσ̈εμ (Ἐλβ.).—αύ κjί σ' dί-χ̱ετε̱ σε κου ἄσ̈τε̱.—ε dίκτοβα ούνε̱·=αὐτὸν ποῦ δὲν γνωρίζει τις ποῦ εὑρίσκεται; τὸν μυρίσθηκα ἐγώ, τὸν ξετρύπωσα ἐγώ.—τὰ παθ. dικτόχεμ, τρεjτόνεμ, τραjτόνεμ, τσ̈έμεμ.

ε-*dίλjε̱-α* (γ. συνῃρ.) ἴδ. ε-dίελjε̱-α: πληθ. τε̱ dίελjατε̱.

dιλ-ι: (γ) ἴδ. dίελ-ι.

dίμε̱νε̱-ι (γ) πληθ. dίμε̱νατε̱=χειμών, καὶ dίμε̱ρε̱-ι (τ) πληθ. dιμε̱νατε̱ καὶ dίμε̱ρατε̱· ἀντιθ. βέρε̱-α.

dιμε̃νόj: (γ) καὶ dιμε̱ρόj (τ)=ὂκόj dίμε̱νιν, bᾶj dίμενιν.—ἀντιθ. βερόj—βερόνj=ὂκόj βέρε̱νε̱, bᾶj βέρε̱νε̱.

dιμε̱νούερ-όρι καὶ dιμενούρ-όρι τὸ θηλ. dιμε̱νόρε̱-jα=χειμερινός, χειμέριος· τὰ ἀντιθ. βερούερ-όρι καὶ βερούρ-ορι ἀρσ. βερόρε-jα θηλ.—βερούαρ-όρι (τ) βερόρε-jα θηλ.

dιμίτε̱ (Τυραν.) [Ἑλλην. δι-μίτος] καὶ bρενdεbέκε̱-τε̱ πληθ. (Σ) [Τουρκιστὶ τσ̈ιντιάν].

dινάκ: *ου* (ἐκ τοῦ dι = οἶδα καὶ καταληξ. νακ) = πανοῦργος, τὸ θηλ. dινάκε-jα = αϋ ἢ αjό κjε̱ dί-σ̈ούμε̱. — πληθ. dινάκε̱τε̱ ἀρσ. dινάκετε̱ θηλ.

dινακε̱ρῖ-α = πανουργία, πληθ. dινακε̱ρί-τε̱.

dιόρε̱-ι ἀρσ. dιόρε̱-α θηλ. = ὁ καϋμένος -η.

dίργjεμ = ἴδ. dέργjεμ.

dίρκ-ου (Μυζεκjέjα) πληθ. dιρκj-τε̱ = γουρουνόπουλον, κε̱λjύσ̈ dέρρι.

dίρσουνε̱ (budi) ἐσφαλμένως ἀντὶ dιέρσουνε̱ (Σ) μτχ. τοῦ ρ. dιέρσεμ=ἱδρόνω.

dίσᾱ (budi-Σ.-Τυρ.) [ἐκ τοῦ dι-σᾱ] ἀντωνυμ. ἐπιμεριστική.=μερικοί, τινές, ἔνιοι· 2) ἐπιρ. ποσότητος· ᾶμε̱ dίσα ἀργjάντ = δός μοι κἄμποσον ἄργυρον· λέγεται καὶ dιτσά (τ), τσα, (τ), do (budi-Σ.-Τυρ.).

dίσ̈εμ: ἴδ. βίσεμ.

BKSH

dισëπουλ-ι (Σ) πληθ. dισëπουjτε̱ = μαθητής· ἴδ. dσᾶνε̱σ-ι (γ) dσε̄-
νε̱σ-ι (τ).
dισκjαρόνj (budi) ἴδ. dε̱φτένj.
dίτε̱-α πληθ. dιτε̱τε̱ καὶ dιτ = ἡμέρα - ἡμέραι· [Ἑλλην. ἡ ἡμέρα ἐν
Κρήτῃ ἐλέγετο δῖα, Λατ. dιες] ατύρε dίτβε̱ καὶ ατύρε dίτε = αὐτῶν
τῶν ἡμερῶν· νd' ατό dίτε̱ = ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις — πας du dίτö =
μετὰ δύο ἡμέρας. — πε̱ρ dίτε̱ ἢ πε̱ρ dίτα, dιτε̱ πε̱ρdίτε̱ ἢ dίτε̱
πε̱ρdίτα = καθ' ἑκάστην ἡμέραν. = νγα dίτε̱. — φράσεις. — γjίθε̱ dί-
τε̱νε̱ ε λjούμε̱ (γ) = ἅπασαν τὴν μακαρίαν ἡμέραν (κατ' εὐφημ.).
dίτε̱-α καὶ dίτε̱ζε̱-α (ὑποκορ.) νjε̱ dίτε̱ καὶ νjε̱ dίτε̱ζε̱ = ἡμέραν τινά,
καὶ προχθές. — νjε̱ dίτε̱ πρεj dίτö = μιᾷ τῶν ἡμερῶν. — νjε̱ dίτε̱
κᾶμ πε̱ρ τε̱ άρδουρ' εδέ ουν = μίαν ἡμέραν θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ = κάποτε
θὰ ἔλθω. — νjε̱dίτε̱ζε̱ (τ) ἐπιρ. = προχθὲς καὶ νjε̱dίτε̱ζαj = μbε̱ νjε̱
dίτε̱ζαj τὴν πρὸ τῆς προχθεσινῆς ἡμέραν· ἴδ. παρdjέ-τιέτε̱ρε̱. —
μίρε̱-dίτα = καλὴ-μέρα· ἀντίθ. νάτε̱-α = νύξ.
dιτε̱-βάρδε̱-ι (ἀρσ.) dιτε̱-bάρδε̱-α θηλ. = εὐδαίμων, εὐτυχής.
dίτε̱-ζ!-ου πληθ. dίτε̱-ζέστε̱ = δυστυχής, δυσδαίμων.
dίτε̱-ζέζε̱-α: θηλ. = ἡ δυστυχής· πληθ. dιτε̱ζέζατε̱.
dιτε̱γjάτε̱-ι ἀρσ. dιτε̱-γjάτε̱-α θηλ. = μακρόβιος· ἐπὶ εὐχῆς.
dίτε̱-öκούρτε̱νε̱-ι (γ) θηλ. dιτε̱-öκούρτε̱νε̱-α καὶ dιτε̱-öκούρτε̱ρε̱-ι-α =
ὁ καὶ ἡ βραχύβιος· (ἐπὶ ἀρᾶς).
dίτε̱jε καὶ dίτιjε = γνῶσις, ἐπιστήμη· = τε̱ dίτουριτ· πληθ. dιτε̱jετε̱-
με dίτε̱jε α πα dίτε̱jε ε κε̄ κε̱τε̱ = με τε̱ dίτουρε̱ α πα τε̱ dίτουρε̱
ε κε̄ κε̱τε̱ = τὸ γνωρίζεις ἢ δὲν τὸ γνωρίζεις τοῦτο;
dίτε̱νε̱: ἐπιρ. = τὴν ἡμέραν· ἀντίθ. νάτε̱νε̱ = τὴν νύκτα.
dίτουνε̱ καὶ dίτουρε̱ μτχ. τοῦ ρ. dί = οἶδα· γινώσκω.
dιτö (γ) = τöοτö (τ) = κᾶτι, κᾶτι τι· dιτö θότε̱ (γ) = τöοτö θότε̱ (τ) =
κᾶτι λέγει· dίτö κᾶ bᾶμ (γ) = τöοτö κᾶ bε̱ρε̱ = κᾶτι ἔχει κάμει.
(ι-ε) *dίτουνε̱* (γ), dίτουρε̱ (τ) -ι-α = σοφὸς-ή· ἴδ. dιεταρ-ι dιεταρε-
jα = εἰδήμων, ἐπιστήμων 2) = γνωστὸς-ὴ-όν.
ι-dίτε̱öιμ-ι (γ) ἀρσ. ε-dίτε̱öιμε-jα (budi) θηλ. καὶ ι-dίτöιμ-ι (γ)
ἀρσ. ε-dίτöιμε-jα θηλ. = ὁ εἰδὼς (πολλά).
dιτουνί-α (γ) = dιτουρί-α = ἡ γνῶσις, ἡ σοφία.
dιφτόj-όχεμ = dε̱φτέj-χεμ.

dίχεμ: παθ. τοῦ ρήμ. dί=οἶδα· dίχετε=ἄστε ε dίτουνε=ἐννοεῖται, εἶναι γνωστόν.

dό: (budi-Σ-Τυρ.) ἴδ. dίσα.

dό-μος-dό:=ἑκὼν ἄκων.

(ι-ε-) *dόbετε:* ἀδρανής, ἀσθενής, ἀδύνατος, χαῦνος· jαμ ι dόbετε= εἶμαι ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀδρανέω-ῶ.

dobεσίνε-α (γ)=ἀδράνεια, ἀδυναμία, ἀσθένεια· καὶ dobεσίρε-α (τ) πληθ. dobεσίνατε καὶ dobεσίρατε.

dobῑ-α (budi-bogdan) (Σλαυιστ.-Βουλγ. dobίαρ=κερδίζω] κέρδος, ὄφελος πληθ. dobίτε. bᾶj dobῑ = ὠφελῶ σ' bᾶν dobῑ (γ) δὲν ὠφελεῖ· σ' με, σ' τε σ' ι bᾶν dobῑ (γ) δέν με, δέν σε, δὲν τὸν ὠφελεῖ· ἴδ. φιτίμ-ι.

dobισ-ίτ-ίτ (budi-bogdan) ρ.=κερδίζω, ὠφελοῦμαι· ἴδ. φιτόνj-όj· καὶ dobίτ-ίτ-ίτ τὸ παθ. dobίτεμ.

dobίτεσ-ι (bogdan)=νικητής· πληθ. dobίτεσιτε.

dobίτσ̈-ι πληθ. dobίτσατε=νόθος (υἱός) καὶ dομνίτσ̈-ι ('Αργυρ.) dοτσ̈-ι πληθ. dότσ̈ατε· καὶ κοπίλj-ι (γ) πληθ. κοπίλjατε, τὸ θηλ. κοπίλjε-jα πληθ. κοπίλjετε (καὶ ὑπηρέτρια) (τ).

dόκρα-τε (Βεράτ.)=κότσεκα τε μbεδά=μεγάλα ὀστᾶ· καὶ dόκρε-α (γ) πληθ. dόκρατε· ἐν τῇ φράσει μος φόλjε dόκρα=μος φόλjε φιάλjε τε κότα, ρρένjα.

dόμκε-α (Περμέτ.) ἴδ. ρρότσ̈κε-α· πληθ. dόμκατε.

dομνίτσ̈-ι ('Αργυρ.) ἴδ. dobίτσ̈-ι (τ) πληθ. dομνίτσ̈α-τε.

dόρε-α ['Ελλην. δόρ-υ]=χείρ· περ dόρεζα ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ περ dόρε καὶ περ dόρας (=πρόχειρον). σ̈κόj περ dόρας= ὑπάγομεν μὲ τὰ χέρια πιασμένα, πλεγμένα. ν' dόρε=(γ. τ. budi)=νdε dόρε=εἰς τὴν χεῖρα· σ' με βιέν ν' dόρε=κοινῶς δὲν μοῦ ἔρχεται ἀπ' τὸ χέρι. dορ' επάρε:=ἡ πρώτη τάξις τῶν ἀνθρώπων· dορ' ε dύτε=ἡ δευτέρα τάξις τῶν ἀνθρώπων· νjε dόρε μίελ=μία χοῦφτα ἀλεῦρι.—ε ρρόκα περ dόρε ἢ ε κάπα περ dόρε=τὸν ἔπιασα ἀπ' τὸ χέρι, τὸν χειραγωγῶ· βε dόρε=βάζω χέρι=ἐπιχειρῶ τι· χιέκ dόρε=παραιτοῦμαι, ἐγκαταλείπω· dόρε μbε dόρε ἢ dόρε ν' dόρε=ἀπὸ χέρι σὲ χέρι=ἀλληλοδιαδόχως. πέσε dούαρ=(πέντε χεῖρες)=25 ἐπὶ ἀριθμήσεως· διέτε dούαρε=50 (κατὰ λεξ.=δέκα χεῖρες) νjεζέτ dούαρ=100. μαρρ

dόρε̱=γίνομαι μαθητής. — ζᾱ-με dόρε̱ καὶ ζε̄-με dόρε̱=ἅπτομαι ἐγγίζω. — σ̈κόj νdε̱ρ dούαρ=μεταχειρίζομαι. ε βε̄ ν' dόρε̱=ἀποκτῶ τι· με̱ bίε ν' dόρε̱=τυγχάνει μοι, πέφτει 'ς τὸ χέρι μου· με̱ ρᾱ ν' dόρε̱= ἔτυχέ μοι· με̱ dόλι νγα dόρα·=ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ χέρια μου ἀπεστερήθην· απ νdερ dούαρ-παραδίδω. — πρεj dόρε̱σε̱ τ' όνε̱, τούεj, ατύνε ἐξ ἡμῶν, ἐξ ὑμῶν ἐξ ἐκείνων· ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκ τῆς ἡμετέρας θρησκείας.

dορ' ε-dιάθε̱τε̱=dορ' ε μbάρε̱=dορ' ε dρέjτε̱=dορ' ε νdρέjτε̱=ἡ δεξιὰ χείρ. — ἐνῷ dορ' ε μᾱjτε̱ (γ)=dορ' ε ρρε̱μάκτε̱ (Σ)=dορ' ε μbρέπσ̈τε̱ (Σ),=dορ' μάσ̈τε̱ (Μιρεdίτα)=dορ' ε σ̈τε̱μάνγε̱τε̱ (budi)=dορ' ε με̱νγjε̱ρε̱ (τ)=ἡ ἀριστερὰ χείρ.

dοράκ-ου (Σ) dοράκε-jα (Σ) θηλ. πληθ. dοράκε̱τε̱ ἀρσ. dοράκετε̱ θηλ.=κουλοχέρης· καὶ dοράτσ ι, dοράτσε-jα (τ) καὶ dορατσάκ-ου, dορατσάκε-jα πληθ. dορατσάκε̱τε ἀρσ. dορατσάκετε̱ θηλ. καὶ dορε̱τσούνκ-γου (γ) dορε̱-τσούνγε̱-α (θηλ.) dορα-σ̈ιθι (γ) ἐπιρ.=κουρχ̌εθ νjερί με σ̈κόπινε̱. νγρε̄ dόρενε̱ νάλjτ.

dορdολjέτσ̈-ι πληθ. dορdολέτσ̈ατε̱=φόβητρον μὲ μορφὴν ἀνθρώπου εἰς τοὺς κήπους ἀναρτώμενον. — νdερτούεμ πόσί νjέρὶ με πέτκα τε̱ βιέτε̱ρα, τε̱ τσίλjιν ε βένε̱ νd' άρε̱τ α νdε̱ κόπε̱σ̈τ κjε̱ τε̱ κουjτόjενε̱ bότα σε ᾱσ̈τε̱ νjερὶ με τε̱ βερτέτε̱ ε τε̱ μος χ̌ύνjε̱νε̱ μbρένdα με βιέδε̱.

dόρε̱-α πληθ. dούαρτε̱ (τ) καὶ dούερτε̱ (γ) καὶ dουρτε̱ (γ) ἡ χείρ, αἱ χεῖρες· dορε̱-γjιάτε̱-ι-|α=μακρόχειρ=παντοδύναμος· dόρε̱-dᾱνε̱-ι-α (γ) ἐγγυητὴς διὰ τὸ χρέος· καὶ dόρε̱-dε̄νε̱-: (τ).

dορε-ζᾱνε̱-ι-α=ἐγγυητὴς διὰ τὸ ἄτομον· καὶ dορεζένε̱-ι-α (τ).

dόρε̱ζε̱-α καὶ *dόρτσε̱-α* πληθ. dόρε̱ζατε̱ καὶ dόρτσατε̱=δρᾶγμα, μι̱ὰ χερι̱ὰ, καὶ 2) ἡ χειρὶς τὸ γάντι.

dόρε̱ζε̱-α καὶ dορέ-jα (Σ. Καβ.) καὶ πάπε̱ζε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. dορέζατε̱, καὶ dορέτε̱=ἡ λαβὶς (τῆς μαχαίρας).

dόρε̱-θάτε̱-ι-α=ὁ ἔχων ξηρὰν χεῖρα, κηλός· dόρε̱-μbύλε̱-ι-α=ὁ φειδωλός, ὁ φιλάργυρος.

dόρε̱-πλjότ=ἐπιρ. = πλουσιοπαρόχως· [πλjοτ=ἑλλ. πλήρης].

dόρε̱-σ̈κρέσε̱-α=χειρόγραφον πληθ. dορε̱σ̈κρέσατε̱.

dόρε̱-σ̈τρε̱νγούετε̱-ι-α (γ) ἐπιθ.=σφιγκτοχέρης· φειδωλὸς καὶ dόρε̱-στρε̱νγούτε̱-ι-α (γ. συνηρ.) dόρε̱· στρενγούαρε̱-ι-α (τ).

BKSH

dόρε̱-τσέλjε̱-ι-α=μεταδοτικὸς — ή· dόρε̱-χάπε̱τε̱ καὶ (τ) dόρε̱-χ̄ά-πουρ-ι=γενναιόδωρος, ἀφειδής, πλουσιοπάροχος.

dόρε̱-χ̄όλε̱-ι-α=πένης· dόρε̱-χ̄όλε̱ ᾱστε̱ αὔ=εἶνε πένης.

dόσε̱-α: πληθ. dόσατε̱=ἡ ὗς, ἡ σῦς.

dοσε̱bάλjε̱-α καὶ bαλdόσε̱-α (τ) εἶδος ζώου=ποσὶ κjέν καὶ χ̄α μίσε̱ρινε̱.

dοτ: μόριον=ἀδύνατον, δύσκολον· με̱ δέμπ γόjα σ' χ̄α dοτ.=μὲ πονεῖ τὸ στόμα δὲν μπορῶ νὰ φάω· σ' ε bε̄νj dοτ κε̱τε̱ πούνε̱=δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω αὐτό, ἢ δυσκόλως γίνεται τοῦτο.

dοτσ̈-ι πληθ. dοτσ̈ατε̱=dobίτσ-ι.

dούα (τ)=dούε καὶ dοῦ (γ)=θέλω, βούλομαι, ἀγαπῶ· μετοχ. dάσ̈ε̱, dάσ̈ουνε̱ (γ) καὶ dάσ̈ουρε̱ (τ) καὶ dάσ̈τουνε̱· ἀόριστος dέσ̈α-ε-ι (ἴδ. Γραμ. Κ. Χριστοφορίδου). — τσ̈' bέν σι κjε; μίρε̱ dεσ̈ Ζότι=τὶ κάνεις πῶς εἶσαι; καλὰ (ἠθέλησεν ὁ Κύριος) εὐχαριστῶ τὸν θεόν· νε̱ dάσ̈τε̱ Ζότι τε̱ bε̱νετε̱ κε̱jό=ἂν θέλῃ ὁ Κύριος νὰ γίνῃ τοῦτο.

dουάθουνε̱ (budi)=σbάθουνε̱: dουάθουνε̱ ε dβεσ̈ουνε̱=σbάθουνε̱ ε σβέσ̈ουνε̱· (γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος).

dούαj-τε̱ (τ)-πληθ. μόνον ὁ ἑνικὸς ἐκ τοῦ dεμέτ-ι καὶ dούεj τε̱=δεμάτια σίτου· dούαj γροῦρι, έλbι, τε̱ρσ̈έρι, ορίζι κ.τ.λ. πληθ. συνηρ. dούj-τε̱ ('Ελbασ.)=dεμέτατ' ε τε̱ λjάσ̈τα.

dεμέτ-ι λέγονται τὰ δεμάτια ἀραβοσίτου.

dουγᾱ-ανι: ἴδ. dυκjάν-ι.

dουγάνjε̱-α (Σ) ἢ dουγᾱjε̱-α· (Σ).

dούκεμ: ῥῆμα=φαίνομαι μετοχ. dούκε̱ καὶ dούκουνε̱ (γ) καὶ dούκουρε̱· dούκετε̱=ἀπρόσωπον=φαίνεται, δοκεῖ· με̱-τε̱-ι-να-ου-ου-dούκετε̱= μοῦ φαίνεται σοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τοὺς φαίνεται.

τε̱ *dούκε̱* ἢ τε̱ dούκουνε̱ (μτχ.) σ' κᾱ τε̱ dούκε̱ ἢ σ' κᾶ τε̱ dούκουνε̱ κε̱jό γjᾶ=δὲν ἀποφαίνεται τοῦτο.

(ι-ε-) *dούκσ̈ιμ:* ὅτι εἶνε φανερόν: τὸ φανερόν.

dούκj-ι πληθ. dούκjετε̱=ἡ κάνουλα. καὶ κανέλ-ι (Περμετ), κανjέλε̱-α (Σ), κανjέλjε̱-α (Βεράτ-Καbάjα).

dούκjετε̱: πληθ. μόνον (Jάκοbα-Μιρdίτα)=τὰ δικάκκια.

dουλένjε̱-α (γ. Τυράν.) πληθ. dουλένjατε̱ καὶ dουλίνjτε̱ (Σ) καὶ dουλῖ-νι (Σ) καὶ dε̱λίνjε̱-α (τ)=ἡ κέδρος, ἄρκαθος, κόκjε-dε̱λενjε̱=ὁ καρπὸς τῆς κέδρου.

BKSH

doύμ (γεγ. Μαλjεσία)? ? ? σ' ι έπετg dούμ ? ? ? (ἴσως εὐκολία).

dούμε-ja: μέτρον σίτου ἕξ 6 ὀκάδων. πλ. dούμετg.

dούνγg-α πληθ. dούνγατg=(Ἐλβασ.)=ἴδ. τσούπε-jα.

dουρόνj-όj (γ-τ-budi) [Ἑλλην. δηρὸς]=ἀνέχομαι. παθ. dουρόνεμ -όχεμ. παροιμία: σ' dουρὸν κjίμε νdg βέσ̈=δὲν ἀνέχεται οὔτε τρίχα 'ς τὸ αὐτί.

dουρίμ-ι=ὑπομονή· πληθ. dουρίμετg. ι-ε-dουρούαρσ̈ιμ (τ)=ι-ε-dουρούερσ̈ιμ (γ) καὶ (συνηρ.) ι-ε dουρούρσ̈ιμ.=ὑπομονητικός, ὑπομένων.

Dούρρgσ-ι=Δυρράχιον (ἡ ἀρχαία Ἐπίδαμνος).

Dουρρgσάκ-ου-κε-ja=Ἐπιδάμνιος· (ὁ κάτοικος).

dούσ̈κ-ου: πληθ. dούσ̈κjετg·=δρῦς.

dουσ̈νέζg-α (Περμέτ) = πυκνόκλαδον ἴδ. σ̈κούρρε-jα (τυραν.).

dούφ-ι (γ. τ. Βεράτ) [Βουλγ. dουχ̌=πνεῦμα, ἀναπνοὴ] νdσιὲρ dούφινg=βγάζω τὸ ἄχτι μου, ξεθυμαίνω.

dούχ̌εμ: παθ. τοῦ dούα (τ) καὶ dούε (γ)=ἀγαπῶμαι.

dούχ̌ετg (γ. budi)=χρειάζεται, πρέπει. δεῖ. — dούχ̌ετg κgjό γjᾶ= χρειάζεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· ἴδ. λjύπσετg ἢ λjίπσετg· dούχ̌ετg τα bᾶνj κgτὲ πούνg πρέπει νὰ τὸ κάμω αὐτό. — dούχ̌ετg τα bᾶτσ̈ κgτg πούνg=πρέπει νὰ τὸ κάμῃς αὐτό. μg-τg-ι-να-ου-ου-dούχ̌ετg =μοῦ, σοῦ, τοῦ μας-σας-τοὺς: χρειάζεται. — ἴδ. λjύπσgτg. λjίπσετg.

dρᾶ-νι (γ), dρά-ου (Βερ.), dράσ̈κgζg-α (Τυραν. Καβ)=φούντgρατ' ε τg λjούενιτ (γjάλπιτg) τρέτουνg.=ὑπόλειμμα βουτύρου ἀναλυομένου.

dρανγούα-όϊ (τ) πληθ. dρανγόνj-τg=δράκων (ζῷον μυθολογικόν). καὶ dρανγούε-ōϊ (γ) καὶ dραγού-όϊ, dρανγούε-όνι (Σ).

dράπ-ι=σ̈κόπ ι μάθ. (Τουρκ. dαjάκ).

dράπgν-ι (γ) dράπgρ-ι (τ) πληθ. dράπgνα-τg (γ) dράπgρατg (τ) καὶ dρgπένjιτg.

dρανταφίλj: (Σ) ἴδ. τρανταφίλj.

dρεδαλjέσ̈-ι [dρεθ-λjεσ̈]=κλωστήριον ἔνθα κλώθουσι τὸ μαλλὶ διὰ σάκκους.

dρίδg-α: πληθ. dρέδατg=στρεφογύρισμα. μος bᾶν dρέδα=μὴ κάμνεις στρεφογυρίσματα. — bᾶj dρέδα=κάμνω στρεφογυρίσματα

dρε̃-νι (γ), dρε̃-ρι (τ) ὁ ἔλαφος (ἀρσ) ἐνῷ ἡ ἔλαφος σ̈ούτg-α πληθ. σ̈ούτατg.

dρέγε̣ζε̣-α: πληθ. dρέγε̣ζατε̣· κοιν. ὁ ψειροφύτης· καὶ dρέκτσε̣-α (Σ) πληθ. dρέκτσατε̣.

dρέ (τσαμ) ἀρσ. κλητικὸν μόρ. κοῦ jέσ̈ε dρέ; (Τρουκ. bρὲ) καὶ ορὲ (τ) αρὲ (γ) μορὲ (Σ) μρὲ (γ), μόj· (τ) θηλ. καὶ μόρ θηλ.

dρεδαλjάκ-ι ἀρσ. dρεδαλjάκε-jα θηλ. = ἄστατος· καὶ dρεδαλjούκ-ι ἀρσ. dριδαλjούκε-jα θηλ.

dρέδε̣ζε̣-α: πληθ. dρέδε̣ζατε̣ = φράουλαις ἴδ. πλjύσ̈κα [Τετόβα]. πληθ. dρέθε̣ζε̣τε̣. ἴδ. καὶ λjυλjυε̣τρόδε-jα (Περμέτ).

dρέθ]Ἑλλ. ἄ-δρακτος] = κλώθω νῆμα, 2) εὐνουχιάζω· dρέθ φιάλjε̣νε̣ = στρέφω τὸν λόγον.

dρεθόνj (Βεράτ.) [dρεθ.] ρημ. = ἐκφεύγω τῆς εὐθείας ὁδοῦ· dάλj πρεj ούδε̣σε̣ dρέjε̣τε̣, κθέχ̈εμ νγα ούδα ε μάρρ τιάτε̣ρε̣ ούδε̣.

dρέθτσα-τε̣ (γ. Σ. Μαλjεσία ε σίπε̣ρμε) dρίθτσατ' ε jοπίγε̣σε̣ (Σ. Μαλjεσία ε σίπε̣ρμε) = ρρίπατ' ε οπίνγε̣νσε̣ = οἱ ἱμάντες τῶν σανδαλίων τῶν Ἀλβανῶν ὁμοιότατοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων.

dρέjνγουλε̣ (Σ)??? (ἡ λέξις ἐν χρήσει ἐν Σκόρδα).

dρέjτε̣: ἐπιρ. = ὀρθῶς, ἴσια, κατ' εὐθεῖαν, δικαίως· ἀντίθ. σ̈τρε̣μbε̣τε̣ καὶ νdρέjτε̣ (Σ), dρέj-τα, dρε̣jταζε̣ dρεκj (τ): φόλjε̣ dρέjτε̣ = φόλjε̣ dρεγj (τ) = ὁμίλησον ὀρθῶς. — dρέjτε̣ πε̣ρ dρέjτε̣ = ἴσια κατ' εὐθεῖαν· σ̈κό dρέjτε̣ (ἢ dρεκj) ούδε̣σε̣ = πήγαινε ἴσα τὸν δρόμον· ρρῖ dρέjτε̣ μbε̣ κε̣μbε̣ = κάθισον ὀρθῶς (= ὄρθιος) εἰς τὰ πόδια. — ατύ dρέjτε̣ = ἴσα κατ' ἐκεῖ· μος σ̈κο ατύ dρε̣jτε̣ = μὴ περνᾷς ἴσα κατ' ἐκεῖ.

(ι-ε-τε̣) *dρέjτε̣* = ὀρθὸς-ὴ-όν, ἴσος, δίκαιος· ὅσιος, καὶ (ι-ε-τε̣) νdρεjτε̣: (Σ)· ἀντίθ. (ι-ε-τε̣) σ̈τρέμbε̣τε̣. — με τε̣ dρέjτε̣ = μὲ τὰ σωστά. — κε̣σ̈τοὺ ᾶσ̈τ' ε dρέjτα = ἔτσι εἶνε τὸ (σωστὸν) δίκαιον.

dρεκj: ἐπιρ. ἴδ. dρεjτε̣ καὶ ρημ. νdρέκj.

dρεjτόνj-όj [ρημ. ἐνερ.] = ὀρθόνω, ἰσιάζω, εὐθύνω, προσαρμόζω· καὶ νdρεjόj (Σ)· ε dρεjτόβα πούνε̣νε̣ = ἐτακτοποίησα τὴν δουλειά μου = ε ουjdίσα πούνε̣νε̣. — τὸ παθ.

dρεjτόνεμ-όχεμ καὶ νdρεjτόνεμ-όχ̈εμ (Σ)· dρεjτε̣νί-α (γ) dρεjτε̣ρί-α (τ) = δικαιοσύνη· ὁ πληθ. dρεjτε̣νίτε̣ (γ) dρεjτε̣ρίτε = ἄχρηστος.

dρέκε̣-α: πληθ. dρέκατε̣ καὶ dρέκε̣τε̣ = τὸ γεῦμα, ἄριστον.

dρέκε̣ζε̣-α (Βεράτ.) πληθ. dρέκε̣ζατε̣ = ἡμεροκαλλὶς-ίδος· = ἡμερόβιον ἄνθος.

BKSH

dρεκόj-όχεμ καὶ dρέκεμ = χα dρέκε = γευματίζω.
dρέκj-ι [δράκων] = διάβολος· πληθ. dρέκjεν-τε καὶ dρέκjερετ.
dρεκjεσί-α καὶ dρεκjεζί-α = διαβολιά, πονηρία· ἴδ. dιαλεσί-α. — πληθ. dρεκjεσίτε, dρεκjεζίτε.
dρεμίτ (τ) ἴδ. dερμισ-ίτ-ίτ ('Ελβασ.).
dρενjε-α πληθ, dρενjατε??? (ἴσως ἡ δορκάς).
dρεχέμ-ι ['Ελλην. δραχμὴ μέτρον βάρους] πληθ. dρεχέμετε = τὸ δράμιον, τὰ δράμια.
dρίδεμ: = τρέμω· ἴδ. τριστόj. — dρίδεμ σι πουρτέκε χέκουρι. — καὶ 2) εὐνουχιάζομαι [τρίδεμ. (τ] ι-ε-τε dρέδουρε = κλωσμένος καὶ 2) εὐνοῦχος καὶ ι-ε-τε dρέδε καὶ ι-ε-τε dρέδουνε = κλωσμένος.
dριθετόνj-όj (γ. budi) ρημ. = τρέμω, λαχταρῶ. — καὶ φεργελόj (Τυραν.).
dρίζε-ατε = τρίβολος, ἄκανθα.
dρίθε-τε (οὐδ.) καὶ dρίθε-ι (ἀρσ.) = ἀραβόσιτος. — γέννημα.
dρίθνατε: τὸ σιταροπάζαρον, ὅπου πωλοῦνται γεννήματα.
dρίθμε-α (γ. τ. budi) τρόμος, λαχτάρα· πληθ. dρίθματε ἴδ. ρ. dρεθ. καὶ dριθτίμ-ι· πληθ. dριθτίμετε· ἴδ. dριθτόνj. — dριμετσόj-όχεμ (Σ) ἴδ. dρομετσόj-όχεμ.
Dρῖ-νι: ὁ Δρῖνος ποταμός.
Dρῖνασ-ζι: ὁ παρὰ τὸν Δρῖνον κατοικῶν.
dρινjε-α (Περμέτ.) σκαρπε-α. — πληθ. dρίνjα-τε.
dριτάρ-ι = φωστήρ· πληθ. dριτάρετε.
dρίτε-α = τὸ φῶς· πληθ. dρίτατε· ἀντίθ. ἐρρεσίνε-α ['Ελλην. ἔρεβος], φράσεις γδίνι (dρίτα) = σbάρδι (dρίτα) = ἐξημέρωσεν.
dρίτεζε-α (bogdan) = κανdίλjε-jα = λύχνος, φῶς.
dρίτεμ ('Αργυρ.) ἴδ. νdρίτεμ. — καὶ dριτόj-όνεμ ('Αργυρ.).
dροbολjί-τε πληθ. = τὰ ἐντόσθια τῶν ζώων, γjίθε τσ' κα νdε bάρκουτ bέρρι, ζόρρ' ε πλjᾶνdεσ' ε μbελjτσῖ.
dροbολίτ. ρ. ἐνερ. = ταράττω τὰ ἐντόσθια (Περμέτ.). — με dροbολjίτι = με τούνdι dροbολῖτε = μοῦ ἐτάραξε τὰ ἐντόσθια.
dρόμτσε-α (Σ. bogdan) ἴδ. dερμῖ-πληθ. dρόμτσατε.
dρομετσόj-όχεμ, dριμετσόj-όχεμ, γριμετσόj-όχεμ· ἴδ. dερρμοj-όχεμ.
dρόσε (Τυραν.) ἴδ. dρούεσε.

dρόε-ja (bogdan) = φόβος, σέβας.

dρόμ-ι (Σ) ἴδ. δρομ-ι: πληθ. dρόμετε̱.

dρού-α: πληθ. dρούτε̱ = ξύλον [Ἑλλην. δόρυ].

dροῦ-νι (γ) πληθ. dρουνjτε̱ = δένδρον [Ἑλλην. δρῦς. Σανσκριτικὰ dρούμα = δένδρον] καὶ dροῦ-ρι (τ). — dρουν' ι φίκουτ (γ) = dρουρ' ι φίκουτ = ἡ συκῆ· dρουν'ι ουλῖνιτ (γ) = dρουρ'ι ουλῖριτ (τ) = ἐλαία.

dρούανj (τ), νdρούαj (Περμέτ.), dρούεj καὶ dρούj (γ) = φοβοῦμαι, συστέλλομαι. — μτχ. dρασ̈ουνε̱, dρασ̈τουνε̱ (Σ) ἀόρ. dράσ̈α-ε-ι (Σ) καὶ dρασ̈τα-ε-ι (bogdan). — dρούαj τε̱ φλjάσ = συστέλλομαι νὰ ὁμιλήσω· dρούαj τε̱ βέτε ατι̱έ = ἐντρέπομαι νὰ πάω αὐτοῦ. — μος dρόνι = [μὴ θροεῖσθε].

dρουβάρ-ι = ξυλοκόπος = αΰ κjε̱ πρετ dροῦ· πληθ -ρε̱τε̱.

dρούγε̱-α (Τυραν.) ἴδ. dρουκ-γου. — dρουγε̱ζε̱, ὑποκορ.

dρούεσε̱ (budi) [dρούεj-σε] dρούσε̱(γ) = ἴσως, μήπως· dρόσε (= dρόσε = φοβοῦ-μή) μbάσε (τ) (= μbα-σε = βάσταξον ὅτι, διότι). — dροῦσε ᾶσ̈τε̱ κυj = ἴσως εἶναι οὗτος· = μbάσε ᾶσ̈τε̱ κυj. — dρούσε, βιέν, σόντε = ἴσως ἔρχεται ἀπόψε.

ι ε-τε̱ *dρούjτε̱* (Καβ.) = ξύλινος-η-ον.

dρούκ-γου (Τυραν.) κερκίς, κοινῶς σαΐτα, ἡ μασούρα· καὶ dρούγε̱-α dρούγε̱ζε̱-α (Dίβρα) πληθ. dρούγε̱ζατε̱· καὶ σοβάϊκε̱-α (Τοσκ.) πληθ. σοβάϊκατε̱.

dρῡ-νι (γ. budi — bogban) = κλείς, κλειδί. κλειδαρι̱ὰ (κρεμαστή) καὶ λjότσ̈κε̱-α: πληθ. dρύνjτε̱ καὶ dρυεντε̱.

dρυπ καὶ *dρύπι* (γ) ἴδ. ρημ. σdρίπ. ἀν-ιθ. χ̱ιπ. ρ.

dύ ἀρσ. καὶ dῡ θηλ. = δύο πληθ. τε̱ dύ = οἱ δύο· γεν. τε̱ dύβε = τῶν δύο, θηλ. τε̱ dυα = αἱ δύο, γεν. τε̱ dύjαβε.

dυ-ja = τὸ δύο ὡς οὐσιαστ. = ἡ διάρα.

dύερτε̱ καὶ (συνηρ.) dύρτε̱ πληθ. τοῦ *dερε̱-α* = θύρα.

dύζε̱: ὑποκορ. τοῦ δύο = διαράκι.

dυζέτ = τεσσαράκοντα = κατρε̱διέτε̱ (γ).

dυζέτε̱σ̈-ι = κατε̱ρ̱διέτε̱σ̈ε̱-ι = σαραντάριον.

dυζέτ-κέμbε̱σ̈ε-ja = (Περμέτ.) = κατε̱ρε̱δέτε̱ κε̱μbε̱σ̈-ι (Σ) ἴδ. μόκρε̱-α = ἡ σαρανταποδαροῦσα (κοινῶς).

ι-ε-*dύjτε̱-ι-α* = (budi-bogdan) = ι-ε-dύτε̱-ι-α.

BKSH

dυκjάν-ι = ἐργαστήρι [λέξ. Τουρκ.] πληθ. dυκjάνε̱τε̱ καὶ dουγᾶ-νι (Σ) παντοιοπωλεῖον ·καὶ dουγάνjε̱-α (Σ) ἢ dουγάjε̱-α.

dύλε̱-τε̱ οὐδ. κοινῶς ἀγιοκέρι καὶ dύλε̱-ι ἀρσ. γεν. dύλιτ, αἰτ. dύλε̱νε̱ καὶ dύλινε̱ πληθ. dύλε̱νατε̱ (γ), dύλε̱ρατε̱ (τ) ἡ κηρήθρα μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ μέλιτος.

(ι-ε)-*dυλjτένjϊσιμ-ι-ε-jα* (Καβ. Ἐλβασ.)=μιέλι ι-ατὶ γρούνιτ κjε̱ ᾶσ̈τε̱ λjάγουνε̱ νdε̱ λjᾶμετ τούκε ούσ̈ιμ, σαdό τε̱ θάχ̈ετε̱ νdε̱ dίελ, σι τε̱ bάχ̈ετε̱ bούκε̱, νούκε̱, πίκjετε̱ πο bᾶχ̈ετε̱ πόσι dυλ᾽ ι bούτε̱, πο εdὲ πέτε̱ νούκε̱ τχ̈ούλετε̱ κυj φάρε̱ μίελι.

dυ-μbε̱-διέτε̱=δώδεκα=dυμbε̱δῖτε̱ καὶ dυμbεδέτε̱ (γ. Σ.).

dυμε̱ζάj : ἐπιρ.=διπλῶς (Περμέτ.)

dυμε̱ζόνj (Περμ.) ρημ.=διπλόνω.

(ι-ε) *dύμε̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.)=διπλοῦς-ῆ-οῦν.

dύνκε̱ρε̱ : ??? (ἀγνώστου σημασίας).

dύρ-τε̱=dύερτε̱.

dύσ̈-ι=τὸ διάρι ἡ δυὰς dύσ̈ε=δίχα, διχῇ εἰς δύο ἴσα μέρη, διττῶς.

(ι-ε) *dύτε̱-ι-α* : δεύτερος, δευτέρα.

Dσ

dσᾶ (γεγ.) dσε̃-dσε̃, dσᾶμε̱-dσίνι, dσάνε̱=μανθάνω· παρατ. dσίjε· ἀόρ. dσούνα-ε-ι, dσουμ-dσούτε̱, dσούνε̱ εὐκτ. dσᾶνσ̈α-dσᾶνσ̈-dσᾶντε̱, dσᾶνσ̈ιμ-dσάνσ̈ι-dσᾶνσ̈ινε̱. Προστ. dσέ, dσίνι, μετοχ. dσᾶνε̱ κ.τ.λ. καὶ *νdσᾶ*=ἀντιλαμβάνομαι (τ).

τε̱ *dσάνε̱τε̱*=αἱ ἐπαναλήψεις τῶν μαθημάτων.

dσᾶνε̱σ-ι (γ) πληθ. dσᾶνε̱σ-ιτε̱ : μαθητής, μαθηταί.

dσάνε̱σε-jα (γ) πληθ. dσάνε̱σε-τε̱=μαθήτρια, μαθήτριαι.—καὶ dσε̱νε̱σ-ι (τ) ἀρσ. dσε̱νε̱σε-jα (τ) θῆλ. πληθ. dσένε̱σιτε̱ ἀρσ. dσένε̱σετε̱ θηλ.

dσαμάρε-jα (Σ) αὐλός, πίπε̱ζε̱: κάσ̈τε πρεj γρούνι-ε νγjόμε̱ καὶ ζαμάρε-jα: πληθ. dσαμάρετε̱· καὶ ζαμάρετε̱· καὶ πιρπίσ̈κε̱-α πληθ. πιρπίσ̈κατε̱ (Βεράτ.)

dσε̱ (τ) ἴδ. dσᾶ (γ) ἀόρ. dσοῦρα-ε-ι, εὐκτ. dσένσ̈α κ.τ.λ. προστ. dσέ,

BKSH

dσίρι καὶ dσίνι μετοχ. dσένε̱, ὑποτ. τε̱ dσε̱ τε̱ dσε̱ö — τε̱ dσε̱ρε̱ κτλ.

dσε̱νόνj (Περμέτ.) ἴδ. dενόνj (Περμέτ.)

dσε̱νόνεμ (Περμέτ.) ἴδ. dενόνεμ (Περμέτ.)

dσε̄νε̱σ-ι (τ) ἴδ. dσάνεσ-ι (γ) πληθ. dσένε̱σιτε̱.

dσε̱νε̱σε-ja (τ) ἴδ. dσάνε̱σε-jα (γ) πληθ. dσένε̱σετε̱.

dσίdσε̱-α πληθ. dσίdσατε̱ = σπινθήρ, ἴδ. öκε̱νdίj-α. — καὶ döιdöε̱-α (Σ) πληθ. döίdσατε̱.

dσιdσε̱μόν: ρημ. τριτόπρ. = τσούζει, σπινθηρίζει. — με̱-τε̱-ι-να-ου-ου dσιdσεμόν = μέ-σέ-τὸν-μας-σᾶς-τοὺς τσούζει.

dσιdσε̱λίμε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. dσιdσε̱λίματε̱ = ἡ πυγολαμπὶς κοινῶς κωλοφωτιά· καὶ dσιdσε̱λόνjε̱-α· (Καβ.-Τυρ.-Κρουjα) πληθ. dσιdσε̱λόνjατε̱· καὶ dσιdσε̱λόjε̱-α (Σ) πληθ. dσιdσε̱λόjατε̱, καὶ bουκουρέζε̱-α (Βερατ.) πληθ. bουκουρέζατε̱, καὶ bουκ' ε-ρε̄-jα: (Περμέτ.) σεπσέ κουρ dάλjε̱νε̱ κε̱τό, ατε̱χέρε̱ dελj εδὲ bουκ' ε ρε̄, dο με θένε̱ γροῦρ' ι ρῖ.

dσιdσόj καὶ döιdöόj (Σ) ρῆμα = σπινθηρίζω· καὶ νdσιὲρ dσίdα.

dσjέbε-jα (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγjέbε-jα: πληθ. dσjέbετε̱.

dσjέδε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγέδε̱-α πληθ. dσγέδατε̱.

dσjιθ (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγίθ.

dσjίδεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγίδεμ.

Dö

döακόν-ι (Σ) ἴδ. γjακόν-ι (budi).

döαμάκ-ου: πληθ. döαμάκε̱τε̱ ἢ πιέκ-ου = öκόπι κjε̱ λjόζινε̱ τσίνγουλj καὶ τöομάκε-jα (τ).

döάνγε̱-α (Τυρ.) ἴδ döουνγε̱-α.

döε̄! (γ) μόριον θαυμαστικὸν καὶ τσᾱ: (Περμέτ.) dσέ τε̱ πάöε̱! (παίζοντα λέγουσι τὰ μωρα παιδία) καὶ τσᾱ τε̱ πάöε̱.

döαούρρα-τε̱ (Τυραν.) πληθ. μόνον. = καρθῖ τε̱ öκούρτε̱να ε τε̱ βόγε̱λjα.

döελjέκ-ου (γ) döελjέκε̱τε̱ = χρονιάρικο ἀρνί, dαö μοτάκ. — καὶ öελέκ-ου (τ)· dαö ι βιέτερ ι θόνε̱ κουρ κᾶ καπε̱ρdσύεμ dυ βιέτ.

dötdöε̱-α (Σ-Περμέτ.) ἴδ. dσιdσε̱-α: πληθ. dσ̈ιdσ̈ατε̱ καὶ dσ̈ιdσ̈ιλό-je̱-α (Σ) ἴδ. dσιdσε̱λίμε̱-α.

döidöój = dσιdσój.

döέφκε̱-α ('Αργυρ.) πληθ. dσ̈έφκατε̱ = λjαπούσ̈κατ' ε καλῖουτ μίσε̱ριτ κjε̱ ριέπενε̱.

döίκε̱-α (Βερατ.) πληθ. dσ̈ίκατε̱ = bούλε̱-α πληθ. bούλατε̱, = Τούρκε̱-α πληθ. Τούρκατε̱ = ἡ Τούρκισσα.

döίλjε̱-α (Τυραν.) πληθ. dσ̈ίλjατε̱ = du κόκjε ἄρρα. — τσ̈ούνατε̱ κουρ λjούεjε̱νε̱ πίλjας, θόνε̱. — Σᾰ dσ̈ίλjα αρρε̱ σ̈έμbι αῦ; — νjε̱ dσ̈ίλjε̱ = du κόκjε ἄρρε̱ ἐνῷ νjῑ bουτί = κάτρε̱ κόκjε ἄρρε̱. — νjῑ bουτί ε νjῑ dσ̈ιλjε̱ = 6 κόκjε ἄρρε̱. — du bουτί = 8 κόκjε ἄρρε̱. — du bουτί ε νjῑ dσ̈ίλjε̱ = 10 κόκjε ἄρρε̱.

döόκε̱-α πληθ. dσ̈όκατε̱ = ἡ φλοκάτα.

döόμκε̱-α καὶ dσ̈ούμbε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. ρρότσ̈κε̱α· πληθ. dσ̈όμκατε̱.

döούνγε̱-α (Τυρ) πληθ. dσ̈ούνγατε̱ καὶ dσ̈ούνγρατε̱ (Τυρ.) = κουρ ε λjιθ σ̈αμίνε̱ σι γρουσ̈τ πλjοτ με πάρε. — νjῑ dσ̈ούνγε̱ μὲ πάρε. — μᾶ ε μάδε σε dσ̈ουνγε̱ ι θόνε̱ dσ̈άνγε̱-α.

döούφκε̱-α: πληθ. dσ̈ούφκατε̱ = ἡ φούντα, θίσκνος.

E καὶ Ȇ

ε σύνδεσμος· ἴδ. εδέ, ενdέ.

ε ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου γένους κοινοῦ = αὐτὸν-αὐτὴν ε bένj = bε̱νj ατέ = τὸ κάμνω, κάμνω αὐτό. τ' ε bένj ἢ τὰ bένj = τε̱ bένj ατέ = νὰ τὸ κάμω, νὰ κάμω αὐτό.

ε *bᾶνα* (γ) = ε bέρα (τ) = bᾶνα ατε̱ = bέρα ατέ = τὸ ἔκαμα, ἔκαμα αὐτό. [παραβ. 'Ελλην. ἑ(αυτόν)].

ε = ατε̱, ι = ατί· ε bε̱νj = bε̱νj-ατε̱ = τὸ κάμνω ἢ κάμνω αὐτὸ ι = ατά = ι bε̱νj = bενj ατα = τὰ κάμνω· ουbε̱νj = ατύρε ου bενj = bενj ατύρε = τοὺς κάμνω· jα (= ι + ε) bενj = τοῦ τὸ κάμνω = τοῦ κάμνω αὐτό· ουα (= ου + ε) bενj = τοὺς τὸ κάμνω = τοὺς κάμνω αὐτό.

ε *άμα* (γ) καὶ ε έμα (τ) = ἡ μήτηρ αὐτοῦ, αὐτῆς· πληθ. τ' άματε̱ καὶ τ' έματε̱ = αἱ μητέρες αὐτῶν.

BKsh

ε βιέρρα=ἡ πενθερὰ αὐτοῦ,αὐτῆς,πληθ. τε̱ βιέρρατε̱.—ε bίλjα(Τσαμ.) καὶ ε bίjα (γ) ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ-αὐτῆς πληθ. τε̱ bίλjατε̱ καὶ τε̱ bίjατε̱.

έγρε̱ : ἐπιρ.=ἀγρίως καὶ εγε̱ρε̱ : ἀντιθ. bούτε̱.

(ι-ε-τε) *έγε̱ρε̱* καὶ *έγρε̱* (τ)=ἄγριος-α-ον καὶ άσ̈πε̱ρε̱.

εγε̱ρσίνε̱-α καὶ *εγε̱ρσίρε̱-α*=ἡ ἀγριότης· 2) τὸ θηρίον· ἴδ. bίσ̈ε̱-α.

εγε̱ρσίσ̈τ καὶ *εγρε̱σίσ̈τ*=κατ' ἄγριον, κατὰ θηριώδη τρόπον.

εγε̱ρσόj καὶ *εγρε̱σόj*=ἐξαγριόνω τινά· ἀντιθ. σbουσ.—ρημ.

εγε̱ρσόχ̈εμ-εγρε̱σόνεμ=ἐξαγριοῦμαι· 2) εγρε̱τσόνεμ=κάσ̈πε̱ρόχ̈εμ ἀντιθ. σbούτεμ.

έγjε̱ρε̱-α καὶ *εγjε̱ρ-ι* ἡ αἶρα τοῦ σίτου· (κουσ̈ χ̈α bούκε̱ με εγjε̱ρ dέχ̈ετε̱).

έ-γjύσ̈ε-jα : πληθ τε̱ γjύσ̈ετε̱=προμήτωρ αὐτοῦ, αὐτῆς.

εδέ (Ὁμηρικὸν ἠδὲ) συνδεσμ.=καί, δε, τε 2)=ἔτι, προσέτι· καὶ *ένdέ* καὶ ε.

έdιε-έdια (Σ) ἴδ. έτ-ι.

ε-ζόνjα=ἡ κυρία αὐτοῦ, αὐτῆς.

έθ-δι (Σ) (bogdan) πληθ. έδατε̱ ἴδ. κεθ-δι, κέτσ̈-ι.

έθετε̱ : (πληθ.)=θέρμη, πυρετός· με̱ ζᾶνε̱ έθετε̱=θερμαίνομαι.

ε-θιέσ̈τρα : πληθ. τε̱ θιέσ̈τρατε̱=ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀνδρός.

έjα : ἑνικ. καὶ έα=ἔλα, δεῦρο, ἄγε, ἐλθέ: καὶ jακ (τ)=ἐλθέ· πληθ. έανι, έενι (budi) jάκε̱νε̱ (τ) δεῦτε, ἄγετε, ἔλθετε.

έj (γ) μόριον (ἐκφραστικὸν ἐπιθυμίας, εὐχῆς)· εj τε̱ dέ-ε̱ Ζότι=εἴθε νὰ θέλῃ ὁ θεός.

εj : (τ) ρημ. ἴδ. ᾱj (γ) ρῆμα· καὶ *έντ :* ρῆμα (Περμέτ.)

ἔντεμ : ρημ. πάθητ. τοῦ ἐντ (Περμέτ.)

ελjbαρόζε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ (Τουρκ. ιdε̱ρσ̈αχ̈).

ελbε̱ρίστε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱ καὶ ελbόρε-jα (γ) πληθ. —ετε̱ :=νjε̄ άρε̱ κjε̱ κᾶ κjένε̱ μbιέλε̱ έλπ.—(ἀγρὸς ἐσπαρμένος κριθήν).

ε κουνάτα : πληθ. τε̱ κουνάτατε̱=ἡ ἀνδραδέλφη αὐτοῦ — αὐτῆς.

ε κουσ̈ρίνα (γ) καὶ ε κουσ̈ρίρα (τ) πληθ. τε̱ κουσ̈ε̱ρίνατε̱ καὶ κουσ̈ρίρατε̱=ἡ ἐξαδέλφη αὐτοῦ αὐτῆς. καὶ ελjεμίνε-jα (Τυραν.), πληθ. ελjεμίνε τε̱, ενεμί-α πληθ. ενε-μῑ-τε̱ (Κρούjα), γjερρατόρε-jα (Καβαjα) πληθ. γjερρατόρετε̱, στιέλε-jα (Ἐλβασὰν) πληθ. ε-τε̱, κjέρθουλε̱-ι (Βεράτ.) πληθ. κjέρθουj-τε̱.

έλјπ-bι: πληθ. έλbε̱νατε̱ καὶ έλbε̱ρατ (τ)=κρῖ, κριθή.

(ι-ε-τε̱) έλјπτε̱=κρίθινος—η—ον.

έμ (γ) ἀντων. ἴδ. ίμ (τ).

εμ-άτε̱ (γ) ἴδ. ιμ-άτε̱ (τ)=ὁ πατήρ μου.

εμ βε̱λά (γ) καὶ ιμ-βε̱λά=ὁ ἀδελφός μου.

εμ-βιέχ̄ερρ καὶ ιμ-βιέχ̄ερρ=ὁ πενθερός μου.

ε έμτε-ја: πληθ. τε̱ έμτετε̱-ἡ θεία αὐτοῦ, αὐτῆς.

(ι-ε-τε̱) έμbε̱λјε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ ā̄μbε̱λјε̱ (γ)=γλυκύς—εῖα—ύ.

έμbε̱λјε̱: (τ) ἴδ. ā̄μbε̱λјε̱ (γ) ἐπιρ.

ε̱μbε̱λσίρε̱-α: καὶ εμbε̱λτσίρε̱-α πληθ.—α-τε̱ ἴδ. āμbελјσίνε̱-α (γ).

έμbε̱λјσόνј ἴδ. āμbελσόνј—ε̱μbε̱λσόνεμ=āμbε̱λσόνεμ.

εμ-bίρ=ιμ-bίρ=ὁ υἱός μου.

εμ-γјΰσ̈ (γ) καὶ ιμ-γјΰσ̈ (τ)=ὁ πάππος μου.

εμ-δā̆νdε̱ρρ (γ) καὶ ιμ-δένdε̱ρρ (τ)=ὁ γαμβρός μου.

έμε̱-α πληθ. έματε̱ ἴδ. ā̄με-α—āματε̱=μήτηρ.

έμε (γ) ἀντων. ἴδ. ίμε (τ) ἀντων.

έμε-ја (γ) ἀντων. ἴδ. ιμε-јα=ἡ ἰδική μου.

έμε-βιέχε̱ρρε̱ καὶ ιμε-βιέχ̄ε̱ρρε̱=ἡ πενθερά μου.

έμε-bίјε̱ (γ) καὶ έμε-bίλјε̱ (τσ̈αμ) καὶ ιμε-bίјε̱=ἡ κόρη μου.

έμε-γјΰσ̈ε καὶ ίμε-γјΰσ̈ε=ἡ μάμμη μου, ἡ προμήτωρ.

έμε-έμτε (γ) καὶ ίμε-έμτε̱ (τ)=ἡ ἐμὴ θεία ἡ θεία μου.

έμε-ζόνјε̱ καὶ ίμε ζόνјε̱=ἡ ἐμὴ κυρία, ἡ κυρία μου.

έμε-θιέσ̈τε̱ρε̱ (γ) καὶ ίμε θιέσ̈τρε̱=ἡ θυγάτηρ μου.

έμε-κουνάτε̱ καὶ ίμε κουνάτε̱=ἡ ἀνδραδέλφη μου.

έμε-κουσ̈ρίνε̱ (γ) καὶ ίμε κουσ̈ερίρε̱ (τ) ἡ ἐξαδέλφη μου.

έμε-μbέσε̱ καὶ ίμε μbέσε̱=ἡ ἀνεψιά μου.

έμε-μότε̱ρε̱ καὶ ίμε μότε̱ρε̱=ἡ ἀδελφή μου.

έμε̱νε̱-ι (γ) πληθ. έμε̱νατε̱=ὄνομᾱ, ὀνομασία, φήμη· καὶ έμε̱ρε̱-ι (τ) πληθ. έμε̱ρατε̱.—έμε̱ν' ι μίρε̱=καλὸν ὄνομα=καλὴ φήμη.—εμε̱ν' ι κέκј=κακὴ φήμη.—νјερί με έμε̱νε̱=ἀνὴρ περίφημος.—μόρι έμε̱νε̱= διεφημίσθη· ι dόλι έμε̱νε̱ περ τε̱ μίρε̱ α περ τε̱ κέκј=διεφημίσθη ἐπὶ καλῷ ἢ ἐπὶ κακῷ.

εμε̱νόј: ρημ.=ὀνομάζω·=ι βε̄ έμε̱νινε̱· τὸ παθητ εμε̱νόχ̄εμ: (γ).

BASH

εμε̱νόρε-ja (γ) εμε̱ρόρε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱=ὀνομαστική.—(πτῶσις γραμματικῆς).

έμε-νjέρκε̱ καὶ *ίμε-νjέρκε̱*=ἡ μητρυά μου.

έμε-ρε̱̄ καὶ *ίμε ρε̱̄*=ἡ νύμφη μου (οὕτως ὀνομάζει ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ αὐτῶν).

έμε̱ρε̱-ι (τ) πληθ. έμε̱ρατε̱ ἴδ. έμε̱νε̱-ι (γ).

εμε̱ρόρε-ja (τ) πληθ. εμε̱ρόρετε̱ ἴδ. εμε̱νόρε-jα (γ).

έμε-ϊόκjε καὶ *ίμε-ϊόκjε*=ἡ σύζυγός μου.

εμ-ζότ καὶ *ιμ-ζότ*=ὁ κύριός μου.—Ὀνομ. εμ-ζότ καὶ ιμ-ζότ· γεν. τ' εμ-ζότ καὶ τ' ιμ-ζότ, δοτ. τ' εμ-ζότ, τ' ιμ-ζότ, αἰτ. τ' εμ-ζότ καὶ τ' εμ-ζότ, ἀφαιρ. τ' εμ-ζότι τ' ιμ-ζότι· κλητ. ο̄ εμ-ζότ καὶ ο̄ ιμ-ζότ.—Ὀνομ. πληθ. ζότι-ύνε̱, γεν. ζότιτ-τῦνε καὶ ζότιτ-τ' ένε̱ καὶ ζότιτ τ' όνε̱, δοτ. ζοτιτ τ' ύνε (γ καὶ τ) αἰτ. τε̱νε̱-ζονε̱ καὶ ζότινε̱ τε̱νε̱ ἀφαιρ. ζότιτ τ' ύνε̱ καὶ ζότιτ τ' όνε̱ καὶ ζότιτ τ' ένε̱, κλ. ο̄ ζότι ύνε̱ (γ + τ).

εμ-νίπ καὶ *ιμ-νίπ*=ὁ ἀνεψιός μου.

εμ-ούνκj καὶ *ιμ-ούνκj*=ὁ θεῖός μου (γ).

εμ-ϊόκj καὶ *ιμ-ϊόκj*=ὁ σύζυγός μου· (ὁ σύντροφός μου).

ένγjε̱λε̱-ι (γ. budi) πληθ. ένγjε̱jτε̱=ἄγγελος καὶ ένγjουλε̱-ι πληθ. ένγjουjτε̱.

ενdέ=εδέ συνδ. (γ. budi).

ένdε̱-α (τ) ἴδ ᾱνdε̱-α (γ).

ένdε̱-α (γ) πληθ. ένdε̱τε̱ ἴδ. βέθ-ι (Σ).

ένdε-ja: πληθ. ένdετε̱ (τ)=ἄνθος. καὶ λjούλjε.

ε̱νdεμ: ρ.=ἀνθῶ, ἀνθίζω.

ε̱νdε̱ρρόj (τ)=ενdε̱ρίνj (Περμέτ.)=ϊοχ̆ ένdε̱ρρα=ὀνειρεύομαι.

ένd (γ) ἴδ. εντ. ρ.=ὑφαίνω· έντ πε̱λχ̆ούρε̱=ὑφαίνω πανί.

ένdεμ (τ) παθ.=ὑφαίνομαι.

ένε̱-α (τ) πληθ. ένε̱τε̱=ἀγγεῖον καὶ άνε̱-α πληθ. ένε̱τε̱: ένε̱ bάλjτε=ἀγγεῖον πήλινον.

έενι (budi) ἴδ. έjανι, jάκε̱νι (τ).

ένι (τ) μορ. ἴδ. άνι (γ) μόριον.

ένjε̱-α (γ) πληθ. ένjατε̱: ου θόνε̱ ατύνε dέλjεβετ κjί κάνε̱ ϊτιέμ, α ου κάνε̱ νγόρdε̱ (τσόφε̱) κjε̱νγjατε τε̱ βόγjε̱λjε̱, ατὸ dέλjε κάνε̱ κjούμε̱ϊτ.

ε-ένjτε-jα καὶ *ε-ένjε̱τε̱-jα* (τ. bogdan) καὶ ε ε̄τε-jα (Καβάjα) πληθ. τε̱ ένjτετε̱, ενjε̱τετε̱ καὶ ε̄τετε̱ = ἡ Πέμπτη.

ένκ-γου (τ) = βλάξ, βουβός. = bουρdαλᾶ.

εντ (τ) ρ. καὶ ενd (γ) = ὑφαίνω· ἀορ. ένdα-ε-ι μετοχ. ένdε̱ καὶ ένdουρε̱ (τ).

έπεμ, παθ. τοῦ ῥήμ. άπ. δίδομαι 2) κάμπτομαι καὶ ίπεμ καὶ νέπεμ (Σ) παθ. τοῦ ῥήμ. νάπ. (Σ)· έπεμ ν' dόρε̱ = παραδίδομαι. — έπεμ πας τέjε = ἀφοσιοῦμαί σοι· με̱-τε̱-ι έπετε̱ = περνάει ἀπὸ τὸ χέρι μου, τὰ καταφέρνω· ἀντιθ. σ' με̱ έπετε̱· με̱ έπετε̱ κάρτα = προοδεύω εἰς τὰ γράμματα· σ' με̱ έπετε̱ τ' ι θεμ = δὲν τολμῶ νὰ τῷ εἴπω. — σ̈ούφρα έπετε̱ = ἡ βέργα λυγάει, κάμπτεται.

ι-έπε̱ρε̱-ι, ε έπε̱ρε̱-α τε̱ έπε̱ρετε̱ = ὁ-ἡ-ἄνω ἴδ. ι-ε σίπρε̱μ. Σκjιπε̱νία ε έπε̱ρ = ἡ Ἄνω Ἀλβανία.

έπε̱ρε̱: ἐπίρ. = ἄνω.

ε̱ργjέντ-dι (τ) πληθ. εργjένdετε̱ ἴδ. αργjᾱντ-dι (γ).

ι-ε-τε̱ ε̱ργjέντ-τε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ αργjᾱντε̱ (γ).

ε̱ργjε̱ντσίρε̱-α (τ) πληθ. εργjε̱ντσίρατε̱ ἴδ. αργjαντσίνε̱-α (γ).

έργjεσ-ζε̱ (τ) πληθ. έργjεζε̱ έργjεζιτε̱: αἱ μικραὶ ψεῖραι αἵτινες μόλις φαίνονται. — ε κᾱ κρύετε̱ πλjοτ με έργjεζε̱ = ἔχει τὸ κεφάλι γεμᾶτο ψειρίτσαις. — βρας έργjεζε̱ = ψειρίζομαι.

έρε̱-α = ἀήρ, ἄνεμος· φρῦν έρε̱ = πνέει ἄνεμος. ερε̱-σ̈ίου = νότιος ἄνεμος, ερε̱ bόρε = βόρειος ἄνεμος. — έρε̱-α πληθ. έρε̱νατε̱ καὶ έρε̱ρατε̱ = ὀσμή, ὄσφρησις· έρ' ε μίρε̱ = εὐωδία· έρ' ε κέκjε = δυσωδία. — κᾱ έρε̱ τε̱ μίρε̱ = ἔχει εὐωδίαν. — κᾱ έρε̱ τε̱ κέκjε: ἔχει δυσωδίαν, ἀποφοράν. — ι βιέν έρ' ε μίρε = μυρίζει καλά, ι βιέν έρε̱ ε κέκjε = μυρίζει κακά· μόρι έρε̱ = ἐμύρισε, ἐβρώμησε· καὶ κᾱ έρε̱ = μυρίζει (κακά) = ι βιέν έρα = βρωμᾷ· μορι έρε̱ πέσ̈κου = ἐβρώμησε τὸ ψάρι. — μίσ̈ι μόρι έρε̱ = τὸ κρέας ἐβρώμησε. — κjένι ρᾱ μb' έρε̱ = ὁ κύων ὠσφράνθη, ἀνεκάλυψε τὰ ἴχνη διὰ τῆς ὀσφρήσεως. — μαρρ έρε̱ = ὀσφραίνομαι· ι μαρρ έρε̱ λjούλjεσε̱ = ὀσφραίνομαι τὸ ἄνθος σ' κᾱ έρε̱ = δὲν μυρίζει· κᾱ έρε̱ = μυρίζει. — πέσ̈κουτ, μίσ̈ιτ ι bίε έρα = πέσ̈κουτ, μίσ̈ιτ ι βιέν έρα = ὄζει τὸ ψάρι, τὸ κρέας. — με̱-τε̱ ι βιέν έρα = μυρίζω-εις-ει. — να-ου-ου βιέν έρα = μυρίζομεν-ετε-ουσι· πα έρε̱ = ἄοσμος.

BKSH

έρ̱να-τε̱ (γ) πληθ. σημ. = τὰ μυρωδικά, εὔοσμα χόρτα· καὶ έρε̱ρατε̱ (τ) καὶ έρε̱ζατε̱ (Τυραν.) τὸ μάραθον, τὸ ἡδύοσμον, τὸ μακεδονήσιον κ.τ.τ.

ε ρ̱έjα = ἡ νύμφη του· πληθ. τε̱ ρᾶτε̱: οὕτω καλοῦσι τὴν νύμφην ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά.

ερ̱ενῖ-τε̱ πληθ. (γ) ἴδ. αλjεμίσ̈τρατε̱.

ερ̱εσ̈όj ('Αργυρ.) ρῆμα [έρε̱-α]. = ἀνεμίζω, κυματίζω.

ερ̱εσ̈ίρε̱-α (Περμέτ. τ.) πληθ. ε̱ρε̱σ̈ίρατε̱· ἴδ. ρρε̱σ̈ίνε̱-α.

Ερζε̱̄-νι: ποταμός τις ἐν 'Αλβανίᾳ χωρίζων τὸ 'Ελβασάνιον ἀπὸ τὴν Τυράννην· (ε κᾶ κρύετε̱ νdε̱ Σεμμερὶ μb' ατ' άνε̱ μάλjιτ Dάjτιτ.).

ερ̱ρ̱: ρημ. ἐνερ. = σκοτεινιάζω· 2) κάμνω τινὰ διὰ τῆς ἀργοπορίας νὰ τὸν πιάσῃ τὸ σκότος· μος με̱ ερρ = μὴ (γίνεσαι ἀφορμὴ νά με καταλάβῃ τὸ σκότος)· τὸ παθ. έρ̱ρ̱εμ· σκοτεινιάζω, ἀμαυρόω· σκοτίζω· πε̱σέ ου έρ̱ρε; διατὶ ἐβράδιασες; σὲ ἔπιασε τὸ σκοτάδι; [Παράβ. τὸ 'Ελληνικὸν Ἔρεβος = θεὰ τοῦ σκότους].

ερ̱ρ̱ε̱σίνε̱-α (γ) καὶ ἑορε̱σίρε̱-α (τ) = σκότος, σκοτάδι.

ερ̱ρ̱εσόj, ἐρ̱ρ̱ε̱σόχ̱εμ καὶ ἔρ̱ρ̱εμ = μὲ καταλαμβάνει ἡ νύξ.

έρ̱ρ̱ε̱τε̱: ἐπιρ. = σκοτεινά· ἴδ. μούγ̱ετε̱.

(ι-ε-τε̱) *έρ̱ρ̱ε̱τε̱-ι-α* καὶ ι-ε-τε̱ ερ̱ρ̱ε̱-ι-α = σλωτεινὸς-ἡ-ὸν καὶ 2) τὸ βαθὺ χρῶμα, σκοῦρον.

έσε̱λε̱ καὶ *έσουλε̱* = νηστικός· πα νγρᾶνε̱ γjᾶ.

(ι-ε) *έσ̱ε̱λτε̱* καὶ ι-ε *έσουλτε̱* = νηστικός, ἄσιτος, ἄποτος.

έσ̈-ι (Περμέτ.) ἴδ. ιρίκj-ι.

εσ̈ε̱τίj (Περμετ.) ἴδ. τέσ̈εμ = πτάρνυμαι.

έσ̈κ: ἴδ. χαμουρίκ, έχῖνος.—ἴδ. ιρίκj-ι.

έσ̈κε̱-ου ἴσκα, ἐμπύρευμα δι' οὗ ἀνάπτουσι· καὶ έσ̈κε̱-α (γ)

έσ̈κε-jα (Σ) πληθ έσ̈κε̱τε̱ ἴδ. βέσ̈κε̱τε̱.

έσ̈τ-ι (γ) ἴδ. ασ̈τε̱-α· έσ̈τε̱νε̱-ι (γ) πληθ. -α-τε̱-και-ρα-τε̱.

έτ-ι = ἡ δίψα· — κᾶμ ετ πε̱ρ ούjε̱ = διψῶ· — καὶ έτε-jα καὶ έdιε-έdια (Σ).

ε-ε̱̄τε-jα (Καβ.) πληθ. τε̱ ε̱̄τε τε̱: ἴδ. ένjε̱τε-jα.

ι-ε-έτουρ̱ε̱ (τ) καὶ ι-ε-έτσ̈ιμ (γ. budi) = διψασμένος-η.

ε̱̄τσε̱j (τ) ρημ. ['Ελλην. οἴσω] = βαδίζω, περιπατῶ, ἔρχομαι· καὶ έτσε̱νj (Περμέτ.) καὶ ἔτσι (γ) έτσιj ούδε̱σε̱ = βαδίζω τὸν δρόμον,

έτσε̱j άνε̱σε̱ dέτιτ = περιπατῶ εἰς τὴν ἀκροθαλασσιά· έτσε̱j με βραπ = πέριπατῶ γρήγορα· έτσε̱j νγα dάλjε = περιπατῶ ἀργά.— ἀόρ. έτσα-ε-ι· μτχ. έτσε̱, έτσουνε̱ (γ) καὶ έτσουρε̱. — Ὑποτ. τε̱ έτσε̱j, τε̱ έτσ̈ε̱τσ̈, τε̱ έτσε̱jε̱ καὶ τε̱ έτσε̱νj, τε̱ έτσενjτσ̈, τε̱ έτσε̱νjε̱ κτλ.

ε̃χ̱εμ (τ) ἴδ. ἆχ̱εμ (γ) κοινῶς πρίσκομαι, φουσκόνω.

Ζ

Ζά (τ) ἢ Ζότ = Κύριε· λέγεται ἐν τῇ φράσει: Ζά, λjιρόνα σότ σε̱ κέκjι (τ) ἢ Ζότ λjιρόνα σότ σε̱ κέκjι = Κύριε ρῦσαι ἡμᾶς σήμερον ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.—[Παράβ. Ἑλλην. Ζεύς].

ζᾶ (γ) καὶ ζε̃ (τ)· ἀόρ. ζοῦνα-ε-ι καὶ ζοῦρα-ε-ι· μτχ. ζᾶνε̱ καὶ ζε̃νε̱ = πι̯άνω, συλλαμβάνω. — 2) ἀρχίζω· ὡς ζοῦρα τε̱ χ̱α = ἤρχισα νὰ φάω· ζοῦρα πούνε̱νε̱ = ἤρχισα τὴν δουλει̯ά· 3) μισθόνω· ζούρα πέσε̱ κούαj ε πέσε̱ πουνε̱τόρε̱ vdε βέσ̈τε̱ = ἐμίσθωσα πέντε ἄλογα καὶ πέντε ἐργάτας εἰς τὸ ἀμπέλι· ζε̃ κjέρρε̱νε̱ (Περμέτ.) = ζεύγνυμι· ζε̃ ν' γόjε̱ = ἀναφέρω.— με̱ ζοῦρι λjία = μ' ἔπιασεν ἡ εὐλογι̯ά· ζε̃ νούσε = ἀρραβωνίζομαι. — μα ζε̃ σῦρι = μοῦ τὸ πιάνει τὸ μάτι· σ' μα ζε̃ σῦρι = δὲν μοῦ τὸ πιάνει τὸ μάτι· σ' ε ζε̃ πε̱ρ γjε̱ = δὲν τὸ πιάνω γι̯ὰ τίποτε = δὲν τὸ λογαριάζω, ἀψηφῶ· ἴδ. ρημ. *κάπ* καὶ *ϱρόκ*. — ἀντίθ. λjε̱σ̈όj = ἀφίημι, ἐῶ, καταλείπω.

ζᾶ-νι (γ) καὶ ζε̃-ρι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) = φθόγγος, φωνή, βοή. 2) φήμη· ζᾶν' ι μίρε̱ = καλὴ φήμη. — ζᾶν' ι κέκj = κακὴ φήμη· dόλι ζε̃ρ' ι μίρε̱ = ἐφημίσθη. — ι dόλι ζᾶν' ι κέκj = ἐδυσφημίσθη. — νουκ' ι ουνdι̃ ζᾶνι ατί = δὲν ἠκούσθη ἡ φήμη του, δὲν ἠκούσθη τίποτε περὶ αὐτοῦ· μbᾶ ζᾶ = βαστῶ ἴσον ἐπὶ ᾀσμάτων. — Απ ζᾶ = ἀναγγέλλω· ου πε̱ρχ̱άπ ζᾶνι = διεδόθη ἡ φήμη.

ζαϐράτ-ι: ἴδ. ποστάτ-ι.

ζαϐε̱-α καὶ ζάϐε̱ζε̱-α καὶ κόμσε̱-α = ἡ πόρπη ἴδ. φόλε̱-α = πούλε̱-α.

ζαbέλj-ι (γ) πληθ. ζαbέλjατε̱ = νjε̱ ϐεντ α νjε̱ πιέσε̱ πύλι με ζότ, λjᾶνε̱ πε̱ρ με πρε̃μ α πε̱ρ με bᾶμ dροῦ, πε̱ρ τε̱ dιέγε̱.

ζαγάλj-ι: πληθ. ζαγάλjατε̱ = οἶστρος, βοϊδόμυια, ἡ στρέγλα ἴδ. ζέκθ-θι.

BKsh

ζάγνα (Σ) ἴδ. χ̄ουλῑ-α, bράζε̱-α, βῑ-α.

ζαγορῑ-α ('Ελβασ.) πληθ. ζαγορῑ-τε̱ ἴδ. ζογορί-α (budi).

ζαγουσ̄ί-α (τ) = καταπνικτικὸς καιρός, κουφόβρασι· ἴδ. αγουσ̄ῑ-α.

ζᾶ-ϑᾶνε̱σ-ι πληθ. ζᾶ-δάνε̱σιτε̱ καὶ ζε̄-δένε̱σ-ι πληθ. ζε̄-δένε̱σιτε̱ = ὁ ἀναγγέλλων, ὁ ἄγγελος, μηνυτής.

ζάζε̱-α (τ) πληθ. ζάζατε̱ καὶ γουάζε̱-α· πληθ γουάζατε̱ = ὀστρακό-δερμα — ὀστρακοδέρματα.

ζακόν-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) πληθ. ζακόνε̱-τε̱ = συνήθεια, ἕξις.

ζάλ-ι: πληθ. ζάjτε̱: τὰ ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ χαλίκια: κύj λjούμε̱ σ' bίε ζαλ, πο bάλjτε̱ = αὐτὸς ὁ ποταμὸς δὲν φέρει λιθαράκια ἀλλὰ χῶμα· μ' ουμbούσ̄νε̱ κε̱πούτσε̱τε̱ με ζάλ = γέμισαν τὰ παπούτσα μου μὲ χαλίκια. — κάκjε̱ ι κθιέλε̱τ ἴστε λjούμι σα dούκεj ζάλι = τόσον λαγαρὸς ἦτο ὁ ποταμὸς ὥστε ἐφαίνοντο τὰ χαλίκια ἀπὸ κάτω.

ζαλαχ̄ῑ: ['Ελλην. σάλος-σαλάγη] Τουρκ. σ̈αματᾶ bε̱νj ζαλαχ̄ῑ = bε̱νj σ̈αματά. — ταραχή.

ζαλίσ̈τε̱-α: πληθ. ζαλίσ̈τα-τε̱ = βέντ πλjότ με ζάλ. — 2) ι θόνε̱ ασάϊ τόκε κjι bίε ζάλ κουρ βε̱σ̈ὸν ούjε̱τε̱.

ζάμε̱ρε̱-α: πληθ. ζάμε̱ρατε̱ = δείλη = τρίτη ὥρα μ. μ. προσέτι δὲ bούκα κjε̱ χ̄άχ̄ετε̱ μbε̱ τρι όρε̱ πας dρέκε̱σε̱.

ζέμε̱ρ-δέμbουρε̱-ι-α (τ) = εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων. — καὶ ζεμε̱ρ-δίμπσουνε̱-ι-α (γ).

ζᾶνούε̱ρ-όρι καὶ ζᾶνούρ-ι = ὁ βοὴν ἀγαθός, τηλεβόας· τὸ θηλ. ζᾶ-νόρε-jα· καὶ ἀρσ. (γ) ζᾶντούερ-όρι ζᾶντούρ-όρι, θηλ. ζᾶντόρε-jα = φωνῆεν — (γραμματικῶς).

ζαπε̱ρί-α = ρυτίς-ίδος.

ζαπε̱ρόj: ρημ. = ρυτιδόνω.

ζαριγόγε̱ (Βεράτ.) εἶδος πτηνοῦ ποταμίου ἢ τῶν λιμνῶν.

ζάχ̄αρ-ι (τ) = ζάχ̄αρις.

ζε̄-ρι (τ) ἴδ. ζᾶ-νι (γ).

ζεγάλj-ι ἴδ. ζαγάλj-ι καὶ ζεγόλj-ι (βεράτ.)

(ε) ζέζε̱-α ε ζέζε̱-α: πληθ. τε̱ ζέζατε̱ = μαύρη· ἴδ. ι-ζῑ-ου.

ζεκθ-ι (γ-τ) = οἶστρος, βοϊδόμυγα. — ε-ζούρι ζέκθι = τὸν ἔπιασεν ὁ οἶστρος· καὶ ζαγάλj-ι καὶ ζεγάλj-ι.

BKSH

ζέλ-ι (Σ. budi)=ζῆλος κἄμ ζἒλ-ἔχω ζῆλον.

(ι-ε)*ζέλϊιμ* (budi)=ζηλωτής· καὶ ζελτάρ-ι πληθ. αρε-τε τὸ θηλ. ζελτάρε-jα πληθ. ζελτάρετε=ζηλωτής.

ζελjί-α καὶ *ζιλjί-α* (γ) ἴδ. σμιρρ-ι.—vdέζε-α=φθόνος.

ζέμερε-α: πληθ. ζέμερατε [ἴδ. ἑλλην. ἵμερος-ζα-ἵμερος]=καρδία (καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἀπορρέουσαι ἐπιθυμίαι) με γjίθε ζέμερε=μ' ὅλη τὴν καρδιά=προθυμότατος· ε dούα με γjίθε ζέμερε=τὸν ἀγαπῶ μ' ὅλην μου τὴν καρδιά· ε απ μὲ γjίθε ζέμερ=τὸ δίδω εὐχαρίστως ε άπ πα ζέμερε=τὸ δίδω ἀκουσίως· ι πρίσι ζέμερνε=ι πρίσι κjέjφινε (τουρκ.) ι ου θύε ζέμερα=ἦλθεν εἰς κατάνυξιν ἐρράγισεν ἡ καρδιά του με do ζέμερα=deϊερόj=dούα=ἐπιθυμῶ· με χἅ ζέμερα μb' ατε νjερὶ=ὑποπτεύω, ἔχω ὑποψίαν εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.—με πλjάσι ζέμερα=ἔσκασεν ἡ καρδιά μου.

ζεμεράκ-ου πληθ. ζεμεράκετε=θυμώδης, εὐόργητος· τὸ θηλ. ζεμεράκε-jα πληθ. ζεμεράκετε· καὶ ἀρσ. ζεμερούερ-όρι καὶ ζεμεροῦρ-όρι τὸ θηλ. ζεμερόρε-jα· πληθ. ἀρσ. ζεμερόρετε—θηλ. ζεμερόρετε.

ζεμεράτε-α πληθ. ζεμεράτατε·=θυμός, ὀργὴ καὶ ζεμερίμι-ι (γ. τ. budi) πληθ. ζεμερίμετε.

ζέμερε—bαρδε-ι-α: ἄκακος, εἰλικρινής· κατὰ λέξιν=ἀσπρόκαρδος.

ζέμερ—άϊπερε-ι-α=σκληροκάρδιος.

ζέμερε-γjάνε-ι-α (γ) καὶ ζέμερε γjέρε-ι-α=μακρόθυμος.

ζέμερε—δέμbουρ-ι-α (τ) εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων· καὶ ζέμερε-diέγουνε (γ) καὶ ζέμερε—diέγουρε=καρδιοκαϋμένος, ζηλωτής· ἴδ. ζέμερε—περβεljοῦτε-ι-α.

ζέμερε—κθιέλετε-ι-α=ἄκακος, ἀνοικτόκαρδος, εἰλικρινής.

ζεμερε—κjέν-ι: πληθ. ζεμερε—κjέντε=σκυλόκαρδος, σκληροκάρδιος· τὸ θηλ. ζέμερε—κjένε-jα πληθυντ. ζεμερε—κjέντε·=ἄσπλαγχνος.

ζέμερε—νγούϊτε-ι-α=στενόκαρδος, στενοχωρούμενος ταχέως.

ζεμερόνj-όj: ῥημ.=κάμνω τινὰ νὰ ὀργισθῇ καὶ

ζεμερόνεμ-όχεμ=θυμόνω, ὀργίζομαι· ἐγώ.

ζεμερούερ-όρι καὶ *ζεμεροῦρ-όρι* ἴδ. ζεμεράκ-ου ζεμερόρε-jα (θηλ.) ἴδ. ζεμεράκε-jα.

ζέμερε-περβεljοῦτε-ι-α ἴδ. ζέμερε—diέγουνε-ι-α (γ).

ζεμερε—πλjάσε-ι-α=χολοσκασμένος—η.

ζέμε̱ρε̱χ̑έρε̱-α ('Αργυρ. — Περμέτ.) πληθ. ζεμε̱ρχ̑έρετε̱ καὶ ζάμε̱ρε̱ — χ̑έρε̱-α=ἡ δείλη· τὸ δειλινὸν έjα vdε̱ ζεμε̱ρε̱χ̑έρε̱.=ἔλα τὸ δειλινόν καὶ ζάμε̱ρε̱-α (γ) ἴδ. ζεμε̱ρε̱-α (γ).

ζε̱ρμούρετε̱: ('Αργυρ.) πληθ. τοῦ ζjάρμε̱-ι: καὶ ζjέμετε̱=τὰ πυρά· καὶ ζjάρρνατε̱ (γ) καὶ ζjράρε̱ρατε̱ (τ) dούκενε̱ vdε̱ μάλjιτ κάτρε̱ ζjέρμουρε=φαίνονται εἰς τὸ βουνὸν τέσσαρες φωτιαῖς.

ζεσ̈καμάν-ι πληθ. ζεσ̈καμάνε̱τε̱=μελαψός.

ζεσ̈καμάνε-jα θηλ.=μελαγχρινή· καὶ ι ζεσ̈κ-ου — ε ζέσ̈κε̱τε̱· (θόνε̱ γράτε̱ ε ζεσ̈κα!=ἡ μαύρη. ὡς ἐπιφώνημα).

ζῖ-α:=λιμός, σιτοδεία· ζῖ bούκε̱=σιτοδεία.

ζῖ-α=πένθος·=μbᾶ ζῖ=πενθῶ, πενθοφορῶ μbᾶ ζῖ πε̱ρ τ' άνε̱, πε̱ρ τ' έμε̱νε̱=πενθεῖ διὰ τὸν πατέρα του, διὰ τὴν μητέρα του. ι ζῖ-ου ἀρσ. ε-ζέζε̱-α (θηλ.)=μαῦρος — η· πληθ. τε̱ ζέσ̈τε̱ ἀρσ. τε ζέζατε̱ θηλ. ἀντιθ. ι bάρδε̱-ι=λευκός. — ε ζεζ' ε σύριτ=τὸ μαῦρο μέρος τοῦ ὀφθαλμοῦ. — ε ζεζ' ε θόϊτ=ἡ ἀκαθαρσία τοῦ ὄνυχος. (φράσις)=μόλις ἐγλύτωσα· ου bουbού ουν' ι ζίου=ὤχ ὁ καϋμένος, ὁ μαῦρος· ου bουbού ουν' ε ζέζα=ἄχ ἡ καϋμένη, ἡ μαυρομοίρα.

ζjάρρ-ι: καὶ ζjάρμ-ι=πῦρ, φωτιά.

(ι ε) ζιάρρτε̱=ι-ε — ζjάρμτε̱=πύρινος — η.

ζjέbε-jα (τ) ἴδ. σγjέbε-jα.

ζjεj, ζιj [ἑλλην. ζέω]=βράζω, κοχλάζω, ζεσταίνω· ἀόρ. ζιέβα-ε-ου μετοχ. ζίεμ καὶ ζιμ, καὶ ζίερε̱.

ζιέσε̱-α=χέδρωψ (ὄσπριον).

ζjιθ ρ. ἴδ. σγjίθ. — ζjίδεγ ἴδ. σγjίδεμ. παθ.

ζι-κέκj-ι θηλ. ζι-κέκjε-jα πληθ. ἀρσ. ζι-κε̱κjίτε̱· θηλ. ζι-κε̱κjίατε̱ =ὁ τρώγων πεινασμένως· ὡσαύτως καὶ ζι-κjαρ-ι πληθ. ζι-κjάρε̱τε̱ θηλ. ζι-κjάρε-jα — ρετε̱.

ζιμbίτσε̱-α (Βεράτ.) πληθ. ζιμbίτσατε̱=vjε̱ τσόπε̱ μίσ̈ι κjε ου dελj vdε̱ κjιέλε̱ζε̱τ κούαjβετ ε γομάρε̱βετ, ε σ̈' μουντ τε̱ χ̑άνε̱ έλπ, ατε̱ ου α πρέσε̱νε̱.

ι-ε-*ζιόσουνε̱-ι-α* (γ) [μετοχ. τοῦ ἀχρήστου ῥημ. ζιόσ) πεινασμένος, κοινῶς λιμπιασμένος. — πε̱ρτέ χ̑α σι ι ζιόσουνε̱;

ζίχ̑εμ: (παθ. τοῦ ζιεj = βράζω)=βράζομαι.

ζίχεμ (παθ. τοῦ ζᾶ=πιάνω)=συλλαμβάνομαι (γ).

BKSH

ζίχεμ (παθ. τοῦ ζε̄=πιάνω)=συλλαμβάνομαι (τ) 2) φιλονικῶ, πιάνομαι, μάχομαι, μαλόνω· ζίχ̱εμ με ἀνε̱μίκjτ.=μάχομαι μετα τῶν ἐχθρῶν.—ου ζούνε̱ σ̈οκj με σ̈οκj=πιάσθηκαν ἀναμεταξύ των· ου ζούσ̈ε̱ φύτας (ἢ πε̱ρφύτε̱) με κτέ=πιάσθηκα ἀπὸ τὸν λαιμὸν μ' αὐτόν.—ζίχ̱εμ μbε̱ θούε (Σ)=πενγόχεμ· κάλjι bίε μdε̱ θούε=κάλjι πενγόχ̱ετε̱.

ζμίρ-ι (bogdan) πληθ. ζμίρετε̱=φθόνος· καὶ ζμίjρ-ι.

ζόγε̱-α πληθ. ζόγατε̱ ὀρνιθόπουλον θηλυκόν, κjε̱ σ' κᾱ ζένε̱ τε̱ πιέλε̱ βε̄ ἀκόμα.—ζόγε̱ζε̱ τὸ ὑποκορ.

ζογορίj-α (budi ἀντὶ ζογορῖ-α) πληθ. ζογορίjτε̱ ἀντὶ ζογορίτε̱.—καὶ ζαγορῖ-α (Ἐλϐ.)=ἀγέλη ἀγριοχοίρων, λύκων, κυνῶν κ.λ. (μεταφορ. ἐπὶ ἀνθρώπων).

ζόκ-γου: πληθ. ζόκjτε̱ (ἑλλην. ·ζῶον)=πτηνόν, 2) ὁ νεοσσὸς παντὸς πτηνοῦ· ὡς: ζόκj πούλjε=ὀρνιθόπουλα· ζοκ ρίκε=παπάκ̱ια, ζοκ πετρίτι κ.τ.λ. ζοκ-ρρε̱φέσ̈κου=τὸ καρδερίνι· ἴδ. ρρε̱φέσ̈κ-ου.

ζόνjε̱-α πληθ. ζόνjατε̱=κυρία, δέσποινα.—ζόνj' ε ρᾱνdε̱=μεγάλη κυρία.—jαμ ε ζόνjα τα bενj=εἶμαι ἱκανὴ νὰ τὸ κάμω.—ζόνj' ε σ̈τε̱ πίσε̱=οἰκοκυρά, οἰκοδέσποινα.—jαμ ε ζόνj' ε βετίουτ=εἶμαι αὐτεξούσιος, ἀνεξάρτητος· ίμε ζόνjε̱=ἡ κυρία μου, jοτ ζόνjε̱=ἡ κυρία σου, ε ζόνjα=ἡ κυρία αὐτοῦ—αὐτῆς.

ζορροβίνε̱-α πληθ. ζορροβίνατε̱ ὅ,τι εἶνε πολὺ μακρὸν (ὡς τὸ ἔντερον).

ζόρρε̱-α πληθ. ζόρρε̱τε=ἔντερον.

ζοτ-ι: πληθ. ζότνιτε̱ (γ) καὶ ζότριτε̱ (τ)=κύριος jαμ ι ζότι=εἶμαι ἱκανός, ἄξιος· jέμι τε̱ ζότε̱=εἴμεθα ἱκανοὶ (budi) ἀντιθ. σ' jαμ ι ζότι=δὲν εἶμαι ἱκανὸς ι dαλj ζοτ=ι dαλj πε̱ρζότ=τὸν διαφεντεύω, προστατεύω.—jαμ ι ζοτ' ι βετίουτ=εἶμαι αὐτεξούσιος· πε̱ρτε ζόνε̱=μὰ τὸν Θεόν.—Ὀνομ. ζότ-ι, γεν. ζότι-τ, αἰτ. ζότι-νε̱ και ζότνε̱, καὶ ζόνε̱ ο ζότ καὶ ζότ-ο· πληθ. ὀνομ. ζότε̱ν-ιτε̱, γεν. ζότε̱νετ, αἰτ. ζότε̱ν-ιτε̱ ἀφαιρ. ζότε̱νισ̈. κλητ. ο ζότε̱ν (γ)· καὶ (τ) ζοτε̱ρίτε̱ γεν. ζότε̱ρετ, αἰτ. ζότε̱ριτ, ἀφαιρ. ζότε̱ρισ̈ κλητ. ο ζότε̱ρ ιμ-ζοτ=ὁ κύριός μου· υτ ζοτ=ὁ κύριός σου, ι ζότι=ὁ κύριος αὐτοῦ ἢ αὐτῆς, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης. Ὀνομ. ι ζότι γεν. τε̱ ζότιτ, αἰτ. τε̱ ζότινε̱ καὶ τε̱ ζότνε̱ καὶ ζόνε̱ πληθ. τε̱ ζότε̱νιτε̱, γεν. τε̱ ζότε̱νετ, αἰτ. τε̱ ζότε̱νιτε̱. (ι) ζότι ἀρσ. ε-ζόνjα θηλ.=ἱκανός, ἐπιτήδειος.

ζοτςνί-α (γ) καὶ ζοτςρί-α (τ) = ἡ αὐθεντ̯ιά σας πληθ. ζοτενίτς, ζοτςρίτς. = αὐθέντης, ἄρχων. — ('Αγγλ. gentelman) ζοτςνία jότε = ἡ ἀφεντει̯ά σου. ζοτςνι' ε ατύ = ἡ ἀφεντειά του. — καὶ ζοτρότε = ζοτςρία = jότε.

ζοτςνίσ̈τ καὶ *ζοτςρίσ̈τ* = ἐπιρ. = ἀρχοντικά.

ζοτςνόj καὶ *ζοτςρόνj-όj* = ουρδςνόj = ἐξουσιάζω 2) εἶμαι ἄρχων. 'Αλjί-πάσ̈α Τεπελένα ζοτςρόντε νde Σκιπςτάρς = 'Αλη-πασᾶς Τεπελενλῆς ἦτο ἄρχων τῶν 'Αλβανῶν.

ζοτςνούερ-όρ (πεποιημένη λέξις) (bogdan) = ἐξουσιαστής· τὸ θηλ. ζοτςνόρε-jα. — ζοτςνόρι-ζοτ = ὁ ἐξουσιαστὴς κύριος — ὁ κύριος τῶν κυρίων.

ζοτςνόχ̈εμ: ἴδ. ζοτόχ̈ςμ.

ζοτόχ̈εμ-όνεμ = ὑπόσχομαι (συντ. μετὰ γεν.).

ζότνjς-α ἴδ. ζόνjς-α.

ζουλάπ-ι ἢ τσ̈ουλάπ-ι ἐν γένει πᾶν ἄγριον ζῷον. 2) ὁ λύκος· ε χ̈άνγρι ζουλάπι = τὸν ἔφαγεν ὁ λύκος· ἴδ. bίσ̈ς-α.

[*ζούρς*] = ἀνάγκη. ἴδ. ζύρς-α.

ζουμάρε-jα (Σ) πληθ. ζουμάρετς· ἴδ. dσαμάρε-jα

ζούρρνς-α (Τουρκ. λέξ.) καὶ σούρλjς-α (Σ) ἴδ. τρουμbέτς-α.

ζούσ̈τρατς: πληθ. μόνον. — ἐν τῇ φράσει bᾶj ζούσ̈τρα = κάμνω ὅ,τι θέλω καὶ δὲν θέλω· (ὡς τὰ μωρὰ παιδία).

ζούτσς-α πληθ. ζούτσατς = φουνdςρίρς-α· ἴδ. μούργς-α.

ζύρς-α (Σ. budi) = πουν' ι νεβόϊσ̈ιμε = ἀναγκαία ὑπόθεσις, ἐπείγουσα· ζύρςτς καὶ ζύρετς = σ̈τρςνγίμετς = αἱ ἀνάγκαι, αἱ ἀσχολίαι, αἱ ἐπείγουσαι ὑποθέσεις.

Z̈

ζ̈ά (Σ) ἐπιφώνημα· ἐν τῇ φράσει: ζ̈α τς κjόφτς! (Σ) = μούντσαις νάχῃς!

ζ̈άbς-α (Βεράτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ἐπιδερμίς, φλοιὸς δένδρων, ὀπωρῶν, καὶ ἀνθρώπων.

ζ̈άbς-α: πληθ. ζ̈άbατς = εἶδος βαθρακιοῦ ἴδ. bρετκόσς-α.

ζάbε̱-α = βουτυροτόμαρον [λέξις σλαυϊκή] πληθ. -α-τε̱.

ζάbαρίτεμ: (Ἐλβασ.) ἐπὶ νηπίων ὅταν λούωνται εἰς τὸ σκάφος κτυπῶντα τὸ ὕδωρ μὲ τὰς χεῖρας, [ὡς βάτραχοι].

ζάλ-ι = ὁ σπόρος (γεννητικὸς) τοῦ ἀνδρός· ἴδ. ρε̱νdε.

ζάπε̱-α: πληθ. ζάπατε̱ = ἐπιδερμὶς = τσίπε̱-α.

ζαπί-νι (γ) πληθ. ζαπίνjτε̱ = σαύρα μεγάλη, ὄφις· καὶ ζαπί-ου (τ) dσαπί-νι (Τυρ. Καβ.) ζαπιάκ-ου· κοινῶς αὐγουστερίτσα (ὡς φαινομένη τὸν Αὔγουστον). ἴδ. σ̈απί-ου. εἶναι χρώματος πρασίνου.

ζαραβίσ-ιτ-ιτ: ρημ. = μουντζουρόνω τινά· καὶ σ̈καρραβίσ-ιτ-ιτ (Σ). τὸ παθητικὸν εἶνε ζαραβίτεμ καὶ σ̈καραβίτεμ.

ζέκ-γου (Σ) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βάπε̱-α τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ζούγουλε̱-ι (Βεράτ.) bαj ζούγουλε̱ = bαj βάπε̱νε̱ = μεσημεριάζω· καὶ ζέγου ι βάπε̱σε̱ = ὁ καύσων τῆς θερμότητος. — μος dιλj vdε̱ ζεκτ = μὸς dιλj vdε̱ βάπε̱τε̱. — δέντε̱ bα̈jνε̱ ζέγουνε̱ vdε χίετ = τὰ πρόβατα μεσημεριάζουν ὑπὸ σκιάν. ρριμ' ε bέjμε̱ ζέγουνε̱ κε̱τού. = ρριμ' ε bέjμε̱ βάπε̱νε̱ κε̱τού. — ἴδ. βάπε̱-α καὶ ζαγούσ̈ι-α.

ζε̱μbε̱λjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. ζε̱μbελjατε̱ ἴδ. πόπε̱λj-ι.

ζιγάτ (γ. Μαλεσία) ρ. ἐπὶ τῇ φράσει μος με̱ ζιγάτ = μὴ μὲ ἐνοχλῇς, μὴ μὲ στενοχωρῇς (Τουρκ. bεσdίσ).

ζενκ-γου (Περμέτ.) ἴδ. κουλόσ̈τρε̱-α πληθ. ζένγετε̱. — κjουμε̱σ̈τ' ι πα κjε̱ρούαρε̱ κjε̱ dέλj κjούμε̱σ̈τ' ε γjακ. (αjo bαγε̱τί σ' έσ̈τ' εμίρε̱ πε̱ρ τε̱ μbιέλjουρε̱).

ζόσ̈κε̱-α πληθ. ζόσ̈κατε̱· ἴδ. ρ. σ̈οσ̈.

ζούγε̱-α (γ) πληθ. ζούγατε̱ = ὁ σχοῖνος, τὸ σπάρτον· καὶ κουλjμάκ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. κουλjμάκε̱τε̱. — πρέj ζουγασ̈ bένjε̱νε̱ ρρογόζα (ψάθαις), πρεj κουλjμάκου bένjε̱νε̱ κανίστρα ε σ̈πόρτα.

ζούγουλε̱-ι (Βερατ.) ἴδ. καὶ ζεκ-γου (Σ).

ζουζίνκε̱-α (γ) = βίζε̱-α (τ) πληθ. ζουζίνκατε̱ καὶ βιζατε̱: εἶδος κανθάρου μὲ πράσινον χρῶμα· ἴδ. bουbουζίνκε̱-α.

ζουζίτε̱-α πληθ. ζουζίτατε̱ = ἡ τσίκνα τοῦ φαγητοῦ· καὶ ζουζί-α (Περμέτ.) = γjέλ' ε dιέγουρε̱ φάρε κjε̱ σ' χάχετε̱ με̱.

ζουλjάτε̱-α πληθ. ζουλjάτατε̱ = συντριβή = τε̱ πε̱ρθύεμ.

ζουμbίνε̱-α (Βεράτ.) τὰ οὖλα τῶν ὀδόντων· μίσ̈ ι δε̱μbε̱βετ: πληθ. ζουμbίνατε̱.

ξούνγε-α πληθ. —α-τε ??? (ἴσως=ὄγκος).

ξούνγεμ (τ) ρ. ὡριμάζω· μτχ. ξούνγουρε ἴδ. πίκjεμ.

ξούρ-ι πληθ. ξούρε-τε = ἄμμος· ἴδ. σούρ-ι.

ξουρίστε-α (γ) καὶ ξουρίνε-α (Σ) ι θόνε ατί βένdι κοῦ κᾶ σκουμ λjοῦμι ε κα λjᾶν σουρ ε ξαλ. — ι κᾶ χῦμ ξουρίνα ασάj άρε· (Σ) = ἐσκέπασε μὲ λιθάρια ὁ ποταμὸς αὐτὸ τὸ χωράφι.

ξύεj (γ. τ.) καὶ συνηρ. ξύj = λερόνω, σγρύεj 2) μαγαρίζω· ἀόρ. ξιέβαε-ου· μτχ. ξύερ καὶ ξύμ (γ) ξύερε (τ)· τὸ παθητ. ξύχεμ, σγρύχεμ νdράγεμ· ἴδ. νdράκ. τσούνι ου ξύε = τὸ παιδὶ λερώθηκε.

ξύλj-ι = ἡ λέρα, ἡ κηλίς. — ναβλία ε πούσκεσε ζε ξύλjε = τὸ λαμνὶ (ὁ σωλὴν) τοῦ ὅπλου πιάνει λέραν.

ξυσ-ύτ-ύτ (γ) = βουτῶ, βαπτίζω εἰς τὸ νερόν· καὶ κρέθ. (τ) ρῆμα = βυθίζω. — τὸ παθ. ξύτεμ καὶ κρέδεμ (τ).

ξύτε-κρύε-κούκjεjα (Δυρράχιον) εἶδος ἀγρίας πάπιας. — πληθ. ξύτε-κρύε-κούκjετε.

ξύχεμ παθ. τοῦ ξύεj.

Θ

θάdρε-α πληθ. θάdρατε = ἐργαλεῖον ξυλουργικόν Ἰταλ spacapino.

θαj : ρημ. μεταβ. = ξηραίνω τι· ἀόρ. θάβα, μτχ. θάμ (γ) καὶ θάρε (τ).

θάχεμ : οὐδ. = ξηραίνομαι. — ι ου θάφτε dόρα ατί κjε bερι κετε!

θάμ: ἴδ. ρημ. θέμ.

θᾶνε (γ) θενε (τ) μτχ. τοῦ ρήμ. θέμ. —dο με θᾶνε = τουτέστι, δηλαδή. — κεσ̈τού κενκα θενε = οὕτως εἶνε πεπρωμένον. — σι τε jέτε θᾶνε = ὅπως νὰ εἶναι πεπρωμένον.

θάνε-α: πληθ. θάνατε = ἡ κρανέα.

θάνεζε-α (γ) πληθ. θάνεζατε· ὑποκορ. τοῦ θάνε-α.

θαρεσίνε-α (γ) πληθ. α-τε. ἴδ. θαρετίνε-α (Τυραν.).

θάρετε: ἐπιρ. ξυνῶς. — ι-ε-τε θάρετε = ξυνός-ή-όν.

θαρετίνε-α (Τυρ.) = ἡ ξυνάδα· πληθ. θαρετίνατε. — καὶ θαρετίρε-α (τ) πληθ. α-τε· καὶ θαρτίμ-ι πληθ. θαρτίμετε.

θαρτόνj-όj: ρημ. μεταβ. = ξυνίζω τι· τὸ οὐδέτ. ἢ παθ. θαρτόνεμ-όχεμ.

θάρκ-ου: ἕρκος, ἑρκάνη [ἕρκ-ος-θέρκ-ος] = τόπος περιπεφραγμένος.— θάρκου ι δένετ = ατύ κου βένε̱ δέντε̱· α τύ κου μbύλινε̱ σ̈κέρρατε̱ μέ μος ουνγjίτουνε̱ dέλεβετ μbράπα, σεπσέ σ' μούνdινε̱ με έτσουνε̱ 2) ατύ κου φλjένε̱ dέρρατε̱. 3) νjε̱ βέντ' ι θούρουνε̱ κjε̱ βένε̱ bυλjμέτινε̱ μbρένdα· λέγεται καὶ θάρκε̱-α καὶ τσ̈αρρανίκ-ου (γ) πληθ. τσ̈αρρανίκε̱τε̱.

θάρπτε̱ (Σ) ἐπιρ. ἴδ. θάρε̱τε̱.— ι-ε-τε̱ θάρπτε̱ (Σ) ἐπιθ. = ι-ε-τε̱ θάρε̱τε̱.

θαρπτίμ-ι πληθ. θαρπτίμετε̱ = θαρε̱τίμ-ι.

θαρπτόj-όχ̌εμ = θαρε̱τόj-όχ̌εμ.

θαρτούαρ-όρι (γ) καὶ συνηρ. θαρτοὺρ-όρι = χ̌ιρρ' ε θαρε̱τούεμε̱ κjε̱ ε χ̌άνε̱ μbας du τρι dίτσ̈.

θάσε̱-τε̱ πληθ. τοῦ θέσ-ι. = σάκκος.

θάτε̱ ἐπίρ. = ξηρῶς.

(ι-ε-τε̱) *θάτε̱* = ξηρὸς-ά-όν· ἐπίθ.

θατε̱σίνε̱-α (γ) = θατε̱σίρε̱-α (τ) = ξηρασία.

θατίκ-ου (Βερατ.) πληθ. θατίκε̱τε̱ = ξηραγκιανός· καὶ θατίκj-ι (γ) πληθ. θατίκjε̱τε̱· τὸ θηλ. θατίκjε-jα πληθ. θατίκjετε̱.— καὶ ι-ε-θατίμ-ι (Τοσκ.).

θάχ̌εμ παθ. τοῦ ρήμ. θαj = ξηραίνομαι, στεγνόνω.

θέκ ρημ. μεταβ. = ξηροψήνω.

θέκεμ: τὸ παθ. τοῦ θέκ.

θέκε-τε̱: πληθ. μόνον = θέκε̱τ' ε ρρόbε̱σε̱.— θέκε̱τ' ε πε̱λjχ̌ούρε̱σε̱.

θέκε̱νε̱-α (γ) = θέκε̱ρε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = βρίζα, σύκαλις.

θεκε̱ρρίτσ: ρῆμ. ἴδ. θέκ.

θεκε̱ρρίτσεμ: ρῆμ. ἴδ. θέκεμ.

θέκε̱τε̱: ἐπίρ. = ξηροψημένως.

(ι-ε-τε̱) *θέκε̱τε̱*: ἐπίθ. ξηροψημένος-η-ον.— bούκ' ε θέκε̱τε = ψωμὶ ξηροψημένον· κοινῶς φραγανιὰ ἀντιθ. τσέκ.

θέλε̱ (τ. Σ) ἐπιρ. = βαθέως καὶ θέλε̱τε̱ (Σ. τ) καὶ φέλε̱ καὶ φέλε̱τε̱ (γ) κθέλε̱ (Σ). — ι-ε-τε̱ θέλε̱, θέλε̱τε̱, φέλε̱, φέλε̱τε̱, κθέλε̱ (Σ).

θε̱λέζε̱-α (τ) πληθ. θε̱λέζατε̱ = ἡ πέρδικα· θε̱λέζε̱-μάλjι, θε̱λέζε̱ φούσ̈ε. —καὶ θε̱λέντσε̱-α (τ) πληθ. θε̱λέντσατε̱, φε̱λᾶζε̱-α (γ) πληθ. ατε̱, φε̱λᾶdσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱.

θελε̱σίνε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ = βάθος, βαθύτης· καὶ θελε̱σίρε̱-α πλ. α τε̱,

BKSH

φελεσίνε-α πληθ. φελεσίνατε (γ) κθελεσίνε-α (Σ) πληθ. κθελεσίνατε.

θέλετε: ἐπίρ. = θέλε = βαθέως.

(ι-ε-τε) *θέλετε* = ι-ε-τε θέλε = βαθύς-εῖα-ύ.

θελίμ-ι πληθ. θελίμετε [Ἑλλην. θύελλα] = τρικυμία, ἀνεμοστρόβιλος. dέτι κᾶ θελίμ τε μαθ. = ἡ θάλασσα ἔχει μεγάλην τρικυμίαν.

θελόνj·όj (τ. Σ.) ρημ. μεταβ. = βαθύνω, ἐκβαθύνω τι. — καὶ φελόj (γ) κθελόj (Σ) τὰ παθητ. — θελόνεμ (τ) θελόχεμ (Σ), φελόχεμ (γ) κθελόχεμ (Σ) = βαθύνομαι.

θέλjε-α (τ) πληθ. θέλjατε = κοινῶς κοψίδι· καὶ φέλjε-α (γ) πληθ. φέλjατε. — νjε θέλε μίσι, πίσκου· = ἕνα κοψίδι κρέατος, ψαριοῦ.

θέλjπ-bι: πληθ. θέλjbετε καὶ θέλπνατε (Σ) σκελὶς-ίδος· 2) στοιχεῖον = element. — θέλjπ χούδρε, άρρε κ.τ.λ.

θεμ: ρημ. = φημί, λέγω· κjυσ̈ τε θόνε = κjυσ̈ τε κjούαjενε = πῶς σε λένε; πῶς ὀνομάζεσαι; — κjένεκα θάνε = εἶναι πεπρωμένον· σι τε jέτε θάνε = ὅπως νὰ εἶναι πεπρωμένον. — μὸς νdεγjὸ σε τσ̈ θόνε bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγουν ὁ κόσμος. — θόνε σε βdίκj νε δε̄ τε χούαj = ᾄδεται ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. — do με θᾶνε καὶ do με θένε = δηλαδή, τουτέστι. — τσ̈' θόσ̈τε αΰ, καὶ τσ̈' θόj αΰ = τὶ ἔλεγεν αὐτός; τσ̈' θούα (τ) καὶ τσ̈' θούε (γ), τσ̈ θοῦ (γ. συνηρ.) καὶ τσ̈ φθοῦ (Κρούjα) = τὶ λέγεις· τὸ ρῆμα θεμ προφέρεται καὶ θομ καὶ θᾶμ (Σ). — φράσις μος ε θάσ̈τε Ζότι = νὰ μὴ τὸ δώσῃ ὁ θεός!

θέμbρε-α (γ) πληθ. θέμbρατε = ἡ φτέρνα καὶ θεμπρε-α (τ) πληθ. θέμπρατε· θεμbρ' ε κᾶμbεσε = ἡ φτέρνα τοῦ ποδός.

θεμέλj-ι (γ) πληθ θεμέλjετε = τὸ θεμέλιον. — καὶ θεμελjί-α πληθ. θεμελjίτε (τ) καὶ τεμελjί (Σ). -σ̈τίε τεμέλj (Σ) = βέ τεμέλj = θεμελιόνω.

τεμελjόσ ρημ. μεταβ. = θεμελιόνω· τὸ παθ. θεμελjόσεμ.

θενγjῑλ-ι: πληθ. θενγίjτε = κάρβουνον ἐσβεσμένον. — καὶ θενγῑλ-ι (Κρουjα) πληθ. θενγίj-τε· καὶ κθενγjῑλ-ι (Σ) πληθ. κθενγjίjτε. — θενγjῑλ' ι (Σ) πληθ. κθενγjίjτε. — θενγjῑλ' ι dεζουνε = κάρβουνον ἀναμμένον.

θενέγουλε-α (γ) πληθ. θενέγουλατε = μύρμηξ-κος· καὶ θενιέγουλε-α (bogdan) πληθ. α-τε, φενέγουλε-α (Σ. Κρούjα) μίζε περδε̄σε (Τυραν.) πληθ. μίζα περδέσε. — μίζε περδέσεjε (Περμέτ.) μίζε περδέ-

τσε̤κε̤ ('Ελβασ.), μίζε̤ δέου (Βεράτ.), μιλjινγόνε̤-α ('Αργυρ.) πληθ. μιλjινγόνατε̤.

θε̤νΐ-α (γ) πληθ. θε̤νῖτε̤=τὰ φάρια τῆς ψείρας· καὶ θε̤ρῖ α (τ) πληθ. θε̤ρίτε̤· ἴδ. φόρμε̤λjε̤-α.

θε̤νιέγουλε̤-α (bogdan) πληθ. α-τε̤ ἴδ. θε̤νέγουλε̤-α.

θερ: ρῆμα=σφάζω· (ἡ Σκόδρα λέγει μbύσ-ύτ-ύτ ἀντὶ θέρ) τὸ δὲ *θερ* ἐν Σκόδρᾳ σημ. πρέσ-ετ-ετ=κόπτω. τὸ τριτοπροσωπ. με̤-τε̤-ι θερ μὲ σφάζει (=ἔχω σφάκτην) ἀόρ. θέρα, μετοχ. θέρε̤ καὶ θέρουνε̤ (γ), καὶ θέρουρε̤ (τ) τὸ παθητ. θέρεμ.

θε̤ρέτσ-κε̤-α πληθ. θε̤ρέτσ-κατε̤=κοινῶς γαϊδουράγκαθον γjε̤μbάτö-ι (Βεράτ.) καὶ γε̤μπ γομάρι (γ. τ.) (ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη) (ἑλληνιστί· σκόλυμος, ὀνόπορδον, ὀνάκανθα, προσέτι ἀγριαγκινάρα, σόγχος καὶ σόγκος, κέρσιον, κοινῶς ζοχός· ὑπαγόμενα πάντα εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν).

θερμ-ι πληθ. θέρμετε̤??

θε̤ρμίκjε-jα (τ) πληθ. θε̤ρμίκjετε̤ ἴδ. θε̤ρρίμε-jα.

θερόρε-jα πληθ. θερόρετε̤ (κοῦ θέρινε̤)=θυσιαστήριον.

θε̤ρράσ-έτ-έτ: ρημ. μεταβ. ἐπὶ ἀνθρώπων·=φωνάζω τινά· καὶ

θε̤ρρεσ-έτ-έτ ἐπὶ δὲ ζώων: νdίελ καὶ νdῖλ (συνηρ.) οὗ ἀντιθ. dσbój.— ἀόρ. θε̤ρρίτα καὶ θίρρα μετοχ. θερρίτουνε̤ (γ) θίρρουρε̤ (τ).

θε̤ρρίμε-jα: πληθ. θε̤ρρίμετε̤=τρῖμμα, ψιχίον (τῆς τραπέζης) θε̤ρρίμετ. ε bούκε̤σε̤: τὰ τρίμματα τοῦ ψωμιοῦ· λέγεται καὶ θερμῖ-α πληθ. θερμῖτε̤, θερμίκjε-jα πληθ. θερμίκjετε̤ (τ), γρίμτσε̤-α (Σ) πληθ. γρίμτσατε̤ (ἐκ ρημ. γριj), dρόμτσε̤-α (bogdan).

θε̤ρρίτεμ καὶ *θίρρεμ* παθ. τοῦ θε̤ρράσ καὶ θε̤ρρέσ.

θε̤ρρμάκjε-τε̤: πληθ. (γ) = οριζ' ι θύεμ, θε̤ρρίμετ' ε ορίζιτ· ὡς θε̤ρρμακjε ορίζι=τὰ τρίμματα τῆς ὀρύζης.

θε̤ρμόj ('Ελβασ.) ρ. μεταβ. = θραύω, θρύπτω, τρίβω. — θε̤ρμόj bούκε̤νε̤ πούλjαβετ = τρίβω τὸ ψωμὶ εἰς τὰς ὄρνιθας. — λέγεται καὶ dρομε̤τσόj (Σ) - ἴδ, dε̤ρρμόj· καὶ σῖj· τὰ παθητικά: θερρμόχ̈εμ, dρομε̤τσόχ̈εμ (Σ) σΐχ̈εμ (Τυραν.).

θέσ-ι: πληθ. θάσε̤τε: = σάκκος, σακκί· ['Ελλην. θησ-αυρός].

θεσάρ-ι: πληθ. θεσάρε̤τε̤ [θεσ-ι καὶ άρ-ι] = θησαυρός.

BKSH

θῑ-ου (γ) πληθ. θῑ-τε̱ [Ἑλλην. ὗς, σῦς. Λατ. sus, suis] = ἀγριόχοιρος, ἐν ᾧ dέρρ-ι = ὁ οἰκιακὸς χοῖρος.

θjάjε-jα (Βεράτ.) πληθ. θjάjετε̱ = κοινῶς ἡ θειά, πατραδέλφη ἢ μητραδέλφη· ἴδ. έμτε-jα.

θιέρρε̱-α = ἡ φακὴ καὶ φιέρρε̱-α (γ) καὶ θιέρρ-ι (Τυρ.)· θιέρρε̱ζε̱-α ὑποκορ. πληθ. θιέρρε̱ζατε̱.

θιέστ (γ. τ.) καὶ φιέστ (γ) ἐπιρ. = ἁπλῶς, ἀδόλως, ἀκράτως 2) ὁλοκλήρως. — intieramente, Ἰταλ.

(ι-ε-τε̱) *θιέστε̱* (γ. τ.) φιέστε̱ (γ) = ἐπιθ. ἁπλοῦς, ἄδολος, γνήσιος.

θιέστρε̱-ι (Ἰταλ. figliastro) κοινῶς προγονός· τὸ θηλ. θιέστρε̱-α = ἡ προγονή. — αστοὺ ου θότε̱ νjέρκα djέμβετ bούρριτ κjε̱ γjέν πρεj γρούασε̱ πάρε̱. — ιμ θιέστρε̱, υτ θιέστρε̱, ι θιέστρι. — ιμε θιέστρε̱, jοτ θιέστρε̱, ε θιέστρα.

θίθ: (γ. bogdan) ρημ. = βυζαίνω, ἀόρ. θίθα-ε-ι· μτχ. θίθε̱ καὶ θίθουνε̱ (γ)· τὸ ρημ. λέγεται καὶ θιθίj (τ).

θίθε̱-α πληθ. θίθατε̱ = ἡ ρόγα τοῦ βυζίου.

θιθε̱λjόπε̱-α (Κόρτσα) πληθ. θιθε̱λjόπε̱τε̱ = νjε̱ φάρε̱ bρετκόσε jεσίλjε κjε̱ dελj νγα δε̄ου ποσὶ θίθε̱λjόπε.

θίj (γ) ἴδ. θίνj.

θίκε̱-α πληθ. θίκατε̱ [Λατ. sica - ρίζα ἑλλην. θήγ-ω] = μάχαιρα, μαχαίριον, ξιφίδιον.

θιλjέ-jα: πληθ. θιλjέτε̱ = θηλιά, βρόχος· [γραικισμός].

θιλjίκjε-jα πληθ. θιλjίκjετε̱ = θιλjέ-jα. — καὶ φιλjίκjε- (γ) πληθ. φιλjίκjετε̱, υλjύκjε-jα (Καβαjα) πληθ. υλjύκjε τε̱ [ἴδ. σῦθ-ι πληθ. σῦθε̱τε̱] = θηλιά, βρόχος. ἀντίθ. σούμbουλε̱-α.

θινj ρ. καὶ θίj (ἄχρηστα) ἴδ. θῖχεμ

θίνjε̱ α πληθ. θίνjατε̱ = κjίμεjα ε bάρδε̱ (νγα πλjεκε̱νία).

(*θίπε̱-α*) = κοθέρε-jα ἴδ. τσίπε̱-α.

θῖχεμ: ρ. οὐδ. = με̱ σbάρδενε̱ κjίμετε̱ νγα πλjεκε̱νία· ἀόρ. ουθῖνα-ε-ι: μτχ. θῖμ. — μ' ουθῖνε̱ κjίμετε̱ = ουθῖσε̱ = ου σbάρθσε̱ = ἄσπρισαν τὰ μαλλιά μου, ἄσπρισα. — ιθῖμ-ι, ε θῖμε-jα, τε̱ θῖμιτε̱ (μτχ. ἐπιθ.).

θόμ: ἴδ. θέμ.

(ι-ε) *θόjτε̱* = ι-ε θόνjτε̱: ἐπιθ. = πρεj θόϊ = ἐξ ὄνυχος, ὀνυχίτης.

θόχεμ: (γ) παθ. τοῦ θόμ, καὶ θοῦχεμ.

BKSH

θουθάκj-ι πληθ. θουθάκjετε̱· ἀρσ. θουθάκjε-jα πληθ. θουθάκjετε̱ θηλ.= ὁ μὴ δυνάμενος νὰ προφέρῃ σ ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ πάντοτε ϑ προφέρει· λέγεται καὶ θουθούκj-ι ἀρσ θουθούκjε-jα θηλ.

θούμπ bι πληθ. θούμbατε̱ = ἡ ἀγκύλη, τὸ ἀγκάθι.

θουμbόνj-όj = ἀγκυλόνω.

θουμbόνεμ-όχ̱εμ = ἀγκυλόνομαι.

θουμbουλόνj-όj : ρ. ἀμτβ.=νdσιέρ θούμπ. ὡς: θουμbουλόγε̱νε̱ dρούνjτε̱= κουρ ζα̃νε̱ dρούνjτε̱ ε νdσιέρρε̱νε̱ θούμπ πε̱ρ με τσ̈έλjε̱.

θούνdρε̱-α πληθ. θούνdρα-τε̱ = ἡ ὁπλή, χηλή· τὰ ὀνύχια τῶν τετραπόδων ζῴων τῶν ὁποίων ὁ ποὺς ἐμπεριέχεται εἰς ἕνα ὄνυχα, ὡς τοῦ ἵππου, ὄνου κτλ.

θούπρε̱-α (Σ) πληθ. θούπρατε̱ = βεργίτσα ξηρὰ ἥτις δὲν κάμπτεται: βίσ̈κουλε̱-α=βεργίτσα χλωρά, ἥτις κάμπτεται καὶ σ̈ούφρε̱-α πληθ. σ̈ούφρατε̱.

θούρ : [συγκρ. θώραξ] = φράττω.—ρ. μεταβ.

θοῦρεμ : παθ. = φράττομαι ἀόρ. θοῦρα, μετχ. θοῦρε̱ καὶ θούρουνε̱ (γ) θούρουρε̱ (τ).— θοῦρ ἀρε̱νε̱ με γαρθ = φράττω τὸν ἀγρὸν μὲ φράκτην· ἔτι δέ: θουρ θάσε̱τε̱ μὲ γjυλjπε̱νύρ = φράττω τοὺς σάκκους μὲ σακκοράφαν.

θούχ̱αεμ ('Αργυρ.) ἴδ. θοῦχ̱εμ (τ) παθ. τοῦ θέμ.=λέγω.

θόχ̱εμ (γ) παθ. τοῦ θόμ.=φημί, λέγω.

θύεj καὶ συνηρ. *θύj*, καὶ *θύενj* : ρημ. = τσακίζω· ἀορ. θέβα-ε-ου.— μετχ. θύεμ. συνηρ. θυμ, (γ) καὶ θύερε̱ (τ).— θύεj παρατε̱ = τσακίζω τὰ χρήματα = κάνω λιανώματα. — τε̱ θύερετ' ε νάτε̱σε̱ = μετὰ τὸ μεσονύκτιον.— τε̱ θύερετ' ε dίτε̱σε̱ = μετὰ μεσημβρίαν.

θύχ̱εμ : παθ. = τσακίζομαι, ἡττῶμαι· ἀντιθ. μούντ = νικῶ. — ου θύε νάτα, dίτα. — με̱ θύετε̱ ζέμε̱ρα = κατανύσσω ἐμαυτόν. — σ̈τε̱πί ε θύερε̱ = κουρ ε κάνε̱ βιέδε̱ κουσάρε̱τε̱.— ου θύε ουσ̈τε̱ρία νγα̃ αρμίκjτε̱ = ἡττήθη τὸ στράτευμα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

Ι

ι : ἑνικὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας δι' ἀμφότερα τὰ γένη: ι θασ̈' ατί = τοῦ εἶπα, ι θασ̈' ασάj=

τῆς εἶπα· ἢ εἶπον εἰς αὐτόν, εἰς αὐτήν· ι δᾶσ' ατί, ι δᾶσ̈, ασάj = ἔδωκα αὐτῷ, αὐτῇ, (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56).

ι: αἰτιατικὴ πληθ. τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντων. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· ι βράβα ατά = ἐφόνευσα αὐτούς· ι βράβα ατό ἐφόνευσα αὐτάς· (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56).

ι άτι: (ὁ πληθ. λείπει) = ὁ πατὴρ αὐτοῦ αὐτῆς.

ι βε̱λάϊ: ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, αὐτῆς, πληθ. τε̱ βε̱λέζε̱νιτε̱ (γ) καί τε̱ βε̱λέζε̱ριτε̱ (τ) = οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι βιέχ̌ερρι (πληθ. λείπει) = ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι bίρι = ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐτῆς· πληθ. τε̱ bίjτε̱ = οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι γjύσ̈ι (πληθ. λείπει) ὁ προπάτωρ αὐτοῦ αὐτῆς.

ι δᾶνdε̱ρρι καὶ *ι δένdε̱ρρι* (τ) = ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ αὐτῆς.

ίδεμ: παθ. τοῦ ρημ. *ίθ·* καὶ ιθτόχ̌εμ (Σ) παθ. τοῦ ιθτόj (Σ) καὶ χ̌ιδε̱ρόνεμ (τ).

ίδε̱τε̱: ἐπιρ. = πικρῶς, ἴθτε̱ (γ), χ̌ίδε̱τε̱ καὶ χ̌ίδουρε̱ (τ) ίδουνε̱ (bogdan) ἀντιθ. ᾶμbε̱λjε̱ (γ), έμbε̱λjε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *ίδε̱τε̱* (γ) ίθτε̱ (Σ), χ̌ίδε̱τε̱ καὶ χ̌ίδουρε̱ (τ) ίδουνε̱ (bogdan) = πικρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ ᾶμbε̱λjε̱ (γ) έμbε̱λjε̱ (τ).

ιδε̱νίμ-ι (γ), χ̌ιδε̱ρίμ-ι (τ), ιθτίμ-ι (Σ) πληθ. ιδε̱νίμετε̱, χ̌ιδε̱ρίμετε̱, ιθτίμετε̱. = λύπη, πικρία, πικράδα.

ιδε̱νόj (γ) καὶ ιδε̱νόνj (budi) = πικραίνω, λυπῶ τινά· καὶ χ̌ιδε̱ρόνj (τ) παθ. ιδε̱νόχ̌εμ, (γ), χ̌ιδε̱ρόνεμ (τ).

ίδουλε̱-α πληθ. ίδουλατε̱ καὶ ούδουλε̱-ι πληθ. ίδουjτε̱ = εἴδωλον.

ιδουλ-λjούτε̱σ-ι ἀρσ. ίδουλ-λjούτε̱σε-jα θηλ. = εἰδωλολάτρης· πληθ. ιδουλ-λjούτε̱σιτε̱ ἀρσ. — ιδουλ-λjούτε̱σετε̱ θηλ.

ιδουλ-λjούτεjε-jα = εἰδωλολατρεία· πληθ. ιδουλ-λjούτεjετε̱.

ιθ: (γ) προθ. (συντασ μετὰ γεν.) = ὄπισθεν· ὡς: ιθ μέjε, ιθ τέjε, ιθατί, ιθ ασάj, ιθ νεσ̈, ιθ jουσ̈, ιθ ατύνε = ὄπισθέν μου, σου, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

ιθ: ρημ. ἐνεργ. = πικραίνω καὶ ιθτόj καὶ χ̌ιδε̱ρόνj (τ) ἀντιθ. ᾶμbε̱λjτόj (γ) εμbε̱λjσόj (τ).

ιθτε̱: (Σ) ἐπιρ. ἴδ. ίδε̱τε̱· (γ).

ιθτίμ-ι: πληθ. ιθτίμετε̱ = πικρότης, πικρία.

(*ίjατε̱* καὶ *ίλjατε̱*) = τὰ ἐντόσθια ἴδ. ζόρρε̱τε̱.

ίjε̱-α=τὸ πλάγιον (μέρος τοῦ σώματος) ἔνθα εἰσὶν αἱ πλευραί· πληθ ίjετε̱=τὰ πλάγια· ιj, ε dιᾶθτε̱, ιj' ε μάνjε̱τε̱=τὸ δεξιὸν πλάγιον, τὸ ἀριστερὸν πλάγιον μέρος τοῦ σώματος.—ου πλjαγόσ νd' ίjετ= ἐπληγώθη εἰς τὰ πλάγια (ἰσχία).

ίκε̱νj (τ) ρημ.=φεύγω, ἀναχωρῶ· καὶ *ίκε̱j*, *ίκι* (γ).

ίκρα-τε̱ ('Ελϐασ.) πληθ. τὰ αὐγὰ τοῦ ψαριοῦ· καὶ βε̱ῦ πέσ̈κου (Σ), βε̱ύζε̱τ' ε πέσ̈κουτ. (Σ).

ίλjκjε-jα: εἶδος δένδρου πληθ. ίλjκjετε̱.

ίμ-ι (τ)=ἐμός.—ίμε-jα (τ)=ἐμή· καὶ εμ-ι ἀρσ. (γ) έμε-jα θηλ. (γ).

ίμθ-ι: ὑποκορ. τοῦ *ιμ-ι*.

ίμε-ρε̱̄: ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ οὕτως ὀνομάζουσιν τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ αὐτῶν.

ίμ-σ̈όκj (τ) εμ-σ̈όκj (γ)=ὁ σύζυγός μου.

ίμε-σ̈όκjε (τ), έμε-σ̈όκjε (γ)=ἡ σύζυγός μου.

ίμε̱τε̱ (γ. τ.) ἐπίρ=λεπτῶς ἐπὶ πραγμάτων σποροειδῶν) καὶ χ̈όλε̱ (γ. τ) ἐπιρ.=ψιλῶς ἐπὶ πραγμάτων μονῶν.

(ι-ε-τε̱) *ίμε̱τε̱:* ἐπιθ. λεπτός-ή-όν.—σ' κᾶμ τ' ίμε̱τα=δὲν ἔχω ψιλά, τ' ίμε̱τατ' ε όρε̱σε̱=τὰ λεπτὰ τῆς ὥρας.—ρᾶνα ᾶσ̈τ' ε ίμε̱τε̱ (γ)= ρέρα έσ̈τ' ε ίμε̱τε̱ (τ)=ἡ ἄμμος εἶνε λεπτή· ἀλλὰ γjυλjπανα ε κᾶ λάjε̱νε̱ τε̱ χ̈όλε̱=ἡ βελόνη ἔχει τὴν μύτην ψιλήν.

ίνι (budi)=jίνι, jένι,=εστέ, εἶσθε· ἴδ. ρημ. jαμ.

ίντ-di:=ἡ κρόκη κοινῶς τὸ ὑφάδιον (πληθ. ίνdετε̱ ἄχρηστος) καὶ ινd-ι (γ) [(πε̱ρσε̱ γjᾶνι (γ) πε̱ρσε̱ γjέρι (τ)] καὶ μάjε̱-α (τ) ἑλλην. στημόνι (πε̱ρ σε̱ γjάτι) καὶ τημόνι (Τυραν.) πε̱ρσ̈ε̱ γjᾶνε̱ (=κατὰ μῆκος).

ίπεμ ἴδ. έπεμ παθ. τοῦ *απ*=δίδω.

ιπῖ-α ('Ελϐασ.) πληθ. ιπῖτε̱ ('Αργυρ. κιπῖ-α) ὁ σωρὸς τῶν δεμάτων, σίτου, κριθῆς, βρίζης, κεγχρίου, ὀρύζης. — ιπία ε dούαjϐετ γροῦριτ, έλϐιτ, τε̱ρσ̈έρε̱σε̱, μέλjιτ, ορίζιτ. ἴδ. καὶ καπούλj-ι=ὁ σωρὸς τῶν δεμάτων τοῦ ἀραϐοσίτου: καπούλjι ι κάπαϐετ μίσε̱ριτ.

ιρίκj-ι (γ. bogdan) πληθ. ιρίκjετε̱ σκαντζόχοιρος [ἴδ. ὕραξ-κος] λέγεται καὶ έσ̈-ι (Περμέτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις].

ίσ̈ουλε̱-α (Σ) ['Ιταλ. isula] πληθ. ισ̈ουλατε̱ ἴδ. ούjδε̱σε̱-α.

ίσ̈=ίσ̈τε=ἦτο ίσ̈ινε̱=ἦσαν: παρατ. τοῦ ρημ. jαμ=εἶμαι.

J

ja [=ι-ε] ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 57).

jάβε̱-α: πληθ. jάϐε̱τε̱ = ἑϐδομάς.

ja (τ) ἴδ. να — jάϐοκα (τ) = νάϐοκα, jάϐουκα (Ἀργυρ.) = ἰδού.

jάjε̱ α (Ἐλϐασ.) πληθ. jάjατε̱ ἴδ. θjάjε̱-α.

jάκ = έjα - jάκε̱νι (τ) = έjανι.

jάμ ῥῆμ. ὑπαρκτ. = εἰμί.

jάπ ρ. = άπ (ῥῆμα) = δίδω.

jαρανῖ-α (γ) = ἀστεϊσμὸς πληθ. jαρανῖτε̱.

jάργε̱-α πληθ. jάργε̱τε̱ = τὰ σάλια κοινῶς.

jάσ̈ταζ ἢ *jάσ̈ταζιτ* = ἔξωθεν, ἀπ' ἔξω.

jάσ̈τε̱: ἐπίρ. = ἔξω, ἐκτὸς (συντασ. μετὰ γενικῆς) ὡς jάσ̈τε̱ μεjε, τέjε, ατῖ, νεσ̈, jουσ̈, ατύνε (γ) καὶ ατ-ύρε (τ) = ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· λέγεται καὶ πε̱ρjάσ̈τε̱-πε̱ρjάσ̈τα. — φρᾶσις: dάλj jάσ̈τε̱ = διέσ. (ῥῆμα).

(ι-ε) *jάστε̱-ι-α* καὶ (ι-ε) *jάσ̈τε̱σ̈μ*, ι-ε-πε̱ρjάσ̈τε̱σμ = ἐξωτερικὸς-ὴ-όν 2) τὸ ἐξωτικὸν ἴδ. χ̱ίε-jα.

jάτε̱ρε̱-ι (τ) ἀρσ. jάτε̱ρε̱-α θηλ. καὶ jάτρε̱-ι jάτρε̱-α ἴδ. τjάτε̱ρε̱-ι ἀρσ. τjάτε̱ρε̱-α θηλ. = ἕτερος, ἄλλος.

jάφτ ἴδ. άφτ = ἀρκετὰ (ἐπίρ.).

jέ-ja (Ἀργυρ.) = ἄδεια ι δᾶσ̈ε̱ jέ = τῷ ἔδωκα ἄδειαν· πληθ. jέτε̱. — μόρι jε ε ίκου = ἔλαϐεν ἄδειαν καὶ ἀνεχώρησεν.

jελjέκ-ου: τὸ γελέκι πληθ. jελjέκε̱τε̱.

jε̱ρεβῖ-α = bούρκ-γου πληθ. jερεϐῖτε̱.

jέσ-ετ ετ (γ) ῥῆμα = μένω· ἀορ. jέτα-ε-ι μετχ. jέτε̱ καὶ jέτουνε̱ (γ) jέτι μb' ούδε̱ = ἔμεινεν εἰς τὸν δρόμον. — jέτι μbράπα = ἔμεινεν ὀπίσω. — πσέ jέτε ατιέ; = διατί ἔμεινες αὐτοῦ; ἴδ. μbέσ-ετ-ετ.

jέτε̱-α πληθ. jέτε̱τε̱ = ζωή, αἰών. — πάτσ̈ jέτε̱ = νὰ ζήσῃς! — πάστε̱ jέτε̱ = νὰ ζήσῃ! — vdε jέτε̱ τε̱ jέτε̱βε = εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. πε̱ρ γjίθε̱ jέτε̱νε̱ = εἰς τὸν αἰῶνα. — vdε̱ jέτε̱τ κjε̱ βιέν = εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. — σ̈κόj jέτε̱νε̱ = διάγω τὸν βίον, περνῶ τὴν ζωήν. —

BKSH

πας κε̱σὰj jέτε̱ = μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν = μετὰ θάνατον. — απ jέτε̱ = ζωοποιῶ. — jέτε̱ μbας jέτε = αἰωνίως, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. — πε̱ρ jέτε̱ (bogdan) = αἰωνίως (ὡς πε̱ρ dίτε̱, πε̱ρ νάτε̱, πε̱ρ βιέτ, πε̱ρ jάβε̱, πε̱ρ μούαj) — ι Μάδι jέτε̱σε̱ = ὁ Μέγας τῆς ζωῆς = ὁ Θεός, (τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸ ὕψιστον Ὂν παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς, ποιητικωτάτη ἔκφρασις).

jέτε̱-γjάτε̱-ι = μακρόβιος· τὸ θηλ. jέτε̱-γjάτε̱-α.

jέτε̱-σ̈κούρτε̱νε̱-ι-α (γ) jέτε̱-σ̈κούρτε̱ρε̱-ι α (τ) = βραχύβιος.

jέτε̱-δᾶνε̱σ-ι: ἀρσ. jέτε̱ δάνε̱σε-jα (γ) θηλ. = αὔ, αjό κjε̱ επ jέτε̱. καὶ jέτε̱-δένε̱σ-ι (τ) ἀρσ. jέτε̱-δένε̱σε-jα θηλ.

jέτε̱-μάρρε̱σ-ι ἀρσ. jέτε̱ μάρρε̱σε jα θηλ. = αὔ, αjό κjε̱ μερρ jέτε̱.

jετόj (γ) ρῆμα διάγω, τὸν βίον = σ̈κόj jέτε̱νε̱.

jεφγjίτ-ι (τ) πληθ. jεφγjίτε̱ριτε̱: κοινῶς γύφτος, ἀτσίγγανος, κατσίβελος. — καὶ jέφκ-γου (γ) πληθ. jεφκjγjίτε̱· καὶ γjύπ-ι (γεγ. Μαλεσία). — καὶ μαγjύπ-ι (Σ).

jεφγjίτκε̱-α (τ) πληθ. jεφγjίτκατε̱ = ἡ γύφτισσα καὶ jέφγε̱-α πληθ. jέφγατε̱.

jεφγjιτε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπίρ. = jεφγjιτε̱νίσ̈τ = γύφτικα ἐπίρ.

jεφγjιτε̱ρί-α (τ) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ γύφτοι (πληθ. λείπει). — καὶ jεφγjε̱νί-α (γ) (ὁ πληθ. λείπει).

jεφγjερίσ̈τε-jα (τ) jεφγjε̱νίσ̈τε-jα (γ) ἡ γύφτικη γλῶσσα.

jo (ἐκ τοῦ τουρκικοῦ jοκ = οὐχὶ) ἴδ. νούκε̱: ἐπίρ. ἀρνητ. = οὐ, οὐκ, οὐχὶ κοινῶς ὄχι, ἀντιθ. πό = ναί, μάλιστα.

jόνα: ἀντωνυμία. = ἡμετέρα, κοινῶς ἰδική μας [συγκρ. Ἰωνία].

jονγᾶρ-ι πληθ. jονγᾶρε̱τε̱ = ταμbουρᾶ-jα, bουζούκ-ου.

jοπίνγε̱-α = οπίνγε̱-α: πληθ. jοπίνγατε̱.

jόσ̈ε̱-α (Ἀργυρ.) = γjύσ̈ε-jα = ἡ μήτηρ τῆς μητρός.

jότ: (ἐν συνθέσει πάντοτε μετὰ θηλυκῶν ὀνομάτων) = σή σοῦ. — jότ-ᾶμε̱ = ἡ μήτηρ σου, jότ-μότρε̱ = ἡ ἀδελφή σου, jότ bίjε̱ = ἡ θυγάτηρ σου, jότ σ̈όκjε = ἡ σύζυγός σου κ.τ.λ. — ἡ Τυράννα λέγει κατ' ἐξαίρεσιν djάλjι ύτ καὶ djάλjι jότ.

jότε̱ καὶ *ύτε* (Καβάια) καὶ jότε̱jα καὶ ύτεjα (Καβάjα) ὡς: καπτίνα jότε (Καβ.) καὶ καπτίνα ύτε (Καβ.) = ἡ κεφαλή σου.

jότε-jα (καὶ jότε̱jα, jότια) = ἡ ὑμετέρα, ἡ ἰδική σου.

joύ=ἀντων. β΄. προσώπου=ὑμεῖς, κοινῶς σεῖς.

jovάjε̱ (τ), joύεjι (γ) καὶ joῦjι (συνηρ.) (γ)=ὁ ἰδικός σας.

jovζί-α (Περμέτ.) ἴδ. λούτσε̱-α. πληθ. joυζῖτε̱· καὶ jουτσῖ-α πληθ. jουτσίτε̱ (Περμέτ.) (=λάσπη, πηλός).

K

(κάπα καθαρὸν ἢ κάπα οὐρανισκοπρόφερτον).

κᾰ-ου· πληθ. κjέτε̱=ὁ βοῦς, οἱ βόες· νjε̱ πε̱νdε̱ κjέ=ἓν ζεῦγος βοῶν.

κᾶ (γ. bogtan) αἰτιατικὴ τῆς ἀντων. κουσ̆ καὶ κε̱̄ (γ) καὶ κε̱ (τ)= κᾰ κε̱ρκὸν (ἢ κε̱̄ρκὸν) ἢ κε̱κε̱ρκόν, =τίνα ζητεῖς· ἴδ. καὶ ἀντων. κουσ̆.

κά: προθ. (Σ. Τοσκ.) (μετὰ ὀνομ. ἐνάρθου) καὶ καχ̆ (γ), καχ̆dε (τοσκ.) κάχ̆α (budi) νγα (τ) νγαχ̆ά (τ), να (τ).=ἀπό, ἐκ, ἐξ σημ. 1) τὴν ἐκ τόπου κίνησιν ὡς βινj νγα σ̆τε̱πία=ἔρχομαι ἀπὸ τὸ σπίτι. 2) τὸ ἔκ τινος προσώπου ὡς μόρα κάρτε̱ νγα ιμ bίρ=ἔλαβον γράμμα παρὰ τοῦ υἱοῦ μου. 3) τὸ ἀπό τινος ὡς βdίκj νγα ουρῖα· ἀπέθανεν ἐκ πείνης. 4) ἐπιμεριστικὸν τακτικόν· νγα νjε̱, νγα dύ, νγα τρέ, ἀνὰ ἕν, ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρία. 5) ἐπίρ. ἐρωτημ. νγα βιέν; =πόθεν ἔρχεσαι; 6)=ὅθεν, ὁπόθεν: χ̆ύρε̱ πε̱ρσε̱ρί ανdέj νγα dόλε= εἴσελθε πάλιν ὁπόθεν ἐξῆλθες· jαμ πρεj Σκόdρε̱σε̱ εἰμὶ ἔσωθεν ἐκ Σκόδρας εἶμαι μέσα ἀπὸ τὴν Σκόδρα — Ἰταλ. dentro di Scutari καὶ jαμ κᾰ Σκόdρα: εἶμαι ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Σκόδρας.— Ἰταλικὰ delle vicinare di Scutari.

καbόj ἴδ. κοbόj ἢ κουbόj ἢ κε̱bόj ἴδ. καὶ γε̱νjένj τὸ παθ. καbόχ̆εμ ἴδ. κοbόχ̆εμ, κουbόχ̆εμ, κε̱bόχ̆εμ καὶ γενjέχ̆εμ. [παράβαλε τὸ Ἰταλ. gabbare=ἐξαπατῶ, πλανῶ].

κάδε̱-α (Τυραν.) πληθ. κάδατε̱ καὶ κάθ-δι ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον κλαδεύουσιν. — νjε̱ φάρε̱ dάπε̱ρι τε̱ χ̆έκουρτε̱ κjε̱ καθίσε̱νε̱ α σ̆καδίσε̱νε̱ φέρρατ' ε dρίζατε̱.

κάdε-jα (τ) πληθ. κάdετε̱ καὶ κάdεσ̆-ι=ἀγγεῖον ξύλινον μικρότερον τοῦ κάdρε̱-α.

καdότσ-ι (πούκα) ἴδ. κε̱νdούεσ-ι (Μιρε̱dίτα).

κάθ-δι=κάδε̱-α.

κάθ-ι (᾽Αργυρ. κοινῶς τὸ κριθαράκι = νjε κόκjεζε̱ κjε̱ dελj νdε̱ κjερ-πίκ τε̱ σῦριτ.

κακαρίσ (᾽Ελβασ.) ῥημ. οὐδ. = κακαρίζω (ἐπὶ ὄρνιθος)· καὶ καρκαρίσ (Περμέτ.) κοινῶς κακαριοῦμαι καὶ κοκορίσ (Σ) πούλjα κακαρίσ = ἡ ὄρνις κακαρίζει.

κάκε̱-α = μουτ (ἐπὶ βρέφους). — bε̱νj κάκε̱νε̱ = διέσ.

κακε̱-ζόγε̱-α (᾽Ελβασ.) νjε̱ φάρε̱ γjάρπε̱νι ι βέρbε̱τε̱ κjι σ᾽ ὅεφ ας νούκε̱ χ̊α. — πληθ. κακε̱ζόγατε̱.

κακε̱ζόγε̱-α (᾽Αργυρ.) πληθ. κακε̱ζόγατε̱ = βάτραχος (ὕδατος) καὶ καρ-κε̱ζόγε̱-α (Περμέτ.) πληθ. καρκε̱ζόγατε̱ καὶ κακρε̱ζόγε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κακρε̱ζόγατε̱ καὶ bρετε̱κόσε̱-α (᾽Ελβασ. καὶ Κροῦjα) πληθ. α-τε̱ κακε̱ρδότσε̱-α (Καβαjα) πληθ. α-τε̱, ζ̌αbε̱-α πληθ. ζ̌αbατε̱ [Σλαυϊκὴ λέξις] βάτραχος ὕδατος. — 2) τὸ μαλακὸν κρέας τῆς κοιλίας τοῦ ἐσφαγμένου προβάτου· ἐν ᾧ bρετκόσε̱-α (Τοσκ. Περμ. ᾽Αργυρ.) βάτραχος τῆς γῆς· ἴδ. θίθε̱λjόπε̱-α.

κακε̱ρδί-α [ἐκ τοῦ κόκρε̱-α καὶ δῖ-α] πληθ. κακε̱ρδίτε̱· κοινῶς ἡ βερβελιά, = bάγλjατ᾽ ε δίσε̱.

κακε̱ρδίτσ̈ε̱-α (᾽Ελβασ.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. χ̊αρδίτσ̈κε̱-α.

κακε̱ρδόκ-ου (τ) πληθ. κακε̱ρδόκε̱τε̱ = ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ κακορδόκε̱-α (Βεράτ.), κακε̱ρδόκj-ι (γ) πληθ. κακε̱ρδόκjε̱τε̱, λότσ̈κε̱-α (Περμέτ.) πληθ. λότσ̈κατε̱.

κακε̱ρδότσε̱-α πληθ. κακε̱ρδότσατε̱ (Καβάjα) ἴδ. bρετκόσε̱-α.

κακῖ-α (Σ) πληθ. κακίτε̱ = σατσ̈ (Τουρκ.).

κακόλjε-jα· πληθ. κακόλjετε̱ ἴδ. κε̱ρρόκουλε̱-α.

(τε̱) *κακρίζουρε̱-ιτε̱* (τ) = κουρ bε̱ν νjερίου με θόνj γε̱ρ, γε̱ρ, ε τε̱ ρ̇ε̱κjέ-θετε̱ μίσ̈ι.

κακjᾶ: (γ. Σπάτι) ἐπιρ. δεικτ. ποσότητος = τόσον, τοσοῦτον, (ἀνα-φέρεται εἰς τὸ άκjε̱ (τ) ἀκjι (γ)· λέγεται καὶ κάκjε̱ (τ) κάκjι (Σ) καὶ κάκjε̱ (γ).

κάλ· ῥημ. ἀόρ. κάλα-ε-ι· μτχ. κάλε̱· ἴδ. κε̱λάσ· τὸ παθητ. κάλεμ ἴδ. κε̱λίτεμ. — 1) σημ. διαβάλλω τινά, 2) εἰσάγω, ἐμβάζω. — κουσ̈ τε̱ κάλι τε̱ bε̱νjτσ̈ ατε̱ πούνε̱; = τίς σὲ παρεκίνησε νὰ κάμῃς αὐτό; νουκ᾽ ε bε̱ρι πρεj βετίουτ, τε̱ τιέρε̱ ε κάνε̱ κάλουρε̱ = δὲν τὸ ἔκαμεν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ του, ἄλλοι τὸν παρεκίνησαν, τὸν ἔβαλαν, τὸν ἔχωσαν.

BiSH

κάλ καὶ παθ. *κάλεμ* (Jάκοβα) ρημ. = ἀνάπτω, = δεσ ἢ νdεσ, δίζεμ ἢ νdίζεμ.

κάλα-τε̣ πληθ. [Λατιν. calumnia] = συκοφαντία. — κουρ κε̣λέτ τιέτε̣ρινε̣ τ' ι bάνjε̣ κεκj νdονjε̣ νjερίουτ (Τουρκ. φιτμέ) ἴδ. ρημ. κάλ.

καλαΐσ-εμ (Ἐλβασ.) = γανόνω-ομαι. — καὶ καλατίσ-εμ (Σ), καλαϊdίσ-εμ [μὲ Τουρκ κατάληξιν].

καλάj-ι = ὁ κασσίτερος, τὸ καλάϊ.

(ι-ε-τε̣) *καλάj-τε̣* = ἀπὸ κασσίτερον, ἀπὸ καλάϊ.

καλάμ-ι καὶ *καλέμ-ι* = κάλαμος· 2) καλάμετ' ε dούκρετ = τὰ κόκκαλα τῶν βραχιόνων.

καλάμε-ja: πληθ. καλάμετε̣. καὶ καλαμέ-jα: πληθ. καλαμέτε̣ = ἡ καλαμιὰ stoppel γερμ.

καλαπίτ (Βεράτ.) ρημ. ἐνεργ. = κατατρώγω, καταβροχθίζω· ε καλαπίτι = ε χ̌ένγρι πε̣ρνjε̣χ̌έρε̣.

καλατίσ-εμ = ἴδ. καλαΐσ-εμ.

κάλε-ja (Ἀργυρ.) πληθ. κάλετε̣ = πῆχυς· ἴδ. κοῦτ-ι.

κάλε̣ζε̣-α πληθ. α-τε̣ ὑποκορ. τοῦ καλῖ-νι.

καλε̣ζόνj-όj (γ. Σ. budi) = διηγοῦμαί τι, dε̣φτένj· 2) διαβάλλω συκοφαντῶ· καλε̣ζόj πε̣ρ ατε̣ = διαβάλλω αὐτόν· τὸ παθ. καλε̣ζόνεμ-όχ̌εμ. — καλε̣ζόj νjερίνε̣ = dε̣φτέj νjερίνε̣ καὶ καλε̣ζόj πε̣ρ α τε̣ = διαβάλλω αὐτόν.

καλε̣ζέεσ-ι: πληθ. καλε̣ζέεσιτε̣ = αὐ κjε̣ καλε̣ζόν· καὶ τὸ αὐτὸ = καλε̣ζιμτάρ-ι πληθ. καλε̣ζιμτάρετε̣ ἀρσ. καλε̣ζιμτάρε-jα πληθ. καλε̣ζιμτάρετε̣ θηλ.

καλε̣ζίμ-ι: πληθ. καλε̣ζίμετε̣ = διαβολή, συκοφαντία· 2) δεῖξις, διήγησις.

καλε̣μ-ι = καλάμ-ι (τ).

καλε̣μίστε̣-α πληθ. καλε̣μίστατε̣ = ὁ καλαμών.

καλε̣νdούαρ-όρι (τ), καλε̣νdούερ-όρι (γ) καὶ καλε̣νdούρ-όρι = ὁ Ἰανουάριος μήν.

καλῖ-νι (γ) (Τυραν.) πληθ. καλίνj-τε̣ = στάχυς· καὶ καλῖ-ου (τ) πληθ. καλῖτε̣, κᾱλ-ι (Σ), κάλε̣σ-ζι (bogdan) πληθ. κάλε̣σ-ζιτε̣-κάλε̣ζε̣-α πληθ. κάλε̣ζατε̣ ὑποκοριστικόν· παροιμ. κε̣ρκὸν κάλε̣σ νdε̣πε̣ρ βdόρε̣ (σbόρε̣) = ζητεῖ στάχυς ἐπὶ τῆς χιόνος (ἐπὶ σπανίων καὶ ἀδυνάτων πραγμάτων).

BKSH

καλούμε-ja: πληθ. καλούμετε (Τυραν.) = πυραμὶς - ίδος· (σωρός).— καλούμε κρύπε = πυραμὶς ἅλατος.

κάλj-ι καὶ κάλjε-ι [Ἑλλην. κέλης - τος] πληθ. κούαλjτε καὶ κούαjτε= ἵππος, ἄλογον.

καλαβέσ̈-ι (Καβάjα - Jάκοβα) πληθ. καλαβέσ̈ετε = βεσ̈-ρρούσ̈ι, πούπε ρρουσ̈ι.

καλjαμᾶ-ᾶνι (γ) καλjαμάνjτε = τὰ μικρὰ παιδία· καὶ τσ̈ιλjιμῖ-ου (τ) πληθ. τσιλιμῖτε.

καλακjάφε: ἐπιρ. = χ̈ίπουρε περ μbε κjάφετ.

καλjανdάρ-ι πληθ. καλjανdάρετε = τὸ μηνολόγιον.

καλjbεσίνε-α καὶ καλjbεσίρε-α (τ) = σηπεδὼν - όνος.

κάλjbεμ: ρῆμα = σήπομαι.

κάλjbετε = σαπρῶς, ἐπίρ.

(ι-ε-τε) *κάλjbετε:* ἐπίθ. σαπρὸς-α-όν, κοινῶς σάπιος.

καλjαπίτσ̈: ἐπίρ. ἴδ. κάλjικάτσ̈ ἐπίρ. (ὡς φέρουσιν αἱ μητέρες τὰ μικρὰ παιδία ἐπὶ τῶν ὤμων).

κάλjεν-ι (Dίβρα) ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι.

καλjερῖ-α = καλjουρῖ-α.

καλjέστρε-α (Βεράτ.) πληθ. καλjέστρατε [σκαλιστήριον]· ἴδ. παρτί-α (γ).

καλjιbόbε-α (Σ) πληθ. καλjιbόbατε = ὁ καρπός, κόκρατ' ε φουλjέτεσε· ἴδ. τσαράτσ-ι (Τυραν.).

καλjιbότσ̈: ἐπίρ. ἴδ. καλjικάτσ̈ ἐπίρ.

καλjικάτσ̈ (τ) ἐπίρ. = χ̈ίπουνε μbι σ̈πίνετ, μbε κουρρίστ.—μέρρ-με κάτσ̈= μέρρ-με καλjαπίτσ̈. μbαj κάτσ̈.— καὶ καλjαπίτσ̈ (Ἐλβασ.), καλjιπέτσ̈ (Περμέτ.), καλjιbότσ̈ (γ) καὶ κατσ̈.

καλjίσ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) [Ἑλλην. σ-καλίζω] ἴδ. ρῆμα κέπ (γ).

καλjίτεμ (Βεράτ.) ἴδ κέπεμ (γ).

καλjίστρε-α (Τυραν.) πληθ. καλjίστρατε (ἡ καλίστρα ἴσως).

καλjόj (γ) = καπετόνj-όj = καβαλικεύω.

καλjόρεσ-ι ἀρσ. καλjόρε-jα θηλ. πληθ. καλjόρεσιτε ἀρσ. καλjόρεσετε θηλ. = ἱππεύς, καβαλάρης· τὸ ἀντίθ. κεμbεσούερ-όρι, κεμbεσόρε-jα θηλ. = πεζός.

καλjορῖ-α (γ) ἴδ. καλjουρί-α (γ) = καβαλαρία.

καλjούαρε̱ (τ), καλjούερε̱ (γ) καὶ καλjούρ. ἐπίρ. = καβάλα.—jαμ καλ jούαρε̱ = εἶμαι καβάλα, βέτε καλjούαρε̱ = ὑπάγω καβάλα, χ̃ίπι καλjούαρε̱ = ἱππεύω καβάλα, χ̃ίπι μbε̱ bύθε̱ = χ̃ίπι bύθαζι = ἱππεύω ὡς αἱ γυναῖκες· τὸ ἀντιθ. ἐπίρ. = κᾶμbε̱ (γ) = πεζῇ.

καλjούρθι: ἐπίρ. (Ἐλβασὰν) = οπτικάλjασ̃ ἐπίρ. ὅ ἴδ.

καλjουρῖ-α (γ), καλjορῖ-α, καλjε̱ρῖ-α (πληθ. λείπει) = τὸ ἱππικὸν ἢ καβαλαρία.— ἀντιθ. καμbε̱σῖ-α (γ) = τὸ πεζικόν.

κάλjπ: ρημ. = σήπω, σαπίζω· ἀορ. κάλjbα-ε-ι μτχ. κάλjbε̱ καὶ κάλjbουρε̱.

κάμ: ρῆμα = ἔχω (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου) σᾶ κᾶ κjό γjε̱; = πόσον ἔχει (ἀξίζει) τοῦτο; — κᾶμ νεβόjε̱ = ἔχω ἀνάγκην. σ' κᾶμ σε σί = δὲν δύναμαι.— κᾶμ πούνε̱ = ἐνασχολοῦμαι. — πάστε̱ jέτε̱ = νὰ ζήσῃ! (ἐπὶ ζώντων).—πάστε̱ dρίτε̱ = ὁ Θεὸς συγχωρήσαι (ἐπὶ τεθνεώτων). — πάστε̱ χ̃ίεν' ε τῖ = ἔξω ἀπ' ἐμᾶς. — πάστε̱ φάκjεν' ε ζέζε̱ = νὰ εἶναι κατῃσχυμμένος - πάστε̱ φάκjεν' ε bάρδε̱ = εὖγε αὐτῷ, νὰ εἶναι δεδοξασμένος, ἐπαινούμενος πάντοτε.

καμάστρε̱-α: πληθ. καμάστρατε̱ (Καβ. Τυρ.) ἴδ. κρεμαστάρ-ι (Ἐλβ.).

καμάτε̱-α (γ. bogdan) πληθ. καμάτατε̱ = τόκος.— καὶ οζούρε-jα, ουζούρε-ουζούρεjα πληθ. ετε̱· [Ἑλλην. ἡμερο-κάματον].

καματάρ-ι, τὸ θηλ. καματάρε-jα = τοκιστής.

κᾶμbε̱ (γ) ἐπίρ. καὶ κε̱μbε̱ (τ) = πεζῇ, πεζῶς.

κᾶμbε̱-α (γ) κέμbε̱-α (τ) πληθ. κᾶμbε̱τε̱, κέμbε̱τε̱ (παράβλ. gamba) χ̃ίπι μbε̱ κᾶμbε̱ = ἔλαβε βαθμόν, σbρίτι νγα κᾶμbα = ἔχασε τὸν βαθμόν.

κᾶμbε̱ζε̱-α (γ) κε̱μbε̱ζε̱-α (τ) καὶ κᾶμbέσε̱-α (γ) πληθ. κᾶμbε̱ζατε̱, κε̱μbέζατε̱, κᾶμbέσατε̱ = ἡ σκανδάλη τοῦ πυροβόλου· κᾶμbε̱ζ' ε τσ̃άρκουτ πούσ̃κε̱σε̱.

κᾶμbε̱σί-α (γ) κε̱μbε̱σί-α (τ) = τὸ πεζικόν, ἀντιθ. καλjουρῖ-α.

κᾶμbε̱σ-ι (γ) πληθ. κᾶμbε̱σιτε̱ = πεζός· τὸ θηλ. κᾶμbε̱σε-jα πληθ. κᾶμbε̱σετε̱.— κε̱μbε̱σ-ι (τ) πληθ. κέμbε̱σιτε̱ κε̱μbε̱σε-jα πληθ. κέμbε̱σετε̱ καὶ κᾶμbε̱σούερ-όρι, κᾶμbε̱σούρ-όρι πληθ. όρε̱τε̱ — τὸ θηλ. κᾶμbεσόρε-jα πληθ. κᾶμbε̱σόρετε̱. — κε̱μbεσούαρ-όρι πληθ. σόρε̱τε̱· θηλ. κε̱μbε̱σόρε-jα πληθ. όρετε̱· ἀντιθ. καλjόρε̱σ-ι, καλjόρε-jα θηλ.

κᾶμbε̱-κρυκj (γ) κέμbε̱ κρυκj (τ) = σταυροπόδι. — ρρῖ κᾶμbε̱ (κε̱μbε̱) κρύκj = κάθημαι μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα, κάθημαι σταυροπόδι.

κάμε̱σ-ι (τ) κάμε̱σε-jα θηλ. =πλούσιος-α. πληθ. ἀρσεν. κάμε̱σιτε̱ θηλ. κάμε̱σετε̱ ἴδ. καὶ ι-ε-πάσουνε̱-ι-α (γ).

καμίλε̱-α καὶ καμίλε-jα πληθ. καμίλατε̱ καὶ καμίλετε̱=ἡ κάμηλος.

καμερίε-ja: πληθ. καμερίετε̱=ὁ τόπος ἔνθα φυτεύονται διάφορα λουλούδια.

Κάμσ̈ε̱-α, ποταμὸς ἀπέχων τρεῖς ὥρας ἀπὸ τὸ Ἀντίβαρι.—ἀπὸ τὸ Ἀντίβαρι ἕως τὸν ποταμὸν τῆς Κάμσ̈ας ἡ περιοχὴ αὕτη ὀνομάζεται Μερκότ, ὅπου ὁμιλεῖται ἡ Σλαυϊκὴ γλῶσσα· ἐκεῖθεν δὲ τῆς γεφύρας τῆς Κάμσ̈ας ὁμιλεῖται ἡ Ἀλβανική.—(1877 Κ. Χριστοφορίδης).

καναβέτσε̱-α (Βεράτ.) χειρόμακτρον.

κάναaj (budi) αἰτ.=κενd (Σ)=τινά.

κανακᾶρ-ι-ρε-ja (Ἀργυρ.) πληθ. κανακκάρε̱τε̱—ρετε̱ θηλ. χαϊδεμένος, η· [ἐκ τοῦ κᾶ καὶ νακᾶρ].

κανᾶλ-ι: = τὸ κανάλι.

κανᾶρε ja πληθ. κανάρετε̱=μακελεῖον· κjέν κανάρε̱σ̈=(κjε̱ν κασάπε̱σ̈).

κανάτε̱-α πληθ. κανάτατε̱ κοινῶς τὸ λαγένι (εἶδος μέτρου τοῦ οἴνου) καὶ κε̱νάτε̱-α πληθ. κε̱νάτατε̱.

κᾶνd (bogdan) κένd (Σ) αἰτιατικὴ τῆς ἀορ. ἀντωνυμ. κουσ̈=τις. Ατι νουκε̱ γjουκόν ας κᾶνd (bogdan)=ὁ Πατὴρ οὐδένα κρίνει.

κανdάρ-ι πληθ. κανdάρε̱τε̱=ὁ στατὴρ 44 ὀκάδες.

κανdίλj-ι (Σ) καὶ κανdίλjε-jα(τ)=λύχνος, λυχνίον [Λατιν. candella].

κανdιλjέρ-ι πληθ. κανdιλjέρε̱τε̱=λύχνος.

κανdόρε-ja=ἡ ἀνήκουσα εἰς τὴν ἄκραν, ἡ ἐν τῇ ἄκρᾳ κειμένῃ [ἴδ. καντ-dι).

κανdούν-ι (Ὕδρα)=ἡ γωνία (Τουρκ. bουσ̈άκ) ἴδ. καντ-dι.

κᾶνdρε̱-α (Τυρ.) πληθ. κάνdρατε̱=λαδερόν, καὶ ρόjε̱-α, (γ) ρojί-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρojίτε̱, ρογε̱̃-jα (τ).

κάνε̱ (Jάκοβα) κjάνε̱ (bogdan), κjε̱̃νε̱ (γ) κjένε̱ (τ) μετοχ. τοῦ ρημ. jαμ.

κανέλ-ι (Περμέτ.)=ἡ κάνουλα ἴδ. dουκj-ι καὶ κανjέλε̱-α (Σ) πληθ. κανjέλατε̱, κανjέλjε̱-α (Καβ. Βεράτ.) πληθ. κανjέλjατε̱ κε̱νέλ-ι (Ἐλβασ.) [κανέτσ̈ε̱]=ἴδ. τοκ, bιρκj-ι.

κανίστρε̱-α πληθ. κανίστρατε̱: τὸ κάνιστρον· [ἑλλην. κάνιστρον. Λατ. canistrum].

BKSh

κᾶνκε̱-α (γ), κένγε̱ α (γ), κε̱νγε̱-α (τ) πληθ. —ε-τε̱ = ᾠδή, ᾆσμα, τραγοῦδι.

κᾶντε̱τούερ-όρι: πληθ. κᾶντε̱τόρε̱τε̱ ἀρσ. καὶ κᾶνκε̱τούρ-όρι πληθ. κανκε̱τόρε̱τε̱—κᾶνκατόρε-jα πληθ. κᾶνκατόρετε̱ θηλ. καὶ κε̱νγε̱τούαρ-όρι πληθ. κε̱νγε̱τόρε̱τε̱ ἀρσ. κε̱νγε̱τόρε-jα (τ) πληθ. κε̱νγε̱τόρετε̱. = ψάλτης, ἀοιδός, τραγουδιστής.

κανίσκ-ου (Τοσκ.)=δουράτε̱-α (Τουρκ. πεσ̈κjέσ̈) κjε̱ σ̈πίενε̱ νdε̱ dάσμε̱ dασμόρετε̱.—τρῖ bούκε̱ ε νjὲ dασ̈ α νjε̱ τσιάπ, ενὲ νjε̱ τσιάπ, ενὲ νjὲ κανονίκ (=λαγένι) 5—6 όκε̱σ̈ με βέρε̱.

κανόσεμ=(τ) (μετὰ γενικῆς)=ἀπειλῶ τινά, φοβερίζω τινά. ι σ̈τίε φρίκε̱νε̱ κούjτ.—με̱-τε̱-ι κανόσετ=με-σὲ-τὸν ἀπειλεῖ.—μος μ' κανόσ σε σ' τε̱ τρε̱μbεμ=μὴ μὲ φοβερίζεις διότι δὲν σὲ φοβοῦμαι.

κανοσί-α πληθ. κανοσίτε̱ (τ) καὶ κανόσμε̱-α πληθ. κανόσματε̱= ἀπειλή, ἀπειλαί.

κᾶνπ-ι (γ) (πληθ. λείπει) καὶ κε̱ρπ-ι (τ) πληθ. κέρπετε̱=τὸ καναβούριον· ι-ε-τε̱ κᾶνπτε̱ (γ)=ι-ε-τε̱ κε̱ρπτε̱ (τ)=ἐκ καναβουρίου ἐπιθ. τῆς ὕλης δηλωτικόν.

κᾶντ-di (γ. budi) πληθ. κᾶνdετε̱=ἄκρα ὡς κᾶντ-ε-κᾶντ=πέρα καὶ πέρα· κοινῶς ἀπὸ μιὰ ἄκρη ἕως τὴν ἄλλην ἄκρην. κᾶνdι ι ρρόbε̱σε̱= ἡ ἄκρα τοῦ ἐνδύματος.— ι γjάκα τ' έτ κᾶντ ε κᾶντ. =ὁμοιάζει τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς [κελτικὴ λέξις].

καπ: ρημ.=(πιάνω (διὰ τῆς χειρὸς κυρίως) [Λατ. capio=συλλαμβάνω] ἴδ. ρροκ ρημ. [τουρκ. καπ-άρεμ=κλέπτω, ἁρπάζω, μετοχ. καπμακ. ἴδ. καὶ ἑλλην. κάπω=ἁρπάζω]·

καπάρ-ι πληθ. καπάρε̱τε̱=προκαταβολὴ ἴδ. πένκ-γου.

καπαρόj=προκαταβάλλω=άπ καπάρ· καὶ

καπαρόσ· τὸ παθ. καπαρόχεμ, καπαρόσεμ.

κάπε̱-α (Τυραν.) πληθ. κάπατε̱=δεμάτιον ἀραβοσίτου. κάπε̱ μίσε̱ρι= σα κάπ κράχου=ὅσον πιάνει ὁ βραχίων ἴδ. ρημ. καπ. καὶ dεμέτ-ι.

κάπεζε̱-α (Περμέτ) πληθ. κάπε̱ζατε̱=ἡ κώπη, ἡ λαβὴ τοῦ ξίφους· ἴδ. dόρε-jα ('Ελβασ.) dορέζε̱-α (Καβ. Σ) καὶ [ρημ. 'Ελλην. κάπω = ἁρπάζω].

κάπεμ καθ. τοῦ καπ.

καπε̱ρdίj (Σ) = πε̱ρdιj = πε̱ρπίj = καταπίνω.

καπε̣ρdιj ἢ *καπε̣ρdίνj* ρ. ἐνεργ. = κατρακυλῶ, κατρακυλ̣ιάζω, κάμνω τούμπαις. = καπε̣ρdίχ̌εμ τὸ παθ. = χ̌ίδεμ κόκε̣ - νγούλjμε̣ζι (Περμέτ.).

καπε̣ρdσέj (γ) καὶ καπε̣ρdούνj (Βεράτ.) ἴδ. καπε̣ρτένj καὶ ὄκαπε̣ρτσένj (Βεράτ.) = ὑπερπηδῶ.

καπε̣ρdσύελ-ι (τ) πληθ. καπε̣ρdσύεj - τε̣ καὶ καπερdσύλ - ι (γ Σ) πληθ. καπε̣ρdσύj - τε̣, καὶ καπε̣ρτσέλ - ι = νjε̣ dρου̃ bίγε̣ κjε̣ βένε̣ νdε̣ γάρθτ πε̣ρτε̣ καπε̣ρdσύερε̣. — ἴδ. καπε̣ρτσύλ - ι.

καπε̣ρτσένj - έj (budi bogdan) ὑπερπηδῶ τι. 2) ὑπερβαίνω ὑπερέχω (Βεράτ.) ὄκαπε̣ρdσένj.— καπε̣ρdσέj λjούμινε̣, μάλjινε̣, χ̌ενdέκουνε̣ κ.τ.λ. = ὑπερπηδῶ τὸν ποταμόν, τὸ βουνόν, τὸν χάνδακα. — ε καπε̣ρτσέβα τεj μb' ατ άνε̣ = τὸ ὑπερεπήδησα πέρα - πέρα· χ̌ίδεμ ε dαλj μb' ατ - άνε̣. — ε καπε̣ρdσέj μbε̣ dιτουνι̃ = τὸν ὑπερέχω κατὰ τὴν σοφίαν. — καπε̣ρτσένj ουρδε̣νίνε̣ (budi) = παραβαίνω τὴν ἐντολήν.

καπε̣ρτσέχ̌εμ - ένεμ (budi), καπε̣ρdσέχ̌εμ - ένεμ (γ. Βερ̣άτ.), ὄκαπε̣ρdσέχ̌εμ - ένεμ· (Βεράτ.) παθ. τοῦ προηγ.

καπε̣ρτσέλ - ι, καπε̣ρτσύελ - ι (γ) πληθ. καπε̣ρτσύεjτε̣, καὶ καπε̣ρτσῦλ - ι (γ. Σ) πληθ. καπε̣ρτσῦjτε̣· ἴδ. καπε̣ρdσῦελ - ι.

καπε̣ρτσοῦ - νι (Καβ.) πληθ. καπε̣ρτσούνj - τε̣ = κε̣ρτσοῦ - νι (γ) καὶ κε̣ρτσοῦ - ρ̣ι (τ).

καπε̣τέλ - ι πληθ. καπε̣τέλε̣τε̣ : καπε̣τέλ' ι πάρε̣ = τὸ ἔμπροσθεν ἐξέχον μέρος τοῦ σαγμαρίου· καπε̣τέλ' ι πράπε̣σμ' (τ) τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ σάγματος· ἐν Καβάϊᾳ τὸ πρόσθιον μέρος λέγεται bαλούκ-ου ἴδ. bᾶλ - ι. — τὸ ὄπισθεν πράπε̣σε - jα.

καπιdάν - ι πληθ. καπιdάνατε̣ = ὁπλαρχηγός, 2) πλοίαρχος.

καπιστᾶλ - ι καὶ καπιστράλ - ι (Ἀργυρ.) ἴδ. καπίστρε̣ - α.

καπίστρε̣ - α (γ) πληθ. καπίστρατε̣ [Λατ. capistrum] καὶ κοπρέὄε̣ - α (Σ) πληθ. - ατε̣ = τὸ καπίστριον.

καπίτσε̣ - α (Βιτώλια) πληθ. καπίτσατε̣ ἴδ. μουλᾶρ - ι.

καπλjίσ : ρημ. = πλακόνω τινά. — με̣ καπλjίσι τε̣ ρᾶνdε̣τ' ε δέουτ. (Ἐλβασ.) = μὲ ἐπλάκωσεν ὁ ἐφιάλτης· να καπλjίσι ανε̣μίκου = μᾶς ἐπλάκωσεν, (μᾶς ἔφθασεν ἔξαφνα) ὁ ἐχθρός.

καπλjόκj - ι (Καβ.) πληθ. καπλjόκjε̣τε̣ = λjι̃ α λjέὄ κjε̣ βε̣νε̣ νdε̣ φουρκετ πε̣ρ με ε τιέρρε̣.

BKSH

καπόν-ι = γjελj-ι· καὶ καπούα-οῖ πληθ. καπόνj-τε· κοκόσ̈-ι (Ἀργυρ.), κενdέσ-ι (Περμέτ.) πληθ. κενdέσετε, καdότσ̈-ι (Πούκα)· πληθ. καdότσ̈ατε. — καπόσ̈ dέτι = γjελj-dέτι (γ) = ἰνδιᾶνος, κοῦρκος. πούλjε dέτι (τ) = ῥίγε-α (γ).

καπούλj-ι πληθ. καπούλjετε (Ἐλβασ.) = ὁ σωρὸς τῶν δεματίων ἀραβοσίτου·καπούλjι ι κάπαβετ μίσερι.(καὶ μεταφορικῶς).—με καπούλj = ἐπιρ. = σωρηδόν· ἴσ̈τε μbούσ̈ουρε σαχ̈άνι πιλjάφιτ μὲ καπούλj κτλ.

καπούρδε-α πληθ. καπούρδετε = τὸ μανιτάριον κοινῶς· καὶ κεπούρδε-α πληθ. κεπούρδετε, καὶ κερπούδε-α.

καπούτσ̈-ι (Jάcοbα) = φεσ-ι (Τουρκ. φέστε).

καπρέσε-α πληθ. καπρέσατε = καπίστρε-α πληθ. α-τε.

καπρούαλ-ōλι (τ), καπρούελ-ōλι (γ) καὶ καπρούλ-όλι (συνηρ.) = ἡ δορκάς, τὸ ζαρκάδι πληθ. καπρένjτε (Σπάτι)· καὶ καπράλε-jα θηλ πληθ. καπρόλετε. [Λατ. capra, capreola].

καπσ̈ί-α (Τυραν.) πληθ. καπσ̈ίτε ἴδ. ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.).

καπσ̈άτε-α καὶ *καφσ̈άτε-α* πληθ. τα-τε = ἡ βουκιά.

καπσ̈όνj-όj καὶ *καφσ̈όνj-όj* = δαγκάνω τι.

καπσ̈όχ̈εμ-όνεμ καὶ *καφσ̈όχ̈εμ-όνεμ* παθ. [ἴδ. κάπτω-χάφτω].

κάπτε (Περμέτ.) [ἴδ. καπτόνj.] μbε τε κάπτε τε μάλjιτ = μbε τε καπερdσύερετε, = μb' ανε τε φάκεσε τιάτερε τε μάλjιτ.

καπτίνε-α πληθ. καπτίνατε (γ) [Λατ. caput] = κεφαλὴ (ἐν γένει ζώων καὶ ἀνθρώπων) ὅταν εἶνε κεκομμένη, ἢ ἐψημένη: κουρ έσ̈τε ε βράρε α ε πρέρε, α ε θέρουρε α ε πιέκουρε, α ε ζίερε. 2) κεφάλαιον.

καπτόν-όj: ρημ. ἐνεργ. (γ. τ. budi) = διαπερνῶ, κάμπτω, καπτόνj μάλjετε (budi) = καπερτσένj μάλjετε· καπτόνj μάλjινε = καπερτσέj μάλjινε, dαλj τέj μb' ατ' άνε μάλjιτ. 2) καπτόνj (τ) = περτσίελ καπσ̈άτενε (ἐκ τοῦ κάπω, χάφτω, ἴδ. κάπτω).

κάρ-ι πληθ. κάρετε = ποῦτσος, ψωλὴ κοινῶς.

καραβάσ̈ε-α (Βεράτ.) πληθ. καραβάσ̈ατε = (καραβάσ̈ε-α = μαύρη κόρη) = εἶδος ἐντόμου μαύρου τὸ ὁποῖον κάθηται εἰς τοὺς τοίχους τοῦ φούρνου καὶ τῆς ἑστίας ὅπου εἶνε θερμὸν μέρος.

καραβέλjε-α (γ) καρβέλjε-jα (Περμέτ.), κραβέλjε-jα (Ἀργ.) πληθ. ετε. = στρατιωτικὸς ἄρτος.

καραβίδε-jα: πληθ. καραβίδετε̱ = ἡ καραβίδα κοινῶς.

καραbουλάκ-ου (Σ. Τοσκ.) πληθ. καραbουλάκε̱τε̱ = γέρανος.

καραbούσ̈-ι (Σ), τραμάκ-ου (Πιζρενd - Jακόβα) πληθ. σ̈ε̱τε̱.

κουρτούκ-ου (Μάτια) πληθ. κουρτούκε̱τε̱ = καλ̃ιου ι bάσ̈κε̱ μὲ μίσε̱ρινε̱.

καρανέτσ-ι: (Καβ.) ἴδ. τίνε̱-α.

καράντσε̱-α πληθ. α-τε̱ = θε̱νέγουλε̱-α, μελjινγόνε-jα.

καραφίλj-ι: πληθ. καραφίλjατε̱ = γαρούφαλον.

καρβέλjε-jα (Περμέτ.) πληθ. ε τε̱ = καραbέλjε-jα ὃ ἴδ.

καρbούν-ι (γ) hundseouth; ἴδ. τε̱ρbίμ-ι.

καρdσέj: ἴδ. καρτσέj, κατσέj (Σ) = τρέχω.

καρdσίμ-ι πληθ. καρdσίμετε̱ = καρτσίμ-ι = δρόμος, τρέξιμον.

καρθῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. καρθῖτε̱ = φρύγανον, dροῦ τε̱ χ̧όλα ε τε̱ θάτα· καὶ κάρθε̱jε-jα (Περμέτ.), πληθ. κάρθε̱jετε̱, σ̈κάρπε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σ̈κάρπατε̱.

κράνdε-jα (Σ) πληθ. κράνdετε̱, κάρθε̱λjε̱-α (Περμέτ.), πληθ. κάρθε̱λjατε̱.

καρκαβόσ̈ (Περμέτ.) = κάμνω τινὰ ἀδύνατον, λιγνόν, χ̧αυνόνω, ἐπὶ ζώων (καὶ μεταφορ. ἐπὶ ὅλων).

καρκαβόσ̈εμ = γίγνομαι ἀδύνατος, χαῦνος, λιγνός.

καρκαδότσ̈ε̱-α (Καβ.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. bρε̱τκόσε̱-α.

καρκαλjέτσ-ι: πληθ. καρκαλjέτσατε̱, καὶ καρτσαλέτσ-ι (Κρούjα, Σ) πληθ. καρτσαλέτσατε̱, καὶ κατσαλjέτσ-ι (Σ) πληθ. κατσαλjέτσατε̱ = ἡ ἀκρίδα κοινῶς.

καρκανdσ̈ούαλ-όλι (τ) ἴδ. καὶ λjουφγάτ-ι· πληθ. καρκανdσ̈όνjτε̱: καὶ καρκανdσ̈ούελ-όλι (γ) καρκανdσ̈ούλ-όλι (συνηρ.) [καλκανdσ̈ούαλ-όλι ἀναγραμματισμός. = ἐνδεδυμένος μὲ σιδηρᾶ φορέματα] κε̱μίσ̈ε̱ καρκανdσ̈όλι = κε̱μίσε̱ χ̧έκουρι: ὑποκάμισον πλεγμένον ἀπὸ σίδηρον τὸ ὁποῖον ἐφόρουν οἱ πολεμισταί.

καρκαρίσ: (Περμέτ) ἴδ. κακαρίσ· καρκουρίνε̱-α: πληθ. καρκουρίνατε̱ (Βεράτ.) πληθ. α-τε̱· = ᾶρ' ε κέκjε κjε̱ σ' κᾶ δε̱̄ τε̱ μίρε̱.

καρκασ̈ίνε̱-α (Περμέτ.) πληθ. καρκασ̈ίνατε̱ = bε̱̄ρρ ι λjίγε̱τε̱, ι πα ουσ̈κύερε̱, ι σε̱μούρε̱.

κάρμε̱-α (Dίβρα) πληθ. α-τε̱ = σ̈κάμπ-bι, = πέτρα, βράχος.

κάρπε̱-α πληθ. κάρπατε̱ (Dίβρα), σ̈κρέπ-ι πληθ. α-τε̱ κρεπ-ι (Μιρε̱-

BKSH

dίτα) πληθ. κρέπατε̱· Μαλj κάρπε̱=πετρῶδες βουνὸν [σύγκρινον Καρπάθια ὄρη].

κάρσ-ι : ???=ἀντιστατικός, πεισματώδης, [ιναστσΐ τουρκ.].

καρτσαλjέτσ-ι (Κροῦjα, Σ.), πληθ. καρτσαλέτσε̱τε̱=καρκαλjέτσ-ι=ἀκρίς-δος.

καρτσένj-έj : ρημ. [ἑλλην. σκυρτῶ] 1) πηδῶ· τινάσσομαι 2) χορεύω, ὀρχοῦμαι.—καρdσέj πε̱ρπjέτε̱=ἀναπηδῶ, (κουρ κε̱ρτσέjε̱νε̱ βέτε̱μ α βέτ' ι dύτε̱ καὶ κούρ κε̱ρτσέjε̱νε̱ σ̈ούμε̱ βέτα πε̱ρ dόρε̱.— καὶ καρdσέj -νj, κατσέj (Σ. bogdan), κε̱τσέj (Σ. Περμέτ.)=bάνjε̱νε̱ βάλε, κουρ καρdσέjε̱νε̱ σ̈ούμε̱ βέτα πε̱ρdόρε̱.

καρτσίμ-ι=ὁ χόρος, τὸ σκυρτᾶν· καὶ καρdσίμ, κατσίμ-ι (Σ), κε̱τσίμ-ι πληθ. ετε̱.

καρραβόσεμ, παθ. τοῦ καρραβοῦj-οῦχ̱εμ (Καβ.)=καμπουριάζω ἕνεκα τοῦ γήρατος, (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. κε̱ρρούσ-εμ.

καρρούτε̱-α πληθ. καρρούτατε̱· ἴδ. ρῆμα κε̱ρρούσ.

κασόλε̱-α πληθ. κασόλατε̱ [ἰταλ. casa]=καλύβη καὶ κασόλε-jα, πληθ. κασόλετε̱, κατσόλε̱-α (Σ) πληθ. κε̱σόλατε̱=καλύβη· 2) κε̱σολ' ε πούλjαβετ=κjυμέσ-ζι· κουμάτσ, κοτέτσ = τὸ κοττέτσι.

καστραβέτσ-ι, κρασταβέτσ-ι πληθ. α-τε̱· ἴδ. τράνγουλε̱-ι (γ).

καστρίκj-ι πληθ. καστρίκjε̱τε̱=εἶδος ὄφεως μεγάλου μὲ τρεῖς ταινίας χρωματισμένας ἐπὶ τῆς ράχεως.

κατσαλjέτσ-ι (Σ) πληθ. κατσαλjέτσατε̱, κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ. ἀντὶ καρτσαλjέτσ-ι = ἀκρίς.

κασ̈όj-όχ̱εμ (Σ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈- ἀντὶ καφσ̈όj-όχ̱εμ.

κασ̈ε̱-α πληθ. κασ̈ατε̱ ἀντὶ καφσ̈ε̱-α πληθ. ατε̱ =ζῷον.

κάσ̈τε̱ ὄνομα περιληπτικὸν (πληθ. λείπει)=ἄχυρον· κασ̈τ' ε γροῦνιτ, ε έλjbιτ, ε τε̱ρσ̈άνε̱σε̱, ε λjῖνιτ· 2) κασ̈τε̱ ε κούμπτε̱ριτ=ὁ γαλαξίας (ἀστερισμός)· 3) κασ̈τε̱-α (Σ) ξηρὸς χόρτος (πρὸς διαστολὴν τῆς χλόης) ἴδ. καὶ bυκ-ου. —κασ̈τ' ε τέπε̱σε̱, ε ορίζιτ, κ.τλ. κουρ jάνε̱ dέγα τε̱ γjάτα πα σ̈ίμε̱ νdε̱ λjάμε̱τ ε πα θύεμ ε πα dε̱ρρμούεμ: πο κάσ̈τα σι τε̱ σ̈ίχ̱ετε̱, ε τε̱ dερρμόχ̱ετε̱, ατε̱χ̱έρε̱ ι θόνε̱ : bυκ-ου.

κασ̈τάρ-ι (Τυρ.)· γασ̈τάρε-jα ('Ελb.) πληθ. γαστάρετε̱, κοτέτσ-ι (Κρούjα)= ατιέ κου βένε̱ μίσε̱ρινε̱.—γασ̈dάρε-jα ('Ελbασ.)=θούρε̱ με πουρτέκα ε μbουλjοῦμ με τιέγουλα α με κάσ̈τε̱,=νdε̱ρτέσε̱ με κάτρε̱ κjόσ̈ε.

καϊ̈τόρε-jα πληθ. καϊ̈τόρετε̱ [κάϊ̈τε̱-α] ἴδ. κασόλε̱-α ἢ κατσόλε̱-α.

κάτ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = καταβάλλω, νικῶ. ἀορ. κάτα-ε-ι· μετοχὴ κάτε̱ καὶ κάτουρε̱ (ἀπηρχαιωμένη λέξις).

καταλᾶ-νι (γ) πληθ. καταλάνj-τε̱ = κύκλωψ, ἄγριος ἄνθρωπος μεθ' ἑνὸς ὀφθαλμοῦ εἰς τὸ μέτωπον· καὶ καταλάν-ι (τ).

*καταν*d*ῖ-α*: κοινῶς ἡ κατάντα = ἡ κατάστασις, ὁ πλοῦτος ἴδε καὶ πλjάνκ-γου.

*καταν*d*ίσ*: ρ. οὐδ. = καταντῶ.

καταπῖ-α (Βεράτ.) πληθ. καταπῖτε̱ = μάνδαλος ἴδ. κjάπε̱-α (Καβάjα).

*κατε̱ρδέτε̱-κᾶμ*b*ε̱σε̱* = μόκρε̱-α = ἡ σαρανταποδαροῦσα.

κατλόj (Σ) ἴδ. τρινγε̱λόj = κροτῶ.

κατούα-όϊ (Βεράτ.) πληθ. κατόνjτε̱ [Ἑλλην. κάτω] ἴδ. κjοῦρ-ι.

κάτε̱ρε̱ = ἴδ. κάτρε̱ καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα.— ι-ε-κατε̱ρδιέτε̱-ι-α = τεσσαρακοστὸς-ὴ-όν. — καὶ ι-ε κατε̱ρδῖτε-ι-α (Ἀργυρ.) συνηρ.

*κατούντ-*d*ι* (γ. Ὕδρα) = χωρίον· πλ. κατούνdετε̱· καὶ φϊ̈άτ-ι, πϊ̈άτ-ι (τ) πληθ. φϊ̈άτρατε̱, πϊ̈άτρατε̱.

*κατουν*d*άρ-ι*: πληθ. κατουνdάρε̱τε̱ = χωρικός (γ).

*κατουν*d*άρε-jα*: πληθ. κατουνdάρετε̱ = χωρική (γ).— καὶ κατούνdε̱σ-ι ἀρσ. κατούνdε̱σε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. κατούνdε̱σιτε̱ θηλ. κατούνdε̱-σετε̱. — καὶ φϊ̈ατάρ-ι (τ) ἀρσ. φϊ̈ατάρε-jα (τ) θηλ.

κατράφ-ι (Βεράτ.) = (κjεπένκ-γου Τουρκ. = dέρε̱ τϊ̈αρδάκου) [Βουλγαριστὶ καταράχ̌, ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καταρράκτης].

κατραγjύϊ̈-ι: πληθ. κατραγjύϊ̈ατε̱ = ι ἄτι ι στε̱ργjύϊ̈ιτε̱ — τὸ θηλ. κατραγjύϊ̈ε-jα πληθ. κατραγjύϊ̈ετε̱ = ε ἄμα ε στεργjύϊ̈εσε̱.

κάτρε̱ καὶ *κάτε̱ρε̱* (γ) = 4 [Λατ. quattuor].

κατρε̱με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπιρ. π λλαπλασιαστικὸν = τετραπλῶς.

κατρε̱με̱ζόνj ρημ. = τετραπλασιάζω· παθ. κατρε̱με̱ζόνεμ. — ι-ε-κατρε̱-με̱στε̱-ι-α (Περμέτ.) = τετραπλοῦς-ῆ-οῦν.

κάτρεϊ̈ε̱ = τατραχῆ, τετραχῶς ἐπιρ.

(ι-ε) *κάτρε̱τε̱-ι-α* = τέταρτος-η-ον. ἀριθμητ. τακτικόν.

κατρουρδε̱ράτε̱σ-ι (τ) πληθ. κατρουρδε̱ράτε̱σιτε̱ = τετράρχης [ἐκ τοῦ κατρε̱ούρδε̱ρε̱-α].

κάτσ-ι (τ) [ἐξ οὗ τὸ ἁπλοελληνικὸν κατσίκιον, καὶ τὸ Τουρκ. κjε̱τϊ̈ί] = κατσίκι [κέτσ-ι (τ)].

BASH

κατσαbοῦ-νι (γ) πληθ. κατσαbούνj-τε̱=κοινῶς παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἡ ζίνα.
κατσαdρε̱̃-νι (bogdan) πληθ. κατσαdρένjτε̱=ἀκρίδες.
κατσαρρούμ-ι: (Ἐλβασ.), κατσ̈αρρούμ-ι (Κρούjα). — μιστρίσ̈τε-jα (Βερατ.) μισ̈τρίσ̈τετε̱ σι τ' ι σ̈κόκjινε̱ κόκjετε̱ καλίουτ μίσε̱ριτ ι θόνε̱ κατσαρρούμ. κατσαρρούμ' ι μίσε̱ριτ.
κατσέj (Σ) ἀντὶ καρτσέj κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ. =κε̱τσέj=τρέχω.
κατσῖ-α: πληθ. κατσῖτε̱=σιδηροῦν πτυάριον τῆς φωτιᾶς.
κατσίδε-jα (τ) πληθ. κατσίδετε̱=νόμισμα μετάλλινον εἴκοσι παράδων. καὶ κατσίλ-ι (Σ. ἀντὶ κατσίδ-ι τὸ δ. εἰς λ.) καὶ τσακμάκ-ου (Ἐλβ).
κατσέκ-ου (Βεράτ.) πληθ. κατσέκε̱τε̱=κάτσ-ι ἴδ. καὶ κατσίκj-ι (Ἐλβ.)
κατσίκj-ι (Ἐλβασ.)=ἀσκὸς [ἴδ. γραικ. κατσίκι]. κατσίκjε-jα (Βεράτ.) πληθ. κατσίκjετε̱.— κατσέκ-ου πληθ. κατσέκε̱τε̱ [ἴδ. κάτσ-ι] κατσ̈ίκj-ι=ὁ ἀσκὸς τοῦ ἐλαίου, τοῦ οἴνου, τοῦ ὄξους· λέγεται δὲ καὶ τσαλjίκ-ου (Κρούjα-Καβάjα), ρρε̱σ̈ίκj-ι (Σ), ρρε̱σ̈έκ-ου.— κατσούπ-ι (Περμέτ.) = λαδοτόμαρον. — κατσίκj βο̃λι, βε̃νε, ούθε̱λε = ἀσκὸς ἐλαίου, οἴνου, ὄξους.
κατσίτ: (τ) ρημ. οὐδ. =σκαλόνω, νγέλj, νγέτσ, ρημ
κατσόλε̱ α πληθ. κατσόλατε̱=κασόλε̱-α (Σ).
κάτσ̈-ι πληθ. κέτσ̈=ὑφαντής, ἱστουργός.
κατσαμῖλ-ι (Σ) κατσμῖλ-ι (Τυραν.-Κρούjα) πληθ. κατσμίjτε̱· ἴδ. κε̱θμῖλ-ι.
κατσ̈αρρούμ-ι (Κρούjα-Τυραν.)=κατσαρρούμ-ι.
κατσ̈ίλε-jα πληθ. κατσ̈ίλjετε̱ [Ἑλλην. κύστις, Λατινικὸν ciste, cistella,=κάλαθος] κοινῶς καλάθι ἴδ. σ̈πόρτε̱-α (ὀρθότερον κασ̈ίλjε-jα).
κατσ̈ε̱λjούτε̱-α (Τυραν.) πληθ. κατσ̈ε̱λjούτατε̱· ἴδ. κατσ̈ούλ-ι κατσ̈ε̱ρούbε̱-α (Σ) πληθ. κατσε̱ρρούbατε̱.
κατσ̈έρρ-ι (Dίbρα) ???
κάτσκε̱-α: πληθ. κάτσκατε̱ ἴδ. άρρε̱-α.
κατσ̈ούλj-ι (Ἐλβασ.) κοινῶς τὸ λειρί, τὸ καρκάλι.
κατσ̈ουλίτε̱-α πληθ. κατσ̈ουλίτατε̱ (Καβάjα), κατσ̈ε̱λjίτε̱-α πληθ. κατσ̈ε̱λjίτατε̱, καὶ κατσε̱λjούτε̱-α πληθ. ατε̱.
κατσ̈ε̱ρούbε̱-α πληθ. κατσε̱ρούbατε̱ (Σ) καὶ τσ̈άφκε̱-α (Βερατ.) πληθ. τσ̈άφκατε̱, τσ̈ούκε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. ατε̱, τσ̈ούκε̱ζε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. τσ̈ούκε̱ζατε̱.

BKSH

κατσ̈ούμε-ja (Πρέζα) πληθ. κατσ̈ούμετε̱ ἴδ. σ̈τᾱμε̱-α· καὶ κορούβε-jα.
κατσούπ-ι (Περμέτ.) ἴδ. κατσίκj-ι = ἀσκός.
κατσ̈όρρ-ι (Κρούjα) = κε̱λjυσ̈ λjέπουρι καὶ μάνγθ-λjέπουρι (Μυζεκjέjα).
κάφκε̱-α: πληθ. κάφκατε̱ = καύκαλον, κρανίον. — και τσ̈άτσ̈κε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱· ἴδ. άσ̈τε̱ ε κρέσε̱ (= ὀστοῦν τῆς κεφαλῆς).
κάφσ̈ε̱-α πληθ. κάφσ̈ατε̱ = [causa] 1) πρᾶγμα 2) ζῶον φορτηγόν, νγαρκόνj κάφσ̈ατε̱ = φορτόνω τὰ φορτηγὰ ζῷα.
κάφσ̈ε̱ζε̱-α: πληθ. κάφσε̱ζατε̱ = αἴνιγμα, πρόβλημα· 2) κάφσ̈' ε βόγε̱λ· ὑποκορ. τοῦ κάφσ̈ε̱-α.
κάχ̈α (τ) ἴδ. κα (γ). — ἴδ. νγά = πόθεν;
καχ̈τίτ: ρημ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, τὰ καρύδια τὰ ἀμύγδαλα, τὰ ροδάκινα· ἀόρ. καχ̈τίτα-ε-ι μετοχ. καχ̈τίτουρε̱ — παθητ. καχ̈τίτεμ.
κέ (budi, bogdan, Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα, Καβάjα, καὶ ἅπασα ἡ μέση Ἀλβανία) ἴδ. τέ (τ), τέκ (τ), του (Σ) καὶ τουκ (Σ) = ἔνθα.
κε̄ (γ) κε̱ (τ) αἰτ. τῆς ἀντων. κουσ̈ ἐρωτ. καὶ ἀναφ. (budi, bogdan) (γ) κᾱ ἴδ. κουσ̈.
κέδε-ja πληθ. κέδετε̱ = ἐρίφιον θηλυκόν.
κέθ-δι (Ἐλβασ.) καὶ εθ-δι (Σ) πληθ. έδατε̱ = κατσίκι· καὶ κέτσ̈-ι (γ) πληθ. κέτσ̈ατε̱, κετσ-ι (τ) πληθ. κέτσε̱ρ-ιτε̱ (τ), κάτσ-ι (τ).
κε̱θένj-έj (γ), κθενj (τ) (budi) ρ. ἐνερ. = τρέπω, στρέφω γυρίζω, ἐπιστρέφω· κε̱θέj φιάλε̱νε̱ = παραβαίνω τὸν λόγον, τὴν ὑπόσχεσιν· ι κε̱θέj φιάλjε̱νε̱ = τοῦ ἀπαντῶ (ἐπὶ κακοῦ) = ἀντιλογῶ, ι κε̱θέj σ̈πίνε̱νε̱ = γυρίζω τὰ νῶτα· κθέj κρύετε̱ mbε̱ νj' άνε̱ = παραβλέπω· κε̱θέj bέσε̱νε̱ (καὶ ἁπλῶς κε̱θέχ̈εμ) = ἀλλάζω τὸ θρήσκευμα, ἐξομῶ· γίνομαι προσήλυτος, ὅθεν ι κε̱θύεμ-ι καὶ ε κε̱θύεμε-jα ὁ ἐξομότης, προσήλυτος· κε̱θέj πράπε̱ = γυρίζω ἀνάποδα· ι κε̱θέj με̱νdjιεν: ἢ ι κε̱θέj μέντε̱ = τὸν κάμνω νὰ ἀλλάξῃ γνώμην. — τὸ μέσον κε̱θέχ̈εμ (γ) κθένεμ (τ), νγθένεμ καὶ νγθέχ̈εμ (Κρουjα) τοῦ ἐνεργ. νγθε̱j = ἐπιστρέφω, τρέπομαι ἐξομῶ. — κε̱θέχ̈εμ πρεj σε̱ λjέμεσε̱ dίελιτ = στρέφομαι πρὸς ἀνατολάς. — ἡ μετοχ. ι κε̱θύεμ-ι (γ) καὶ ι κε̱θύμ-ι (τ).
(ε) *κε̱θύεμε-ja* (γ) ε κε̱θύμε-jα συνηρ., τε̱ κε̱θύεμιτε̱ (γ) καὶ τε̱ κε̱θύμιτε̱ συνηρ. (ι-ε-τε̱) κθύερε̱ (τ) = τροπή, στροφή. — τε̱ κε̱θύε̱μιτ ε dίελιτ = ὅταν γυρίζῃ ὁ ἥλιος αἱ ἡλίου τροπαὶ (δηλ 9 Μαρτίου καὶ 11 Σεπτεμβρίου) — σα τε̱ κε̱θύεμε κα σ̈τε̱πία; = πόσα δωμάτια ἔχει ἡ οἰκία;

BKSH

κε̱θίελ: (τ) [ἑλλην. καθαρός] ρ. ἐνερ.=αἰθριάζω, καθαρίζω (ἐπὶ τοῦ καιροῦ) καὶ κε̱θιελόj (γ) κε̱θιελόϊ κόχ̃α=ξεστέριασεν ὁ καιρός· κθιελόj (γ) κθιλόj (κατὰ συναιρ. τοῦ ιε εἰς ῑ) τὰ παθητ. κε̱θῖλεμ (τ) καθαρίζομαι, κθῖλεμ κε̱θιελόχ̃εμ-όνεμ (γ) ου κε̱θιελούα ούjε̱τε̱=κατεστάλαξε τὸ νερόν·.ου κε̱θιελούα κόχ̃α=ἐκαθάρισεν ὁ καιρός.— κθιελόχ̃εμ-όνεμ (γ) κθιλόχ̃εμ (γ).

κε̱θιέλε̱τε̱ (γ. τ.) κθιέλε̱τε̱ (τ. budi) ἐπιρ.=καθαρῶς 2) ξάστερα· φλjιὰς κθιέλε̱τε̱=ὁμιλῶ ξάστερα, καθαρά· ἀντιθ. τούρbουλε̱=ἐπιρ. (ι-ε-τε̱) κε̱θιέλετε̱ (γ. τ) καθαρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ κθιέλε̱τε̱ (γ. τ.) 2) ξάστερος-α-ον· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ τούρbουλε̱ ἐπιθ.:—φράσις: τε̱ κεθιέλε̱τε̱ ε νάτε̱σε̱ σι στολιτ' ε πλjάκε̱σε̱.=ἡ αἰθριότης τῆς νυκτός, ὡς στολισμὸς τῆς γραίας (δηλ. ἡ καλοκαιρία δὲν διακρίνεται τὴν νύκτα).

κε̱θμῖλ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. κε̱θμίjτε̱ κοινῶς ὁ σάλαγκας· καὶ κε̱ρμῖλ-(τ. Καβ.) πληθ. κε̱ρμίjτε̱ (ἐν γένει)· κρε̱μῖλ-ι πληθ.—ιj-τε̱, bobόλj-ι (Καβ.)=κε̱θμῖλ μὲ λjιbόdὄγε̱ ἐνῷ κερμῖλ-ι=κε̱θμῖλ πα λjιbότσγε̱· ἔτι δὲ κατσ̈ιμάλ ι (Τυραν. Κρουjα)-bobολj-ι (Καβ.) πληθ. bobόλjατε̱.

κε̱jό: δεικτ. ἀντων. γένους θηλ.=αὕτη, ἴδ. ᾱjό.—γεν. κε̱σᾱj, αἰτ. κε̱τᾱ καὶ κε̱τέ (γ) (τ) πληθ. κε̱τό γεν. κε̱τύνεβε (γ)· καὶ κε̱τύρεβε (τ) αἰτ. κετό· ἴδ. ατό.

κεκj: ἐπιρ.=κακῶς, σ̈ούμε̱ κέκj=πολὺ κακῶς=χεῖρον. φορτ κεκj=κάκιστα κεκj ε του κεκj=κακὴν κακῆς· με̱ βιέν κεκj λυποῦμαι, συλλυποῦμαι, αἰσθάνομαι λύπην, ἀντιθ. τοῦ κεκj εἶναι μίρε̱.

(ι) *κέκj-ι* πληθ. τε̱ κε̱κjῖτε̱=κακός, πονηρός· ε κέκjε-jα: πληθ. τε̱ κε̱κjίατε̱=κακή, πονηρά· τε̱ κέκjτε̱=οὐδ.=τὸ κακόν, ἡ κακία, ἡ πονηρία· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ μίρε̱.

κεκj-bᾱμε̱σε̱-ι (γ) πληθ. κεκj-bᾱμε̱σετε̱=κακοποιός, κακοῦργος· κεκj-bᾱμε̱σε-jα πληθ. κεκj-bᾱμε̱σετε̱=ἡ κακοποιὸς ἡ κακούργα· (γ).—κεκj-bέρε̱σ-ι κεκj-bερε̱σε-jα (τ) πληθ. κεκj-bέρε̱σιτε̱ ἀρσ. κεκj-bε̱ρε̱σετε̱ θηλ.

κε̱κjύρ̥ καὶ κεκjύρι (Σ. budi)=βε̱σ̈τρόj (τ)=βλέπω· παθ. κε̱κjύρεμ καὶ κκjύρ̥-κκjύρεμ.

κε̱λάσ-ετ-ετ ρημ. ἐνεργ. εἰσάγω, ἐμβάζω κοινῶς χώνω· ἀόρ. κε̱λίτα-ε-ι

μετοχ. κε̱λῖτουνε̱ καὶ κε̱λῖτουρε̱ (τ) — καὶ κάλ· καὶ φούσ-ούτ, σύτ· καὶ ὅτιε — στῖ· συνηρ. κε̱λάσ νdε̱ δε̄τ = ἐνταφιάζω. — ἀντιθ. νdσιέρ, κjισ-ιτ-ιτ, καὶ κε̱ρρέj (Ἀργυρ).

κε̱λjbάζε̱-α (γ. bogdan) πληθ. κε̱λbάζατε̱ = φλέγμα, πτύελον.

κε̱λjbάζ̈εμ, γε̱λjbάζεμ (Σ) ρ. μέσον = ἔχω φλέγματα.

κε̱λjbάσ, γε̱λjbάσ (Σ) ρ. ἐνεργ. τοῦ προηγουμένου.

κε̱λbόκjε-jα πληθ. κε̱λbόκjετε̱ = μπσ̈τύμε̱ ε τράσ̈ε̱ σι κjύρρε̱ = φλέγμα.

κε̱λ/θάσ-έτ-έτ (τ. bogdan) ρ. οὐδ. = φωνάζω δυνατὰ καὶ γε̱ρθάσ-έτ-έτ = κράζω ἀόρ. κε̱λθίτα-ε-ι καὶ κε̱λθέσ-έτ-έτ (budi) ἴδ. ρ. bε̱ρτασ-ετ-ετ. ἀόρ. γε̱ρθίτα-ε-ι καὶ κλίθα-ε-ι τοῦ ἐνερ. κλjιθ-ιθ-ιθ [ἑλλην. κράζω] μετοχ. κε̱λθίτουνε̱, γε̱ρθίτουνε̱, κλίθουρε̱.

κε̱λίτεμ: παθ τοῦ κε̱λάσ-έτ-έτ ἴδ. κάλεμ, φούτεμ. σ̈τῖχ̈εμ.

κε̱λκάζε̱-α (γ) κε̱λκάζε̱-α (τ) πληθ α-τε̱ = ἡ δρακοντιά (φυτόν).

κε̱λκjέρε-jα (γ. τ. bogdan) [Λατ. calx-cis] ἡ ἄσβεστος· καὶ κε̱ρκjέλjε-jα (κατ' ἀναγραμματισμὸν), γε̱λκjέρε-jα· πληθ. κε̱λκjέρετε̱, κε̱ρκjέλετε̱, γε̱λκέρετε̱.

κε̱λόγjε̱ν-ι (γ) πληθ κε̱λόγjενιτε̱ = καλόγηρος. — καὶ κε̱λόγjε̱ρ-ι (γ) πληθ. κε̱λόγjε̱ριτε̱. — ἴδ. γρόζ̈ουλε̱-α κλογjε̱ρέσε̱-α (τ) πληθ. κε̱λογjε̱ρέσ̈ατε̱.

κε̱λjτσασ-έτ-έτ (Ἐλβάσ.) ἀορ. κε̱λτσίτα-ε-ι μετοχ. κε̱λτσίτουνε̱ = κερτσάσ-ετ-ετ = κροτῶ, κρούω.

κε̱λτσάτε̱σε̱-α (Τυραν.) πληθ. α-τε̱ = στε̱ρφύτσ-ι κε̱λjύσ̈-ι πληθ. κε̱λjύσ̈τε̱ = κοινῶς τὸ κουτάβιον (ἐπὶ ζώων τετραπόδων) κελjυσ̈ κjένι, μάτσεjε, κ.τ.λ.

κέμ-ι (Σ) ἴδ. κjέμ-ι.

κέμbε̱ (τ) ἐπιρ. = κᾶμbε̱ (γ) ἐπιρ. κέμbε̱-α (τ) πληθ. κέμbε̱τε̱ = κᾶμbε̱-α (γ).

κε̱μbέεσ-ι = ὁ ἀνταλλάσσων.

κε̱μbεζε̱-α (τ) πληθ. κε̱μbε̱ζατε̱ = κᾶμbε̱ζε̱-α (γ) κε̱μbένj-εj καὶ σ̈κε̱μbενj-εj (τ bogdan) [Λατ. cambio (κάμπτω)] ρημ. ἐνεργ. = ἀνταλλάσσω = μάρρ τένdενε̱ ε άπ τίμενε̱· ἴδ. νdε̱ρρόj = ἀλλάσσω ἁπλῶς.

κε̱μbέχ̈εμ-νεμ καὶ σ̈κε̱μbέχ̈εμ-νεμ παθ.

κε̱μbέσε̱-α καὶ σ̈κε̱μbέσε̱-α = ἀνταλλαγή.

κέμbε̱-κούκjε-jα (Περμέτ.) πληθ. κέμbε̱-κούκjετε̱ = πε̱ρbε̱λjάκ-ου· ὃ ἴδ.

BKSH

κεμbε-κjιρῖ-ου (τ) πληθ. κέμbε-κjιρίτε = εἶδος πτηνοῦ ζῶντος ἐν ὕδατι.
κεμbενjενίj (budi)??? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 194,195,195,196,196,197).
κέμbεσ-ι (τ) πληθ. κεμbεσιτε = κᾶμbεσ-ι (γ) = ὁ πεζοπόρος.
κεμbεσε-jα (τ) πληθ. κέμbεσετε ἴδ. κᾶμbεσε-jα (γ) = ἡ πεζοπόρος.
κεμbεσούαρ-όρι, κεμbεσόρε-jα θηλ. πληθ. κεμbεσόρετε κεμbεσόρετε θηλ. ἴδ. κᾶμbεσούερ-όρι, κᾶμbεσόρε-jα (γ) = πεζοπόρος.
κεμbεσῖ-α = κᾶμbεσί-α (γ) = πεζικόν.
κεμbέχεμ (Μαλjεσία ε Σκόδρεσε) ἴδ. τσ̈εμενdεμ (Ἐλβασ.) ου κεμbέβα = ου τσεμένdα (Ἐλβασ.), σ̈καλόβα (Βεράτ.).
κεμbόνε-α (γ. budi) πληθ. α-τε ἴδ. κουμbόνε-α (γ).
κεμbόνεζε-α (γ) = κουμbόνεζε-α (γ). κεμbόνj (τ) = κουμbόνj (γ).
κεμbόρε-α (τ) = κεμbόνε-α (γ) (κουδοῦνι τῶν προβάτων).
κεμbόρεζε-α (τ) πληθ. α-τε = κουμbόνεζε-α (γ) = κουδουνάκι.
κεμίσ̈ε-α πληθ. κεμίσ̈ατε = χιτών, ὑποκάμισον.
κέμρε-α ??? (= ἴσως κερμε-α = πτῶμα).
κενάκj (γ) ρ. = ἡδύνω, τέρπω, εὐφραίνω, καὶ κερνάκj (Βερατ.) τὸ παθ. κερνάκjεμ, κενάκjεμ = εὐχαριστοῦμαι.
κενάκjεjε-jα (budi-bogdau) πληθ. κενάκjεjετε = τέρψις, ἡδονή, εὐχαρίστησις.
κενάτε-α πληθ. κενάτατε ἴδ. κανάτε-α = ἡ κανάτα.
κενγάλε-α (Σ) πληθ. α-τε ἴδ. γjινκάλε-α.
κένγε-α = κᾶνγε-α (γ) = ᾆσμα.
κενγετούαρ-όρι (τ) πληθ. κενγετόρετε = κᾶνκετούερ-όρι (γ) = ψάλτης.
κενγετόρε-jα πληθ. κενγετόρετε = κᾶνκατόρε-jα (γ) = ψάλτρια.
κένd καὶ *κᾶνd* (bogdan) αἰτ. τῆς ἀντων. κουσ̈ = τις.
κενdε̄j (γ) = κετέj (τ) [ἴδ. κετοῦ] κενdέjα = κετέjα. — κενdῦ (budi) καὶ κενdὺj (bogdan) = εἰς τὸ ἑξῆς, τοὐντεῦθεν.
(ι-ε) *κενdε̄jσ̈εμ* (γ) ἴδ. ι-ε-κετέjσ̈εμ.
κενdέσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. κενdούεσ-ι (Μιρεdίτα), γjέλj-ι = ἀλέκτωρ.
κενdίμ-ι: πληθ. κενdίμετε = τραγῴδημα, ᾆσμα. 2) ἀνάγνωσις, 3) σπουδὴ (γραμμάτων).
κενdόνj-όj [Λατ. canto] ρ. = ψάλλω, τραγουδῶ, ᾄδω, ὑμνῶ. 2) ἀναγινώσκω, κοινῶς διαβάζω.

κεnd̄όχεμ-νεμ παθ. τοῦ προηγουμένου.

(ι-ε) *κεndούεσιμ*, ι-ε-κεndούεσεμ (γ), ι-ε-κεndούσιμ, ι-ε-κεndούσεμ (γ) συνηρ. καὶ ι-ε-κεndούαρσιμ ἢ ι-ε-κενdούαρε (τ) = λόγιος, διαβασμένος, γραμματισμένος.

κεndούεσ-ι (Μιρεdίτα) πληθ. κεndούεσιτε = γjέλj-ι = πετεινός.

κεndῦ καὶ *κεndῦj* ἐπιρ. = ἐντεῦθεν, ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ. — κενdῦ τούτιε = εἰς τὸ ἑξῆς, ἀπ' ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς· (budi) (γ).

κενέλ-ι (Ἐλβασ.) = κανέλ-ι (Περμέτ.).

κενέτε-α πληθ. κενέτατε. = λίμνη ἥτις τὸν μὲν χειμῶνα ἔχει νερὸν τὸ δὲ καλοκαίριον ξηραίνεται. — ἴδ. καὶ λjεκjε-νι (γ).

κενκj-γjι (Σ) = κjενκj-γjι καὶ κῖ-jι (Σ) πληθ. κίj-τε = ἀρνίον.

κενjέμ-ι (Βερατ.) ἴδ. κjέμ-ι.

κέπ (Καβ.) ρ. ἐνερ. ἴδ. κjούκ· ρημ. ἐνεργ.

κέπ-κέπ-κέπ: ρημ. = γλύφω, σκαλίζω καὶ καλjίσ-ίτ-ίτ (Βερατ.) κέπ νjε στύλε γοῦρι = σκαλίζω ἕνα στῦλον. — παθ. κέπεμ, καλjίτεμ. — κέπ γοῦριν' ε μουλῖνιτ = καλjίσ μόκρενε = κέπ μόκνενε (γ).

κεπούρδε-α: πληθ. κεπούρδατε = καπούρδε-α (Καβ.) = κερπούδε-α (τ).

κεπουσ-ούτ-ούτ (γ) = κόπτω, διακόπτω· καὶ κεπούτ-ούτ-ούτ (τ) κεπούσ γjέθετ' ε dρουῦνιτ. = κόπτω τὰ φύλλα τοῦ δένδρου διὰ τῆς χειρός. — κεπούσ νjε λjούλjε = κόπτω ἓν ἄνθος. — κεπούσ νjε βέσ ρρουῦσι = κόπτω ἕνα τσαμπὶ σταφύλι. — ἴδ. καὶ πρέσ-έτ-έτ = κόπτω διὰ τῆς μαχαίρας. 2) κεπούσ φιάλjενε = ἀποφασίζω κεπούσ νjε κόκjε φίκου, κόκjε μόλε, νjε κόκjε dάρδε, κόκjε κούμbουλε κ.τ.λ. — κεπούτεμ νdερ βέτεχε (Σ) = dεκόχεμ, καὶ τσίλjεμ νdερ βέτεχε (Σ).

κεπούσε-α (Βεράτ.) πληθ. κεπούσατε = κρότων - ονος, κοινῶς τσιμπούρι [μικρότερα τοῦ ρρίκjενε-α (γ), ρρίκερε-α (τ)].

κεπούτσε-α πληθ. κεπούτσετε = ὑποδήματα κοινῶς παπούτσια (τροπ. τοῦ π εἰς κ). 2) ἀπ κεπούτσε = δωροδοκῶ τινα (ἐπὶ καλοῦ) δι' ἐκδούλευσιν· μαρρ κεπούτσε = δωροδοκοῦμαι δι' ἐκδούλευσιν ἐπὶ καλοῦ, (δίδουν παπούτσια εἰς τοὺς μεσιτεύοντας εἰς γάμον).

κεπουτσάρ-ι καὶ κεπουτσετάρ-ι πληθ. - άρετε· κεπουτσάρε-jα καὶ κεπουτσετάρε-jα πληθ. - άρετε = μεσίτης (ἐπὶ καλοῦ)· αὔ α ajο κjε μερρ κεπούτσε περτε μbαρούαρε νdονjε πούνε τε μίρε· ἐννοεῖται δῶρον· κοινῶς ποδοκόπιον· ἴδ. χέκεσ-ι = μεσίτης (ἐπὶ κακοῦ).

κε̱ϱbε̱-α πληθ. κε̱ρbατε̱ = τὸ βουτσὶ κοινῶς φουτσ̈ὶ κουρbὰς (Τουρκ.).
κε̱ϱbίσ̈τ-ι = τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.
κε̱ϱbισ̈τε̱jε-τε̱ πληθ. κοινῶς τὰ πάκια καὶ (Σ. Περμέτ.) κρύκjεζατ' ε κουρρίζιτ, λjκογjόνε-τε̱ ('Αργυρ.) με̱ ράνε̱ κε̱ρbίσ̈τε̱jετε̱ = ἔπεσαν τὰ πάκια μου· καὶ με̱ ράνε̱ κρύκjεζατε̱.
κε̱ϱbούνjεμ (Καϐ.) ἴδ. κε̱ρρούσεμ.
(ι-ε-τε̱) *κε̱ϱbούτε̱-ι-α* πληθ. τε̱ κε̱ρbούτε̱τε̱, τε̱ κε̱ρbούτατε̱ θηλ. καὶ γε̱ρμούτσ-ι (ἴδ. γε̱ρμούκεμ.) = κοινῶς ὁ καμπούρης. — γε̱ρμούτσε-jα θηλ. τοῦ γε̱ρμούτσ.
κε̱ϱθῖ-νι (γ. bogdan) πληθ. κε̱ρθίνj-τε̱ = ὄψιμος, τρυφερὸς (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων). — κε̱ρθίνjε̱-α θηλ. πληθ. κε̱ρθίνjατε̱.
(ι) *κε̱ϱθῖ-ου* πληθ. τε̱ κε̱ρθῖτε̱. — ἀρσ. ε κε̱ρθίνjε̱-α πληθ. τε̱ κε̱ρθίνjατε̱ = ὄψιμος.
κε̱ϱθῖ-νι (bogdan) = φόσ̈νjε̱-jα = βρέφος.
κε̱ϱέσ̈ε̱με̱-τε̱: πληθ. = νηστεία, τεσσαρακοστή.
κε̱ϱεσ̈μόϱε-jα πληθ. κε̱ρεσ̈μόρετε̱ = σαρακοστιανὸν φαγητόν.
κε̱ϱεσ̈μόνj (budi) ρ. οὐδ. = βαστῶ σαρακοστὴν = μbα κε̱ρέσ̈ε̱με̱ (γ.τ).
κε̱ϱθίνj-τε̱ (bogdan) = καλjιμάνj-τε̱, τσ̈ιλjιμῖτε̱· djέμ-κε̱ρθίνj = ὑστερότοκα, ὄψιμα παιδία (ἅτινα ἐγεννήθησαν κατὰ τὰ γηρατεῖα). — κjένκj κε̱ρθῖ = κενγj' ι νjόμε̱· ἀντίθ. ι-ε-τε̱ λjάσ̈τε̱ = πρώϊμον.
κε̱ϱθῖ: ἐπίρ. = ὀψέ, ὀψίμως.
κε̱ϱθίνj: ρῆμ. ἐνερ. = κάμνω τι ὄψιμον.
κε̱ϱθίζε̱-α (γ) πληθ. κε̱ρθίζατε̱ (γ.τ) = ὀμφαλός. 2) τὸ κέντρον (μεταφορικῶς)· με̱ ρᾶ κε̱ρθίζα = μοῦ λύθηκεν ὁ ὀμφαλὸς [παράϐ. ἑλλην. καρδία].
κε̱ϱκόνj-όj [Λατιν. quaereo] = ἐρευνῶ, κοινῶς ψάχνω, 2) ζητῶ, 3) γεύομαι, δοκιμάζω: ὡς κερκόνj γjέλε̱νε̱ πε̱ρ κρύπε̱ = δοκιμάζω τὸ φαγητὸν για ἀλάτι· τὸ παθητικὸν κε̱ρκόνεμ-όχεμ.
κε̱ϱκόνjε̱σ-ι (Τυραν.) πληθ. κε̱ρκόνjε̱σιτε̱ καὶ κε̱ρκέσε̱-α πληθ. κε̱ρκέσατε̱· ἴδ. κε̱ρκίμ-ι.
κε̱ϱκjέλε̱-α (Τυραν.) πληθ. κε̱ρκέλατε̱ [λέξις ἀπηρχαιωμένη] = θίκε̱ κjε̱ μbᾶνε̱ vdε̱ bρέστ.
κε̱ϱλjούκ-ου (Dίβρα) πληθ. κε̱ρλjούκετε̱· = κε̱ρράbε̱-α. — ὁ ἴδ.

κε̱ρμε̱-α: πληθ. κε̱ρματε̱ [γραικ. κορμὶ] καὶ στε̱ρβίνε̱-α (Σ) πληθ. στε̱ρβίνατε̱ = πτῶμα ζώου, κοινῶς ψοφίμι· ἴδ. νγορδε̱σίνε̱-α.

κε̱ρνάλε-ja πληθ. κε̱ρνάλετε̱ = ὠκεανός· καὶ κε̱ρνjάλ-ι (Σ).

κέρπ-bι (Dίβρα) ??? (ἴσως ἄγκιστρον).

κέρπ-ι (τ) ἴδ. κᾶνπ-ι (γ).

(ι-ε) *κέρπτε̱* = ι-ε κᾶνπτε̱ (γ).

κε̱ρπίj = κρε̱πίj· κε̱ρπίτεμ = κρε̱πίτεμ.

κε̱ρσῖ-νι (γ) πληθ. κερσίνj-τε̱ καὶ κε̱ρτσῖ-ρι (τ) = ὁ κάλαμος τοῦ ποδαρ̣ιοῦ· κε̱ρσίνjτ' ε κε̱μbε̱βετ.

κε̱ρσίσ-ίτ-ίτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = βροντῶ κατὰ γῆς· μτχ. κε̱ρτσίτουνε̱: ἴδ. κε̱ρτσάσ ρημ. καὶ πε̱ρπιέκ.

κε̱ρσίτεμ = κε̱ρτσίτεμ.

κε̱ρσ̈ε̱νdέλε-τε̱: πληθ. = τὰ Χριστοῦ-γεννα καὶ κε̱σ̈νdέλατε̱ (Σ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ̣ πρὸ τοῦ σ συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις).

κε̱ρσ̈μόνj = κρε̱σ̈μόj = μbα κρέσ̈με̱ = νηστεύω.

κε̱ρσ̈έτ-ι (Καβ.) = γε̱ρσ̈έτ-ι.

κε̱ρτούκ-ου (Μάτια) καὶ κε̱ρτούκετε̱ πληθ. = καλ:jτ' ε μίσε̱ραβετ πα κε̱πούτουνε̱ νd' ἀρ̣ε̱. — καὶ μ̣ίσε̱ρ̣-ι (Μάτια) = μίσε̱ρι ι σ̈κόκjουνε̱.

κε̱ρτσάσ-έτ-έτ (γ. τ. Σ. budi) [ἑλλην. κροτῶ-κρούω] = κάμνω κρότον = κροτῶ· καὶ κρε̱τσάσ-έτ-έτ = τρίζω καὶ κε̱λτσάσ-έτ-έτ (Ἐλβασὰν) κε̱ρτσίστε πούσ̈κα = ἐκροτοῦσε τὸ τουφέκι· κε̱ρτσάσ γjίσ̈τε̱ριτε̱ = τρίζω τὰ δάκτυλα. — κε̱ρτσίτι ε μόρι μ̣άλjετε̱ = ἀνεχώρησε μετὰ κρότου καὶ ἐπῆρε τὰ βουνά· παρατ. κε̱ρτσίσjε-κε̱ρτσίσ̈jε-κε̱ρ̣τσίσ̈τε· ἀόρ. κε̱ρτσίτα-ε-ι· μετοχ. κε̱ρτσίτουνε̱ (γ) καὶ κε̱ρτσίτουρε̱ (τ).

κε̱ρτσε̱-α: πληθ. κε̱ρτσατε̱: κοινῶς τραγανὸν κόκκαλον, τραγανάδι.

κε̱ρτσε̱λῖj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = τρίζω τοὺς ὀδόντας· καὶ νγε̱ρτσε̱λόj (Σ) νγερτσελῖj (γ): κε̱ρτσε̱λῖj δέμbε̱τε̱ (τ) = νγε̱ρτσε̱λόj δεμbε̱τε̱ (Σ), = νγερτσελῖj δέμbε̱τε̱ (γ).

κε̱ρτσοῦ-νι (γ) πληθ. κε̱ρτσουνjτε̱ = κοινῶς τὸ κούτσουρον = ἀφοῦ κόψῃς τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. — καὶ κε̱ρτσοῦ-ρι (τ), καπε̱ρτσοῦ-νι (Καβ.) πληθ. καπε̱ρτσούνjτε̱, τσούνγε̱-α (γ) πληθ. τσούνγατε̱, κε̱ρτσ̈όπ-ι (Βερατ.) πληθ. κε̱ρτσ̈όπε̱τε̱.

κε̱ρράbε̱-α: πληθ. κε̱ρράbατε̱ = καὶ κε̱ρλjούκ-ου (Dίβρα) πληθ. κε̱ρλjου-

κε̣τε̣ = ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος ἡ ἀγκλοῦτζα κοινῶς.—κε̣ρράb' ε δένε̣τ = ἡ ἀγκλίτσα τῶν προβάτων, ποιμενικὴ ράβδος.

κε̣ρ̣ρ̣ένj-έj : ρῆμα ενεργ. = ἐκβάλλω, νdσίερ̣ 2) ρρε̣μbέj, μάρρ φσ̈έουραζι ἀόρ. κε̣ρρέβα-ε-ου μετοχ. κε̣ρρύερε̣.

κε̣ρ̣ρ̣ίγε̣-α (Βεράτ.) πληθ. κε̣ρ̣ρίγατε̣ (Βεράτ.) καὶ γjυλjπε̣νῦρ-ι (Σ) πληθ. γjυλjπε̣νύρε̣τε̣, σ̈τίζε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈τίζατε̣ = κοινῶς ἡ καλτσοβελόνα.

κε̣ρ̣ρ̣ίσμε̣-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̣ : ἴδ. κρίσμε̣-α.

κε̣ρ̣ρ̣ίτσ̈-ι πληθ. κε̣ρρίτσατε̣ (Βεράτ.) ἴδ. βίσ̈κ-ου (Τυραν.).

κε̣ρ̣ρ̣νελdίσεμ (Ἐλβάσ.) ρ. οὐδ. = ὅταν πιάνωνται τὰ νεῦρα τοῦ ποδός· τσέρ̣με̣-α (Βεράτ.), τσε̣ρ̣με̣ζε̣-α (Βεράτ. Περμέτ.).—μ' ουκε̣ρνε̣λdίσνε̣ déjτ' ε κε̣μbε̣σε̣ = με̣ ζοῦρι τσε̣ρμα α τσέρμε̣ζα· 2) αἱ λεξεις τσε̣ρ̣με̣-α ἢ τσε̣ρμε̣ζε̣-α σημ. κρυολόγημα· πληθ. τσε̣ρματε̣ α τσέρμε̣ζατε̣.

κε̣ρ̣ρ̣όκουλε̣-α : πληθ. κε̣ρρόκουλατε̣ = ρρέσ̈τε̣να = τὸ ἰσχίον. = κοκάλjατε̣ πε̣ρμbῑ bύθε̣τ = τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.

κε̣ρ̣ρ̣ούσ-ούτ-ούτ = κουρρούσ-ούτ-ούτ ρημ. κε̣ρρούσεμ = ἀορ. κε̣ρρούσα-ε ι μετοχ. κε̣ρρούσουνε̣ = κυρτόνω.

κε̣ρ̣ρ̣ίνj (γ) (ἄχρηστον) ἴδ. ρρῑνj ἢ ρρῑj.

κε̣ρ̣ρ̣ούτε̣ α πληθ. κε̣ρρούτατε̣ [συγκρ. ἑλλην. κυρτὸς] = τετράποδον μὲ κέρατα κεκλιμένα ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς· déλjε α δῑ κjε̣ ι κᾶ bρινjτε̣ κε̣ρρούσουρε̣ πράπα κρέσε̣, [ἴδ. κε̣ρρούσ-ούτ-ούτ].

κε̣σάj = ταύτης γεν. τοῦ κε̣jό ἀντων. δεικτ. καὶ (bogdan) = κε̣σάjναj.

κε̣σέν (Ἐλβασ.) ρ· τριτοπρόσωπον με̣-τε̣-ι κεσέν = με̣ τε̣-ι θέρ = μὲ σφάζει, μὲ κόπτει κοινῶς (ἐπὶ κρυολογήματος).

κε̣σί (γ. Σ.) ἀρσ. καὶ κε̣τσὶ τοῦ κυj = ἐκ τούτου.

κε̣σίσ̈ : (γ. Σ.) ἀφ. πληθ. = ἐκ τούτων.

κε̣σό (γ. Σ.) *κετσ̈ό* (γ) ἀφ. τοῦ κε̣jό = ἐκ ταύτης.

κε̣σόσ̈ (γ. Σ.) κετσόσ̈ ἀφ. πληθ. ἐκ τούτων· μεργόχου κε̣σί νjερίου = ἀπομακρύνθητι τούτου τοῦ ἀνθρώπου· μεργόχου κε̣σάj γρούεjε = ἀπομακρύνθητι ταύτης τῆς γυναικός.—μεργόχου κε̣σίσ̈ = ἀπομακρύνθητι ἐκ τούτων (ἀρσ.) μεργόχου κε̣σόσ̈ = ἀπομακρύνθητι ἐκ τούτων (θηλ.) κε̣σό γjάjε̣ = ἐκ τούτου τοῦ πράγματος. κε̣σὸ φαρε̣ γjάjε = τοιούτου

BKSH

εἴδους πράγματος=τέτοιον πρᾶγμα.—κε̱σὶ φαμε̱ νjερίου=ι κε̱τίλε̱ νjερῖ=τέτοιος ἄνθρωπος· κε̱σό φάρε̱ νjε̱ρε̱ζίσ̈=τέτοιοι ἄνθρωποι=τε̱ κε̱τίλε̱ νjέρε̱σ· κε̱τὸ φάρε̱ γρᾶσ̈=τέτοιαις γυναῖκες=τε̱ κε̱τίλα γρᾶ ἴδ. αὐί ἢ ατσί, αυό ἢ ατσό αυισ̈, αυοσ̈ —κε̱σό dόρε̱ (Σ. Τυραν.—Κροῦjα)= τοιούτου εἴδους.

κε̱σό-dόρετ (Σ) (κοινῶς)=τέτοιας λογῆς· ἴδ. ι κε̱τίλε̱ (τ).

κε̱σόλε̱=α (Σ)=κασόλε̱-α πληθ. α-τε̱=ἀχυρών.

κε̱σούλε̱-α (γ. τ. bogdan) πληθ. κε̱σούλjατε̱=ἡ σκούφια τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

κε̱σίλ-ι (budi)=συμβουλή, 2) συμβούλιον, συνέλευσις· σύσκεψις· καὶ κε̱σίλε̱-α πληθ. κε̱σίλjατε̱—κε̱σ̈ίλε-jα πληθ. κε̱σίλετε̱· bάνj κε̱σίλε̱=συγκροτῶ συμβούλιον, συνέλευσιν· bάνj κε̱σ̈ίλε̱ ε κουβέντ.

κε̱σ̈ιλjόj: ῥημ.=συμβουλεύω· δίδω συμβουλὴν ι κε̱σ̈ιλόbα νdε̱ βεσ̈τ= τοῦ ἐψιθύρισα 'ς τὸ αὐτίον.

κε̱σ̈ιλόχεμ-όνεμ παθ.=συμβουλεύομαι ὑπό τινος.

κε̱σ̈ιλίμ-ι πληθ. κε̱σ̈ιλίμετε̱=συμβουλή.

κε̱σ̈τένjε̱-α (Σ) πληθ. κε̱στένjατε̱ καὶ γε̱σ̈τένjε̱-α πληθ. γε̱σ̈τένjατε̱ [Λατ. castanea, Ἑλλην. κάστανον] = ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον.

κεσ̈τού (γ.τ)=τοιουτοτρόπως ἴδ. καὶ ασ̈τού· πο κε̱σ̈τού να ε bᾶν=πάντοτε ἔτσι μᾶς τὸ κάνεις· κε̱σ̈τούνα (γ) κε̱σ̈τούνε̱ (τ)=ασ̈τούνε̱-α.

κε̱σ̈τούθινε̱ ὑποκορ.=ασ̈τούθινε̱=ἔτσι δά.

κεσ̈ού (Κόρτσα) ἴδ. αχού (Κθιέλα), ασ̈όε (Κόρτσα).

κε̱τέ (γ. τ.) αἰτ. τοῦ κύj καὶ κεjό=τοῦτον. ταύτην.

κε̱τέj (τ) κε̱τέjα, κε̱νdέj (γ) κε̱νdέjα, κε̱νdύ (budi) κε̱νdύj (γ. budi) ἐπιρ.=ἐντεῦθεν ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ· (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. καὶ ατέj, ατέjα, ανdέj—ανdέjα, ανdύ-ανdύj.

(ι) *κε̱τέjμ-ι* (τ)=(τ)=ὁ ἐντεῦθεν· ἴδ. ι ατέjμ-ι ε κε̱τέjμε-jα=ἡ ἐντεῦθεν, ἡ ἐδῶθεν, ἴδ, ε ατέjμε-jα.

(ι-ε) *κε̱νdέjσ̈ιμ* (γ) καὶ ι-ε κε̱νdέjσ̈ε̱μ· ι-ε κετέjσ̈ιμ (Σ) καὶ ι-ε κε̱τέjσ̈εμ.—(Σ) πληθ. τε̱ κε̱τέjμιτε̱ ἀρσ. τε̱ κε̱τέjμετε̱ θηλ. τε̱ κε̱τέjσ̈ιμιτε̱: ἀρσ. τε̱ κε̱τέjσ̈ιμετε̱ θηλ. τε̱ κε̱ντεjσ̈εμιτε̱ ἀρσ. τε̱ κε̱τέjσ̈εμετε̱ θηλ. τε̱ κε̱νdέjσ̈ιμιτε̱ ἀρσ. τε̱ κε̱νdέjσ̈ιμετε̱ θηλ. τε̱ κε̱νdέjσεμιτε̱ ἀρσ. τε̱ κε̱νdεjσ̈εμετε̱ θηλ. ἴδ. καὶ ι-ε ατέjμ, ι-ε ατέjσ̈ιμ,

BKSH

ι-ε ατέjσ̈εμ, ι-ε ανdέjσ̈ιμ, ι-ανdέjσ̈εμ = ὁ ἐντεῦθεν, ὁ ἐκεῖθεν.

κέτε̱ρρ-ι (Βεράτ.) νjε̱ φάρε̱ σ̈τᾶζε̱ ποσι-μῖ κjε̱ χ̆α άρρε̱· καὶ γjέρ-ι (γ).

κε̱τjέ: ἐπίρ. = ἐδῶ πέρα (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ατjέ = ἐκεῖ πέρα.— έjα κε̱τjέ = ἔλα ἐδῶ πέρα.

(ι) *κε̱τίλε̱ ι:* πληθ. τε̱ κε̱τίλετε̱ = τοιοῦτος.

(ε) *κετίλε̱-α* πληθ. τε̱ κε̱τίλατε̱ = τοιαύτη.

(τε̱) *κε̱τίλε̱-τε̱* οὐδ. ἀντων. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ι-ε-τε̱ ατίλε̱· τε̱ κε̱τέλετε̱ = ἡ ἰδιότης (bogdan) = qualita (Ἰταλ.).

κε̱τσύ: κετύ ἐπιρ. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ατύ.

κε̱τσέj, κε̱τσένj (Σ. Περμέτ, budi) = σπεύδω, τρέχω.

κέτσ̈ε-jα (Βεράτ.) πληθ. κέτσ̈ετε̱ = κοράσιον.

κε̱χ̆ᾶ (γ. bogdan) ἐπιρ. = κετσύ = πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. [Ἰταλ. ca] έjα κε̱χ̆ᾶ = ἔλα πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

κθε̱νγjῖλ-ι (Σ) ἴδ. θενγjῖλ-ι.

κθέj (budi Τοσκ.) = κε̱θέj.

κθέλε̱ = θέλε̱ ἐπιρ.— ι-ε-τε̱ κθέλε̱ = ι-ε-τε̱ θέλε̱ ἐπίθ. = βαθύς.

κθέχ̆εμ = κε̱θέχ̆εμ = γυρίζω, στρέφομαι.

κθίελ (τ) = κε̱θίελ.— ρῆμα, κθιελύj = κε̱θιελόj, κθῖλεμ = κε̱θίλεμ. κθιελόχ̆εμ = κε̱θιελόχ̆εμ — κθιλόχ̆εμ = κε̱θιλόχ̆εμ = αἰθριάζω.

κθιέλε̱τε̱: ἐπίρ. = κε̱θιέλε̱τε̱ ἐπίρ. = αἰθρίως.

(ι-ε-τε̱) *κθιέλε̱τε̱* = ι-ε-τε̱ κε̱θιέλε̱τε̱ ἐπιθ. = αἴθριος.

κθίσ-ι (Περμέτ.) πληθ. κθίσατε̱ = μοῦρ-ι = τοῖχος.

κῖ-jι (Σ) πληθ. κῖj-τε̱ = κένκj-γjι (Σ) = ἀρνίον.

κίζε̱-α (γ. τ) πληθ. κῖζατε̱ = κλαδευτήριον.

κῖθι (γ) [ἴδ. κιj ρ] ἐπιθ. = πλαγίως καὶ σ̈κάρθι (Βεράτ.) ἐπιρ. [σ̈κασ. ρημ.] — ε πρέβα πε̱ρ σε̱ κῖθι = ε πρέβα πε̱ρ σε̱ σ̈κάρθι = τὸ ἔκοψα πλαγίως.

κιj ρ. ἐνερ. = κλαδεύω. — κῖj βέσ̈τινε̱ με κῖζε̱ (γ. τ) = κλαδεύω τὴν ἄμπελον μὲ τὸ κλαδευτήριον.

κίκjελj-ι (γ) = κjίκελjι.

κίλjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. κίλjε̱ζατε̱ = ἡ κλείδωσις τῶν σκελῶν.

κίλjε̱ζε̱-α (Καϐ.) πληθ. κίλjε̱ζατε̱ = κουρ μbούσ̈ε̱νε̱ σ̈τρέσε̱νε̱ (Τουρκ. duσ̈έκουνε̱), ανί ι bε̱νjε̱νε̱ κίλjε̱ζατε̱ do με θένε̱ ατό βε̱ρατε̱ κjε̱ κjέπινε̱.

κιλjεζόj (Σ) ρ. ἐνεργ. κοιν. = γαργαλεύω, γαργαλίζω· καὶ κιλjικόσ ('Ελβασ.), κιλjικὸj (Τυραν.-Κροῦjα) γιdιλόj (Σ) γουdουλίσ ('Αργ.) [γραικ. γουdουλιάζω]· τὸ παθητ. κιλjεζόχεμ, κιλjικόσεμ ('Ελβ.), κιλjκόχεμ (Τυρ. Κροῦjα) γιdιλόχεμ (Σ), γουdουλίσεμ ('Αργυρ.) = γαργαλίζομαι.

κίμτσ̈ε-α (Σ) πληθ. α-τε ἴδ. τσ̈ίμκε-α (Καβ.-Κρούjα).

κίνγελjε-α: πληθ. κινγέλjατε = εἶδος χόρτου.

κίντ-di (γ. Περμέτ.) πληθ. κίνdατε = αἱ λόξαις, αἱ πτυχαὶ τοῦ φουστανίου· ἴδ. καὶ πόλj-ι (Σ) πόλjατ' ε φουστάνιτ· καὶ κλjιντ-dι (Περμέτ.). — κίνdι ι μάλjιτ καὶ κλjίνdι ι μάλjιτ (Περμέτ.) = σ̈άρρ' ε μάλjιτ (γεγ.).

κίσ̈ε-α: πληθ. κίσ̈ατε = κjίσ̈ε-α πληθ. κjίσ̈ατε = ἐκκλησία.

κίτσ̈-ι (Καβ.) = κερρίτσ-ι (Βεράτ.) = ὀνάριον.

κίχεμ: παθ. = κλαδεύομαι ἴδ. κῖj ρῆμα.

κκjὺρ (budi) = κεκjὺρ (Σ) ρημ. τὸ παθ. κκjύρεμ = κεκjύρεμ (Σ).

κλάϊκε-α (περτρέλjα) = ὁ ἐπὶ τῆς θύρας μάνδαλος· πληθ. κλάϊκατε· ἴδ. κjάπε-α.

κλάπε-α καὶ *σ̈κλάπε-α* (γ. τ) πληθ. α-τε = γρόπατ' ε ούdεσε πλjότ με bάλτε, bερε πρεj σε σ̈κέλjουριτ ουdετάρεβετ, κκφσ̈εβετ, κουρ κᾶ ρενε σ̈ι. — κοινῶς αἱ κλάπαις· κάλjι σ̈κέλj κλάπε μbε κλάπε.

κλαπίτ-ίτ-ίτ: (Περμέτ.) = λούπ = χᾶ σι κjέν.

κλαπόσ: ρ. (Περμέτ.) = φούτ κεμbενε νdε κλάπετ.

(κλοπάσ̈κε) = ζεμρέκ (Τουρκ.) ὃ ἴδ.

κλότσ̈-κε-α (Βεράτ.) πληθ.-α-τε = σ̈κjόκε α ('Ελβάσ.) (γραικ. κλῶσσα). κλούκε-α (Σ) πληθ. κλούκατε.

κλαj (Τσάμ.) = κλαίω· 2) ἐνάγω, ἐγκαλῶ καὶ κjάj (γ. τ) κλαj μbε τε = κjαj μbε τε = τὸν ἐνάγω, τὸν ἐγκαλῶ. κjαj με λjιγε ἢ κjάj με φιάλε = μυρολογῶ· τὸ παθ. κλjάχεμ (Τσ̈άμ.) = παραπονοῦμαι· καὶ κjᾶχεμ· (γ. τ) με κjάχετε σ̈ούμε περ τῦ = πολὺ παραπονεῖται εἰς ἐμὲ διὰ σέ.

κλjίθμε-α: πληθ. κλjίθματε = κρίθμε-α (Τυραν.).

κλjίντ-di (Περμέτ.) ἴδ. κίντ-dι (Περμέτ.).

κλjούαj (Τσάμ.) [Λατ. clamo, 'Ελλην. καλε-ω-ῶ] καὶ κjούκj (τ), κjούεj (γ) = ὀνομάζω τινά· ἀόρ. κλjούαjτα κjούκjτα (τ), κjούεjτα

(γ), μτχ. κλjούαjτουρε̣, κjούαjτουρε̣ κjούεjτουνε̣ καὶ κjούjτουνε̣ τοῦ συνηρ κjούj (γ) = καλῶ.

κλjούχ̄εμ (Τσαμ.), κjούχ̄εμ (γ. τ.) = ὀνομάζομαι, καλοῦμαι.

κλjούμε̣ὂτε̣-ι (Τὂαμ.) (πληθ. λείπει). = γάλα-κτος καὶ κjούμε̣ὂτε̣-ι (τ) καὶ οὐδετέρως τ' ᾱμbε̣λε̣-ιτε̣.

κλjουμε̣ὂτούαρ-όρι (Τσαμ.) πληθ. κλjουμε̣ὂτόρε̣τε̣, κλjουμε̣ὂτόρε-jα (θηλ.) πληθ. κλjουμε̣ὂτόρετε̣, κjουμε̣ὂτούαρ-όρι, κjουμε̣στόρε-jα, κjουμε̣στούερ-όρι (γ) κjουμε̣στόρε-jα θηλ. καὶ συνηρ. κjουμε̣στούρ-όρι = γαλατερός. 2) ἡ ἐκ γάλακτος πίττα, τὸ γαλατερόν.

κλjοῦχ̄εμ (Τὂαμ.) παθ. τοῦ κλjαj καὶ κjοῦχ̄εμ τοῦ κjούαj.

κλυτῦρ-ι [Σελίτα ε Τιράνε̣σε̣] [ἴδ. Ἑλλην. κλείω] καὶ κε̣λjτῦρ-ι = (Τουρκ. τὸ καπάκι) σκέπασμα ἀγγείου.

κλjυτὂ-ι (Βεράτ.) πληθ. κλjύτσετε̣ κjύτὂ-ι (τ) καὶ κύτὂι = ἡ κλειδαριά, πληθ. κjύτὂετε̣, κύτὂετε̣.

κοβάτὂ-ι [Σλαυϊκὴ λέξις] = φαρκάρ-ι (Κροῦjα).

κόβε̣-α: πληθ. κόβατε̣ = ὁ κουβᾶς, κοινῶς.

κόbε̣-α (Περμέτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ζημία· ἴδ. dᾱμ-ι 2) κόbε̣ = ἡ κλοπὴ γενομένη κρυφίως (Βεράτ.) μ' ου bε̄ κόbε̣ πρα σ' με̣ βέτε πούνα μbάρε̣ = μὲ ἔκλεψαν κρυφίως ὅθεν δὲν προοδεύω.— ου bε̄ κόbε̣ ανdᾱj χ̄α μῖου. = συνέβη κλοπὴ (κρυφίως) ὅθεν κατατρώγει ὁ ποντικὸς (τὰ πράγματα).

κοbίμ-ι πληθ. κοbίμετε̣ = πλάνη, ἀπάτη· ἴδ. τε̣ γε̣νjύερε̣ (-), τε̣ γε̣νjύεμ-ιτε̣ (Σ).

κοbιμτᾱρ-ι πληθ. κοbιμτάρε̣τε̣ = ἀπατεών, πλάνος.

κοbιμτᾱρε-jα πληθ. κοbιμτάρετε̣ = θηλ. τοῦ προηγουμένου.

κοbίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) = ζημιόνω (τινά), 2) (Βεράτ.) = κλέπτω κρυφίως (ἐπὶ οἰκιακῶν καὶ πιστῶν) = βιέθ φὂέχ̄ουραζι [Σλαυϊκὴ λέξις] ἴδ. κόbε̣-α.

κοbόj: ρημ. ἐνερ. = πλανῶ, ἀπατῶ τινα, = κουbόj (γ) καbόj (Τυραν.) [Ἰταλ. gabbare] ἴδ. καὶ γε̣νjέj (τ), νγε̣νjέj (Σ), μαὂτρόj (Πιζρένdι).— τὸ παθ. κοbόχ̄εμ, κουbόχ̄εμ, καbόχ̄εμ = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι ὑπό τινος· ἴδ. γε̣νjέχ̄εμ, (τ), νγε̣νjέχ̄εμ (Σ).

κοdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ κοdίτ-ίτ-ίτ (τ) = γοdίτ-ίτ-ίτ· τὸ παθ. κοdίτεμ = γοdίτεμ.

BKSH

κόdρε̱-α: πληθ. κόdρατε = λόφος.

κοζέλj-ι (Περμέτ) = κολjανdίνε̱-α ('Αργυρ.).

κοθέρε-jα (γ. τ.) πληθ. κοθέρετε̱ = ἡ κόρα τοῦ ἄρτου· καὶ κόρε-jα· [Λατ. corium].— πληθ. κόρετε̱· ἴδ. κούα-jα (τ).

κοθέσ-ι (γ) = σιτοθήκη, = κασόλε̱ νdε̱ρτούεμ με πουρτέκα πε̱ρ με βοῦμ μίσε̱ρ μbρένdα· καὶ κοτέτσ-ι (Σ), κοσ̈τάρ-ι (Σ. Τυραν.) πληθ. κοσ̈τάρε̱τε̱ —γασdᾱρε-jα ('Ελβάσ.) πληθ. γασ̈dάρετε̱· 2) κοτέτσ-ι = κουμάσιον, ὀρνιθῶν.

κόθρε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κόθρατε̱ = ρρέθ' ι σ̈όσ̈ε̱σε̱, ρρέθ' ι λjακε̱ρόριτ. ἴδ. καὶ κοθέρε-jα.

κόj: ρημ. ἐνερ. = ψωμίζω, κοινῶς βουκόνω ἢ μπουκόνω, ταγίζω (ἐπὶ νηπίων) καὶ κούαj ('Αργυρ.), με̱κόνj (Περμέτ.) [Λατιν. cœno, are (cœna = δεῖπνον) δειπνῶ] τὸ παθ. κόχεγ, με̱κόνεμ (Περμέτ).

κόκε̱-α (τ) πληθ. κόκατε̱ [ἑλλην. κόκ-κος], κούκε̱-α πληθ. κούκατε̱· ἴδ. κρύε-τε̱.

κόκε̱-λjέσ̈ι (τ) = κρύελjέσ̈-ι.

κόκε̱-λjίδουρε̱-ι (τ), κόκε̱ λjίδουνε̱-ι (γ) = ὁ χότζας (ὁ ἔχων τὴν κεφαλὴν δεδεμένην).

κόκε̱-μάθ-δι (τ) = κρύε-μάθ-δι· κοκε̱ μάδε-jα (τ) = κρύε-μάδε-jα.

κοκε̱ρδόκ-ου (Σ) πληθ. κοκε̱ρδόκε̱τε̱ = ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ κοκε̱ρδόκj-ι πληθ. κοκε̱ρδόκjε̱-τε̱· κοκε̱ρδόκου ι σῦνιτ (Σ).

κοκε̱ τράσ̈ε̱-ι: ἀρσ. πληθ.-τράσ̈ε̱-τε̱ = χονδροκέφαλος· κοκε̱τράσ̈ε̱-α θηλ. πληθ. σ̈ατε̱.

κόκμε-jα: πληθ. κόκμετε̱ (Τυραν.) = στάμνος ἐκ μετάλλου 2) κοκμε-jα (Σ) = ιbρίγου ι μαθ πε̱ρ τε̱ ζῖεμ κάφε.— καὶ dσ̈έζμε-jα (Σ) = ιbρικ κάφεjε ι βόγε̱λjε̱· 3) κόκμε-jα (Καβ.) = ὁ κουβᾶς, κόβε̱-α.

κοκομᾱρ-ι: (Τυραν.—Καβαjα) πληθ. κοκομάρε̱-τε̱ ἴδ. πιέπε̱νε̱-ι (γ), καὶ πιέπε̱ρε̱-ι (τ) [κοκο — μᾱρε (βλαχιστὶ) = μέγας].

κοκορέθ: (τ) ἐπιρ. = τε̱ κετίλε̱ τε̱ λjίδουρε̱ = (σι λjέμσ̈). — μα λjίδι σ̈αμίνε̱ κοκορέθ.

κοκορέτσ-ι (τ) = ζόρρε̱ τε̱ πιέκουρα νdε̱ χ̈έλτ, ἐδὲ μουλτσ̈ίρα.

κοκορέτσ̈-ι (Καβ.) = βρασμένον καλαμπόκιον.

κοκορίσ ρ. (Σ) = κακαρίσ· ρ. ('Ελβασ.).

κοκόσ̈-ι ('Αργυρ.) ἴδ. γjελj-ι (γ) πληθ. κοκόσ̈ε̱τε̱.

κοκοσ̈άρ-ι ἀρσ. πληθ. κοκοσ̈άρετε̱· τὸ θηλ. κοκοσ̈άρε-jα πληθ. κοκοσ̈άρε-τε̱.

κόκρε̱-α (Σ) πληθ. κόκρατε̱ = ἴδ. κόκjε-jα = καὶ κόκρρε̱-α πληθ. κόκρρατε̱.— κόκρα ε μότιτ ἢ κόκρ' ε μότιτ (Σ) = κεραυνός· ἴδ. ρουφέ-jα.

κόκjε-jα πληθ. κόκjετε̱ = κόκκος κοινῶς· ἐνῷ κόκρε̱-α (Σ) = σπορί, νjε̱ κόκjε μόλjε̱, dέρδε̱, φίκ, κούμbουλε̱, κ.τ.λ. πληθ. κόκjετε̱ = χ̱έρδετε̱ πληθ.

κολ-ι (Σ) (Κροῦjα) = κόλε̱-α = βῆχας κοινῶς.

κολανdίσ-εμ ('Αργυρ.) ἴδ. κουλανdίσ-εμ, λjε̱κούντ-dεμ· με̱ κολανdίσετ δέμbι = με̱ λjε̱κούνdετ δέμbι = με̱ τοῦνdετ δέμbι.

κόλε̱-α = ὁ βῆχας κοινῶς· με̱ ζε̄ κόλα = μὲ πιάνει ὁ βῆχας.—με̱ νγετ κόλα = μὲ πειράζει ὁ βῆχας. — κόλ' ε μbάρδε̱ (κατὰ λέξιν) = ἄσπρος βῆχας. — κόλ' ε ζέζε̱ (κατὰ λέξιν) = μαῦρος βῆχας.

κόλ' ε κέκjε (γ) = ἡ φθίσις. κᾱ κόλε̱ν' ε κέκjε = πάσχει ἀπὸ φθίσιν· ἴδ. κουλjουφίτσκε̱-α.

κολjέ-jα πληθ. κολjε̄τε̱??? [τὸ παχὺ ἔντερον πλῆρες ἐντοσθίων, λουκάνικον].

κολῖτεμ (Περμέτ.) ἴδ. κούχλεμ καὶ συνῃρ. κοῦλεμ = βήχω.

κολjανdίνε̱-α ('Αργυρ.) πληθ. κολjανdίνατε̱, καὶ κοζέλj-ι (τουρκ. σανdσ̈άκ), σ̈ιλjοῦρ-όρι (Καβ.—Κροῦjα) πληθ. σ̈ιλjόρε̱τε̱, σ̈ε̱ρρέκουλε̱-α (Σ) πληθ. σ̈ε̱ρρέκουλα-τε̱ = εἶδος αἰώρας. — παιδιά.

κολjένdρε̱-α: πληθ. κολjένdρατε̱ καὶ κουλίνdρε̱-α πληθ. κουλjίνdρατε̱ dίτ' ε κολjίνdραβετ έσ̈τε̱ dαρκ' ε Κε̱ρσ̈νdέλεβετ = ἡ εἰκοστὴ τετάρτη ἡμέρα τοῦ Δεκεμβρίου, ἡ παραμονὴ τῶν Χριστοῦ-γεννῶν, καθ' ἣν οἱ παῖδες περιφέρονται ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν συλλέγοντες κουλουράκια δι' αὐτοὺς ἐπίτηδες παρασκευαζόμενα.

κολjοβάτ (Περμέτ.) ρ. ἀμεταβ. κρεμῶ εἰς τὰ μετέωρα· κολjοβίτι κρύετε̱ = ἐκρέμασε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ μετέωρα (ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου ὅταν ἀποθνήσκῃ τις).

κολjούbε-jα (Περμέτ.) πληθ κολjούbετε̱, καὶ κορούbε-jα (Περμέτ.) κορούbετε̱, κοσ̈έρε-jα (Περμέτ.) [κοσ̈-ι] κοινῶς κουβέλι ἴδ. σγjούχ-όϊ.

κομ-ι καὶ *κόμε̱-α* (τυραν.) = ἡ χαίτη τοῦ ἵππου· ἴδ. λjέλjε-jα ('Αργ.).

κομbίσ̈τ-ι (τ. 'Ελβάσ.) πληθ. κομbίσ̈τε̱να-τε̱ (γ) καὶ κομbίσ̈τε̱ρατε̱ (τ). = κιύκε̱-α (Τυραν.), καὶ κουκοβίτσ̈-ι (Τυραν.), = πιέπε̱ν' ι πα πιέκουνε̱ (γ) = πιέπε̱ρ' ι πα πιέκουρε̱ (τ).

κόμπ-bι: πληθ. κόμbετε̧ καὶ κόμbατε̧ (τ) = ἔθνος.

(ι-ε-τε̧) *κόμτε̧* = τρίχινον ἀπὸ τρίχας· σιτ' ε κόμτε̧ = σήτα τρίχινη.

κονdάκσ (γ) ρ- ἐνερ. = πειράζω, ἴδ. τενdόj (Σ) τὸ παθ. κονdάκσεμ.

κονdίσμε̧-α: πληθ. κονdίσματε̧ ??? (= εἰκών).

κονdίσ (Ἐλβάσ.—bogdan) ρ. οὐδ. = καταλύω, κοινῶς κονεύω· 2) κοινῶς κάταντῶ, παρευρίσκομαι ἴδ. νdόδεμ.

κόνdρα (τ) [Λατ. contra] = ἐπιρ. ἐναντίως· (Τουρκ. καρόϊ) κόνdρε̧ (τ) 2) = προθ. μετὰ γεν. = κατά. — κούνdρε̧ (γ) καὶ κούνdρα (γ) = κούνdρε̧ μέjε, τέjε, ατί = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ.

κονdρούφ-ι (Περμέτ.) = πυκνόφυλλον δένδρον, κονdρούφκε̧-α (Περμέτ.) θηλ.— πληθ. κονdρούφκατε̧.

κονέπσ (τ) ρ. οὐδ. = κονεύω (bᾱνj κονάκ Τουρκ.) ἴδ. κονdίσ. ρ.

κονουρόνj (budi) = κουνορε̧ζόνj = στεφανόνω.

κοπάτσ̈ε-jα: πληθ. κοπάτσ̈ετε̧ = νjε̧ τσόπε̧ dρούjε τε̧ τράσ̈ε̧.

κοπέ-jα (τ) πληθ. κοπέτε̧: ἴδ. τούφε̧-α (γραικ. τὸ κοπάδι).

κόπε̧ρ-ι = τὸ μάραθον.— κόπε̧ρ κjένι = ἀγριομάραθον.

κόπε̧σ̈τ-ι πληθ. κόπσ̈τε̧νατε̧ (Σ) καὶ κόπσ̈τε̧-ι (budi) πληθ. κjόπσ̈τε̧νκ-τε̧ (γ), κόφσ̈τε̧-ι (τ) πληθ. κόφσ̈τε̧ρατε̧ καὶ κόφε̧σ̈τε̧-ι (τ) = κῆπος.

κοπε̧σ̈τάρ-άρι: ἀρσ. = κηπουρός, κοπε̧στᾶρε-jα θηλ.

κοπε̧σ̈τῖν-ι (Τυραν.) πληθ. κοπε̧σ̈τίνj-τε̧ = μικρὸς κῆπος (ἐν ταῖς οἰκίαις).

κοπίλj-ι (γ. bogdan) πληθ. κοπίλjατε̧ ἀρσ.— κοπίλjε-jα πληθ. κοπίλjετε̧ θηλ. = νόθος-η. ἴδ. dobίτσ-ι. 2) ὑπηρέτης [γραικ. κοπέλι] ὑπηρέτρια· ἴδ. σ̈ερbετοῦαρ-όρι — σ̈ερbετόρε-jα.

κοπιλjῖ-α (γ) πληθ. κοπιλjῖτε̧ = πανουργία, κατεργαριά, ἀλωπεκῆ, στρατήγημα.

κόπσ̈τε̧-ι = κόπε̧σ̈τε̧-ι = κῆπος.

κοπίτ: (Τυρ.) ρημ. ἀπρόσωπον με̧-τε̧-ι κοπίτ = με̧-τε̧-ι-bε̧ν γjεφσ̈έκ (Τουρκ.) [ἴδ. Ἑλλην. κόπος].

κοπίτσε̧-α: πληθ. κοπίτσατε̧ [γραικ. λέξις] ἴδ. μολjίτσε̧-α (Περμέτ.), τένjε̧-α (γ).

κόπσε̧-α: πληθ. κόπσατε̧ (Ἀργυρ.) [γραικ. λέξις] ἴδ. μολjίτσε̧-α (Περμέτ.), τένjε̧-α (γ). 2) κόμτσ̈α κjε̧ μbε̧ρθέjε̧νε̧ ἴδ. ζάβε̧-α.

BKSH

κόρ-ι (budi) = ἡ σειρὰ ἡ ἀράδα. (Τουρκ. νobέτ) ι έρθ κόρι = τοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα κοινῶς (Τουρκ. νobέτι) ἴδ. κούρε̱-α (Τυραν.).

κόρbε̱-α πληθ. κόρbατε̱ = κόραξ: κος.

κόρδε̱-α πληθ. κόρδατε̱ = ἴδ. σ̈πάτε̱-α = σπάθη.

κόρδε̱ζε̱-α: πληθ. κόρδε̱ζατε̱ = ἡ χορδή, 2) ἔντερα πλεκτὰ ψημένα (διὰ φαγητόν).

κορδόσ: (τ) ρ. [γραικ. κορδόνω] = τεντόνω ἴδ. νγόρθ. ρ.

κορδόσεμ = κορδόνομαι, τεντόνομαι. [χορδὴ] ἴδ. νγόρδε̱τε̱.

κόρε-jα (Σ) πληθ. κόρετε̱ = κιχόριον, κοινῶς ραδίκιον.

κόρεζε̱-α: πληθ. κόρεζατε̱ (ὑποκορ. τοῦ προηγ.) καὶ (τ) κορρέ-jα πληθ. κορρέτε̱.

κόρε̱ζα (Καβ.) ἐπιρ. δῆθεν, τάχα, τάχατες κοινῶς, (περσικὰ γjojά). κόρρσε (Τυραν.) κόρσε̱μ (τ), κjένεχ̄ου (ἐξέτασον ἂν εἶνε Τουρκ. λέξις) (Βεράτ, Περμέτ, Ἀργυρ.) ἴδ. κjίνεσε (bogdan).

κορίτε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. κορίτατε̱ ἴδ. γοbάτε̱-α. — κορίτε̱ ρροῦσ̈ι (Ἐλβασ.) ἴδ. γαbίτσ̈-ι (Σ) = πατητήριον.

κορίσ-ίτ-ίτ (Μαλjεσία ε Σκόdρε̱σε̱) ρ. ἐνερ. = καταισχύνω τινά, ἐντροπιάζω. — ἴδ. τουρπε̱νόj. — να κορίτι = μᾶς ἐντρόπιασε.

κορκολjίτεμ (Περμέτ.) = πε̱ρκούνdεμ (Περμέτ.) = λjε̱κούνdεμ.

κορκοσοῦρ-ι = ἀδόλεσχος, φλύαρος, πολύλογος.

κορκοσ̈ίνε̱-α (Βεράτ.) πληθ. κορκοσ̈ίνατε̱ ἴδ. καρκουρίνε̱-α (Βεράτ).

κόρπ-bι (Σ. bogdan) [Λατ. corbus] πληθ. κόρbε̱νιτε̱ (γ), καὶ κόρbε̱ριτε̱ (τ) = κόραξ-κος.

κόρπ-ι (Σ. bogdan) [Λατ. corpus) πληθ. κόρπνατε̱ ἴδ. κούρμ-ι, τρούπ-ι = σῶμα, κορμός.

κορπε̱νίσ̈τ (Σ) ἐπιρ. = σωματικῶς.

κορσέλj-ι (γ. Μαλjε̱σία) = στυπτηρία, κοινῶς στύψις· (Τουρκ. σ̈άπ).

κόρσε̱μ (τ) ἴδ. κόρρσε (Τυρ.) ἐπιρ.

κορούbε-jα (Περμέτ.) πληθ. κορούbετε̱ ἴδ. κολjούbε-jα.

κόρρ: ρ. ἐνεργ. = θερίζω (μὲ τὸ δρέπανον). τούκε μbάjτουρε̱ bάρινε̱ με dόρε̱.

κόρρε̱-α = τὸ θέρος, τὸ θερίζειν.

κόρρεμ: παθ. θερίζομαι.

κόρρε̱σ-ι: πληθ. κόρρε̱σιτε̱ = θεριστής.

BKSH

κορρίκ-ου = Ἰούλιος μὴν (κ.τ.λέξ. θεριστής).
κορρίκουλε̱-ι (Τυραν.) πληθ. κορρίκουj-τε̱ = doοῦ με̱ γε̱θάπε̱ κjε̱ βάρινε̱ πλjάσ̈κατε̱ bαρῖτε̱ μbε̱ τε̱.
κόρρσε̱ ἐπίρ. ἴδ. κόρσε̱μ (Τυραν).
κόσ-ι = ξυνόγαλα (Τουρκ. γjαοῦρτι).
κόσε̱-α πληθ. κόσατε̱ = εἶδος πλεξουδίου κατασκευαστοῦ.
κόσε̱-α πληθ. κόσατε̱ = δρέπανον ἴδ. dράπε̱ρε̱.
κόστρε̱-α πληθ. κόστρατε̱ = δρέπανον μέγα μὲ τὸ ὁποῖον κόπτουσι, θερίζουσι τὸν χόρτον ριζηδόν. = κόσε̱-α καὶ κόστρε̱-α.
κοσίτ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. = θερίζω (μὲ κόσε̱) τὸν χόρτον μέχρι ἐδάφους. — κοσίτ bάρινε̱ με κόσε̱ πα μbάjτουνε̱ με dόρε̱ — τὸ παθ. κοσίτεμ, ἀορ. κοσίτα, μτχ. κοσίτε̱ καὶ κοσίτουνε̱ (γ), κοσίτουρε̱ (τ).
κόσκε̱-α (τ) πληθ. κόσκατε̱ καὶ *κότσ-κε̱-α* πληθ. κότσκατε̱ = κόκκαλον. ἴδ. ἀσ̈τε̱-α, ρ̇ρέστε̱νε̱-α κοκάλ-ι.
κόσ̈τρε̱-α πληθ. κόστρατε̱· ἴδ. κόσε̱-α.
κόσ̈-ι πληθ. κόσ̈ατε̱ [Σλαυϊκὴ λέξις] = κοφίνιον.
κοσ̈αρίκjε-jα πληθ. κοσ̈αρίκjετε̱ (γ) = μικρὸν κοφίνιον (σᾶ γjύμεσ' ε κόσ̈ιτ).
κόσ̈ε̱-α πληθ. κόσ̈ατε̱ ἀντὶ κόφσ̈ε̱-α· κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈.
κόσ̈ε̱ζε̱-α πληθ. κόσ̈ε̱ζατε̱ (γ) = dισᾶ κρύμbᾶ κjε̱ ου dάλjε̱νε̱ γjέσε̱ γjᾶλε̱ νdε̱ κουρ̇ρίστ νdε̱νε̱ λjε̱κούρ̇ε̱τ νdε̱ dίμε̱ρ πρέj σε̱ πα νγρένιτ, εδὲ νdε̱ βέρε̱ ου dάλjε̱νε̱ jάσ̈τε̱ λjε̱κούρε̱σε̱, κοινῶς γοῦβρος· ἴδ. βονγορέτσ-ι (Βεράτ.).
κοσ̈έρε-jα (Περμέτ.) πληθ. κοσ̈έρετε̱ [κοσ̈-ι] ἴδ. κολjούbε-jα.
κοτ (γ) ἐπιρ = ματαίως· νκότ (budi) κότε̱-κοτ (γ) = κοινῶς εἰς τὰ εὔκαιρα· καί: dε̱μ (τ) παραλόγως.
κότι = βουβαλάκιον = κοττόρρ-ι (Βεράτ.) βουβαλάκιον ἀρσ. — κοτόρρε-jα βουβαλάκιον θηλ. πληθ. κοτόρρε̱τε̱.
(ι-ε-τε̱) *κότε̱* (γ) = μάταιος-αία-ον.
κότεμ (Σ) (Τυρ. Κρούjα, Καβ.) οὐδ. ρῆμα ἴδ. dε̱ρμίσ.-ίτ-ίτ.
κοτε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. κοτε̱σίνατε̱ καὶ κοτε̱σίρε̱-α πληθ. κοτε̱σίρατε̱ (τ) = ματαιότης.
κοτόρρ-ι: κοτόρρε-jα θηλ. ἴδ κότ-ι πληθ. κοτόρρε̱τε̱ = μάτην.

κοτόχ̌εμ (γ) καὶ τσ̈αρτόνεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = παραλαλῶ (ἐπὶ ἀρρώστων) καὶ φλjάτ τσ̈άρτ (Βεράτ. — Περμέτ).

κοτέτσ-ι καὶ κοθέτσ-ι πληθ. α-τε̱ = κjυμέσ πούλjασ̈ = τὸ κοττέτσι.

κόφε̱σ̈τ-ι ἴδ. κόπε̱σ̈τ-ι καὶ κόφσ̈τε̱-ι πληθ. κόφσ̈τε̱ρατε̱ ἴδ. κόπσ̈τ-ι καὶ κόφσ̈τε̱-ι πληθ. κόφσ̈τε̱ρατε̱ ἴδ. κόπσ̈τε̱-ι — κόφσ̈ε̱-α = μηρός, μηρίον.

κοφσ̈άρε̱τε̱ (Βεράτ.) πληθ. [ἴδ. κοφσ̈ε̱-α] καὶ ποτούρρετε̱ (γ) = τσ̈εdίκε̱τε̱ πρεj σ̈αjάκου, = ἀναξυρίδες.

κοφτό-όϊ (Ἀργυρ.) = κομμένον σιτάριον· [ἴδ. γραικ κόφτω = κόπτω].

κόχ̌ε̱-α (γ. τ.) πληθ. κόχ̌ε̱νατε̱ (γ) καὶ κόχ̌ε̱ρατε̱ (τ) = καιρός, ἐποχή. — μbε̱ τσ̈' do κόχ̌ε̱ = ἐν παντὶ καιρῷ. — κᾱμ κόχ̌ε̱ = εὐκαιρῶ σ' κᾱμ κόχ̌ε̱ = δὲν ευκαιρῶ· κόχ̌' ε μίρε̱ = καλοκαιρία· κόχ̌' ε κέκjε = κακοκαιρία· γjένj κόχ̌ε̱ = εὑρίσκω τὸν καιρόν, εὐκαιρίαν· νjε̱ κόχ̌ε̱ = κοινῶς μίαν φορά, κ' ἕνα καιρόν. — ι σ̈κόι κόχ̌α = παρήκμασεν, παρῆλθεν ἡ ἐποχή του. — με κόχ̌ε̱ = ἐγκαίρως. — πα κόχ̌ε̱ = ἀκαίρως. — πόλλι με κόχ̌ε̱ = ἐγέννησεν ἐγκαίρως. — πόλλι πα κόχ̌ε̱ = ἐγέννησεν ἀκαίρως. — νdε̱ κόχ̌ε̱ τε̱ dίτε̱σε̱ = ἐν ὥρᾳ ἡμέρας, νdε̱ κόχ̌ε̱ τε̱ νάτε̱σε̱ = ἐν ὥρᾳ νυκτός, ι έρδι κόχ̌α = ἦλθεν ἡ ἐποχή του. — νdε̱ κόχ̌ε τε̱ Φαραούνιτ = εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Φαραώ.

κόχ̌ο-jα (budi-Ἐλβασ.) ἴδ. κόχ̌ε̱-α.

κότσε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. κότσετε̱ ἴδ. γότσε̱-α (γ), καὶ κέδε-jα (Βεράτ.) = κοράσιον.

κότσ̈κε̱-α (τ) πληθ. κότσκατε̱ = κόσκε̱-α (τ) = ὀστοῦν.

κοτσ̈έκ-ου (Βεράτ.) νdερτούαρε̱ με πουρτέκα πε̱ρ τε̱ βένε̱ κjούμε̱σ̈τινε̱ bρένdα [Σλαυϊκ. κοφσ̈έκ = κιβωτὸς] (ἴσως ἐκ τοῦ κόσ̈-ι ἔπειτα κοτσέκ-ου ἀντὶ κοσ̈έκ-ου).

κοτσ̈ῖ-α (γ. bogdan) = ἅμαξα σκεπαστή.

κοτσ̈ιμάρε-jα πληθ. κοτσ̈ιμάρετε̱: κοινῶς κουκουνάρι, κόκjε πίσ̈ε̱ (γ) (Τουρκ. φε̱στίκ) (ἴσως ἐκ τοῦ κόκjε-jα καὶ Βλαχιστὶ μάρε = μεγάλη).

κοῦ: ἐπίρ. ἐρωτ. = ποῦ· κοῦ jέ; = ποῦ εἶσαι; κοῦ jέσ̈ε; = ποῦ ἤσουν; καὶ ἐπίρ. = κου-κουdο = ὅπου· κοῦ τε̱ dούασ̈ = ὅπου θέλεις· κουdό = ὁπουδήποτε· κουdό τε̱ βέτσ̈ = ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃς· καὶ κοῦ (γ) = τεκ (τ), τούκ (Σ).

κοῦ-νι (γ) πληθ. κούνj-τε̱ = κῶνος.

κοῦ-ja ('Ελβάσ.), γεν. κούσ̈ε̱, αἰτ. κούνε̱ ἴδ. κούα-όϊ.
κού-όϊ (τ) = ἡ κόρα τοῦ ψωμίου· καὶ κοῦε-όϊ (γ) συνῃρ. κου-ōϊ (γ)· ζοῦρι κούα = ἔπιασε κόραν (ἔκαμε κόραν).
κούαj ('Αργυρ.) ἴδ. κόj = ταγίζω (τὸ βρέφος).
κούαλεμ ('Αργυρ.) ἴδ. κοῦλεμ (γ).
κούαρρ: ('Αργυρ.) ἴδ. κορρ = θερίζω.
κουβε̱νdόj: ρ. οὐδ. = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.
κουβε̱νέσε̱-α: (budi) πληθ. κουβε̱νέσατε̱ = διορία, προθεσμία· ἴδ. (Κατηχ. budi σελ. 88, 120, 121, 124, 125).
κουβέν-dι (γ. τ. bogdan) πληθ. κουβένdετε̱ καὶ κουβίσε-jα πληθ. κουβίσετε̱ = συνομιλία, συνδιάλεξις· bένj κουβέντ = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.
κουbόj-όχ̌εμ = κοbόj-όχ̌εμ = κλέπτω.
κούδε̱ρε̱-α (τ) πληθ. κούδε̱ρατε̱ καὶ *κούθ-δι* (γ) [γραικ. γουδὶ] = ἄκμων. Παροιμία: τσὰ τε̱ τσ̈όκουτ ε τσά τε̱ κούδε̱ρε̱σε̱. = ἄλλοι τῆς σφύρας καὶ ἄλλοι τοῦ ἄκμονος· (ἐπὶ ἀσυμφωνίας, δηλ. ἀσύμφωνοι).
κούθ-δι = ἄκμων, 2) πιθάριον· κοὺθ γjάλjπι, κοὺθ κόσι [γραικ. γουδί].
κουdό = τέκ (τ), τούκ (Σ), κε̱ (γ. budi), κοῦ = ὅπου, ὁπουδήποτε. — κουdο τε̱ βέτσ̈ = ὅπου ἂν ὑπάγῃς. = τεκ τε̱ βετσ̈ (τ), τούκ τε̱ βέτσ̈ (Σ), κε̱ τε̱ βέτσ̈ (γ) = κου τε̱ βέτσ (γ) = κουdο κjε̱ τε̱ βέτσ̈ = ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃς.
κούερ (budi): ἐν τῇ φράσει πα κούερ = ἄνευ μέτρου.
κούε-όϊ (γ) — ἴδ. κούα-όϊ = ἡ κόρα (τοῦ ψωμιοῦ).
κούετ-ι (budi) = κοῦτ-ι (γ. τ.) πληθ. κοῦτ = πῆχυς.
κούζε-jα (Τυράν.) πληθ. κούζετε̱ = (Τουρκ. ταπσί).
κοΐσ-ίσ-ίσ ἢ κουjίσ (τ): ρ. οὐδ. = τε̱ λjέχ̌ουριτ' ε κjένιτ, (τε̱ κλjαρε̱τ' ε κjένιτ) κουρ ε ρρέχ̌ νjερί, νjε̱ φάρε̱ τε̱ κλjάρι με ζε̱ τε̱ χ̌όλε̱ (ὡσὰν κῖου, κίου) καὶ μεταφοριακῶς καὶ ἐπὶ τῶν νηπίων καὶ βρεφῶν ὅταν κλαίωσιν.
κούj: γεν. τοῦ κούσ̈ = τίς - τίνος· ἀντων. ἐρωτημ. καὶ ἀόρ. — καὶ (budi) = κούjναj = ὅστις - ἥτις. — τε̱ κούjιτ = τίνος, ποίου (budi).
κουjdέσ-ι: πληθ. κουjdέσε̱τε̱ = ἡ φροντίς, ἔγνοια. με κουjdέσ: ἐπίρ. = προσεκτικῶς.
κουjdέσεμ: ρ. οὐδ. = φροντίζω· καὶ κᾶμ κουjdέσ = φροντίζω.

κουjdεσ-τᾱρ-ι: πληθ. κουjdεστάρετε=φροντιστής, ἐπίτροπος· τὸ θηλ. κουjdεστάρε-jα: πληθ. κουjdεστάρετε.

κουjτίμ-ι = ἡ ἐνθύμησις· ἀντίθ. χαρρίμ-ι = λήθη.

κουjτόj: ρημ. ἐνεργ. = ἐνθυμοῦμαι, φέρω εἰς τὴν μνήμην τινά· κουjτόj τ' ιμάτ = ἐνθυμοῦμαι τὸν πατέρα μου· φράσις: κουjτό Ζότινε! = ἐνθυμήσου τὸν Θεόν! καὶ κουλjτόj. — 2) σημ. νομίζω ὡς τσ' κουjτόν τι; = τί νομίζεις σύ; [Λατ. cogito = σκέπτομαι].

κουjτόχεμ-όνεμ = ἐνθυμοῦμαι· ἀντίθ. χαρρόj. — ου κουjτούασε = ἐνθυμήθην. — μ' ου κουjτούα = ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου· καὶ με ρᾶ νdερ μεντ = ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου.

κουκάσ-έτ-έτ (Καβ.) ἴδ. κουκόj (Καβ.) = τσιτόνω.

κούκε-α ('Αρbερίσ̈τ) πληθ. κούκατε=κόκε-α (τ).

κούκε-α πληθ. κούκατε (Τυραν.) ἴδ. κομbίτσ̈-ι ('Ελβασ.). καὶ κουκοβίτσε-α (Τυράν.) καὶ κουκοβίτσ̈-ι (Τυράν.).

κούκλε-α πληθ. κούκλατε - ἡ κοῦκλα· (κουτσοῦνα κοινῶς).

κουκόj (Καβ.) ρ. ἐνερ. = μbούσ̈ πλjάσατ' ε βόζεσε με πελχούρε, καὶ κουκάσ-έτ-έτ, κουνjάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) κελκάσ-έτ-έτ (Περμέτ) ἀόρ. κελκάτα-ε-ι, μτχ. κελκάτουρε. — καὶ πακσέλj ('Ελβάσ.).

κουκοβάjε-α ('Ελβασ) πληθ. κουκουβάjατε = ἡ γλαῦξ-κός· καὶ κουκουβάjκε-α πληθ. ατε = κοινῶς ἡ κουκουβάϊα· κουκουβάτσε-α (Σ) πληθ. ατε, κουκουμάτσ̈ε-jα [κουκουμάτσ̈ε-jα] πληθ. κουκουμάτσ̈ετε. — κουκουμjάτσ̈κε-α (Βεράτ.) πληθ. κουκουμjάτσκατε· φουρουβέjκε-α (Βεράτ.) πληθ. ατε, φουρρουβέκjε-α (Περμετ.) πληθ. α-τε. — χερεκέκjε-jα (γεγ. Μαλεσία) ἐκ τοῦ χέρε-α = ἡ ὥρα· καὶ ε κέκjε = ἡ κακή· δηλ. ἡ προμηνύουσα τὴν κακὴν ὥραν κατὰ τὴν πρόληψιν.

κουκουβρίκj-ι = νdε μbάjτε νjερὶ νjε κόκjε βὲ duζέτ dίτ νdε γjῖτ, ε τε τσ̈έλjε ατί ζόγου κjε τε τσ̈έλjε ι θόνε κουκουβρίκj.

κουκούθ-δι = κάμπη μελανὴ προξενοῦσα ἐρεθισμὸν εἰς τὴν ἐπιδερμίδα, 2) εἶδος βρυκολάκου· ἴδ. λjουφγάτ-ι.

κουκουλόνεμ (τ) [γραικ. κουκουλόνομαι] ἴδ. πουλjίτεμ.

κουκουμάλj (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = χεθ περ κjίελ = ρίπτω ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἄνω. — κουκουμάλj γοῦρε = χεθ γοῦρε περπιένε, χεθ γοῦρε περ κjίελ.

κουκουμάλjθι (Καβ.) ἐπίρ = ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἄνω.

κουκουμάτσ̈ε-ja πληθ. κουκουμάτσ̈ετε̱ καὶ κουκουμάτσ̈κε̱-α (Βεράτ.) [κούκου-μάτσ̈ε-jα] = γλαῦξ-κός.

κούκj : ἐπίρ. = κόκκινον.

(ι) *κούκj-ι* πληθ. τε̱ κούκj-τε̱ = ἐρυθρός, κόκκινος. ε κούκjε-jα πληθ. τε̱ κούκjετε̱ = ἐρυθρά, κοκκίνη· τὸ οὐδ. τε̱ κούκjτε̱ = ἡ κοκκινάδα.

κούκj καὶ *νγούκj* ρημ. ἐνερ. = κοκκινίζω τι· τὸ παθ. κούκjεμ, νγούκjεμ = κοκκινίζομαι· καὶ τε̱ κούκjτ' ε μάθ (Ἐλβασ.) = νjῑ φάρε̱ λjούνγε.

κουκουμάλjε-ja (Ἐλβασ.) πληθ. κουκουμάλjετε̱ καὶ τούμbε jα (Ἐλδ.) πληθ. τούμbετε̱ [Ἑλλην. τύμβος] = ἡ πυραμὶς τοῦ ὄρους. — κουκουμάλjε-jα καὶ τούμbε-jα· καὶ κουλjουπῑ-α (Ἀργυρ.) = σωρός· πληθ. κουλjουπί-τε̱.

κουκjάλj-ι πληθ κουκjάλjε̱τε̱ = κοκκινωπὸς ἄνθρωπος. — *κουκjάλjε-ja* πληθ. κουκjάλjετε̱ θηλ. καὶ *κουκjάσ̈-ι* πληθ. κουκjάσ̈ετε̱ τὸ θηλ. — *κουκjάσ̈ε-ja* πληθ. κουκjάσ̈ετε̱. — καὶ κουκjε̱ρρίμ-ι (γ), κουκjε̱ρρίμε-jα πληθ. κουκjε̱ρρίμετε̱ (γ), κουκjουρρέμ-ι (Βεράτ.) θηλ. κουκjουρρέμε-jα πληθ. κουκjουρρέμετε̱.

κούκjετε̱ (Jacόβα) πληθ. τὰ δισάκκια (Τουρκ. χ̑εjbέ).

κούκjε̱λjε̱-α (Ἐλβασ.) (πληθ. ἄχρηστος) καὶ κούκjε̱λj-ι (Σ) ὄνομα περιληπτ. καὶ λjε̱νγjε̱ρε̱-α (Βεράτ.) = λjε̱νγου ι bε̱ρσ̈ῖβετ συλινjβετ.

κουκjε̱ρρίμ-ι (γ) ἀρσ. θηλ. κουκjε̱ρρίμε-jα ἴδ. κουκjάλj-ι· καὶ *κουκjουρρέμ-ι* (Βεράτ.) ἀρσ. κουκjουρρέμε-jα θηλ. = κοκκινωπός.

κουκjε̱ρρίτσ ρ. ἐνεργ. = ὑποκοκκινίζω· τὸ παθητ.

κουκjε̱ρρίτσεμ = ὑποκοκκινίζομαι.

κοῦλεμ (γ) ρ. οὐδ. = βήχομαι [κόλε̱-α] ἴδ. κούαλεμ (Ἀργ.).

κουλόj : ρημ. = διυλίζω, στραγγίζω· 2) στάζω, σταλάζω, λαγαρίζω· ἴδ. ρημ. σ̈τρύθ.

κουλόσ-ότ-ότ (τ) ρ. ἐνεργ. καὶ ἀμετάβ. = βόσκω.

κουλότασ-ι (τ) πληθ. κουλότασιτε̱ = βοσκὸς ἴδ. bαρῑ-ου.

κουλότε̱-α πληθ. κουλότατε̱ = ἡ βοσκή.

κουλόχ̑εμ : παθ. = διυλίζομαι, στραγγίζομαι, λαγαρίζομαι, τελειοποιοῦμαι· ἴδ. κουλόj.

(ι-ε-τε̱) *κουλούαρε̱* (τ), κουλούεμ καὶ κουλοῦμ (συνηρ.) (γ), μτχ. τοῦ κουλόj = στραγγισμένος.

(ι-ε-τε̱) *κουλούετε̱* καὶ κουλοῦτε̱ (γ) = ἐπίθ. = λαγαρός.

κουλούετε̨ καὶ συνηρ. κουλοῦτε̨ = ἐπίρ. = λαγαρῶς.
κουλούμ-ι (τ) πληθ. κουλούματε̨ = σωρὸς ἅλατος, πυραμίς.
κουλjάρ-ι πληθ. κουλjᾶρε̨τε̨ καὶ τεϐλίκ-ου (Ἀργυρ.) = κουλjάρ-ι τεϐλjέκ-ου = σίδηρος ἢ ξύλον κεκαμμένα εἰς γωνίαν ὡς κλάπα.
κουλόσ̈τρε̨-α (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ κουλόj] πληθ. κουλόσ̈τρατε̨ = πῖον, τὸ πρῶτον γάλα τῆς μητρὸς μετὰ τὴν γένναν (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων)· τὸ ὁποῖον δὲν πίνεται· μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται καλὸν καὶ πίνεται· ἴδ. ζ̈ε̨νκ-γου (Περμετ.).
κουλjάτσ̈-ι : πληθ. κουλjάτσ̈ε̨τε̨ = κουλούριον κοινῶς, 2) ἄζυμον ψωμί.
κουλjάτσ̈ : ἐπίρ. = κουλουριστά· ὡς: γjάρπε̨νι ρρῖ κουλjάτσ̈.
κούλjbε̨-α πληθ. κούλbατε̨ = εἶδος ἰχθύος.
κουλjέτε̨-α πληθ. κουλjέτατε̨ (γ. τ. bogdan) κοινῶς τὸ πουγγί, ἡ σακκοῦλα τῶν χρημάτων, προσέτι 500 γρόσια ὡς μία μονὰς θεωρουμένη· dú, τρι, κάτρε̨ κουλjέτα κτλ. = δύο, τρία, τέσσαρα πουγγιὰ κτλ. (Τουρκ. κjεσέ)· 2) κουλjέτα ε φουσ̈έκε̨βετ· ἴδ. φυσ̈εκόρεjα (Σ).
κουλjέτσ̈ε̨τε̨ πληθ. τοῦ κουλjάτσ̈-ι = ἄρτος ἄζυμος.
κουλjίνdρε̨-α πληθ. κουλjίνdρατε̨· ἴδ. κολε̨νdρε̨-α = κουλοῦρα.
κούλjμ-ι [Λατ. culmen], πληθ. κούλjμετε̨ καὶ κουλjμάρ-ι (Καϐ.) πληθ. κουλjμάρε̨τε̨, κουλμᾶρε-jα (Περμέτ.) πληθ. κουλμάρετε̨ = κορυφὴ οἰκίας ἢ κτιρίου κοινῶς ἡ τούρλα τῶν κεραμίδων.
κουλμάκ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. κουλμάκε̨τε̨ = τὸ σπάρτον· φυτὸν βλαστάνον παρὰ τοὺς ποταμοὺς ἢ τὰς λίμνας· καὶ ζ̈ούγε̨-α (γ) πληθ. ζ̈ούγατε̨. — πρέj κουλμάκου bένjε̨νε̨ σ̈πόρτα ε κανίστρα.
κουλουβέρ-ι (Χειμάρα) ἴδ. υλbέρ-ι (Ἐλϐασ.) = οὐράνιον τόξον.
κουλουμbρῖ-α (γ) πληθ. κουλουμbρῖτε̨· εἶδος δένδρου.
κουλjουφίσ̈κε̨-α πληθ. κουλουφίσ̈κατε̨ = φθίσις. — [συγκρ. ἑλλην. κολικός· Σλαυϊκ. κολίκ, Ρωσικὰ κολούχ = κολικόπονος].
κουλjπ-bι = εἶδος δένδρου ἀκάρπου· κουλjb' ι έγρε̨, κουλjb, ι bούτε̨.
κούλjπε̨ν-ι (γ) = χελιδών, καὶ χόρτος κοινῶς χελιδρονια καὶ κούλπε̨ρ-ι (τ) πληθ. κούλπε̨νιτε̨ καὶ κούλjπε̨ριτε̨ (τ).
κολjτσ̈έdρε̨-α (budi — bogdan — Τυραν.) πληθ. κουλjτσ̈έdρατε̨ καὶ κουλjσ̈έdρε̨-α (Σ) πληθ. κουλσ̈έdρατε̨ = κουτσ̈έdρε̨-α πληθ. α-τε̨ = δράκων· [ζῷον μυθολογικὸν] = ὄφις μετὰ ποδῶν πτερύγων καὶ κεράτων.

κουμbόj (γ) *κe̱μbόj* = κουδουνίζω, σημαίνω, ἠχῶ.— κe̱μbόνje̱νe̱ μάλjετe̱= γje̱μόjενe̱. — μe̱ κe̱μbόν βέσ̈ι = μe̱ τρινγe̱λῖν βέσ̈ι = κουδουνίζει τὸ αὐτί μου.

κουμbόνe̱-α (γ) πληθ. α-τe̱ καὶ κe̱μbόρe̱-α πληθ. α-τe̱ = κώδων, κοινῶς κουδοῦνι.

κουμbόνe̱ζe̱-α (γ) κe̱μbόρe̱ζe̱-α (τ) πληθ. α-τe̱· ὑποκορ. = τὸ κουδουνάκι (Τουρκ. ζίλjε).

κούμbουλe̱-α πληθ. κούμbουλατe̱ = δαμάσκηνον (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).

κουμέρκj-ι = τελώνιον· κουμερκjᾱρ-ι: πληθ. κουμερκjάρe̱τe̱ = τελώνης.

κουμῑ-α (γ), κουμίνe̱-α (τ) πληθ. κουμῑ-τe̱ (γ) κουμῑνατe̱ (τ), = ἡ κάμινος τῶν κεραμέων.

κούμπτρe̱-ι (γ. τ.) = ὁ ἀνάδοχος (ὁ βαπτίζων καὶ ὁ στεφανόνων· ἐν τῷ γάμῳ) κοινῶς κουμπάρος.

κούμπτρ-α ἀφηρ. ἑν. = ἡ κουμπαροσύνη.

κουνάτ-ι. κουνατόλ-ι = ὁ ἀνδράδελφος, κοινῶς κουνιάδος· (ἡ νύμφη ὀνομάζει κουνάτ τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀνδρός της).— ερ κουνᾶτ (γ) καὶ ιμ κουνάτ (τ) = ὁ ἀνδράδελφός μου. — υτ κουνᾶτ = ὁ ἀνδραδελφός σου, ι κουνάτι ὁ ἀνδράδελφός της.

κουνάτe̱-α πληθ. κουνάτατe̱ = ἡ ἀνδραδέλφη, ἡ κουνιάδα· έμε κουνάτe̱ (γ) καὶ ίμε κουνάτe̱ (τ) = ἡ ἀνδραδέλφη μου, jοτ κουνάτe̱ = ἡ ἀνδραδέλφη σου, ε κουνᾶτα = ἡ κουνάτα = ἡ ἀνδραδέλφη της.

κουνγάτe̱-α πληθ. κουνγάτατe̱ = ἡ μετάληψις, θεία κοινωνία.

κούνγe̱-α πληθ. κούνγατe̱ = τὸ ἱερὸν βῆμα.

κουνγῖμ-ι πληθ. κουνγῖμετe̱ = ἡ θεία κοινωνία.

κουνγόj: ρ. = κοινωνῶ, (ἄλλον).

κουνγόχe̱μ-όνεμ = μεταλαμβάνω, κοινωνῶ, λαμβάνω τὴν θείαν κοινωνίαν.

κούνd καὶ *κούνdι* (γ. bogdan) ἐπιρ. τόπου = εἴς τινα τόπον, κοινῶς πουθενά.— σ' dούκετe̱ κούνd (bogdan) = δὲν φαίνεται πουθενά.— καὶ γjακούνd, γjακούνdι (γ) ασγjακούν-ασγjιακούνdι (γ) = οὐδαμοῦ.

κουρe̱κούνd-κουρe̱κούνdι (Σ) = εἰς κανὲν μέρος.

κουνdαλjῖ-α (Ἀργυρ.) πληθ. κουνdαλῖτe̱ ἴδ. σ̈e̱ρρέγουλe̱-α (Σ).

κουνdαλjίσ: ρ. ἐνεργ. ἴδ. λjε̱κούντ. ρῆμα.
κουνdε̱ρμόνj (Βεράτ.) = βρομῶ τινά· με̱ κουνdε̱ρμόϊ = με̱ κjέλjbι.
κούνdρα (γ. budi-bogdan) πρόθεσις = κατά· καὶ κούνdρε̱ (γ) κόνdρα (τ), κόνdρε̱ (τ). κούνdρε̱ μέjε, κούνdρε̱ τέjε, κούνdρε̱ ατί, κούνdρε̱ νέσ̈, jούσ̈, ατύνε, = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.— κούνdρε̱ ανε̱μίκουτ = κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. 2) ἐπιρ. = ἐναντίως, ἐναντίον· φλjετ κούνdρε̱ = ὁμιλεῖ ἐναντίον.
κούνdρε̱-γjύκjε̱σι: πληθ. κούνdρε̱-γjύκε̱σιτε̱ = ἀντίδικος.
κουνdρέj (γ) ἐπίρ. = ἀντικρύ, ἀπέναντι (Τουρκ. καρσϊ) καὶ κουνdρέκj (τ), κουνdρούελ (γ. bogdan), πε̱ρ-κουνdρέj (γ).—κουνdρούελ ὅτε̱πίσε̱ = κουνdρέj ὅτε̱πίσε̱ = κουνdρέκj ὅτε̱πίσε̱ = πε̱ρ κουνdρέj ὅτε̱πίσε̱ = ἀπέναντι τῆς οἰκίας.
κουνdρε̱στᾶρ-ι (budi, bogdan) πληθ. κουνdρε̱στάρε̱τε̱· κουνdρε̱στάρε-jα πληθ. κουνdρε̱στάρετε̱ (θηλ.) = ἐναντίος, ἀντίπαλος.
κουνdρε̱στίj-α (budi) πληθ. κουνdρε̱στίj-τε̱ = ἀντίθετα πράγματα.
κουνdρε̱στόνj (budi, bogdan) (μετὰ γεν) = ἀνθίσταμαί τινι, ἐναντιόνομαι, ἀντιτείνω, dαλj κούνdρε̱ (γ) = ι κουνdρε̱στόνj ατῖ = ι dάλj κούνdρε̱ ατῖ.
κούνdρε̱-φιάλjε̱-α πληθ. κούνdρε̱ φιάλjε̱τε̱ = ἀντιλογία.
κούνdρε̱-φόρμε̱-α πληθ. κούνdρε̱-φόρματε̱ = ἀντίτυπον.
κουνdροῦελ (bogdan) ἐπίρ. = κουνdρέj - κουνdρέκj.
κουνε̱ρόνj (budi) ἴδ. κουνορε̱ζόj (γ), κουνερόνεμ· ἴδ. κουνορε̱ζόχ̌εμ (γ).
κουνίχ̌-ου (Ἀλβανο-Σικελικὸν) = καὶ χ̌αρμούσ̈-ι = κε̱λjύσ̈' ι κουνίχ̌ουτ.
κουνόρε̱-α (γ) πληθ κουνόρατε̱ = στέφανος, καὶ κουρόρε̱-α (τ) = στέφανος, διάδημα, στέμμα, [Ἑλλην. κορωνὶς - Λατ. corona]. κουρόρ' ε πάρε̱ = πρῶτος γάμος, κουνόρ' ε dῦτε̱ = δεύτερος γάμος, κουρόρ' ε τρέτε̱ = τρίτος γάμος. — γρούα με̱ κουρόρε̱ = νόμιμος γυνή.— γρούα πα κουνόρε = παλλακίς. — βε̱ κουνόρε̱ ἢ ὅτίε κουνόρε̱ = στέφω, στεφανῶ (ἐπὶ τελετῆς γάμου).
κουνορε̱ζόj (γ) = στέφω, στεφανόνω, τὸ παθ. κουνορε̱ζόχ̌εμ· καὶ κουρορε̱ζόνj-όμεμ (τ).
κουνjάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) ἴδ. κουκόj (Καβάjα).
κουνjόj (Τυράν.) [κοῦ-νι] ρ. ἐνεργ. = νγούλj κούννε̱ θέσιτ.

BKSH

κουπάτσ-ι = κλειδοπίνακον.

κούπε̱-α πληθ. κούπατε̱ [Λατ. cupa, Ἑλλην. κύπ-ελλον] = ποτήριον, κοινῶς ἡ κούπα, 2) πιάτο βαθύ.

κουπῑ-α πληθ. κουπίτε̱ = κώπη, τὸ κουπί.

κουπίσ (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. (Γραικ. λέξις) = τραβῶ κουπὶ (εἰς τὸ καΐκι) ἴδ. βοζίσ-ίτ-ίτ (Σ).

κούρ : προθ. = ὅταν, ὁπόταν, ὅτε.

κουρκούσ̈ καὶ *κουρκούσ̈ι* (Σ) = οὐδεὶς οὐδεμία· γεν. κουρκούϊj = οὐδενὸς οὐδεμιᾶς· δοτ κουρκούϊj = οὐδενὶ οὐδεμιᾷ, αἰτ. κουρκένd = οὐδένα, οὐδεμίαν· καὶ ὀνομ. ασκούσ̈ ασκούσ̈ι, γεν. ασκούϊj, δοτ. ασκούϊj, αἰτ. ασκε̱νd· ἴδ. καὶ ασνdονjε̱-ασνjερί.

κούπε̱-α : κούπ' ε κρέσε̱ = κάφκε̱-α, τσ̈άτσ̈κε̱-α.

κούρε̱ : προθ. = ὅταν, ὁπόταν, ὅτε : κjε̱ κούρε̱ (τ) = ἀφ' ὅτου, κjι κούρε̱ (γ), τσ̈ε̱ κούρε̱ (Σ) καὶ κjε̱ κούρσε = κjι κούρε̱ σε, τσ̈ε̱ κούρε̱ σε· ὡς κjε̱ κούρε̱ σε bε̱ρε κε̱τε̱ πούνε̱ (τ) = κjι κούρε̱ σε bε̱ρε κε̱τε̱ πούνε̱ (γ) = ἀφ' ὅτου ἔκαμες τοῦτο.

κουπε̱τόνj (τ) ρ. = καταλαμβάνω, ἐννοῶ· καὶ κουπτόνj [Λατ. capio] = μάρρ βέσ̈ (γ.τ) = μάρρ βέσ̈τ (γ) = μανθάνω ἀπὸ ἄλλους.

κούραζε̱-α (Τυράν.), κούρε̱-α (Καβ. Τυρ. Κρούjα), κόρ-ι (budi) = σειρά, ἀράδα (Τουρκ. νοbέτ). σ' ι έπσ̈ινε̱ κούρε̱ = σ' ι έπσ̈ινε̱ νοbέτ. ι έρθ κόρι (budi) = τοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα. με κούρε̱ (Τυράν.) ἐπίρ. = μὲ τὴν ἀράδα, (με νοbέτ) [μίαν φορὰν ἐγὼ καὶ μίαν φορὰν ἐσύ].

κουρβᾱρ-ι : πληθ. κουρβάρε̱τε̱ [λέξις Σλαυϊκὴ] = πόρνος· ἴδ. νdῡνε̱σ-ι (γ), νdῡρε̱σ-ι (τ).

κούρβε̱-α πληθ. κούρβατε̱ = πόρνη.

κουρβε̱νῑ α (γ) = κουρβε̱ρῑ-α (τ), πληθ. ῑ-τε̱ = πορνεία· ἴδ. νdυνε̱σί-α (γ), καὶ νdυρε̱σῑ-α (τ).

κουρβε̱νόj (γ), κουρβε̱ρόνj (τ) = πορνεύω.

κουρβε̱νίσ̈τ (γ) = κουρβερίσ̈τ (τ) = πορνικῶς.

κουρdό ἐπίρ. = πάντοτε, ὅποτε· κε̱jό πούνε̱ bε̱νετε̱ κουρdό = τοῦτο γίνεται πάντοτε.

κούρ : ἐπίρ. = πότε ; κούρ έρδε = πότε ἦλθες ;

κούρθ-ι (Σ) δοκάν-ι (τ) = παγὶς-ίδος.

BIKSH

κορίτουρε̱ (τ) ἐν τῇ φράσει: δε̄ου ε̱ϊτε̱ κορίτουρε̱ πε̱ρ ούjε̱: κουρ θάχ̱ετε̱ δε̄ου νγα τε̱ πα ρένε̱τ' ε ϊίουτ.

κουρκένd (Σ) αἰτ. τοῦ κουρκούϊ (Σ) ἤ γεν. κουρκούjτ.

κουρκούνd (Σ) κουρκούνdι = πουθενά· ἴδ. ασγjακούνd-ασγjακούνd-ι.

κούρμ-ι [γραικ. κορμί, Ἑλλην. κορμὸς] = τὸ σῶμα· 2) ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου.

κουρσᾶρ-ι πληθ. κουρσάρε̱τε̱· ἴδ. κουσάρ-ι.

κουρσέj καὶ *κουρτσέj* (τ) = φείδομαι· ὡς κουρσέj παράτε̱ = φείδομαι τῶν χρημάτων.

κουρσε̱ρῖ-α ἴδ. κουσε̱ρῖ-α. — κουρσε̱ρίϊτ = κουσερίϊτ. — κουρσε̱ρόj = κουσε̱ρόνj.

κουρσέχ̱εμ, κουρτσέχ̱εμ· παθ. φείδομαι, κάμνω οἰκονομίαν.

κουρσίμ-ι καὶ *κουρτσίμ-ι* = φειδωλία, οἰκονομία· πα κουρσίμ: ἐπίρ. = ἀφειδῶς. — με κουρσίμ τε̱ μαθ = μετὰ μεγάλης οἰκονομίας.

κουρσιμταρ-ι πληθ. κουρσιμτάρε̱τε̱· θηλ. κουρσιμτᾶρε-jα πληθ. κουρσιμτάρε̱τε̱ = φειδωλός-ή· οἰκονόμος.

κουρτίνε̱-α πληθ. κουρτίνατε̱ [Λατ. curtina) = τὸ παραπέτασμα (Τουρκ, περdέ).

κουρτούκ-ου (Μάτια) πληθ. κουρτούκjε̱τε̱ = μίσερι ι πα πρέρε̱ νd' ἄρε̱τ, στε̱ πρῖτετ ε τε̱ ϊκόκjετε̱ ι θόνε̱ μίσε̱ρ.

κούρραj (budi — bogdan) = κούρρε̱ ἐπιρ. = ποτέ, οὐδέποτε· ασκούρρε̱ = οὐδέποτε, ασκούρρε̱ νdο νjε̱ χ̱έρε̱ = οὐδέποτε.

κουρρίσ-ζι [ρημ. κουρρούτ] καὶ ϊπίνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ = ἡ ράχη· κουρρίζι ι μάλjιτ = ἡ ράχη τοῦ βουνοῦ.

κουρρίσ-dάλjε̱-ι ἀρσ. κουρρίσ-dάλjε̱-α θηλ. = καμπούρης.

κουρρούσ-ούσ-ούσ· ρ. ἐνερ. σκύπτω τινα, κάμνω νὰ σκύψῃ· ἀόρ. κουρρούσα-ε-ι μετοχ. κουρρούσε̱ καὶ κουρρούσουνε̱ [συγκρ. κυρτὸς] ἴδ. κουρρσ-ζι. — τὸ μέσον = κουρρούσεμ = σκύπτω ἐγώ.

κουσε̱ρί-α (τ. budi) πληθ. κουσε̱ρίτε̱ = ληστεία· ἐκ τοῦ κουσσάρ-ι κουσάρε̱τε̱ = ληστής [Ἰταλ. cossaro].

κουσε̱ρίϊτ = κουρσε̱ρίϊτ = ληστρικῶς.

κουσε̱ρόνj = κουρσε̱ρόνj = ληστεύω.

κουσί-α πληθ. κουσῖτε̱ = τὸ κουσὶ (κοινῶς) (χάλκινον ἀγγεῖον).

κούσπουλ-ι = ἀνάπηρος, παράλυτος [τουρκ. γjυτρύμ].

BKSH

κουσ̈ : ἀντων. ἐρωτ. (γεν. ἀρσ. καὶ θηλ.) Ὀν κουσ̈ = τίς; γεν. κουjτ= τίνος, δοτ. κουjτ = τίνι, αἰτ. κᾰ (γ) καὶ κε̱ (τ) = ὁ πληθ. ἀριθ. λείπει).

κουσ̈ : Ἀντων ἀναφορικὴ [Λατ. qui, quis] (γέν. ἀρσ. καὶ θηλ.) Ὀνομ. κουσ̈ = ὅστις — ἥτις, γεν. κουjτ = οὕτινος ἧστινος, δοτ. κουjτ = ᾧτινι, ᾗτινι αἰτ. κᾰ (γ) καὶ κε̱ (τ) ὅντινα, ἥντινα.

κουσ̈ρῑν ι (γ), κουσ̈ρῑ - ρι (τ) πληθ. κουσρίντε̱ = ἐξάδελφος. — ιμ κουσ̈ρί, υτ κουσρῑ, ι κουσ̈ρῑνι καὶ ι κουσ̈ρῑρι = ὁ ἐξάδελφός μου, σου, αὐτοῦ. — έμε κουσ̈ρῑνε̱ καὶ ίμε κουσ̈ρίρε̱, jοτ κουσρίνε̱ καὶ jοτ κουσρίρε̱, ε κουσρῑνα καὶ ε κουσρίρα = ἡ ἐξαδέλφη μου, σου, αὐτοῦ· κουσ̈ρῑν' ι πάρε̱= πρῶτος ἐξάδελφος, κουσ̈ρίν' ι dύτε̱ = δεύτερος ἐξάδελφος, κουσ̈ρῑν' ι τρίτε̱ = τρίτος ἐξάδελφος.

κουσ̈ρίνε̱-α (γ), κουσ̈ρίρε̱ - α (τ) πληθ. κουσ̈ρίνατε̱ — κουσ̈ρίρατε̱ = ἡ ἐξαδέλφη.

κούσ̈τ-ι (Σ. — Τυραν. - Κροῦjα) = τάξιμον εἰς τὰ θεῖα· καὶ κούσ̈τρε̱ - α (τ), κουσ̈τίμ-ι (budi, Σ - γ.) (Ἰταλ. voto, Τουρκ. καούλ). — ε λjίδιμ με καούλ.

κουσ̈τίμ-ι (budi Σ. γ.) = τὸ τάξιμον εἰς τὰ ἱερά, εἰς τὰ θεῖα· καὶ κᾰμ bᾰμ κουσ̈τ = ἔταξα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἢ εἰς πρᾶξιν θρησκευτικήν.

κουσ̈τόνεμ-όχεμ (budi) (συντασ. μετὰ γεν.). — ι κουσ̈τόνεμ Τινε̱ζότ (budi) = κάμνω τάξιμον εἰς τὸν θεόν.

κουστόνj (γ) [Λατ. costo — are] = κωστίζω, τιμῶμαι· ἴδ. βε̱λjέj, βε̱jέj, κε̱νdρόj, bένj. — σα κουσ̈τόν κέjό γjᾰ; = πόσον, τιμᾶται, ἀξίζει, κωστίζει τοῦτο τὸ πρᾶγμα;

κουσ̈τρε̱ (τ) = κούσ̈τ-ι = τάξιμον.

κουτ : — ἐπιφώνημα (ἐπὶ σκύλων) λέγουσι κούτ! κούτ! κούρ νdιέλε̱νε̱ κjέντε̱.

κουτ-ι = πῆχυς πληθ. κούτ.

κούτε̱-α καὶ κούτσε̱-α πληθ. α-τε̱ = σκύλαξ, κουτάβι τοῦ σκυλιοῦ κοινῶς.

κουτουλjίσ (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. ἴδ. ρρουκουλέj.

κουτουλjίσ̈τε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κουτουλjίσ̈τατε̱ = τὸ γουδὶ (κυρίως ξύλινον).

κουτουρίσ : ρημ. ? ? ? = συμπεραίνω, εἰκάζω.

κουτουρτσ̈ί-ου ? ? ? = εἰκοτολόγος, ὁ ὁμιλῶν κατ' εἰκασίαν.

BKSH

κουτρόβε-ja: πληθ. κουτρόβετε̱. ἴδ. ὄτᾱμε̱-α.
κουτροβαdὅί-ου (Τυραν.) (μὲ κατάληξιν Τουρκ.) ἴδ. ὄτε̱μbᾱρ-ι (τ).
κουφῖ-νι (γ) πληθ. κουφίνjτε̱ = σύνορον, μεθόριον βε̱ κουφῖ = ὁροθετῶ.
κουφόμε̱-α, γουφόμε̱-α πληθ. α-τε̱ κοῦφος, κούφιος τόπος, 2) τὸ πτῶμα νεκροῦ (ὡς κούφιον ἄνευ ψυχῆς) ἴδ. κέρμε̱-α καὶ κουρμ-ι ἢ τρούπ-ι = τὸ σῶμα (τοῦ ζῶντος).
κούχ̱εμ (γ) ρ. οὐδ. = συγκαίομαι (κοινῶς). — μίὅτ' ε φόὅνjε̱σε̱ κούχ̱ετε̱ = τὰ κρέατα τοῦ βρέφους συγκαίονται.
κουdσόj (γ) ἴδ. κουτσόνj = τολμῶ.
κουdσίμ-ι = κουτσίμ-ι = τόλμη.
κούτσε̱-α (Σ) = κούτε̱-α πληθ. κούτσατε̱.
κούτσ-κε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κούτσ-κατε̱ = ἀγγεῖόν τι μὲ χεροῦλι.
κουdσίμ-ι = τόλμη πληθ. ε-τε̱ καὶ γουτσίμ-ι, γουdσίμ-ι.
κουτσιμτᾶρ-ι πληθ. κουτσιμτάρετε̱ = τολμηρός.
κουτσιμτάρε-ja πληθ. κουτσιμτάρετε̱ = τολμηρά· καὶ κουdσιμτάρ-ι, γουτσιμτάρ-ι, γουdσιμτᾶρ-ι πληθ. ε-τε̱.
κουτσόνj (budi), κουdσόj (γ), γουτσόj (τ) γουdσόj (γ), γε̱ζὸj (Τυρ.) (γάσ-ζι) = τολμῶ [γραικ. κουτάω] κουτσόνj ε bάνj ζέμε̱ρε̱ (budi) = τολμῶ. — σ' κουτσόνj τε̱ bένjε̱ φάρε̱ γjέjε = σ' γε̱ζόν με bᾱμ φάρε̱ γjᾱjε (Τυρ.) = δὲν τολμᾷ νὰ κάμῃ τίποτε.
κούτὅ ἐπιφώνημ. (ἐπὶ σκύλων) ὅταν διώχνουσι τοὺς σκύλους (Τουρκ. ὅὅτ).
κράλj-ι πληθ κράλjατε̱ (γ) καὶ κράλjετε̱ (τ) = βασιλεὺς ἴδ. ρίγε̱-α, μbρέτι-ι.
κρακουρίνε̱-α πληθ. κρακουρίνατε̱ ἴδ. καρκουρίνε̱-α.
κράνdε-ja πληθ. κράνdετε̱ = πλjάτὅ-κε̱-α καὶ κράνdejε-jα (Σ), κρένdε-jα (Περμέτ.), νjῖ τσόπε̱ dροῦνι. — dέγα dροῦρι πρέρα με γέθε. ἴδ. καρθῖ-α (Ἐλβασ.) ὅκάρπε̱-α.
κράνθ-ι (γ) = γjέθε τε̱ βόγελjα κjε̱ τσέλj dροῦνι, α αjὸ γέθεjα ε βόγε̱λjε̱ ποσᾱ dέλj πρὲj σῦθιτ.
κραουτύρε̱-α (budi) πληθ. κραουτύρατε̱ ἴδ. κρεατύρε̱-α.
κριέσε̱-α πληθ. κριέσατε̱ = πλάσις.
κράπ-ι (Σ) πληθ. κράπατε̱ = εἶδος ἰχθύος.
κρασίτ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) ρ. = κλαδεύω· καὶ κραστίτ-ίτ-ίτ. (Περμέτ.) ἀορ. κρασίτα, μετχ. κρασίτουρε̱. — τὸ παθ. κρασίτεμ, κραστίτεμ (Περμ).

κρασταβέτσ-ι πληθ. κρασταβέτσατε̱. ἴδ. καστραβέτσ-ι = ἀγγοῦρι.

κραšόj (γ) = παραβάλλω, συγκρίνω.

κράχ̌-ου (τ. bogdan) πληθ. κράχ̌ετε̱. — καὶ κράχ̌-ι (Σ) πληθ. κράχ̌ατε̱ = βραχίων. — ι απ κραχ̌ = τὸν ὑποστηρίζω, τὸν βοηθῶ. — ι dάλj κράχ̌ = τὸν ὑπερασπίζομαι. — κᾶμ κραχ̌ = ἔχω προστασίαν· προστατεύομαι κοινῶς ἔχω πλάτην. — ε μάρ̱ρ̱ vdε̱ κράχ̌ε̱ = τὸν σηκόνω εἰς τοὺς βραχίονας. — vjε̱ κραχ̌ bᾱρ̱ = σᾶ bαρ̱ μὲρ̱ρ̱ κράχ̌ου. 2) κράχ̌-ου = πτέρυξ-γος καὶ φλjέτε̱-α (γ) = ἡ πτέρυξ.

κράχ̌α-θάτρ̱ε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. κράχ̌α-θάτρ̱ατε̱ = εἶδος ἱέρακος λίαν ἰσχυροῦ ὅστις συνήθως σκοτόνει τὰ πτηνὰ κτυπῶν διὰ τῶν πτερύγων, vjε̱ φάρ̱ε̱ σκjιφτέρι κjι ι κᾶ κράχ̌ατε̱ ποσὶ θάd̤ε̱ κραχ̌αθραdρα ι βρ̱ὲτ ζόκjτε̱ με κράχ̌α εδε ι χ̌α, πο σκjιφτέρι ι ζὲ ζόκjτε̱ φλjουτουρίμθι με θόvj εδὲ ι vdούκ με σκjούπιvε̱.

κράχ̌αv-ι καὶ *κράχ̌ε̱v-ι* (γ), κρ̱έχ̌ε̱ρ̱-ι (τ) = τὸ κτένι.

κραχ̌αvοῦερ-όρι (γ) [κράχ̌αv-ι] = τὸ στῆθος. — καὶ κραχ̌αvοῦρ-όρι (συνηρ. γ), κραχ̌ε̱vοῦερ-όρι (bogdan κράχ̌ε̱v-ι) κραχ̌ε̱vούρ-όρι (συνηρ.) κραχ̌ε̱ρ̱ούαρ-όρι [κρέχ̌ε̱ρ̱-ι] πληθ. κραχ̌αvέρ̱ε̱τε̱, κραχ̌εvόρ̱ε̱τε̱ (γ), κραχ̌ερόρ̱ε̱τε̱ (τ).

κραχ̌αšόj (Τυρ.-Καβ.) ρ. ἐνερ. = βὲ κρ̱άχ̌α με κράχ̌α· dο με θένε̱ bὰj σιvjιvjί (= παραβάλλω [μεταφορ̱.]).

κρ̱εατύρ̱ε̱-α (budi-bogdan) πληθ. κρεατόρατε̱ = πλάσμα καὶ κριετύρ̱ε̱-α (γ), κρίεσε̱-α (γ) = πλάσις, δημιούργημα.

κρέδεμ (Βεράτ.) καὶ κρίδεμ, ζ̌ύτεμ (γ) = βουτῶ (ἐγώ).

κρέθ καὶ ζ̌ύσ-ύτ-ύτ (γ) = βουτῶ ἄλλον.

κρέjτ (Dίβρα-Τετόβα) = κρύε-κε̱πούτε̱ (Σ), = φάρε (τ) = ὁλοτελῶς, παντελῶς, ὅλως διόλου (κοινῶς).

κρεμαστᾶρ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. κρεμαστάρ̱ετε̱ [Ἑλλην. κρεμαστήριον] ἴδ. βαργόρ-ι βαργούε-ονι (Σ).

κρ̱εμῖλ-ι (τ) πληθ. κρ̱εμίjτε̱ ἴδ. κερμῖλ-ι = κοχλίας.

(ε) *κρέμτε-jα* (τ) = τε̱ κρέμτετε̱ = φέστε̱-α πληθ. φέστατε̱ = ἑορτή. dίτ᾿ε κρέμτε = ἑορτάσιμος ἡμέρα ἀντίθ. dίτε̱ πουvε̱τόρε.

κρ̱εμτόvj (τ) ρ. = ἑορτάζω καὶ φεστόj (Σ. γεγ.)

κρεvάjε-jα (γ) πληθ. κρεvάjετε̱ = τὸ ἐπάνω μέρος τόπου τινός, τὸ ἐκ τῆς κεφαλῆς μέρος τόπου τινός.

BKSH

κρένdε-ϳα (Περμέτ.) πληθ. κρένdετε̱ = κράνdε-ϳα = γϳέθε-ϳα

κρέπ-ι (Μιρεdίτα) ἴδ. ὂκρέπ-ι.

κρε̱πίϳ ρημ. [κρύπε̱-α] καὶ κε̱ρπίϳ = τρώγω μεζελίκια διὰ νὰ πίνω τὸ κρασί. — μεσ. κρε̱πίτεμ, κε̱ρπίτεμ.

κρέρε̱-τε̱ (Περμέτ.) ἴδ. δρῖ-α (Ἀργυρ.) = κλήματα.

κρεὂμόϳ = νηστεύω.

κρεὂμόνϳ (budi) ρ. ἐνερ. = χρίω τινά· καὶ βοϳόϳ (Σ) = λαδόνω.

κρεὂμόνεμ (budi) βοϳόχεμ (Σ) παθ. τοῦ προηγ.

(τε̱) *κρεὂμούεμ-ιτε̱* = τὸ χρῖσμα.

κρέὂε̱-α (τ) πληθ. κρέὂατε̱ κρέφὂε̱-α (Βεράτ) ἴδ. κρέὂτε̱-α = θρίξ.

κρέὂε̱με̱τε̱ (γ) ἴδ. κε̱ρέσε̱με̱τε̱ καὶ κρεὂμε̱τε̱· μbᾶ κε̱ρέὂμε̱ = νηστεύω.

κρεὂε̱μόρε-ϳα· ἴδ. κε̱ρεὂε̱μόρε-ϳα· πληθ. κρεὂμόρετε̱ = σαρακοστιανός.

κρεὂπε̱ρόνϳ (τ) ρ. ἐνερ. = νγρέχ̱ κϳίμετε̱ σί μάτσεϳα α σι κϳένι, ὅταν θυμόνωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν. — τό μεσ. κρεὂπε̱ρόνεμ.

κρέὂτε̱-α = κϳίμε τ' αὂπε̱ρα σι τε̱ dέρριτ. — σί κρέὂτ' ε γϳέλϳιτ dέτιτ κϳε̱ κά νdε̱ γούὂε̱τ· 2) ἡ ξύστρα τοῦ ἀλόγου μὲ τὴν ὁποίαν ξύουν τὸ ἄλογον. — καὶ κρεφὂε̱-α (Βεράτ.) κρέὂε̱-α (τ). — κρέὂτ' ε θῖουτ, κρέὂτ' ε γϳέλϳιτ dέτιτ, κρεὂτ' ε πράσιτ' κρέὂτ' ε κϳέπε̱σε̱ κ.τ.λ.

(ι-ε) *κρέὂτενε̱-ι-α* καὶ *κρε̱ὂτρέρε̱-ι α* (τ) ἴδ. γε̱ὂτένε̱ (γ), γε̱στέρε̱ (τ).

κρε̱ὂτε̱νίμ (γ), κρε̱ὂτε̱ρίμ (τ) = χριστιανισμός.

κρέφ· ρ. (γ) ἴδ. κρεχ̱ ρ. = κτενίζω.

κρέφὂε̱-α ἴδ. κρέὂτε̱-α = τραχεῖα θρίξ, γουρουνότριχα.

κρέχ̱ (γ. τ.) = κτενίζω [συγκρ. κλώθω].

κρέχερ-ι (τ) ἴδ. κράχεν-ι (γ) = κτένι.

κρετσάσ-έτ-έτ = ἴδ. κε̱ρτσάσ-έτ-έτ ρ. = κροτῶ.

κριέσε̱-α πληθ. κριέσατε̱ [κριόϳ] (γ) = δημιούργημα πλάσις, γένεσις.

κριεσε̱τάρ-άρι πληθ. άρε̱-τε̱ ἀρσ. (γ) = δημιουργὸς πλάστης. — κριεσε̱τάρε-ϳα πληθ. άρε̱-τε̱ θηλ. καὶ κριετάρ-άρι ἀρσ. κριετάρε-ϳα θηλ. (γ), καὶ κριούεσ-ι (budi, bogdan — γεγ.) πληθ. κριούεσιτε̱.

κρίθμε̱-α (Τυραν.) πληθ. κρίθματε̱ καὶ κλϳίθμε̱-α πληθ κλϳίθματε̱ = κραυγή.

κρίνε̱-α πληθ. κρίνατε̱ = τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν· κρίν ε bλϳέτε̱σε̱ ρά μbε̱ dροῦτ = τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δένδρου.

κριούεσ-ι (budi — bogdan — γεγ.) πληθ. κριούεσιτε̱ = κριετάρ-ι.

κριόϳ-όνϳ (γ. budi — bogdan) = δημιουργῶ, πλάττω. — παθ. κριόχ̧εμ-όνεμ· δημιουργοῦμαι, πλάττομαι· ἐν τῇ φράσει μος ου κριόφτε̱ ι κε̱τίλε̱ νjερῑ = νὰ μὴ δημιουργηθῇ τοιοῦτος ἄνθρωπος (ἐννοεῖται κακός).

κρίπ-ι (bogdan) = φλjόκ-ου ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς· με κρίπ ρρούεμ = μὲ ξυρισμένα μαλλιά, νγρέ πε̱ρ κρίπ (bogdan) = νγρὲ πὲρ φλjόκε̱σ̈ = τὸν σηκόνω ἀπὸ τὰ μαλλιά, δηλ. ἀπὸ τὴν κόμην.

κριπ-ζῑ-ου: πληθ. κρίπ-ζέστε̱· κριπ-ζέζε̱-α θηλ. κρίπε̱-α (τ) ἴδ. κρύπε̱-α (γ) = ἅλας, ἁλάτι.

κρίπ: (τ) ρημ. ἴδ. κρυπ (γ) ρ. = ἁλατίζω.

κριπε̱σόϳ (τ) ρ. ἴδ. κρυπε̱σόϳ (γ) ρ. καὶ κριπόϳ = κρύπ ρ. = ἁλατίζω.

κρίπεμ = κρύπεμ, κριπε̱σόνεμ = κρυπε̱σόχ̧εμ κριπόνεμ ἴδ. κρίπεμ ἴδ. κρύπεμ. = ἁλατίζομαι.

κριπε̱σίρε̱-α (τ) ἴδ. σ̈ε̱λίρε̱-α (τ) καὶ σ̈ελίνε̱-α (γ) = ἁρμύρα.

κρίσ-ίσ-ίσ: ρ. κοινῶς ραγίζω· ὡς κρίσι κjέλjκjεjα ἐρράγισε τὸ γυαλὶ κοινῶς· 2) κρίσ = κροτῶ, κάμνω κρότον κρίσι πούσ̈κα = ἐπυρσοκρότησε τὸ πυροβόλον· ἔκαμε κρότον τὸ πυροβόλον· ἀόρ. κρίσα-ε-ι· μετοχ. κρίσε̱, κρίσουνε̱ (γ), κρίσουρε̱ (τ).

κρίσε̱-α πληθ. κρίσατε̱ = ράγισμα κοινῶς κρίσμε̱-α πληθ. κρίσματε̱ = κρότος.

κρίφεμ (γ) παθ. τοῦ ρ. κρέφ. (γ) κρίχ̧εμ (τ. γ. Σ.) μεσ. ρ. = κτενίζομαι.

κρίτσμε̱-α πληθ. κρίτσματε̱ = κρίσμε̱-α = κρότος.

κρόενετε̱ (budi) πληθ. τοῦ κρούα-όϊ = αἱ βρύσεις.

κρόμε̱-α πληθ. κρόματε̱ = ἡ λέπρα καὶ σβέbε-jα [ἴδ. κρούαj] ἴδ. στρόκε̱-α.

κρομόσεμ = με̱ dέλj κρόμα : (Σ) = λεπριάζω.

κρομόσ-ζι (γ) καὶ *κρομόσ̈-ι* = αὐ κjι κᾱ κρόμε̱νε̱ = λεπρός.

κρονγῑλ-ι (Περμέτ.) πληθ. κρονγjίjτε̱ = βάργετ ε άκουλιτ κjε̱ βάρενε̱ νε̱ πε̱ρ τιέγουλατ = κρύσταλλα.

κρότσ̈-ι (Ἀργυρ.) πληθ. κρότσ̈ετε̱ ἴδ. κε̱ρρίτσ̈-ι (Βεράτ.) = πῶλος ὄνου.

Κροῦ-jα γεν. Κροῦσε̱, αἰτ. Κροῦνε̱ = πόλις τῆς Ἀλβανίας ἡ πατρὶς τοῦ Σκενδὲρ μπεη· ἡ Κρόϊα.

κροῦα-όϊ = βρύσις, πληθ. κρόνjτε̱ = βρύσις. κρουνός· καὶ κρούε-οϊ πληθ. κρόνjτε̱ καὶ κροένετε̱ (budi), κροῦ-οϊ (συνηρ.) πληθ. κρόνjτε̱.

BKSH

κρούανj (τ) ρ. ἐνερ. [ἑλλην. κνάω] = ξύω καὶ κρύιj (γ) κρουj (συνηρ.) κρούανj, κρύετε̱ = ξύνω τὴν κεφαλὴν [συγκρ. ὄκρούανj, γε̱ρρύενj, γε̱ρρίτσ, γε̱ρδίτσ̈].

κρούχ̈εμ: παθ. = ξύομαι.

κρούνdε̱-α πληθ. κρούνdετε̱ (Βεράτ) = πίτουρα χονδρὰ με̱ τε̱ τράσ̈α σε χ̈ίμετε̱· ἐνῷ χ̈ίμετε̱ (Βε̱ράτ.) = πίτουρα ψιλὰ (με τε̱ χ̈όλα σε κρούνdετε̱.) χ̈ίμετε̱ (Καβάjα, Τυρ. Κρούjα).

κρούσπουλ-ι (γεγ. Βεράτ.) = ἀνάπηρος· (τουρ. γjυτρύμ.) ἐν τῇ φράσει Ζότι τε̱ bέφτε̱ κρούσπουλ. (ἐλβασ). ἴδ. γορούτσ-ι = καμπούρης.

κροῦσ̈κ-ου πληθ. κρούσκj-τε̱ = συμπέθερος.

κρούσ̈κε̱ α πληθ. κρούσ̈κατε̱ = συμπεθέρα.

κρουσ̈κjῖ-α = συμπεθεριὰ κοιν. bᾶj κρουσ̈κῖ = συμπεθεριάζω, συμπεθερολογῶ.

κρύε καὶ *κρέjι*, γεν. κρέjιτ, αἰτ. κρύετε̱ ἀφαιρ. κρέjιτ. καὶ κρύετε̱ οὐδ. ἡ γεν. κρέjιτ, αἰτ. κρύετε̱, ἀφαιρ. κρέjιτ. πληθ. κρένε̱τε̱ καὶ κρέρε̱τε̱ (τ). κλητ. ἑνικ. ο κρύε· πληθ. ο κρένε̱ (γ), ο κρέρε̱ (τ)· ἀφαιρ. κρένε̱σ̈ (γ) κρέρε̱σ̈ 1) = κεφαλή· 2) ἀρχή, 3) ἀρχηγός, 4) κεφάλαιον. νjε̱ κίντ κρέρε̱ δε̃ν (ἐπὶ ζώων) = ἑκατὸν πρόβατα· νjε̱ κιντ κρέρε̱ δῖ, λjόπε̱ κ.τ.λ. = ἑκατὸν αἶγες, ἀγελάδες κ.τ.λ. ν' κρύετ = εἰς τὴν ἀρχὴν (budi)· κρέρε̱τ ε φάραβετ = οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν· με̱ δε̱μπ κρύε̱τε̱, dόρα, κέμbα, βέσ̈ι, σῦρι, κ.τ.λ. = μὲ πονεῖ ἡ κεφαλή, ἡ χείρ, ὁ πούς, τὸ οὖς, ὁ ὀφθαλμὸς κ.τ.λ ἐσ̈τε̱ κρύε μbε̱ βέτε = εἶναι αὐτοκέφαλος, ἀνεξάρτητος· μbε̱ κρύε τε̱ τιj = πράττει αὐτοκεφάλως, ἀνεξαρτήτως· μbε̱ κρύετ = εἰς τὴν κορυφήν· μbι κρύετ = ἐπὶ κεφαλῆς· νdε̱ κρύετ τε̱ με̱σάλε̱σε̱ = εἰς τὴν κορυφήν· ἀντιθ. *νd*ε̱ φούντ, νdε̱ bίσ̈τ = εἰς τὸ τέλος κρέρε̱τ' ε Σκjιπε̱ρίσε̱ = οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἀλβανίας· κρύετ' ε πούνε̱σε̱ = ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου· 2) ὁ πρωταίτιος. — κρύετ' ε λjούμιτ = ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ· ἴδ. γούρρε̱-α. — λjούμι Ἐρζένιτ ε κᾶ κρύετε̱ νdε̱ Σεμμερῖ α νdε̱ Σενγjέρκj = πηγάζει. — κᾶ κρύε τε̱ λjάρτε̱ = εἶναι ἀπειθής — με κρύε ν' dόρε̱ = ριψοκίνδυνος, ἐπικινδύνως· νγρὲ κρύε = ἐπαναστατῶ. — νοῦκε̱ dέλj μbε̱ κρύε = δὲν ἀποπερατοῦται· κοιν. δὲν ἐβγαίνει εἰς τό κεφάλι. — κjισ μbε̱ κρύε, νdσιὲρ μbε̱ κρύε = ἀποπερατῶ· ἀντιθ. φούντ-dι, bισ̈τ-ι = τέλος, οὐρά.

κρύε-ja (Περμέτ.) = ἡ κεφαλὴ γενικῶς· ἡ γεν. κρύεσε̱ αἰτ. κρύενε̱.

κϱύε-άϱτε̱ζε̱-α πληθ — ζατε̱ = τὸ καρδαρίνι καὶ ζοκ-ρρε̱φέσ̈κου (τυραν.).

κϱύε-βότε̱ϱε̱-α (γ) = κρύετ' ε βότε̱ρε̱σε̱: ρρι νdε̱ κρύε-βότε̱ρε̱ = ρρι νdε̱ κρύε τε̱ βότε̱ρε̱σε̱ (ἐπὶ πρωτοκαθεδρίας).

κϱύε-bαϱέ-jα = αὔ κjε̱ ε κᾰ κρύετε̱ σα νjὲ bαρρέ.

κϱύε-διέτε̱σ-ι = δέκαρχος.

κϱύε-κε̱πούτε̱ (Σ) ἐπίρ. ἴδ. κρὲjτ (Dίβρ-Τετόβα) = ἀκέφαλος.

κϱύε-κούνγουλ-ι = αὔ κjε̱ ε κᾰ κρύενε̱ ποσὶ κούνγουλ.

κϱύε-κούνγουλ-ϱϱουμbουλάκ-ου = στρογγυλοκολοκινθοκέφαλος.

κϱύε-κίνdε̱σ-ι = ἑκατόνταρχος.

κϱύε-κjυτὲτ = ἡ πρωτεύουσα.

κϱύε-λjάϱτε̱-ι-α (τ) ἴδ. κρυ-νάλjτε̱-ι-α (γ) = ὑπερήφανος, ἀπειθής.

κϱύε-γλούφτε̱τᾱϱ = πολέμαρχος. πληθ. κρυελjουφτε̱τάρε̱τε̱.

κϱύε-μίjε̱σ-ι = χιλίαρχος.

κϱύε-μότ-ι = ἀρχιχρονιά.

κϱύε-νάλτε̱-ι-α (γ) = ἀπειθὴς καὶ κρύε λjάρτε̱-ι-α (τ).

κϱύε-νγούλθι ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.), πιτσανγούλθι (Τυραν.) πιτσινγούλj (Σ. Κροῦjα) = κατακέφαλα. = με κρύε μbε̱ δέτ, ε με κᾰμbε̱ πε̱ρπιέτε̱· ρᾶσ̈ε̱ πιτσινγούλj με κρύε νdε̱ τόκε̱τ (Σ) = ἔπεσα κατακέφαλα εἰς τὴν γῆν.

κϱύε-κε̱τσύεμ [κρύε καὶ κε̱τσέj] (budi) μετοχ. ἴδ. Κατηχ. σελ. 13.

κϱύε-ούλjε̱τε̱-ι-α = εὐπειθής, ταπεινὸς καὶ κρυεούνjτε̱-ι-α.

κϱύε-ουσ̈τε̱τούαϱ-όϱι (τ) πληθ. κρύε-ουσ̈τε̱τόρε̱τε̱, κρύε-ουσ̈τε̱τούερ-όρι (γ) καὶ συνηρ. κρύε-ουσ̈τετουρ-όρι = ἀρχιστράτηγος.

κϱύε-πεσε̱διέτε̱σ-ι = πεντηκόνταρχος.

κϱύε-πϱίφτ-ι : πληθ. κρύε-πρίφτε̱νιτε̱ (γ) κρυεπρίφτε̱ριτε̱ (τ) = ἀρχιερεύς.

κϱύεj: (γ. τ) ρ. ἐνερ. [κρύε-τε̱] = ἀποπερατόνω, ἀνακεφαλαιόνω, τὸ βγάζω πέρα κοινῶς — κjισ μbε̱ κρύε = νdσιὲρ μbε̱ κρύε. ἀορ. κρέβαε-ου. — μετοχ. κρύεμ καὶ κρῦμ (γ), κρύερε̱ (τ).

κϱύθ ('Ελβασ.) ρ. ἐνερ. ἀορ. κρύδα-ε-ι. — μετχ. κρύδε̱ καὶ κρύδουνε̱. ἐν τῇ φράσει jα κρύδι παράτε̱ = τοῦ τὰ σούφρωσε τὰ χρήματα κοιν. — jα μόρι παράτε̱ τε̱ τε̱ρα νγα dσ̈έπι πα ε νdιέρε̱ = τοῦ τ' ἅρπαξεν ὅλα τὰ χρήματα ἀπ' τὴ τσέπι ἀνεπαισθήτως. — (κουρ βέτε νdόνjε̱ πας κούρβασ̈ α πας κάρτε̱ρασ̈ (bιdσ̈όζιτ)).

κρύκj-ι [Λατ. crux] πληθ. κρύκjετε̱ καὶ κρύκjε-jα, (budi) κρύκjε-α (budi) = σταυρός.— bένj κρύκj = κάμνω τὸν σταυρόν.

κρύκj καὶ κρύκjαζε̱ ἐπιρ. = σταυροειδῶς, σταυρωτά.— ρρῖ κᾶμbε (ἢ κέμbε̱) (τ) κρύκj = κάθημαι σταυροπόδι.— ε πρέου κρύκj = τὸν ἔκοψε σταυρωτά.

κρύκjε-jα πληθ. κρύκjετε̱ = σταυρωτή. ούδε̱ κρύκjε = σταυροδρόμιον, δρόμος σταυρωτός.— νάπε̱ κρύκjε = μανδήλιον σταυρωτόν, κομμένον σταυροειδῶς.

κρυκjάσ (Ἀργυρ.) ρ. ἴδ. κρυκjε̱ζόj (γ) = διασταυρῶ.

κρυκjάσεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. κρυκjε̱ζόχ̱εμ (γ) = διασταυροῦμαι.

κρυκjε̱ζόj (γ) ρ. ἐνερ. = σταυρόνω καὶ κρυκjε̱σόνj (Περμέτ.)— κρυκjε̱-ζόχ̱εμ (γ) παθ = σταυρόνομαι καὶ κρυκjε̱σόνεμ (Περμέτ).

κρυμbόσεμ (γ) ρ. οὐδ. = σκουληκιάζω. = ζᾶ κρίμbα = πιάνω σκουλήκια.

κρύκjεζατε̱ πληθ. (Σ) [λέξις ἀνατομική].— κρύκjεζατ' ε κουρρίζιτ (Σ) = ἴδ. κε̱ρbίσ̈τετε̱ = ἱερὸν ὀστοῦν.

κρύμπ-bι πληθ. κρύμbατε̱ (γ. τ. bogdan) = σκώληξ, [σύγκρινον κράμbη].

κρύπε̱-α (γ) (ὄνομα περιληπτικὸν) = ἅλας, ἁλάτι κοινῶς.

κρύπ καὶ κρύπι (γ) καὶ *κρυπε̱σόj* = ἁλατίζω.

κρύπεμ καὶ κρυπε̱σόχ̱εμ = ἁλατίζομαι.

κὺ καὶ κύj (γ. τ) ἀντων. δεικτ. = οὗτος ἴδ. αὔ = αὐτός· γεν. κε̱τίj ἢ κετί, αἰτ. κε̱τᾶ (γ) κε̱τέ (τ), ὀν. πληθ. κε̱τά, γεν. κε̱τύνεbε (γ) καὶ κε̱τύρεbε (τ) ἀφαιρ. κε̱σίσ̈ = ἐκ τούτων.

κύτσ̈, κύτσ̈, κύτσ̈ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = κλειδόνω. — κύτσ̈ιμε̱, κύτσ̈νι, κύτσ̈νιjε̱νε̱ = κλειδόνομεν-ετε-ουσι.

κυτσ̈ε̱νίτσε̱-α πληθ. α-τε̱ = κjυτσ̈ε̱νίτσε̱-α = κλειδαρία.

Kj

(ὑγρὸν ἢ ὀδοντοπρόφερτον).

κjάζ̈νε̱-α (Dίbρα) = σ̈αjάκ-ου ὁ ἰδ. πληθ. κjάζ̈νατε̱ = ἐριοῦχον ὕφασμα.

κjάj = κλjάj (Τσ̈αμ.) ἀορ. κjάbα-ε-ου· μετχ. κjάρε̱ (τ) καὶ κjάμ (γ) = κλαίω. 2) κjὰj μbε̱ τε̱ (γ. Κροῦjα) = ἐγκαλῶ, ἐνάγω.

BKSH

κjάνdρε̣-α (γ) (bogdan) πληθ. κjάνdρατε̣ = κένdρε̣-α (τ) = τὸ κέντρον.
κjᾶνε̣ (bogdan) ἴδ. κjένε̣ μτχ. τοῦ ρ. jάμ. — καὶ κjᾶνε̣ (τ. Jακόβα) μτχ. — jὰμ ε κᾶνε̣ = κὰμ κjένε̣.
(τε̣) *κjάνε̣τε̣* (bogdan) ἴδ. τε̣ κjένε̣τε̣ = ἡ ὕπαρξις, τὸ εἶναι.
κjάπε̣-α (Καβ.) πληθ. κjάπατε̣ = μάνδαλος = κjάπε̣-α καὶ = κjάπε̣-α (Καβ.), μανdάλ-ι (Ἐλβάσ.) καταπῖ-α (Βεράτ.) πληθ. καταπίτε̣, κλjάjκε̣-α (Πε̣ρτελjα) πληθ. κλάjκατε̣.
κjάρκε-jα (Ἐλβάσ.) πληθ. κjάρκετε̣ = ζόρρε̣τ' ε τράϊ̈α με διάμε̣.
κjάρκ ἐπιρ. [Λατ. circa] = πέριξ κύκλῳ· ἴδ. ρρεθ, ρρότουλε̣, τόρρε̣ καὶ πε̣ρκjάρκ. — κjαρκ-πε̣ρκjάρκ = γύρω τριγύρω. – πο ι βίνj πε̣ρκjάρκ τ' α ζᾶ = τὸν τριγυρίζω νὰ τὸν πιάσω.
κjαρκόj καὶ κε̣ρθουλόνj (Βεράτ.) κε̣ρθε̣λόνj (τ), ρρεθόj (Σ) = περικυκλόνω· τὸ παθ. κjαρκόχ̌εμ, κε̣ρθουλόνεμ. ρρεθόχ̌εμ (Σ).
κjάρτε̣-α (τ. bogdan) = ἔλεγχος, ἐπίπληξις, μάλωμα (Τουρκ. καβγά) πληθ. κjάρτα-τε̣
κjαρτόj (bogdan) ρ. = ἐπιπλήττω, ἐλέγχω ψέγω τινά· καὶ κjε̣ρτόνj-οj (τ) [Ἑλλην. κερτομέως].
κjαρτόχ̌εμ (bogdan) κε̣ρνόνεμ (τ. budi) παθ. = ἐπιπλήττομαι, ἐλέγχομαι, ψέγομαι.
κjάρρ-ι πληθ. κjάρρατε̣ = εἶδος ἀγρίου δένδρου.
κjαρρίστε̣-α = βέντ πλjõτ με κjάρρα πληθ. κjαρρίστατε̣.
(ι-ε-τε̣) *κjάρρτε̣* ἐπιθ. = πρεj κjάρρι.
κjάσ (γ) ρ. ἐνερ. = λjαργόj = ἀποχωρίζω τινά. κjάσεμ (γ) παθ. = λjαργόχ̌εμ = ἀποχωρίζομαι· κjάσου μbε̣ νj' ἀνε̣ (γ) = λjαργόχ̌ου μbε νj' ἀνε̣ (τ) = ἀποχωρίσθητι.
κjάσ (τ) ρ. ἐνερ. = αφρόνj πλησιάζω τινα κjάσεμ (τ) παθ. = αφρόνεμ = πλησιάζω· κjάσου τχ̌ού (τ) = αφρόνου· κjάσου τούτjε (τ) = λjαργόνου.
κjάσε̣-α (Κρουjα) = ταλαγάνε-jα, γούνε̣-α πληθ. κjάσατε̣.
κjασέ-jα (Βεράτ.) = μέτρον χωρητικότητος 30 ὀκάδων· ἐν Αὐλῶνι καὶ Πρεμετῇ 40 ὀκάδων πληθ. κjασέτε̣.
κjάφε̣-α πληθ. κjάφατε̣ = λαιμός· κjάφ' ε μάλjῖτ. — μος με̣ μερρ νdε̣ κjαφε̣ = μή με πέρνεις στὸν λαιμό = μὴ μὲ ἀδικεῖς· με̣ ρα νdε̣ κjάφε̣ = με̣ νγάου πα ι bέρε̣ γjέ. — ε λjε̣ νdε̣ κjάφε τένdε· τὸν ἀφίνω εἰς τὴν

BKSH

ψυχήν σου.—κεπούτ κjάφενε κενdύ=γρεμίσου ἀπ' ἐδῶ· ρρόκ νdε κjάφετ=ἐναγκαλίζω· ρρόκεμι νdε κjάφετ=ἐναγκαλιζόμεθα.

κjάφε γjάτε-ι-α = μακρόλαιμος· κjάφε-ὂκούρτενε-ι-α (γ) = κjάφε-ὂκούρτερε-ι-α = κοντόλαιμος.

κjάφε-τράὂε-ι-α = χονδρόλαιμος.

κjάφε-χόλε-ι-α = ψιλόλαιμος.

κjαφόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ρροκ νdε κjάφε = ἐναγκαλίζω.

κjαφόνεμ (Περμέτ.) παθ. τοῦ προηγ.

κjάχεμ : (γ. τ.) παθ. τοῦ κjαj. — παραπονοῦμαι ἴδ. κλjάχεμ (τὂαμ.).

κjέ (Σ) ἴδ. νjε = ἰδού· κjε (τ). τὂε (γεγ. Ὕδρα—Σπέτσαι) κjι (γ) = ὅστις, ἥτις, ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία (κοιν. ὅπου) αὔ κjε = ἐκεῖνος ὅστις αjό κjε = ἐκείνη ἥτις· ατε κjε (οὐδ.) = ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον· ατά κjε = ἐκεῖνοι οἵτινες· ατό κjε = ἐκεῖναι αἵτινες. — αὔ κjε φλjέτ = ἐκεῖνος ὅστις ὁμιλεῖ, αjό κjε φλjέτ = ἐκείνη ἥτις ὁμιλεῖ· ατά τε φόλjε = αὐτὸ τὸ ὁμιλεῖν. — ατά κjε φλjάσενε, ατό κjε φλjάσενε = ἐκεῖνοι οἵτινες ὁμιλοῦσιν· (κοινῶς = ἐκεῖνος ὁποῦ ἐκείνη ὁποῦ — ἐκεῖνοι ὅπου, ἐκεῖναι ὁποῦ) αὔ κjε έστε με ι μαθ σε ούνε = ἐκεῖνος ὅστις εἶναι μεγαλύτερός μου· (κοιν. ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι μεγαλύτερός μου)· έστε ζε νjερίου κjε θερρέτ = εἶναι φωνὴ ἀνθρώπου ὅστις φωνάζει. — 2) σημ. ἵνα, διὰ νὰ ὅπως· dεργούανε νjέρεζ κjε τα ζῖν' ατε = ἔστειλαν ἀνθρώπους διὰ νὰ πιάσωσιν αὐτόν· 3) ἐκ, ἀπό· κjε νdε τε ρῖτ τ' ίμ = ἐκ νεότητός μου κjε νγα bάρκου ι σ' έμεσε = ἐκ κοιλίας μητρός· κjε νdαὂτί = ἀπὸ τόρα· κjε νdε μενγjές = ἀπὸ τὸ πρωΐ κjε νdε κρύετ' ε χερεσε = ἐξ ἀρχῆς· κjε χέρεν' ε πάρε = ἀπὸ τὴν πρώτην φοράν, ἀπὸ τὴν ἀρχήν· κjε κουρ λjέbα = ἀφ' ὅτου ἐγεννήθην κjε νγα Jανίνα νγερ νdε Σκόdρε = ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα ἕως τὴν Σκόδραν.

κjε-κούρε (τ) = πρὸ πολλοῦ· κjι κούρε (γ) τὂε κούρε (γ). — φράσις : αὂτού κjε θούα (τ) = ἔτσι ὅπου λέγεις.

κjέbεσ-ι = εἶδος δένδρου ὡς τὸ πὂικε — κάρτε (= εἶδος δένδρου) κjεζε-α (Κρουjα) κjε̄-νι (γ) πληθ. κjεζατε.

κjεθ-ι (Καb.) ἴδ. κjε̄-νι (γ) πληθ. κjέθετε· καὶ κjεθ-δι (Σ) = πλαστῆρι = κjε̄θ-ι (Βεράτ.) πληθ. κjέθετε· καὶ κjέχεν-ι πληθ. κjέχενα-τε = κjε̄-ρι (τ).

κjε̄θ : ρῆμα = ψαλιδίζω· ἀόρ. κjέθα-ε ι μετοχ. κjεθε κjέθουνε (γ) κjέθουρε (τ)· κjεθεμ = ψαλιδίζομαι, κείρομαι.

κjέθεμ (Σ), νγέθεμ (Βεράτ. Περμέτ.) ἴδ. ρρε̣κjεθεγ, τε̣ρκjέθεμ. ρ. = ἀνατριχιάζω.

κjέλπ-bι = ἔμπυον (πληθ. κjέλjπνατε̣ (γ) κjέλπρατε̣ (τ) ἄχρηστος).

κjέλjπ ρ. ἐνερ. = βρομῶ τινα· κjέλjbεμ· ρ. οὐδ. = βρομῶ.

κjελjbε̣σίνε̣-α (γ) κjελjbε̣σίρε̣-α (τ) καὶ κjελjbε̣τσίρε̣-α (τ) πληθ. κjελjbε̣σίνατε̣, κjελjbε̣σίρατε̣ κjελbε̣τσίρατε̣ = δυσωδία, βρῶμα.

κjελjbε̣σόνj-όχεμ (γ) ἴδ. κjέλjπbεμ = ἀπόζω, βρωμῶ.

κjελjbε̣σ-ι· εἶδος ζώου (ποσὶ σ̈κjαρθ ι μάθ, σα νjε̣ γjύμε̣σε̣ μάτσ̈εjε· πληθ. κjέλjbε̣σι·ε̣.

κjελjενdρύσ̈ε-jα (Περμέτ.) πληθ. κjελjενdρύσ̈ετε̣ = ἴδ dυλε̣νdύσ̈ε̣-jα = χελιδών.

κjελjῑ-α [Λατ. cella] = τὸ κελὶ τῆς ζωοτροφίας 2) ἡ κάμαρα τῶν μοναχῶν πληθ. κjελjῑτε̣.

κjε̣λίμ-ι (τ) κjιλίμ-ι (γ) = ἡ ἐπιτυχία, τε̣ κjε̣λούαρε̣τε̣ πληθ. κjε̣λίμετε̣ (γ) ἴδ. κjε̣λόνj (τ).

κjελjκj-ι πληθ. κjέλjκjετε̣ ὕαλος κοινῶς γυαλί· ἴδ. γασ̈τάρε-jα (γ)· (ι-ε) κjέλjκjτε̣ = (ι-ε) γασ̈τάρε̣τε̣ = ὑάλινος.

κjε̣λόνj (τ) = τυγχάνω, ἐντυγχάνω, νdόθ, νdόδεμ κjιλόj (γ) ἀόρ. κjιλόbα ατύ (Ἐλbάσ.) = ἔτυχε (νὰ εἶμαι) αὐτοῦ 2) κjιλόj = σκοπεύω, γοdίτ· (τ) ε κjιλόϊ με γοῦρ (Ἐλbασ.) = ε γοdίτι με γουρ (τ) = ε γjούεjτι με γοῦρ (Σ). — σ' κjιλόϊ νjερὶ ατύ κουρ ουbᾶ κε̣jό πούνε̣ = οὐδεὶς ἔτυχεν αὐτοῦ ὅτε ἔγινε τοῦτο.

κjέμ-ι (γεγ. bogdan) = θυμίαμα· κέμ-ι (Σ) κε̣νjέμ-ι (Βεράτ.).

κjεμόσ (γ) κjίσ, κέμ (Σ) = ρημ. = θυμιατίζω· παθ. κjε̣μόσεμ (γ).

κjε̄-νι (γ. Ἐλbασ.) = ἡ πινακωτή, ἁπλοελλην. πλαστῆρι, κjε̄-ρι (τ).

κjε̄ζε̣-α (Κρουjα) πληθ. κjε̄ζατε̣ = νjῑ dε̣ρράσε̣ κjι bε̣νε̣ bούκε̣τε̣ πε̣ρ με ι τσ̈οῦμ νdε̣ φούρρε̣ τε πίκjενε̣. — καὶ κjεθ-ι (Καb.) πληθ. κέθε̣τε̣, κέθ-δι (Σ), κεθ-ι (Βεράτ.) πληθ. κέθε̣τε̣. κjε̄χεν-ι πληθ. κjέχενατε̣ (Τυράν.) = πινακωτή, πλάθρον.

κjέν-ι (γ) πληθ. κjέντε̣ κjέν-ι (τ) πληθ. κjε̣ντε̣ [Λατ. canis, Ἑλλην. κύων] κοινῶς σκύλος.

κjεν-bισ̈τ-τσούνκ-γου = σκύλος μὲ κομμένην οὐράν.

κjε̣νγjε̣λjε̣-α (τ) εἶδος χαμοδένδρου, πληθ. κjε̣νγjε̣λjα-τε̣ καὶ κjίνγjε̣λjε̣-α (γ) πληθ. κjίνγjε̣λjατε̣.

BKSH

κjενdίσ (γ. τ. budi) ρ. ἐνεργ. = κεντῶ (ἐπὶ ραπτικῆς)· κενdίσεμ παθ.
(ι-ε-τε̱) *κjενdίσουρε̱* (τ) = κεντισμένος, ι-ε-τε̱ κjενdίσουνε̱ (γ).
(τε̱) *κjενdίσουνε̱* (γ) = τε̱ κjενdίσουριτε̱ (τ) = τὸ κέντημα.
κjε̱νdρόνj (τ) ρ. οὐδ. = στέκομαι, στηρίζομαι, ἀντιστέκομαι, ἀντέχω, 2) διαρκῶ καὶ (γ) κjινdρόνj· 3) κjε̱νdρόν τριτοπροσ. = κωστίζει.— κjε̱νdρόνj μbε̱ κε̱μbε = στέκομαι ἐπὶ ποδός. ι κjε̱νdρόνj αρμίκουτ = ἀνθίσταμαι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. κε̱jό γjε̱ ε̱ὄτε̱ ε λjίγε̱ σ' κjε̱νdρόν ὄούμε̱ κόχ̌ε̱ = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀχαμνό, δὲν διαρκεῖ (βαστᾷ) πολὺν καιρόν. — σᾶ τε̱ κjε̱νdρόν κε̱jό γjε̱ = πόσον σοῦ κωστίζει τοῦτο; με̱ κjε̱νdρόν κάκjε̱ = μὲ κωστίζει τόσον· [ἴδ. Ἑλλην. κέντρον = τὸ στήριγμα, ἡ μέση ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματος].—κjε̱νdρό ατύ! μος λjούαj βε̱νdιτ = στάσου αὐτοῦ! μὴ κινεῖσαι.
κjε̱νdρε̱-α (τ) πληθ. κjε̱νdρατε̱ καὶ κjᾶνdρε̱-α (bogdan) [ἴδ. κjε̱νdόνj (τ) καὶ κjανdρόνj κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ bogdan] = τε̱ κjε̱νdρούεμιτε̱ = ἡ θέσις, ἡ στάσις, ὁ σταθμός, τὸ κέντρον. πληθ. κjᾶνdρα-τε̱. — κjάνdρα ε τιj ᾶὄτε̱ μjεdίσι α ζέμε̱ρα ε τιj (bogdan).
κjε̱νdρίμ-ι (τ) κjινdρίμ-ι (γ) πληθ. κjενdρίμετε̱, κjινdρίμετε̱ = ἀντίστασις.
κjε̱νdρέσε̱-α (τ), κjινdρέσε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ = στερέωμα.
(ι-ε-τε̱) *κjε̱νdρούαρὄιμ* (τ) = στάσιμος, βάσιμος· ι-ε-τε̱ κjε̱νdρούεὄιμ (γ) καὶ ι-ε-τε̱ κjε̱νdρούὄιμ (συνηρ.)· τὸ ἀντίθ. ι-ε-τε̱ πα κjε̱νdρούαρὄιμ (τ) = ἄστατος, ἀβάσιμος· ι-ε-τε̱ πα κjε̱νdρούεὄιμ καὶ —οῦὄιμ (συνηρ.).
κjένε̱ (γ) κjε̱νε̱ (τ) μτχ. τοῦ jαμ· τσ' do με κjένε̱ (γ) καὶ τσ' do με κjε̱νε̱ (τ) = τί θέλει νὰ εἰπῇ; (= τσ' ε̱στε̱;)
(τε̱) *κjε̱νε̱τε̱* (γ) = τε̱ κjε̱νε̱τε̱ (τ) = ἡ ὕπαρξις, τὸ εἶναι.
κjένε-jα (γ) = κjε̱νε-jα (τ) = ὄακε̱-α (Σ) = σκύλλα.
κjε̱νεζε̱-α (τ) = κjένεζε̱-α (Καβ.) ὑποκορ. τοῦ κjένε̱-jα· 2) παρανύχι κοινῶς· πληθ. κjε̱νεζατε̱.
κjένεχ̌ου (Περμέτ.) = ἐπίρ. = δῆθεν· κοιν. τάχα, σαμάτι. — κjε̱νεχ̌ου (Ἀργυρ.) [Τουρκιστὶ γjοjᾶ], κjίνε̱σε καὶ κjίνσε· Jούδα κjίνσε πο πούθι Ισοῦνε̱ ε τραθτόϊ = ὁ Ἰούδας δῆθεν ὅτι ἐφίλησε τὸν Ἰησοῦν τὸν ἐπρόδωκε. κjίνσε (Σ), μαjdέ (Βεράτ.) κjένσε πο ὄκόj (Σ) = bᾶj σικούρ πο ὄκόj. — σ' ε̱στε̱ βερτέτ ε̱ὄτε̱ κjένεχ̌ου.

BKSH

κjένθ-ι (Ἐλϐάσ.) πληθ. κjένθιτε̱ = κουρ καπσ̈όν νjερίνε̱ κjένι ι τε̱ρbούκρε̱, α κουρ ε σ̈ικόν νdε̱ρ σῦ, ι λjε̱σ̈όν κjε̱νθιτε̱. — κε̱τὰ κjε̱νθ πας dῦ τρῖ dίτσ̈ bε̱χ̆ενε̱ ποσί κ κjεζα τε̱ βόγε̱λjα νdε̱νε̱ γjύχ̆ετ τε̱ τσ̈ίλjατ' ι dιέγε̱νε̱ με boσ̈τ χ̆έκουρι τε̱ νdσ̈ε̱τε̱, ἐδέ κε̱σ̈τοῦ νjερίου σ̈πε̱τόν ε νουκε̱ τε̱ρbόνετε̱: πο νdε̱ μός ι dιέκτε̱ ατε̱χ̆έρε dούκνε̱ με θε̱νε̱ σε ατό κόκjεζατε̱ bέχ̆ενε̱ ποσὶ κε̱λjύσ̈ κjε̱νσ̈ τε̱ βόγjε̱λjε̱, εδὲ πας dυζ̆έτ dίτε̱ ι χ̆ύνjε̱νε̱ νdε̱ τροῦτ, εδὲ τε̱ρbόνετ' ε βdέτ.

κ ενίσ̈τ (γ) καὶ *κjε̱νίσ̈τ* (τ) ἐπίρ. = ὡς κύων, κατὰ τρόπον τῶν κυνῶν.

κjένκj-γjι = ἀρνίον κjε̱νκj-γjι (τ), κjίνκj-γjι (γ), κένκj-γjι (Σ), κῖ-jι (Σ)· πληθ. σ̈κjέρρατε̱ ἢ σ̈τjέρρατε, κίνγατε̱ (Σ) καὶ κίjτε̱ (Σ) = ἀρνία.

κjένκj-πίμεσ-ι (γ) (Τυραν.), κjε̱νκj πίρε̱σ-ι (τ) = ἀρνὶ βυζινιάρικο, πληθ. κjένκj-πίμε̱σιτε̱ (γ), κjε̱νκj πίρε̱σιτε̱ (τ).

κjένσε (Σ) ἴδ. κjίνσε (bogolan) κjένεχ̆ου (τ) = τάχα, δῆθεν.

(ι-ε-τε̱) *κjε̱ντρε̱* (Περμέτ.) λjέσ̈ κjε̱ντρε̱ (Περμέτ.) = λjεσ̈ bάρκου (δηλ. κεντρικόν).

κjέπ-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. σ̈κjέπ-ι = ξεράπτω.

κjέπ. ρ. ἐνερ. = ράπτω, ἀντιθ. σ̈κjέπ. ρ. = ξεράπτω.

κjέπεμ ρ. παθ. = ράπτομαι ἀντιθ. σ̈κjέπεμ. ρ.

κjέπε̱-α: πληθ. κjέπε̱τε̱ [Λατ. cepa, cepe] = κρόμμυον.

κjέπτε̱-α (τ) καὶ κjέπε̱ρ-ι (γ) (ὀρθῶς κjέπρε̱-ι) πληθ. κjέπρατε̱ = δοκάριον μικρόν, καὶ κjέρπε̱ν-ι (γ) = μικρὸς δοκός.

κjέρε̱-α (γ), κjέρε-jα (τ) πληθ. κjέρετε̱ = κατσίδα.

κjέρθουλ-ι (Ἐλϐασ.), κjέρφουλ-ι (Καϐ.), μοτοϐίλjε-jα (Βεράτ.) πληθ. κjέρθουj-τε̱, κjέρφουjτε̱ μοτοϐίλjετε̱ = τὸ τυλιγάδι κοινῶς· (ἴδ. τυλίσσω), ὄργανον ὑφαντικὸν περιστρεφόμενον περὶ ἄξονα.

κjέρθουλ-ι (Περμέτ.) κοινῶς, ἀνέμι. — σ̈τιέλε̱jε-jα (Ἀλϐασ.)· σ̈τιέλε̱τσ-ι (Σ) πληθ. κjέρθουj-τε̱ (Περμέτ.), σ̈τιέλε̱jετε̱ (Ἐλϐασ.).

κjέρθουλε̱, κjέρθε̱λε̱· ἐπίρ. = κύκλῳ, πέριξ ἴδ. ἐπίρ. κjάρκ. — κjέρθουλε̱ σ̈τε̱πίσε̱ = κjάρκ σ̈τε̱πισε̱ = πέριξ τῆς οἰκίας.

κjέρθουλονj-όνεμ (Βεράτ.) καὶ κε̱ρθε̱λόνj-όνεμ ἴδ. κjαρκόνj-όχ̆εμ (γ).

κjερθουλίμ-ι (Βεράτ.) καὶ κε̱ρθε̱λίμ-ι· πληθ. κε̱ρθουλίμετε̱ κε̱ρθε̱λίμετε̱.

κjερόνj (τ) κjε̱ρόj (γ) (ἀντὶ κλjε̱ρόj) [Λατ. claro) ρ. ἐνερ. = καθαίρω, καθαρίζω, κοιν. παστρεύω. 2) κjε̱ρόνj μόλε̱νε̱ κ.τ.λ. = καθαρίζω τὸ μῆλον, τὸ ἀπίδιον. — κjε̱ρόνεμ, κjιρόχ̆εμ (γ) παθ.

BKSH

(ι-ε-τε̱) *κjε̱ρούατε̱* (τ) κjιρούετε̱ (γ) ἐπίρ. = καθαρισμένως.
κjερόσ-ι (τ) κjιρόσ-ι (γ) πληθ. κjιρόσετε̱=κατσιδιάρης κοιν. (Τουρκ. κjελjὲσ̈).
κjερπίκ-ου (γ) πληθ. κjερπίκε̱τε̱ ἴδ. κjεπάλε̱-α = βλέφαρον.
κjερσ̈ί-α πληθ. κjερσ̈ίτε̱ = κεράσιον (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).
κjερτόνj (τ) ἴδ. κjαρτόj καὶ κjε̱ρτόνεμ ἴδ. κjαρτόχ̱εμ = μαλόνω.
κjέρφουλ-ι (Καϐ.) ἴδ. κjέρθουλ-ι (Ελϐασ.) πληθ. κjέρφουjτε̱.
κjέρε-α (τ), κjέρρε-jα (γ) πληθ. κjέρρετε̱ = ἅμαξα, ἅμα.
κjέσ-έτ-έτ (budi) Σ.) ἴδ. κjίσ ίτ-ίτ = ἐκβάλλω.
κjεσε̱νdί-α: περίπαιγμα (Τουρκ. μαjτάπ.) πληθ. κjεσε̱νdῖτε̱.
κjεσε̱νdίσ, κjεστίσ (Σ) ρ. ἐνερ. = περιπαίζω, περιγελῶ ἴδ. πε̱ρκjέσ̈ τὸ
   παθ. κjεσε̱νdίσεμ, κjεστίσεμ = ἐμπαίζομαι.
κjεσ̈ ρ. ἐνερ. = γελῶ· ἀντίθ. κλjάνj-άj καὶ κjάj.
κjέσ̈εμ πε̱ρ ατέ = (Σ) περιγελῶ ἴδ. πε̱ρκjεσ̈.
κjέφτ-ι (τ.) [ἑλλην. κεῦθος] = ποτήριον.
κjέφουλ-ι = κέφαλος εἶδος ἰχθύος πληθ. κjέφουjτε̱ καὶ κjε̱φάλ-ι (τ).
κjέχ̱εν-ι (Τυραν.) ('Ελϐασ.) ἴδ. κjέ-νι (γ) πληθ. κjέχ̱ενατε̱ = πλάθρον.
κjὲσ-κjετ-κjετ (Σ. budi) ρ. = ρίπτω, = ὅτίε, χύνω μέσα, ὡς κjεσ̈ ούjε̱
   dοῦερϐετ (γ).— ὅτίε πούσ̈κε̱=κjεσ̈ πούσκε̱ (Σ).
κjι (γ) ἴδ. κjε̱ (τ)—κjι-κούρε̱ (γ)=κjε̱-κούρε̱ (τ) = ἀφ' ὅτου.
κjῖ-jι (Σ) πληθ. κιjτε̱ ἴδ. κjινκj-γjι (Σ) = ἀρνίον.
κjίδ-ι (γ) ??? (= ἴσως κλαδευτήριον).
κjίελ-ι ἢ *κjιέλ-ι* (γ. τ) [Λατ. coelum] πληθ. κjίεjτε̱ καὶ κjιέjετε̱ καὶ
   κjῖjτε̱ (συνηρ.), κjῖλ-ι (συνηρ) καὶ κjιέλ-ια (budi). — κjέλε̱ζε̱-α (γ. τ.)
   καὶ (συνηρ.) κjίλε̱ζε̱-α = ὁ οὐρανίσκος (τοῦ στόματος) πληθ. κjιέλε̱-
   ζατε̱ καὶ κjίλε̱ζατε̱.
κjιελοῦαρ-όρι (τ) κjιελοῦερ-όρι καὶ (συνηρ.) κjιελοῦρ-ι (γ) = οὐράνιος,
   ἐπουράνιος. κjιελόρε-jα θηλ. = ἐπουρανία· πληθ. ἀρσ. κjελόρε̱τε̱, θηλ.
   κjιελόρετε̱.— ι-ε-τε̱: κjιελούρτε̱ (τ), κjιελούερτε̱ καὶ κjιελούρτε̱ (γ)
   = κυανοῦς - ῆ - οῦν.
κjιθάρε̱-α πληθ. κjιθάρατε̱ = κιθάρα.
κjιθαρούαρ-όρι (τ) κjιθαρύερ-όρι καὶ κjιθαροῦρ-όρι (γ) = κιθαρῳδός.
κjιθαρόρε-jα πληθ. κjιθαρόρετε̱ = ἡ κιθαρῳδός.
κjῖj-κjῖν-κjῖν: ρημ. ἐνερ. = συνουσιάζομαι, κοινῶς γαμῶ. ἀόρ. κjῖϐα-ε-
   ου, μτχ. κjῖμ (γ), κjῖρε̱ (τ).

(ι-ε) *κjίμ-ι-ε-ja* (γ), ι-ε-κjίρε̱-ι-α (τ) = κοιν. γαμημένος-νη. — τε̱ κjΐμ-ιτε̱ (γ) = τε̱ κjίριτε̱ (τ) οὐδ. = τὸ γαμεῖν.

κjίκε̱λjε̱-α (τ), κjίκελj-ι ἢ κίκε̱λj (γ) = αἰχμή. — πληθ. κjίκε̱λjατε̱ καὶ κjίκjε̱ρε̱-α πληθ. κjικjε̱ρατε̱ καὶ κjίκjε̱ρ-ι (γ) = ρεβίθι.

κjίλ-ι πληθ. κjίjετε̱ (συνηρ.) ἴδ. κjίελ-ι = οὐρανός.

κjιλjίμ-ι ἴδ. κjε̱λjίμ-ι πληθ. κjιλjίμε̱τε̱ = τάπης.

κjιλόj (γ) ἴδ. κjε̱λόνj (τ) = κτυπῶ, τύπτω, ἐπιτυγχάνω.

κjιλjίσμε̱-α πληθ. κjιλjίσματε̱ κοιν. κύλισμα. — ὅτίε κjιλjίσμε̱ = σκάπτω κύλισμα (= ἀγρὸς ἐσκαμμένος).

κjίμε-ja: πληθ. κjίμετε̱ = κοιν. ἡ τρίχα καὶ κjύμε-jα (Σ).

κjίμε-ja (Βεράτ.) = γάγραινα (εἶδος πληγῆς) πληθ. κjίμε-τε̱ καὶ κjίμεζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. κjίμεζατε̱.

κjιμε̱σέες (γεγ.) = κατσαρομάλλης.

κjίνγjε̱λjε̱-α (γ) ἴδ. κjένγjε̱λjε̱-α (τ) πληθ. κjίνγjε̱λjατε̱.

κjίνdε-ja = μέτρον ἐξ 100 δραμίων. πληθ. κjίνdετε̱.

κjίνdε̱σ-ι = ἑκατοστάριον (νόμισμα) πληθ. κjίνdε̱σατε̱.

κjινdρόj = ἴδ. κjε̱νdρόj (τ) = στέκομαι.

κjινdρίμ-ι (γ) = ἴδ. κjε̱νdρίμ-ι (τ) πληθ. κjινdρίμετε̱ = ἡ στάσις.

κjινdρέσε̱-α (γ) ἴδ. κjε̱νdρέσε̱-α (τ) πληθ. κjινdρέσατε̱ = στάσις, σταθμός.

κjίνεσε καὶ *κjίνσε* (bogdan) ἴδ. κjένσε (Σ) = τάχα, δῆθεν.

κjίνκj-γjι = ἴδ. κjένκj-γjι. — κjίνκj-πίμε̱σ-ι (γ) ἴδ. κjένκj-πίμε̱σ-ι (γ) πληθ. κjίνκj-πίμε̱σιτε̱ (γ) = ἀρνὶ βυζανιάρικο.

κjίντ [Λατ. centum] = ἑκατόν. νjε̱ κjίντ, dυ κjίντ, τρέ κjίντ κ.τ.λ. = ἑκατὸν διακόσια, τριακόσια κ.τ.λ. σα πε̱ρ κjίντ; = πόσον τοῖς ἑκατόν; — διέτε̱ πε̱ρ κjίντ = δέκα τοῖς ἑκατόν. — νjε̱ κjίντ'ε νjε̱ = 101, νjε̱ κjίντ ε dυ = 102, νjε̱ κjίντ ε τρι = 103, νjε̱ κjίντ ε κάτρε̱ = 104 κ.τ.λ.

κjίντ-dι = τὸ ἑκατὸν = ἡ ἑκατοντάς.

κjίντ-dι (τ) πληθ. κjίνdετε̱, κίντ-dι (γ) πληθ. κίνdετε̱, κλjίντ-dι (Περμέτ.) πληθ. κλjίνdετε̱, = πόλj-ι πληθ. πόλjατε̱ (Σ) = λόξαις, πτυχαῖς. — κjίνdετ' ε φουστάνεσε̱ = πόλjατ' ε φουστάνιτ (Σ).

κjιπᾶρετε̱ πληθ. = τὰ χαρακτηριστικά.

κjιπῖ-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πληθ. κjιπῖτε̱ = σωρός. καὶ πλjόκ-γου (Περμ).

κjίπρε̱-α: πληθ. κjίπρατε̱ = μπροῦντζος. — ι-ε-κjίπρε̱τε̱ = μπρούντζινος.

κjιρὶ = κjερί = κηρός.

κjιρῖ-ου: πληθ. κjιρῖτε̱ = ὁ κηρός, μικρὰ λαμπάς, κοινῶς τὸ κερί. — κjιρίου ι dῦλτε̱, κjιρίου ι διάμτε̱.

κjιρῖθι (Ἐλβασ.) ἐπίρ. ἐπὶ ζῴων ὅταν στέκωνται ὀρθὰ μὲ τὰ δύο ὀπίσθια πόδια. — κοινῶς ἐστάθη ὁλόρθιον· καὶ σάχ̃θι (Βεράτ.) αρῖθι (Καβάjα). — κάλjι ου νγρὲ κjιρίθι, α σάχ̃θι, α αρῖθι (= σι νγρίετ αρίου ε ρρῖ με τε̱ dῦ κε̱μbετ' ε πράπμε.

κjιρόj-όχ̃εμ ἴδ. κjε̱ρόνj-όνεμ = καθαρίζω.

κjιρούετε̱ καὶ *κjιροῦτε̱* (γ) ἐπιρ. ἴδ. κjε̱ρούατε̱ (τ). — ι-ε-τε̱ κjιρούετε̱ (γ) καὶ κjιροῦτε̱ ἴδ. ι-ε-τε κjε̱ρούατε̱ (τ) = καθαρός.

κjιρόσ-ι (γ) πληθ. κjιρόσε̱τε̱ ἴδ. κjερόσ-ι (τ) = λεπρός.

κjισ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = νdσίερ = ἐκβάλλω κοιν βγάζω.

κjίτ-ίτ-ίτ (τ) ἀορ. κjίτα-ε-ι μτχ. κjίτε̱ καὶ κjίτουνε̱ (γ) κjίτουσε̱ (τ) κjισ jασ̈τε̱ (budi) = ἐκβάλλω. — κjίτα νjε̱ δε̱μbάλε̱ = ἔβγαλα ἕνα τραπεζίτην. — κjίτα dόρενε̱ βένdιτ = ἔβγαλα τὸ χέρι μου ἀπὸ τὸν τόπον. — με̱ κjίτι γjούμε̱τε̱ = μὲ ἔβγαλε τὸν ὕπνον (= μὲ ἐξύπνησεν).

κjίσ̈ (budi-bogdan, Ἐλβασ.) μόριον ἐρωτ. = τί; κjισ̈ dό = τί θέλεις; γροῦε κjίσ̈ κjᾶν; (bogdan) = γύναι τί κλαίεις καὶ τσ̈' do = τί θέλεις; — γροῦα τσ̈' κλjᾶν (τ) = γύναι τί κλαίεις; — κjίσ̈ πούνε̱ jάνε̱ κε̱τὸ = τσ̈' πούνε̱ jάνε̱ κε̱τὸ = τί πράγματα εἶναι αὐτά; 2) = μόριον ἀναφ. = ὅ,τι, έκεῖνο τὸ ὁποῖον. — κjίσ̈ τε̱ dούεσ̈ (γ) = τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ) = ὅτι θέλεις. — bᾶν κjίσ̈ τε̱ dούασ̈ = be̱ν τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ) = κάμνε ὅ,τι θέλεις. — μος νdε̱γjό σε κjίσ̈ θόνε̱ bότα = μος dε̱γjό σε τσ̈' θόνε̱ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγει ὁ κόσμος. — κjισ̈ θότε̱ Ζότι ασ̈τε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱νε̱ τ' όνε̱ (γ) = τσ̈' θότε̱ Ζότι έσ̈τε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱νε̱ τ' όνε̱ = ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Θεὸς εἶναι διὰ τὸ καλόν μας.

κjισ̈dὸ (budi-bogdan) = τσ̈' dό (τ) = ὅτι δήποτε. — πε̱ρ κjισ̈dὸ κάφσ̈ε̱ = πε̱ρ τσ̈' do κάφσ̈ε̱ (τ) = δι' ὅτι δήποτε πρᾶγμα.

κjίσ̈ε̱-α πληθ. κjίσ̈ατε̱ = ἴδ. κλjίσ̈ε̱-α (Τσ̈αμ.) = ἐκκλησία. — καὶ κίσ̈ε̱-α πληθ. κίσ̈ατε̱.

κjίτεμ παθ. τοῦ κjίσ = κολλῶ.

κjίχ̃εμ παθ. τοῦ κjίj-ῖν-ῖν = συνουσιάζομαι (παθ.) = γαμοῦμαι.

κjίφτε̱-α = ε̱ἶδος ἱέρακος.

κjόj (bogdan-Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. καὶ σκjόνj (Βεράτ.), σγjόνj (Περμ.)

BKSH

τσ̈οj (Σ) [κjοῦτε̱ = ἔξυπνος] = ἐγείρω, ἐξυπνῶ τινά. ἀόρ. κjόβα-ε-ι· μ.τχ. κjοῦεμ (Ἐλβασ. budi) σκjούκρε̱ (τ) καὶ κjοὺμ (συνηρ.) τε̱ κjούεμιτε̱ καὶ τε̱ κjούμιτε̱ οὐδ. = τὸ ἐξυπνεῖν.— παθ. κjόχεμ, σκjόνεμ, σγjόνεμ τσ̈όχεμ = ἐγείρομαι ὑπό τινος καὶ οὐδ. = ἐξυπνῶ μόνος. — ι-ε-κjούετε̱-ι-ε-κjούετε̱-α (bogdan) ἐπιθ. = ἔξυπνος, 2) ὀξύνους· καὶ ι-ε-κjοῦτε̱-ι-α (Ἐλβασ. συνηρ.) καὶ ι-ε-σκjούατε̱-ι (Βεράτ.) ι-ε σγjούκρε̱ (Περμέτ.) κjούετε̱(γ) συνηρ. κjούτε̱ ἐπιρ. = ἐξύπνως.— καὶ σκjούατε̱ (Βεράτ.), σγούαρε̱ (Περμέτ).

κjόκ (γεγ.) ρ. ἐνερ. = τὸκ (Βεράτ.) = ρ̨ρὸκ πε̱ρ dόρε κουρ πε̱ρσ̈ε̱νdέτενε̱. = κjόκ-ι κε̱τοὺ (γ) = κάμε τόκα κοινῶς.-- τόκε-κε̱τοὺ (Βεράτ).

κjόκε̱-α (Καβ.) ἴδ. σκjόκε̱-α (Ἐλβάσ.) πληθ. κjόκατε̱.

κjόφκε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. μουλένjε̱-α (γ) πληθ. κjόφκατε̱ = (κόσσυφος).

κjούαν/ (τ) ἴδ. κλjούαj (τσ̈αμ), κjούεj ἀόρ. κjούαjτα-ε-ι καὶ (συνηρ.) κjοῦjτα· μετοχ. κjούαjτουρε̱ (τ), κjούαjτουνε̱ (γ) (συνηρ.) κjούjτουνε̱.

κjούετε̱ (bogdan) κjοῦτε̱ (συνηρ. Ἐλβασ.) ἐπιρ. ἴδ. κjόj (bogdan —Ἐλβάσ.) jαμ κjούετε̱ = εἶμαι ἔξυπνος· (ι-ε) κjούετε̱ κjοῦτε̱ (συνηρ.) ἴδ. κjοj.—ἀσ̈τε̱ νjερι ι κjοῦτε̱ = εἶναι εὐφυής, ὀξυδερκὴς ἄνθρωπος.

κjούκ (Ἐλβασ.), κjουκόj (Σ), κεπ (Καβ.), τσ̈ουκίτ (Βεράτ. Περμέτ.), τσ̈ουκάσ-ατ-ατ (Βερατ.)· ρ. ἐνερ. τσιμπῶ μὲ τὸ ράμφος (ἐπὶ πτηνῶν) τὰ παθ. κjούκεμ, κjουκόχεμ, κέπεμ, τσ̈ουκίτεμ, τσ̈ουκάτεμ.

κjούκε̱-α (γ) πίκε̱-α· πληθ. κjούκατε̱ [ἴδ. κjουκ = τσιμπῶ] πίκατε̱ = τὰ εἰς τὸ πρόσωπον σημεῖα τῆς εὐλογίας, στίγματα· κjιούκα — κjούκα· = στίγματα — στίγματα.

κjουκάν-ι (Jακόβα) = κοῦρκος· γjελj-dέτι πληθ. κjουκάνε̱τε̱ τὸ θηλ. κjούκε̱-α = ἡ κούρκα = πουλjε̱-dέτι πληθ. κjούκατε̱ = ἡ γαλοπούλα.

κjούλ-ι = χυλὸς κοινῶς κορκοῦτι· (πληθ. ἄχρηστος).

κjῦλε̱ ἐπιρ. = μούσκεμα, κοινῶς μουσκίδι = κjούλ. ἐπίρ.

κjούλ (γ) καὶ σ̈κουλ (Ἐλβάσ.) ρ. ἐνερ. = μουσκεύω, βρέχω τινά· καὶ *κjουλόj* (τ) ἀόρ. κjοῦλα-ε-ι μετοχ. κjούλε̱ καὶ κjούλουνε̱ (γ) τὸ παθ. κjοῦλεμ (γ), κjουλόνεμ (τ).

κjουλοπίτε̱-α (Περμέτ.) [κjουλ-πίτε̱-α] = λjακρούαρ με νjε̱ πέτε̱ πε̱ρπόσ̈τε̱.

κjούμε̱στε̱-ι (τ) ἴδ. κλjούμε̱σ̈τε̱-ι (τσ̈αμ) = γάλα.

κjουμε̱στούαρ̨-όρ̨ι (τ), κjουμεστοῦερ-όρι (συνηρ.), = γαλατόπιττα, 2)

(Βεράτ.) = γαλακτοπώλης 3) ἐπιθ. = ὁ γαλακτώδης. = πλήρης γάλακτος. πληθ. κjουμε̱σ̈τόρετε̱.

κjουρ-ι (γ) = κατώγειον 2) κjουρ κουσάρε̱σ̈ = κλεπτοδόχος καὶ bουρκγου (Σ) πληθ. bούργjετε̱ = κϋ κjε̱ πρέτ πε̱ρbρένdα κουσάρε̱· καὶ κατοῦα-σ̈ϊ (Βερατ.) πατόσ-ζι (Περμέτ.) πληθ. κjούρε̱-τε̱.

κjούχ̌εμ = ἴδ. κλjουχ̌εμ = καλοῦμαι.

κjούκj-ι ἀρσ. = κοῦκκος πληθ. κjύκjετε̱· καὶ κjύκjε-jα θηλ. πληθ. κjυκjετε̱ = κόκκυξ.

κjύμε-jα (Σ) ἴδ. κjίμε-jα πληθ. κjύμετε̱· (Σ) = τρίχα.

κjυμέσ-ζι πληθ. κjυμέζατε̱ = κουμάσιον, κοιν. τὸ κουμάσι, ὀρνιθών, (γενικῶς, δι' ὅλα τὰ ἥμερα πτηνά) ἴδ. κοτέτσ-ι = τὸ κοττέτσι.

κjύρ (Τυραν.) ἐν τῇ φράσ. γjερ κjυρ νdε̱ σ̈τε̱πῖ = μέχρι τῆς οἰκίας.

κjύρε̱-α (γ) πληθ. κjύρατε̱, μύκε̱-α (Βεράτ.), μύκλjε̱-α (Περμέτ.), μύκjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μύκjατε̱· = αjό ανε̱ ε θίκε̱σε̱ καὶ νουκε̱ πρέτ.

κjύρρε̱-α πληθ. κjύρρατε̱ = μύξαις· μπσ̈ϊj κjύρρατε̱ = σφουγγίζω ταῖς μύξαις.

κjυρράκ-ου κjυρράσ̈ε-jα (θηλ.), κjυρράσ̈-ι ἀρσ. κjυρράσ̈ε-jα θηλ. κjυρρανjόσ-ι (Καβ.) θηλ. κjυρρονjόσ̈ε-jα θηλ. = ατῖ κjε̱ ι dέρδεν κjύρρατ' ε σ' ι μπσ̈ϊν.

κjυρρόj [ἴδ. κjυρρε̱-α] = ρίπτω κατ' ἄλλου μύξαις.

κjυσ̈: ἐπιρ. = πῶς κjυσ̈ ε bέρε = πῶς τὸ ἔκαμες; μὲ τί τρόπον τὸ ἔκαμες; κjυσ̈ ι θόνε̱; = πῶς λέγεται; κjυσ̈ τα bε̱νj; πῶς νὰ τὸ κάμω; τίνι τρόπῳ νὰ τὸ κάμω; ἴδ. σι; = τί;

κjυσ̈: (budi) ἴδ. γjερ, νγjερ· κύτσ̈ (γεγ.) = ἕως ποῦ;

κjύτε̱-α ἴδ. τοῦ-νι (γ) = ἕως (τοπικῶς).

κjυτέζε̱-α = καστε̱λι ι πλjέκjετ Σκjιπε̱τάρε̱βετ (φρούριον Πελασγικὸν) dυζέτ (40) τ' ίμε̱τα (λεπτὰ) πε̱ρτέj Πε̱ρτρέλjε̱σε̱, πε̱ρ φούνdιτ ι θόνε̱ Βίλjε̱-α (= προάστειον). Κjυτέζα ᾱσ̈τε̱ νγρέχ̌ουνε̱ νdε̱ μάλjτ τε̱ Πε̱νσ̈κjόπιτ. Πε̱νσ̈κjόπι ασ̈τε̱ νjε̱ μάλj νjε̱ γjύμε̱σ όρε α dυζέτ τ' ίμετα (40 λεπτὰ) πε̱ρτέj Πε̱ρτρέλjε̱σε̱. Πε̱ρμbῑ κε̱τε̱ μάλj ᾱσ̈τε̱ νγρέχ̌ουνε̱ Κjυτέζα πρεj πλjεκjετ τ' ανε̱ (ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀρχαίων Πελασγῶν) σοτ κατρε̱ μίjε̱ βιετ ε σίπε̱ρ = πρὸ 4,000 ἐτῶν.

κjυτέτ-ι: πληθ. κjυτέτε̱τε̱ [Λατ. civitas-atis 'Ιταλ. cita] = πόλις· καὶ κjυτέτε-jα, κjυτετε̱-α (budi) = πόλις.

BKSH

κjυτετάρ-άρι ἀρσ. κjυτετάρε-jα θηλ. = πολίτης· πληθ. κjυτετάρε̱τε̱ ἀρσ. κjυτετάρετε̱ θηλ. καὶ κjυτέτασ-ι, κjυτέτασε-jα θηλ. πληθ. κjυτέτασιτε̱ ἀρσ. κjυτετάσετε̱ θηλ.

κjυτέτε̱ζόνj-όj = ἐκπολιτίζω τινα, κjυτε̱ζόνεμ-όχεμ ἐκπολιτίζομαι.

κjυτετε̱ζίμ ι = ἐκπολιτισμὸς, πληθ. κjυτετε̱ζίμετε̱.

κjύτσ̈ (γ) ἴδ. κjυσ̈ (budi) γjέρ, νγjερ = ἕως ὅπου, ἕως ποῦ.

κjύτσ̈-ι (τ) πληθ. κjύτσ̈ετε̱ = ἴδ. κλjύτσ̈-ι (τ) = κλείς, κλειδί.

κjυτσ̈ε̱νίτσε̱-α [κλjυτσ̈ε̱νίτσε̱-α] = κjυσ̈ε̱νίτσε̱-α καὶ κυτσ̈ενίτε̱-α (τ) μανdάλε̱-α (Καβ.) πληθ. κjυτσ̈ε̱νίτσατε̱ (τ), κυτσ̈ε̱νίτσατε̱ (τ) μανdάλατε̱ (Καβ.) καὶ ρομάν-ι, σ̈ούλjτσ-ι, λος-ζι = κjυτσ̈ε̱νίτσε̱-α = λωστὸς δι' οὗ κλείουσι τὴν θύραν ὄπισθεν.

Λ

(ὑγρὸν ἢ τραχύ).

λαbίτσ̈-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. χ̈ίε-jα, λjουφγάτ-ι, κουκουδρίκj-ι = βρυκόλαξ.

λαζίνε̱-α (Περμέτ.) = τόπος κενὸς εἰς τὸ μέσον τῆς χώρας, ἔνθα δένουσι τοὺς ἵππους, ὄνους κ.τ.λ. πληθ. λαζίνατε̱.

λάjε̱-α (Κροῦjα) = ἑταῖρος ἴδ. λjότσ-ι (Σ), λjάκο-jα (Περμέτ.) χ̈έτσ κε λαjα (Κροῦjα) = έτσ τοῦ λjότσι (Σ) λjουμ λαjα (Κρ.) = λjουμ λjότσι (Σ) πληθ. λαjα-τε̱. — κοῦ βέτε μρὲ λάjε ; (Κρ.) = κού πο βέτε μόρε λjοτσ ; (Σ).

λάλε̱-α (Τοσκ.) = πεοβανὲ (Τουρκ.) πληθ. λάλατε̱.

λάλε̱ζε̱-α (τ) ὑποκορ. πληθ. λάλε̱ζατε̱.

λαμbουρίτ (Ἀργυρ.) ρ. ἀμεταβ. = φωτοβολῶ, κάμνω πολὺ φῶς· bένj σ̈ούμε̱ dρίτε̱.

λαμνί-α (τ) πληθ. λαμνίτε̱, ναμλῖ-α (Βεράτ.) [Τουρκικὴ λέξις ναμλῖ] πληθ. ναμλῖτε̱, καὶ ναβλί-α (γ) πληθ. ναβλίτε̱.

λᾶνε̱-α (γ) πληθ. λανε̱τε̱ [ἑλλην. ὠλένη], καὶ λε̱ρε̱-α (τ) πληθ. λέρε̱τε̱, φουκjῖ-α (Βεράτ.), πληθ. φουκjῖτε̱ περbέσ̈ λέρε̱νε̱ ἢ λε̱ρε̱τε̱ = ἀνασκουμπῶ τὴν ὠλένην, ἀνασκουμπόνομαι.

λαούσ-ζι (Περμέτ.) λjαούσ-ζι (Ἔλβασ) = λαὸς ἴδ. γjένdε̱jε-jα.

λαπ : ρημ. ἐνεργ. = λάπτω καὶ λαπόj. — κjένι πο-λάπ ούjε̱ = λαφύσσω.

λαπαζάρ-ι (τ) πληθ. λαπαζάρετε̱ = ἴδ. λούπε̱σ-ι = ἐπαίτης.

λάπε̱-α = κοινῶς λαπᾶς· 2) λάπε̱-α πληθ. λάπατε̱ = λάπατ' ε dσ̆όκε̱σε̱, (βέσ̆ε̱τ' ε dσ̆όκε̱κε̱).

Λατίν-ι = Λατῖνος· ἴδ. λjετῖ-νι (γ) πληθ. Λατίνε̱τε̱ = Λατῖνος.

Λατινίσ̆τ (γ) ἐπιρ. λατιρίσ̆τ (τ) = Λατίνιστὶ ἴδ. λjετινίσ̆τ (γ).

Λατινίσ̆τε-jα (γ), Λατιρίσ̆τε-jὰ (τ) = ἡ Λατινικὴ (γλῶσσα) πληθ. Λατινίσ̆τετε̱ = τὰ Λατινικά.

Λατίνκε̱-α πληθ. Λατίνκατε̱ = Λατινὶς-ίδος ἴδ. Λjε̱τίνκε̱-α (γ).

λατουρίσ-ίτ-ίτ (τ) ρ. μεταβ. = λερόνω, κηλιδόνω· (τὸ vdūj εἶναι σφοδρότερον).

λαπαζάν-ι (Τυραν), σ̆ακλαbάν-ι (Σ) = φλύαρος, πολυλογᾶς κοιν. (Τουρκ. λαφαζάν) πληθ. λαπαζάνε̱τε̱, σ̆ακλαbάνετε̱ (Σ).

λαπούσ̆ε̱-α: πληθ. λαπούσ̆ατε̱ = εἶδος λαχανικοῦ μὲ φύλλα φαρδιά.

λαπούτσ̆κε̱-α (γ) πληθ. λαπούτσ̆κατε̱ = γjέθετ ε καλῖουτ μίσε̱ριτ, καὶ λjε̱βόρε-jα (Τυραν.) πληθ. λjε̱βόρετε̱ ἴδ. τσ̆έφκε̱-α.

λάσ̆κε̱-α (Περμέτ.) [Ἑλλην. καταβολάς-άδος] κοιν. μάννα (ἐπὶ κλημάτων) ὅταν παραχώνουσι διὰ νὰ κάμωσι νέαν ρίζαν· πληθ. λάσ̆κατε̱.

λε̱ρε̱-α πληθ. λε̱ρε̱τε̱ (τ) λᾶνε̱-α (γ) = ὠλένη.

λογαρῖ-α = λογαριασμὸς (Τουρκ. χ̆εσάπ) πληθ. λογαρῖτε̱.

λοζνίτσε̱-α (Κόρτσ̆α) ἴδ. πιέργουλ'ε̱-ι: πληθ. λοζνίτσατε̱ = κληματαριά.

λοκομίτσε̱-α (Σ) ἴδ. χ̆ίνκε̱-α (=χωνὶ) πληθ. λοκομίτσατε̱.

λοκοτσ̆ίσ-ίτ-ίτ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = κοιν. κλουκουκίζω = ταράσσω τὸ ὕδωρ.

λοκοτσ̆ίτεμ παθ. κουρ τούνdετε̱ ούjε̱τε̱ ε bε̱ν λούκ-λούκ.

λόσ-ζι (Βεράτ.) πληθ. λόζε̱τε̱ = μοχλὸς κοινῶς λωστὸς καὶ ρομάν-ι (Περμέτ.) (κυρίως ἐκ ξύλου)· ἴδ. σ̆ουλj-ι, σ̆ούλjτσ-ι, χ̆ανdάρ-ι 2) λόσ-ζι (Κροῦjα) = ι θόνε̱ bουργίσε̱ μουλῖνιτ βόjιτ.

Λοbέσ̆ε̱-α, χωρίον τι εἰς τὸ Τόμαρον ὄρος. — ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου Λοbεσ̆ε̱ λέγεται Λjοbεσ̆άρ-ι [ἴδ. Θουκυδ. οἱ Λωπεσοὶ ἦσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης].

λόσ̆-ι (τ) (Βεράτ.) = βέντ πλjōτ με bὰρ τε̱ νγατουρρούαρε̱ ζοῦρα νjε̱ λjέπουρ vdε̱ λόσ̆.

λόσ̆-ι (Σ) = ἴδ. λούτσε̱-α = λάσπη, πηλός.

λότσ̆κε̱-α (Βεράτ. - Περμέτ.) ἴδ. κακε̱ρdόκε̱-α πληθ. λότσ̆κατε̱ = βολβός.

λόχ̆ε̱-α (τ) κε̱τὲ μούρ ε ζε̱ λόχ̆α = κε̱τὲ μούρ ε ρρέχ̆ σ̆ίου = νοτιά.

BKSH

λούκε̣-α πληθ. λούκατε̣ καὶ σκλούκε̣-α (Σ) = κλούβιο αὐγό. — βε̄ λούκε̣ = αὐγὸ κλούβιο.

λούμ-ι (τ. Ἐλβασ.) ἴδ. λjούμ-ι (Σ) πληθ. λούμνατε̣ (Σ) λούμρατε (τ) = ἀκαθαρσία ἐλαίου, ἴζημα.

λοὺπ ἢ *λούπι* (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κατατρώγω· ἴδ. λάπ. — ε λούπι πε̣ρνjέχ̌ερε̣ = τὸ κατεβρόχθισε διὰ μιᾶς = λαφύσσω.

λούπε̣σ-ι = αὔ κjε̣ λοὺπ πληθ. λούπε̣σιτε̣· καὶ λαπαζ̌άρ-ι (τ) πληθ. λαπαζ̌άρε̣τε̣.

λούτσε̣-α (γ) πληθ. λούτσατε̣ κοινῶς ἡ λοῦτσα. — καὶ λjούτσε̣-α (τ) πληθ. λjούτσατε̣, jουζ̄ι-α (Περμέτ.) πληθ. jουζίτε̣, jούτσε̣-α (Περμέτ.) πληθ. jουτσίτε̣, λόσ̈-ι (Σ) ἴδ. bάλjτε̣-α = λάσπη.

Λj

(καθαρόν).

λjᾱ (γ), λjε̣ (τ): ρ. ἐνεργ. = ἀφίνω, ἐγκαταλείπω, παραιτῶ, παραχωρῶ. 2) ἐπιτρέπω, δίδω τὴν ἄδειαν. 3) χάνω (ἐπὶ χαρτοφορίας). ἐνεστ. λjᾱ ε̄-ε̄, ἀορ. λjᾱσ̈ε̣-ε̄-ᾱ-ᾱμ-ᾱτε̣-ᾱνε̣ (γ), μτχ. λjᾱνε̣ (γ), λjε̄νε̣ (τ) παθ. λjῑχ̌εμ (γ) λjῑχεμ (τ)· φρᾶσις : λjέ! λjέ! μος κjαj = ἄφες! ἄφες! μὴ κλαίῃς. — λjᾱ κρύετε̣ μbας τέjε = θυσιάζομαι διὰ σέ. — λjᾱσ̈ε̣ ρακίνε̣ = ἀπέκοψα τὸ ρακί. — λjᾱ γρούανε̣ = ἀφίνω τὴν γυναῖκα. — λjε̄-με̣ = ἐπίτρεψόν μοι. — λjᾱ φιάλjε̣ = παραγγέλλω = ἀφίνω παράδοσιν. — τε̣ λjᾱ βιέτ = (σὲ ἄφησε χρόνους) = ἀπέθανε (ὅταν ἀποθνήσκῃ τις).

λjαβαρόσ (Περμέτ.) ἴδ. λjαπαρόσ ρ. (Ἐλβασ. Τυρ.) = λασπόνω.

λjαβdῑ-α (γ. τ. budi-bogdan) = δόξα, ἔπαινος· πληθ. λjαβdῑτε̣· καὶ λjαβd-ι (budi) = ὕμνος [Λατ. laus-dis] λjάφτ (Ἐλβασ.) πληθ. λjάφτατε̣.

λjαβdόj (γ) λjε̣βdὸj (τ), λjαβdερόj καὶ λjαβdουρόj (γ), λjε̣βdε̣ρόνj-όj (τ) = ἐπαινῶ, ὑμνῶ [Λατ. laudo are = δοξάζω, δοξολογῶ] τὸ παθ. λjαβdόχ̌εμ = δοξάζομαι ἐπαινοῦμαι, 2) = μbοῦρρεμ = καυχῶμαι λjιεβdόνεμ (τ. budi) λjαβdε̣ρόχ̌εμ καὶ λjαβdουρόχ̌εμ (γ) λjεβdε̣ρόνεμ (τ).

λjαβdίμ-ι πλ̇ηθ. λjαβdίμετε̱ (γ) λjε̱βdίμ-ι πλ̇ηθ. λjε̱βdίμετε̱ (τ) λjαβ-dουρίμ-ι πλ̇ηθ. λjαβdουρίμετε̱ (γ), λjεβdουρίμ-ι πλ̇ηθ. λjεβdουρί-μετε̱ (τ), λjαβdουρῖ-α (γ) πλ̇ηθ. λαβdουρίτε̱ = ἔπαινος.

λjαβίρε̱-α (Τυρ.) = πόρνη, = κούρβε̱-α πληθ. λαβίρετε̱.

λjαbε̱ρόνj (Περμέτ.). ρ. ἐνερ. = ξεσφίγγω = λιρόj.

Λjαbε̱ρῖ-α: κλjούχ̌ετ' αν' ε Κουρβελjέσ̈ιτ, εδὲ Αρbερῖ-α. — κλjοῦχ̌ετ' αν' ε Βλjόρε̱σε̱, πο σ̈οῦμε̱ χ̌ε̱ρε̱ εδε άνε̱σε̱ Κουρβέλέσ̈ιτ, εδὲ άνε̱σε̱ Βλjόρε̱σε̱ ι θόνε̱ Αρbερῖ εδὲ Λjαbερῖ = Λιαμπουριά.

λjαbε̱ρίσ̈τ ἐπίρ. = Λιαπιστί.

λjαbε̱ρίσ̈τε-jα = ἡ Λιαπικὴ διάλεκτος.

λjαbότ-ι = εἶδος χόρτου, λαχάνου.

λjαγα-τε̱ρι (Ἐλβασ.) ἐπιρ. = ἄστατος καιρὸς ὁτὲ μὲν ἥλιος ὁτὲ δὲ βροχὴ ὡς ἐπὶ τοῦ Μαρτίου μηνός.

λjάγεμ παθ. τοῦ λjὰκ = βρέχομαι (μὲ νερόν).

λjάγε̱σ-ι πληθ. λjάγε̱σιτε̱ = ποτιστήριον.

λjαγε̱σόj-όνj ρ. ἐνερ. = ὑγραίνω, λjάκ με ούjε̱. — τὸ παθ. λjαγε̱σόνεμ-όχ̌εμ.

λjαγε̱σίνε̱-α (γ) λjαγε̱σίρε-α πλ̇ηθ. α-τε̱ = βροχερὸς καιρός, 2) ὑγρασία.

λjάγε̱τε̱ = ἐπίρ = μουσκίδι.

(ι-ε-τε̱) *λjάγε̱τε̱* ἐπίθ. = βρεγμένος-η-ον.

λjαγέν-ι = λάγηνος, λαγένι.

λjάγετε̱: πληθ. (bogdan) = δρόμοι.

λjᾶj [Λατ. lavo-are, Ἑλλην. λούω] ρ. ἐνερ. λούω, κοιν. πλύνω, νίπτω. — λjαj σῦτε̱ = νίπτομαι (κ.τ.λεξ. = νίπτω τοὺς ὀφθαλμούς). — λjᾶj λjε̱βέρετε̱ = πλύνω τὰ ἀσπρόρρουχα. — λjαj σῦτε̱ ἢ λjᾶj φακ-jετε̱, λjᾶj dούαρτε̱, λjᾶj κε̱μbε̱τε̱, = νίπτομαι (τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας), 2) = ἐξοφλῶ, πληρόνω. — λjαj dετύρε̱νε̱ = πληρόνω τὸ χρέος, λjᾶj πουνε̱τόρινε̱ = πληρόνω τὸν ἐρ-γάτην. — ι λjάβα παράτε̱ = τὸν ἐπλήρωσα τὰ χρήματα. 3) = ἀθω-όνω τινά. — κε̱τὲ νjερῖ ε λjᾶj ούνε̱ σε σ' κᾶ βρὰμ, α σ' κᾶ βιέδε̱, α σ' κᾶ bᾶμ κε̱τὲ τε̱ κέκjε̱ = ἐγὼ ἀθωόνω τοῦτον τὸν ἄνθρωπον διότι δὲν ἐφόνευσεν ἢ δὲν ἔκλεψεν ἢ δὲν διέπραξε τοῦτο τὸ κακόν. — κε̱τὲ νjερῖ ε λjᾶνj οῦνε̱ σε σ' κᾶ bέρε̱ νdο νjὲ φάjε̱ = τοῦτον τὸν ἄν-θρωπον ἀθωόνω ἐγὼ διότι δὲν ἔπραξε κανὲν πταῖσμα. — φρᾶσις λjᾶj

ε λjύεj = κολακεύω (ἐπὶ κακῶν)· ἀορ. λjάϐα-ε-ου μτχ. λjᾶμ (γ) λjᾶρε̣ (τ).

λjajεταρ-ι καὶ *λjajετόρε-ja* = ὁ νιπτὴρ πληθ. λjajετάρε̣τε ἀρσ. λjajετόρετε̣ θηλ.

λjajθάτε̣-α πληθ. λjajθάτατε̣ καὶ (Περμέτ.) λjαφάτε̣-α πληθ. λjαφάτετε̣ = ἡ κουτσουπιά· (δένδρον ἄκαρπον).

λjajθῖ-α = λεπτοκάρυον πληθ. λjajθῖτε̣· (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

λjάjκε̣-α πληθ. λjάjκατε̣ = κολακεία.

λjajκατούαρ-όρι: πληθ. λjajκατόρετε̣ (τ) ἀρσ. = κόλαξ, κολακευτής.— καὶ λjajκε̣τοῦερ-όρι (γ) λjajκε̣τοὺρ-όρι (συνηρ.), λjακε̣τόρε-ja θηλ. πληθ. λjajκε̣τόρετε̣.— καὶ λjajκατάρ-ι ἀρσ. λjajκατάρε-ja θηλ. πληθ. ἀρσ. λjajκατάρε̣τε̣, θηλ. λjajκατάρετε̣.—καὶ λjάjκε̣σ-ι ἀρσ. λjάjκε̣σε-ja θηλ. πληθ. λjάjκε̣σιτε̣.— ἀρσ. λjάjκε̣σετ θηλ παροιμία: λjάjκε̣σι τε̣ λjᾶν ε τε̣ λjύεν ε τε̣ κε̣λέτ γίσ̈τινε̣ μ' bύθε̣.— τὸ παθ λjακατίσεμ = κολακεύομαι.

(ι) *λjaΐμ* (γεγ. Τοσκ. Φράσ̈ρι) = μηνυτής, ἀπεσταλμένος, μεσίτης, προξενητὴς καὶ ι λjάjμ-ι (budi) πληθ. τε̣ λjάjμιτε̣ (budi) τε̣ λjαΐμιτε̣ (τ) καὶ λjάjμε̣σ-ι (Ἐλϐασ.) πληθ. λjάμε̣σιτε̣.

λjajμεσόj: ρ. οὐδ. ὑπάγω ὡς πρέσϐυς, πραγματεύομαι, ἐνεργῶ, πράττω ὡς πρέσϐυς, ἐντεῦθεν, παρακαλῶ, μεσιτεύω, πρεσϐεύω.

λjάμε̣σ-α = πρεσϐεία, ἀποστολή, μεσιτεία, 2) ὄνομα περιληπτικόν· οἱ πρέσϐεις, οἱ ἀπεσταλμέεοι, οἱ μεσῖται, οἱ προξενηταί.

λjακ (καὶ λjάγ. (γ)) ρ. ἐνερ. = ϐρέχω μὲ νερόν· ἀντιθ. τέρ. ῥῆμα.

λjάκ-ου: πληθ. λjέκjετε̣ = ϐρόχος, θηλειά, ἱμάς καὶ λjάκθ-ι : ὑποκορ. καὶ σῦθ-ι [σῦν-ι] (Ἐλϐάσ). = θηλειὰ πληθ. σῦθε̣τε̣.

λjακε̣δίτ (τ) ἴδ. ρημ. λjαθίτ = λησμονῶ.

λjακε̣μόνj-όj (γ. τ. budi - bogdan) ρ. οὐδ. = πλεονεκτῶ, ἀντίθετον κουρσέj = φείδομαι.

λjάκε̣με̣σ-ι (budi) = πλεονέκτης· πληθ. λjακε̣μέεσιτε̣ καὶ λjακε̣μοῦεσ-ι (γ) πληθ. λjακε̣μούεσιτε̣, λjακε̣μιμτᾶρ-ι ἀρσ. λjακε̣μιμτᾶρε-ja θηλ. πληθ. ἀρσ. λjακε̣μιμτάρε̣τε̣, λjακε̣μιμτάρετε̣ θηλ.

λjακε̣μίμ-ι = πλεονεξία πληθ. λjακε̣μίμετε̣ καὶ λjακε̣μῖ-α (budi - bogdan) πληθ. λjακε̣μῖτε̣.

λjακε̣νάρμε-ja (γ) = λάχανον ἁλμυρὸν πληθ. λjακε̣ναρμέ-τε̣· λjάκε̣νε̣-α

BKSH

(γ) = λάχανον πληθ. λjάκενατε. — λjάκερε-α (τ) πληθ. λjάκερατε.

λjακεσόj ? ? ? = λjάκ = βρέχω, μουσκεύω. — θαμιστ. ρημ.

λjάκο-ουα (᾿Αργυρ.) = φίλος, εταῖρος.

λjάκο-jα (Περμέτ.) καὶ λjάκοζε-α (Περμέτ.) ὑποκορ., λjάjε-α (Κροῦjα), λjότσ̈-ι (Σ) πληθ. λjότσατε, λjάjατε, λjάκοζατε : φράσεις — χ̑ετσ κε λjάjα (Κρ.) = ἔλα νὰ σὲ χαρῶ· κοιν. ἑτσ τε λjότσι (Σ), λjούμ λjάjα = νὰ σὲ χαρῶ, κοινῶς (Κρ.) λjούμ λjότσι (Σ) = νὰ σὲ χαρῶ. — κοῦ σ̈κόν μρε λjάjε = ποῦ πηγαίνεις φίλε μου ; (Κρ.) = κοῦ πό σ̈κόν μόρε λjότσ ; (Σ).

λjακουρίκj (budi, γ. (τ) καὶ λjασκουρίκj = ἐπιρ. = γυμνῶς.

λjακουρικj-ι (Σ. Τυρ. Βεράτ.), λjακουρίκεσ-ι (τ), λjακουρέκjεσ-ι (γ) πληθ. λjακουρίκjατε, λjακουρίκεσιτε, λjακουρέκjεσιτε· = νυκτερίθρα κοινῶς.

λjάλjε-α πληθ. λjάλjατε : ὁ μικρότερος ἀδελφὸς ὀνομάζει λjάλjε τὸν μεγαλύτε.ον ἀδελφόν· λjάλjα ι μάθ = ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός.

Λjάλjε-α : πληθ. λjάλjετε : ἐπιθ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς κατοίκους Μυζεκέας· κεσ̈τοὺ ου θερρέσενε Μυζεκjάρεβετ, κουρ σ᾿ ου dίνε έμερινε.- Μυζεκjαρεβετ ου θόνε bάbε-α : ὁ ἴδ.

λjάμε-α (γ), λjέμε-α (τ) πληθ. λjάμετε, λjέμετε = τὸ ἀλώνιον.

λjᾱμσ̈-ι (γ), λjέμσ̈-ι (τ) = ἡ ἀγαθίς-ίδος· κοιν. κουβάρι (νήματος ἢ κλωστῆς ἢ ῥάμματος) πληθ. λjᾱμσ̈ατε, λjέμσ̈ετε.

λjανγούα-όϊ (τ) πληθ. λjανγόνjτε, λjανγοῦε-οϊ καὶ λjανγοῦ οϊ (συνηρ.) λjανγοῦε-όνι (Σ) = τὸ λαγωνικόν.- θηλ. λjανγόρετε = ἡ λαγωνίκα.

λjᾱνdε-α (γ) λjένdε-α (τ) = ξυλική· πληθ. λjᾱνdετε (γ) λjένdετε (τ)

λjανdετάρ-ι (bogdan) ξυλουργός, λεπτουργός, πληθ. λjᾱνdετάρετε λjάνκ-γου (γ) λjενκ-γου (τ) (πληθ. λείπει) = ζωμός, κοινῶς ζουμί.

λjανjετάρ-ι ἴδ. λjαjετᾱρ-ι πληθ. λjανjετάρετε τὸ θηλ. λjανjετόρε-jα ἴδ. λjαjετόρε-jα· πληθ. λjανjετόρετε.

Λjάπ-bι καὶ Λjαπ-ι = Λjάπης πληθ. Λjάbεριτε.

λjαπαρόσ (᾿Ελβασ. — Τυρ.) [ρυπαρὸς] = λασπόνω, λερόνω, βρομῶ· καὶ λjαβαρόσ (Περμέτ.), λjατουρίσ (Βεράτ.) τὸ παθ. λjαπαρόσεμ, λjατουρίσεμ.

λjάπε-α = τὸ δέρμα τῆς κοιλίας τῶνσφαζομένων ζώων καὶ τά παρόμοια (συγγενὴς τῇ λέξει λjάφσ̈ε-α).

BKSH

λjαπε̱ρδῑ-α (γεγ.) πληθ. λjαπε̱ρδῑτε̱ = αἰσχρολογία = φιάλjε̱ τε̱ νdῡτα.

λjάπσ ('Ελβάσ.) ρ. οὐδ. = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω: ὡς λjάπσα νγα κυj νjερῑ = ἀπηύδησα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· λjάπσα πρεj σε̱ κε̱ρκούεμιτ = ἀπηύδησα ζητῶν· μός με̱ λjάπσε̱ = μὴ μὲ κάμῃς νὰ ἀπαυδῶ· ἴδ. γjυφκjέj.

λjάπσ (Τυραν.) ρ. οὐδ. = dεσ̈ε̱ρόj (ἀντιθέτως τῆς σημ. 'Ελβασανίου) = ἐπιθυμῶ.

λjαράσ̈κε̱-α (γ) πληθ. λjαράσ̈κατε̱ [λjαρε̱-α] καὶ λjαράτσκατε̱ = ἡ καρακάξα· καὶ γρίζ̈ε̱λε̱-α (Σ), γρίφσ̈ε̱-α (Περμέτ.).

λjαράσ̈-ι [λjάρε̱-α] ἴδ. φαλκούα-όϊ πληθ. λjαράσ̈ε̱τε̱ = παρδαλός.

λjαούσ-ζι ('Ελβάσ.) ἴδ. λαούσ-ζι (Περμέτ.) γjένdεjε-jα = λαός.

λjάρ-ι (Σ. Καβ.) = δάφνη· ἴδ. dαφίνε̱-α.

λjάρκ ἐπίρ. = μακράν, πόρρω, πρόσω, μακρόθι κοιν. μακριά· πε̱ρ σε̱ λjάργου ἢ πε̱ρ σε̱ λjάργουτ = μακρόθεν· (συντασ. μετὰ γενικῆς) λjάρκ μέjε, λjάρκ τέjε, λjάρκ ατῑ, λjάρκ νέσ̈. — λjάρκ jουσ̈-ατύρε = μακρὰν ἀπὸ ἐμὲ - σὲ - αὐτοῦ, ἡμῶν - ὑμῶν - αὐτῶν. — λjάρκ τέjε = ἔξω ἀπὸ σένα κοινῶς. — κjόφτε̱ λjάρκ = μὴ γένοιτο, ἔξω ἀπ' ἐδῶ κοιν. — ἀντίθ. άφε̱ρε̱.

(ι-ε-τε̱) *λjάργε̱τε̱* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱ άφε̱ρε̱.

λjάργαζε̱ (γ) *λjάργαζι* (τ) ἐπίρ. = μακρόθεν· ἀντίθ άφε̱ραζε̱.

λjαργέσε̱-α πληθ. λjαργέσατε̱ = ἡ ἀπόστασις.

λjαργε̱σίνε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. λjαργε̱σ̈ίνατε̱ καὶ λjαργε̱ˢίρε̱-α (τ) πληθ. — ρατε̱ = μακρυνὸν μέρος, ἀντίθ. αφε̱ρσίνε̱-α.

λjαργόνj-όj ρ = ἀπομακρύνω τινά· καὶ με̱ργόνj-όj ἀντίθ. αφε̱ρόνj-όj. — τὸ παθ. λjαργόνεμ-όχ̈εμ καὶ με̱ργόνεμ-όχ̈εμ· ἀντίθ. ἀφε̱ρόνεμ-όχ̈εμ.

λjάρε̱-α πληθ. λjάρατε̱ = τὸ παρδαλὸν κοινῶς, τὸ ποικίλον, κατάστικτον. — λjάρα - λjάρα = παρδαλῶς.

(ι-ε-τε̱) *λjάρε̱* ἐπίθ. = παρδαλὸς-ὴ-ὸν καὶ ι-ε-τε̱ λjάρε̱μ-ι, ε̱με-jα.

λjάρε̱σ-ι, λjάρε̱σε-jα· πληθ. ἀρσ. λjάρε̱σιτε̱, λjάρε̱σετε̱ θηλ. λjαρόσ̈-ι, λjαρόσ̈ε-jα πληθ. ἀρσ. λjαρόσ̈ε̱τε̱, λjαρόσ̈ετε̱ θηλ. λjαρίσκ-ου θηλ. λjαρίσκε̱-α πληθ. λjαρίσκατε̱ θηλ. λjαραμάν-ι, θηλ. λjαραμάνε-jα πληθ. ἀρσ. άνε̱τε̱-άνετε̱ θηλ. λjαραγάν-ι-ε-jα (Περμέτ.) πληθ. ἀρσ. λjαραγάνε̱τε̱, λjαραγάνετε̱ θηλ. = κατάστικος. — πούλjε λjαρίσκε̱ = κατάστικτος ὄρνις, γελj λjαρίσκε̱· κοινῶς ἡ πιτσίρα.

BKSH

λjαρόνj-όj (γ) καὶ *λjαρόσ* (τ) = κάμνω παρδαλόν· bανj λjάρα, λjάρα.
λjαρόσ̈-ι (Περμέτ.) πληθ. λjαρόσ̈ετε̱ = κάμνω παρδαλόν· τὸ παθ. λjαρόχ̈εμ (γ), λjαρόσεμ, λjαρόσ̈εμ = γίνομαι παρδαλός.
λjαρούσ̈κ-ου = ἀγριοστάφυλο πληθ. λjαρούσ̈κj-τε̱.
λjαρόj (Ἐλβασ.), λjε̱ρόνj (Βεράτ.) λjαβρόνj (Σ), λjε̱βρόj (Σ) νγάσ-έτ-έτ. κέτε̱ (Κρούjα, Τυράν. Ἐλβασ) = γεωργῶ, καλλιεργῶ τὴν γῆν· τὸ παθ. λjαρόχ̈εμ, λjε̱ρόνεμ, λjαβρόνεμ, νγίτεμ.
λjάρτε̱ (τ) ἴδ. ναλjτ (γ) ἐπίρ. ἀντίθ. πόσ̈τε̱ = ὑψηλά.
λjάρταζι (τ) καὶ *λjάρταζιτ* (τ) ἐπίρ. = ἄνωθεν.
(ι-ε-τε̱) *λjάρτε̱* καὶ *λjάρτε̱σμ* (τ) = ἴ ι-ε-τε̱ νάλjτε̱.
λjαρτόνj-όj (τ) ἴδ. ναλjτόj (γ) - λjαρτόνεμ (τ) ἴδ. ναλτόχ̈εμ (γ).
λjᾶσ̈-ι (Σ) ἀντὶ λjᾶμσ̈-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ μ πρὸ τοῦ σ̈ (συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις) πληθ. λjᾶσ̈ατε̱ (Σ) = κουβάρι.
λjάσ̈ε̱-α ἀντὶ λjάφσ̈ε̱-α κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈ (συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις) πληθ. λjάσ̈ατε̱ = τὸ λειρί.
(ι-ε-τε̱) *λjάσ̈τε̱* = ο-η-πρώϊμος, ἀρχαῖος-αία-ον [συγκρ. Ἀγγλ. last] πλjάκου ι λjάσ̈τε̱ = πλjάκου ι βιέτε̱ρε̱. — ε̱σ̈τε̱ θε̱νε̱ σε̱ λjάσ̈τε̱σ = ἐρρήθη παρὰ τῶν ἀρχαίων. ἀντίθ. βόνε̱ (γ). — τε̱ λjάστα-τε̱ = τὰ σπαρτά· (ἐπὶ γεννημάτων), ὡς σῖτος, κριθάρι κ.τ.λ. πρώϊμα.
λjασ̈τόj ρ. οὐδ. = παλαιόνω, ἡλικιόνω· bε̱νεμ ι λjάσ̈τε̱. — dίτε̱ μbε̱ dίτε̱ λjασ̈τὸν = ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ γηράσκει.
λjάτε̱-α (Σ) ἴδ. γε̱δένdε̱-α = ρόζος.
λjάτε̱-α [λjατόj Περμέτ.) = σε̱πάτ' ε βόγε̱λjε̱· καὶ τσακόρρε-jα (Τυρ.) = λjάτ' ε βόγε̱λjε̱ κοινῶς τσεκοῦρι πληθ. τσακόρετε̱.
λjατο̃ρε-jα πληθ. λjατόρετε̱ = τσακόρρε-jα (Τυρ. γ. Μαλjεσία) = ἀξίνη μικρά. — λjατόρεjα ε̱σ̈τε̱ με̱ ε βόγε̱λjε̱ σε λjάτα, λjάτα ε̱σ̈τε̱ με̱ ε βόγε̱λjε̱ σε σε̱πάτα· (Τουρκ. ναdσ̈άκε̱ = τσεκοῦρι).
λjατόj-όχ̈εμ (Σ) ἴδ. γε̱δέντ-dεμ = ἐκλέπω, ξεφλουδίζω.
λjατοῦερ-όρι καὶ *λjατοῦρ-όρι* = σφραγὶς ξυλίνη (διὰ τὰς προσφοράς)· ἴδ. λjατόνj· ἴδ. καὶ μπλjατοῦαρ-όρι (γ) μπλjατοῦερ-όρι (γ).
λjατουρίσ (Βεράτ.) ἴδ. ρ. λjαπαρόσ (Ἐλβασ. Τυράν.).
λjάφσ̈ε̱-α πληθ. λjάφσ̈ατε̱ κοιν. τὸ λειρί, τὸ καρκάλι· 2) ἡ ἀκροβυστία ὡς λjάφσ̈' ε κᾶριτ = ἡ ἀκροβυστία, τοῦ πέους.
λjαφάτε̱-α (Περμέτ.) πληθ. λjαφάτε̱ τε̱ ἴδ. λjαjθάτε̱-α = κουτσουπιά.

λjαφσ̈άκ-ου = νjε̱ γjε̱ με λάφσ̈ε̱ = ἀπερίτμητος· πληθ. λjαφσ̈άκε̱τε̱.

λjάχ̈εμ παθ. = λούομαι κοιν. πλύνομαι, νίπτομαι· 2) ἐξοφλοῦμαι, πληρόνομαι· ουλjᾶμ bάσ̈κε̱ = οὔτε μοῦ χρεωστεῖς οὔτε σὲ χρεωστῶ· 3) ἀθωόνομαι· 4) λjάχ̈εμ ε λjῦχ̈εμ = κολακεύομαι ὑπό τινος.

λjε̱̄ ἴδ. λjᾶ (γ) ρ. = ἀφίνω.

λjε̱̄-νι (Ἐλβασ.) πληθ. λjένατε̱ κακῶς ἀντὶ λjένjτε̱ ἴδ. λjεγjέν-ι (Σ) = λεκάνη.

λjεβαρ̱άσ̈-ι (Βεράτ.) ἀρσ. λjεbαράσ̈ε-jα πληθ. λjεbαράσ̈ε̱τε ἀρσ. λjεbαράσετε̱ θηλ. = αῦ α αjο κjε̱ λjε̱bρόν. = ὁ (ἡ) περιφερόμενος, ὁ (ἡ) ἄστατος, ὁ μὴ στέκων εἰς ἓν μέρος.

λjε̱βόνj-όνεμ (Τοσκ. budi - bogdan) ἴδ. λjαbdój-όχ̈εμ (γ) καὶ *λjεβdερ̱όνj-όνεμ* ἴδ. λjαbdερój-όχ̈εμ (γ) = ἐπαινῶ - οῦμαι.

λjε̱βdίμ-ι (τ), λjε̱bdουρίμ-ι (τ) ἴδ. λjαbdίμ (γ) λjαbdουρίμ (γ) πληθ. λjε̱bdίμετε̱, λjε̱bdουρίμετε̱ = ἔπαινος.

λjε̱βέdσ̈γε̱-α (Βεράτ.), λjεbύσ̈γε̱-α (τ), λjεbότσ̈κε̱-α (γ), λjε̱bέσ̈γε̱-α λjιbόσ̈γε̱-α (Καb.), βε̱λjότσ̈γε̱-α (τ), λjουbέσ̈γε̱-α (Περμέτ.) = γε̱λjbόdσ̈α ε ἀρρεσε̱, ε βέσε̱, ε κjέπε̱σε̱ κ.τ.λ. καὶ βλέσ̈γε̱-α (Ἀργυρ.), γε̱λjbόdσ̈ε-α (Τυράν.), γε̱λjbόjκε̱-α (Κρούjα), γε̱bόdσ̈ε̱-α (Σ) ἴδ. γούαλ-ι (Βεράτ.) καὶ γούαjε̱-α (Περμέτ.) [καὶ βε̱̄-jα ἢ βέζε̱ α ἢ βεό-jα (Σ) = τὸ ᾠόν, [ἴσως ἡ λέξις σύνθετος] = τὸ τσέφλι, τὰ δύο κομμάτια τοῦ φλοιοῦ, κεχωρισμένα· πληθ. λjε̱bέdσ̈γατε̱, λjεbύdσ̈γατε̱, λjε̱bότσ̈κατε̱, λjε̱bέσ̈γατε̱, λjιbόdσ̈γατε̱, βε̱λjότσ̈γατε̱, βε̱λjότσ̈κατε̱, λjουbέσ̈γατε̱, βλέσ̈γατε̱, γε̱λjbότσ̈κατε̱, γε̱λjbόjκατε̱, γε̱bόdσ̈ατε̱ = κέλυφος.

(ε) *λjε̱βε̱ρ̱ούαμε-jα* (τ) [Λατ. laboro-are = πονῶ, ἐργάζομαι] = ἡ ἐργάσιμος (ἡμέρα)· ἀντίθ. ε κρέμτε-jα, φέστε̱-α. — dιτ' ε λjε̱bε̱ρούαμε̱ (τ) = dίτε̱ πουνε̱τόρε (γ) = καθημερινή, ἐργάσιμος ἡμέρα.

λjε̱βόρ̱ε-jα πληθ. λjε̱bόρετε̱ ἴδ. λαπούτσ̈κε̱-α = ράκος.

λjε̱βίρ̱εμ (Τυραν.) (συντασ. μετὰ γενικῆς) = παρακαλῶ. — ι λjε̱bίρεμ ατῑ νjερίου = ι λjοῦτεμ = παρακαλῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

λjε̱βίσ ρ. οὐδ. = κινοῦμαι (ἐπὶ ζωϋφίων).

λjε̱βρ̱όνj (Βεράτ.) λjεbρίj (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = κινοῦμαι (ἐπὶ ἀνθρώπων), περιέρχομαι, περιφέρομαι.

λjεβρ̱ίj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = πλύνω τὰ φορέματα ἐκ δευτέρου (κινῶν αὐτὰ ἐντὸς τοῦ ὕδατος) λjε̱bρῖj ρρόbατε̱ = ι σ̈κόj με ούjε̱ πε̱ρ σε̱ dύτι.

λjεβρόj-όχεμ (Σ) ἴδ. λjαβρόj-όχεμ (Σ) = ἐλαφρύνω, β΄) καλλιεργῶ.

λjεβῦρ-ῦρ-ῦρ (Ζabζουνα) ρ. ἐνεργ. = γε̱ρρίτσ = γρατσουνίζω.

λjε̱βῦρεμ παθ. = γε̱ρρίτσεμ· ἀορ. λjε̱βῦρα-ε-ι μτχ. λjε̱βύρε̱ καὶ λjε̱βύρουνε̱ = γρατσουνίζομαι.

λjε̱bάρκε-jα (Περμέτ.) [λjε = ἀφίνω καὶ bαρκ-ου] = δυσεντερία πληθ. λjε̱bάρκετε̱.

λjέbερ-ι = εἶδος ἀρρωστίας ἐπὶ τῶν μαστῶν τῶν γυναικῶν ὅταν πήζῃ τὸ γάλα ἐντὸς τῶν βυζιῶν.

λjέbρε̱-α (Περμέτ.) = ἡ λέπρα· πληθ. λjέbρατε̱ ἴδ. σγjέbε-jα.

λjεbρόσ-εμ (Περμέτ.) = ἴδ. σγjεbόσ-εμ = ἔχω λέπραν.

λjεγjέν-ι (Σ) = ἡ λεκάνη κοιν. τὸ λεγένι πληθ. λjεγjένατε̱.— καὶ λjε̱γjέν-ι (τ) πληθ. λjε̱γjένατε̱, λjεjέν-ι (τ) πληθ. λjεjένατε̱, λjε̃-νι (Ἐλbασ.) πληθ. λjένατε̱.

λjέγjετε̱ πληθ. (τ) = ἴδ. λjέκjετε̱ πληθ.— ἴδ. λjάκ-ου = οἱ ἱμάντες.

λjε̱γjε̱ρόν-όj (τ) ρ. = ὁμιλῶ, ἀγορεύω· καὶ λjιγjε̱ρόj (γ).

λjε̱γjε̱ράτε̱ (τ) λjιγjε̱ράτε̱ (γ) = ὁμιλία, λόγος.

λjέδε̱-α (Τυραν.) καὶ λjέδε-jα (Καb.) πληθ. λjέδατε̱ = χάϊδευμα. ἴδ δέλjκε̱-α.

λjεδατάρ-ι: ἀρσ. λjεδατάρε-jα θηλ. (Καb. Τυραν.) ἴδ. δελjατᾱρ-ι-ᾱρε-jα πληθ. λjεδατᾱρε̱τε̱ ἀρσ. λjεδατάρετε̱ θηλ. = κόλαξ.

λjεδατόj (Καb.) ρ. ἐνεργ. = χαϊδεύω· ἴδ. πε̱ρκε̱δέλj τὸ παθ. λjεδατόχεμ = (Καb.) = χαϊδεύομαι ἴδ. πε̱ρκε̱δέλjεμ.

λjεδίσ̈τε̱-α (γ) = ασάj τόκε κjε̱ ι bίε λjέδι· πληθ. λjεδίσ̈τατε̱.— καὶ λjυμε̱νίσ̈τε̱-α (γ) = ασάj τόκε κjε̱ ι bίε λjύμι πληθ. λjυμε̱νίσ̈τατε̱ καὶ ζαλίσ̈τε̱-α (γ) = ασάj τόκε κjε̱ ι bίε ζᾶλι πληθ. ζαλίσ̈τατε̱.

λjέζε̱-α (Τυραν.) πληθ. λjέζατε̱ = κοινῶς ἐλαιὰ = τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ εἰς τὸ σῶμα κόκκινον σημάδι καὶ λjύθ-ι (Ἐλbασ).

λjέθ-ι (Ἐλbασ.) ἴδ. λjύμ-ι (Σ) καὶ λούμ-ι (τ) πληθ. λjέθνατε̱ (ἄχρηστος).

λjέθ-δι (τ) πληθ. λjέδετε̱ = ὁ ὄχθος τοῦ ἀγροῦ, τῆς ἀμπέλου, τοῦ κήπου, τὰ χωρίζοντα ἄκρα τὰ ὁποῖα δὲν σκάπτουσι πρὸς διαστολὴν καὶ φυτρόνει χόρτος.

λjέθ-δι (Dίbρα-Τετόbα) = τοῖχος ἴδ. μοῦρ-ι.

λjε̃j: ρ. = γεννῶ, γεννῶμαι, καὶ λjίντ, πῖελ = τίκτω (ἐπὶ γυναικῶν)

BKSH

καὶ (συνηρ.) πῖλ· γρούαϳα πο̃λι φόσ̃νϳε̣ = ἡ γυνὴ ἔτεκε βρέφος. — dέλϳεϳα πο̃λι κϳε̣νκϳ = τὸ πρόβατον ἐγέννησεν ἀρνίον. — ἀόρ. λϳέβα-ε̣-ου, καὶ λϳίνdα-ε-ι· μτχ. λϳεμ (γ) καὶ λϳέρε̣ (τ) λϳίνdε̣ καὶ λϳίνdουρε̣ (τ) λϳίνdουνε̣ (γ) — ἀορ. πο̃λα-ε-ι καὶ πούαλ (τ) πούελ (γ), μτχ. πιέλε̣, πιέλουνε̣ (γ) πιέλουρε̣ (τ). 2) σημ. ἀνατέλλω ὡς: λϳέου dίελι, χ̃ᾶνα = λϳινdι dίελι, χᾶνα = ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. ἡ σελήνη. — ἀντιθ. περε̣νdόϊ dίελι, χ̃ᾶνα = ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. — κουσ̃ κᾶ λϳέρε̣ do τε̣ βdέσε̣ = κουσ̃ κᾶ λϳίνdουρε̣ do τε̣ βdέσε̣ = ὅστις ἐγεννήθη, μέλλει νὰ ἀποθάνῃ. — με̣ λϳίνdι διάλϳε̣, τε̣ λϳίνdι διάλϳε̣, ι λϳίνdι διάλε̣ = με̣ λϳέου διάλϳε̣ τε̣ λϳέου διάλϳε̣, ι λϳέου διάλϳε̣ = ἐγεννήθη μοι υἱός, ἐγεννήθη σοι υἱός, ἐγεννήθη αὐτῷ υἱός, (ἔπὶ ἀνδρός). — Σάρρα πόλι Ισαάκνε̣ = ἡ Σάρρα ἔτεκε τὸν Ἰσαάκ. — Αβραάμιτ ι λϳέου (ι λϳίνdι) Ισαάκου: τῷ Ἀβραὰμ ἐγεννήθη ὁ Ἰσαάκ. — κουρ λϳεν (α λϳίντ) νdo νϳε̣ διάλϳε̣ α βάϊζε̣ κε̣σ̃του ουρόνϳε̣νε̣: Φατ-μάθ ε κε̣μbε̣ μbαρε̣ (πε̣ρ μάσ̃κουλε̣). — Φατ-μάδε ε κέμbε̣ μbάρε̣ (πε̣ρ φέμε̣ρε̣). — τὸ παθ. πῖλεμ: σ' πῖλετε̣ νdε̣ bότε̣ ι κε̣τίλε̣ νϳερι = δὲν γεννᾶται 'στὸν κόσμον τέτοιος ἄνθρωπος.

λϳε̣ϳσόνϳ-όνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. λϳετε̣σόνϳ-όνεμ (Βεράτ.) = ἐλαφρύνω, ἐλευθερόνω

Λϳέκε̣-α πληθ. Λϳέκε̣τε̣ = Ἀλέξανδρος 2) οἱ ὀρεινοὶ τῆς Σκόδρας ὀνομάζονται Λϳε̣κε̣.

λϳε̣κούντ (γ. τ.) ρ. = κουνῶ ἴδ. κολανdίσ ρ. καὶ τούντ (γ), τουνdουλὸϳ (γ), παθ. λϳε̣κούνdεμ, του̃νdεμ, τουνdουλόχ̃εμ = ἴδ. κολανdίσεμ.

λϳε̣κούρε̣-α (τ), λϳικούρε̣-α (γ) πληθ. — α-τε̣ = δέρμα.

(ι-ε-τε̣) *λϳε̣κούρτε̣* — *λϳικούρτε̣* = δερμάτινος-η-ον = πρέϳ λϳε̣κούρε.

λϳε̣κϳε̃-*νι* (γ. bogdan) πληθ. λϳε̣κϳένϳ-τε̣, λϳε̣κϳέ-ρι (τ.) πληθ. λϳε̣κϳένϳτε̣, λϳικϳέ-νι (γ) πληθ. λϳικϳένϳτε̣ [συγκρ. λεκάνη] = λίμνη. (Τουρκ. γϳόλϳ).

λϳέκϳετε̣ (Ἐλβασ.) πληθ. του̃ λϳάκ-ου, λϳέγϳετε̣ πληθ. του̃ λϳάκ-αγου λϳάκ-ου, λϳέκϳεζατε̣ πληθ. ὑποκορ., ρρε̣τσ̃κυ̃θ-ι (Κροϳα) πληθ. ρρε̣τσ̃κύθε̣τε̣ (Κροϳα), γίλϳτσατε̣ (Σ) πληθ. — με̣ dρίδενε̣ λϳέκϳετε̣ ε κᾶμbεσε̣ = μὲ dρίδενε̣ λϳέγϳετ'ε κε̣μbεσε̣ (τ) = με dρίδεν' λϳέκϳεζατ'ε κε̣μbε̣σε̣ (τ) = μὲ dρίδεν' ρρε̣τσ̃κύθετ'ε κᾶμbε̣σε̣ (Κρ.) = μὲ dρίδενε' γίλϳτσατ' ε κᾶμbε̣σε̣ (Σ) = οἱ ἱμάντες, τὰ λωρία.

BKSH

λjελjέ-jα ('Αργυρ.)=χαίτη τῶν ζώων πληθ. λjελjέτε̱ καὶ κομ-ι=ἡ χαίτη τοῦ ἵππου, κόμε̱-α (Τυραν.).

λjέμε̱-α πλθ. λjε̱με̱τε̱=ἴδ. λjᾶμε̱-α (γ) = ἁλώνι.

λjέμε̱ζε̱-α λέφε̱ζε̱-α (Τυραν.), χ̱έλμε̱ζε̱-α (Περμ.)=λύγξ, κοινῶς λόξυγγας πληθ. λjέμε̱ζατε̱ λjέφε̱ζατε̱ (Τυρ. ἄχρηστος) χ̱έλμε̱ζατε̱ (Περμέτ. ἄχρηστος). με̱ ζε̄ λjέμε̱ζα=με̱ μερρ λjέμε̱ζα = λjεμε̱ζόj=μὲ πιάνει ὁ λόξυγγας. λjεμε̱ζόj = με ζε̄ λjέμεζα, με̱ μέρρ λjέμε̱ζα.

λjε̱μίσ̈τε-jα ('Ελβασ. Περμὲτ) πληθ. λjε̱μίσ̈τετε̱ = μικρὰ ξυλάκια, σκουπίδια.

(τε̱) *λjέμιτ' ε dίελιτ* (γεγ)=ἡ ἀναστολὴ τοῦ ἡλίου, τε̱ λjέρε̱τ'ε dίελιτ (τ), τε̱ λjίνdουριτ' ε dίελιτ. (τ). — ἀν' ε σε̱ λjέμε̱τ dίελιτ (γ) = αν' ε σε̱ λjέριτ dίελιτ (τ)=ἀν' ε σε̱ λjίνdουριτ' dίελιτ (τ)=ἡ ἀνατολή.

λjε̱μόσε̱νε̱-α (γ. budi bogdan) πληθ. λjε̱μόσ̈ε̱νατε̱=ἐλεημοσύνη 2) (γεγ. Μυζεκjέjα)=κόλυβα ἢ ἄλλα φαγόσιμα τὰ ὁποῖα μοιράζουσι διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθαμένων.

λjέμσ̈-ι πληθ. λjε̱μσετε̱ = ἴδ. λjᾶμσ̈-ι (γ) = κουβάρι.

λjε̱νγάτε̱-α πληθ. λjε̱νγάτατε̱ = ἀρρωστία, νόσος, ἀσθένεια λjενγάτ' ε τόκε̱σε̱ = ἐπιληψία, σεληνιασμὸς (Σ) — ζᾶνε̱ πρε̱j λjε̱νγάτε̱σε̱ τόκε̱σε̱ = σεληνιασμένος.

λjε̱νγίμ-ι = τὸ πάσχειν ἀπὸ ἀρρώστιαν πληθ. λjε̱νγίμετε̱.

λjε̱νγόνj-όj ρ. οὐδ. πάσχω, ἀπὸ ἀρρώστιαν, νοσῶ. — τσ̈' κᾶ κjε̱ λjε̱νγόν αΰ νjερῖ;=ἀπὸ τί πάσχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; λjενγόν νγα κολ' ε κέκjε = πάσχει ἀπὸ φθίσιν. — λjε̱νγόβα dυ βιέτ νγα έθετε̱ = ἔπαθον δύο ἔτη ἀπὸ πυρετόν.

λjένγjε̱ρε̱-α (Βερατ) ἴδ. κούκjε̱λjε̱-α πληθ. λjε̱νγjε̱ρᾶτε̱.

λjενγjύερ-ι ('Αργυρ.) καὶ λjε̱νγjύρε̱-α ('Αργυρ.) ἴδε λjυνγjύρε-α (γ)=τῦφος.

λjε̱νdε̱-α: πληθ. λjε̱νdε̱ρα ἴδ. λjάνdε̱-α (γ) = βάλανος.

λjε̱νdῖ-α (γ) κοιν. πίκα· κᾶμ λjενdῖ με ατε̄ = ἔχω πίκαν μαζί του· κᾶ λjενdῖ με μοῦ = ἔχει πίκαν μαζί μου. (=κᾶ με̱ρὶ μὲ μοῦα).

λjε̱νdίμ-ι [ἴδ. λjενdόj]· ἀφηρ. = κέντημα εἰς τὴν πληγήν. πληθ. λjε̱νdίμετε̱.

λjε̱νdίνε̱-α (Βερατ Περμέτ) πληθ. λjενdίνατε̱= χέρσος, τόπος ἀκαλλιέργητος, γῆ ἀκαλλιέργητος ἴδ. djέρρ-ι.

BKSH

λjε̱νdόνj-όj (γ) λjε̱νdόνj-όj (τ) ρ. ἐνερ. = ἐρεθίζω τὴν πληγήν, κουρ τε̱ πιέκ νdονjε̱' νdε̱ πλε̱άγε̱τ ε τε̱ δε̱μπ. με̱λjε̱νdόϊ πλjάγε̱νε̱ = μὲ ἔγγιξεν 'ς τὴν πληγὴν (καὶ ἐπόνησα) με̱ λjε̱νdόϊ ζε̱με̱ρνε̱· = μὲ κέντησέ εἰς τὴν καρδιά· μὸς με̱ λjε̱νdὸ ατιέ τεκ με̱ δε̱μπ = μὴ μὲ ἐγγίζεις ἐκεῖ ὁποῦ μὲ πονεῖ· καὶ ἠθικῶς = μὴ μὲ πειράζεις· τὸ παθ. λjε̱νdόνεμ(τ), λjενdόχ̆εμ (γ) = πειράζομαι ἠθικῶς, κεντοῦμαι ἠθικῶς· μ' ουλjε̱νdούα ζέμε̱ρα = ἐκεντήθην ἠθικῶς, ἐπειράχθην ἠθικῶς.

λjένdε̱-α πληθ. λjένdε̱τε̱ = βαλανίδιον.

λjε̱νκ-γου (τ) = ἴδ. λjάνκ-γου (γ) [πληθ. λείπει] = ζωμός.

λjενόj (γ) [Λατ. lenio-ire]· ρῆμ. ἐνεργ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω· ἴδ. λjετε̱σόνj (Βεράτ.) λjετσόνj (Περμέτ.) τὸ παθ. λjενόχ̆εμ (γ) = ἴδ. λjετε̱σόνεμ, λjετσόνεμ.

λjεόν-ι πληθ. λjεόνε̱τε̱ = λέων, κοιν. λεοντάρι· καὶ λjουᾶ-νι (γ) πληθ. λjουάνjε̱τε̱.

λjεπαρόσ-εμ (Σ) = εἶμαι ξεσχισμένος εἰς τὰ φορέματα.

λjεπέτσ-ι (Τοσκ. 'Αργυρ.) = θόνε̱ κάουτ πλjάκ κjε̱ ε̱σ̈τε̱ ι dόbε̱νε̱ ε ι λjίκ· [Βουλγαριστὶ λjεπέτσ = εἶδος χόρτου].

λjε̱πιέτε̱-α = λάπατον (πληθ. λείπει).

λjεπῖj (γ. τ.) ρ. = γλύφω (διὰ τῆς γλώσσης). ἀόρ. λjε̱πῖνα-ε-ι, μτχ. λjε̱πῖμ (γ), λjε̱πίρε̱ (τ), παθ. λjε̱πῖχ̆εμ (γ. τ.).

λjέπουρ-ι πληθ. λjέπουjτε̱ καὶ λjέπουρατε̱ (τ) [Αἰολ. λέπορις - λεπόριος, Λατ. lepus] = λαγώς.

λjε̱πούσ̈ε̱-α (τ) = εἶδος φυτοῦ πλατυφύλλου· πληθ. λjε̱πούσ̈ατε̱.

λjερόνj-όνεμ (Βεράτ.) ἴδ. λjαρόνj-όχ̆εμ = ἐλαφρύνω. β'.) καλλιεργῶ.

λjε̱ρούσ̈κ-ου : πληθ. λjερούσ̈κj-τε̱ = ἴδ. λjαρούσ̈κ-ου (γ) = κληματίς.

λjέσ-ζι (Σ) καὶ νέϊσ-ζι (Περμέτ.) = ἓν σκληρὸν κρέας τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται εἰς τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ὡς εἶδος παρασίτου.

λjέσ̈ε̱-α = ατό dσ̈ούφκατε̱ κjε̱ βάρινε̱ γράτε̱ ε φσ̈ατάρε̱βετ ατε̄j ε κε̱τε̄j νdε̱πε̱ρ ρρόbατε̱· λjέσ̈ε̱-α (Βεράτ. - 'Ελβάσ.) πληθ. λjέσατε̱ = τρίνε̱-α· 2) ατὸ τρίνατ' ε βάθε̱σε̱ κjε̱ jανε̱ bε̱ρε̱ πόσι dύερε̱ πε̱ρτε̱ μbύλουρε̱ βάθε̱νε̱· 3) ατό τρίνα κjε̱ σ̈εσ̈όjε̱νε̱ πλjίσατ' ε άρε̱σε̱· λέγεται καὶ παρέτκε̱-α (τσ̈ερμενίκα) = θίνανος.

λjεσνίκ-ου (Περμέτ.) ? ? ? (ἴσως εἶναι Σλαυϊκὴ λέξις).

λjέσ̈-ι ἀόρ. πληθ, λjέσ̈νατε̱ (γ), λjέσ̈ρατε̱ (τ) [ἴδ. ἑλλην. λάχ-νος] καὶ λjέσ̈-λjέσ̈τε̱ οὐδ. = τὸ μαλλίον.

λjεσ̈τούαρ-όρι (τ), λjεσ̈τοῦερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) λjεσ̈τοῦ-ορι πληθ. λjεσ̈-τόρε̱τε̱ = μαλλερός θηλ. λjεσ̈τόρε-jα = μαλλιαρή· πληθ. ρετε̱.

(ι-ε-τε̱) *λjέσ̈τε̱* ἐπιθ. = μάλλινος, ἐρεοῦς.

λjεσ̈-κόρρε̱-α (τ): κυυρ ι βdεσ bοῦρρι νdονjε̱ γρούαjε, νdε̱ μος dασ̈τε̱ τε̱ μαρτόνετε̱ με̄, πρετ φλjόκjε̱τε̱, πο νdε̱ μος ι πρέφτε̱ dο τε̱ μαρτόνετε̱ πε̱ρσε̱ρῖ. — πληθ. λjεσ̈-κόρρατε̱.

λjε̱σ̈όνj-όj, *λjισ̈όj* (γεγ.) ρ. = ἀφίνω, καταλείπω, ἀπολείπω ἀπολύω, ἀπορρίπτω, ἀποβάλλω, ἀπολνῶ (ἀπλῶς) [Ἑλλην. λιάζω] γjίθε̱ dρούνjτε̱ λjε̱σ̈όνjε̱τε̱ νdε̱ βιέσ̈τε̱ = ὅλα τὰ δένδρα ἀπορρίπτουσι (ἀποβάλλουσι) τὰ φύλλα τὸ φθινόπωρον· μόλα, dαρδα, φίκου λjε̱σ̈όϊ κόκjετε̱ πε̱ρδε̄ = ἡ μηλέα, ἡ ἀπιδιά, ἡ συκῆ ἀπέρριψε τοὺς καρποὺς κατὰ γῆς· λjε̱σ̈όj κέντε̱ τα ζᾱνε̱. = ἀπολνῶ τὰ σκυλιὰ νὰ τὸν πιάσουν· ε ζοῦνα εδέ ε λjε̱σ̈όβα τὸν ἔπιασα καὶ τὸν ἀπέλυσα. — dούα τε̱ βέτε πο σ' με̱ λjε̱σ̈ον ιμ' ατε̱ = θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μὲ ἀφίνει ὁ πατήρ μου. — με̱σόνjε̱σι λjε̱σ̈όϊ djέμτε̱ νγα σκολία = ὁ διδάσκαλος ἀπέλυσε τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸ σχολεῖον· bοῦρρι λjε̱σ̈όϊ γρούανε̱ = ὁ ἀνὴρ ἀπέλυσε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. — ζοτε̱νία λjε̱σ̈όϊ σ̈ε̱ρbε̱τόριν' ε τῑ = ὁ κύριος ἀπέλυσε τὸν δοῦλον αὐτοῦ. — μος ε μbᾱ πο λjε̱σ̈όjε = μὴ τὸν κρατεῖς ἀλλ' ἀπόλυσον αὐτόν. — ἀντίθ. μbᾱ = βαστῶ, κρατῶ.

λjε̱σ̈όνεμ (τ) λjισ̈όχ̄εμ (γ) παθ. = ἀφίνομαι, καταλείπομαι, ἀπολείπομαι ἀποβάλλομαι ἀπορρίπτομαι ἀντιθ. τὸ ρημ. μbᾱχ̄εμ. — λjε̱σ̈όχ̄εμ τα ζᾱ = ρίπτομαι νὰ τὸν πιάσω.

(ι-ε-τε̱) *λjέτε̱:* ἐπίθ. = ἐλαφρούτσικος (κατὰ τὸν νοῦν) κοιν. ἠλίθιος. καὶ ι-ε-τε̱ λjε̄ (budi) ἐπίθ. = ἐλαφρός, ἀβαρής, ι-ε-τε̱ λjέ-τε̱, (τ), λjέχ̄ετε̱ (τ). — λjέτε̱-λjέχ̄ετε̱ ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λjέτε̱ρε̱-α (γ) πληθ. λjέτε̱ρατε̱ = χαρτίον, 2) ἐπιστολή, κοιν. γράμμα.

λjετε̱σόνj (Βεράτ.) λjεjσόνj (Περμέτ.) λjενὸj (Ἐλβασ.) [Λατ. lenioire] ρ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω. — ἀντιθ. ρανdὸj (γ) ρε̱νdόj (τ) παθ. λjετε̱σόνεμ (Βεράτ.) λjεjσόνεμ (Περμέτ.) λjενόχ̄εμ (Ἐλβασ.) ἐλαφρύνομαι, κουφίζομαι, ἀνακουφίζομαι.

λjετε̱ρούερ-όρι (budi) = γραμματισμένος, πεπαιδευμένος.

BKSH

λj̇ετε̣ρόρε-j̇α θηλ. = γραμματισμένη, πεπαιδευμένη πληθ. λjετε̣ρόρε̣τε, ἀρσ. — λjετε̣ρόρετε̣ θηλ.

λj̇ε̣τῖ-ι (γ) λjιτῖ-ι (γ) = Λατῖνος· 2) Καθολικὸς (τὸ θρήσκευμα) ἴδ. λατίν-ι πληθ. λjετίνjτε̣, λjετίνjτε̣ = ἡ Λατινίς.

λj̇ε̣τινέσ̈ε̣-α (γ), λjιτινέσ̈ε̣-α (γ), λjετίνκε̣-α (γ), λjιτίνκε̣-α (γ) πληθ. λjε̣τινέσ̈ατε̣, λjιτινέσ̈ατε̣, λjετίνκατε̣, λjιτίνκατε̣.

λj̇ε̣τινίσ̈τι (γ) ἐπίρ. λjιτινίσ̈τ (γ) = Λατινιστὶ ἴδ. λατινίσ̈τ (γ).

λj̇ε̣τινίσ̈τε-j̇α (γ) λjιτινίστε-jα (γ) = ἡ Λατινικὴ (γλῶσσα) ἴδ. λατινίστε-jα.

λj̇έφ: (γ) = ἴδ. λjέχ (ρῆμα.) = ὑλακτῶ, γαυγίζω.

λj̇ε̣φτόνj̇ = ἴδ. λjουφτόj (γ) (ἀντιθ. πακjσόj, πακjτόj, παjτόj) = πολεμῶ.

λj̇ε̣φύτ-ι (Ἐλβασ. Βεράτ.) κοινῶς τὸ bοτσινάρι πληθ. λjεφύνατε̣ καὶ τσ̈ύτσ̈ε̣-α (Τυραν.) τσ̈ύτσ̈-ι (Κροῦjα), τσ̈επ-ι = προεξοχὴ ἀγγείου.

λj̇έχ̈ (τ. γ) ρημ. οὐδ. = γαυγίζω, βαβίζω (ἐπὶ σκύλων) καὶ λjέφ (γ).

λj̇έχ̈ε̣-α (Περμέτ.) = στρέμμα γῆς ἀπροσδιόριστον.

λj̇έχ̈ε-j̇α (Ἐλβασ.) πληθ. λjέχετε̣ = σποριά. — νjε̣ λjέχ̈ε πρασ. = ... νjε̣ λjέχε κjέπε̣, χ̈ούδρα, λjε̣πιέτε̣ = ἓν στρέμμα, πράσα κ.τ.λ.

λj̇ε̣χε̣ρόνj̇ (Περμέτ.) = χωρίζω τὸ χωράφιον εἰς στρέμματα.

λj̇εχ̈όνε̣-α (τ) πληθ. λjεχόνατε̣· λjε̣χόνε̣-α πληθ. α-τε̣ = γροῦε ε dέργjουνε̣ (Σ) [ἴδ. dέργjεμ ἢ dίργjεμ] = λεχώ.

λj̇εχονῖ-α = ἡ κατάστασις τῆς λεχούσης εἰς διάστημα 40 ἡμερῶν.

(ι-ε) *λj̇έχ̈ε̣τε̣-ι-α* (τ) = ἴδ. ι-ε-λjετε̣-ι-α (γ) = ἐλαφρός.

λj̇έχ̈ε̣τε̣ (τ) = λjέχ (τ) = λjέτε̣ (γ) ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λj̇έτσ̈κε̣-α (Ἐλβασ. Τοσκ.) πληθ. λjέτσκατε̣ = ράκος, κοινῶς κουρέλι (Τουρκ. πατσαβοῦρε). — καὶ ρρέτσκε̣-α πληθ. ρρέτσκατε̣, σούκουλ-ι (Τυρ.) πληθ. σούκουjτε. — κε̣μίσ̈α ου γρισ ε ου bᾰ λjετσ-κα λjέτσ-κα = ράκη.

λj̇ετσκόσ καὶ *ρρετσκόσ* (Περμέτ.) = κουρελιάζω, ξεσχίζω τὰ φορέματα.

λj̇ετσ̈ίσ-ίτ-ίτ: ρημ. ἐνεργ. = δημοσιεύω, κηρύττω.

λj̇ετσ̈ίτεμ παθ. = κηρύττομαι, δημοσιεύομαι.

λj̇ετσ̈ίτε̣σ-ι = κήρυξ-κος πληθ. λjετσ̈ίτε̣σιτε̣.

λj̇ε̣φόρε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. λjε̣φόρατε̣ = τὸ λέπιον τοῦ ὀψαρίου.

λj̇ῖ-α = εὐλογιὰ (ἀρρώστια) (πληθ. λείπει).

BKSH

λ/ῖ-νι (γ) = τὸ λίνον καὶ τὸ φυτὸν τοῦ λίνου [Ἑλλην. λίνον, Λατ. linum] κοιν. λινάρι καὶ λjῖ-ρι (τ), γρέθ-ι (γ) = λjίν' ι ρράχ̌ουνε̱ πο jό δε ι κρέχ̌ουν' ε ι κοdίτουνε̱. -- φκjόλε̱-α (γ) = λjῖν' ι ρράχ̌ουν' ε ι κοdίτουνε̱ πληθ. φκjόλε̱τε̱.— λjίνjτε̱ (ἄχρηστος).

λjιβάθ-δι πληθ. λjιβάδετε̱: κοιν. τὸ λιβάδι.

λjίβε̱-α (Περμέτ.) = ὁ λύβιος ἄνεμος, φρῦν λjίβε̱ = πνέει λύβιος.

λjιβότσ̈γε̱-α (Καβαjα) = ἴδ. λjε̱βόσ̈γε̱-α (τ) πληθ. λjιβότσ̈γατε̱.

λjιβρίζε̱-α [ἴδ. λjε̱βρίj (τ)] = ταινία. — κρῦμb' ι γjάτε κjε̱ ρρίτετε̱ νdε̱ bάρκουτ τε̱ νjερίουτ· πληθ. λjιβρίζατε̱.

(ι-ε) *λjίβε̱ρτε̱* = ὄχι πολὺ σφιγμένος (Περμέτ.) ἴδ. ι-ε λjίρε̱ = χαλαρός.

λjιγάτε̱-α (γ. τ) = ἕλος, βάλτος, πληθ. λjιγάτατε̱ καὶ μοτσ̈άλj-ι (Βεράτ).

λjιγάτε̱-α = νjε̱ φάρε̱ σε̱μούνdε̱ κjε̱ ου κάλbενε̱ με̱λjτσ̈ίτε̱ dέλjεβετ κουρ χ̌άνε̱ bᾱρ λjιγάτε̱ (Τουρκ. κjε̱λjε̱bεκ).

λjιγάτεμ: ρ. οὐδ. = μάρρ λjιγάτε̱ = ἀσθένεια πνευμονικὴ τῶν προβάτων.

(ε) *λjίγε̱-α* ἐπίθ. = λιγνή, ἀχαμνή· 2) ε-λίγε̱-α = ε κεκjε-jα.

λjίγεμ ρ. οὐδ. = γίνομαι λιγνός, ἀχαμνός, λιγνόνω, ἀχαμνόνω. — bότα νγjάλενε̱ ε ούνε̱ λjίγεμ. — ἀντίθ. νγjάλεμ.

λjίγε̱τε̱: ἐπίρ. = λιγνῶς, ἀχαμνῶς ἀντιθ. νγjᾶλ.

λjίγjε̱-α (γ) πληθ. λjίγjατε̱ [Λατ. legis] = νόμος 2) (Ὕδρα) = δίκαιον. — νουκ' ε ἐπ λjίγjα = δὲν τὸ ἐπιτρέπει, δὲν τὸ συγχωρεῖ ὁ νόμος. — ποῦνε̱ πα λjίγjε̱ = παράνομον πρᾶγμα. — πούνε̱ με λjίγjε̱ = νόμιμον. — κε̱ῖ λjίγjε̱ (Ὕδρα) = ἔχεις δίκαιον (ragion) — με λjίγjε̱ = ἐπίρ. νομίμως. — πα λjίγjε̱ = ἀνόμως, παρανόμως.

λjίγjε̱-δᾱνε̱σ-ι (γ) πληθ. γjίγjε̱-δᾱνε̱σιτε̱ καὶ λjίγjε̱-δε̱̄νε̱σ-ι (τ) = νομοθέτης ἴδ. νομ-δένε̱σ-ι (τ).

λjίγjε-jα πληθ. λjίγjετε̱. — κλjᾶj με λjίγjε = κjάνj με λjίγjε̱.

λjιγjερόj (γ) ἴδ. λjεγjερόνj (τ) [Ἑλλην. λιγέω] = λιγόνω.

λjιγε̱ράτε̱-α (γ) ἴδ. λjεγjε̱ράτε̱-α (τ) = λιγοῦρα.

λjίδε̱-α (τ) = δεσμός, δέσιμον· πληθ. λjίδατε̱.

λjίδε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. λjίδετε̱· ἴδ. λjίδε̱τσατε̱ (Σ) πληθ. λjίδετε̱.

λjίδεμ: παθ. τοῦ ρήμ. λjίθ. — λjίδου! (οὕτω λέγουσιν οἱ λησταί). — ι λjίδουνε̱ ε ι μbάjτουνε̱ = ἀπηγορευμένος, ἐμποδισμένος. — σ' λjίδετε̱ με φιάλjε̱ = δὲν πείθεται. — τε̱ λjίδουνατε̱ (γ) τε̱ λjίδουρατε̱

(τ) = κοιν. ἀποκρεαῖς ἀντιθ. τε̨ σγίδουνατε̨, (γ) τε̨ σγίδουρατε̨ (τ).

λjίδε̨τσατε̨ (Σ) = ἴδ. λjίθτσατε̨ (bogdan-Κροῦjα) = καλτσοδέταις.

λjίθ καὶ *λjίδι* (γ) ρ. ἐνερ. = δένω. 2) λjὶθ (ἢ λjὶθ μίσ̈ινε̨) = ἀποκρεύομαι, κάμνω ἀποκριά· ἀντιθ. σγίθ.

λjίθτσατε̨ (bogdan-Κροῦjα) = τε̨ λjίδουνατε̨ κjε̨ λjίδινε̨ τίρκjιτε̨. = τὰ δεσίματα. — καὶ λjίρτσατε̨ (Μιρεdίτα) (Τουρκ. dιj-bαjέ), λjίδε̨τσατε̨ (Σ), λjίδεjετε̨ (Ἐλβασ.) λjίθτσε-jα (Καβ.) πληθ. λjίθτσετε̨.

λjίκ ἢ *λjίγι* (γ) ρ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ λιγνὸν ἢ ἀχαμνὸν ἀντιθ. νγjᾱλ.

(ι) *λjικ-γου:* ἐπιθ. = λιγνός, ἀχαμνός· ἀδύνατος, ἄνανδρος. — πληθ. τε̨ λjικj-τε̨ ἀρσ, τε̨ λjικj-τε̨ ἀρσ. τε̨ λjίγατε̨ θηλ. 2) (τοσκικῶς) = κακός-ή· ἴδ. ι κεκj-ι-ε κέκjε-jα· 3) ε-λjίγα = ἡ κακία· πληθ. τε̨ λjίγατε̨· φράσις: μος σ̈κό νdε̨ τε̨ λjίγε̨τ = μὴ βαδίζῃς εἰς τὸ κακόν· ι λjίγου ι dόσε̨σε̨! = ἄνανδρε! με̨ μαρρτσ τε̨ λjίγατε̨ = με̨ μαρρτσ τε̨ κέκjενε̨ = νὰ μοῦ πάρῃς τὸ κακό. — έσ̈τ' ι λjίκ, νουκ' έσ̈τε̨ ι τρίμ = εἶναι ἄνανδρος, δὲν εἶναι γενναῖος.

λjίκσ̈τ (τ) ἐπιρ. = ἀχαμνά, κακῶς κοινῶς κακὰ καὶ κέκj, λjίγε̨τε̨. — jαμ λjίκσ̈τ (τ) = εἶμαι ἄσχημα, εἶμαι κακά· με̨ βιέν κεκj. — με βιέν κεκj πε̨ρ ατε̨ νjερῑ = λυποῦμαι δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

λjικογjόνε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. λjικογjόνετε̨ (Ἀργυρ.) = με̨ κᾱ ρᾱ̃νε̨ κε̨ρbίστεjέτε̨ (Ἐλβασ.) = κοινῶς ἔπεσαν τὰ πάκια μου.

λjικούρε̨-α (γ) = ἴδ. λjε̨κούρε̨-α (τ) πληθ. λjικούρατε̨ ι-ε-τε̨ λjικούρτε̨ = ι-ε-τε̨ λjε̨κούρτε̨ = δέρμα, — δερμάτινος.

λjικjε̄-νι (γ) = ἴδ. λjε̨κjε̄-νι (γ) πληθ. λjικjένjτε̨.

λjίλjε̨-α (Ἐλβάσ.) πληθ. λjίλατε̨ = μικρὸς κρίκος τοῦ μαχαιρίου· λjίλjατ' ε ζινdσ̈ίριτ = οἱ κρίκοι τῆς ἁλυσίδος.

λjίλjνι (Μιρεdίτα) = ἀλαλάξατε! ὅταν ἀρχίσῃ ἡ μάχη λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας: Λjίλjνι μίτσα! ἀλαλάξατε παιδιά! τότε οἱ ταχύποδες Μιρε̨dίτιδες ὁρμῶσιν ἀστραπηδὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀλαλάζοντες· λjι, λjι, λjι, λjι, λjι! τότε λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς αὐτούς: Με dόρε̨! = διὰ τῶν χειρῶν, Με dόρε̨, Με dόρε̨ μίτσα = διὰ τῶν χειρῶν, διά τῶν χειρῶν παιδιά! δηλ. ἄνευ μάχης νὰ ζωγρήσωσι τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῶν χειρῶν.

λjιμᾰ-νι (γ) πληθ. λjιμάνjτε̨ (γ) καὶ λιμάν-ι (τ) = λιμήν.

λjίμε̨-α πληθ. λjίματε̨ [Λατ. lima] = ἡ ρίνη, ρινητήριον· 2) πιάτο ριχό.

BKSH

λjιμέρ-ι : ἡ τῶν ληστῶν θέσις ἔνθα κάθηνται ἐξησφαλισμένοι.

λjιμόνj-όj [Λατ. limo-are] ρ. ἐνεργ. = ρινίζω, ρινέω· καὶ φε̱ρρόj (Κροῦjα) λjιμόνj χ̌έκουρινε̱ καὶ φε̱ρρόj χ̌έκουρινε̱ (Κρουjα) = ρινίζω τὸν σίδηρον= κάμνω λεῖον, ἀντίθ. ἀσ̌πε̱ρόνj

λjιμόνεμ (τ) λjιμόχ̌εμ (γ) καὶ φε̱ρρόχ̌εμ (Κροῦjα), παθ. τοῦ προηγ.

(ι-ε-τε̱) *λjιμούετε̱* (γ) καὶ (ι-ε-τε̱) λjιμοῦτε̱ (συνηρ.) = ρινισμένος 2) λεῖος.

λjιμούετε̱ καὶ *λjιμοῦτε̱* (γ) ἐπιρ. = λείως.

λjιμόσ̌ε̱νε̱-α (γ) ἴδ. λjε̱μόσε̱νε̱-α (γ) πληθ. λjιμόσ̌ε̱νατε̱ = ἐλεημοσύνη.

λjινάρ-ι (γ) [ἀντὶ λjιχνάρ-ι δυσπρόφερτον εἰς τὴν Ἀλβανικὴν] λύχνος, λυχνάριον κοινῶς· πληθ. λjινάρε̱τε̱.

λjιντ. ρ. οὐδ. = λjε̄j· ἀόρ. λjίνdα-ε-ι· μετοχ. λjίνdε̱ καὶ λjινdουνε̱ (γ), λjίνdουρε̱ (τ) = γεννῶ-ῶμαι.

λjινοῦρ (γ) ρ. ἐνερ. = κρέχ̌ λjίνινε̱ = λαναρίζω.

λjινοῦρεμ = κρέχ̌εμ σί λjῖνι, (καὶ μεταφορικῶς ξεσχίζομαι).

(ι) *λjίντε̱-ι* ἀρσ.— ε λjίντε̱-α θηλ. [Λατ. linteus] = λινεος-λινοῦς.— πε̱λχ̌ουρ' ε λjίντε̱ = πανὶ λινό.

(τε̱) *λjίντατε̱* (Ἐλβάσ.) = τε̱ πα άνατε̱ (Σ) = τά ἐσώβρακα.

λjίνjε̱-α : πληθ. λjίνjατε̱ = ὑποκαμ. ἐκ λινοῦ.—κε̱μίσ̌ε̱ ε χ̌όλε̱ πρε̱j λjῖνι κjε̱ βέσ̌ινε̱ γράτε̱.

λjινjε̱-α (τ) ⟨γυναικεῖον ὑποκάμισον⟩.

λjιπούσ̌ε̱ α (Καβ.) γjεθετ' ε καλῖουτ μίσε̱ριτ κjε̱ σβίσ̌ενε̱· καὶ λjιπούσ̌κε̱-α : πληθ. λjιπούσ̌ατε̱, λjιπούσ̌κατε̱.

λjιπσ (Ἀργυρ.) = ρ. οὐδ. λείπω.— λjίπσα νγα σ̌τε̱πῖα = ἔλειψα ἀπὸ τὸ σπίτι (Ἀργυρ.).

λjιπσῖ-α (τ) λjιπσῖτε̱ ⟨ἔνδεια, ἔλλειψις⟩.

λjιρόνj-όj (γ. τ. budi) ρ. ἐνερ. = ἐλευθερόω τινα κοινῶς ἐλευθερόνω· 2) δίδω τὴν ἄδειαν· λjιρόνj djάλj νε̱ τε̱ βέjε̱ jάσ̌τε̱ = δίδω τὴν ἄδειαν εἰς τὸ παιδὶ νὰ ἐξέλθῃ.—dούα τε̱ βέτε ποσ'με̱ λjιρόν ιμ' άτ=θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μοῦ δίδει τὴν ἄδειαν ὁ πατήρ μου· ἀντιθ. μbᾶ.—3) ἀδειάζω τι, εὐκαιρόνω τι = σμbράσ ρ. λjιρόνj ᾶνε̱νε̱ = ἀδειάζω τὸ ἀγγεῖον· λjιρόνj σ̌τε̱πίνε̱ = ἀδειάζω τὴν οἰκίαν· ἀντιθ. νdσᾶ (γ) νdσε̄ (τ) 4) εὐθυνῶ, κάμνω εὔθυνόν λjιρόνj dρίθε̱νε̱ = εὐθυνῶ τὰ γεννήματα· ἀντιθ. σ̌τρένjτόνj.— 5) χαλαρόνω· ἀντίθ. σ̌τρε̱νγόj· ὡς λjιρόνj bρέζινε̱ = χαλαρόνω ἀντιθ. σ̌τρε̱νγόj. — παθ. λjιρόνεμ-όχ̌εμ

BKSh

(ι-ε-τε) *λjίρε* = ἐπιθ. 1) ἐλεύθερος ἀπελευθερωμένος· 2) ὁ ἔχων ἄδειαν· 3) ἄδειος = (ι-ε-τε) σbράζετε· 4) εὐθυνός-η-όν. 5) χαλαρωμένος ἀντιθ. (ι-ε-τε) μbάjτουνε, (ι-ε-τε) λjίδουνε, ι-ε-σbράζετε, ι-ε-ӧτρένj-τε, ι-ε-ӧτρενγούετε (γ) ι-ε-ӧτρενγούαρε (τ).

λjίρε: ἐπιρ. = ἐλευθέρως. — 2) μὲ τὴν ἄδειαν· ἀντίθ. μbάjτουνε λjί-δουνε· 3) ἄδεια, (εὔκαιρα κοινῶς, σbράζετε· ἀντιθ. νdάνε (γ) νdσέ-νε (τ). — 4) εὐθυνὰ ἀντίθ. ӧτρένjτ, ӧτρίντ. — 5) χαλαρωμένως ἀντιθ. στρενγούετε (γ) στρενγούαρε (τ).

(τε) *λjίρετε* οὐδ. (γ.τ. budi-bogdan) = τὸ ἐλεύθερον, ἡ ἐλευθερία. — 2) ἡ ἄδεια, 3) ἡ εὐθύνια 4) ἡ χαλάρωσις· καί τε λjιροῦεμ-ιτε (γ. budi), τε λjιρούαρε-τε (τ) οὐδ. = ἡ χαλάρωσις.

λjιράτε-α = ἐλευθερία 2) ἄδεια, 3) τὸ εὔκαιρον, 4) ἡ εὐθύνια 5) ἡ χαλά-ρωσις· πληθ. λjιράτατε.

(ι-ε-τε) *λjίρετε* (Περμέτ.) (ι-ε-τε) τӧλjίρετε, (ι-ε-τε) λjίβερτε = ὄχι πολὺ σφιγμένος· 2) ἀπελευθερωμένος.

λjισ-ι πληθ. λjίσατε: εἶδος ἀγρίου δένδρου διαιρουμένου εἰς τρία εἴδη. 1) λjισ κjάρρ 2) λjισ ι bούτε 3) λjισ ӧπαρρ πληθ. λjίσατε· νjῑ πά-λjε λjίσα. — 2) = μίτος, κοιν. ἁπλοῦν ὕφασμα. — dῡ πάλjε λjίσα = δίμιτο κοιν. ἴδ. πελχούρε-α.

λjιӧόj-όχεμ (γ) = ἴδ. λjεӧόνj-όνεμ (τ) = ἀφίνω.

λjιτάρ-άρι (γ. τ. budi) πληθ. λjιτάρετε = κοιν. τὸ σχοινί.

λjιτῑν-ι (γ) = ἴδ. λjετῑ-νι (γ) πληθ. λjιτίνjτε = Λατῖνος.

λjιτινέӧε-α (γ) = ἴδ. λjετινέӧε-α: πληθ. λjιτινέӧατε = Λατινίς.

λjιτίνκε-α (γ) = ἴδ. λjετίνκε-α πληθ. λjιτίνκατε = Λατινίς.

λjιτινίӧτ (γ) ἐπιρ. = ἴδ. λjετινίӧτε-jα (γ) = Λατινιστί.

λjῑχεμ (γ) παθ. τοῦ λjᾱ (γ), λjῑχεμ παθ. τοῦ λjε̄ (τ) λjε̄χεμ (Σ) = ἀφί-νομαι.

λjιχονῑ-α = ἴδ. λjεχονῑ-α = λοχεία· ἡ 40ήμερος κατάστασις τῆς τεκούσης γυναικός.

λjιχουδjάρ-ι (τ) πληθ. λjιχουδjάρετε [ἑλλην. λείχω] = ὁ θηρεύων λεπτὰς γεύσεις. — τὸ θηλ. λjιχουδjάρε-jα πληθ. λjιχουδιάρετε = λιχούδης.

λjιχουδῑ-α (τ) ἀφηρ. = τὸ θηρεύειν λεπτὰς γεύσεις πληθ. λjιχουδῖτε = λιχουδιά.

λjοβίδε-jα (Περμέτ.) = λοβός. — ου θόνε μουӧούρκαβετ (bουστάjαβετ) (γ)

κjε βάρενε νdερ γjέθετ· λjοβίδε φκσούλjεσ̈, λjοβίδε πιπέρεβετ κτλ. πληθ. λjοβίδετε = ὄσπρια ἔλλοβα.

λjογορί-α (Περμέτ.) = βάjε-α = μυρολόγημα [ἑλλην. λόγ-ος] πληθ. λjογορῖτε.

λjογορίσ (Περμέτ.) = μυρολογῶ, κλαίω (μὲ λόγους) τὸν ἀποθαμένον ἀόρ. λογορίσα ε-ι (γραικισμός).

λjόδεμ ρ. οὐδ. = κουράζομαι· ἀντὶ σ̈πλjόδεμ.

λjόdρε-α (τ) πληθ. λjόdρατε [Λατ. ludo-ere = παίζω] = παιγνίδιον· καὶ λjόjε-α (Σ), [ἴδ. λjοσ-λjοτ, λjούαj] — φιτόβα τρῖ, λjόdρα (τ) = ἐκέρδισα τρία παιγνίδια· καὶ φιτόβα τρῖ λjόjα (Σ).

λjόdρε-α πληθ. λjόdρατε = τύμπανον καὶ λjόdερτ, ῖα (Σ) = τύμπανον· πληθ. λjοdερτίτε (budi) = μουσικὰ ὄργανα συγκείμενα κυρίως ἐκ τυμπάνων).

λjόθ καὶ *λjόδι* (γ) ρ. ἐνερ. = κουράζω τινὰ ἀντιθ. σ̈πλjόθ.

λjόjε-α (Σ) = ἴδ. λjόdρε-α (τ) παιγνίδιον. — με bερι λjόλjι = με bᾶνι λjόλjε (γ) = μὲ ἐθεάτρισε, μὲ περιέπαιξεν.

λjόκματε ??? πληθ. λjόκματε ἴδ. πλjάγε-α = πληγή.

λjόκjετε πληθ. = ἴδ. χ̌έρδετε = τὸ αἰδοῖον τοῦ ἀνδρός, τὰ ἀρχίδια.

λjονdίτ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = κινῶ. — λjονdῖτεμ = παθ. κινοῦμαι.

λjοπάτε-α: πληθ. λjοπάτατε = πτυάριον. — καὶ τερπλjότε-jα (Σ. Κρ.) πληθ. τετε.

λjοπάρ-ι-ε-jα = bαρῖ λjόπεσ̈ = βουκόλος πληθ. ετε ἀρσ. ετε θηλ.

λjόπε-α πληθ. λjόπετε = ἀγελὰς θηλ. τὸ ἀρσ. = μουζάτ-ι.

λjόπεζε-α ὑποκορ. τοῦ λjόπε πληθ. λjόπεζατε = ἀγελάς.

λjόσ-λjόσ-λjόσ (τ) λjόσ-ότ-ότ (Σ) [Λατ. ludo-ere] ρ. οὐδ. = παίζω. ἀορ. λjόζα-ε-ι (τ) μτχ. λjόζουρε.

λjότ-ι πληθ. λjὸτ καὶ λjότετε (τ) = δάκρυον. — με dέρδενε λjότ = δακρύζω. — ι ουdέρθνε λjὸτ πρὲj σῦσ̈ = ἐδάκρυσαν τὰ 'μάτια του.

λjότσ̈-ι (Σ) πληθ. λjότσ̈ατε = φίλε μου, καλέ μου, ἀγαπητέ μου. — λjοὺμ λjότσ = φίλε μου, λjότσι έμ = φίλε μου.

λjουᾶ-νι (Σ. bogdan) πληθ. λjουάνj-τε = ἴδ. λjεόν-ι = λέων.

λjούαj (τ) ρ. ἐνερ. = κινῶ τι ἐκ τοῦ τόπου. — λjούαj βένdιτ = κινῶ ἐκ τοῦ τόπου. — καὶ λjούεj (γ) λjοὺj (συνηρ.) 2) λjούαj = κινοῦμαι, 3) περιφέρομαι, 4) λjούεj καὶ λjοὺj (γ) = παίζω καὶ λjὸσ-λjὸτ-λjότ.

BKSH

5) ἐμπαίζω τινι, σκώπτω, χλευάζω τινά· ἀόρ. λjούαjτα-ε-ι (τ) μτχ. λjούαjτουρε̱ (τ)· ἀορ. (γ) λjούεjτα καὶ λjούjτα (γ) μτχ. λjούεjτουνε̱ καὶ λjούjτουνε̱ (γ) παθ. λείπει. — λjούαν ὅτε̱πῖα νγα έρ' ε φόρτε̱ = κινεῖται ἡ οἰκία ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου.— λjούαjνε̱ δέμbε̱τε̱ = κινοῦνται τὰ δόντια. — μὸς λjούαj βένdιτ = μὴ κινεῖσαι ἐκ τοῦ τόπου. — μὸς ε λjούαj βένdιτ = μὴ τὸν κινεῖς. — λjούαj (μb' ατ'-άνε̱ μbε̱ κε̱τ' άνε) = περιφέρομαι (ἔνθεν κἀκεῖθεν).— μος λjούαj με μοῦα ἢ μος με̱ λjούαj = μή με περιπαίζεις.—λjούαj σῦνε̱ = νεύω.

λjουbῖ-α (Ἀργυρ.) = τέρας μυθολογικὸν ἀδηφάγον.— πληθ. λjουbῖτε̱.

λjουbίτ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) ρ. ἐνερ. = κολακεύω τινά.

λjουγάτ-ι (Σ) ἀντὶ λjουφγάτ-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ. πρὸ τοῦ γ. = βρυκόλαξ.

[λjουγάτε̱-α] = λjοπάτε̱-α, τε̱ρπλjότε-jα πληθ. λjουγάτατε̱ = πτυάριον.

λjούγε̱-α πληθ. λjούγε̱τε̱ = χουλιάρα μεγάλη.

λjουγόρε-jα (Τυραν.) λjούγε̱-α = γουβάτ' ε βόγε̱λjε̱ πε̱ρ με λjᾶμ dούερτ' ε κᾶμbε̱τε̱ πληθ. λjουγόρετε̱ = σκάφη.

λjούεj καὶ *λjοὺj* (συνηρ.) = ἴδ. λjοῦαj = παίζω.

λjούκ-γου: πληθ. λjούγjετε̱ καὶ λjούκjετε̱=σίφων. 2) =γοβάτε̱ πρέj dρoῦjε α πρὲj γοῦρι πε̱ρ με ὅκοῦεμ ούjε̱τε̱. = 2) λjούγου ι μουλῖνιτ.—λjούγου ι κjάφε̱σε̱ (Σ) = ὁ σβέρκος, ὁ τράχηλος καὶ ὅϊ-νι (Ἐλβασ.) [Βουλγαριστὶ ὅϊα] = τράχηλος, σβέρκος (ἐν γένει πᾶν κοῖλον).

λjούκθ-ι (γ) λjούκθ ι bάρκουτ (γ) = λjούγ' ι bάρκουτ (Περμέτ.) με̱ ρρὲχ̱ λjούκθ ι bάρκουτ (τ).— ἐν γένει πᾶν κοίλωμα.

λjουκουρίσ (Ἀργυρ.) κατ' ἀναγραμματισμὸν = ἀντὶ ρρουκουλίσ = κυλίω.

λjούκρε̱-α (Λjᾶπ) = τὸ ποίμνιον πληθ. λjούκρατε̱.

λjούλjε-jα: πληθ. λjούλjε̱τε̱ = ἄνθος κοιν. λουλούδιον. — λjούλjεjα ε bαλιτ=τὸ κεντρικὸν ἄσπρον μέρος τοῦ μετώπου.—λjούλjεjτ ε dίελιτ= τὸ ἡλιοτρόπιον.— ι ρᾶ με πλjούμπ μου νε̱ λjούλjετ τε̱ bαλιτ = τὸν ἐσφαιροβόλησεν μὲς 'ς τὴν μέση τοῦ μετώπου.

λjούλjε̱-κούκj (Ἐλβασ.) πληθ. λjούλjε-κούκjτε̱ = ἡ παπαροῦνα.

λjούλjε-κούκj-ι (Τυραν.) = τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν μεταφορικῶς.

λjούμ: ἐπίρ. = μακάριος, καλότυχος. — λjοὺμ αὔ νjερῖ = καλότυχος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος. — λjοὺμ αjό γροῦα = μακαρία ἐκείνη ἡ γυνή. — λjοὺμ

BKSH

κουσ̈ bὲν μίρε̱ = μακάριος ὁ πράττων τὸ καλόν· ἀντιθ. μιέρ κουσ̈ bε̱ν κεκj. = ἀλλοίμονον εἰς τὸν πράττοντα τὸ κακόν.— εἰς τὰς φράσεις· με̱ λjούμτε̱ τε̱ λjούμτε̱ ι λjούμτε̱ = εὖγε μου, εὖγε σου, εὖγε αὐτοῦ. —να λjούμτε̱, ου λjούμτε̱ (jούβε), ου λjούμτε̱ (ατύρε) = εὖγε μας, εὖγε σας, εὖγε τους. — τε̱ λjούμτε̱ dόρα! = χαρὰ 'ς τὸ χέρι σου! (ὅταν πράττῃ τι καλόν) τε̱ λjούμτε̱ γόjα! = χαρὰ 'ς τὸ στόμα σου (ὅταν τραγωδῇ) (ἢ ὅταν ὁμιλῇ καλῶς). — τε̱ λjούμσ̈ινε̱ κράχ̈ατε̱! = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σου (ὅταν ἐργάζεται) — τε̱ λjούμσ̈ινε̱ dούαρτε̱ κ.τ.λ. με̱ λjούμσ̈ινε, τε̱ λjούμσ̈ινε̱, ι λjούμσ̈ινε̱ dούαρτε̱ κράχ̈ατε̱.— να λjούμσ̈ινε̱ ου λjούμσ̈ινε̱ (jούβε) ου λjούμσ̈ινε̱ (ατύρε) dούαρτε̱ κραχ̈ατε̱ κ.τ.λ. = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σας κ.τ.λ.

λjούμι, λjούμθι ἐν τῇ φράσει λjούμι ούνε̱, λjούμι τί, λjούμ αὔ ἢ αjό = λjούμθι ούνε̱, λjούμθι τι, λjούμθι αὔ ἢ αjό = μακάριος ἐγώ, σύ, αὐτὸς ἢ αὐτή.— ἀντίθ μjέρι ούνε̱, τι, αὔ ἢ αjό λjούμθι βέτε̱ πε̱ρ bουκουρίνε̱, πε̱ρ dιτουνίνε̱, πε̱ρ dρεjτίνε̱ = μακάριος αὐτὸς διὰ την ὡραιότητα, τὴν σοφίαν, δικαιοσύνην.

(ι) *λjούμ* = μακάριος, ι λjοῦμι = ὁ μακάριος. — ε λjοῦμε = μακαρία, ε λjούμεjα = ἡ μακαρία. — ι λjούμουρε̱ = μακάριος, ι λjούμουρι = ὁ μακάριος. — ε λjούμουρε̱ = μακαρία, ε λjούμουρα = ἡ μακαρία.

λjουμε̱νόj (γ) = λjουμε̱ζόνj (Βεράτ.) = μακαρίζω· τὸ παθ. λjουμε̱νόχ̈εμ, λjουμε̱ζόνεμ.

λjουμάκjε-jα πληθ. λjουμάκjετε̱ = ἐξανθήματα εἰς δένδρα καὶ θάμνους.

[λjουμbούρεμ] = ἐπαίρομαι, ἀγάλλομαι.

λjούμ-ι (γ. bogdan), λjούμε̱-ι (τ), λjούμε̱-α (Τυρ.) πληθ. λjούμε̱νατε̱, λjούμε̱ρατε̱ = ποταμός. — λjούμι Τιράνε̱σε̱ ενdέ Τε̱ρκούζα ἐνdέ Ζέζα dέρδενε̱ νdε̱ λjούμτ τε̱ Ισ̈μιτ, ε bίενε̱ νdε̱ dέτ νjῑ γjῡμε̱σ' όρε πε̱ρτέj Ισ̈μιτ. Τε̱ρκούζα ε Ζέζα bᾶjενε̱ (= σχηματίζουσιν) λjούμιν' ε Ισ̈μιτ.— Λjάνα χ̈ῡν νdε̱ Dόbρετ, Dόbρεjα χ̈ῡν νdε̱ λjικjένετ τε̱ Πρέζε̱σε̱, κε̱τὰ μbασανdάj χ̈ύjε̱νε̱ νdε̱ λjούμτ τε̱ Ισ̈μιτ. — (Κ. Χριστοφορίδης).

λjουμ-ζῑ-ου: πληθ. λjουμ-ζέστε̱ (τ) = κακόμοιρος, ἄθλιος, ταλαίπωρος· λjουμε̱-ζέζε̱-α πληθ. λjουμε̱ζέζατε̱ θηλ. = λjουμε̱-μαθ-δι-ε-jα πληθ. λjούμε̱-με̱δένjτε̱ ἀρσ. — λjούμε̱-με̱δάτε̱ θηλ. = κακόμοιρος.

λjούνγε̱-α: πληθ. λjούνγατε̱ (κοιν. ὁ βύζουνας) = ἀμυγδαλῖτις. — ἀδένωσις.

λjούνdρε̱-α πληθ. λjούνdρατε̱ = πλοιαριον καὶ λjούνdρε̱ζε̱-α πληθ. ατε̱.

λjουνdǫόνj-όj (budi) = πλέω, ἐπιπλέω.

λjούǫbε̨ α (τ) = νjε̨ γjε̨ ε τρούbουλε̨ κjε̨ μbέτετε̨ πε̨ρπόστε̨ = ἴζημα.

λjούσ-ούτ-ούτ [Ἑλλην. λίττομαι, λίσσ-ω] ρ. ἐνεργ. = λατρεύω, ἱκετεύω· λjούσ Ζότινε̨ = λατρεύω, ἱκετεύω τὸν Θεὸν (συντ. μὲ αἰτ.) ἴδ. αδουρόj.

λjοῦτεμ (συντ. μετὰ γεν.) = παρακαλῶ· ι λjοῦτεμ Ζότιτε̨ = παρακαλῶ τὸν Θεόν· ι λjοῦτεμ νjερίουτ = παρακαλῶ τὸν ἄνθρωπον· 2) προσεύχομαι· ἴδ. φάλjεμ.

λjούτιε̨jε-jα = λατρεία, λιτανεία, δέησις, προσκύνησις, 2) παράκλησις· ἴδ. αδουρέσε̨-α-αδουρίμ-ι.

λjούτε̨σ-ι πληθ. λjούτε̨σιτε̨ = ἴδ. αδουρούεσ-ι = λάτρης, προσκυνητής.

λjούτε̨σε-jα πληθ. λjούτε̨σετε̨ θηλ. = ἡ λάτρις.

λjουφγάτ-ι, λjουγάτ-ι (Σ) ι dε̨νούμ-ι (Καβ.) [ρημ. denój] = ὁ βρυκόλακας· πληθ. λjουφγjέτετε̨.

λjούφτε̨-α (γ. τ. bogdan) πληθ. λjούφτε̨νατε̨ (γ), λjούφτε̨ρατε̨ (τ) = πόλεμος· ἀντίθ. πακj-ι, πακjτίμ-ι. — bαj λjούφτε̨ = πολεμῶ.

λjουφτε̨τάǫ-ι (bogdan) πληθ. λjουφτε̨τάρετε̨ = πολεμιστής.

λjουφτε̨τάǫε-jα πληθ. λjουφτε̨τάρετε̨ = ἡ μαχήτρια.

λjουφτόνj-όj = πολεμῶ· 2) προσπαθῶ· ἀντίθ. πακjτόj, πακjσόj.

λjουφτόνεμ-όχεμ παθ. πολεμοῦμαι.

λjούτσε̨-α πληθ. λjούτσατε̨ = ἡ λούτσα (bάλτε̨-α = λάσπη) καὶ λουτσῖ-α (τ) πληθ. λουτσίτε̨, jουτσῖ-α πληθ. jουτσίτε̨ λούτσε̨-α (γ) πληθ. λούτσατε̨ = πηλός, λάσπη.

λjουτσόj (τ) ρ. = λασπόνω, λερόνω μὲ λάσπην = ε σ̈γρύεj με λούτσε̨ (γ)· ἴδ. φουλίκj, ῥῆμα.

λjουτσόνεμ (τ) παθ. = φουλίκjεμ = λερόνομαι, λασπόνομαι.

λjύενj καὶ *λjύεj* (γ. τ.) ρ. = ἀλείφω· καὶ συνηρ. λjύj· ἀόρ. λjύεjτα-ε-ι καὶ λjέbα-ε-ου, μτχ. λjύεjτουνε̨ (bogdan), λjύεμ καὶ λjῦμ (γ), καὶ λjύερε̨ (τ) τε̨ λjύενι-τε̨ (γ. budi-bogdan) [τοσκ. ι λjύερ-ι — ε λjυερε̨-α] καὶ τε̨ λjύνιτε̨ (συνηρ.), τε̨ λjύερετε̨ μετοχ. τοῦ λjύενj καὶ β´ = γjάλπε̨τε̨ (τ), οὐδ. καὶ ἀρσ. γjάλπε̨-ι (ὁ πληθ. λείπει).

λjύθ-ι (Ἐλbάσ.) ἴδ. λjέζε̨-α (Τυραν.).

λjυλjυβέǫ-ι (Βεράτ.) = ἴδ. υλbέρ-ι (Ἐλbάσ.) (πληθ. λείπει) = ἶρις, τόξον.

λjυλjυσ̈τǫύδε-jα (Περμέτ.) = φράουλα ἄγρια· πληθ. λjυλjυσ̈τρύδετε̨ καὶ καὶ dρέθε̨ζα-τε̨.

BKSH

λjύμ-ι (Σ) λουμ-ι (τ), λjεθ-ι (Ἐλβασ.) = ιλύς, κοιν. λάσπη τοῦ ποταμοῦ, βοῦρκος.— ὁ πληθ. λούμjατε̱, λjέθνατε̱, ἄχρηστος.

λjυμε̱νίσ̈τε̱-α (Σ.γ.) = ἴδ. λjεδίσ̈τε̱-α πληθ. λjυμε̱νίσ̈τατε̱ = ὄχθος ἀγροῦ.

λjυνγjύρε̱-α (γ) λjε̱νγjύρε̱-α (Ἀργυρ.) = τῦφος, ἀρρώστια τε̱ ζάντε̱ λjυνγjύρα! (ἀρά).

λjύπε̱νj (τ) λjύπεj (τ), λjυπίνj (bogdan), λjυπίj (γ) λjύπ καὶ λjυπι (γ) αἰτῶ, ζητῶ, διακονεύω· παθ. λjύπεμ.

λjυπε̱σ-ι-ε-jα = ἐπαίτης - ζητιάνος· πληθ. λjύπε̱σιτε̱ ἀρσ. λjύπε̱σετε̱ θηλ.

λjύπσεμ (Ἐλβάσ. τ.) = εἶμαι χρήσιμος, χρειάζομαι ἴδ. doύχ̈εμ.—λjύπσετε̱ (τ. Ἐλβ.) ρ. τριτοπρόσ. = ἴδ. doύχ̈ετε̱ με̱-τε-ι λjύπσετε̱ = με̱-τε̱-ι doύχ̈ετε̱ (γ) να-ου-ου λjύπσετε̱ = να-ου-ου doύχ̈ετε̱ (γ).

(ι) *λjύπσε̱μ-ι* (τ) = χρειαζούμενος, ἀναγκαῖος.

(ε) *λjύπσε̱με-jα* = χρήσιμος, ἀναγκαία. — νjερίου ι λjύπσε̱μ = χρήσιμος ἄνθρωπος.

λjύρε̱-α (τ) = τὸ πάχος εἴτε τοῦ φαγητοῦ εἴτε ἐκ βουτύρου, εἴτε ἐλαίου, κοιν. λίγδα.—γjέλε̱ με λjύρε̱ = γjέλε̱ με υνdύρε̱ (γ).—γjέλε̱ πα λjύρε̱ = γjέλε̱ πα υνdύρε̱ (γ) ἴδ. τε̱ λjύενε̱-τε̱ (γ) = τὸ βούτυρον.

λjύχ̈εμ: παθ. τοῦ λjῦεj = ἀλείφομαι.

M

μᾱ (γ) *με̱* (τ) = ἐπιρ. ποσότητος = πλέον.—τσ̈' dὸ με̄ = τί θέλεις πλέον; σ' doύα γjε̄ με̄ = οὐδὲν θέλω πλέον. —λjε̄ με̄ εδὲ τύ = ἄφες πλέον καὶ σύ —σ' βέτε μᾱ ατιέ. = δὲν ὑπάγω πλέον ἐκεῖ.— εδὲ μᾱ ἢ εδέ με̄ = ἔτι προσέτι, κοιν. ἀκόμα.— 2) μᾱ (γ) με̄ (τ) = μόριον συγκριτικόν.—μᾱ ι μίρε̱ = καλύτερος.—μᾱ ε μίρε̱ = καλυτέρα.— μᾱ ι μίρι = ὁ καλύτερος, μα ε μίρα = ἡ καλυτέρα.—μᾱ τε̱ μίρε̱ = καλύτερον. — μᾱ τε̱ μίρε̱τε̱ = τὸ καλύτερον.—μᾱ μίρε̱ ἐπιρ. = καλύτερα.— μᾱ κέκj χειρότερα. = μᾱ θέλε̱ = βαθύτερον.— μᾱ νάλτ = ὑψηλότερον.— μᾱ σα πιὲλ μούσ̈κα ἀκjε̱ πίελ αjό = ὅσον πλέον γεννᾷ τὸ μουλάριον, τόσον γεννᾷ ἐκείνη.— μᾱ σα τε̱ νdεγjόjσ̈, ἀκjε̱ μᾱ ι dίτσ̈ιμ dότε̱ bάχ̈εσ̈ = ὅσον περισσότερον ἀκούσῃς τόσον σοφώτερος θέλεις γίνει. — σ̈ούμε̱

BKSH

= πολύ.— μᾱ σ̈ούμε̣ = περισσότερον.— μᾱ τέπε̣ρ = πλειότερον. — μᾱ φόρτ = σφοδρότερον. — μᾱ πε̣ρπάρα (γ) = πρότερον, προτήτερα. = με̄ πε̣ρπάρα (τ), μᾱ πάρε̣ (budi) = πρότερον = μᾱ πάρι (budi).

μαγαζῑ-α = κατάστημα πληθ. μαγαζῖτε̣.

μαγαζόj ??? ⟨ἴσως = πιάνω μαγαζῖ⟩.

μαγουλούεμ (budi) ?? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 176).

μαγdανόσ-ι (Σ) (Τουρκ. λέξις) ἴδ. μακεδονίσ-ι = τὸ πετροσέλινον.

μαγjάρ-ι πληθ. μαγjάρε̣τε̣ = ἴδ. γομάρ-ι (Dίbρα-Μιρε̣dίτα) = ὄνος.

μαγjάρε-jα πληθ. μαγjάρετε̣ = ἴδ. γομάρε-jα = ἡ ὄνος.

μαγjάρ-ζjάρρμι (γ. Μαλε̣σία) = σίδηρος ἐφ' οὗ στηρίζονται τὰ κούτσουρα εἰς τὴν ἑστίαν· [Τουρκ. dεμὶρ οdσ̈άκ].

μάγjε-jα πληθ. μάγjετε̣ = τὸ σκάφος, τὸ πλοῖον. ἴδ. λjούνdρε̣-α.

μαγjε-bοῦκε = τὸ σκάφος ἔνθα ζυμόνουσι τὸν ἄρτον.

μάγjε-πέτε̣κασ̈ (Κροῦjα) = ἡ σκάφη ἔνθα πλύνουσι τὰ φορέματα. ἴδ. κορίτε̣-α (Ἐλβασ.) γοbάτε̣-α.

μαγjῑ-α πληθ. μαγjίτε̣ = τὰ μάγια κοινῶς καὶ με̣νγjῑ-α (Σ. Τυρχν.) πληθ. με̣νγjῖτε̣.

μαγjιστᾱρ-ι (Ἐλbάσ.) πληθ. άρε̣τε̣ = μάγος.

μαγjιστᾱρε-jα πληθ μαγjιστάρετε̣ = μάγισσα· καὶ με̣νγjιστάρ-ι (Σ.Τυρ.) με̣νγjιστάρεjα θηλ. — πληθ. άρε̣τε̣-άρετε̣.

μαγjύπ-ι (Σ. budi) [ἴσως ἐκ τοῦ μάγος] = γύφτος· ἴδ. γjύπ-ι· 2) ἀνοσιοῦργος· πληθ. μαγjύπε̣τε̣.

μαγjυπῑ-α (Σ) πληθ. μαγjυπῖτε̣ = ἡ ἀνοσιουργία.

μαγjυπόj = ἀνοσιουργῶ.

μάδε-jα: πληθ. μάδετε̣ = ἴδ. γjύσ̈ε-jα.— ε μάδε-jα πληθ. τε̣ με̣δάτε̣ (γ. τ.) καὶ τε̣ με̣δέτε̣ (Ἐλbασ.) = μεγάλη· ἴδ. ι μάθ-δι.

μαδε̣νῑ-α (γ), μαδε̣ρῑ-α (τ) = μεγαλωσύνη, τὸ μεγαλεῖον· πληθ. μαδε̣νῖτε̣ μαδε̣ρῖτε̣. — πε̣ρ μαδε̣νῖ τε̣ Ζότιτ! (ὅρκος).

μαδε̣νίσ̈τ (γ) μαδε̣ρίσ̈τ (τ) = μεγαλοπρεπῶς· ἐπίρ.

μαδε̣νόj (γ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τινα (ἠθικῶς), μαδε̣ρόj (τ), μαδε̣τόj (Ἀργυρ.)· τὸ παθ. μαδε̣νόχεμ, μαδε̣ρόνεμ, μαδε̣τόνεμ.

μαδε̣σ̈τῑ-α (γ)· πληθ. -ῑ-τε̣ = ὑπερηφάνεια.

μαδε̣σ̈τόχεμ (γ) = ὑπερηφανεύομαι.

μαδε̣σ̈τούαρ-όρι (τ), μαδε̣σ̈τούερ-όρι καὶ μαδε̣σ̈τοῦρ-όρι (γ) πληθ. μα-

BKSH

δε̱σ̈τόρε̱τε̱ = ὑπερήφανος. — τὸ θηλ. μαδε̱σ̈τόρε-jα = ἡ ὑπερήφανος.

μαδόj (γ. τ.) σμαδόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τι ἀντίθ. βογε̱λjόj.— τὸ παθ. μαδόνεμ-όχ̈εμ σμαδόχ̈εμ (Σ).

μᾶζε̱-α (Σ) = ἀνθόγαλα (Τουρκ. καϊμάκ) ἴδ. μάκε̱-α. — μᾶζα ε τ'ᾶμbε̱λjιτ (Σ) = κοιν. ἡ τσίπα, τὸ καϊμάκι. — καὶ βε̱μέσε̱-α (Τυρ.) = μᾶζα ε κjέπε̱σε̱ (Σ) = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου.

μάζε-jα (γ) πληθ. μάζετε̱ = πωλάριον (θηλυκὸν) καὶ με̱ζε-jα (τ) πληθ. με̱ζετε̱.

μαζῖ-α (γ) πληθ. μαζῖ-τε̱ = δε̄ ι νγάρε̱, τόκ' ε πουνούχρε̱ bε̱ρε̱ γατῖ περτε̱ μbιέλε̱ = ουγᾰρ-ι (τ) πληθ. ουγᾰρε̱τε̱.

μαζόj : ? ? ? ἴδ. λjίγεμ ⟨= γίνομαι ἀχαμνός⟩.

(ι) *μάϑ-δι* πληθ. τε̱ με̱δένj-τε̱ καὶ τε̱ με̱δίνjτε̱ (τ) = μέγας

(ε) *μάδε-jα* πληθ. τε̱ με̱δάτε̱ καὶ τε̱ με̱δόjατε̱ (Ἐλβασ.) = μεγάλη.

(τε̱) *μάϑ-τε̱* : οὐδ. ἐπιθ. = ὁ μέγας - ἡ μεγάλη - τὸ μέγα. — νjερίου ι μαθ = μέγας ἀνήρ. — τε̱ με̱δένjτε̱ = οἱ μεγιστᾶνες, οἱ ἀριστοκρατικοί. — ι μάδι jέτε̱σε̱ = ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς, τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸν Θεὸν παρ' Ἀλβανοῖς· (ποιητικωτάτη ἔκφρασις).

μᾰj-ι [Λατ. maius] = Μάϊος μήν.

μᾶj (γ) ρῆμα = τρέφω, παχύνω τινά· μτχ. μάjτουνε̱ (γ) μάjτουρε̱ (τ) μᾰj (τ)· τὸ παθ. μᾶχ̈εμ (γ) μᾶχ̈εμ (τ) = τρέφομαι, γίνομαι παχὺς = παχύνω.

μάjdε (Βεράτ.) = τάχατες (ἐπὶ ἀπορίας) ὡς νά, ὡσὰν νά, δῆθεν (Τουρκ. γjόjα) σικουρσέ ἴδ. σικουρσέ. — θόνε̱ μάjdε bότα σε κε̱σ̈τοὺ γjοjτι = λέγουσιν ὁ κόσμος ὅτι τάχατες οὕτω συνέβη· μάjdε ἐπίρ. (Περμέτ.) = μὴ δὰ (= μὴ τὸ κάμνῃς) ἀστειευόμενος ὅταν σὲ φοβερίζῃ τις.

μαjdέ (ἐπίρ.) = μάλιστα.

μάjdενι (Βεράτ.) = σταθῆτε· μάjdενι τε̱ μόρρεμι βεσ̈! = σταθῆτε νὰ ἀγροικηθῶμεν.

μάjε̱-α πληθ. μάjατε̱ = κορυφή· μαj' ε dρoῦνιτ = ἡ κορυφὴ τοῦ δένδρου.— μαj' ε μάλjιτ' = ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους· μαj' ε γjυλjπᾶνε̱σε̱ = ἡ μύτη τῆς βελόνης· μαj' ε μιέλιτ = τὸ ἄνθος τοῦ ἀλεύρου. — μαj' ε djελjμε̱νίσε̱ = τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας. — έτσε̱νj με μάjατ' ε γίσ̈τναβετ = περιπατῶ μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. — ἀντίθ. ρρᾶζε̱-α (γ), ρρε̱ζε̱-α (τ) bύθε̱-α.

BKSH

(ι-ε-τε̤) *μᾶjε̤* (γ) ι-α-τε̤ ἐπίθ = παχύς· ι μάjμ-ι πληθ. τε̤ μάjμιτε̤ = παχύς. — ε μάjμε-jα = παχεῖα· τε̤ μάjμετε̤ πληθ. θηλ. — τε̤ μάj-μιτε̤ οὐδ. = τὸ πάχος, ἡ παχύτης.

(ι-ε-τε̤) *μάjτε̤-ι-α* = ι-ε-τε̤ με̤νγjε̤ρε̤-ι-α (τ) = ἀριστερὸς-ὰ-όν· dορ' ε μᾶjτε̤ = ἡ ἀριστερὰ χείρ. — μbε̤ τε̤ με̤νγjε̤ρε̤ = εἰς τὸ ἀριστερὸν (μέρος).

μαῦτρόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. μαῦτρόj-όχεμ (Πιζρένdι) = ἀπατῶ, κλέπτω.

μαῦτρῖ-jα (budi) = ἀπάτη, πλάνη· ἴδ. μαῦτρόj, ἴδ. κοbίμ-ι.

μακάρ̣ (γ), μακάρι, μακάρσε (Γραικ. μακάρ] = εἴθε, ἄμποτες· ὂεj (γ)· ὂεj τα κίὂτε bᾶμ κετε̤ πούνε̤ = εἴθε νὰ τὸ εἶχε κάμει τοῦτο.

μάκε̤-α (γ) πληθ. μάκατε̤ = ἡ τσίπα (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν)· μακ' ε τ' ᾶμbε̤λ-λjιτ = ἡ τσίπα τοῦ γάλακτος· ζοῦ μάκε̤ = ἔπιασε τσίπαν· (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν) ἐνῷ μακε̤ρόσε̤-α: πληθ. μακε̤ρόσατε̤ (Ἐλβάσ. Τυράν.) = ἡ πράσινη τσίπα ἡ ἐπὶ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων.

μάκθ-ι (Τυράν.), μᾶνγθ-ι (Καβ.), ᾶνκθ-ι (Σ), ᾶνκθ-ι (Κρουjα), τε̤ ρ̣ᾶν-dιτ̨ ε δέουτ (Ἐλβάσ.) = ὁ ἐφιάλτης.

μακεδονίσ-ι (Ἐλβάσ.) = μακεδονίσιον [Τουργ. μαγdανὸς] καὶ πετροσέλ-ι (Βεράτ.).

μᾶλ-ι (πληθ. λείπει) = πόθος· κᾶμ μᾶλ = ποθῶ.—με̤ μοῦαρ μᾶλι = ἐπό-θησα.—με̤-τε̤-ι-μέρρ μᾶλι = ποθῶ-εἷς-εἶ.—σ' κᾶμ μᾶλ πε̤ρτῦj = δὲν ἔχω πόθον δι' ἐσέ (=δὲν μὲ μέλει διὰ σένα).—νdσόρα μᾶλινε̤ κουρ ε πάὂε̤ = ἐπέρασεν ὁ πόθος μου ὅταν τὸν εἶδα· 2) *μᾶλ* (Ἀργυρ.) = πλῆθος.— α κjένε̤ ὂούμε̤ νjερς; = ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι; μᾶλ = πλῆ-θος.— παροιμ. ρ̣ράλε̤ ε πε̤ρ μαλ = ἀραιὰ καὶ περιζήτητα. — ἀντιθ. = ὂούμ' ε πε̤ρλjούμ = τόσον πολλὰ ὥστε νὰ τὰ πετᾷ τις εἰς τὸν πο-ταμόν.

μαλε̤κέσε̤-α πληθ. μαλε̤κέσατε̤ = κατάρα, ἀφορισμός· καὶ μαλε̤κίμ-ι (ἐκ-κλησιαστικῶς) ἀντιθ. bεκίμ-ι = εὐλογία.

μαλε̤κόνj όj (budi—bogdan, γ. τ.) ρ. ἐνερ. = καταρῶμαι, ἀναθεμα-τίζω, ἀφορίζω (ἐκκλησιαστικῶς) μαλε̤κόνεμ-όχεμ παθ.—τὸ ἀντιθ. bεκόj-όνεμ.

μαλε̤νγjέλ: (budi γ. τ.) ρ. οὐδ. = κjᾶj πρέj μάλιτ: φράσις τε̤ μαλε̤ν-γjέφὂα bῖρ = τε̤ κjάφὂα πρέj μάλιτ.—τὸ παθ. μαλε̤νγjέχεμ = (Περ-μέτ.) = ἐπιποθῶ· μαλε̤νγjένεμ ἢ μαλε̤νγjέχεμ (γ) πε̤ρ̣ τε̤ νγρᾶνε̤ ἢ

BKSH

περ τε̱ νγρένε̱ (τ) = deöe̱rój περ τε̱ νγρᾶνε̱. – ἀντιθ. τöμαλε̱νγjένεμ, νdσίερ μάλινε̱.

μαλε̱νγjίμ-ι πληθ μαλε̱νγίμετε̱ = πόθος· κᾶμ μαλε̱νγjίμ τε̱ μαθ περ... = ἔχω πολὺν πόθον διά... ἴδ. de̱öe̱ρίμ-ι· ι-ε-μαλε̱νγjύεöιμ = λυπηρός-ά.

μάλj-ι: πληθ. μάλjετε̱ = βουνόν· φράσις μάρρ μάλjετε̱ = δραπετεύω, (πέρνω τὰ βουνὰ κοινῶς) μόρα μάλjετε̱ = ε φούöατε̱ = ἐδραπέτευσα, ἔγεινα φυγάς· ἴδ. biéöκε̱-α.

Μάλj' ι Ζῑ = τὸ Μαυροβούνιον. – 2) ἐπαρχία τις ἐν τῇ Ἄνω Ἀλβανίᾳ Μαλj' ι Ζῑ ι Σκjπε̱νίσε̱.

Μαλjαζῑ-ου: πληθ. Μαλjαζέστε̱ = Μαυροβουνιώτης, Μαυροβούνιος.

Μαλjαζέζε̱-α: πληθ. Μαλjαζέζατε̱ = Μαυροβουνιώτισσα.

Μαλjαζίöτ: ἐπίρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν Μαυροβουνιωτῶν.

μαλjε̱σῑ-α: ὄνομα περιληπτ. = τὰ ὄρη 2) οἱ ὀρεινοί.

μαλjε̱σίöτ = ἐπιρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν ὀρεινῶν.

μαλjε̱σοῦαρ-όρι (τ) πληθ. μαλjε̱σόρε̱τε̱ = ὀρεινός, βουνήσιος· καὶ μαλjε̱σοῦερ-όρι, μαλjε̱σοῦρ-όρι (γ) τὸ θηλ. μαλjε̱σόρε-jα θηλ. πληθ. μαλjόκε̱τε̱ ἀρσ., μαλjόκε̱τε̱ θηλ.

μαλjε̱τσίμ-ι (budi, γ. τ.) πληθ. μαλjε̱τσίμετε̱, μαλjτσίμ-ι (budi, γ. τ.) πληθ. ε τε̱=μαχῖ-α (budi—Περμέτ),=πεσματίμ-ι (budi) πληθ. πεσματίμετε̱ = ἐρεθισμὸς (ἐπὶ πληγῆς).—ἐρέθισμα, ἀφόρμησις.

μαλjε̱τσόνj-ój (budi γ. τ.) = ἐρεθίζω, ἀφορμίζω (τὴν πληγὴν) καὶ μαλjτσόνj-ój (budi γ. τ.), πεσματόνj (budi) [ἑλλην. πεῖσμα] μαχῖσ-ιτ-ιτ (Βεράτ.-Περμέτ.) ἀόρ. μαχῖτα-ε-ι, μτχ. μαχῖσουρε̱.—μαλjε̱τσόβα πλjάγε̱νε̱ = ἠρέθισα τὴν πληγήν· τὸ παθ. μαλjε̱τσόνεμ-όχεμ, μαλjτσόνεμ-όχεμ, πεσματόνεμ = μαχῖσεμ (Βεράτ.-Περμέτ.) = ἐρεθίζομαι (ἐπὶ πληγῆς).

μαμίτσε̱-α (bogdan) ἴδ. μανdέöε̱-α (γ) = ἡ τροφὸς πληθ. α-τε̱.

μάν-ι (Καβ. Περμέτ) με̱ν-ι (Βεράτ.), μανd-ι (Ἐλβάσ.) μάνε-jα (Περμέτ.), μανέζε̱-α (Περμέτ.) ὑποκορ. = τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπὸς τῆς συκομορέας, κοινῶς τὸ μοῦρον· πληθ. μάνετε̱, με̱νατε̱ μάνdατε̱, μάνετε̱, μάνεζατε̱ ὑποκορ.

μανιζῑ (γ) πληθ. μανατε̱ζέσ = μαυρομουριὰ καὶ τὰ μαῦρα μοῦρα καὶ μανd ιζῖ πληθ. μανdατε̱ζές.

μάνα φέρρε (γ) με̄να φέρρε (τ) = ἄβρυνα, κοινῶς βατόμουρα· καὶ μάνdα φέρρε, (Ἐλβάσ.) μάννα φέρραὂ (γ), φερε̱μάνεζε̱-α (Καβ.) πληθ. φερε̱μάνεζατε̱, φερε̱μάτσε̱-α (Σ) πληθ. φερε̱μάτσατε̱.

μάνα-τόκετ (Σ) = φράγουλαι.

μανάκ-ου πληθ. μανάκε̱τε̱???

μανάλjε-jα: πληθ. μανάλjετε̱ = κηροστάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάπτουσι κηρία καὶ λαμπάδας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

μανγάλε̱-α = πύραυνον, τὸ μαγγάλι.

μάνγε̱-α (γ) πληθ μᾶνγε̱τε̱ [Λατ. manica], με̄νγε̱-α (τ) πληθ. με̄νγε̱τε̱ = χειρίς-ίδος, κοιν. μανίκι· μᾶνγε̱τ'ε κε̱μίὂεσε̱ τὰ μανίκια τοῦ ὑποκαμίσου· νjε̱ μένγε̱ dροῦ (τ) νjε̱ κράχ̄ dροῦ (γ) = μιὰ χεριὰ ξύλα.

μάνγϑ-ι (Καβ.) ἴδ. μάκθ-ι = ἐφιάλτης. κοινῶς βραχνιᾶς.

μανγϑ λjέπουρ (Μυζεκjέα) ἴδ. κατὂόρρ-ι (Κροῦjα) ⟨= νεογνὸν λαγοῦ⟩.

μάνγου (budi Σ) = με̄νγουτε̱ (Σ), με̄τε̱ (Ἐλβάσ.γ.) ἐπιρ. = λειψὰ (Τουρκ. εκσίκj) [ρημ. με̄j] = λιποβαρής.

(ι-ε-τε̱) *μᾶνγουτε̱*, μένγουτε̱, με̄τε̱ [ἴδ. ρημ. μεj] = λειψός-ή-όν.

μανdάλ-ι = μάνδαλος.

μανdάλε̱-α (Καβ.) πληθ. μανdάλατε̱ ἴδ. ὂούλjτσ-ι = μοχλὸς τῆς θύρας.

μανdέὂε̱-α (γ) πληθ. μανdέὂατε̱ καὶ με̱νdέὂε̱-α (τ) πληθ. με̱νdέὂατε̱ = ἡ τροφός.

μάνdρε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. μάνdρατε̱ ἴδ. στάν-ι = ἡ μάνδρα.

μανέσε̱-α (bogdan-Ἐλβασ.) πληθ. μανέσατε̱ = ἀργοπορία. [ἴδ. με̱νόj] πα μανέσε̱ dε̱ργόϊ diὂέπουjτε̱ (bogdan) = ἄνευ ἀργοπορίας ἔπεμψε τοὺς μαθητάς.

μανόj (bogdan) ρ. οὐδ. = ἀργοπορῶ μτχ. μανούεμ.

μανίτεμ: (τ) ρ. οὐδ. = ἐξίσταμαι, θαυμάζω.

μαράjε̱-α = μαράκjε-jα, μαράκj-ι (τ) = μάραθον.

μαράσκε̱-α: πληθ. μαράσκατε̱ = ἀγριομάραθον = κόπε̱ρ κjένι.

μαράὂ-ι ?? ⟨ἴσως σημ. μαράσ = παράπονον, πόθος ἀνεκπλήρωτος, ἐπὶ τεθνεώτων⟩.

μαργαριτᾶρ-ι πληθ. μαργαριτάρε̱τε̱ = μαργαριτάριον, μαργαρίτης.

μάρδε̱-α: πληθ. μάρδατε̱ = ψῦχος. [ἴδ. μάρδεμ].

μάρδεμ παθ. τοῦ μαρθ ρ. = κρυόνω.

μάρε̱-α πληθ. μάρατε̱ = κούμαρον.

BKSH

μαρέστε-α μαρέτ-α καὶ μερέστε-α (Βεράτ.) πληθ. μαρέστατε = τόπος κατάφυτος ἐκ κουμάρων.

μαρδά-ja (γ. τ) = κοιν. μαρδάς.— πασκjύρα νουκ' έστ' ε κjερούαρε πο κᾶ μαρδά = ὁ καθρέπτης δὲν εἶναι καθαρός, ἀλλ' ἔχει μπέρδεμα.

μάρθ: ρ. = κρυόνω, κοιν. μαργόνω. ἀόρ. μάρδα-ε-ι μτχ. μάρδε, μάρδουνε (γ) μάρδουρε (τ). τὸ παθ. μάρδεμ. ἴδ. μερδίχ = κρυόνω.

μαριμᾶνγε-α (Σ) πληθ. μαριμᾶνγατε ἴδ. μιρμάνγε-α = ἀράχνη.

μαρμοῦρ-ι (budi) = μάρμαρον.

μαρμουρόνj = ρ. μαρμαρόνω, ἀπολιθόνω. — τὸ παθητ. μαρμουρόνεμ (budi).

Μάρς-ι = Μάρτιος μὴν καὶ μάρτσ-ι (Σ).

(ε) *μάρτε-α* [Λατ. dies Martis] = τρίτη (ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος) dιτ' ε μάρτε = τρίτη ἡμέρα.

μαρτέσε-α πληθ. μαρτέσατε = γάμος, σύζευξις, ὑπανδρεία, νύμφευσις καὶ μαρτίμ-ι [ἴδ. Ἰταλ. marito].

μαρτιριζόνj (budi) = μαρτυρῶ (ὑπὲρ πίστεως)!

μαρτόνj-όj = ὑπανδρεύω, νυμφεύω [ἴδ. Ἰταλ. marito].

μαρτόνεμ-όχεμ = ὑπανδρεύομαι, νυμφεύομαι.

μάρρ-μέρρ-μέρρ ρῆμα ἐνεργ. = λαμβάνω ἀντιθ. άπ. — ἀορ. μόρα-ε-ι καὶ μούαρ (τ) μούερ καὶ μοῦρ συνηρ. (γ) μτχ. μάρρε καὶ μάρρουνε (γ) μάρρουρε (τ) — παθ. μέρρεμ καὶ μίρρεμ.— σᾶ μερρ κεjό ἔνε; πόσον χωρεῖ τοῦτο τὸ ἀγγεῖον; με μέρρ ουρῖα = πεινῶ. — με μέρρ γjοῦμι = ἀποκοιμῶμαι. — με μέρρ μᾶλι = ποθῶ. — με-τε-ι μίρρενε μέντε = ζαλίζομαι. — με-τε-ι μίρρετε κέμbα = κουτσαίνω (ἐπὶ ἀποπληκτικῶν). — με-τε-ι μίρρετε γόjα = ψευδίζω.— μάρρ γροῦjα = νυμφεύομαι ἴδ. μαρτόχεμ.— μάρρ bοῦρρ = ὑπανδρεύομαι ἴδ. μαρτόχεμ.— μάρρ κάρτε = λαμβάνω ἐπιστολήν. — μάρρ έρε ρ. = μυρίζω. — μάρρ φρύμε = ἀναπνέω.— μάρρ νdεπερ κέμbε = κακομεταχειρίζομαι. — μάρρ βεσ̈ (τ) καὶ μάρρ βέσ̈τ (γ) = μανθάνω ἐξ ἀκοῆς. ἀκούω παρ' ἄλλων, πληροφοροῦμαι 2) μάρρ βέσ̈τ (γ) = καταλαμβάνω, ἐννοῶ. ἴδ. κουπετόνj.— μάρρ ε άπ = κάμνω ληψοδοσίαν 2) κάμνω συνοικέσιον, συμπεθερολογῶ. — τε μάρρα ε τε δένα = ληψοδοσίαι. — μάρρ dèμ (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν βοῶν) = βατεύομαι.— λjόπετε μάρρενε dέμα = συνουσιάζονται.— μάρρ βετεχένε ἢ μάρρ βέτενε = ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρ-

BKSH

ρώστων.— μάρρ μbε̱ σΰ = βασκανίζω τινά. — μίρρεμ μbε̱ σΰ = βασκανίζομαι, καὶ μίρρεμ σΰσ̈. — μάρρ σΰ ε φάκjε = ἐνθαρρύνομαι. — ι-ε-μάρρε̱ μέντσ̈ = φρενοβλαβὴς (bogdan-γεγ.) — μάρρ μάλjετ' ε φούσ̈ατε̱ = δραπετεύω, γίνομαι φυγάς.— έμε̱ρι ι ατῑ μόρι δε̃νε̱ = διεδόθη ἡ φήμη του. — μάρρ με τε̱ μίρε̱ = καλοπιάνω τινα (κοινῶς). — μάρρ με τε̱ κέκj = κακοπιάνω τινα (κοινῶς). — μάρρ μbε̱ θούε (Σ) ρ. ἐνερ. = σκοντάπτω τινὰ ἴδ. πενγόj. — μέρρεμ μbε̱ θούε (Σ) ρ. οὐδ. = σκοντάπτομαι ἴδ. πενγόχ̌εμ.— χ̌ᾶνα μούερ ζjάρρ = ἔγεινε νέα σελήνη. — μάρρ πε̱ρ dόρε = χειραγωγῶ.— μάρρ νdε̱ κjάφε̱τ = ἀγκαλιάζω τινὰ καὶ β΄. πέρνω 'ς τὸν λαιμό. — μάρρ ζjάρρ = ἀνάπτω· ἴδ. νdίζεμ. — μὰρ φουκjῑ ρ. οὐδ. = ἐνδυναμόνομαι.— ι-ε-μάρρε̱ χ̌ίεσ̈ = ι-ε-σ̈ουπλjάκε̱.— τε̱ μάρρε̱ βέσ̈ = ἡ νόησις (bogdan).— ι-ε-μάρρε̱ ι-α = ἀνόητος (bogdan) (κοιν. παρμένος).

μάρρε-ja καὶ (budi, bogdan) μbάρε-jα = ἐντροπή, καταισχύνη = τούρπ.

μαρρε̱ζῑ-α πληθ. μαρρε̱ζῖτε̱ = ἀνοησία.

μαρρόj (Σ) ρ. ἐνερ. = ἐντροπιάζω τινὰ ἴδ. τουρπε̱νόj. — τε̱ μαρρόφτε̱ Ζότι! = τε̱ τουρπε̱νόφτε̱ Ζότι! — μαρρόχ̌εμ (Σ) ρ. = ἐντρέπομαι, τουρπε̱νόχ̌εμ.

μαρρόσ-όσ-όσ (τ) ρ. ἐνερ. = μωραίνω τινά.— τε̱ μαρρόστε̱ Ζότι! = νὰ σὲ μωράνῃ ὁ Θεός! — μαρρόσεμ (τ) = οὐδ. μωραίνομαι.— ἀόρ. μαρρόσαε-ι· μτχ. μαρρόσουρε̱.

μάσ-ζι (γ) πληθ. μάζατε̱ καὶ μέσ-ζι (τ) πληθ. μέζατε̱ = πουλάριον (ἀρσενικὸν ἐπὶ ἵππων).

μασγάλε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μασγάλατε̱ = βρῖμ' ε μοῦριτ· καὶ φρουγjῖ-α ('Ελβασ. Τυραν.), φρενγjῑ-α (Κροῦjα) = βρῖμ' ε μοῦριτ πε̱ρ τε̱ κάλουρε̱ γρύκατ' ε πούσ̈κε̱βετ νdε̱ πε̱ρ ατὸ κουρ λjε̱φτόjε̱νε̱.

μάσ-άτ-άτ (γ) ρ. ἐνερ. = μετρῶ, καταμετρῶ, διαμετρῶ καὶ μὰτ-μὰτ-μὰτ (γ).— μας du κουτ = μετρῶ δύο πήχεις.— μας ρόbε̱νε̱ = μετρῶ τὸ ἔνδυμα.— μας δένε̱ = μετρῶ τὴν γῆν.— μασ dρίθε̱τε̱ = μετρῶ τὰ γεννήματα. ἀόρ. μάτα-ε-ι μτχ. μάτε̱ καὶ μάτουνε̱ καὶ μάτουρε̱ (τ).

μάσε̱-α (γ. τ. bogdan) πληθ. μάσατε̱ = μέτρον χωρητικότητος) μάρρ μάσε̱ = πέρνω μέτρον.— με μάσε̱ = μετὰ τὰ μέτρου. — πα μάσε = ἄνευ μέτρου.

BKSH

μασκαρῑ-α: πληθ. μασκαρῑτε̱ (budi Ἐλβάσ.) = ἀστειότης (τουρκ. μασκαρά—Ἰταλ. mascare).

μασκαρόj ρ. οὐδ. = ἀστειεύομαι (Ἐλβασ.).

μαστάπ-ι (Βεράτ.) ἴδ. στάπ-ι = ράβδος.

μαστέκ-ου ? ? ⟨ἴσως = ἀκρίς⟩.

μάσκε̱-α (τ) πληθ. μάσ̈κατε̱ = πόκος, κοιν. ποκάρι, λjεσ̈ δε̱νσ̈ ι παν dάρε̱, κοῦρ κjέθε̱νε̱ δε̱ντε̱ εδέ ε μάρρε̱νε̱ σι λjε̱κούρε̱· μάσ̈κε̱-α ? ? ?.... ἴδ. μέσ-ζι = πῶλος.

μάσ̈κουλ-ι [Λατ. masculus] πληθ. μάσ̈κουjτε̱ καὶ μέσ̈κουjτε̱ (τ) = ἄρρην, ἄρσεν, ἀρσενικός.—ἀντιθ. φέμε̱ρε̱-α (τ), φέμε̱νε̱-α (γ).

μασ̈κουλούαρ-όρι (τ) συνηρ. γ) = ἀρσενικός.

μασ̈κουλόρε-jα· πληθ. μασκουλόρετε̱· ἀντιθ. φεμε̱ρόρε-jα (τ) = θηλυκή.

μάσ̈κουλ-ι (γ) πληθ. μασ̈κουjτε̱ = ἡ κόλλα τοῦ χάρτου· νjῑ μασ̈κουλκάρτε̱ = μία κόλλα χαρτί.

μασ̈τρόj (Πιστρενdι—bogdan) ρ. ἐνερ. = ἀπατῶ, πλανῶ· ἴδ. κοbόj.—τὸ παθ. μασ̈τρόχ̑εμ = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι· ἴδ. κοbόχ̑εμ· ἀόρ. μασ̈τρόβα-ε-ι μετοχ. μασ̈τρούεμ.

μάτ-άτ-άτ (τ) = ἴδ. μάσ-άτ-άτ τὸ παθ. μάτεμ = μετρῶ.

Μάτ-Μάτjα = ἡ Μάτια, ἡ Ἀμαθία ἐπαρχία τῆς Ἄνω Ἀλβανίας.

μάτε̱σ-ι πληθ. μάτε̱σ̈ιτε̱ = ὁ μετρῶν 2) τὸ μέτρον· ἴδ. μάσε̱-α.

μάτεμ: παθ. μετροῦμαι· 2) μάτεμ τ' ι bίε = ἑτοιμάζομαι νὰ τὸν κτυπήσω, μάτεμ τ' ι φλjάσ = ἑτοιμάζομαι νὰ τοῦ εἴπω· μάτεμ τα bένj ατε̱ πούνε̱ = ἑτοιμάζομαι νὰ κάμω τοῦτο τὸ πρᾶγμα.—μάτεμ τ' ιθέμ πο κᾶμ φρίκε̱ ἑτοιμάζομαι νὰ τοῦ εἴπω ἀλλὰ φοβοῦμαι.

ματαρόj (γ) ρ. ἐνερ. = τακτοποιῶ, διορθόνω, νdρέκj.

μάτκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μάτκατε̱ [Σλαυικά-μάτκα = μήτηρ] = ἡ μήτηρ τῶν μελισσῶν, ἡ βασίλισσα.

ματορρίκ-ου ? ? ?

μαφέσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. φαρσουλjατε̱-α = μανδήλιον.

μαχ̑ί-α (Βεράτ.) πληθ. μαχ̑ῖτε̱ = ἴδ. μαλjτσίμ-ι = πόνος, ἐρεθισμὸς πληγῆς.

μαχ̑ίσ-ίσ-ίσ (Βεράτ. - Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ἐρεθίζω, ἀφορμίζω (τὴν πληγὴν) ἴδ. ρ. μαλjε̱τσόj—μαχίσα πλjάγε̱νε̱ = μαλjε̱τσόβα πλjάγε̱νε̱.—ἀόρ. μαχίσα-έ-ι· μετοχ. μαχ̑ίσουρε̱· 2) μαχ̑ίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = περι-

BKSH

γελῶ, περιπαίζω· ἀόρ. μαχ̈ίτα-ε : μτχ. μαχίτουνε̣ (γ).—μαχ̈ίτεμ= περιγελῶμαι, περιπαίζομαι.

μάτσε̣-α (γ) πληθ. μάτσατε̣=γαλῆ κοιν. γάτα, καὶ μάτσε-jα (γ) πληθ. μάτσετε̣, ματσ̈ε-jα (τ) πληθ. μάτσ̈ετε̣, μίτσε̣-α (Σ) πληθ. μίτσατε̣.— ματσ̈-ι (τ) πληθ. ματσ̈ετε̣ ? ? ? = γάτος. — μάτσ̈ μουλῖρι.

ματσ̈όκ-ου πληθ. ματσ̈όκε̣τε̣=γάτος κοιν. καὶ ματσ̈όρρ-ι (Σ). dάτσ-ι (Σ. Κρουjα, Ἐλβάσ.) πληθ. dάτσατε̣.

μbᾶ-ᾶ-ᾶ (Ἐλβασ.)=ἴδ. μbᾶ-ᾶν-ᾶν (γ) μbᾶ-ᾶν-ᾶν (γ)=ἴδ. μbᾶj (τ)— ἀόρ. μbάjτα-ε-ι μετοχή, μbάjτουνε̣ (γ) μbάjτουρε̣ (τ)=βαστῶ.

μbάθ=ρ. ἐνερ.—ἀντιθ. σbάθ. ρ. μbάθ κε̣πούτσε̣τε̣, σ̈όjετε̣, bρέκε̣τε̣, τίρκjιτε̣.—μbάθ κάλjινε̣=καλλιγόνω τὸ ἄλογον.—μbαθ βε̣σ̈τινε̣, ουλῖσ̈τε̣νε̣ μὲ πλjέχ̈ε̣—παθ. μbάθεμ ἀντιθ. σbάθεμ.

μbάθε̣τε̣: ἐπίρ. ἀντιθ. σbάθε̣τε̣.—ι-ε-τε̣ μbάθε̣τε̣ ἐπίθ.—ἀντιθ. ι-ε-τε̣ σbάθε̣τε̣.

μbᾶj (τ) καὶ μbᾶνj (τ) ρ. ἐνερ.=κρατῶ 2) ἐμποδίζω, 3) σημαίνω.— ἀορ. μbάjτα, μτχ. μbάjτουνε̣ (γ) καὶ μbάjτουρε̣ (τ) — ὁ ἐνεστ. καὶ μbᾶ-ᾶν-ᾶν (γ), μbᾶ-ᾶ-ᾶ (Ἐλβασ.) — μbᾶj μέντ = ἐνθυμοῦμαι. — μbᾶj σ̈πρέσε̣ = σ̈πρεσόνj, μbᾶ γόjε̣νε̣ = κράτει τὴν γλῶσσαν (τὸ στόμα)=(μὴ ὑβρίζῃς) μbᾶ βέσ̈=βε̣̄ βέσ̈ καὶ βε̣ βέσ̈ (τ)=προσέχω.— μbα dρέjτε̣=βαστῶ ἴσια.—μος με̣ μbᾶ=μὴ μὲ ἐμποδίζῃς. — μbᾶ άνε̣= εἶμαι μὲ τὸ κόμμα (αὐτῶν).—μbα dίελινε̣ = ἐμποδίζω τὸν ἥλιον.—τσ̈' μbα κε̣jὸ κε̣σ̈τοῦ ; = τί σημαίνει τοῦτο ; ι-ε-τε̣ μbάj- τουνε̣ (budi) = ἐμποδισμένος, ὑποχρεωμένος.—μοτ' ι μbάjτουνε̣ ε ι λjίδουνε̣ (budi) = καιρὸς ἐμποδισμένος καὶ ἀπηγορευμένος.

μbᾶλε̣ (bogdan)=μbε̣ bᾶλ=εἰς τὸ μέτωπον.

μbαλαφάκjε: ἐπιρ. (Σ. γ) [bαλ-ι καὶ φάκjε-jα]=ἐνώπιον, παρρησίᾳ, καὶ μbαλε̣φάκjε (budi), φάκjε (μετὰ γεν.) ὡς φάκjε μέjε, τέjε- ατί=ἐνώπιόν μου, σοῦ, αὐτοῦ, νdε̣ φάκjε, νdε̣ρ σῦ, περ φάκjεζε̣.— ἀντιθ. φσ̈έχ̈ουραζι (τ).

μbᾶρ-ᾶρ-ᾶρ (τ)=ἴδ. bᾶρ-ᾶρ-ᾶρ (Σ) ρ. = κουβαλῶ.

μbαρασόνj (Βερατ.) [ἴδ. πάρε̣-α] ρ. ἐνερ. = συγκρίνω, παραβάλλω, μbαρε̣σόνεμ (Βερατ.) παθ. = συγκρίνομαι, παραβάλλομαι.

μbάρε̣[πάρε̣] μbρόθ (τ) ἐπιρ.=ἀπὸ τὴν ὄψιν, δεξιά· 2) (γ) γενικῶς· ἀντίθ. πράπε̣—κε̣μίσ̈ε̣νε̣ ε κε̣̄ βέσ̈ουρε̣ πράπε̣, κε̣θέjε μbάρε̣=ἔχεις φορέσει

BKSH

τὸ ὑποκάμισον ἀνάποδα, γύρισέ το ἀπ' τὴν ὄψιν. — νούκε̱ με̱ βιὲν μbάρε̱ τε̱ ὄκρούανj με dόρε̱ τε̱ μένγjε̱ρε̱ = δὲν μοῦ ἔρχεται δεξιὰ νὰ γράψω μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα. — κε̱ὄτοὺ με̱ βιὲν μbάρε̱ = ἔτσι μοῦ ἔρχεται δεξιά, πλέον εὔκολα. — ι βιὲν μbάρε̱ πούνα ἢ ι βέτε μbάρε̱ πούνα, ι βιὲν μbρὸθ πούνα = προοδεύει ἡ δουλειά του. — ου νγρίτνε̱ μbάρε̱ = ἐσηκώθησαν γενικῶς, (ἅπαντες ὁμοῦ), ἐπανεστάτησαν γενικῶς. — μὸς φόλjε̱ μbάρ' ε πράπε̱ = μὴ ὁμιλεῖς ὅτι φθάσῃ.

(ι-ε-τε̱) *μbάρε̱* ἐπίθ. = ἐπιδέξιος. ἀντιθ. ι-ε-τε-πράπε̱. — djαλj' ι μbάρε̱ = προκομμένο παιδί, dιάλj' ι πράπε̱ = ἀνάποδο παιδί. — οὐδ' ε μbάρε̱ : (φράσις) = κατευόδιον ! — πούν' ε μbάρε̱ = καλῶς κάμνετε (φράσις). — ἀπόκρισις : μbάρε̱ πάτό̈ ! = καλῶς νἄχῃς ! κᾶ dόρε̱ τε̱ μbάρε̱, κᾶ κέμbε̱ τε̱ μbάρε̱ (Τουρκ.-ουγουρλίτικο χέρι, πόδι). — κε̱τὰ ἐὄτε̱ τε̱ μbάρε̱τε̱ τ' άτ = αὐτὴ εἶναι ἡ προκοπή σου.

μbᾶρεμ (τ) = bᾶρεμ (Σ) = φέρομαι, κουβαλιοῦμαι.

μbαρεσῖ-α = πρόοδος, ἐπιδεξιότης. πληθ. μbαρε̱σῖτε̱ ἀντιθ. πραπεσῖ-α πληθ. πραπε̱σῖτε̱.

μbαρε̱σόj : ῥ. ἐνερ. = βε̃ μbᾶρε̱, ε βε̃ μb' οὐδε̱ τε̱ μbάρε̱. — μbαρε̱σόβα bούρρινε̱.

μbαρε̱σόχεμ παθ. οὐδ. = βῖρεμ μb' ούδε̱ τε̱ μbάρε̱.

μbάρ-ι (bogdan) = ἴδ. πάρι (bogdan) ἐπιρ. — ποσὶ μbάρι (bogdan) = καθὼς πρότερον. — πε̱ρ σᾶ ι πατ θάνε̱ μbάρι (bogdan) = δι' ὅσα εἶχεν εἴπει αὐτῷ πρότερον. ἴδ. πε̱ρπάρα.

(ι) *μbαρκανjόσμ-ι* (bogdan) = ὑδρωπικιασμένος [bάρκ-ου].

(ε) *μbαρκανjόσμε-jα* = ὑδρωπικιασμένη.

μbαρόνj-οj [μbάρε̱] ῥ. ἐνερ. = τελειόνω τι, ἐκτελῶ, ἀποτελειόνω τι. 2) μbαρόνj (Πιζρένdι) (Ἄνω Ἀλβανία) = πράττω, bάνj (γ), bένj (τ) — μbαρόβα πούνε̱νε̱ = ἐτελείωσα τὴν ἐργασίαν μου, τὴν ὑπόθεσίν μου. — κοῦ μbαρὸν κε̱ὄτού ; = ποῦ πηγαίνεις ; ποῦ ὥρα καλή ; (= ποῦ τελειόνει ὁ δρόμος σου ;). — dούε με ε μbαρούεμ (Ἄνω Ἀλβανία) = dούε με ε bᾶμ (γ), dουα τα bε̱νj (τ) = θέλω νὰ τὸ τελειώσω.

μbαρόνεμ-όχεμ : παθ. καὶ οὐδ. να ου μbαρούα bούκα = ἐτελείωσε τὸ ψωμί, ἐσώθηκε τὸ ψωμί. — σότ μbαρόχε̱τε̱ πούνα = σήμερον τελειόνει ἡ δουλειά. — μ' ου μbαρούανε̱ παράτε̱ = σώθηκαν τὰ χρή-

ματά μου. — σ' πάσκα τε̣ μbαρούαρε̣ = δὲν ἔχει τελειωμό, δὲν ἔχει τέλος.

μbάρσ [bάρρε̣-α] ρ. ἐνεργ. = ἐγγαστρόνω. — ἀόρ. bάρσα, μτχ. μbάρσε̣ καὶ μbάρσουνε̣ (γ), μbάρσουρε̣ (τ). — πέλjε̣ν' ε κᾶμ μbάρε̣ = ἔχω τὴν φοράδα γαστρωμένην· ἴδ. νγjίσ με bάρρε̣.

μbάρσεμ παθ. = νγjίτεμ με bάρρε̣.

μbάρρε-jα (budi-bogdan) πληθ. μbάρρετε̣ ἴδ. μάρρε-jα (Σ) κᾶμ μbάρριε (bogdan) = ἐντρέπομαι.

μbάς (γ) = πας (τ) πρόθεσις = ὀπίσω.

μbασανdάj (γ) = ἴδ. πασανdάj (τ), μbασανdèj (Σ), μbασανdύj (γ), μbασανdάjτα (γ) = ἔπειτα, ὕστερον.

μbασέ (Βεράτ.) [μbᾶ-σε = βάστα ὅτι, ὑπόθεσον ὅτι] καὶ μbασὸ (Περμέτ.), dρο͂υσε (γ) [dρούεj σε] = μbασέ μος = ἴσως μή· μbασὲ βιὲν νdαö̃τὶ = ἴσως ἔρχεται τόρα (Βεράτ.) = μbάσο βιὲν ταö̃τὶ (Περμέτ.) = dροῦσε βιὲν ταö̃τὶ (γ).

μbασσί (γ) [μbας-σι] = ἴδ. παö̃σὶ = ἀφοῦ, ἐπειδή.

μbασκε̣νdάj (γ) ἴδ. πασκε̣νdάj (τ), μbασκε̣νdέj (Σ), μbασκε̣νdύj (γ), μbασκε̣νdάjτα (γ), μbασκε̣νdάjναj (bogdan) = εἶτα, ἔπειτα.

μbασνέσε̣ρ (γ) = πασνέσε̣ρ (τ), μbασνέσε̣ρι (Σ) = μεθαύριον.

μbασνέσε̣ρ-τιέτε̣ρ (γ) = πασνέσε̣ρ τιέτε̣ρε̣, μbασνέσε̣ρ τιέτε̣ρι (Σ) = ἀντιμεθαύριον.

μbαστόν: (budi γ.) τριτοπρ. ρ. = ἀρκεῖ, ἐπαρκεῖ, φθάνει. — με̣-τε̣-ι μbαστὸν = μοῦ-σοῦ-τοῦ φθάνει. — να-ου-ου μbαστὸν = μᾶς-σᾶς-τοὺς φθάνει. — νούκε̣ με̣ μbαστὸν bούκα = δὲν μὲ φθάνει τὸ ψωμὶ = νούκε̣ με̣ dέλj bούκα. — ἴδ. με̣-τε̣-ι dέλj = ἀρκεῖ.

μbατε̣ρö̃άνε̣-α (bogdan) = λόγχη· καὶ πατε̣ρö̃άνε̣-α (bogdan).

μbᾶχ̃εμ = ἴδ. μbᾶρεμ (τ).

μbᾶχ̃εμ: παθ. = κρατοῦμαι, διατηροῦμαι, ἐμποδίζομαι· 2) καυχῶμαι. — σ' μbάχ̃ετε̣ βροῦλ' ι ζjάρρμιτ = δὲν ἐμποδίζεται, δὲν κρατεῖται ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός. — κjύö̃ μbάχ̃ετε̣ ύτ-ἀτε̣; = πῶς διατηρεῖται (εἰς τὴν ὑγείαν) ὁ πατήρ σου; μbάχ̃ετε̣ μίρε̣ = διατηρεῖται καλῶς (εἰς τὴν ὑγείαν). — μbαχ̃εμ γjαλ (budi) = διατηροῦμαι ζωντανός. — μbαχ̃εμ μbε̣ τε̣ μάθ, ἢ ἁπλῶς μbαχ̃εμ = καυχῶμαι. — πε̣ρ γjάνε̣, πε̣ρ bουκουρίνε̣, πε̣ρ dιτουνίνε̣ = καυχῶμαι διὰ τὰ πλούτη, τὴν ὡραιό-

BKSH

τητα, τὴν σοφίαν. — μbᾱχ̌εμ γjᾱλẹ ε γjẹλῑγj (budi) = διατηροῦμαι ζωντανὸς καὶ ζῶ.

μb' ατ' ανẹ : ἐπιρ. = πέραν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἴδ. καὶ μbẹ κετ' άνẹ.

μbẹ : προθ. (μετ' αἰτ. καὶ τοπικῶς) = πρός, εἰς· σημαίνει τὸ πρός τι ὄκόνι μb' ᾶτέ βέντ = ὑπάγετε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος· (ἴδ. Γραμ. Ἀλϐ. Κ. Χριστοφορίδου σελ. 162).

μbẹκᾱμbẹτẹ (Τυράν.) ἴδ. πẹρκẹμbẹμ (τ) μbẹκᾱμbετẹ djᾱλjι (Τυράν.) = κουρ ζẽ djάλjι με ένσουνẹ μbẹ κάμbẹ χ̌ερẹν'ε πάρẹ = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νηπίων).

μdẹ κẹτ' άνẹ = ἐπιρ. = ἐντεῦθεν, πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

μbẹλύνj (τ) = ἴδ. μbύλ ρ. = κλείω.

μbẹjέθ (τ) ρ. [τροπῇ τοῦ λj εἰς j] ἴδ. ρ. μbẹλjέθ = μαζεύω.

μbẹjῑδεμ (τ) = ἴδ. μbẹλjίδεμ = μαζεύομαι.

μbẹλjεδẹjε-jα πληθ. μbẹλjεδẹjετẹ = συνέδριον, συναγωγή, συνάθροισις.

μbẹλjέδẹσ-ι : πληθ. μbẹλjέδẹσιτẹ = αὐ κjẹ μbẹλjέθ = ὁ συλλέγων.

μbẹλjέδẹσε-jα = πληθ. μbẹλjέδẹσετẹ = αjό κjẹ μbẹλjέθ = ἡ συλλέγουσα.

μbẹλjέθ : (budi-γ. τ.) ρ. ἐνερ. = συνάζω, συναθροίζω, κοινῶς μαζόνω· ἀντιθ. σbẹλjέθ. — μbẹλjέθ. — παθ. μbẹλjίδεμ — ἀντιθ. σbẹλjίδεμ.

μbẹλjτόνj (τ) [μ-bάλjτẹ-α] ρ. ἐνεργ. = φυτεύω (οὐχὶ ρίπτων τὸν σπόρον ὡς ἐπὶ τῶν γεννημάτων ἀλλὰ παραχώνων μὲ τὸ παλοῦκι) π. χ. μbẹλjτόνj κjέπẹ, χ̌ούδρα, πρέσ̈ẹ κ.τ.λ. = νγοῦλj vdẹ δẽ ρρένjẹνẹ. — μbẹλjτόνj χ̌αρδῑ vdẹ βέσ̈τẹ = φυτεύω κλήματα 'ς τὸ ἀμπέλι· 2) παραχώνω, θάπτω· μbẹλjτούανẹ τẹ βdέκουρινẹ = ἔθαψαν, παρέχωσαν τὸν νεκρὸν (ἐπὶ ἐχθρῶν καὶ ἀλλοτρίων, ἐπὶ δὲ φίλων καὶ ὁμοεθνῶν λέγεται ε κάλνẹ, ε σ̈τῑνẹ, ε βοῦνẹ vdẹ δẽτ.). — τὸ παθ. μbẹλjτόνεμ (τ) ἴδ. μbῑελ — μbῑλεμ = σπείρω (σπόρον ἢ κόκκους).

μbẹ νj' άνẹ = ἐπιρ. = κατὰ μέρος, χωριστά. — βέν-ε μbẹ νj'άνẹ = βά' το κατὰ μέρος. — ικẹ μbẹ νj' άνẹ = φύγε κατὰ μέρος.

μbẹρδẽ : (Βεράτ.) = ἴδ. πẹρδẽ = κατὰ γῆς, χαμαί.

μbẹρέτ-ι πληθ. μbẹρέτιν-ιτẹ (γ) μbρέτιριτẹ (τ) [Λατ. imperator] = βασιλεύς, ἄναξ· ἴδ. περẹνdόρ-ι (bogdan), ρίγẹ-α.

μbẹρετẹρέσ̈ẹ-α (τ) μbẹρετẹνέσ̈ẹ-α (γ) πληθ. — ατẹ = βασίλισσα· ἴδ. περẹνdέσ̈ẹ-α (bogdan).

BKSH

μbε̱ρετε̱νῖ-α (γ), μbερετε̱ρῖ-α (τ) = πληθ.—ῖτε̱ = βασιλεία· ἴδ. περε̱νdῖ-α (budi-bogdan), ρεγjε̱νῖ-α (bogdan Σ.).

μbε̱ρετε̱νίσ̈τ (γ) μbε̱ρετε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = βασιλικῶς.

μbε̱ρετε̱νόνj-όj (γ) [Λατ. impero-are] ρ. = βασιλεύω· ἴδ. περε̱νdόj, ρεγjε̱νόj.—μbε̱ρέτε̱ρόνj (τ).

μbε̱ρζῖχ̰εμ καὶ *νdε̱ρζῖχ̰εμ* (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν προβάτων) π. χ. δέντε̱ μbε̱ρζίχ̰ενε̱ = τὰ πρόβατα βατεύονται.

μbε̱ρθένj-έj = ρ. ἐνερ. = κουμβόνω, καρφόνω· τὸ παθ.

μbε̱ρθένεμ-έχ̰εμ.—ἀντιθ. σbερθέj-έχ̰εμ.

μbε̱ρθέσκε̱-α, μbε̱ρθέτσκε̱-α, μbερθέτσε̱-α (Σ) καὶ μbε̱ρθύσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ = κομβίον, κόψα.

μbε̱ρσ̈έλj (budi) ρ. = ἴδ. μbε̱σ̈έλj (budi-bogdan) ρ. = κλείω.—μbε̱ρτσ̈έλj (Βεράτ.) = ἴδ. μbε̱ρσ̈έλj ρ.

μbρένj (τ) ρημ. ἐνεργ. = ζευγόνω· ἀντιθ. σbένj (τ) μbρένj κjέτε̱, βούαjτε̱ = ζευγόνω, τοὺς βοῦς βουβάλους, ἵππους κ.τ.λ. παθ. μbρένεμ (τ).

μbε̱ρρῖνj (budi, bogdan, Ἐλβάσ. Καβ.) ρ. ἐνερ. = φθάνω (ἐπὶ ὕψους)· ε μbε̱ρρῖνι dέγε̱ν' ε dροῦνιτ = τὸν ἔφθασε τὸν κλῶνον τοῦ δένδρου· 2) ρῆμα οὐδέτ. = προφθάνω (ἐπὶ ἀποστάσεως) ε μbε̱ρρῖνι πρέj ούδε̱σε̱ = τὸν ἐπρόφθασεν ἀπὸ τὸν δρόμον.—ἴδ. ρρῖνj (γ), χ̰αρρῖνj-ῖj, αρρῖνj-ιj (τ).

μbε̱ρρούθ (Καβ.) = ἴδ. ρρούδε̱τε̱ ἐπιρ. ⟨κατσαρά⟩.

(ι-ε-τε̱) *μbε̱ρρούδε̱τε̱* (Καβ.) ἐπιθ. = ἴδ. ι-ε-τε̱ ρρούδε̱τε̱.—ἐπιθ. κατσαρός.

μbέσ̈-έτ έτ (γ. τ. bogdan) ρ. οὐδ. = μένω, ἀπομένω, σταματῶ· μbέτι νdε βέντ = ἔμεινε 'ς τὸν τόπον.—ατε̱ τσ̈άστ ι μbέτι τε̱ ρριέδουριτ' ε γjάκουτ = ἀμέσως ἐσταμάτησεν ἡ ρύσις τοῦ αἵματος.

μbέσε̱-α: πληθ. μbέσατε̱ = ἀνεψιὰ (ἐκ θυγατρὸς ἢ ἐξ υἱοῦ ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς)· ίμε μbέσε̱ = ἡ ἀνεψιά σου.—ε μbέσα = ἡ ἀνεψιά του (ἧ-της).

μbεσόνj-όj (budi. Ἐλβάσ. Βεράτ.) = ἴδ. bεσόνj-όj (γ τ.) (συντάσ. μετὰ γενικῆς) ι μbεσόνj Ζότιτ = πιστεύω τῷ Θεῷ.

μbε̱ρσῖτεμ (Dίbρα) ρ. οὐδ. = bουρbουλjέτεμ, πε̱ρμbε̱λjέτεμ = ἀρταίνομαι.

μbε̱σ̈έλj (γ. budi, bogdan), μbερσ̈έλj (budi) ρ· ἐνερ. = κλείω, ἀντιθ. τσ̈ελj ρ.—μbε̱σ̈έλj dέρε̱νε̱ = κλείω τὴν θύραν· τὸ παθ. μbε̱σ̈ίλjεμ.—μbερσ̈ῖλjεμ ἀντιθ. τσ̈ίλjεμ.

BKSH

(ι-ε-τε̱) *μbε̱σ̈έλjε̱* (bogdan) = κλειστός-ή-όν, τυλιγμένος.
μbε̱σ̈τίελ (bogdan) ρ. σὐδ. = ἴδ. μπσ̈τίελ ρ. = τυλίσσω.
μbε̱σ̈τιέλε̱ (bogdan) μετοχ. = ἴδ. μπσ̈τιέλε̱ μετοχ.
μbε̱σ̈τῑλεμ (bogdan) = ἴδ. μπσ̈τῑλεμ = τυλίσσομαι.
μbῑ : προθ. (μετὰ γεν. καὶ τοπικῆς) (σημ. τὸ ἐπάνω· ἀντιθ. νdε̱νε̱).
μbίελ καὶ *μbιέλ* καὶ *μbῑλ :* = σπείρω (σπόρους, κόκκους) μbῑελ γροῦν, έλjπ, τε̱ρσ̈ᾱνε̱ κ.τ.λ. ἀντιθ. κόρρ.
(τε̱) *μbιέλε̱τε̱* οὐδ. = τὸ σπείρειν.
μbιέλε̱σ-ι πληθ. μbιέλε̱σιτε̱ = ὁ σπείρων, ὁ σπορεύς.
μbιελέσε-jα πληθ. μbιέλε̱σετε̱ = ἡ σπείρουσα.
μbιέλε̱ : ἐπιρ. = σποράδην.
(ι-ετε̱) *μbιέλε̱* = ἐπιθ. = ἐσπαρμένος.
μbῑλεμ παθ. τοῦ μbίελ ρ.
μbῑλ : ρ. συνηρ. = ἴδ. μbίελ ρ. = σπείρω.
μbῑj : (τ) = ἴδ. πῑj (γ) = μουδιάζω τινά.
μbίεj καὶ *μbιέλj* ρ. ἐνερ. = ἀμέλγω καὶ μbῑλj (συνηρ.).— τὸ παθ. μbῑλjεμ. = ἀμέλγομαι.
μbιέλjε̱σ-ι-ε-jα = ὁ ἀμέλγων ἡ ἀμέλγουσα.
μbῑχ̈εμ (τ) = ἴδ. πῑχ̈εμ (γ) = οὐδ. μουδιάζω-ομαι.
μbιέρ̱ (Κροῦjα) = ἴδ. γjέρ, νγjέρ = ἕως.
μbλατσ̈ίτ : οὐδ. = ἴδ. πε̱ρτσ̈άπ ρ. (γ) = ὑπερπηδῶ.
μbλατσ̈ίτεμ = ἴδ. πε̱ρτσ̈άπεμ (γ) = ὑπερπηδῶμαι.
μbλjάκ (τ) ρ. = ἴδ. πλjακ ρ. = γηράσκω τινά ἀντιθ. πε̱ρτε̱ρῑj (γ).
μbλjάκεμ (τ) = πλjάκεμ ρ. οὐδ. = γηράσκω.
μbλjατατούρ̱-όρ̱ι (Καβ.) συνηρ. ἴδ. μπλjτούαρ-όρι (τ) καὶ μbλjάτε̱σ-ι πληθ. μbλjάτε̱σιτε̱, (Βεράτ.), μbjατοῦερ-όρι (γ), μbλjατούρ-όρ (γ) = σφραγὶς διὰ τὰ πρόσφορα.
(ι-ετε) *μbλjέρ̱ε̱* (τ) = ἴδ. (ι-ε-τε̱) bλjέρε̱ (τ) [μbλjερονj].
μbλjερ̱όνj (τ. budi) = ἴδ. bλjερόνj = χλοάζει, πρασινίζει.
(ι) *μbλjερ̱ούεμ-ι* (budi) = χλωρός· ε-μbλjερούεμε-jα = χλωρά τε̱ μbλjερούεμ-ιτε̱ = οὐδ. = ἡ χλωρότης, τὸ χλωρόν.—(ι-ε-τε̱) μbλjερούαρε̱ (τ) [*μbλjίμ-ι*] = ὑποθήκη, ἐνέχυρον· ἴδ. πένκ-γου.
μbλύσ̈ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. μbούσ̈ ρ. μbλjούσ̈εμ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. μbούσ̈εμ.
μbόχ (budi) ? ? ἐν τῇ φράσει : με ι ράαμ μbόχ̈ = ἀρνοῦμαι· (Τουρκ. ι

BKSH

bίε ινκjӓρ). — ι ράσ̈ε̱ μbόχ̆ = τὸν ἠρνήθην· με ι ρχαμ μbοχ̆ = ἴδ. μο-χ̆ύj = ἀρνοῦμαι.

μbodέτσ-ι ἴδ. bodέτσ-ι = εὐνοῦχος.

μbόλjε-ja (γ) πληθ. μbύλjετε̱ ἴδ. χ̆έρδετε̱ = ἀρχίδια.

μbρ̱ᾰζεμ : (budi) παθ. τοῦ μbρασ. ρ. ἴδ. dε̱κόχ̆εμ, λjιρόχ̆εμ = ἀδειάζομαι.

μbρ̱άζε̱τε̱ ἐπίρ. = ἄδειον, κενόν.

(ι-ε-τε̱) *μbρ̱άζε̱τε̱ :* ἐπίθ. = ἄδειος-α-ον, κενὸς-ἡ-όν.

μbρ̱ᾱμα (γ) μbρέμε̱ (τ) πρέμε̱ (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἀπόψε, τὸ βράδυ, ταύτην τὴν ἑσπέραν. — έjα μbρᾱμα καὶ έjα μbρέμε̱ νdε̱ ὅτε̱πὶ καὶ έjα πρέμε̱ νdε̱ ὅτεπῑ = ἔλα ἀπόψε τὸ βράδυ 'ς τὸ σπίτι. — νέσε̱ρε̱ μbρᾱμα = αὔριον βράδυ, αὔριον τὴν ἑσπέραν. — πασνέσε̱ρε̱ μbρᾱμα = μεθαύριον βράδυ, μεθαύριον τὴν ἑσπέραν.

μbρ̱ᾱμανετ (γ. budi), μbρέμανετ (τ) ἐπιρ. = τὸ ἑσπέρας, πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἰς τὸ ἑσπέρας. — μbρᾱμανετ ε με̱νγjέσιτ (budi) = νdε̱ μbρᾱμε̱jετ ε νdε̱ με̱νγjέσ (γ), ἢ νdε̱ μbρᾱμιετ ε νdε̱ με̱νγjέσ (γ) ἢ μbρέμανετ ε με̱νγjέσιτ (τ) ἢ πε̱ρ μbρᾱμεjε ε πε̱ρ με̱νγjέσι (γ) = πρωῒ καὶ βράδυ ἢ πρωῒ καὶ ἑσπέρα. — μbρᾱμι ε με̱νγjέσι (budi) = πρωῒ καὶ βράδυ. — ἀντίθετον με̱νγjέσιτ.

μbρ̱ᾱμε̱ (γ) μbρέμε̱ (τ), πρέμε̱ (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ψὲς τὸ βράδυ, τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν. — πε̱ρ μbρᾱμε̱ (γ) = κάθε βράδυ. — (μbρέμε̱ (τ) καὶ πρέμε̱ (Ἀργυρ.) σημαίνουσιν = ἀπόψε τὸ βράδυ καὶ ἐψὲς τὸ βράδυ). — παρμbρᾱμε̱ (γ) = προψές, τὴν προπαρελθοῦσαν ἑσπέραν. — μbρᾱμε̱-α (γ) = ἡ ἑσπέρα· καὶ μbράμε̱jε-jα (γ), μbράμιε-jα (budi-Σ), μbρέμε̱-α (τ) — ἀντιθ. με̱νγjέσ-ι. — μίρε̱ μbρᾱμα (γ) = καλὴ ἑσπέρα. — μbράμια μίρε̱ (Σ) μίρε̱ μbρέμα (τ) (ἑνικῶς) καὶ μίρε̱ μbρέμανι (τ) = καλὴ ἑσπέρα σας. — πε̱ρ γjίθε̱ μbράμιε (budi) = πε̱ρ τӧdο μbράμιε (γ) = καθ' ἑκάστην ἑσπέραν.

μbρ̱άσ-άσ-άσ (budi) [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = ἀδειάζω τι, εὐκαιρόνω, κενόνω τι. ἀορ. μbράζα-ε-ι μτχ. μbράζε̱ καὶ μbράζουνε̱ ἴδ. dε̱κόj, λjιρόj = ἀδειάζω.

μbρ̱άπ (γ) ἐπίρ. ἴδ. πράπ (τ) ἐπίρ. = πάλιν.

μbρ̱άπ (γ) ρ. ἴδ. πραπτόj (Σ) = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.

μbρ̱άπα : (γ) πρόθ. = ἴδ. πράπα (τ) = ὀπίσω. — πε̱ρ μbράπα (γ) = ὄπισθεν.

BkSH

μbράπε, (γ) μbράπστε (Σ) = ἴδ. πράπε (τ) πρόθ. = ὄπισθεν.
(ι-ε-τε) *μbράπε,* μbράπστε = ἴδ. ι-ε-τε πράπε (τ) ἐπίθ. = ὀπίσθιος.
μbράπεμ: (γ) παθ. τοῦ μbράπ (γ) ρ. = γυρίζω ὀπίσω.
(ι-ε-τε) *μbράπεμ* (γ. Ἐλβασ.), μbράπεσεμ (γ), μbράπενε-ι-α-τε (budi, Κροῦjα) ἐπίθ. = τελευταῖος, ἔσχατος, ὑστερινός, ὀπίσθιος.
μbραπεσῖ-α καὶ μbραπεστῖ-α (γ. Σ) πληθ. ί-τε ἴδ. πραπεσῖ-α (τ)· καὶ μbραπεστίμ-ι (Σ) = ἀναποδία κοινῶς.
μbραπεστόj = ἴδ. πραπεσόj = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.
μbράπετα (γ) = ἴδ. πράπετα = τὰ ἀνάποδα, ἢ ἄλλη ὄψι.
μbράπετε (γ) ἴδ. πράπετε (τ) ἐπίρ. = ἀνάποδα.
μbράπσ (budi-Καβ.-Τοσκ.) παθ. μbράπσεμ = ἴδ. μbράπ-εμ.
μbράπστε (Σ) = ἴδ. μbράπε (γ) πρόθ. = πάλιν, ὀπίσω.
μbράσ ρ. = γεμίζω, ἀντίθ. dσbράσ.
μbρένdα (γ) ἴδ. bρένdα (τ) = μέσα.
μbρέσεμ (Κροῦjα) ??? ⟨παθ. τοῦ μbράσ⟩.
μbρέτεμ (Τυραν.) μρέτεμ (Τυραν.) = βρίτεμ, πληγόνομαι βαριοῦμαι.— μ' ουμbρέτ κᾶμbα, dόρα, γjίστι κ.τ.λ. = μ' ου βρᾶ κᾶμbα, dόρα, γjίστι (ε ου νdσῖ γjάκου περμbρένdα).
μbρέσ-έτ-έτ (Τυραν.) ρ. ἐνεργ. = βράσ-έτ-έτ = βαρῶ κοινῶς καὶ μρέσ-έτ-έτ (Τυραν.) [ἴδ. μόρτ-ια]. ἀορ. μbρέτα μτχ. μbρέτε καὶ μbρέτουνε.— ουμbρέτ καὶ ᾶστε μbρέτε = ᾶστε βρᾶμ μίσι, εἶνε βαρεμένος, πληγωμένος.— κᾶμ μbρέτουνε dόρενε, κάμbενε, γjίστινε κ.τ.λ. φτόϊ, μόλα σελjκjῖνι, πιέπενι κ.τ.λ. κjένεκα μbρέτουνε = κjένεκα βρᾶμ.
μbρέχ (Περμέτ.) = ἴδ. πρέχ ρ. = ροκανίζω (κόκκαλα).
μbρίνjε-α (budi) = ἴδ. bρίνjε-α = πλευρά.
μbρίχεμ (Περμέτ.) ἴδ. πρίχεμ = ροκανίζομαι.
[*μbρόθ*] ρ. = ὠφελῶ. — [τε μbρόδουρε-ι-τε] = ὄφελος.
μbρόθ (τ) ἐπίρ. = μbάρε.— ι-ε-μbρότε-ι-α (bogdan).
(ι-ε-τε) *μbρούνjτουρε* (Περμέτ.) μbροῦμ (γ) = ζυμωμένος-η-ον. — τε μbροῦμ-ιτε (bogdan) οὐδ. = τε γατούεμιτ' ε bούκεσε. — bουκ' ε bρούνjτουρε καὶ bουκ' ε μbροῦμε (γ) = ἔνζυμος ἄρτος.
μbρούνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. [bροῦμ-ι] = ζυμόνω τὸν ἄρτον.— μbρούνj ἢ μbρούj (γ) 2) = γατούεj bούκενε (bogdan) ἀόρ. μbρούjτα, μτχ. μbρούjτουρε (τ) μbροῦμ (γ).

μbύθ [bύθε̣-α] ρ. ἐνερ. = χώνω εἰς τὸν κῶλον, κε̣λάσ μ' bύθε̣.— jα μbύθ = jα κε̣λάσ μ' bύθε̣ = jα ὄτίε μ' bύθε̣ = jα βε̃ μ' bύθε̣.

μbύλ (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κλείω ἁπλῶς. — μbε̣λύνj (τ), μbε̣σ̈έλj (γ. budi) μbε̣τσ̈έλj (τ. Περμέτ.), μbε̣ρτσ̈έλj (Βεράτ.), με̣σ̈έλj (γ), νdρῦνj (γ) ἢ νdρῦj (γ) ρ. ἐνερ. = κλείω. — μbύλ dέρε̣νε̣ = κλείω τὴν θύραν. — μbύλ σῦτε̣ = ἀποθνήσκω, μbύλ με dρου̃ = κλειδόνω. — ἀντιθ. χ̃άπ, σbύλ (Καβ.), τσ̈έλj [συγκρ. μbουλjόj] φράσις: σα̃ τσ̈έλj ε μbύλ σῦτε̣ = ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ.

μbύλε̣ ἐπίρ. = κλειστά. ἀντιθ. χ̃άπε̣τε̣.

(ι-ε-τε̣) *μbύλε̣-τε̣* ἐπίθ. = κλειστὸς-ὴ-ό. ἀντιθ. ι-ε-τε̣ χάπετε̣.

μbῦλεμ παθ. = κλείομαι ἀντιθ. σbῦλεμ, χ̃άπεμ.

μbύλε̣σ-ι: πληθ. μbύλε̣σ-ιτε̣ = αὐ κjε̣ μbύλ. 2) = ὑποκριτής.— μbύλε̣-σε-jα πληθ. μbυλέσετε̣ θηλ.

(ι-ε) *μbύλε̣τε̣* = ὑποκριτής, κρυφός.

μbύσ-ύτ-ύτ [Ἑλλην. βυθ-ίζω, βυθ-ὸς = bύθε̣-α] ρ. ἐνερ. = μbύτ-ύτ-ύτ (τ) = πνίγω 2) (Σ) σφάζω ἴδ. θέρ. ρῆμα ε μbύτι πε̣ρ φύτι = τὸν ἔπνιξεν ἀπὸ τὸν λαιμόν.— ε μbύτι νdε̣ λjούμτ = τὸν ἔπνιξεν εἰς τὸν ποταμόν. — μbύσ μίελινε̣ με μjάλjτε̣ = βυθίζω τὸ ἀλεῦρι εἰς μέλι, ζυμόνω μὲ μέλι.

μbύτεμ: παθ. = πνίγομαι· μ' ουζοῦ φρύμα ε ου μbύτα = μbύτεμ νdε̣ dέτ = πνίγομαι εἰς τὴν θάλασσαν.

μbουγάτ-ι (γ) ἴδ. bουγάτ-ι (γ) = πλούσιος [Σλαυϊκὴ λέξις].

μbουγάτεμ (γ) ἴδ. bουγάτε̣-α (γ) = πλουτῶ.

(ι-ε) *μbουγάτσ̈ιμ* (γ) ἴδ. ι-ε bουγάτσ̈ιμ (γ) = πλούσιος.

μbουκουρόj (bogdan) ἴδ. σbουκουρόj = καλλωπίζω.

μbουκουρόχ̃εμ: παθ. ἴδ. σbουκουρόχ̃εμ = καλλωπίζομαι.

μbουλjέσε̣-α πληθ. μbουλjέσατε̣ = σκέπασμα, κάλυμμα, ἀντίθ. σbου-λέσε̣-α· καὶ μbουλίμ-ι πληθ. μbουλίμετε̣ = σκέπασμα. — ἀντίθ. σbουλίμ-ι καὶ μbουλjόνjε̣-α (Σπάτι)· πληθ. μbουλjόνατε̣ = σκέπασμα, μbουλίτσε̣-α ἢ bουλίτσε̣-α· πληθ. α-τε̣.

μbουλjόνj: ρ. ἐνεργ. = σκεπάζω, καλύπτω, ἀντίθ. σbουλjόνj· 2) μνηστεύω, ἀρραβωνίζω κοιν. ἴδ. φιjόj (Σ)· τὸ παθ. μbουλjόνεμ-όχ̃εμ.

μbουρόνj-όj (τ) ρ. ἐνεργ. ὑπερασπίζω τινά.

μbουρόνεμ-όχ̃εμ παθ. = ὑπερασπίζομαι ὑπό τινος καὶ οὐδ. ὑπερασπί-

BKSH

ζομαι· (ι dαλj ζότ ἢ ι dαλj πε̣ρ ζότ = οἰκειοποιοῦμαι)· ἴδ. πουρόχ̆εμ (Βεράτ.).

μbουρ̣όνjε̣-α [ἴδ. bε̣ρ̣-ι] πληθ. μbουρόνjατε̣ = ἀσπὶς-ίδος.

μbουρ̣όνjε̣σε̣-ι πληθ. μbουρόνjε̣σιτε̣ = ὑπερασπιστής.

μbουρ̣όνjε̣σε-jα θηλ. πληθ. μbουρόνjε̣σετε̣ = ὑπερασπίστρια.

μbούρ̣ρ̣ (τ) [bοῦρρ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἐπαινῶ τινα· καὶ μbουρρίσ (τ).

μbοῦρ̣ρ̣εμ (τ) μbουρρίσεμ (τ) = κομπάζω, μεγαλαυχῶ, καυχῶμαι, μεγαλορρημονῶ = μbάχ̆εμ μbε̣ τε̣ μάθ (γ).

μbουρ̣ρ̣ε̣σῖ-α (τ) πληθ. μbουρρε̣σίτε̣, μbουρρε̣τσῖ-α (τ)· πληθ. μbουρρε̣τσίτε̣, μbουρρίμ-ι (τ), πληθ. μbουρίμετε̣ = κομπορρημοσύνη.

(τε̣) *μbούρ̣ρ̣ουρ̣ε̣-ιτε̣*: οὐδ. = τὸ καύχημα· [bοῦρρ-ι ἐξ οὗ μ' bούρρ-εμ = ἀνδρίζομαι].

μbουρ̣ρ̣ε̣τένj, μbουρ̣ρ̣ε̣τόνj (Περμέτ.) = μουρρε̣τένj, μουρρε̣τόνj· (τὸ b εἶναι προσθετικὸν ἐπιτασσόμενον συνήθως μετὰ τὸ μ) = ἐπαινῶ.

μbουρ̣ρ̣ίμ-ι (τ) πληθ. μbουρρίμετε̣ = καύχημα.

μbουρ̣ρ̣ῖτεμ (Περμέτ.) παθ. = ὅταν κτυπῶνται μὲ τὰ κέρατα οἱ κριοί, οἱ τράγοι, οἱ βόες καὶ ἄλλα ζῷα.

μbουρ̣ρ̣ούσ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. bαρρόj = φορτόνω (πολύ).

μbουφάσ-άτ-άτ (γ. τ.) *νγουφάσ-άτ-άτ* (Σ) ρ. ἐνεργ. = φουσκόνω, ἀόρ. μbουφάτα, μτχ. μbουφάτουνε̣ (γ) — ουρε̣ (τ) — μbουφάτεμ παθ. καὶ οὐδ. καὶ νγουφάτεμ (Σ).

μbούσ̆ ρ. ἐνεργ. = γεμίζω· ἀντίθ. dέρθ. καὶ (ἀπηρχαιωμένον), μbλjούσ̆ (τ) ρ. παθ. μbούσ̆εμ, μbλjοῦσ̆εμ (ἀπηρχαιωμ.)· ἀντίθ. dέρδεμ ι μbούσ̆α κόκε̣νε̣ ἢ ι μbούσ̆α με̣νdε̣jενε̣ = τὸν κατέπεισα, τοῦ ἔδωκα νὰ καταλάβῃ. — ου μbούσ̆ χ̆ε̣νε̣ζα = ἔγεινε πανσέληνος. — ου μbούσ̆ προφιτία = συνεπληρώθη ἡ προφητεία. — ου μbούσ̆νε̣ dίτε̣ = συνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.

με: πρόθεσις (συντασ. μετ' αἰτ.) = μετά, κοιν. με· 2) διὰ μέσου· με ατε̃ = μετ' αὐτοῦ· με ἀνε̣ τ' ατὶ = διὰ μέσου αὐτοῦ.

με̣ = ἀντων. προσωπ. = μοῦ-μοὶ-μέ.

με̣ = μόριον περιποιητικὸν ἢ ἀντιπεριποιητικὸν = χάριν ἐμοῦ ἢ ἐναντίον ἐμοῦ. — π. χ. με̣ τε̣ λjᾶνε̣ ε με̣ τε̣ λjύενε̣, με̣ τε̣ βέσ̆νε̣, ε με̣ τε̣ νγjέσ̆νε̣, με̣ τε̣ στολjίσ̆νε̣ ε με̣ τε̣ bε̣νε̣ νούσε (περιποιητικόν). — με̣ τε̣ ρ̣ράχ̆νε̣ ε με̣ τε̣ βράνε̣ ε με̣ τε̣ τσοπε̣τούανε̣ (ἀντιπεριποιητικόν),

BKSH

ἐναντίον ἐμοῦ. — μα λjᾶν' ε μα λjύενε̱ μα βέσ̈νε̱ ε μα νγjεσ̈νε̱, μα στολίσ̈νε̱ εμα bενε̱ νούσε [= ἀντὶ με̱ ε λjᾶν' ε με̱ ε λjύενε̱, με̱ ε βέσ̈νε̱ ε με̱ ε νγjέσ̈νε̱ με̱ ε στολjίσνε̱ ε με ε bε̱νε̱ νούσε] (=χάριν ἐμοῦ). — με̱ τὰ ρράχ̈νε̱, με τα βράνε̱ ε με τα τσοπε̱τούανε̱ [= ἀντὶ με̱ τε̱ ε ρράχ̈νε̱, με̱ τε̱ ε βράνε̱ ε με̱ τε̱ ε τσοπε̱τούανε̱] (= ἐναντίον σου χάριν ἐμοῦ). — με̱ jα λjᾶνε̱ ε με̱ jα λjύενε̱, με̱ jα βέσ̈νε̱ ε με̱ jα νγjέσ̈νε̱, με̱ jα στολjίσνε̱ ε με̱ jα bε̱νε̱ νούσε [= ἀντὶ με̱ ι ε λjάνε̱ ε με̱ ι ε λjύενε̱, με̱ ι ε βέσ̈νε̱ ε με̱ ι ε νγjέσ̈νε̱, με̱ ι ε στολίσνε ε με̱ ι ε bένε̱ νούσε] = χάριν αὐτοῦ. — με̱ jα ρράχ̈νε̱ ε με̱ jα βράνε̱ ε με̱ jα τσοπε̱τούανε̱ [= ἀντὶ με ι ε ρράχ̈νε̱ ε με̱ ι ε βράνε̱ ε με̱ ι ε τσοπε̱τούανε̱] = ἐναντίον του, αὐτοῦ. — με̱ τα λjᾶνε̱ ε με̱ τα λjύενε̱, με τα βέσ̈νε̱ ε με̱ τα νγjέσ̈νε̱ με̱ τα στολίσ̈νε̱ ε με̱ τα bε̱νε̱ νούσε [= ἀντὶ με τε̱ ελjᾶν' ε με̱ τε̱ ε λjύενε̱, με̱ τε̱ βέσ̈νε̱ ε με̱ τε̱ νγjέσ̈νε̱, ε με̱ τε̱ bε̱νε̱ νούσε] (= χάριν σοῦ). — με̱ τα ρράχνε̱ ε με̱ τα βράνε̱ ε με̱ τα τσοτετούανε̱ [= με̱ τε̱ ε ρράχ̈νε̱ ε με̱ τε̱ ε βράνε̱ ε με̱ τε̱ ε τσοπε̱τούανε̱] (= ἐναντίον σου). — πληθ. νάε, ούα, νὰ = μᾶς το, σᾶς το, τούς το.......

μἒ (τ) μόριον συγκριτικὸν=ἴδ. μᾶ (γ) = πλέον.

(ι) *μέε* (budi)=ι μετε̱ (γ), ι μανγουτε̱ (Σ) = ἀριστερός

μεζατᾶρ-ι πληθ. – ρε̱-τε̱=μεσαῖος, μεσιανὸς κοινῶς μεζατάρε-jα πληθ. ρε-τε̱ θηλ.—βελάϊ μεζατοῦρ (Ἐλβάσ.)=ὁ μεσαῖος ἀδελφός.—καὶ μεζατούαρ-όρι (τ) μεζατούερ-όρι (γ), μεζατούρ-όρι (συνηρ. Ἐλβασ.) μεζατόρε-jα (τ. Ἐλβάσ.) πληθ.—όρετε̱· μότε̱ρα μεζατόρε=ἡ μεσαία ἀδελφή.

μεζάτ-ι (bogdan) ἴδ. μουζάτ-ι = δημοσιότης, δημοσίᾳ.

μέζε-jα (τ) πληθ. με̱ζετε̱=ἴδ. μάζε-jα (γ)= πῶλος.

μεζί: ἐπιρ. (γ. τ.)=μόλις· μεζίj (budi), μεμζί, μζίj (bndi), μεdσί (Σ) καὶ μενdσί (Σ) καὶ μενdσί (Σ).

μεj (Ἐλβάσ.) [συγκρ. ἑλλην. μέν-ω] ρ. ἐνερ.=λείπω, λειψὸν ἢ ἐλλιπὲς καθυστερῶ· καὶ με̱νγόj (Σ) μουνγόj (Σ) ἀόρ. μένα-ε-ι μετοχ. μεμ· μεj boύκε̱νε̱, γjέλε̱νε̱ ούjε̱τε̱, βένε̱νε̱ κ.τ.λ.=κάμνω λειψόν, στειρεύω, τὸ ψωμί, τὸ φαγητόν, τὸ νερό, τὸ κρασί κ.τ.λ.

μεjάφ (budi), μεjάφτ, (bogdan) με̱jάφτ, μjάφτ,=ἐπιρ.=ἀρκετά, ἀρκετὸν μιάφτ μᾶ=ἀρκετὰ πλέον, φθάνει πλέον· ἴδ. άφτ.

με̱κάτ-ι (Σ.bogdan) πληθ. με̱κάτετε̱=ἴδ. μπκάτ-ι (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π).

μεκατνουερ-όρι (γ. Σ. bogdan) = ἴδ. μπκατνούερ-όρι.—μεκατνουερ-όρι (συνηρ.), μεκατνόρε-jα θηλ. ἴδ. μπκατνοῦρ-ορι—μπκατνόρε-jα.

μέκεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. = μbέτεμ παφρύμε = γίνομαι ἀναίσθητος· ου μέκα σε κjέσ̈ουρι = μ' ου πρε̃ φρύμα νγα τε κjέσ̈ουριτ· μετοχ. μέκε καὶ μέκουνε (γ), μέκουρε (τ).

μεκερῖj (Μυζεκjεjα) ρ. = βελάζω (ἐπὶ αἰγῶν) δῖτε μεκερίνjενε—ἴδ. ρ. βερράσ.

μεκόνj (Περμέμ.) = ἴδ. κόj μεκόνεμ παθ. = ἴδ. κόχ̌εμ.

μέλj-ι = κέγχρος κοινῶς κεχρί, ἴδ. πενίκ-ου.

μελjακουκj-ι ??? <κεχρὶ κόκκινο>.

μέλε-α ???.........

μελε̃ρι (Περμέτ.) καὶ bουλούνγε (Ἐλβάσ.) πληθ. α-τε.— αὔ βένd κjε ᾶσ̈τ' ᾶjτουνε κουρ κᾶ βρᾶμ κρύετε.

μελέζε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε = εἶδος πτελέας (ποσὶ dροῦρ' ι βίδιτ' πο dροῦρ' ι βίδιτ βέτε ι dρέjτε, ε dροῦρι ι μελέζεσε βέτε ι χ̌άπουρε.

μελένjε-α (τ) πληθ α-τε ἴδ. μουλένjε-α (γ) = πτελέα, δέδρον. — μελίνjε-α (Περμέτ.) πληθ. μελίνjατε.

μελjινγόνjε-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε = μύρμηξ-κος· καὶ μελjινγόνjε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε· θενέγουλε-α (γ)· ἴδ. μίζε περδέσεjε (Περμέτ.)

μελjκόj (γ) = ἴδ. μουλjκοj (γ).

μελjόρε-jα (Τυρᾶν.) πληθ.—ο̃ρετε = νjε άρε κjε κᾶ κjένε μbιέλε μέλj. (ι-ε-τε) *μέλjτε* = ἀπὸ κεχρί = bουκ' ε μελjτε = ψωμὶ κέχρινο.

μελτσῑ-α (γ. τ.) = ἴδ. μουσ̈κενῑ-α (γ)· μουσ̈κερῖ-α (τ).—μελτσ̈ῖ ε bάρδε = ἴδ. μουσ̈κενῑ-ε bάρδε πληθ. μελτσῖτε = ὁ πνεύμων μελτσ̈ῑ ε ζέζε = ἴδ. μουσ̈κενῑ ε ζέζε = τὸ συκῶτι.

μέμε-α (τ) πληθ. μέματε [Ἑλλην. μαμμά, μαμμά], (παιδιλὴ λέξις) καὶ μόμε-α πληθ. μόματε (γ) = μήτηρ.

μεμέτσ-ι ἀρσ. = ὁ ἄλαλος πληθ. μεμέτσατε.

μεμέτσε-jα θηλ. = ἡ ἄλαλος πληθ. μεμέτσετε. — μενέτσ-ι (Τυραν.) πληθ. μενέτσατε. — μενέτσε-jα θηλ. (Τυραν.) πληθ. μενέτσετε = ι-ε-πα γόjε-ι-α (Σ) πληθ. = τε πα γόjετε ἀρσ. — τε πα γόjατε θηλ.

μεμζί: ἐπίρ. = ἴδ. μεζίj (budi) = μόλις.

μέν-ι (Βεράτ.) πληθ. μένατε = ἴδ. μάν-ι (Καβ. γ) πληθ. μάνατε. —

με̱νούαρε̱ (τ) βόνε̱ (γ) = βραδέως, ἀργά· ἀντίθ. πα με̱νούαρε̱· ε̱ὄτε̱ με̱νούαρε̱ = ἄὄτε̱ βόνε̱ = εἶναι ἀργά.

μέντ ('Αρbερία) ρ. ἐνεργ. = θέτω τὰς μητέρας νὰ βυζαίνουν τὰ βρέφη· ἀόρ. με̱νdα· μτχ. με̱νdουρε̱. — κουρ ι νγόρθ κjε̱νγjι dέλjεσε̱ ι βε̱νε̱ νjε̱ τιέτε̱ρε̱ κjε̱νκj τε̱ πίjε̱ σίσε̱ κjε̱ τε̱ μος ι ὄτέρετε̱ κjούμεὄτι, ατε̱χ̑έρε̱ bαρῖτε̱ θόνε̱ ε με̱νdα κjε̱νγjινε̱ με ατε̱ dέλjε. — ἴδ. με̱νdέὄε̱-α = τροφός.

μεντ ἢ *μένdια* (γ) πληθ. μέντε̱ [Λατ. mens] με̱ντ-μένdια (τ) πληθ. μέντε̱ ['Ελλην. μένος] = νοῦς, φρήν, γνώμη, ἰδέα. — μbᾶ μέντ = ἐνθυμοῦμαι (τὸ παρελθόν). — με̱-τε̱-ι μέρρενε̱ μέντε̱ = ζαλίζομαι-σαι-ται. — μbα νdε̱ρ μέντ = ἐνθυμοῦμαι (διὰ τὸ μέλλον). — με μέντ = φρονίμως. — πα μέντ = ἀφρόνως. — με̱-τε̱-ι dούαλε̱ μέντε̱ = ου πρίὄα μέντὄ = ἔγεινα ἔξω φρενῶν. — jαμ με dῦ μένdιε = εἶμαι ἀμφίβολος = ἀμφιβάλλω. — με̱ dούελj πρὲj μένdιεσε̱ = χ̑αρρόβα. — bίε νdερ μέντ = ἐνθυμοῦμαι. = με̱ ρα νdε̱ρ μέντ = ἐνεθυμήθην, ουκουjτούαὄε̱. — βῖνj νdε̱ρ μέντ = ἀναλαμβάνω τὰς αἰσθήσεις μου. — ὄκὸj νdε̱ρ μέντ = μελετῶ. — με̱ νdσόρε μέντε̱ = μὲ ἐξεμυάλισες. — με̱ ἐπ μέντ = μὲ νουθετεῖ. — με̱-τε̱-ι ὄκὸν νdε̱ρ μέντ = περνάει ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ἰδεάζομαι. — με̱-τε̱-ι ὄτίε μέντε̱ = με-σε-τὸν σωφρονίζει. — βε̃ νdε̱ρ μέντ με bᾶμ ατὲ πούνε̱ (γ) = βε̃ νdε̱ρ μέντ τε̱ bένj ατὲ πούνε̱ (τ), = σκοπεύω νὰ κάμω (τοῦτο) — jαμ με νjι μέντ = ὁμοφρονῶ. — με̱-τε̱-ι ίκου μένdια = ἔχασα-ες-ε τὸν νοῦν μου, σου, του. — ι βε̃ μένdιενε̱ (γ). = τὸν παρατηρῶ. — μος ι βε̃ μένdιενε̱ = μὴ τὸν παρατηρῇς. — βέν-ι μένdιενε̱ = παρατήρησέ τον. — με̱-τε̱-ι έρθνε̱ μέντε̱ = ἐσωφρονίσθην-ης-η. — bᾶj μέντ ('Ελβασ.) = σκέπτομαι.

μεντ-βερῖ-ου = αὔ κjε̱ ι κα μέντε̱ ποσὶ βερὶ (ἐπὶ τῶν ἀστάτων νέων).

μεντ-ὄκούρτενε̱-ι-α (γ) μεντ-ὄκούρτε̱ρε̱-ι-α (τ) = κοντόμυαλος. — γρούαjα έὄτε̱ φλjόκε̱-γjάτε̱ ε μέντ ὄκούρτε̱ρε̱ = ἡ γυνὴ εἶναι μακρομαλλοῦσα καὶ κοντόμυαλος.

(ι-ε) *μέντὄιμ* (γ)-ε-μέντὄουρε̱-ι-α (τ) = φρόνιμος, γνωστικός-ή.

μενdσί (Σ) ἴδ. μεdσί (Σ) = μεζί = μόλις.

μένjε̱-α (τ), μένjεζε̱-α (ὑποκορ.) = ψιχούλα, ὄίου ι χ̑όλε̱· πο bίε μένjε̱ = ψιχαλίζει. — 2) μένjε̱-α (τ) = τὸ μάννα· νjε̱ ε έμbε̱λjε̱ κjε̱ bίε νγα κjίελ πε̱ρμbῖ γjέθετ τε̱ λjαjθάτε̱σε̱.

BiGSH

με̣νjόλε̣-α (Τυραν.) bίμε̣-α (Ἐλβάσ.) πληθ. με̣νjόλατε̣, φυτόριον, νέον φυτόν, dρο͂υν' ι βόγε̣λjε̣ ι πα ρρίτουνε̣.—με̣νjόλε̣ μάνι, φίκου, μόλε dάρδε κ.τ.λ.

με̣ργόνj-όj (γ. τ.) = λjαργόνj-όj = μακρύνω.

με̣ργόνεμ-όχ̆εμ = ἴδ. λjαργόνεμ-όχ̆εμ.

με̣ργούαρε̣-α ??? ⟨μακράν, ἔξω ἀπ' εδῶ, ἐπὶ ἀρᾶς⟩.

με̣ρδίχ̆ (τ), μερδίφ (γ), (Ἀργυρ. Περμέτ.), με̣ρδάσ-έτ-έτ (Σ) νερθ (γ. Μαλjε̣σία) ρ. οὐδ. = κρυόνω, 2) ἐνερ. = κρυόνω τινά· ἀόρ. με̣ρδίχ̆α-ε-ου, μετοχ. με̣ρδίχ̆ουρε̣ καὶ ἀόρ. με̣ρδίτα· μετοχ. με̣ρδίτουνε̣ ἀόρ. νέρθα μετοχ. νέρθουνε̣ [ἴδ. μάρδε̣-α].

μέρε̣-α (τ) = χωρητικότητος μέτρον (γενικῶς ὅλα τὰ χωρητ. μέτρα).

(τε̣) *μέρε̣-τε̣* οὐδ. (Ἐλβάσ.).—κᾰμ τε̣ μέρε̣ = ἀποστρέφομαί τι, μισῶ τι.

(ε) *με̣ρκούρρε̣-α* ἢ dίτ' ε με̣ρκούρρε̣ [Λατ. dies Mercurii] = ἡ Τετάρτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος.

με̣ρεκουλῑ-α πληθ. με̣ρεκουλῑτε̣ (budi-bogdan-Σ) (Λατ. miraculus] =θαῦμα.—ἴδ. τσ̈ουdῑ-α.

με̣ρεκουλόj (γ) ρ. = θαυματουργῶ, κάμνω θαύματα.

με̣ρεκουλόχ̆εμ (γ) ρ. οὐδ. = θαυμάζω.—ἴδ. τσ̈ουdίσ-ίτ-ίτ τσ̈ουdίτεμ.

(ι-ε) *με̣ρεκουλούεσ̈ιμ* καὶ (συνηρ.) με̣ρεκουλο͂υσ̈ιμ (γ) = θαυμαστός-ή, θαυματουργός· ἴδ. ι-ε-τσ̈ουdίτσ̈ιμ.

με̣ρένj : (Περμέτ.) ρ, ἐν. = βασκανίζω, 'ματιάζω τινά.

με̣ρένεμ (Περμέτ.) παθ. = βασκανίζομαι, 'ματιάζομαι.

με̣ρέτ-ι = ζελενιὰ κοιν. (εἶδος δένδρου ἀειθαλοῦς).

(ι-ε-τε̣) *με̣ρέττε̣* : ἐπιθ. = πρεj με̣ρέτι, dρο͂υ τε̣ με̣ρρέτα.

με̣ρζένj (Βεράτ.), με̣ρdσέj (τ) = bένj βάπε̣νε̣, (ἐπὶ προβάτων, αἰγῶν, βοῶν) κοινῶς σταλιάζω, σταλίζω.

με̣ρζίμ-ι = ὁ τόπος ἔνθα σταλίζουν τὰ πρόβατα, αἱ αἶγες, οἱ βόες.

με̣ρζίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = βαρύνω τινά.

με̣ρζίτ-ίτ-ίτ (τ) ρ. ἐνερ. = μισῶ τινά.

με̣ρζίτεμ (budi-bogdan Ἐλβάσ. γ.) ρ. οὐδ. = βαρύνομαι· με̣-τε̣-ι με̣ρζίτετε̣ (γ) οὐδ. = βαρύνομαι.

με̣ρζίτεμ : παθ. = μισοῦμαι ὑπό τινος.

(ι-ε) μερζίτσ̈ιμ (γ. budi-bogdan) = βαρετός, ὀχληρός-ά 2) (τ)=μισιτός-ή.

BKSH

μερῑ-α (τ) = ἴδ. μενῑ-α (γ) = μῆνις.

μεριμάνγε-α (Καϐ.) πληθ.—α-τε = ἴδ. μιρμάνγε-α (Ἐλϐάσ.).

μεριτίμ-ι (Σ) = ⟨ἀξία, ἀμοιϐή⟩.

μεριτόνj (budi) = meritare ⟨ἐκτιμῶ, ὁρίζω ἀξίαν⟩.

μερjέσ̈τε-α (Βεράτ.) = ἴδ. μαρέσ̈τε-α.

μερίχ̈εμ (τ) = ἴδ. μενίχ̈εμ (γ).

μερκόσ̈-ι (Dουμρε̄-jα, Σπάτι) πληθ. μερκόσα-τε: μερκόσ̈ ι θόνε ατῑ bοῦρρι κjι ικᾶ πιέλε γρούαjα ι τσίλjι dίργjετε νdε σ̈τράτ ποσὶ λjεχ̈όνα, εδὲ πρέτ ε περτσίελ ατά κjι βῑνε περ τε πᾱμ.

μερκj̄ι-νι (γ. bogdan - Τυραν.) πληθ. μερκjίνj-τε καὶ (τ) μερκjῑ-ρι = παλίουρος, κοιν. παλιοῦρι, παλιουριά· καὶ μερκjῑ-νι (γ).

μερκjίνjε-α (budi-Περμέτ.) πληθ. μερκjίνjατε.

μεροῡ-jα = ἴδ. dορέ-jα, dορέζε-α, μενόνjε-α (Τυραν.).

μερούεμ (budi) μετοχ. ? ? ?

μερύεμ (budi) μετοχ. ? ? ? ἴδ. σελρ.

μέρρεμ παθ. τοῦ ρημ. μάρρ καὶ μίρρεμ.

μερσ̈ίνε-α ? ? ? ⟨ἴσως, μυρσίνη⟩.

μέσ-ι (Περμέτ.) πληθ. μέσετε = τὰ μέλη τοῦ σώματος, ὡς χείρ, πούς, ὀφθαλμός, οὖς, ρίς, κ.τ.λ.

μεσ-dε̄τ-ι (τ) = ἴδ. μjέσ-dετ-ι (γ).—μεσ-dίτε-α (τ) = ἴδ. μjεσ-dίτε-α (γ).

μέσ-ζι (τ) πληθ. μέζατε = ἴδ. μάσ-ζι (γ) πληθ. μάζατε = πῶλος.

μέσ-ζι (τ) = ἡ μέση καὶ μιεdίσ-ζι (γ).—νdε μέστ (τ) καὶ νdε μιεdίστ (γ) = εἰς τὴν μέσην.

μέσ-περ-μέσ (τ) καὶ μιεdίσ-περ-μιεdίσ (γ) ἐπιρ. = ἀνάμεσα, μέσα εἰς τὴν μεσην κοινῶς.

μεσάλε-α: πληθ. μεσάλατε [Λατ. mensa, mensalis] = τράπεζα, τραπέζιον, 2) συμπόσιον.—ι bέρα νjε μεσάλε = τοῦ ἔκαμα ἕνα τραπέζι (=συμπόσιον).

μεσ-dε̄τ-ι (τ) = ἴδ. μιεσ-dε̄τ-ι (γ).

μεσ-dίτε-α (τ) = ἴδ. μιεσ-dίτε-α (γ) = μεσημβρία.

μέσε-α (γ. Ἐλϐάσ.) = ἡ τσίπα· μεσ' ι κjέπεσε = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου· μεσ' ε τ' ᾱμbεljιτ (γ) = θόνε ασάj πεljχ̈ούρεσε χ̈όλε κjε βε̄ κjούμεσ̈τι κουρ νdσ̈έχ̈ετε.

(ι) *μέσεμ-ι* (τ) πληθ. τε μέσεμιτε = μεσαῖος, μεσιανός.

(ε) *μέσε̰με-ja* (τ) πληθ. τε̰ μέσε̰μετε̰ = μεσαία, μεσιανή· καὶ ι-μιεdΐσ̈ε̰με-ι (γ) πληθ. τε̰ μιεdΐσ̈ε̰μιτε̰· ε-μιεdΐσ̈ε̰με-jα θηλ. ε-νdε̰ρμιέτσ̈ιμε-jα (Σ).
με̰σίμ-ι (γ. τ.) πληθ. με̰σίμετε̰ = δίδαξις, διδαχή, 2) συνήθεια, ἐξάσκησις, ἐξοικείωσις· καὶ μπσίμ-ι, πσίμ-ι.
με̰σόν (Dίβρα) ρ. τριτοπρ. = ἴδ. bουνόν (γ), bουρόν (τ).
με̰σόνj-όj (τ. bud-bogdan), πσόνεμ (τ) = διδάσκομαι, 2) συνηθίζω, ἐξοικειοῦμαι.
με̰σόνjε̰σ-ι πληθ. με̰σόνjε̰σιτε̰ = διδάσκαλος.
με̰σόνjε̰σε-ja πληθ. με̰σόνjε̰σετε̰ = διδασκάλισσα.
μεσ̈τᾱρ-ι : πληθ. μεσ̈τάρε̰ τε̰ = μεσίτης· ἴδ. νdε̰ρμιέτε̰σ-ι (γ).
μεσ̈τᾱρε-ja : πληθ μεσ̈τάρετε̰ = μεσίτρια· ἴδ. νdε̰ρμιέτε̰σε-jα (γ).
μέσ̈ε̰-α πληθ. μέσ̈ε̰τε̰ = ἡ θεία λειτουργία· 2) ἡ προσφορά = ὁ ἄρτος τῆς λειτουργίας) κοιν. λειτουργιά.
με̰σ̈έλj (γ) = ἴδ. ρ. μbε̰σ̈έλj = μαζεύω.
με̰σ̈ερίερ (bogdan) = ἴδ. μισ̈ερίερ-ι (Σ).
με̰σ̈έσε̰-α (γ) πληθ. με̰σ̈έσατε̰ = ἴδ. μπσ̈έσε̰-α = σκοῦπα.
με̰σ̈έχ̰ (Σ), με̰σ̈έφ (γ) ρ. οὐδ. = ἴδ. μπσ̈έχ̰ (τ) ρ. ⟨κρύπτω⟩.
(ι-ε-τε) με̰σ̈έχ̰ε̰τε̰ (Σ), με̰σ̈έφε̰τε̰ (γ) = ἴδ. ι-ε-τε̰ μπσ̈έχ̰ε̰τε̰ (τ).
με̰σ̈έχ̰τε̰ (Σ), με̰σ̈έφε̰τε̰ (γ) = ἴδ. μπσ̈έχ̰ουρα (τ) = κρυφίως ἐπιρ.
με̰σ̈εχ̰ε̰σίνε̰-α (Σ), με̰σ̈εφε̰σίνε̰-α (γ) = ἴδ. μπσ̈εχ̰ε̰σίρε̰-α (τ).
με̰σ̈ίj (γ) = ἴδ. μπσ̈ίj (τ) ⟨σκουπίζω⟩.
με̰σ̈ίκ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίκ ρ. ⟨σουφρόνω, ζαρόνω⟩.
με̰σ̈ίκε̰-α πληθ. με̰σ̈ίκατε̰ = ἴδ. μπσ̈ίκε̰-α πληθ. μπσ̈ίκατε̰ ⟨ρυτίς, πτυχή⟩.
με̰σ̈ίκε̰ζε̰-α πληθ. με̰σ̈ίκε̰ζατε̰ = ἴδ. μπσ̈ίκε̰-α.
με̰σ̈ίκεμ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίκεμ ⟨ζαρόνομαι⟩.
με̰σ̈ίλjεμ (γ) = ἴδ. μbε̰σ̈ίλjεμ ⟨τυλίσσομαι⟩.
με̰σ̈ίχ̰εμ παθ. τοῦ με̰σ̈έχ̰ (Σ) ἴδ. μπσίχ̰εμ (τ).
με̰σ̈κούρ-όρι (Σ) ???
με̰σ̈κόρε-ja (Σ) ???
με̰σ̈κjέρρε̰-α πληθ. με̰σ̈κjέρρατε̰ = ἴδ. μουσ̈κjέρρε̰-α ⟨δάμαλις⟩.
με̰σ̈όj (γ) ἴδ. μπσ̈όj (Τοσκ. Περμέτ.) ⟨μανθάνω⟩.
μεσ̈όj (τ) μέσ̈τόj (γ) καὶ bᾱj μέσ̈ε̰, νdσίερ μέσ̈ε̰ = ρ. οὐδ. = λειτουργῶ (ἐκκλησιαστικῶς).
με̰σ̈τέσ (γ) = μπεσ̈τέσ ρ. ⟨ἀκουμβῶ τι, στηρίζω⟩.

BKSH

με̱σ̈τέτεμ (γ) = ἴδ. μπε̱σ̈τέτεμ ⟨ἀκουμβῶ⟩.

μεσ̈τίελ (γ) καὶ συνηρ. με̱σ̈τῖλ = ἴδ. μπσ̈τίελ ρ. ⟨μαζεύω⟩.

με̱σ̈τῖλεμ (γ) = ἴδ. μπσ̈τῖλεμ ⟨μαζεύομαι⟩.

με̱σ̈τιέρρε̱-α πληθ. με̱σ̈τιέρρατε̱ = ἴδ. μουσ̈τιέρρε̱-α = δάμαλις.

μεσ̈τόj (γ) = ἴδ μεσ̈όj (τ).

με̱σ̈τῦj (γ) = μπσ̈τῦj.

με̱σ̈τύμε̱-α πληθ. με̱σ̈τύματε̱ = ἴδ. μπσ̈τύμε̱-α.

με̱σ̈τύμ-εμ = ἴδ. μπσ̈τύμ-εμ.

με̱σ̈τῦχ̌εμ (γ) = ἴδ. μπσ̈τῦχ̌εμ.

μἕτε̱ (γ) ('Ελβασ.) ἐπίρ. [μἕj ρ.] = ἐλλιπὲς κοιν. λειψὸ καὶ μᾶνγουτε̱ (budi-Σ) [Τουρκ. ἐκσίκj] μένγουτε̱ (Σ) ἐπίρ.

(ι-ε-τε̱) *μἕτε̱* (γ. 'Ελβασ.), ι-ε-τε̱ μάνγουτε̱ (budi-Σ) ι-ε-τε̱ μένγουτε̱ (Σ) ἐπίθ. = ἐλλιπὴς-ές, κοιν. λειψὸς-ὴ-όν.

μεdσὶ (Σ) = ἴδ. μεζί.

μεdσ̈αβῖ-νι (Τυραν.) πληθ. μεdσ̈αβίνj-τε̱ = μικρὸν παιδίον ἀπὸ δύο ἕως ἕξ ἐτῶν.

μέτσ̈ε-jα (Καβ.) πληθ. μέτσετε̱ = κjυπ οῦjι ι βόγε̱λjε̱.

με̱τσ̈έλj (γ) ἴδ. με̱σ̈έλj ρ. = μαζεύω.

με̱τσ̈έφ (γ) = ἴδ. με̱σ̈έφ (γ) ρ. = κρύπτω.

με̱τσ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. με̱σ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. = κρύβδην, κρύφα.

(ι-ε-τε̱) *με̱τσ̈έφε̱τε̱* = ἴδ. ι-ε-τε με̱σ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπίθ. = κρυφός.

με̱τσ̈εφε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ = ἴδ. με̱σ̈εφε̱σίνε̱-α (γ).

με̱τσ̈ίλjεμ (γ) = ἴδ. με̱σ̈ίλjεμ.

με̱τσ̈ίφεμ (γ) = ἴδ. με̱σ̈ίφεμ (γ).

μέτσ-κε̱-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. χ̌άρρε̱jε-jα.

μέχ̌εμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = ἔρχομαι εἰς αἴσθησιν, 2) σωφρονίζω.

μἕχ̌εμ (γ) ('Ελβασ.) οὐδ. = λείπω, γείνομαι λειψός· καὶ με̱νγόχ̌εμ (Σ) ου μἕ bούκα, γjέλα κ.τ.λ. = ἔλειψεν ὁ ἄρτος, τὸ φαγητὸν κ.τ.λ. ἴδ. σ̈τἕρεμ = στειρεύω (ἐπὶ ὑγρῶν).

μζίj: (bogdan-budi) = ἴδ. μεjίj (budi).

μίελ ι ['Ελλην. μύλη] = ἄλφιτον, ἄλευρον καὶ μίελ-τε̱ = οὐδ. κοινῶς ἀλεῦρι. — μῖλ-ι (συνηρ.) πληθ. μίελνατε̱ καὶ μίλνατε̱. — μῖλ-τε̱ οὐδ. (συνηρ.) (ἄχρηστον).

μῖ-νι (Σ) πληθ. μίνj-τε̱, μῖ-ου (γ) πληθ. μίνjτε̱, μῖ-ου (τ) πληθ.

BKSH

μίνjτε̱ = μῦς, ποντικός· γεν. μῖνιτ καὶ μῖουτ, αἰτ. μῖνε, μῖνε̱.

μίελj ἢ *μιέλj* (τ)=ἴδ. μbῖελj ρ. μbῖλ (συνῃρ.) ⟨ἀμέλγω⟩.

μjάκ-μjάκ-μjάκ (τ. Περμέτ.) ρ. οὐδ. = πεθαίνω, ψοφῶ τῆς πείνης, πεινῶ ὑπερβολικὰ (ἐπὶ ἄρτου μόνον) ὡς μjάκ πε̱ρ bούκε̱ = ἀποθνήσκω τῆς πείνης. ἀόρ. μjέκα-ε-ου· μτχ. μjέκ καὶ μjέκουρε̱. — ἴδ. γαjάσ ρ.

μjάλjε̱-α (τ. Σ) [Ἑλλην. μέλι-τος Λατ. mel], μjάλjτε̱-ι (Ἐλβασ.) κοιν. τὸ μέλι (πληθ. λείπει).

μjάλjτσε̱ζε̱-α (bogdan) πληθ. μjάλjτσε̱ζατε̱ = μέλισσα ἴδ. bλjέτε̱-α.

μjάφτ: ἐπίρ. ἴδ. μεjάφτ ἐπίρ.

μjέγουλε̱-α (τ. Σ) μjέργουλε̱-α (τ) (πληθ. ἄχρ.) = ἴδ. νjέγουλε̱-α.

μjέκ-ου (budi, bogdan) = ἰατρός, 2) μjέκ-ου (γ) = ἰατρικόν, 3) μάγος.

μjέκε̱σ-ι πληθ. μjέκε̱σιτε̱ = ἰατρός, 2) μάγος.

μjέκε̱σε-jα πληθ. μjέκε̱σετε̱ = ἰάτρισσα, 2) μάγισσα.

μjεκε̱τᾱρ-ι πληθ. μjεκε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. = ἰατρός.

μjεκε̱τάρε-jα πληθ. μjεκε̱τάρετε̱ θηλ. = ἰάτρισσα.

μjεκε̱σῖ-α πληθ. μjεκε̱σῖτε̱ = ἰατρεία, θεραπεία, 2) μαγεία.

μjεκόj: ρ. ἐνερ. = ἰατρεύω τινὰ — μjεκόχ̱εμ παθ. = θεραπεύομαι.

μjέκε̱ρε̱-α, μjέκρε̱-α πληθ. α-τε = κοιν. τὰ γένεια.

μjεκε̱ρόσ̈-ι πληθ. μjεκε̱ρόσ̈ε̱τε̱ = bούρρ με μjέκε̱ρε̱ = κοιν. γενᾶτος = ὁ ἔχων γένειον. φράσεις:

μjέκε̱ρ-bάρδε̱-ι. — μjέκε̱ρ-γjάτε̱-ι. — μjέκε̱ρ-ζῖου. — μjέκε̱ρ-κούκj-ι. — μjέκερ-σ̈κούρτε̱νε̱-ι (γ) — μjέκε̱ρ-σ̈κούρτερε̱-ι (τ). — μjέκερ-σ̈τε̱λούν-γε̱-α.

μjέκουλε̱-α = εἶδος πτηνοῦ.

μjέρ = ἀλλοίμονον. — μjέρ σε τσ̈ να γjέτι! = ἀλλοίμονον τὸ τί ἐπάθαμεν. — μjέρ να τε̱ μjέρε̱τε̱ = ἀλλοίμονον ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι.

(ι) *μjέρε̱-ι* πληθ. τε̱ μjέρε̱τε̱ = ἀρσ. = ἄθλιος, δυστυχής.

(ε) *μjέρε̱-α* πληθ. τε̱ μjέρατε̱ θηλ. = ἀθλία, δυστυχής.

μjέρε̱-ι πληθ. μjέρε̱τε̱ ἀρσ. μjέρε̱-α πληθ. μjέρατε̱ θηλ. — ούν' ι μjέρι! ούν' ε μjέρα! νά τε̱ μjέρε̱τε̱! νά τε̱ μjέρατε̱! — μjέρι ούνε̱! μjέρι τί, μjέρι αΰ. — μjέρε̱τε̱ νά! μjέρε̱τε̱ jού! μjέρετ' ατά! μjέρα-ούνε̱, μjέρα τί, μjέρα αjό, μjέρατε̱ νά, μjέρατε̱ jού, μjέρατ' ατό. — μjέρι ούν' ι μjέρι! — μjέρε̱τε̱ νά τε̱ μjέρε̱τε̱! — μjέρα ούν' ε μjέρα! — μjέρατε̱ νά τε̱ μjέρατε̱.

BVSH

μjέρ̱γουλε̱-α (τ) = ἴδ. μjέγουλε̱-α (τ) = ὁμίχλη.

μjερ̱όνj (Περ̱μέτ.) ρ. ἐνεργ. = ἐλεεινολογῶ τινα.

μjερ̱όνεμ (παθ.) ἐλεεινολογοῦμαι ὑπό τινος.

μjεσ-dε̄τ-ι (γ) = μεσ-dε̄τ-ι (τ) = Μεσόγειος θάλασσα.

μjεσ-dίτε̱-α (γ) = μεσ-dίτε̱-α (τ) = μεσημβρία, μεσημέρι.

μjεσ-jέτε̱-α (γ) = μεσ-jέτε̱-α (τ) = μεσαίων.—Ἱστορία ε μjεσ-jέτε̱σε̱ = ἡ Ἱστορία τοῦ μεσαιῶνος.—τε̱ κε̱τίλα πουνε̱ bε̱χ̱ε̆σινε̱ νdε̱ κόχ̱ε̱ τε̱ μεσ-jέτε̱σε̱ = τοιαῦτα ἐπράττοντο εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ μεσαιῶνος.

μjεσ-νάτε̱-α (γ) = μεσ-νάτε̱-α (-) = μεσονύκτιον.

μjέσ̆τε̱ρ̱-ι : πληθ. μjεσ̆τε̱ρ̱ετε̱ [Λατ. magister] = διδάσκαλος, τεχνίτης.

μjέσ̆τερ̱ῑ-α : πληθ. μjεσ̆τερ̱ίτε̱ = τέχνη.

μjε̱σ̆τερ̱ίσ̆τ = ἐπιρ. = τεχνικῶς.

μjέτ : (Μάτια-budi) = ἐπιρ. = νγjερ̱ = μέχρι.—μjέτ κε̱τού (Μάτια) = νγερ̱κετού—μjετ νdε̱ (budi) = νγjερ̱ νdε̱.

μjέτε̱-α (τ)?? κύ λjεσ̆ έσ̆τε̱ γjίθε̱ μjέτε̱.— ⟨ἐν τῇ φράσει ταύτῃ⟩.

μίζε̱-α πληθ. μίζατε̱ [Ἑλλην. μυῖα, Λατ. musca] = μυῖγα.

μίζε̱-κάλjι = ἀλογόμυιγα κοινῶς· μίζε̱-πε̱ρ̱δέτσ-κε̱ (Ἐλβασ.) = θε̱νέγουλε̱-α μίζε̱-πε̱ρ̱δέσε̱jε (Περ̱μέτ.) πληθ. μίζα-πε̱ρ̱δέσε̱jε = ἐν γένει ὅλα τὰ εἴδη τῶν μυρμήκων.

μιζ' ε τε̱ρ̱bούεμε̱ (γ) καὶ μίζ' ε τε̱ρ̱bοῦμε (συνηρ.), μίζ' ε τε̱ρ̱bούαρ̱ε̱ (τ) = εἶδος πρασίνης μυίγας, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς τοὺς λυσσασμένους νὰ καταπίωσιν ὡς ἰατρικόν.

μίζε̱-κjένε-jα (γ), μίζε̱-κjε̱νε-jα (τ) πληθ. μίζε̱-κjένετε̱ = κυνάμυια.

μίjε̱-α (γ. τ.) = ἴδ. μίλjε̱-α (τσ̆αμ.) νjε̱ μίjε̱ = χίλια.—du μῖjε̱, τρῑ μῖjε̱ = δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες.

μίκ-ου : πληθ. μίκj-τε̱ (Λατ. amicus] = φίλος· ἀντιθ. ανε̱μίκ-ου.

μίκε-jα : πληθ. μίκετε̱ = φίλη, κοινῶς φιλινάδα· ἀντιθ. ανε̱μίκε-jα.

μικjε̱σῑ-α πληθ. μικjε̱σῑτε̱ = φιλία· 2) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ φίλοι.

μικjε̱σίσ̆τε̱· ἐπιρ. = φιλικῷ τῷ τρόπῳ.

μικέσ̆ε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. μικjέσ̆ατε̱ = φιλη, φιλινάδα.

μικjέσ̆ε̱-α (Βεράτ.) πληθ. μικjέσ̆ατε̱ = ἡ φίλη

μικνέσ̆ε̱-α (γ) πληθ. μικνέσ̆ατε̱ = ἡ φίλη.

μῑλ-ι: πληθ. μῑλετε̱ = κοιν. τὸ θηκάρι· μῑλ'ι θίκε̱σε̱ = τὸ θηκάρι τοῦ μαχαιριοῦ.

BKSH

μῑλ-ι καὶ μιλ-μῑλτε̱ οὐδ. = ἴδ. μῑελ-ι καὶ μίελ-τε̱ οὐδ.

μιλjάκ-ου καὶ μιλjάκj-ι = κοιν. λαγόπουλο, λαγουδάκι· ἢ κε̱λjύσ̈ λjέπουρι· ἴδ. πιγούν-ι (Περμέτ.).

μίλjε̱-α (τσ̈αμ) [Λατ. mile] = χιλιάς· καὶ μίjε̱-α (γ) = ἐπιθ. = χίλιοι-αι-α.—νjε̱ μίjε̱. dū μίλjε̱, τρῑ μίλjε̱, κάτρε̱ μίλjε̱ = χίλιοι, δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες, τέσσαρές χιλιάδες κ.τ.λ. με μίλjε̱ καὶ με μίjε̱ = ἀναρίθμητα ψεύματα.

μιλjιοῦνι (γ) πληθ. μιλjιούνjτε̱· νjε̱ μιλjιοῦ, dυ μιλjούνj, τρε μιλjιούνj κ.τ.λ.

μιλjοῦρ-όρι (Τυραν.) πληθ. μιλjόρε̱τε̱ = δύο ἐτῶν κριός· καὶ πιελάκ-ου, πληθ. πιελάκε̱τε̱.

μίρε̱ ἐπιρ. = εὖ, καλῶς—ἀντιθ. κέκj ἐπιρ. με̱ βιέν μίρε̱ = χαίρω, εὐχαριστοῦμαι· ἀντίθ. με̱ βιέν κέκj = μοῦ κακοφαίνεται, λυποῦμαι· μίρε̱ σε έρδε = καλῶς ἦλθες.—μίρε̱ σε τε̱ γjέτα = καλῶς σὲ ηὗρα.— ἢ μίρε̱ σ̈ε τε̱ προῦ Ζότι ύνε̱ (γ). μιρ' ουγε̱δῑφσ̈ = καλοξημέρωμα κjόφτε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱ (κατ' εὐφημισμὸν) π. χ. ἐπὶ διηγήσεως· μίρε̱ κjσ̈ῦφσ̈ ἢ μίρε̱ μbέτσ̈, λjᾱμε̱ του μίρε̱ (γ) = χαίρετε (adio) ἀπόκρισις : μίρε̱ βάφσ̈ (τ), μίρε̱ βσ̈φσ̈ (γ).—πε̱ρ τε̱ μίρε̱ ! (ἐπὶ πόσεως) = εἰς ὑγείαν.—ἀπόκρισις μίρε̱ πάτσ̈ = ὑγείαν νἄχῃς —τε̱ bε̱φτε̱ μίρε̱ = τε̱ bᾱφτε̱ μίρε̱ (γ) (ἐπὶ βρώσεως) = μὲ τῆς ὑγείας σας.—ἀπόκρισις μίρε̱ πάτσ̈ = ὑγείαν νἄχῃς.— μα μίρε (γ) καὶ μίρε̱ (τ) = ἐπιρ. = καλύτερα· φόρτε̱ μίρε̱ = κάλλιστα· μίρ' ε του μίρε̱ = πάνυ καλῶς· ἀντιθ. κεκj ε του κεκj = κακὴν κακῶς· με̱ dόλι μίρε̱ = ἐγένετο πρὸς καλόν μου, συνέβη πρὸς καλόν μου·ἀντίθ. με̱ dόλι κεκj = ἐγένετο πρὸς κακόν μου· με̱-τε̱-ι dέλj μίρε̱ = γίνεται, συμβαίνει πρὸς καλόν μου, σου, αὐτοῦ.

(ι) *μίρε̱-ι* πληθ. τε̱ μίρε̱τε̱ = καλός, ἀγαθός, ἀντιθ. ι-ε-τε̱ κέκj.

(ε) *μίρε̱-α* : πληθ. τε̱ μίρατε̱ = καλή—ἀγαθή.

(τε̱) *μίρε̱τε̱* = οὐδ. = τὸ καλόν, ἡ καλωσύνη, ἡ ἀγαθότης· βενd' ι μίρε̱ = ἱερὸς τόπος.—πε̱ρ τε̱ μίρε̱τε̱ τ' άτ = διὰ τὸ καλόν σου, πρὸς ὄφελός σου· ἴδ. jα dῑ πε̱ρ νdέρε̱.—ε μαρρ με τε̱ μίρε̱ = τὸν καλοπιάνω κοινῶς τὸν καλομεταχειρίζομαι· ἀντιθ. ε μάρρ με τε̱ κέκj = τὸν κακοπιάνω, τὸν κακομεταχειρίζομαι.

μίρε̱-bᾱμε̱σ-ι (γ) μίρε̱-bέρε̱σ-ι (τ) πληθ. μιρε̱-bᾱμε̱σιτε̱ = εὐεργέτης.

μίρε̱ bᾱμε̱σε-jα (γ) μίρε̱-bέρε̱σε-jα (τ) πληθ — σετε̱ θηλ. = εὐεργέτις.

μίρ̨ε̨-φῖλι (budi) ἐπιρ. = πραγματικῶς, τῷ ὄντι, ἀκριβῶς βεβαίως· μίρε̨-φίλι ε πε̨ρ̨ τε̨ βε̨ρτέτε̨ (budi) = φράσις : πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς.

μιρμᾶκε̨-α (Κροῦϳα) ἴδ. μιρμάνγε̨-α, μαρ·μάνγε̨-α = ἡ ἀράχνη καὶ ὁ καλλικάντζαρος· [συγκρ. ἑλλην. μύρμηξ-κος].

μιρ̨όσ : ρ. ἐνεργ. = καλυτερεύω τινά· μιρόσεμ = καλυτερεύω ἀμετάβ.

μιρ̨όσ = ἀλείφω μὲ μύρον, μιρόσεμ = μυρόνομαι· ἴδ. βοϳόϳ-όχ̨εμ (Σ).

μίρ̨ρ̨εμ = ἴδ. μέρρεμ.

μίσε-τε̨ (τ) πληθ. [συγκρ. μισ̆-ι] = τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. — ι κᾶ μίσετε̨ τε̨ bούκουρα = ἔχει ὡραῖα χαρακτηριστικά.

μίσε̨ρ̨-ι πληθ. μίσε̨ρατε̨ = ἀραβόσιτος. — κοιν. καλαμπόκι.

(ι-ε) *μίσε̨ρ̨τε̨* = ἐξ ἀραβοσίτου· bούκ' ε μίσ̆ε̨ρτε̨ = ψωμὶ καλαμποκίσιο.

μισε̨ρ̨όρε-ϳα : πληθ. μισε̨ρόρετε̨ (Τυραν.) = αϳό ἄρε̨ κϳε̨ κᾶ κϳένε̨ μbιέλε̨ μίσε̨ρ.

μισε̨ρ̨ίσ̆τε-ϳα πληθ. μισε̨ρίσ̆τατε̨ (Βεράτ.) = ἴδ. γοζίτε̨-α.

Μισῖρ̨-ι = ἡ Αἴγυπτος· 2) εἶδος ἄνθους κοιν. βιόλαις.

μισκόνϳε̨-α πληθ. μισκόνϳατε̨ (Κροῦϳα) = ἴδ. μισ̆κόνϳε̨-α.

μίσ̆-ι καὶ *μίσ̆-τε̨* οὐδ. [Ἑλλην. μῦς-μυῶνος. Σλαυϊκ. μισό] πληθ. μίσ̆νατε̨ (γ) μίσ̆ρατε̨ (τ) = σάρξ-κός, κρέας.

μισ̆ερῖρ̨-ι (Σ) [miseria] καὶ μισ̆ερίρε-ϳα = ἔλεος, εὐσπλαγχνία· ἴδ. πε̨ρdε̨λίμ-ι.

(ι) *μισ̆ε̨ρ̨ῖρ̨σ̆εμ-ι*, ε μισ̆ερίρσ̆ε̨με-ϳα (Σ) = ἴδ. ι-ε πε̨ρdε̨λύεσ̆ιμ.

μισ̆κόνϳε̨-α (Ἐλβασ.) [Λατ. musca] μιτσ̆κόνϳε̨-α (Τυραν.), μισκόνϳε̨-α (Καβάϳα), μουσ̆κόνϳε̨-α (Περμέτ.), μουσ̆κάϳε̨-α (Σ) πληθ. α-τε̨ = κώνωψ, κοιν. κουνοῦπι.

(ι) *μίσ̆μ-ι*, ε μίσ̆με-ϳα, τε̨ μίσ̆μ-ιτε̨ = σαρκώδης· πλϳοτ με μίσ̆.

(ι-ε-τε̨) *μίσ̆τε̨* ἐπίθ. = σαρκικὸς-ὴ-όν.

μισ̆τρ̨ίσ̆τε-ϳα (Βεράτ.) πληθ. ε-τε̨ = ἴδ. κατσαρρούμ-ι (Ἐλβανσ.).

μίτε̨-α (Περμέτ.) = δωροδοκία.

μιτε̨-μάρ̨ρ̨εσ-ι = ὁ λαμβάνων δῶρα (δωρα-δεχόμενος).

μιτόσ ρ. ἐνεργ. = δεκάζω τινα διὰ δώρων.

(ι-ε) *μίτουνε̨* (γ) μίτουρε̨ (τ) - ι-α = ἁπλοϊκός, ἀρχάριος (Τουρκ. αdσ̆αμῖ) — ᾶσ̆τ' ι μίτουν' ε ι πα ρρίτουνε̨ (γ) (ἐπὶ μικρῶν παιδίων) παροιμ.

μίτρ̨ε̨-α πληθ. μίτρατε̨ = ἡ μίτρα (τῆς κεφαλῆς).

BKSH

μίφ καὶ μίφι (Κροῦjα) = ἴδ. μίχ̆ καὶ μίχ̆ι (Σ) ρ.
μίφεμ (Κροῦjα) = ἴδ. μῖχ̆εμ (Σ).
μίτσ-ι (γ. Μαλjεσῖα) πληθ. μίτσατε̱ = ἴδ. τσ̈ούν-ι.
μιτσ̈ούερ-όρι (bogdan) πληθ. μιτσ̈όρε̱τε̱ = σκληρός.
μιτσ̈όρε-jα (bogdan) πληθ. μιτσ̈όρετε̱ = σκληρά· νjέρσ μιτσ̈όρε̱ (bogdan) = ἄνθρωποι σκληροί.
μιτσύρε̱-α (bogdan) = ἡ σκληρότης.
μίdσ̈ο-ουα ('Αργυρ.), μίdσ̈ο-jα (Περμέτ.) [Τουρκ. αμουdσ̈ά] ἴδ. ούνκjγjι = θεῖος· ἴδ. dάjκο jα [Τουρκ. dάjα].
μλjατε̱-α (bogdan) [λjατόj] ἴδ. μπλjάτε̱-α.
μλjατοῦερ-όρι (γ) καὶ (συνῃρ.) μλjατοῦρ-όρι = ἴδ. λjατοῦερ-όρι.
μλjύσ-ι (Σ), μλjύτσ̈-ι (γ) πληθ. α-τε̱ = εἶδος ἰχθύος ποταμίου.
μνdερόχ̆εμ (Σ) = τρομάζω (ἀναγραμματισμὸς) ἴδ. τμερόχ̆εμ.
μο: ἴδ. μός ⟨=μή⟩.
μόδε̱-α (γ) (ὄνομα περιληπτικόν· πληθ. λείπει), μόδνε̱-α (Τυραν.), μόδουλε̱-α ('Ελβασ.), μόdουλε̱-α (Βεράτ. - Καβάjα), γjίνγjε̱ρε̱-α (Περμέτ.), γρασ̈ίνε̱-α (Περμέτ.). γρόζ̆ουλε̱-ι (Σ) = κόκρ' ε ζέζε̱ σι σάτσ̈εμ, κε̱λόγjε̱ν-ῑ (Σ) = τὸ ζιζάνιον, κοιν. ὁ ἀρακᾶς.
μόκε̱νε̱-α (γ) πληθ. μόκε̱νατε̱ καὶ μόκνε̱-α - μόκνατε̱, μόκε̱ρε̱-α (τ) μόκε̱ρατε̱ = μυλόπετρα.
μόκε̱ρε̱-α (τ) πληθ. μόκε̱ρατε̱ = ἑκατόμπους (εἶδος σκώληκος) καὶ dυζέτ-κε̱μbε̱σε-jα (Περμέτ.), κατε̱ρ-δε̄τε̱ κᾶμbε̱σ-ι (Σ) = νjε̱ κρύμπ με σ̈ούμε̱ κᾶμbε̱, κουρ, ε ζε̱̄ ατέ, μπσ̈τίλετε̱.
Μολαγjέσ̈-ι = νjε̱ φσ̈ατ' ι Κε̱ρράbε̱σε̱ 'Ελbασάνιτ κjε̱ bε̱ν μόλε̱ γjέσ̈ε (εἶδος μήλου)·
Μολα-γjέσ̈ασ-ι: πληθ. Μολα-γjέσ̈ασιτε̱ = κάτοικος τοῦ Μολαγεσίου.
μόλε̱-α: πληθ. μόλε̱τε̱ = μῆλον (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).
μόλε̱ζ̆ε̱-α πληθ. μόλε̱ζ̆ατε̱ = τὸ μῆλον τοῦ μαγούλου· μόλεζ' ε φάκjεσε̱.
μόλε̱-μούτσ̈ε-jα (Τυραν.) πληθ. ε-τε̱ = ἴδ. μούσ̈μουλε̱-α.
μόλjε̱-α καὶ *μόλjε-jα* (τ. Βεράτ.) πληθ. μόλjετε̱ ἴδ. τένjε̱-α, τένε̱-α κόπσ̈ε̱-α κοιν. κουτσιπίδα.— καὶ
μολjίτε̱-α, μουλjίτε̱-α (Καβ.), μολjίτσε̱-α, μουλjίτσε̱-α (Βεράτ. Περμ.) πληθ. μολjίτσατε̱, μουλjίτσατε̱ = σάρακας, μόλιτσα.
μολjί-α πληθ. μολjῖτε̱ = μόλυσμα.

BKSH

μολjίσ-ίτ-ίτ καὶ μολέπσ = μολύνω.

μολjίτεμ καὶ *μολjέπσεμ* = παθ. μολύνομαι. — ι-ε-τε̱ μολjίτουνε̱ καὶ μολjέπσουνε̱ = μεμολυσμένος.

μολjίτ-ίτ-ίτ (τ) ἀόρ. μολjίτα μτχ. μολjίτουρε̱. — ρ. ἐνερ. = μόλjα μολjίτ ρρόbατ' ε λjε̱κούρατε̱. = ἡ κουτσιπίδα κατατρώγει τὰ φορέματα καὶ τὰ δέρματα. — έσ̈τε̱ μολjίτουρε̱ = εἶναι καταφαγωμένον ἀπὸ τὴν κουτσιπίδα. 2) ἐπὶ εὐλογίας. — έσ̈τε̱ μολjίτουρε̱ νγα λjῖα = εἶναι καταστιγματισμένος, σημαδεμένος, καταφαγωμένος ἀπὸ τὴν εὐλογίαν.

μολjχ̌ίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ (ἐπὶ ἀσθενῶν) = μολύνω.

μολjχ̌ίτεμ (Ἐλβασ.) παθ. = μολύνομαι (ἐπὶ ἀσθενῶν).

μόμε̱-α (γ) πληθ. μόματε̱ = ἴδ. μέμε̱-α (τ).

μοράjε̱-α (Ἐλβασ.) = μάραθρον· καὶ [μοράτσ-ι].

μόρε̱-α ???

μορέ (τ) ἀρσ. ἴδ. αρὲ (γ) καὶ ορέτ (τ), μρὲ (Ἐλβασ.) ἀρσ. — μόρε (γ) ἀρσ. μορί (τ) θηλ. — ἴδ. μόj, μόρι (γ) θηλ. ἴδ. μόj.

μόρθ-ι: κοιν. ξεπάγιασμα, ὅταν ξεπαγιάζουν τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια, ἡ ἐπιδερμὶς γίνεται κόκκινη καὶ ὁ ἄνθρωπος ξύεται.

μόρτ-ι [Λατ. mors-mortis (μόρτος)] = θάνατος.

μόρτ-μόρτια (budi-bogdan), μόρτε̱jε-jα (πληθ. ἄχρηστ.) καὶ μόρτεjα. — ι άπ μόρτ (budi) = τοῦ προξενῶ θάνατον, τὸν κάμνω νὰ ἀποθάνῃ.

(ι) *μόρτσ̈ιμ-ι-ε-μόρτσ̈ιμε-jα* = θνητὸς-ή. — νjερίου ι μόρτσ̈ιμ = ἄνθρωπος θνητός. — νjέρς τε̱ μόρτσ̈ιμ = ἄνθρωποι θνητοί.

μόρρ-ι πληθ. μόρρατε̱ = ἡ ψεῖρα.

μορράσ: ρ. ἐνερ. = μορρίσ ρ. — μορράτεμ = ἴδ. μορρίτεμ.

μορρέπσ-εμ = ἴδ. μορρίσ-μορρίτεμ.

μορρίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ μορρίτ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = ξεψειριάζω τι, νά σ̈ικόj πε̱ρ μόρρα νdονjὲ τιέτε̱ρε̱. — καὶ μορράσ-άσ-άσ (Περμέτ.) — μορρίτεμ, μορράτεμ (Περμέτ.) = ψειρίζομαι σ̈ικόj πε̱ρ μόρρα, σ̈τύπ μόρρα.

μορρατσάκ-ου (γ. τ) πληθ. μορρατσάκε̱τε̱ = ψειριάρης.

μορρατσάκε-jα θηλ. πληθ. μορρατσάκετε̱: καὶ ι-πε̱ρμόρρτε̱-ι (Σ) ε-πε̱ρμόρρτε̱-α (Σ) θηλ.

μός καὶ *μό* = μόριον ἀπαγορευτικὸν = μή. (ἐπὶ πληθ.) = μόσνι μόσνι ὁ τε̱ κέκj = μὴ ὦ κακοί. — νdε̱ μὸς ἄρθτε̱ σ' bένετε̱ κε̱jὸ πούνε̱ = ἐὰν

BKSH

μὴ ἔλθῃ δὲν γίνεται τοῦτο· ἢ: πα ἀρδε̱ αὔ σ' bένετε̱ κεjὸ πούνε̱.

μόσ=2) μήπως.— κᾶμ φρίκε̱ μος βρίτετε̱ vdε̱ λjούφτε̱=φοβοῦμαι μήπως σκοτωθῇ 'ς τὸν πόλεμον. — μος ίκνε̱; = μήπως ἔφυγον; — μος ου βράνε̱: = μήπως ἐφονεύθησαν. — μος νουκ' ε bε̱νjε̱νε̱ κε̱τὲ πούνε̱ εδέ τε̱ τιέρε̱; = μήπως δὲν κάμνουσι τοῦτο καὶ ἄλλοι; ἴδ. σος. — μος ō ζō̃τ! = μὴ γένοιτο.— μος ἢ μο = μὴ (ἀπαγόρευσις).— μός με bᾶμ (γ) = μὴ ποιεῖν.— μός με ου bᾶμ = μὴ ποιεῖσθαι. — μός με με̱ bᾶμ (γ) = μός με μ' ου bᾶμ.— μός με τε̱ bᾶμ = μός με τ' ου bᾶμ. — μός με ι bᾶμ = μός με ι ου bᾶμ. — μός με να bᾶμ = μός με να ου bᾶμ.— μός με ου bᾶμ (jύbε) = μός με ου ου bᾶμ (jούbε).— μός με ου bᾶμ (ατύνε) = μός με ου ου bᾶμ (ατύνε).— με μος bᾶμ (bogdan) = μός με bᾶμ ἐνερ. — με μος ου bᾶμ (bogdan) = μός με ου bᾶμ παθ.

μόστρε̱-α πληθ. μόστρατε̱ [mostro-are] = δεῖγμα.

μόσ̃ε̱-α (γ) [μότ-ι] = ἡλικία.— ἴδ. βέρτσε̱-α (τ).

μοσ̃ατᾶρ-ι (γ) πληθ. μοσ̃ατάρετε̱ = ὁμῆλιξ, συνηλικιώτης.

μοσ̃ατάρε-jα πληθ. ε-τε̱ θηλ. καὶ μότσ-ι (Σ) [ἴδ. μότ-ι] ἀρσ. μότσε-jα θηλ. πληθ. μότσετε̱.—jαμ μοτσατάρ με τῦj, με ατέ = εἶμαι συνομῆλιξ μετὰ σοῦ, μετ' αὐτοῦ. — ἀσ̃τε̱ μοσ̃ατάρ με μούε = εἶνε συνομῆλιξ μετ' ἐμοῦ.

μότ-ι πληθ. μότε̱τε̱ = καιρός, χρόνος· ἴδ. κόχ̃ε̱-α 2) ἔτος μοτ ι λjικ = κακοκαιρία. — μοτ ι μίρε̱ = καλοκαιρία· κjε̱ μότι πρὸ καιροῦ. — νjε̱ χ̃έρε̱ μότι = πάλαι τε̱ γjάτε̱ν' ε μότιτ = εἰς τὸν αἰῶνα.— ρρόφτε̱ τε̱ γjάτε̱ν' ε μότιτ· (Τυραν.) = ζήτω εἰς τὸν αἰῶνα.—σᾶ κόχ̃ε̱ κε̄ κε̱τοῦ; μοτμότ = ἕν ἔτος. — κουρ; = πότε; μότιτ = τὸ ερχόμενον ἔτος· πε̱ρ μότ ἢ μότ πε̱ρμότ = πε̱ρ βιέτ ἢ βιέτ πε̱ρ βιέτ = κατ' ἔτος· νγα μότι (τ) = ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος.— με μότ = μὲ τὴν χρονιά· μόρα κε̱τέ σ̃τεπῑ με μότ = με βιέτ = μὲ τὴν χρονιά· νjε̱ χ̃έρε̱ vdε̱ μοτ = νjε̱ χ̃έρε̱ vdε̱ βιέτ = ἅπαξ τοῦ ἔτους· πε̱ρ σ̃ουμε̱ μοτ = πε̱ρ σ̃οῦμε̱ βιέτ = εἰς ἔτη πολλά.

μοτάκ-ου μοτακε̄-jα = ἑνὸς ἔτους κοιν. χρονιάρικος· βίτσ̃ μοτάκ = μοσχαράκι χρονιάρικον.

μότε̱ρε̱-α: πληθ. μότε̱ρατε̱ [συγκρ. Ἑλλην. μήτηρ, Λατ. mater, Ἀγγλ. mother] = ἀδελφή· ίμε μότε̱ρε̱, jοτ μότε̱ρε̱ ε μότε̱ρα· = ἡ ἀδελφή μου-σου-αὐτοῦ.

BKSH

μότι: (bogdan) ἐπιρ. = πάλαι· σ' κᾱ κjένε̱ μότι κε̱σ̈τού· (bogdan) = δὲν ἦτο πάλαι οὕτω.

μοτμοτσ̈ᾱρ-ι ἀρσ. μοτμοτσ̈άρε-jα θηλ. = ἴδ. μοτάκ-ου-ε-jα.

μοτοβίλjε-jα (Βεράτ.) πληθ. ε-τε̱ = ἴδ. κjέρθουλε̱-ι.

μοτρε̱γόρε-jα: πληθ. ε-τε̱ = μανδραγόρας (Περμέτ.).

μότσ-ι (Σ) ἀρσ. μότσε-jα (Σ) θηλ. = ἴδ. μοσ̈αταρ-ι-ρε-jα.

μοτσ̈άλj-ι (Βεράτ.) = μοτσ̈άλjε̱-α (Περμέτ.), λjιγάτε̱-α (γ) πληθ. λjιγάτατε̱, μούσγε̱-α (Περμέτ.) [βλαχικὴ λέξις bάλjε̱-α] (μερικώτερον).— = τόπος βαλτώδης μὲ χόρτα.

(ι) *μότσ̈ιμ-ι* καὶ ι μότσ̈ε̱μ-ι = ἀρχαῖος.

(ε) *μότσ̈ιμε-jα* καὶ ε μότσ̈ε̱με-jα = ἀρχαία.—γjᾱj' ε μότσ̈ιμε = ἀρχαῖον πρᾶγμα· σε̱μούνd' ε μότσ̈ιμε = χρόνιον πάθος, ἀσθένεια.

μοχ̆όj (γ) ρ. οὐδ. = ρ. ἀρνοῦμαι, ἀορ. μοχ̆όβα, μετοχ. μοχ̆ούεμ καὶ (συνηρ.) μοχ̆ούμ.

μου = μάλιστα (bogdan) ὡς: μοὺ θόνε̱ σε σ̈άρρα πατ κjένε̱ dροῦjετ (bogdan) = μάλιστα λέγουσιν ὅτι τὸ πριόνιον ἦτο ἐκ ξύλου. — μοὺ μᾱ ι bούκουρε̱ = μάλιστα ὡραιότερός μου (τ) = ἴδ. μουν (γ) = μόριον δεικτικόν.

μούα (γ) μούε (γ) μοῦ (συνηρ.) = γεν. τῆς ἀντωνυμ. ούνε̱ = ἐγώ.

μούαj-ι (τ) πληθ. μούαjτε̱ = μήν-ός (σπανίως λέγεται μούαj-μόjι) καὶ μούεj-ι (γ) πληθ. μούεjτε̱ (συνηρ.) μοῦj-ι πληθ. μουjτε̱.—πε̱ρμοῦαj καὶ μοῦαj πε̱ρμοῦαj = κατὰ μῆνα· πε̱ρ τσ̈' dό μοῦαj = καθ' ἕκαστον μῆνα· νdε̱ μούαj τε̱ γούσ̈τιτ = τὸν μῆνα Αὔγουστον.

(ι-ε) *μούαjσ̈ιμ* (τ) = ἑνὸς μηνός· djάλj' ι μούαjσ̈μ, φόσ̈νjε ε μούαjσ̈με = βρέφος ἑνὸς μηνός.

μούγε̱τε̱ (τ) ἐπιρ. = ζοφερῶς, γνοφερῶς.

(ι-ε-τε̱) *μούγε̱τε̱* (τ) ἐπιρ. = ζοφερός-ά-όν.—ουνγρίτ κjε̱ μbε̱ τε̱ μούγε̱τε̱ (τ) = ἠγέρθη ἐπὶ ὄρθρου (βαθέος). = (κουρ ζε̱̄ σbάρδε̱ dίτα, πο έσ̈τε̱ εδὲ έρρε̱τε̱ ε νούκε̱ σ̈εχ̆ dότ μίρε̱ νjερίου), εἰς τὸ σκοτάδι πρὶν ξημερώσῃ ἀκόμη.

μούγετε̱ (τ. Καβ.) = τριτοπρόσωπον ρ. = σκοτεινιάζει.—τανὶ ουμούγ (Ἀργυρ.) = τανί ουέρρ, ουνγρύσ.

μούε (γ) = ἴδ. μούα (τ) ἀντων.

μούεj-ι (γ) = ἴδ. μούαj-ι (τ).

BKSH

μουζάτ-ι πληθ. μουζέτετε = ταῦρος· κάου ι πα τρέδουρε· ἴδ. dεμ-ι.

μούζγετε = πληθ. (Καϐ.) = ἴδ. μούνdσε-τε (Βεράτ.) ἀπ μούζγετε = ἀπ μούνdσετε· (Βεράτ.) = μουντζόνω.

μοῦj (Σ) = ἴδ. μοῦνdεμ (γ), μούντ (τ) = δύναμαι. — ἀόρ. μούjτα, μτχ. μούjτουνε.

μούκ-γου : ? ? ?

μουλᾶρ-ι πληθ. μουλᾶρε-τε = θημωνιά· κοιν. θεμωνιά

μούλεζε-α : πληθ. μούλεζατε : κοιν. ἡ μοῦλα.

μούλζε-τε : (Ἐλϐασ.) ἴδ. μούνdσετε (Βεράτ.).

μουλένjε-α (γ) πληθ. μουλένjατε = κίχλη, κοιν· τσίχλα· μελένjε-α (τ), μελίνjε-α (Περμέτ.), κjόφκε-α (Περμέτ.) πληθ. κjόφκατε = κόσσυφος· μουλένj' ε bάρδε (γ) = κίχλα· μουλένj ε ζέζε = κόσσυφος, κοιν. κότσυφας.

μουλῖ-νι (γ) μουλῖ-ρι (τ) πληθ. μουλίνjτε [ἑλλην. μύλη, Λατ. mola [molaris] = μύλος. — μουλῖ dρίθι (γ) = μύλος. — μουλῖ-βόjι (γ) = ἴδ. μένγερε-α (Βεράτ.) = ἐλαιοτριϐεῖον.

μουλῖσ-ι (γ) = μυλωνᾶς.

μουλjίτε-α (Καϐ.) = ἴδ. μολjίτε-α (Καϐ.). καὶ μουλjίτσε-α (Βεράτ.) πληθ. μουλjίτσατε = ἴδ. μολjίτσε-α.

μουλjκόj καὶ *μελjκόj* (γ) ρ. = ἐπαρκῶ, καταφθάνω τι· κάκjε τε λjῦνε σ'ε μουλjκόν κετε γjέλε=τόσον βούτυρον δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τοῦτο τὸ φαγητόν.

μούν (γ. τ.) μού (τ) = μόριον δεικτικόν, σημαῖνον τὸ καθαυτὸ μέρος ἢ πρᾶγμα, τὴν πραγματικὴν θέσιν.—Βάjτα μουν νdε ὅτεπῖ τ' ατῖ = ὑπῆγον ἴσια, ἴσια εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν αὐτοῦ.— κουρ ε βράνε ουνdόθὅε μουν ατύ = ὅτε τὸν ἐφόνευσαν παρευρέθην ἴσια ἴσια αὐτοῦ.—έρδα μου νdε στεπῖ (γ) = ἀρθὅε μου νdε στεπῖ (τ) = μουν κε γάρδι (γ) = μού τε γάρδι (τ) μου-κού ; (τ) = ἕως ποῦ ; μου ατjέ = ἕως ἐκεῖ· δαπά κοινῶς.

μουνγᾶρ-ι (Σ) πληθ. μουνγᾶρε-τε = μοναχὸς (καλόγηρος)· καὶ κελόγjεν-ι (γ) κελόγjερ-ι (τ).—τὸ θηλ.

μουνγέσε-α (Σ) πληθ. μουνγέσατε = μοναχὴ (καλογρηά) καὶ κελογjενέσε-α (γ) κελογjερέσε-α (τ) πληθ.—α-τε.

μουνγόj (Βεράτ.) [μούγετε] ρ. ἀμετάϐ. = νγρίχεμ χέρετε (γ)· καὶ μενγόj (τ) = νγρίχεμ με νάτε.

μούνd (γ. budi)—ρ. ἐν. = νικῶ τινα.—μούντ (τ), μουj (Σ)· ε μούνdα ἀνε̱μίκουνε̱ (γ) = ε μούνdα αρε̱μίκουνε̱ (τ) = ἐνίκησα τὸν ἐχθρόν· ἀόρ. μούνdα μετοχ. μούνdε̱ καὶ μούνdουνε̱ (γ), μούνdουρε̱ (τ).—ἀόρ. μοῦjτα (Σ) μετοχ. μούjτουνε̱.—μοῦνdεμ (γ. τ.) παθ. ουμούνdα = ἐνικήθην.

μούνdε̱-α (budi-bogban) καὶ μούνdε̱jε-jα πληθ. μούνdε̱jετε̱ = κόπος, μόχθος.

μούνdεμ (γ) ρ. = δύναμαι εἰμπορῶ κοιν. μουντ (τ) μουj (Σ) μούνdεμ με bᾶμ κε̱τε̱ (γ) = μούντ τε̱ bε̱νj κε̱τε̱ (τ) = μουj με bᾶ κε̱τέ (Σ) = δύναμαι νὰ κάμω τοῦτο.—ἀντιθ. σ' μούνdεμ, σ' μουντ σ' μούj.

μουνdίμ-ι πληθ. μουνdίμετε̱ = κοινῶς παιδεμός.

μουνdόj ρ. ἐνερ. = τιμωρῶ, παιδεύω.—μουνdόνεμ-όχ̱εμ = τιμωροῦμαι, παιδεύομαι· 2) προσπαθῶ ἴδ, πε̱ρπίκjεμ = προσπαθῶ.

μούνε̱ (ἡ Μέση Ἀλβανία) (budi) δυνητικὴ ἔγκλισις = μουντ-τε̱.—Δυνητ. ἐνεστώς,—μουνε̱ κε̱ρκόj, μούνε̱ κε̱ρκόjö, μουνε̱ κε̱ρκόjε̱· μουνε̱ κε̱ρκόjμε̱, μούνε̱ κε̱ρκόνι, μούντ κε̱ρκόjε̱νε̱ = μουντ τε̱ κε̱ρκόνj (τοσκ.) μουντ τε̱ κε̱ρκόνjö, μουντ τε̱ κε̱ρκόνjε̱· μουντ τε̱ κε̱ρκόjμε̱, μούντ τε̱ κε̱ρκόνι, μουντ τε̱ κε̱ρκόjε̱νε̱ = δύναμαι ζητεῖν, δύνασαι ζητεῖν, δύναται ζητεῖν. κ.τ.λ. μούνε̱ θόμι (budi) = δυνάμεθα εἰπεῖν = μουντ τε̱ θόμι (τ) μουνε̱ κε̱ρκόχ̱εμ = μουντ τε̱ κε̱ρκόνεμ = δυνατὸν νὰ ζητηθῶ.

μούνdε̱νj (budi) = μουντ, δύναμαι, ἐμπορῶ.

μούνdσε̱-α ? ? ? ⟨μούντσαις⟩.

μούνdσε̱τε̱ πληθ. (Βεγάτ.) κοινῶς μούντζωμα· καὶ μούλζε̱τε̱ (Ἐλβασ.) ἀπ μουνdσε̱τε̱ = μουντζόνω τινά· μούζγε̱τε̱ (Καβ.) = ἀπ μούλζε̱τε̱ καὶ ἀπ μούζγε̱τε̱ = μουντζόνω.

μοῦρ-ι : πληθ. μούρετε̱ [Λατ. murus] = τοῖχος, τεῖχος.

μούνdε̱ρε̱-α (Σ) πληθ. μούνdε̱ρατε̱ = πᾶν ὅ,τι ἀπομνήσκει ὑποκάτω τοῦ ἐλαίου, μέλιτος, βουτύρου καὶ τῶν τοιούτων· κοιν. τὸ καταπάτι, τὰ ἀπομεινάδια κ.τ.λ.

μούργε̱-α (γ) (πληθ. ἄχρηστος) ι θόν' ατῑ λούμιτ βόjιτ κjε̱ μbετ νdε̱ φούντ τε̱ κjύπιτ.—ἴδ. ζούτσε̱-α.

μούρκ-γου ἀρσ. κοιν. = μοῦργος πληθ. μούρκjτε̱· θηλ. μούργε̱-α (γ) πληθ. μούργατε̱.—μούργου ι ζῑ! μούργ' ε ζέζε̱!

μουργjίν-ι ἀρσ.—μουργjίνε-jα θηλ. ἴδ. μουρράö-ι μουρράöε-jα.

BKSH

μουρίστε̱-α (Βεράτ.) πληθ. μουρίστατε̱ = ἴδ. γε̱ρμάδε̱-α.
μουρμουρόνj-όj [Ἑλλην. μορμύρω, μορμυρίζω] ρ. οὐδ. γογγύζω, ψιθυρίζω.
μουρμουρίμε̱-ι πληθ. μουρμουρίμετε̱ = γογγυσμός.
μουρτάjε̱-α πληθ. μουρτάjατε̱ = κοιν. ἡ πανοῦκλα.
μουρρᾶ-νι (γ) μουρρε̱̃-ρι (τ) = βόρειος ἄνεμος (πληθ. ἄχρηστος).
μουρράσ̈-ι πληθ. μουρράσ̈ε̱τε̱ (ἐπὶ ζώων) = μελανωπός. τὸ θηλ.
μουρράσ̈ε-jα πληθ. μουρράσ̈ετε̱· κοιν. μαυροδερός-ή. καὶ μουργjίν-ι (Βεράτ.), μουργjίνε-jα, μούρρο-ουα καὶ μούρο-jα (Ἀργυρ. τ).
(ι) *μούρρε̱μ-ι* (Βεράτ.) ἀρσ. πληθ. τε̱ μούρρε̱μιτε̱ ε-μούρρε̱με-jα (Βεράτ.) θηλ. πληθ. τε μούρρε̱μετε̱. — κjὲν μούρρο ἢ κjὲν μουρράσ̈ = σκύλος μαυροδερός.
μουρρέλjε̱-α πληθ. μουρρέλjατε̱ καὶ μουρρjέλjε̱-α. — νjε̱ φάρε̱ μίζε κjε̱ νγετ κούαjτε̱ ε γομάρε̱τε̱.
(ι-ε) *μούρρε̱μ-ι-ε-jα* (Βεράτ.) = ἴδ. μουρράσ̈-ι-ε-jα.
μουρρε̱τένj (Περμέτ.) [ἴδ. μούρρο-ουα] ρ. ἐνερ. = κάμνω μελανωπόν, σκοτεινιάζω. — καὶ μουρρετόνj. — ου μουρρετύε κόχ̃α ἢ ου μουρρε̱τούα κόχ̃α = ἐσκοτείνιασεν ὁ καιρός.
μουρρετόνεμ, μουρρε̱τένεμ (Περμέτ.) = γίνομαι μελανωπός, σκοτεινιάζω.
μουρρίσ-ζι = τρίβολος πληθ. μουρρίζατε̱ καὶ μούρρο-ουα (Ἀργυρ.) καὶ μούρο-jα (γ. τ) ἴδ. μουρράσ̈-ι.
μουσάνdρε̱-α πληθ. μουσάνdρατε̱ = ἑρμάριον ὅπου θέτουσι τὰ στρώματα καὶ παπλώματα. [Βουλγαρ. μουσάνdρε = (Τουρκ.) dυσ̈εκλέκ· ἀλλὰ δὲν εἶνε Βουλγ. λέξις] μουσάνdρ' ε dυσ̈έκε̱βετ (Σ).
μούσγε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. μοτσ̈άλj-ι = λειβάδειον.
μουσ̈τάκjετε̱ (Σ) πληθ. (μουσ̈τάκjε-jα ἑνικ ἄχρηστος) καὶ μουσ̈τέκjετε̱ (ἑνικ. μουσ̈τέκjε-jα ἄχρηστος) [Ἑλλην. μύσταξ] κοινῶς τὰ μουστάκια.
μουσ̈έρε-jα (Τυραν.) πληθ. μουσ̈έρετε̱. — μούσ̈ερε dιᾶθι (Τυραν.) = νjε̱ στόπε̱ dιᾶθι.
μουσίτσε̱-α: πληθ. α-τε̱ = μικρὰ ἔντομα εὑρισκόμενα εἰς τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλιῶν καὶ εἰς τὸ κρασί.
μούσ̈κ-ου (ἀρσ.) μουλάριον. πληθ. μούσ̈κατε̱.
μούσ̈κε̱-α (θηλ.) μουλάριον πληθ. μούσ̈κατε̱.

BKSH

μουσ̆κάjε̱-α (Σ) πληθ. μουσ̆κάjατε̱ [Λατ. musca] = μουσ̆κόνjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μουσ̆κόνjατε̱ = κώνωψ-πος. κοινῶς κουνοῦπι.—ἴδ. χ̆άρρε̱jε-jα.

μουσ̆κε̱νῑ-α (γ. Σ) πληθ. μουσ̆κε̱νῑτε̱, μουσ̆κουνῑ-α, πληθ. μουσ̆κουνῑτε̱, μουσ̆κε̱ρῑ-α (τ) πληθ. μουσ̆κε̱ρίτε̱ = με̱λjτσ̆ῑ-α πληθ. με̱λjτσῑτε̱. — μουσ̆κενῑ ε bάρδε̱ = μουσ̆κερῑ ε bάρδε̱ = ὁ πνεύμων, κοιν. τὸ πλεμόνι. — μουσ̆κενῑ ε ζέζε̱ = μουσ̆κερῑ ε ζέζε̱ = τὸ ἧπαρ κοιν. συκῶτι.

μουσ̆κόρε-jα πληθ. μουσ̆κόρετε̱ = μουσ̆κούρ-όρι (Ἐλβασ.) = κοτόρρε πα πιέλε̱ = κοτόρρ' ι βόγε̱λjε̱ = βουβαλάκι.

μουσκόνjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μουσ̆κόνjατε̱ = ἴδ. μουσ̆κάjε̱-α (Σ).

μουσ̆κjέρρε̱-α θηλ. (καὶ ἀρσ. dέμ-ι) πληθ. μουσ̆κjέρρατε̱ [γραικ. μοσχάριον], καὶ μουσ̆τjέρρε̱-α πληθ. μουσ̆τjέρρατε̱ = δάμαλις, (ἀγελὰς ἥτις δὲν ἐγέννησεν ἀκόμη 1 ½ ἔτους· ἴδ. dέμ-ι.

μούσ̆μουλε̱-α πληθ. α-τε̱ = Ἑλλην. μέσπιλα κοιν. μούσμουλα (ἡ αὐτὴ λέξις καὶ Τουρκιστὶ) καὶ μούζουλε̱-α (Σ), μόλε̱-μούτσ̆ε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱.

μούσ̆τ-ι: (πληθ. ἄχρηστος) [Λατ. mustum] = γλεῦκος· κοιν. μοῦστος.

μουσ̆τjέρρε̱-α πληθ. α-τε̱ ἴδ. μουσ̆κjέρρε̱-α = δάμαλις.

μούτ-ι: γεν. μούτιτ, αἰτ. μούτινε̱ καὶ μούτνε̱ καὶ μούνε̱, πληθ. μούτνατε̱ (γ), μούτρατε̱ (τ) = τὸ σκατὸν (τοῦ ἀνθρώπου).

μουτῑ-νι (γ) πληθ. μουτίνj-τε̱ = νjε̱ φάρε̱ τίνε τε̱ νγούσ̆τε̱ ε τε̱ γjάτε̱ κjε̱ ρράχ̆ενε̱ κjουμεσ̆τινε̱ ε εbενjενε̱ γjαλjπε̱.

μουχ̆αβῑτεμ (Ἐλβασ.) = ἴδ. ᾱχ̆εμ.

μπάρι (budi) ἐπίρ. = ἴδ. πάρι (budi-bogdan) ἐπίρ. = πρότερον.

μπάστε̱ρε̱ (budi) = ἴδ. πάστε̱ρε̱· ἐπίρ.

(ι-ε-τε̱) *μπάστε̱ρε̱* (budi) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πάστε̱ρε̱.

μπαστε̱ρόνj-όνε̱μ = ἴδ. παστε̱ρόνj-όνεμ.

μπεκάτ-ι (Σ. γ.) πληθ. μπεκάτε̱τε̱ = ἴδ. πε̱κάτ-ι καὶ

μεκάτ-ι (Σ. γ. bogdan) πληθ. μεκάτε̱τε̱ ἴδ. φαλj-ι, φαj-ι ὡς bᾱj μεκάτ = ἁμαρτάνω. — κᾱ χ̆ῡj νdε̱ μεκάτ.

μπε̱κάτε̱σ-ι (Σ) πληθ. μπεκάτε̱σιτε̱ = ἁμαρτωλός, καὶ μπε̱κατνούερόρι, μπε̱κατνοῦρ-όρι (συνηρ.) ἀρσ. πληθ. όρετε̱.

μπεκατνόρε-jα θηλ. = ἁμαρτωλή· πληθ. μπεκατνόρετε̱, ἴδ. πεκατνούερόρι, πεκατνόρε-jα (Σ), φαλjτούαρ-όρι (Τσ̆αμ.), φαjτούαρ-όρι (τ),

BKSH

φαjτνούερ-όρι (γ) φαjτουρ-όρι (συνηρ.) φαλjτόρεjα (Τσ̈αμ.), φαj-τόρε-jα (τ.γ.).

μπιέκ : (budi) ἴδ. πιέκ = ἑνόνω, σμίγω.

μπῑκjεμ (budi) = ἴδ. πῑκεμ.

μπλjάκ-εμ = ἴδ. πλjάκ-εμ.

μπλjάτε̱-α, μbλjάτε̱-α, μλjάτε̱-α (bogdan) [πλάττω] [λjατόj (bogdan)] = προσφορὰ (ἄρτος διὰ τὴν θείαν λειτουργίαν) ἴδ. μέσ̈ε̱-α.

μπλjατούαρ-όρι (τ) καὶ μπλjατοῦερ-όρι (γ) μπλjατοῦρ-όρι [πλάττω] = σφραγὶς ξυλίνη μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίζουσι τὰς προσφοράς· καὶ μbλjατοῦρ-όρι, μbλjάτε̱σ-ι (Καβ. Βεράτ.) πληθ μbλjάτε̱σιτε̱ λjατοῦερ-όρι (γ. λjατόj) καὶ συνηρ. λjατοῦρ-όρι (γ).

μπόσε (budi) ? ? ? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 12, 26, 106).

μπράπε̱ (budi) = ἴδ. πράπε̱ ἐπιρ. (ι-ε)μπραπτουνε̱ (budi) ἴδ. (ι-ε) πράπσ̈τουνε̱ (budi).

μπρέχ̌ (budi) ἴδ. πρεχ̌ ρ. μπρίχ̌εμ = ἴδ. πρίχ̌εμ.

μπσέ (budi) = πσέ, πε̱ρσέ = διατί.

μπσίμ-ι = ἴδ. πσίμ-ι με̱σίμ-ι.

μπσόj (budi) ρ. = διδάσκω τινά.

μπσόνj = ἴδ. πσόνj, με̱σόνj-όj.

μπσόνεμ = ἴδ. πσόνεμ, με̱σόχ̌εμ.

μπσέσε̱-α (τ) ἴδ. πσ̈έσε̱-α (τ) καὶ με̱σέσε̱-α (γ).

μπσ̈εφ (bndi) = ἴδ. φσ̈εχ̌ (τ), μπσ̈εχ = πσ̈εχ· (ρῆμα) = με̱σ̈εχ̌ (Σ) = με̱τσ̈εφ (γ) = τσ̈έφ (γ).

μπσ̈εχ̌ε̱σίρε̱-α (τ) = ἴδ. πσ̈εχ̌ε̱σίρε̱-α (τ), μεσ̈εχ̌ε̱σίνε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱· με̱τσ̈εφε̱σίνε̱-α (γ).—(ι-ε) μπσ̈έχ̌ε̱τε̱ (τ) = πσ̈εχ̌ε̱τε̱ (τ) = με̱σ̈εχ̌ε̱τε̱ (Σ) = με̱τσ̈έφε̱τε̱ (γ).

μπσ̈έχ̌ουρα (τ) = ἴδ. πσ̈έχ̌ουρα (τ).

μπσ̈έχ̌ουραζι = μπσ̈έχ̌ουραζι, = με̱σ̈έχ̌ε̱τε̱ (Σ) (Σ) με̱τσ̈έφε̱τε̱ (γ).

μπσ̈ερε̱τίνj (Βεράτ-Περμέτ) ἰδ. πσ̈ερε̱τίνj (Βεράτ-Περμέτ.) = ἀναστενάζω.

μπσίj (τ)-ῑχ̌εμ, με̱σ̈ιj ῑχ̌εμ (τ).

μπσ̈ικ-εμ, με̱σ̈ικ-εμ (γ) ἴδ. πσ̈ίκ-εμ ρ. ἐνερ. = κάμνω τι νὰ ἐκβάλῃ φούσκαις κτυπῶν μὲ τὸ ραβδί· = φουσκαλίζω τι.

μπσ̈ίκε̱-α (τ), με̱σ̈ίκε̱-α (γ) = ἴδ. πσ̈ίκε̱-α (τ), με̱σ̈ίκε̱-α (γ) = ἴδ. πσ̈ίκε̱-α, μεσ̈ίκε̱-α.

BASH

μπσίκεζε-α (τ)=ἴδ. πσίκεζε-α (τ), μεσίκεζε-α (γ) μπσίκεζα μενdάφσι (τ)=πσίκεζα μενdάφσι (τ)=μεσίκεζα μενdαφσι (γ)=βομβάκιον κουκούλιον (τοῦ μεταξοσκώληκος).

μπσῖφεμ (budi)=ἴδ. πσίφεμ, μπσίχεμ=ἴδ. πσίχεμ· μετσίφεμ (γ), τσίφεμ (γ).

μπσόνϳ (τ. Περμέτ.), μεσόνϳ (bogdan γ.) = ἴδ. πσόνϳ-όϳ [pesare] ρ. ἐνερ. βαρύνω τινά, ἐπιφέρω βάρος τινί.—τερεζῖα μπσου μbε τε dιάθετε=ἡ ζυγαριὰ βαρύνει πρὸς τὰ δεξιά· αϳό φιάλϳε ι μπσόϊ= αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ ἦλθε βαρύς· μεσό-ϳι μίρε=ρράσϳου μίρε· μος ι μεσό γϳιθ' ακϳι φόρτ, σε πο πελϳτσέτ με-τε-ι μεσόχετε (γ)=με-σε-τὸν βαρυφαίνεται· =με-σε-τὸν κακοφαίνεται. — ι ουμεσούε (γ) = τοῦ βαρυφάνηκε=σοῦ κακοφάνηκε.

μπστέσ-έτ-έτ (budi)=πστέσ-έτ-έτ=στηρίζω.

μπστέτεμ=πστέτεμ, μεστέσ-έτ-έτ (γ) μεστέτεμ (γ).

μπστίελ ἴδ. πστίελ ρ. ἐνερ.=τυλίσσω, κοινῶς τυλίγω.—μπστῖλ (συνῃρ.) μεστῖελ (γ) μεστῖλ (γ. συνῃρ.)

μπστῖλεμ=ἴδ. πστῖλεμ παθ. μεστῖλεμ (γ).

μπστῦϳ-ύχεμ (τ)=ἴδ. πστυϳ-ύχεμ (τ), μεστῦϳ-ῦχεμ (γ. Σ.)=πτύω-ομαι.

μπστύμ-ύμεμ=ἴδ. πστύμ-εμ, μεστύμ-εμ (γ).

μπστύμε-α (τ) μεστύμε-α (γ)=ἴδ. πστύμε-α (τ. Καβ Σκοd.)

μράσ-ζι (γ)=ὑπερβολικὸν κρῦος, ξηρὸν κρῦος· μρέζε-α (τετράγλωσσον) =δίκτυον ἴδ. ρριέτε-α.

μριμάγε-α (bogdan)=ἴδ. μιρμάνγε-α.

μσέ (budi)=ἴδ. μπσέ (budi).

μσόνϳ (budi)=ἴδ. μπσόνϳ=διδάσκω.

μσῦϳ ἢ μσῦνϳ (bogdan) ρ. ἐν.=ἐποφθαλμιῶ=ι βε σῦνε μσῦνι ατᾶ (bogdan)=adocchio quello, ι βοῦνι σῦνε ατῖ.

μτερόχεμ (γ. Μάλϳεσία), μνdερόχεμ (Σ)=ἴδ. τμερόχεμ=ἐξίσταμαι.

μυκ-ον [Λατ. mucus] (πληθ. λείπει)=εὐρώς, μοῦχλα, εὐρωτίασις.

μύκεμ=εὐρωτιῶ, κοινῶς μουχλιάζω. — (ι-ε-τε) μύκετε=εὐρώεις-εσσαεν. κοιν μουχλιασμένος μύκετε : ἐπιρ.

μύκε-α (Βεράτ.)=ἴδ. κϳύρε-ά (γ), μύκλϳε-α (Περμέτ.) καὶ μύκϳεϳε-ϳα (Περμέτ.).

μυλϳμέσε-α (Τυραν·)=τὸ ἀπαιτούμενον λάδι ἢ βούτυρον διὰ φαγητόν·

BKSH

γjέλε̨ με μυλjμέσε̨ = φαγητὸν λαδερὸν ἢ μὲ βούτυρον· γjέλε̨ πα μυλj-μέσε̨ = φαγητὸν ἄνευ βουτύρου ἢ ἐλαίου.

μυλjμόj (Τυρκν.) ρ. ἐνερ. = ι ὅτίε γjέλε̨σε̨ τε̨ λjῦνε̨, α βόj.

μυdσύρ̨ε̨-α ??? μυνdσύρε̨-α ??? ⟨μουντζούρα⟩.

μτσόj ??? ἴδ. ουρρέj ⟨ἀηδιάζω⟩.

N

νά (τ) ἴδ. νγά.

νά: ἀντων. α΄. προσώπου = ἡμεῖς (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου).

νά: μόριον = λαβὲ (κυρίως ὅμως ἐννοεῖται ἰδού). — να πεσ κjίντ γρόσ̈ = λάβε 500 γρόσια (= ἰδοὺ 500 γρόσια).

νά (τ) = νάβοκα (τ), νάβουκα (Ἀργυρ.) = ἴδ. νjε̨̄, νjοῦ (γ).

ναβλῑ-α = κοιν. τὸ λαμνί. πληθ. ναβλῖτε̨· ἴδ. γυπ' ι πιστόλjε̨σε̨ (Σ).

νάdιε-νάdια (Σ) = ἴδ. νάτιε, νάτια (Σ).

νακάρ̨-ι (τ) = (ζῆλος) κυρίως φθόνος· djᾰλι σ' κᾰ νακάρ vdε̨ τε̨ μίρ̨ε̨τ.

νάλjτ (γ) λjάρ̨τ (τ) ἐπιρ. = ὑψηλά. [Λατ. altus].

(ι-ε-τε̨) *νάλjτε̨-ι-α-τε̨* (γ), λjάρ̨τε̨-ι-α-τε̨ (τ) = ὑψηλὸς-ὴ-όν. — τε̨ νάλjτε̨τε̨ (γ), τε̨ λjάρτε̨τε̨ (τ) οὐδ. = τὸ ὕψος. — τε̨ νάλjτε̨τ ε κjίελιτ, τε̨ λjάρ-τε̨τ ε κjέλιτ = τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ.

ναλjτε̨σίνε̨-α (γ), λjαρτε̨σίρ̨ε̨-α (τ) πληθ. α-τε̨ = ὕψος.

ναλjτόj (γ), ναλjτόνj (budi) λjαρ̨τόνj (τ) καὶ ναλjτσόj (budi) = ὑψόνω. bᾰνj τε̨ νάλjτε̨, νγρε̨̄ νάλjτ.

ναλjτόχ̆εμ (γ) καὶ ναλτόνεμ (budi), ναλτσόνεμ (budi) λjαρτόνεμ (τ) = ὑψόνομαι.

ναλjτίμ-ι, λjαρτίμ-ι πληθ. ναλjτίμετε̨, λjαρτίμε̨τε̨ = ὕψωσις.

νᾰμ (γ), νεμ (γ. bogdan) νε̨μ (τ) = καταρῶμαι τινά, ἀντιθ. ουρόνj. ἀόρ. νέμα-ε-ι (γ) νε̨μα-ε-ι (τ) μτχ. νέμε̨ καὶ νέμουνε̨ (γ) νέμε̨ καὶ νέμουρε̨ (τ).

νᾰμε̨-α (γ. bogdan), νέμε̨-α πληθ. νέμε̨τε̨ = ἡ ἀρά, ἡ κατάρα. [Νέμεσις, θέα τῆς ἐκδικήσεως] ἀντιθ. ουρίμ-ι, ουράτε̨-α.

νάμε̨ζε̨-α: ὑποκορ. — ι-δᾰ νᾰμε̨ζετε̨ = τὸν ἐμούντζωσε (κοιν.) ἴδ. μούν-dσε̨-τε̨. — τε̨ μάρ̨τε̨ νᾰμα (γ) = νὰ σὲ πάρῃ ἡ κατάρα! = τε̨ μάρτε̨

BKSH

νέμα (τ). — τε̱ ζᾶντε̱ νᾶμα (γ), τε̱ ζέντε̱ νέμα (τ) = νὰ σὲ πιάση ἡ κατάρα.

ναμε̱νά (τ) ἐπίρ. = τοιουτοτρόπως, οὕτω πως.

νανάτσ̈-ι (Βεράτ.) = ἰσχυρογνώμων, κακοανατεθραμμένος.

νᾶνde̱ (γ) = νέντε̱ (τ) = ἐννέα.

νᾶνde̱-α, (γ), νέντε̱-α (τ) = τὸ ἐννέα.

νᾶνde-διέτε̱ (γ), νᾶνde̱ δῖτε̱ (γ. συνηρ.) νέντε̱ διέτε̱ (τ) = ἐνενήκοντα.

νᾶνde̱-διέτε̱σ-ι (γ) νᾶνde̱-δῖτε̱σ-ι (συνηρ.), νέντε̱-διέτε̱σ-ι (τ) = ἐνενηντάριον.

νᾶνde-μbe̱-διέτε̱ (γ) νᾶνde̱ μbe̱ δῖτε̱ (συνηρ.) = νέντε̱ μbe̱ διέτε̱ (τ) = δέκα ἐννέα.

νᾶνde̱σ-ι (γ) = νέντε̱σ-ι (τ) = τὸ ἐννεάριον.

νᾶνde̱σ̈ (γ) = νέντε̱σ̈ (τ) ἐπιρ. = ἐννεαχῶς.

(ι-ε) *νᾶντε̱-ι-α* (γ) = νέντε̱-ι-α (τ) = ἀριθμ. τακτ. = ἔνατος-η.

νάνι (Ὕδρα-Σπέτσαι) ἐπίρ. = ἴδ. ταχί, τασ̈ί.

νάπ: (γ) = ἴδ. ρ. άπ.

νάπε̱-α πληθ. νάπατε̱, bουρουλούκ-ου (Βεράτ.), dεγε̱ρμῖ-α (Σ) πληθ. dεγε̱ρμίτε̱ = καλύπτρα, κοιν. φακιόλι, 2) τὸ τουλουπάνι.

ναπράν-ι ἀρσ. βάναυσος; ἰδιώτης. ι πα κουπε̱τούεσ̈ιμ. πληθ. ναπράνε̱τε̱ ἀρσ. ναπράνετε̱ θηλ.

νάτε̱-α πληθ. νέτ [Ἑλλην. νὺξ-κτός, Λατ. nox-ctis] κοιν. ἡ νύκτα. — νάτε̱ν' ε μίρε̱ = καλὴ νύκτα. — ἀπόκρισις: τε̱ μίρε̱ βάφσ̈ ἢ τε̱ μίρε̱ ε bέφσ̈. — νjῖ νάτε̱ (Σ) καὶ νjῖ νάτιε (Σ) = μίαν νύκτα, νύκτα τινά. — νγα νάτε̱ (τ) = πε̱ρ νάτε̱ (γ) = καθ' ἑκάστην νύκτα. — νάτε̱νε̱ ἐπίρ. = τὴν νύκτα. — ἀντιθ. dίτε̱νε̱ = τὴν ἡμέραν.

νάτιε-νάτια καὶ νάdιε-νάdια (Σ) νάτε̱-α (τ) = μενγjέσ-ι νάτια μίρε̱ ἢ νάdια μίρε̱ (Σ) = μίρε̱ με̱νγjέσ. — νde̱ νάτjετ (bogdan) = νde̱ με̱νγjέσ (τ) = τὸ πρωΐ. ἀντιθ. μbραμεjε (bogdan) = τὸ βράδυ. — ου νγρίτα κjε̱ με νάτε̱ = ου νγρίτα χ̈έρετ. — νjε̱ νάτε̱ζε̱ (τ) ἐπιρ. = προψές = νάτε̱νε̱ κjε̱ σ̈κόϊ καὶ νjε νάτε̱ζαj (τ). — νjῖ νάτε̱ (γ) νjι νάτε̱ζε̱ (γ) ἐπιρ. = νύκτα τινά, τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἢ πρό τινων νυκτῶν. — νjῖ νάτε̱ [= νjινάτε̱ νάτε] = ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, νjῖ νάτε̱ πρέj νέτσ̈ (γ).

νβίερ (budi) = ἴδ. βίερ ρ. — νbίρεμ (budi) = ἴδ. ρ. βίρεμ.

BKSH

νγά (τ), νγαχ̌ά (τ) νά (τ) = ἴδ. κά, κάχ̌, καχ̌ά.

νγαδε̱νjένj-έν-έν (budi) μτχ. νγαδε̱νύεμ (budi). καὶ νγαδε̱νύεj (bogdan) — νγαδε̱νjύεν-εν. μτχ. νγαδε̱νύεμ = κυριεύω τινά, κατακτῶ, [Τουρ̣κ. ζαπτόj] dominare.

νγαδε̱νέχ̌εμ παθ. τοῦ προηγ.

νγαδε̱νjύεσ-ι (bogdan) πληθ. νγαδε̱νjύεσιτε̱ = κατακτητής.

νγαζε̱λίμ ι ἢ νγαζουλίμ-ι πληθ. με-τε̱ ἴδ. γαζε̱μέντ-di (Σ) γε̱ζίμ-ι, γαζε̱λίμ-ι (γ) = χαρά, ἀγαλλίασις.

νγαζε̱λόνj, νγαζουλόj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνεργ. = γε̱ζόj, γε̱ζόνj = ἀγάλλω τινά. ἴδ. γαζε̱λόj (γ)

νγαζε̱λόχ̌εμ (Ἐλβασ.) ἢ νγαζουλόχ̌εμ = ἀγάλλομαι ἴδ. γαζε̱λόχ̌εμ (γ), γε̱ζόχ̌εμ, γε̱ζόνεμ (τ).

νγάθεμ: ρ. οὐδ. = πιάνομαι (ἀπὸ τὸ ψῦχος), γίνομαι ὀκνός, δὲν δύναμαι νὰ ἐργασθῶ. ἀντιθ. σ̈κάθεμ.

(ι-ε-τε̱) *νγάθε̱τε̱:* ἐπίθ. = πιασμένος (ἀπὸ τὸ ψῦχος) ὀκνός, μὴ δυνάμενος νὰ ἐργασθῇ.

νγάθε̱τε ἐπίρ. ἀντιθ. σ̈κάθε̱τε̱ = ὀκνῶς ἐπίρ̣.

νγαλκόχ̌εμ: βατεύομαι (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ἵππων) πέλjατε̱ νγαλκόχ̌ενε̱ = αἱ φοράδες βατεύονται.

νγαλμόj (γ) νγαλμόχ̌εμ (γ) παθ. ἀντίθ. σ̈καλμόj-σ̈καλμόχ̌εμ = πειράζω.

νγαλόνj (Βεράτ.) [ν-γόλjε̱-α = στόμα] ρ. οὐδ. = γεύομαι, θέτω τι εἰς τὸ στόμα.— ἴδ. νγjε̱ρόνεμ (τ) νγjε̱νόνj (γεγ).

νγαλjε̱μόj (γ) = πειράζω, ἐρεθίζω, προκαλῶν· μος με̱ νγαλε̱μό = μὴ μὲ προκαλῇς.

νγάλjεμ (γ) νγαλόχ̌εμ (γ) νγαλόσεμ (γ) = ρ. οὐδ. σ' μούντ τε̱ έτσε̱νj, με̱ jάνε̱ ζένε̱ κέμbε̱τε̱ ἀντίθ. σ̈κάλjεμ. δῖτε̱ ουνγαλjόσνε̱ = κουρ τσ̈αλjόjε̱νε̱ δῖτε̱ πρέj κᾱμbε̱σ̈ ου δᾱμbινε̱ κᾱμbε̱τε̱ πρὲj λjαγε̱σίνε̱σε̱.

(ι-ε-τε̱) *νγάλjε̱τε̱* = βραδυκίνητος, αὔ κjε̱ σ' έτσε̱ν dότ, κjε̱ ι jάνε̱ ζένε̱ κέμbε̱τε̱.

νγάλε̱τε̱ ἐπιρ. ἀντίθ. (ι-ε-τε̱) σ̈κάλjε̱τε̱.

νγαλjακάκj-ι, νγαλjακακjε-jα θηλ. (γ) = βραδυκίνητος· καὶ νγαλακj-ι ἀρσ. (Τυραν.) νγαλάκjε-jα θηλ., νγάλjακακjε̱τε̱ ἀρσ. νγαλjακάκjετε̱ θηλ.

νγαλjιρ̣όχ̌εμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = ἴδ. νγατε̱ρόχ̌εμ νάλjτ vdε̱ dροῦτ· νγα-

λjαρόχεμ νε̣πε̣ρ dέγατ τε̣ φίκουτ = μbῑ νjε̣ dέγε̣ βε̣ τιέτρε̣νε̣ κέμdε̣, επε̣ρ νjε̣ τιέτε̣ρε dέγε̣ μbᾰχεμ με dόρε̣, ε με τιέτε̣ρε̣ dόρε̣ ρρόκ νjε̣ τιέτε̣ρε̣ dέγε̣.

νγαρκάτσ̈ε-jα πληθ. νγαρκάτσ̈ετε̣ καὶ φουρκάτσ̈ε-jα πληθ. ε-τε̣ ι θόνε̣ ασᾰj dρούσε̣ κjε̣ νγαρκόjε̣νε̣ bάρρε̣τε̣ (Βεράτ.) [φούρκ-ου].

νγαρκόνj-οj = φορτόνω· ἀντιθ. σ̈καρκόj.

νγαρκόνεμ-όχεμ παθ. ἀντιθ. σ̈καρνόνεμ-όχεμ. παθ. τοῦ προηγ.

νγασ-έτ-έτ (γ. τ.) ἀόρ. νγάβα-ε-ου μετοχ. νγᾰμ (γ) νγάρε̣ (τ) ρ. οὐδ. = έτσε̣νj με βραπ = τρέχω.—νγασ με ρένdε̣ (Ἐλβασ.) = τρέχω ὀγλήγορα· 2) ρημ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ νὰ τρέξῃ· νγασ κάλjινε̣ = κεντῶ τὸν ἵππον· 3) ρ. ἐνερ. πειράζω τινά (Dίβρα) = μός ε νγά = μὴ τὸν πειράζεις· νγας με dόρε̣ = πειράζω τινὰ μὲ τὴν χεῖρα· ἐνῷ γαζίσ-ίτ-ίτ = πειράζω (ἠθικῶς) τεντόj (Σ) ἴδ. τσύσ-ύτ-ύτ. — (Ἐλβασ.) με̣ νγασε̣ν' έθετε̣ = μὲ πιάνουν θέρμαις.—με̣ νγέτ κρύετε̣ = μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· 4) νγασ κjέτε̣ (Τυραν.) (Κροῦjα Ἐλβάσ.) = λjαβρόj (Σ) = λjαρόj (Ἐλβασ.) = λjε̣ρόνj (Βεράτ.) = καλλιεργῶ τὴν γῆν.

νγασ̈ε̣ρόνεμ (Βεράτ.) ἴδ. γασ̈ε̣ρόνεμ = ὅταν τις ἀρχίζῃ νὰ κλαίῃ.— νγασ̈ε̣λόνεμ (τ).

νγασ̈ε̣ρίμ-ι (Βεράτ.) νγασ̈ε̣λίμ-ι (τ) = ἡ ἀρχὴ τοῦ κλάϊματος πληθ. νγασ̈ε̣ρίμετε̣, νγασ̈ε̣λίμετε̣.

νγατε̣ρρόνj-όj ρ. ἐνεργ. = ἐμπερδεύω, ἐμπλέκω περιπλέκω συγχέω.

νγατε̣ρόχεμ-όνεμ παθ. = ἐμπερδεύομαι περιπλέκομαι συγχέομαι ἀντιθ. σ̈κατε̣ρόνj-όχεμ μετοχ. νγατε̣ρούεμ (γ) νγατε̣ροῦμ (συνῃρ.) νγατε̣ρούαρε̣ (τ) = ἐμπερδευμένος· ἀντιθ. σ̈κατερρούαρε̣.

νγατε̣ρρέσε̣-α (γ) νγατε̣ρίμ-ι (γ) = ἐμπέρδευμα, σύγχυσις· πληθ. νγατε̣ρρέσατε̣, νγατε̣ρρίμετε̣ ἀντιθ. σ̈κατε̣ρρέσε̣-α, σ̈κατε̣ρρίμ-ι (ι-ε) νγατε̣ρρουέσ̈ιμ (γ) νγατε̣ρροῦσ̈ιμ (συνῃρ). = ἐπιθ. = ἐμπερδευμένος-η, συγκεχυμένος-η.

νγαφόρ-ι = ἴδ. γαφόρρε-jα (Ἐλβάσ. bogdan).

νγε̄-jα = εὐκαιρία· κᾰμ νγε̄ = εὐκαιρῶ, σ' κᾰμ νγε̄ = δὲν εὐκαιρῶ· πληθ. νγε̄τε̣ = αἱ εὐκαιρίαι.

νγελj (γ) ρ. οὐδ. = σκαλόνω (ἐπὶ ὑγρῶν)· 2) ἐμποδίζομαι· νγέλjι κάλjι νdε̣ bάλjτε̣τ = ἐσκάλωσε τὸ ἄλογον εἰς τὴν λάσπην· νγέλjι εδὲ κε̣τε̣ jάβε̣ = ἐμποδίσθηκε καὶ αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα.

νγέλjεμ (γ) ρ. οὐδ. = σκαλόνω (ἐπὶ ὑγρῶν) 2) ἀργοπορῶ (μεταφορικῶς).
νγέλjε-ja (Περμέτ.) ἴδ νγολάρ-ι· πληθ. νγέλjετε̣.
νγε̣θέj-έχ̃εμ (Κρουjα) = κε̣θέj-εχ̃εμ = γυρίζω.
νγε̣νέσ̈τρε̣-α (Σ) = ἴδ. γε̣νjέσ̈τρε̣-α πληθ. νγε̣νέσ̈τρατε̣ = ψεῦδος.
νγενjένj-νγε̣νjεχ̃εμ (budi-bogdan) = ἀπατῶ, πλανῶ τινά, ἀπατῶμαι, ἴδ. γε̣νjέj (τ) γε̣νjέχ̃εμ (τ).
νγε̣νjίμ-ι (budi = ἀπάτη, πλάνη, δόλος· πληθ. νγε̣νjίμετε̣.
νγε̣ρδέσ̈εμ (Σ) ρ. οὐδ. = πε̣ρdρέθ bούζε̣τε̣, πε̣ρκjέσ̈ με φυτύρε̣.
νγε̣ρλjέσ̈εμ (γ) ρ. οὐδ. – κουρ νγρεφόσινε̣ λjέσ̈ινε̣ σ̈τάζε̣τε̣, ποσὶ μάτσεjα, κjενι κ.τ.λ.
νγε̣ρbούκj : ἐπιρ. = καμπουριστά.
νγε̣ρbούκjεμ : ρ. οὐδ. [ἀναγραμματισμὸς] = καμbουριάζω.
νγε̣ρμόj (γ. bogdan) = σφίγγω τινά, ἀγκαλιάζω. — μὰ νγε̣ρμόϊ πε̣ρ τε̣ νγρανε̣ (γ) = [ἴδ. γε̣ρμόj].
νγε̣ρτσε̣λ̈ij (γ) = ἴδ. κε̣ρτσε̣λ̈ij (Βεράτ.) νγε̣ρτσε̣λόj (Σ) = ἴδ. κε̣ρτσε̣λόj (Κροῦjα).
νγε̣ρτσόj = ἴδ. νdε̣ρσε̣j (Ἐλβασ.) ἐπὶ κυνῶν, αἰκάλλω.
νγε̣ρράσ-έτ-έτ (Βεράτ.) ἴδ. γε̣ρχ̃άσ-έτ-έτ πληθ. νγε̣ρράσε̣με̣ νγε̣ρρίσνι, νγέρρ̣άσε̣νε̣ = κράζω ἔξαφνα.
(ι-ε) *νγέσ̈ιμ-ι* : εὔκαιρος· αὔ α αjό κjε̣ κᾱ νγε̄. — ἴδ. νγε̄-jα.
νγέτσ (ἐπὶ πραγμάτων στερεῶν) νγε̣τσ (Ἀργυρ.) = σκαλόνω· ἀντιθ. σ̈κέτσ. — με̄ νγέτσι κε̣μίσ̈α νdε̣ φέρρετ = ἐσκάλωσε τὸ ὑποκάμισόν μου εἰς τὴν βάτον. — νγέτσι πλjούμbι νdε̣ γρύκε̣τ τε̣ πούσ̈κε̣σε̣, = ἐσκάλωσεν ἡ σφαῖρα εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου. — νγέτσι γρέπι μbρένdα ε νούκε̣ dελj μᾱ.
νγέχ̃εμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = εὐκαιρῶ ἴδ. νγε̄-jα.
νγῑj-ῑν-ῑν (Ἐλβασ. ρ. ἐνερ. χορταίνω τινά· καὶ νγῑνj-ῑν-ῑν (τ. bogdan) ἀόρ. νγίνjα-ε-ι (τ. bogdan) μετοχ. νγίνjουνε̣ (bogdan), νγίνjουρε̣ (τ) νγῑνα-ε-ι (Ἐλβασ.) μετοχ. νγῑμ (Ἐλβασ.)
νγῑνjεμ (τ. bogdan) ρ. οὐδ. = χορταίνω· νγῑνjεμ με bούκε̣ καὶ νγῑνjεμ = χορταίνω ψωμί.
νγίσ̈τε-jα (Σ) ἴδ. γίσ̈τε-jα πληθ. νγίσ̈τετε̣, νγίσ̈τρε̣-α πληθ. νγίσ̈τρατε̣ = δακτυλήθρα.
νγίτεμ : παθ. τοῦ νγάσ-έτ-έτ.

BKSH

νγῖχ̌εμ (Ἐλϐασ.) παθ. τοῦ νγjῖj (Ἐλϐασ.)

νγjᾶλ ρ. ἐνερ. [γjᾶλ] = ζωντανεύω τινά, 2) νγjᾶλ (γ) = ἰῶμαι, ἰατρεύω τινά, ἴδ. σ̌ε̱ρόνj (τ). 3) νγjᾶλ = παχύνω τινά. — νγjᾶλ dέσ̌ε̱τε̱ = ι μᾶj (ἐπὶ ζῴων ὅταν τὰ δίδουν πολλὴν τροφὴν διὰ νὰ παχύνουν) 4) νγjᾶλ = διατηρῶ (τὸ εἶδος) ὡς νγjᾶλ ποῦλjα, ρόσα, πάτα κ.τ.λ. — ἀόρ. νγjάλα-ε-ι μτχ. νγάλε̱ καὶ νγjάλουνε̱ (γ) νγjάλουρε̱ (τ).

νγjάλεμ: ρ. οὐδ. = ζωντανεύω, 2) ἰατρεύομαι, σ̌ε̱ρόνεμ, 3) παχύνω, γίνομαι παχύς, μᾶχ̌εμ. 4) διατηροῦμαι (κατὰ τὸ εἶδος) με̱-τε̱-ι-νγjάλετε̱ φάρα = διατηρεῖται, πληθύνει κατὰ τὸ εἶδος μου, σου, αὐτοῦ. ἀντίθ. σ̌ούχ̌ετε̱.

(ι-ε-τε̱) *νγjᾶλε̱* = θρεμμένος-η-ον, παχὺς-εῖα-ύ. ἀντίθ. ι-λjίκ-γου, ε-λjίγε̱-α, τε̱ λjίγε̱-τε̱, τε̱ νγjᾶλε̱τε̱, (ἀφηρ.) τε̱ νγjάλουνε̱-ιτε̱ (γ) τε̱ νγjάλουρε̱-ιτε̱ (τ).

νγjάλjε̱-α πληθ. νγjάλjατε̱ = ἔγχελυς κοιν. χέλι.

νγjάσ-άτ-άτ (γ. τ) [γjάτε̱] ρ. ἐνερ. = μακρύνω. 2) ἐκτείνω, ἐξαπλόνω, νγjάσ dόρε̱νε̱ τα μάρρ ποσ' ε χ̌αρρῖνj = ἁπλόνω τὸ χέρι νὰ τὸ πάρω, ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — ε νγjάτε τέπε̱ρε̱ = πολὺ τὸ ἐμάκρυνες. ἀντίθ. σ̌κουρτόνj, ἀόρ. νγjάτα-ε-ι μτχ. νγjάτε̱ καὶ νγjάτουνε̱ (γ) νγjάτουρε̱ (τ).

νγjᾶτεμ (γ. τ) ρ. οὐδ. = μακρύνομαι 2) ἐκτείνομαι, ἐξαπλοῦμαι. — νγjᾶτεμ τα μᾶρρ ποσ' ε χ̌αρρῖj = ἁπλόνομαι νὰ τὸ πάρω ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — σ̌τρῖχ̌εμ με ε μάρρε̱. — τ' ουνγjάτε̱ jέτα = ζήτω. — τ' ουνγjάτε̱ με νdέρε̱. — (ἀπόκρισις).

νγjάτ (γεγ. bogdan) ἐπίρ. = ἐγγύς, πλησίον κοιν. κοντά. — πε̱ρ σε̱ γjάτι καὶ πε̱ργjάτι (Σ) = ἐκ τοῦ πλησίον, ἀπὸ κοντά. — με̱ σ̌κόϊ λjέπουρι πε̱ρ σε̱ γjάτι = ἐπέρασεν ὁ λαγὼς ἐκ τοῦ πλησίον μου. — ἀντίθ. τέj, λjάρκ.

νγjατόνj-όj (γ. τ), γjατόj, σγjατόj ρ. ἐνερ. = σγjάσ-άτ-άτ ἀντίθ. σ̌κουρτόνj.

νγjατόνεμ-όχ̌εμ, γjατόνεμ-όχ̌εμ, σγjατόνεμ-όχ̌εμ = ἴδ. σγjάτεμ.

νγjάσ-έτ-έτ (Κόρτσ̌α) = ἴδ. γjάσ (γεγ.) ρ.

νγjέθεμ (τ) = ἴδ. ρρε̱κjέθεμ (Ἐλϐασ.) τε̱ρκjέθεμ (Καϐ.).

νγjέκj-ι (τ) ???

(ι-ε-τε̱) *νγjέλjbε̱τε̱* (Τυραν.) ἐπίθ. = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, καὶ ι-ε-τε̱ σ̌ε̱λῖτε̱ (γ) (ε σ̌ε̱λῖτα ᾶσ̌τε̱ μᾶ ε φόρτε̱ σε ε νγjέλbε̱τα) ἴδ. σ̌ε̱λίνε̱-α (γ).

BKSH

(ι-ε) *νγjέλjμε̱τε̱* = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, (ἐπὶ ὑγρῶν) ούj' τε̱ νγjέλjμε̱τε̱ (Σ) = ι-ε-τε̱ κρύπε̱τε̱ (Σ) = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, (ἐπὶ κρεάτων ζῴων, τετραπόδων, πτηνῶν, ἰχθύων κ.τ.λ.).

νγjένd (γ) τριτοπρόσ. ρῆμα [ἴσως ἐκ τοῦ κεν-ῶ] = ἀδειάζω. — με̱-τε̱-ε-νγjένd (γ) = κᾶμ-κε̄-κᾶ νγε̄ = εὐκαιρῶ.— σ' με̱ νγjένd, σ' τε̱ νγjένd σ' ε νγjένd = δὲν ἀδειάζω-εις-ει.

νγjε̱νόνj (budi) ρ. οὐδ. = γεύομαι. ἀντίθετον αγjε̱νόνj, καὶ νγjινόj (γ) νουκ' ουνγjερούατσ̈ νγα κε̱jὸ πέμε̱ (Περμέτ.) = δὲν ἐγεύθην ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου. τὸ παθ.

νγjε̱ρόνεμ, (Περμέτ.) γjε̱ρόνεμ (Βεράτ.).

νγjέρ̣ ('Ελβασ.-Καβ.) = ἴδ. γjέρ̣ (τ).

νγjερ̣σᾶ = ἴδ. γερσᾶ (τ).

νγjερ̣όνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. γjερόνεμ = πλατύνομαι.

νγjέσ̈: ρῆμα ἐνερ. = ζώνω.— νγjέσ̈ bρέζινε̱ = ζώνω τὴν ζώνην. ἀντίθ. σ̈γjέσ̈ ρ. 2) πλάττω· ὡς νγjέσ̈ bρούμινε̱, bάλτε̱νε̱.

νγjέταj (bogdan), νγjέτι (Σ) ἐπιρ. ἴδ. γjετῑ, ἢ γjετίj = ἀλλοῦ, ἀλλαχοῦ.

νγjέτσ̈ (Τυραν.) ἢ ανγjέτσ̈ = ἴδ. γjερ.—νγjετσ̈ νde̱ σ̈τε̱πῑτ γjέρ̣ νde̱ σ̈τε̱πῑ.

νγjέχ̈: (γ. bogdan) ρ. ἐν. = ἀριθμῶ ἴδ. νουμε̱ρόνj καὶ νγjέφ (γ. budi).

νγjέχ̈εμ (γ. bogdan) νγjέφεμ (γ. budi), = ἀριθμοῦμαι ἴδ. νουμε̱ρόχ̈εμ· ἀόρ. νγέχ̈α-ε-ου, νγέφα-ε-ου, μετοχ. γjέχε̱ καὶ νγjέχουνε̱ (γ) νγjέφε̱ καὶ νγjέφουνε̱.

(τε̱) *νγjέχ̈ουνε̱-ιτε̱* (γ. bogdan) τε̱ νγjέφουνε̱-ιτε̱ (γ. budi = τε̱ νουμε̱ρούανιτε̱.— τε̱ πα νγjέχουνατε̱, τε̱ πα νγέφουνατε̱ = ἀναρίθμητα.

νγjιζάρ̣-ι (Περμέτ.) = ἴδ. γjιζάρ-ι πληθ. νγjιζάρε̱τε̱.

νγjίθε̱: (budi) = ἴδ. γjίθε̱.

νγjινόj (γ) = νγjενόνj (budi) = γεύομαι ἀντιθ. αγjινόj νγjινόj (Σ) = ἴδ. αγjινόj = νηστεύω.

νγjινέσε̱-α (Σ) καὶ γjινίμ-ι = ἴδ. αγjινέσε̱-α, αγjε̱νίμ-ι.—πληθ. νγjινέσατε̱, νγjινίμετε̱.

(ι-ε) *γjε̱νούεσ̈ιμ*, (ι-ε) *γjε̱νοῦσ̈ιμ* = ἴδ. (ι-ε) αγjενούεσ̈ιμ (ι-ε) αγjε̱νούσ̈ιμ (γ).

νγjῑρ̣-ι: πληθ. νγjίρετε̱??? ⟨λάκκος βαθύς, ἐν ποταμῷ⟩.

νγjῑρ̣εμ: ???

BKSH

νγjῖρρεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. βραχνιάζω· κουρ ζίρετε̱ ζε̄ρι ε σ' κουβε̱νdόν dότ' — νγjοῦρρεμ (Βερράτ.) μ' ουνγjῖρρ ζε̄ρι = ἐβράχνιασεν ἡ φωνή μου ἀόρ. ουνγjῖρρα καὶ ουνγjίρρτσ̈ (Περμέτ.)

νγjίσ̈εμ (παθ. τοῦ νγjεσ̈ ρ.) = ζώνομαι. — 2) πλάττομαι· ἀντιθ. σγjίσ̈εμ σ' με̱ νγjίσ̈ετε̱ bούκα.

νγjῖσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ νγjίτ-ίτ-ίτ (τ) κοινῶς κολνῶ· ἀντιθ. σ̈κισ-ίτ-ίτ· (γ) καὶ σ̈κιτ-ίτ-ίτ (τ). - μα νγjίτνε̱ σε bᾶνα ατέ = μὲ ἐσυκοφάντησαν ὅτι ἔκαμα αὐτό. — νγjίτα djάλjε̱νε̱ τε μjέσ̈τι = ἔβαλα τὸ παιδὶ 'ς τὸν μάστορα. — νγjίτα djάλjε̱νε̱ νdε̱ μjέσ̈τρῖ = ἔβαλα τὸ παιδὶ εἰς τὴν τέχνην· νγjισ με bάρρε̱ = μbάρσ = ἐγγαστρόνω (γυναῖκα).

νγjίτευ παθ. κολνοῦμαι. — 2) ι νγjιτεμ (γ) ἢ νγjίτεμ μbράπα (γ. budi) (μετὰ γεν.) = ἀκολουθῶ τινα. — ι νγjίτεμ μbράπα ατὶ νjερίου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον = βέτε πᾶς ατὶ νjερίου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· ἀντιθ. σ̈κίτεμ ι ουνγjίτ τε̱ ζότιτ = ἠκολούθησε τὸν κύριόν του. — ι νγjίτεμ dροῦνιτ (γ) ι νγjῖτεμ dροῦριτ (τ) ἀναβαίνω εἰς τὸ δένδρον, ἑρπύζω, ἀναρριχῶμαι εἰς τὸ δένδρον. — νγjίτεμ νdε̱ μάλjτ = ἀναβαίνω εἰς τὸ ὄρος· ἀντιθ. ούλjεμ, ούνjεμ νγjίτεμ με bάρρε̱ ρ. οὐδ. = μbάρσεμ, ἐγγαστρόνομαι.

νγjίχ̰εμ, (παθ. τοῦ νγjόχ̰) νγjίφεμ (γ) παθ. τοῦ νγjιόφ (γ) = γνωρίζομαι.

νγjόχ̰, νγjόφ (γ) ρ. ἐνερ. = γνωρίζω ἀόρ. νγjόχ̰α-ε-ου, νγjόφα-ε-ου (γ)· μετοχ. νγjόχ̰ουνε̱ (γ) νγjόφουνε̱ (γ) νγjόχ̰ουρε̱ (τ)· (ι-ε-τε̱) νγjόχ̰ουρε̱ (τ) νγjόφουνε̱ (γ) = γνωστός-ή-όν ἀντιθ. (ι-ε-τε) πα νγjόχ̰ουρε̱ (τ) (ι-ε-τε̱) πανγjόφουνε̱ (γ) = ἄγνωστος.

(τε̱) *νγjόφουνε̱-ιτε̱* (γ) τε̱ νγjόχ̰ουριτε̱ (τ) = γνωρισμός, γνωριμία· ἀντιθ. τε̱ πα νγjόχουρε̱-ιτε̱ (τ) τε̱ πα νγjόφουνε̱-ιτε̱ (γ).

νγjόμε̱ (ἐπιρ.) = χλωρῶς ἀντίθ. θᾶτε̱ ἐπίρ. νγλjόμε̱ (Τσ̈αμ.).

(ι-ε-τε̱) *νγjόμε*, *νγλjόμε̱* (Τσ̈αμ.) = χλωρός-ά-όν ἀντιθ. — (ι-ε-τε̱) θατε̱.

νγjομ: ρ. ἐνεργ. = μουσκεύω· τὸ παθ. νγjόμεμ.

νγjοῦρρεμ (Βεράτ.) = ἴδ. νγjίρρεμ (Περμέτ.)

νγjύεj καὶ (συνηρ.) νγjῡj = βουτῶ τι· νγjόεj καφσ̈άτε̱νε̱ νdε̱ γjέλε̱τ = βουτῶ τὴν βουκιά εἰς τὸ φαγητόν· 2) βάφω: ὡς νγjύεj ρρobατε̱ = βάφω τὰ ἐνδύματα· νγjῡεj τε̱ ζέζε̱, τε̱ κούκjε, τε̱ βέρdε̱ κ.τ.λ. = βάφω μαῦρο, κόκκινον, κίτρινον. — ἀόρ. νγjέβα-ε-ου μετοχ. νγjύεμ — νγjῡμ καὶ νγjύερε̱ (τ).

νγjῦχεμ: παθ. = βουτῶμαι 2) βάφομαι.

(ι-ε) *νγjύεμ* (γ. bogdan) καὶ (ι-ε) νγjῦμ, (ι-ε) νγjύερε̱ = βαμμένος· τε̱ νγjύεμ-ιτε̱ (γ) τε̱ νγjύμιτε̱ (συνηρ.) τε̱ νγjύεριτε̱ (τ) = ἡ βαφή, τὸ χρῶμα.

νγόjε-jα: κουρ ι βένε̱ νγόjε κάλjιτ, bᾶjε̱νε̱ λjιτᾶριν' ε καπίστρε̱τε̱ σῦθ, ε jα βένε̱ νγόjε̱ πε̱ρ με ε πε̱ρμbάjτουνε̱. — πληθ. νγόjετε̱.

νγοjόj (Τυραν.) ρ ἐνερ. = κατηγορῶ τινά, ε μάρρ vdε̱ πε̱ρ γόjε̱. — *νγοjόχεμ* παθ. (Τυραν.).

νγολάρ-ι πληθ. νγολάρε̱τε̱ καὶ νγέλjε-jα (Περμέτ.) ι βοῦρα διέτε̱ νγολάρε̱ vdε̱ bύθε̱τ κjε̱ σ' ι dάλjε̱νε̱ κούρρε̱ = ι πουνόδα νjε̱ νγολάρ vdε̱ bύθε̱τ κjε̱ τα μbάjε̱ μέντ. — πληθ. νγελjετε̱.

νγόπ, νγόσ (τ) ρ. ἐνεργ. = κορέννυμι, χορταίνω τινα ἴδ. νγῖνj.

νγόπεμ-νγόσεμ (τ) ρ. οὐδ. κορέννυμαι, χορταίνω· ἴδ. νγῖνjεμ· ἀντιθ. κᾶμ ουνῖ, με̱ βιέν ουνῖ.

νγορδάκj-ι ἀρσ. νγορδάκjε-jα θηλ. πληθ. νγορδάκε̱τε̱ ἀρσ νγορδάκjετε̱ θηλ. καὶ νγορδαλjάκj-ι ἀρσ. νγορδαλjάκjε-jα θηλ. πληθ. ε̱τε̱ ἀρσ. — ετε̱ θηλ. = ψόφιος, μισοπεθαμένος, ἡμιθανὴς (χλευαστικῶς).

νγορδεσίνε̱-α (γ) στε̱ρβίνε̱-α (Σ) πληθ. νγορδεσίνατε̱, στε̱ρβίνατε̱ = ψοφίμι, πτῶμα.

(ι-ε) *νγόρδε̱τε̱* ἐπίθ. = ψόφιος, 2) ι-ε νγόρδε̱τε̱ [κορδόνω] = φουσκωμένος· ἴδ. νγόρδετε̱, τριτοπρόσωπον ρημ.

νγόρδε̱τε̱ ἐπίρ. = ψόφια, 2) φουσκωμένα.

νγόρδετε̱ ρ. τριτοπρόσ. [κορδόνω] ἀντίθ. σ̈κόρδε̱τε. — με̱-τε̱-ι νγόρδετε̱ = φουσκόνω, τεντόνω. — μ' ουνγόρθ κᾶρι = ἐφούσκωσεν ἡ ψωλή μου, ἐσηκώθηκεν ἡ ψωλή μου.

νγόρθ (τ. γ.) ἢ νγόρδι (γ) ρ. οὐδ. = ψοφῶ (ἐπὶ ζώων, καὶ βdέσ ἐπὶ ἀνθρώπων)· τσόφ (γ. τ. bogdan ἐπὶ ζώων) [Ἑλλην. ψοφ-ῶ]. — νγόρδι = τσόφι = ἐψόφησεν.

νγοῦκj (Ἀργυρ.) = ἴδ. κούκj = κοκκινίζω.

νγοῦκjεμ (Ἀργυρ.) = ἴδ. κοῦκjεμ ρ. οὐδ. = κοκκινίζω.

νγούλj ρ. ἐνεργ. = χώνω, ἀντίθ. σ̈κούλj = ξεριζόνω, ξεκολνῶ.

νγοῦλjεμ παθ. ἀντίθ. σ̈κοῦλjεμ.

νγουλjτσ̈όνj (Περμέτ.) = ἴδ. γουλjτόνj (Περμέτ.).

νγουρόj (Σ) = ἴδ. ουλjουρῖj (γ).

BKSH

νγουϱόνj-όj (γ. τ. bogdan) [ν-γοῦρ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἀπολιθόνω, σκληραίνω. — νγουρόνεμ-όχ̈εμ παθ. = ἀπολιθοῦμαι, σκληρύνομαι.

νγούϱϱ (Περμέτ.) [ν-γοῦρ-ι] ρ. ἐνεργ. = σκληρύνω· καὶ νγουρρε̣τόνj (Περμέτ.). — ἀντίθ. τσ̈κρεφε̣τόνj.

νγοῦϱϱεμ - νγουϱϱετόνεμ παθ. ἀντίθ. τσ̈κρεφε̣τόνεμ.

(ι-ε) *νγούϱϱε̣τε̣* (Περμέτ.) ἐπίθ. = σκληρός-ά. -- ἀντίθ. ι-ε τσ̈κρέφε̣τε̣.

νγούσ-ούτ-ούτ (γ) ρ. ἐνεργ. = βιάζω τινά· ἴδ. νdσιτόj, ἀόρ. νγούτα-ε-τι, μτχ. νγούτε̣ καὶ νγούτουνε̣.

νγουσ̈ουλόj (Σ) νγουσ̈ε̣λόj (Σ. budi) ρ. ἐνεργ. παρηγορῶ τινά· ἀντίθ. σ̈κουσ̈ε̣λόνj (budi) ι-ε σ̈κουσ̈ε̣λοῦεμ = ἀπαρηγόρητος. — νγουσ̈ουλόχ̈εμ, νγουσ̈ε̣λόχεμ (Σ. budi) παθ. — ἀντίθ. σ̈κουσ̈ε̣λόνεμ.

νγουσ̈ουλίμ-ι (Σ) καὶ νγουσ̈ε̣λίμ-ι (Σ. budi) = παρηγορία· πληθ. νγουσ̈ουλίμε̣τε̣.

νγουσ̈ουλούεσ-ι πληθ. νγουσ̈ουλούεσιτε̣ = παρηγορητής· καὶ νγουσ̈ουλιμτάρ-ι: ἀρσ. νγουσ̈ουλιμτάρε-jα θηλ.—πληθ. ἀρσ. τάρε̣τε̣ θηλ. τάρετε̣ καὶ νγουσ̈ε̣λιμτάρ-ι νγουσ̈ε̣λιμτάρε-jα = παρηγορητὴς - παρηγορήτρια.

(ι-ε) *νγουσ̈ουλούεσ̈ιμ:* (Σ) καὶ ι-ε νγουσ̈ε̣λούεσ̈ιμ καὶ ι-ε νγουσ̈ε̣λοῦσ̈ιμ καὶ ι-ε̣ νγουσ̈ε̣λοῦσιμ (συνῃρ.) = παρηγορημένος-η.

(ι-ε-τε̣) *νγούσ̈τε̣* ἐπίθ. = στενός-ή· ἴδ. ι-ε-τε̣ ανγούσ̈τε̣ ἀντίθ. ι-ε-τε̣ γjᾶνε̣.

νγούσ̈τε̣ ἐπίρ. στενῶς· ἴδ. ανγούσ̈τε̣. ἀντίθ. γjᾶνε̣ (γ), γjέρε̣ (τ).

νγουσ̈τόνj-όj ρ. ἐνεργ. = στενεύω· ἀντίθ. σ̈γjανόj (γ) σ̈γjερόνj (τ).

νγουσ̈τόνεμ-όχ̈εμ παθ. στενεύομαι· ἀντίθ. σ̈γjᾶνόχ̈εμ (γ) σ̈γjερόνεμ (τ).

νγουσ̈τίμ-ι πληθ. νγουσ̈τίμετε̣ (ἀφῃρ.) = ἴδ. ανγουσ̈τίμ-ι.

νγούτεμ (γ) παθ. τοῦ νγούσ-ούτ-ούτ (γ) = βιάζομαι.

νγουφάσ-άτ-άτ, νγουφάτεμ (Σ) = ἴδ. μbουφάσ-άτ-άτ — μbουφάτεμ.

νγϱᾶνε̣ (γ) νγρε̣νε̣ (τ) μτχ. τοῦ ρ. χ̈ᾶ = ἐσθίω, τρώγω.

(ι-ε) *νγϱάτε̣-ι* (γ) γjόρε̣-ι-α (τ) = ἴδ. ι-ε μjέρε̣-ι-α.

νγϱάτσκε̣-α (Περμέτ.) [νγρέχ̈ ρ.] = ἴδ. bετίμε̣-α πληθ. νγράτσκατε̣ νγράτσ̈κε̣-α (Περμέτ.), γράτσκε̣-α πληθ. ατε̣.

νγϱε̃-ε̃ν-ε̃ν καὶ τσ̈όj (Σ) = σηκόνω τι· ἀντίθ. ουνj, ουλj ρ. νγρε̃ κρύε = ἐπαναστατῶ· ἀόρ. νγρῖτα-ε-ι, μτχ. νγρίτε̣ καὶ νγρίτουνε̣ (γ) νγρίτουρε̣ (τ).

BKSH

νγρένεσ-ι ('Αργυρ.) ἀρσ. νγρενεσε-jα θηλ. = χάμεσε-ι, χάμεσε-jα.—πληθ. νγρενεσιτε ἀρσ.— νγρενεσετε θηλ.— χάμεσιτε ἀρσ. — χάμεσετε = ὁ ἀδηφάγος, πολυφάγος, κοιν. φαγᾶς.

νγρέχ, νγρέφ (γ) = στήνω, σταίνω ρ. — ἀντίθ. σκρέχ, σκρέφ (γ).

(ι-ε-τε) *νγρέχετε, νγρέφετε*=στημένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε σκρέχετε, σκρέφετε.

νγρέχετε, νγρέφετε ἐπίρ. ἀντίθ. σκρέχετε, σκρέφετε.

νγρίχεμ, νγρίφεμ παθ. τοῦ νγρέχ, νγρέφ· ἀντίθ. σκρῖχεμ, σκρῖφεμ.

νγρῖχεμ, τσόχεμ: παθ. τοῦ νγρέ = σηκόνομαι· ἀντίθ. ούνjεμ, ούλjεμ.— ου νγρέ = βάτε = σηκωθεὶς ὑπῆγεν. — νγρέου = σήκου. — ουνγρίτα πρεj γjοῦμιτ = ἐσηκώθην ἀπὸ τὸν ὕπνον — νγρῖχεμ νdε κεμbε = σηκόνομαι εἰς τὸ ποδάρι. — νγρέου τί κjε φλjέ, ε τσόχου περ τε βdέκουνισ = ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν (ψαλμός).

νγρῖj, νγρῖj (γ. τ.) ρ. οὐδ. = παγόνω· (ἐπὶ ὑγρῶν καὶ μετάλλων)· ἀντίθ. σκρῖj (γ) σκρῖj (τ). — νγρῖνι ούjετε ε ουbᾶ άκουλε· νγρῖνι βόjτε, τε λjύνετε, dύλετε. — νγρῖνι πλjούμbι, αργjᾶνdι, ᾶρι· [ἴδ. Ἑλλην. κρυόνω].

νγρῖτε (γ) νγρῖτε (τ) ἐπίρ. καὶ νγρίρε (τ) ἀντίθ. σκρῖτε (γ) σκρῖτε (τ).

(ι-ε-τε) *νγρῖτε* (γ) νγρῖτε (τ) ἐπίθ. = παγωμένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε σκρῖτε (γ) σκρῖτε (τ) καὶ ι-ε-τε νγρῖρε (τ).

νγρόχ, νγρόφ (γ) ρ. ἐνεργ. = θερμαίνω, ζεσταίνω· ἴδ. νdσέj = πυρόνω· ἀντίθ. φτόχ, φτόφ (γ).

νγρόχεμ, νγρόφεμ (γ) παθ. ζεσταίνομαι· ἴδ. νdσέχεμ (γ) = πυρόνομαι· ἀντίθ. φτόχεμ, φτόφεμ. — πούλjα νγρόχ βέτε· νγρόχεμ νdε ζjάρρ = θερμαίνομαι εἰς τὴν φωτιάν.

νγρόχετε, νγρόφετε: ἐπίρ. = θερμῶς· ἀντίθ. φτόχετε, φτόφετε.

(ι-ε-τε) *νγρόχετε, νγρόφετε*: ἐπίθ. = θερμὸς-ή, ζεστὸς-ή· ἀντίθ. ι-ε-τε φτόχετε, φτόφετε (γ).

νγρούστ-ι πληθ. νγρούστατε = ἴδ. γρούστ-ι.

νγρύκε ἐπίρ. [ν-γρύκε-α] ('Ελβασ.) χόπα ('Ελβασ), μbε χόπ (Τυραν.) = ἀγκαλιὰ ἐπίρ. — μάρρ. νγρύκε = μάρρ χόπα = μάρρ μbε χοπ = πέρνω ἀγκαλιά, πέρνω 'ς τὴν ἀγκαλιά μου. — ε μόρα νγρύκε ('Ελβασ.) = ε μόρα χόπα ('Ελβασ.) = ε μόρα μbε χοπ (Τυραν.) = τὸν ἐπῆρα εἰς τὰς ἀγκάλας. — μάρρ νγρύκε (budi-bogdan) = ἀγκαλιάζω, ἴδ. ρρόκ νdε κjάφετ.

νγρ̱ύσ-ύσ-ύσ ρ. ἐνεργ. = βραδυάζω τινά· ἀντίθ. γε̱δῖj. — Περε̱νdία νγρῦσι dίτε̱νε̱ = ὁ Θεὸς ἐβράδυασε τὴν ἡμέραν· ἀόρ. νγρῦσα-ε-ι μτχ. νγρύσε̱, νγρύσουνε̱ (γ) νγρύσυρε̱ (τ).

νγρ̱ύσεμ: ρ. οὐδ. = βραδυάζω. νγρύσετε̱ τριτοπροσ. = βραδυάζει = γίνεται ἑσπέρα. — ουνγρύσ = ουbᾶ νάτε̱ = ἐβράδυασεν = ἔγεινεν ἑσπέρα. ἀντίθ. γε̱δῖχ̱εμ. — έτσε̱ ὄπέjτ σε ουνγρύσ ε να ζοῦ νάτα μb' ούδε̱ = περιπάτει γρήγορα διότι ἐβράδυασε καὶ μᾶς ἔπιασεν ἡ νύκτα εἰς τὸν δρόμον. – jέμι νjέρσ γρύσεμι ε σ' γε̱δῖχ̱εμι.

(τε̱) *νγρ̱ύσουνε̱-ιτε̱,* (γ) τε̱ νγύσουρε̱-ιτε̱ (τ) καὶ τε̱ νγρύσμιτε̱ = ἡ βραδυά. — μος τε̱ γjέτε̱ τε̱ γρύσμιτε̱ = νὰ μὴ φθάσῃς νὰ βραδυάσῃς (ἀρά).

νγρ̱ύσε̱τε̱: ἐπίρ. = βραδέως.

νdaj (γ. τ. budi) πρόθεσις = παρά, πλησίον, ἄφε̱ρε̱ νdάj Ζότινε̱ (budi) = αφε̱ρε̱ Ζότιτ νdάj νάτε καὶ νdaj νάτε̱ (Περμέτ.) = ἄφε̱ρε̱ μbράμε̱jεσε̱· νdaj τε̱ γδῖτε̱, ἄφε̱ρε̱ σε̱ γε̱δῖμε̱σε̱ (γ)· νdaj Τε̱νε̱-Ζόνι (bogdan) = ἄφε̱ρε̱ Ζότιτ τ' άνε̱.

νdaj (τ) = ἴδ. dᾶj (γ) = διαιρῶ, χωρίζω.

νdάλj (γ), νdαλjόj (γ), dάλj, dαλjόj (τ) = ρ. ἐνεργ. = σταματῶ τινά· ρ. οὐδ. = ἐμποδίζω ἐμαυτόν. — νdάλjε καὶ dάλjε = στάσου. — νdάλjε ατύ = στάσου αὐτοῦ. — νdάλjεμ, νdαλjόχ̱εμ (γ)· dάλjεμ, dαλjόνεμ (τ) παθ.

νdᾶνdε̱τε̱ (γ) = ἴδε dᾶνdε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. ⟨πυκνῶς⟩.

(ι-ε-τε̱) *νdᾶνdε̱τε̱* = ἴδ. ι-ε-τε̱ dᾶνdε̱τε̱ (γ) ἐπίθ. ⟨πυκνός⟩.

νdάρ̱ε̱ (Ὕδρα) ἐπίρ. = ἀπέναντι.

νdaϊτί (Ἐλbασ) (Βεράτ.) = ἴδ. ταϊτί.

νdᾶχ̱εμ (τ) παθ. τοῦ νdᾶj (τ) = ἴδ. dᾶχ̱εμ (γ).

νdε̱ = ἴδ. τε̱ = πρός.

νdε̱ (μετὰ αἰτιατ. ἑνικῆς) = ἐν, εἰς· σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ρ̱ρῖ νdε̱ ὄτε̱πῖ = κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ· 2) τὴν εἰς τόπον κίνησιν, βέτε νdε̱ στε̱πῖ = ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν· 3) τὸ ἐντός, μέσα, ε βούρα νd'άρκετ = τὸ ἔθεσα εἰς τὸ κιβώτιον· 4) [συντ. μεθ' ὑποτακτ.] = ἐάν, ἄν· νdε̱ bέφϊα = ἐὰν κάμω, νdε̱ φόλjτϊα = ἐὰν ὁμιλήσω· νdε̱ κjόφτε̱ = ἐὰν εἶναι· νdε̱ πάστε̱ = ἐὰν ἔχῃ κ.τ.λ. — νdε̱ μος bε̱φϊα = ἐὰν μὴ κάμω· νdε̱ μὸς φόλjϊα = ἐὰν μὴ ὁμιλήσω κ.τ.λ. — ε νdε̱ μὸς = εἰδεμή. — νε̱ ε

BKSH

bε̱φσ̈α μίρε̱ πο vbε̱ μὸς (ἢ) ε vdε̱ μός, ατε̱χέρε̱ . . . . . = ἐὰν τὸ κατορθώσω καλῶς, εἰδεμή, τότε . . . . . — vdε̱ βε̱vd καὶ βέvτ (γ) (μετὰ γεν.) = ἀντί· σημ. τὴν ἀνταλλαγὴν ἢ ἀντικατάστασιν· vdε̱ βέvτ τ'οῦjιτ πῖντε βε̄vε̱ = ἀντὶ ὕδατος ἔπινεν οἶνον.

vdεεβόvε̱ (budi) = ἐπίρ. παστάj (τ) μbασαvdάj (γ) = ἔπειτα.

vdε̱γjój ρ. ἐνεργ: (μετὰ αἰτ.) = ἀκούω· 2) (μετὰ γεν.) = ὑπακούω· 3) vdε̱γjόvj (budi) = ἀκούω, ὑπακούω· β΄. ἐννοῶ, κουπε̱τόvj ἴδ. dε̱γjój, dιγjój (τ). — vdιγjój (γ).

vdε̱γjόχ̄εμ-όvεμ, vdιγjόχεμ-όvεμ (γ) παθ. = ἀκούομαι· 2) (budi) ἐννοοῦμαι, κουπε̱τόvεμ. — ἴδ. dε̱γjόvεμ, dιγjόvεμ (τ).

(ι ε) *vdε̱γjούε̱σ̈ιμ* - *dε̱γjοῦσ̈ιμ* (συνηρ.), dιγjοῦεσ̈ιμ, dιγjοῦσ̈ιμ (γ) = εὐπειθής, ὑπήκοος καί: ι-ε dε̱γjουάρσ̈ιμ (τ) — ἀντίθετον ι-ε παdε̱γjούεσ̈ιμ - παdε̱γjοῦσ̈ιμ = παvdιγjούεσ̈ιμ - παvdιγjοῦσ̈ιμ· ι-ε παdε̱γjουάρσ̈ιμ (τ) παdιγjουάρσ̈ιμ (τ) = ἀπειθής.

(τε̱) *vdε̱γjούεμ-ιτε̱* καὶ (τε̱) *vdε̱γjοῦμιτ* (συνηρ.) οὐδ. = ἡ ἀκοή· καὶ τε̱ vdιγjούεμ-ιτε̱ καὶ τε̱ vdιγjοῦμιτ (συνηρ.) οὐδ. καὶ προσέτι τε̱ γjέγjουvε̱-ιτε̱ (γ) = ἴδ. τε̱ dε̱γjουάρε̱-τε̱ (τ), τε̱ dιγjουάρε̱τε̱ (τ).

vdέζε̱-α (Ἐλβασ.) = ζῆλος, ζηλοτυπία (ἐπὶ καλοῦ). — ε κᾶμ vdέζε̱ = ε κᾶμ ζελjῖ (ατε̱ vjερῖ) = τὸν ζηλεύω, τὸν ζηλοτυπῶ. — με̱ κε̄ vdέζε̱ = με̱ κε̄ ζελjῖ = μὲ ζηλεύεις.

vdέζεμ (Σ) παθ. τοῦ vdέσ ρ. ἴδ. vdίζεμ (= ἀνάπτω, κυρίως καὶ μτφ.).

vdε̄j (γ) vdε̄j (τ), vdε̄ρ (τ)· ἴδ. vdε̄vj (γ), vdε̄vj (τ) = ἁπλόνω.

vdε̱ιέj-έχ̄εμ (γ. τ.) = ἴδ. vdε̱λjέj-έχ̄εμ (Τσ̈αμ.) μτχ. vdε̱λύεμ (γ) καὶ vdε̱jύμ (συνηρ.), vdε̱jύερε̱ (τ) = ἴδ vdε̱λjύερε̱ (τσ̈αμ) = συγχωρῶ.

vdε̱ιέχ̄εμ (γ. τ.) παθ. ἴδ. vdε̱λjέχεμ (τσ̈αμ) = συγχωροῦμαι.

vdε̱jέσε̱-α (γ. τ.) = ἴδ vdε̱λjέσε̱-α = συγχώρησις.

vdεκ (τ) = ἴδ τεκ (τ).

vdε̱λjέj (τσ̈αμ) ρ. ἐνεργ. συγχωρῶ ἀόρ. vdε̱λjέβα-ε-ου μετοχ. vdε̱λjύερε̱ παθ. vdε̱λjέχ̄εμ (τσ̈αμ).

vdε̱λjέσε̱-α (τσ̈αμ) = συγχώρησις, πάστε̱ vdε̱λjέσε̱ ! (ἐπὶ τεθνηκότων) = ὁ θεὸς συγχωρήσαι. — ἴδ. πάστε̱ dρίτε̱ (Σκόdρα) ἐπὶ θνητῶν.

vdε̱vε̱ (μετὰ αἰτ.) = ὑπό : τὸ ὑποκάτω ἢ τὸ ἐξαρτώμενον· vdέvε̱ δε̄τ = ὑπὸ γῆν· vdε̱v' ούρδε̱ρ τε̱ πάριτ = ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ. — vdέvε̱ πουσ̈τέτ = ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν.

BKSH

νdε̄νj (γ) ἢ νdε̄j (γ), νdε̄νj ἢ νdε̧j (τ) νdε̧ρ (τ) = ρ. ἐνεργ. = ἁπλόνω.— νdε̄νj ρρόbατε̧ = ἁπλόνω τὰ ροῦχα. — μετοχ. νdε̄μ (γ) νdε̄ρε̧ (τ) ἀόρ. νdε̄να-ε-ι (γ) νdε̄ρα-ε-ι (τ).

νdε̄χεμ (γ) νdε̄χεμ (τ) = ἐξαπλόνομαι.

dένjούνε̧ (γ) νdένjουρε̧ (τ) μετοχ. τοῦ ρρῖ = κάθημαι· ἀόρ. νdένjα-ε-ι (γ. τ. budi-bogdan).

(τε̧) *νdένjουνε̧-ι-τε̧* (γ) τε̧ νdένjουρε̧-ιτε̧ (τ) οὐδ. = ἡ διαμονή, ἡ κατοικία· κοῦ ε κᾱ τε̧ νdε̧νjουριτε̧ ; = ποῦ ἔχει τὴν κατοικίαν ; ποῦ κατοικεῖ ;

νdέπε̧ρ: πρόθ. (μετ' αἰτ.) σημ. τὴν διά τινος τόπου διάβασιν: σ̈κόβα νdε̧πε̧ρ μάλjετ ε νdε̧πε̧ρ φούσ̈ατ = διέβην διὰ τῶν ὀρέων καὶ τῶν πεδιάδων. — σ̈κόβα πε̄νε̧, νdε̧πε̧ρ βε̧ρε̧ν' ε γjυλjπέρε̧σε̧. — νdέπερ-μέσ (μετὰ γεν.) = διὰ μέσου, ἀνάμεσα : σ̈κόβα νdε̧πε̧ρ μες τε̧ ουσ̈τε̧ρίσε̧ αρμίκjετ ε σ' με̧ πα νjερῑ = διέβην διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ οὐδεὶς μὲ εἶδεν. — ε dεπε̧ρτόϊ πλjούμbι νdε̧πε̧ρ μες τε̧ ζέμε̧ρσε̧ εdὲ ρᾱ παφρύμε̧ = τὸν διεπέρασεν ἡ σφαῖρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἔπεσεν ἄπνους.— κουσ̈ μούντ τε̧ σ̈κόνjε̧ νdε̧πε̧ρ μεσ τε̧ ζjάρριτ ετε̧ μος dίγjετε̧; = νdε̧ρ [Λατ. inter] (πρόθ. μετ' αἰτ. πληθυντικῆς) = τὸ ἐν μέσῳ (εἴτε χρονικὸν εἴτε τοπικὸν) διάστημα: νdε̧ρ νjέρζιτ = εν τοῖς ἀνθρώποις, νdε̧ρ bούρρα ε νdε̧ρ γρᾱ = ἐν μέσῳ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

νdε̄ρ (τ) = ἴδ. νdε̄νj (τ) ρ. = ἁπλόνω.

νdε̄ρ (τ) ??? τε̄ρ (γ) ρ. ⟨ἴσως στεγνόνω, 'λιάζω⟩.

νdε̄ρ-νdε̄ρ-νdε̄ρ (budi) ρ. = ἴδ. νdερόνj ἀόρ. νdε̄ρα (budi) μτχ. νdέρουνε̧ (budi) = τιμῶ.

νdε̄ρεμ (budi) = ἴδ. νdερόχεμ-όνεμ· παθ. τοῦ προηγ.

νdε̧ργjέγjε̧jε-jα = [νdε̧ρ-γjέγjεμ] = συνείδησις. πληθ. νdε̧ργjέγjε̧jε-τε̧.

νdε̧ρdύμ (bogdan) = ἀμφιβολία = ᾱσ̈τε̧ νdε̧ νdε̧ρdύμ (bogdan) = ὑπάρχει ἀμφιβολία.— πα νdε̧ρdύμ (bogdan) = ἀναμφιβόλως.

(ι) *νdε̧ρdύσ̈ιμ-ι* ἀρσ. ε-νdε̧ρdύσ̈ιμε-jα θηλ. (bogdan) = ἀμφίβολος.

νdε̄ρ-ι ἢ *νdέρε̧-ι* (γ. τ. budi) νdε̄ρ-νdέρια (budi) πληθ. νdε̄ρετε̧ = τιμή, ὑπόληψις. 2) χάρις.— με νdερ τέjε = μὲ τὸ συμπάθειο (κοιν.) — κjόφσ̈ με νdερ = εἴθε νὰ σὲ τιμῶσιν.— να bέρι σ̈ούμε̧ νdε̄ρ = μᾶς ἐτίμησε πολύ. — σ' κᾱ νdε̄ρ = δὲν ἔχει ὑπόληψιν. — ι άπ νdε̄ρινε̧ ν' dόρε̧ = τὸν ἀτιμάζω.— με̧ bέρι νjε̧ νdέρε̧ = μοῦ ἔκαμε μίαν χάριν.

BKSH

— jα dī πε̱ρ νdερ = τοῦ τὸ γνωρίζω διὰ χάριν, τὸν εὐγνωμονῶ.— σ' jα dī πε̱ρ νdε̱ρ = δὲν τοῦ τὸ γνωρίζω διὰ χάριν, ἀγνωμονῶ.

νdε̱ρέκj (γ. τ. budi-bogdan) ρ. ἐνερ. = διορθόνω, κοιν. ἰσιάζω. 2) συμβιβάζω τινά, 3) στολίζω τινά, 4) νdρέκj κάλjινε̱ = εὐνουχίζω τὸν ἵππον.

νdρέκjεμ: παθ. διορθόνομαι, κοιν. ἰσιάζομαι 2) συμβιβάζομαι, 3) στολίζομαι. — ου νdρέκjα με ατε̱ νjερī = ἐσυμβιβάσθην μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

νdε̱ρζέχ̃εμ: συνουσιάζομαι (ἐπὶ προβάτων).—δέντε̱ νdε̱ρζέχ̃ενε̱, πὸ κjε̄τε̱, κjέντε̱, μάτσ̈ετε̱, ούjκjτε̱ κ.τ.λ. νdίκjενε̱, σ̈τε̄ζε̱τε̱ σ̈κέλjενε̱, πέσ̈κjιτε̱ ρρίχ̃ενε̱, πέλjατε̱ χ̃ίκjενε̱. — μbε̱ σὲ ε κε̄ χ̃ιέκjουρε̱ πέλjε̱νε̱; (do με θένε̱ πε̱ρ μάσ α πε̱ρ μούσ̈κε̱).

νdε̱ρζῑχ̃εμ: ἴδ. μbε̱ρζῑχ̃εμ.

νdε̱ρκᾱμπ (bogdan) ρ. ἐνερ. = μαρρ νdε̱πε̱ρ κέμbε̱ = καταδυναστεύω.

νdε̱ρκᾱμbεμ (bogdan) = καταδυναστεύομαι. = μέρρεμ νdέπε̱ρ κέμbε̱.

(ι-ε) *νdε̱ρκᾱμbουνε̱* (bogdan) = καταδυναστευμένος.

νdερκρέχ̃εμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = ἴδ. σ̈καλόj (γ) ρ. οὐδ.

νdε̱ρλjίκj-ίκj-ίκj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. = νγατε̱ρόj φίjετ' ε πελjχ̃ούρε̱σε̱. — ἀόρ. νdε̱ρλίκjα, μτχ. νdε̱ρλjίκjε̱ καὶ νdε̱ρλjίκjουνε̱.

νdε̱ρλjίκjεμ παθ. [ἴδ. λjικjετ' ε κρᾱχ̃ανιτ πελjχ̃ούρε̱σε̱].

νdε̱ρμbλjύσ-ύτ-ύτ (γ) ρ. ἐνερ. = φε̱ρκόj σι bερbε̄ρι, do με θᾶνε̱ τουε σ̈τύπουνε̱ με dόρε̱, τουε ρρόκουνε̱ με dόρε̱, τουε σ̈κέλjουνε̱ με dόρε̱. νdε̱ρμbλjύτεμ παθ. τοῦ προηγ.

νdε̱ρμένdεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = bίε νdε̱ρ μέντ, συνέρχομαι.

νdε̱ρμές (τ) = ἴδ. νdε̱ρμjέτ (γ).

νdε̱ρμjέτ (γ) πρόθεσις. σημ. τὸ μεταξύ, ἢ ἐν τῷ μέσῳ κείμενον.— νdε̱ρμjέτ jουσ̈ γjένdετε̱ νjε̱ νjερῑ ι κέκj = μεταξὺ ὑμῶν ὑπάρχει κακός τις.

νdε̱ρμjέτε̱σ-ι νdε̱ρμjέτε̱σε jα θηλ. πληθ. νdε̱ρμjέτε̱σιτε̱ ἀρσ.— νdε̱ρμjέτε̱τετε̱ θηλ. = μεσίτης, μεσίτρια.

(ι-ε) *νdε̱ρμjέτσ̈ιμ* (ἢ) ι-ε-νdε̱ρμjέτσ̈εμ (Σ) = ἴδ. ι-ε-μέσε̱μ.

νdερόνj-όj: ρ. ἐνερ. = τιμῶ.— νdερόνεμ-όχ̃εμ = τιμῶμαι.

νdε̄ρς: εἰς τὰς φράσεις: φάλjεμι νdε̄ρς (= εὐχαριστοῦμέν σοι) = εὐχαριστῶ.— ι φάλjεμ νdε̄ρς Ζότιτ = εὐχαριστῶ τὸν Θεόν.— τε̱ φάλjεμ

BKSH

νdε̄ρς πε̣ρτε̣ μίρε̣νε̣ κjε̣ με̣ bέρε (κjι με̣ bᾶνε (γ)) = σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὸ καλὸν ὅπου μοῦ ἔκαμες· ὀρθότερον εἰπεῖν· φάλjεμι νdε̄ρε̣σε̣ Ζότιτ. ὁ budi σχηματίζει τὴν γενικὴν τοῦ νdέρε̣-να γεν νdε̄ρσε̣ ἀντὶ νdέρε̣σε̣ = τῆς τιμῆς.

νdε̣ρσέj (Ἐλβασ,) ρ. ἐνεργ. κοινῶς = ἀναγκάζω, (παρακινῶ) τὸν σκύλον.

νdε̣ρσόj (Κροῦjα), νγε̣ρτσόj (Σ) [νdε̣ρ-σῦ-νι (γ) ἢ σῦ-ρι (τ)] ἀναγκάζω τὸν σκύλον ἐπάνω του· νdε̣ρσέj κjέντε̣.

(ι-ε) *νdε̄ρσ̈ιμ* καὶ (ι-ε) *νdέρσ̈εμ* (γ. τ.) = τίμιος-α ἔντιμος· ννdε̣ρρόνj-όj: ρ. ἐνερ. = ἀλλάτω, μεταλλάτω, μεταβάλλω, ἀνταλλάσσω. — φράσις: νdε̣ρρόϊ jέτε̣νε̣ = ἀπεβίωσεν· ἴδ. κε̣μbένj.

νdε̣ρρόνεμ-όχ̄εμ: παθ. καὶ οὐδ. = ἀλάττομαι, μεταβάλλομαι 2) ἀλλάττω τὴν ἐνδυμασίαν· νdε̣ρρόχ̄εμ = νdε̣ρρόj ρρόbατε̣, κε̣μίσ̈ε̣νε̣, τε̣ λjίντατε̣ κ.τ.λ. ἴδ. κε̣μbένεμ-έχ̄εμ.

νdε̣ρτόj-όχ̄εμ = ἴδ. dε̣ρτόj-όνεμ (τ) νdρετόj όχ̄εμ (Σ).

νdε̣ρτέσε̣-α: πληθ. νdε̣ρτέσατε̣ = κτίριον, κτίσις, κτίσμα.

νdεσ ρ. ἐνεργ. = ἴδ. δέσ. ἀόρ. νdέζα, μετοχ. νdέζε̣ καὶ νdέζουνε̣ (γ) νdέζουρε̣ (τ). — νdέσα με νjε̣ρῑ τε̣ λjικ (τ) = κοινῶς ἔντεσα μὲ ἕνα κακὸν ἄνθρωπον· (Τουρκ. ογραdίσ ρ.)

νdεσ̈ ἐπιρ (Σ) ι ρᾶ μbε̣ κράχ̄α, α ι ρᾶ μbε̣ bε̣ρρούλj τε̣ κράχ̄ουτ.

νdέσ̈α μίρε̣: φράσις (Μαλjε̣σία ε Σκόdρε̣σε̣) [ἀντὶ νdιέφσ̈α μίρε̣, κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈ καὶ τροπῇ τοῦ ιε εἰς ε, καθὼς διέτε̣ καὶ δε̄τε̣ (Σ), ρριέσ̈τε̣-α καὶ ρρέσ̈τε̣-α (Σ) ρριέδε̣-α καὶ ρρε̄δε̣-α (= ῥεῦμα) κ.τ.λ. συνήθως κατὰ Σκοδριάνοις] Μαλjε̣σόρε̣τε̣ ε Σκόdρε̣σε̣ κουρ πίκjενε̣ μb' ούδε̣ ι θόνε̣ νjᾶνι τιέτριτ, Νdέσ̈α μίρε̣! Μίρε̣ σε ου πόκjε̣μ (ἀπόκρισις) δηλ. εἴθε νὰ ἀκροασθῶ καλῶς περὶ ὑμῶν.

νdεσ̈κόj (bogdan) ἢ νdε̣σ̈κόj (bogdan) ρ. ἐνεργ. = ἐπιπλήττω· καὶ νdισ̈κόνj (budi) ἐπιπλήττω, τιμωρῶ, castigare, τὸ παθ. νdεσ̈κόχ̄εμ ἢ νdε̣σ̈κόχ̄εμ (bogdan), νdισ̈κόνεμ (budi).

νdε̄χ̄εμ (γ) νdε̄χ̄εμ (τ) παθ. τοῦ νdε̄j ἢ νdε̄j (γ) νdε̄j ἢ νdε̄j (τ).

νdιβε̣νέσε̣-α (bogdan) = χρησμὸς πληθ. νdιβε̣νέσατε̣.

νdιγjόj-όχ̄εμ ἴδ. νdε̣γjόj-όχ̄εμ.

(ι-ε) *νdίγjουεσ̈ιμ* (γ) καὶ ι-ε-νdιγjοῦσ̈ιμ = ἴδ. ι-ε-νdε̣γjούεσ̈ιμ (γ).

(τε̣) *νdιγjούεμιτε̣* καὶ τε̣ νdιγjοῦμιτε̣ = ἴδ. τε̣ νdε̣γjούεμιτε̣ (γ).

νdίεj ἢ *νdιέj:* ρ. ἐνερ. καὶ νdῑj (συνηρ.) = αἰσθάνομαί τι, ἀκροῶμαι,

BKSH

ἀκούω. — τε̤ νdίεφσ̈α ζᾶν' ε μίρε̤ = εἴθε νὰ ἀκούσω καλὴν φήμην περὶ σοῦ. — τε̤ νdιέφσ̈α τε̤ μίρε̤νε̤ = εἴθε νὰ ἀκούσω τὸ καλόν σου. φράσις: σί κᾱ νdιέ (Σ) [νdιέμ]; = σί κᾱ γε̤δῖμ (γ), σί κᾱ γε̤δῖρε̤ (τ) (ἐπὶ ἀρρώστων). — εἰς τὰς φράσεις: μος νdιέφσ̈ τα bένjτσ̈! = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ κάμῃς. — μὸς νdιέφσ̈ τα χ̑ασ̈ε̤ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ φάγῃς. — μὸς νdιέφσ̈ τε̤ μαρτόνεσ̈ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ νυμφευθῇς! ἀόρ. νdιέβα-ε-ου, μτχ. νdιέμ (γ) καὶ νdῖμ (συνηρ. γ) νdιέρε̤ (τ).

νdιέκε̤σ-ι νdιέκε̤σε-jα πληθ. σιτε̤, σετε̤ = διώκτης.

νdίελ ἢ *νdιέλ* (γ. τ) νdῖλ (συνηρ.) = θε̤ρρέσ πούλjατε̤, ρόσατε̤, πάτατε̤.

νdιέρε̤, *νdιέρι* (budi) = ἴδ. γjέρ. — νdιέρε̤ νd' ἀνε̤ (budi) = ὁλοτελῶς.

νdιέρσεμ (Σ) = ἴδ. dιέρσεμ (Σ).

νdίζεμ: παθ. τοῦ νdέσ ρ. ἴδ. δίζεμ καὶ νdέζεμ (Σ).

(ι-ε-τε̤) *νdιέτε̤*: ('Αργυρ. Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε-τε̤ νdῦτε̤ (γ). — με̤ βιέν τε̤ νdιέτε̤ = με̤ βιέν τε̤ νdῦτε̤ = σιχχαίνομαι.

νdίκjεμ: παθ. = διώκομαι, 2) βατεύομαι (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ζῴων) μάτσ̈ετε̤, κjέντε̤ ούjκjτε̤ κ.τ.λ. νdίκjενε̤.

νdικού (Περμέτ.) = ἴδ. dικού (γ).

νdικούσ̈ (Περμέτ.) = ἴδ. dικούσ̈ (γ).

νdίμε̤ζε̤-α: ὑποκ. τοῦ νdίμε̤-α (budi) πληθ. νdίμε̤ζατε̤.

νdιμόνj (budi) νdιμόj (Σκόδρα-bogdan) = ἴδ. ρ. νdίχ̑.

νdιμε̤τούερ-ι (budi) = ἴδ. νdίχ̑με̤σ-ι (τ) πληθ. νdιμε̤τόρε̤τε̤.

νdιμε̤τόρε-jα (budi) = ἴδ. νdίχ̑με̤σε-jα (τ) πληθ. νdιμε̤τόρετε̤.

νdισ̈κόνj (budi) ἴδ. νdε̤σ̈κόj (bogdan).

νdισ̈κόνεμ (budi) παθ. = ἴδ. νdεσ̈κόχ̑εμ (bogdan).

νdισ̈κjῖ-α (budi) πληθ. νdισ̈κjῖτε̤ = ἐπίπληξις.

νdίτ-ι (ἴσως ἐσφαλμένως ἀντὶ νdσίτ-ι (τ)) πληθ. νdίτε̤τε̤ ??? ἴδ. νdσίτ.

νdίφ (γ) = ἴδ. νdίχ̑ (τ) ρ.

νdίφμε̤-α (γ) = ἴδ. νdίχ̑με̤-α (τ) πληθ. νdίφματε̤.

νdίφμε̤σ-ι νdίφμε̤σε-jα πληθ. νdίφμε̤σιτε̤ ἀρσ., νdίφμε̤σετε̤ θηλ. = ἴδ. νdίχ̑με̤σ-ι (τ) νdίχ̑με̤σε-jα (τ) θηλ. καὶ νdιφμε̤τᾱρ-ι, νdιφμε̤τάρε-jα (γ) = ἴδ. νdιχ̑με̤τᾱρ-ι-τάρε-jα πληθ. ἀρσ. νdιφμε̤τάρε̤τε̤, νdιφμε̤τάρετε̤ θηλ.

νdίχ̑ (τ), νdίφ (γ) νdιμόj (Σ. bogdan) καὶ νdιμόνj (budi) ρῆμα ἐνερ. = βοηθῶ. — τὸ παθ. λείπει.

νdῖχεμ: παθ. = αἰσθάνομαι ὑπ' ἄλλων, ἀκροάζομαι ὑπ' ἄλλων.

νdίχμε̱-α (τ. bogdan), νdίφμε̱-α (γ. bogdan), νdίμε̱-α (budi) = βοήθεια.— πληθ. νdίχματε̱, νdίφματε̱, νdίματε̱.

νdίχμε̱σ-ι, νdίχμε̱σε-jα θηλ. = βοηθός. πληθ. λείπει.

νdίφμε̱σ-ι (γ) ἀρσ. νdίφμε̱σε-jα θηλ. πληθ. νdίφμε̱σιτε̱-σετε̱ θηλ.

νdίχμε̱τᾶρ-ι, νdιχμε̱τάρε-jα (τ) νdιφμε̱τάρ-ι νdιφμε̱τάρε-jα. καὶ

νdιμε̱τούερ-όρι (budi) ἀρσ. νdιμε̱τόρε-jα θηλ. πληθ. νdιμε̱τόρε̱τε̱ ἀρσ. νdιμε̱τόρετε̱ θηλ.

νdο-νdο (γ. τ. budi) = πρόθεσις ἢ-ἢ— εἴτε-εἴτε.— νdο σ̈ούμε̱, νdο πάκ = εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον.— ἴδ. α-α.

νdόδεμ (γ. τ. budi) ρ. οὐδ. = τυγχάνω, κοινῶς λαχαίνω, παρευρίσκομαι, εὑρίσκομαι κατὰ τύχην.— νdόδεμ ατύ = τυχαίνω, λαχαίνω αὐτοῦ.— νουκ' ουνdόθ ατύ = δὲν ἔτυχε (νὰ εἶναι) αὐτοῦ.— σ' να νdόδετε̱ κε̱jὸ γjε̄ = δὲν μᾶς εὑρίσκεται αὐτό.— κουσ̈ ουνdόθ ατύ κουρ γjάου κε̱jὸ πούνε̱; = τίς ἔτυχεν αὐτοῦ ὅτε συνέβη τοῦτο; ἀόρ. ουνdόθσ̈ ἢ ουνdόθτσ̈, μτχ. νdόδε̱, νdόδουνε̱ (γ) νdόδουρε̱ (τ).

νdόνε̱σε ἢ *νdονε̱σέ*: ἐπιρ. (γ. τ. budi-bogdan) = καίτοι, μολονότι, ἀγκαλά· νdόνε̱ (bogdan), νdοπσὲ (Καϐ.) = με γjίθε̱ κjε̱ (Βεράτ.).

νdονjᾶ (γ) ἀρσ. καὶ νdονjῑ θηλ. (γ) = κανένας κοινῶς καμμία.— νdονjέ ἀρσ. (τ) νdονjε̄ θηλ. (τ) ᾶσ̈τε̱ νdονjῑ γρούε ατύ = εἶναι καμμία γυναῖκα αὐτοῦ; νdονjᾶ (γ) ἢ σι νdονjά = νdονjὰ (τ) ἢ σι νdονjά = σχεδόν, κάπου (ἐπάνω κάτω) ἕως.— έρθνε̱ νdονjά διέτε̱ βέτα ἢ έρθνε̱ σι νdονjᾶ διέτε̱ βέτα = ἦλθον κάπου δέκα ψυχαῖς (ὀνοματαῖοι) ἐπάνω κάτω.— χένγρα νdόνjα διέτε̱ κόκjε φίκj = ἔφαγα ἕως δέκα σῦκα.

νdονjᾶνι (γ) ἀρσ. = κανένας ἐξ αὐτῶν. ἀντιθ. ασνdονjᾶνι (γ).

νdονjάνα (γ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdονjᾶνα (γ).

νdονjέρι (τ) ἀρσ. = κανένας ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdονjέρι (τ).

νdονjέρα (τ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdονjέρα (τ)· έρδι νdονjᾶνι = ἦλθεν κανένας ἐξ αὐτῶν; έρδι νdονjᾶνα = ἦλθε καμμία ἐξ αὐτῶν; (ἀπόκρισις) ασνdονjᾶνι σ' κᾶ άρδουνε̱ = οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἦλθεν.

νdόρε̱ [νε̱-dόρε̱-α ἢ νdε̱ dόρε̱ = ἐν χειρί, ἐν τῇ χειρί] προθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, εἰς τὰς χεῖρας. — bίε νdόρε̱ = παραδίδομαι. — νουκε̱ bίε νdόρε̱ = δὲν παραδίδομαι. — με̱ ρα νdόρε̱ νjῑ γjᾶ σένd. — μὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι ἕνα πρᾶγμα. — νdόρε μέjε, τέjε, ατῑ, νεσ̈,

joύσ̈, ατύνε. — σ' bίε νdόρε̤ ι γjᾶλε̤=δὲν παραδίδεται ζωντανός· τα κᾶμ λjᾶ̄νε̤ νdόρε̤ τέjε=τὸ ἀφίνω εἰς τὴν διάθεσίν σου, εἰς τὴν προαίρεσίν σου, εἰς τὴν προστασίαν σου.—ᾶ̄σ̈τε̤ νdόρε̤ Ζõτιτ=εἶνε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ.

νdόρε̤jε-jα (γ)=σύστασις, παρακαταθήκη, πληθ. νdόρε̤jετε̤.—με νdόρε̤jε=μὲ σύστασιν· με bέσε̤ (γ. τ.)=μὲ ἀσφάλειαν.

νdορε̤νζόνj-όj=ρ. ἐνεργ. συσταίνω τινά.

νdορε̤νζόνεμ-όχ̈εμ: παθ.=συσταίνομαι.

νdόσ̈τα (bogdan)=ἴσως.

νdούκ ρ. ἐνεργ.=μαδάω, κοινῶς μαδῶ [συγκρ. Ἑλλην. δάκ-ν-ω].

νdοῦκεμ παθ. ἀόρ. ουνdούκα ουνdούκε̄-ι, μετοχ. νdούκε̤ καὶ νdούκουνε̤ (γ) νdούκουρε̤ (τ).

νdοῦρε̤σ̈ (Κροῦjα) (ἐκ τοῦ dόρε̤-α=χεὶρ πληθ. dοῦερ καὶ dοῦρ (συνῃρ.) ἀφαιρ. dούερσ̈ καὶ dουρσ̈ (συνῃρ.) καὶ προσλήψει τοῦ εὐφων. ν ἔγεινε νdούερσ̈ εἰς τὴν φράσιν γjίθε̤ νdοῦρε̤σ̈ (Κροῦjα)=γjίθε̤ τσ̈' φάρασ̈= παντοειδεῖς.

νdόχ̈ (τ). ρ.=νdῦj (γ) τε̤ νdόχ̈ετε̤=ἴδ. τε̤ νdῦτε̤ (γ).

νdράκ: ρ. ἐνεργ.=μαγαρίζω.—ἴδ. ρ. διέσ ἀόρ. νdράγα-ε-ι μετοχ. νdράγε̤ νdράγουνε̤ (γ) νdράγουρε̤ (τ).

νdρᾶγεμ: ρ. παθ. καὶ οὐδ. μαγαρίζομαι=ἴδ. δῖτεμ.

νdρατά (budi)=νdε̤ρ ατά=ἐν αὐτοῖς νdρατὸ (budi)=νdε̤ρ ατό=ἐν αὐταῖς.

νdρέκj-εμ=ἴδ. νdε̤ρέκj-εμ.

νdρέκjε̤σ-ι ἀρσ. νdρέκjε̤σε̤-jα θηλ.=αὐ, αjό κjε̤ νdρέκj πληθ. νdρέκjε̤σιτε̤ ἀρσ. νdρέκjε̤σετε̤ θηλ.

νdρέjτε̤ (Σ) ἐπιρ.=ἴδ. dρέjτε̤ ἐπιρ.

(ι-ε-τε̤) *νdρέjτε̤*=ἴδ. (ι-ε-τε̤) dρέjτε̤ ἐπιθ.

νdρετόj-όχ̈εμ (Σ)=ἴδ. dρετόj-όχ̈εμ—ε bε̤νj τε̤ dρέjτε̤.

νdρετόj (Τυραν.) ρ. ἐνερ.=ἰσιάζω (Τουρκ. ουjdίσ ρ. (ουjμάκ)).

νdρεjτόχ̈εμ: παθ.=ἰσάζομαι (Τουρκ. ουjdίσεμ) νdρετόj-όχ̈εμ (Σ)=ἴδ. νdε̤ρτόj-όχ̈εμ (γ).

νdρίκουλε̤-α πληθ. dρίκουλα-τε̤ (γ. τ.)=ἡ ἀνάδοχος καὶ ἡ στεφανόνουσα γυνή· ἴδ. κούμτε̤ρ-ι ἀρσ.

νdρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνεργ.=νdρίτ-ίτ-ιτ (τ) dριτόj (Ἀργυρ.) ἀόρ. νdρίτα,

Arsh

μετοχ. νdρίτε̰, νdρίτουνε̰ νdρίτουρε̰ (τ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω.

νdρίτεμ (γ. τ.) νdριτόνεμ, dρίτεμ (Ἀργυρ.) = φωτίζομαι.

νdριτσ̈όj (γ), σ̈ενdρίσ-ίτ-ίτ (Σ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω, ἐκβάλλω φῶς· (δυνατώτερον τοῦ νdρισ-ίτ-ίτ)—παθ. νdριτσ̈όχεμ (γ) σ̈ενdρῖτεμ (Σ), ἀόρ. σ̈ε̰νdρίτα, μτχ. σ̈ε̰νdρίτε̰, σ̈ε̰νdρίτουνε̰.— νdριτσ̈ῖμ-ι = λάμψις πληθ. νdριτσ̈ίμετε̰.

(ι ε) *νdρίτσ̈ιμ* (γ. τ.) = λαμπρός-ά, φωτεινός-ή.

(ι-ε) *νdριτσ̈ούεσ̈ιμ* (γ) ι-ε νdριτσ̈οῦσ̈ιμ (συνήρ.) ἐπίθ. = λαμπρός-ά.

νdρούανj: (Περμέτ.) = ἴδ. dρούανj (τ) = ⟨διστάζω, συστέλλομαι⟩.

νdρύδεμ: παθ. = στραμπουλίζομαι, σταγγαλίζομαι, πλαταρόνομαι· 2) συνθλίβομαι. — ουνdρύθ φόσ̈νjα = ⟨στραγγαλίσθηκε τὸ βρέφος⟩.

(ι-ε-τε̰) *νdρύδουνε̰, νdρύδουρε̰* (Χειμάρα). — πε̰ρdρέδουρε̰ (Περμέτ.)· μτχ. τοῦ νdρύθ = τὸ νευροκαβαλίκευμα, στραμπούλημα.

νdρύθ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. κοιν. = στραμπουλίζω, στραγγαλίζω, πλαταρόνω.— νdρύδα dόρε̰νε̰, κε̰μbε̰νε̰ = ε νdσόρα βένdιτ· 2) συνθλίβω, σ̈τύπ με γίσ̈τα τούκε μbε̰σ̈ούαρε̰.

νdρῡνj (γ) [dρῡ-νι], νdρῡj: ρ. ἐνεργ. = κλειδόνω· ἀντίθ. τσ̈ελj ρ. ἀόρ. νdρῡνα-ε-ι, μτχ. νdρῡμ (ἴδ. μbύλ ρ. = σφαλλῶ, κλείω).

νdρῡκjεμ = ἴδ. σ̈τρύκjεμ.

νdρῡμε̰σ-ι: ἀρσ. — νdρύμε̰σε-jα θηλ. (γ) = αὐ, αjό κjε̰ νdρῡν. — πληθ. νdρύμε̰σιτε̰ ἀρσ. — νdρύμε̰σετε̰ θηλ.

νdρῡνε̰σ-ι (γ) ἀρσ. νdρύνε̰σε-jα θηλ. = ὑποκριτής, κρυφός· πληθ. νdρύνε̰σιτε̰ ἀρσ. — νdρύνε̰σετε̰ θηλ.

νdρύσ: (τ) ??? ἴδ. σ̈τρύθ, κουλόj.

νdρύσ̈ε (γ) νdρύσεj (Σ. budi-bogdan) = ἄλλως, διαφορετικά. — ἴδ. τιέτραζι ἐπίρ.

νdρύσ̈κ ρ. ἐνεργ. = σκουριάζω τι (ἐπὶ μετάλλων).

νdρύσ̈κεμ ρ. παθ. καὶ οὐδ. = σκουριάζομαι.

νdρύσ̈κουλε̰-α = νjι λjούνγε̰ κjι dέλj νdε̰ θούνdρε̰τ -ε̰ κε̰μbε̰βετ. — πληθ. νdρύσ̈κουλατε̰.

νdρῡχεμ (γ) παθ. = κλειδόνομαι (ἴδ. μbῡλεμ) ἀντίθ. τσ̈ῖλjεμ.

νdσᾱρ-ι (Ἐλβασ.) (Βεράτ.) πληθ. νdσάρε̰τε̰ = ἴδ. βολjέ-jα, βουτῖ-νι.

νdσᾶ-ε̄-ε̄ (γ) νdσε̄-ε̄-ε̄ (τ) ρ. = χωρῶ· ἀόρ. νdσούνα-ε-ι καὶ νdσούρα-ε-ι (τ) μτχ. νdσᾶνε̰ (γ) νdσε̰ρε̰ (τ). — σ̈ενίκου νdσε̄ 100 όκε̰ γρούνε̰ = χωρεῖ.

— νούκε με νdσε̃ βένdι = δὲν μὲ χωρεῖ ὁ τόπος. με-τε-ε-νdσε̃ (ἢ νdσε) (τ) = μὲ-σὲ-τὸν χωρεῖ κ.τ.λ.

νdσᾶνε (γ. Ἐλϐ. bogdan) [ἀντὶ ζᾶνε μτχ. τοῦ ζᾶ = πιάνω καὶ προσλήψει τοῦ εὐφωνικοῦ ν, μετεϐλήθη τὸ τ εἰς d καὶ ἔγεινε νdσᾶνε καθὼς ι ζῖ-ου, νdσῖj = μαυρίζω κ.τ.λ.]. = πιασμένος, ἀπησχολημένος. — ἀντίθ. ι-ε νγε̃σιμ· jαμ νdσᾶνε (γ) = εἶμαι πιασμένος, ἀπησχολημένος.

νdσε̃j (γ) νdσε̃j (τ) ρ. ἐνεργ. = πυρόνω, 2) ἐρεθίζω· ἀόρ. νdσε̃να-ε-ι (γ) μτχ. νdσε̃μ (γ) [ν-ζε-ω] [ζε-στός].

νdσε̃τε (γ), νdσε̃τε (τ), νdσε̃χετε (Τυραν.) επίρ. = ζεστῶς (περισσότερον ἀπὸ τὸ νγρόχετε).

(ι-ε-τε) *νdσε̃τε* (γ) νdσετε (τ) νdσέχετε (Τυραν.) = ζεστὸς-ὴ-όν.

νdσε̃χεμ (γ) νdσεχεμ (τ)· παθ. πυρόνομαι· 2) ἐρεθίζομαι.

νdσε̃j (γ) νdσῖj (τ) ρ. ἐνεργ. = μαυρίζω, ἀντίθ. σbάρθ = λευκαίνω. — ἀόρ. νdσῖνα-ε-ι (γ), μτχ. νdσῖμ (γ) νdσίρε (τ).

νdσίερ καὶ *νdσίρ* (συνηρ.) = ἐκϐάλλω, ἐξάγω· τσ̃' νdσίερ κυ ϐεντ; = τί ἐξάγει αὐτὸς ὁ τόπος; ἀόρ. νdσόρα-ε-ι, μτχ. νdσιέρρε. — νdσόρα dόρενε, κεμbενε ϐενdιτ = ἴδ. νdρύθ-δεμ. — νdσίερ κενκε = στιχουργῶ. — νdσίερ jάσ̃τε = ἐκϐάλλω. — νdσίερ μbε κρύε = κοιν. τὸ βγάζω πέρα (εἰς τὸ κεφάλι). — νούκ' ε νdσίερ μbε κρύε = δὲν τὸ βγάζω πέρα. — νdσίερ σ̃πάτενε μιέλιτ (bogdan) = ξεσπαθόνω — ἀντίθ. σ̃τίε.

νdσίρεμ = παθ. τοῦ προηγ.

νdσιέρρεσ-ι ἀρσ. νdσιέρρεσε-jα θηλ. πληθ. — ρρεσιτε ἀρσ. — ρρεσετε θηλ. = αὔ, αjό κjε νdσίερ.

νdσίτ-ι (τ) πληθ. νdσίτε-τε ? ? ?

νdσίτ (budi) = ἴδ. νdσιτόj ρ. ἐνεργ. = σπεύδω.

νdσίτεμ (budi) = ἴδ. νdσιτόχεμ παθ. νdσίτουνε (budi) μετοχ. τοῦ νdσίτ· ἀόρ. νdσίτα-ε-ι (budi).

νdσιτόj-όνj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = ἐκϐιάζω τινά, παρακινῶ τινά· 2) ρ. οὐδ. = τρέχω μὲ βίαν. — ἀντίθ. σῖελ ρ. νdσιτόνεμ-όχεμ παθ. ἀντίθ. σῖλεμ ρ.

νdσιτίμ-ι = ἐκϐίασις, παρακίνησις· 2) τὸ τρέχειν βιαστικά. — πληθ. νdσιτίμετε.

νdσῑχ̇εμ (γ) νdσῑχ̇εμ (τ) = μαυρίζομαι· ἀντίθ. σbάρδεμ φράσις: τ'ουν-dσίφτε̮ φάκjεjα! = αἰσχύνη εἰς σέ!

νdύ (γ) νdύj (γ) νdύτσ̈ (γ) = ἴδ. γjέρ· νdὺ μbε̮ κε̮τε̮ dίτε̮ = μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν.

νdύκεμ (τ) ρ. = ὡριμάζω. — πίκjεμ νdε̮ρ βέτε̮χε. — dάρδατ' ε βάδεζατε̮ νdύκενε̮ = πίκjενε̮ νdε̮ρ βέτε̮χ̇ε.

νdῡj (γ) νdῡρ (τ), νdυρόσ (τ), νdόχ̇ (τ) ρ. ἐνεργ. = μολύνω, λερόνω· ἀόρ. νdῡνα (γ) νdῡρα (τ) μτχ. νdῡμ (γ) νdῡρε̮ (τ).

νdῡχ̇εμ (γ) νdῡρεμ (τ), νdυρόσεμ (τ) = μολύνομαι, λερόνομαι· παθ. με̮-τε̮-ι νdῡχ̇ετε̮ (γ) = βδελύσσομαι-σαι-ται· ἢ σικχαίνομαι σαι-ται· να-ου-ου νdύχ̇ετε̮ (γ) = βδελυσσόμεθα-σθε-νται.

νdῡνε̮σῑ-α (γ) βδελυγμός, 2) μοιχεία· πληθ. νdυνε̮σῑτε̮.

νdῡνε̮σ-ι (γ) πληθ. νdύνε̮σιτε̮ ἀρσ. νdύνε̮σετε̮ θηλ. = βρωμερός, μοιχός.

(ι-ε) *νdῡτε̮-ι-α* (γ) νdότε̮ (Περμέτ.), νdόχ̇ε̮τε̮ (τ. Βεράτ.) νdόχ̇ε̮τε̮ (τ) νdιέτε̮ ('Αργυρ. Περμέτ.) = μολυσμένος-η, λερομένος-η, βδελυρός-ά.

(τε̮) *νdῡτε̮* (γ) τε̮ νdότε̮ (τ), τε̮ νdόχ̇ε̮τε̮ (τ. Βεράτ.), τε̮ νdόχ̇ε̮τε̮ (τ), τε̮ νdιέτε̮ ('Αργυρ. Περμέτ.) = οὐδ. σικχασία, βδέλυγμα. — κᾶμ τε̮ νdῡτε̮ (γ) ἢ με̮ νdῡχ̇ετε̮ (γ) = βδελύσσομαι. — κᾶμ τε̮ νdόχ̇ε̮τε̮ ἢ με̮ βιὲν τε̮ νdόχ̇ε̮τε̮ (τ) = σικχαίνομαι, βδελύσσομαι

νεβερίτεμ (Σ) = ἴδ. βέλjεμ.

νεβόλjε̮-α (Τσ̈αμ.) νεβόjε̮-α (γ. τ.) πληθ. νεβόλjατε̮, νεβόjατε̮ = ἀνάγκη, χρεία.

(ι-ε) *νεβόλjε̮σ̈ιμ* (Τσ̈αμ.) νεβόjσ̈ιμ (γ. τ.) ἐπίθ. = ἀναγκαῖος-αία.

νέjε̮-α (γ) πληθ. νέjε̮τε̮. — νένjε̮-α πληθ. νένjε̮τε̮ (budi) καὶ νέϊσ-ζι (Περμέτ.) = ἄρθρα, ἀρθρώσεις, ἁρμοί, κλειδώσεις· κοιν. οἱ ρόζοι, οἱ κόμποι τῶν δένδρων. — νέϊσ-ζι (Περμέτ.) σκληρὸν κρέας τὸ ὁποῖον βγαίνει εἰς τοὺς δακτύλους ἢ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος. — κε̮ρ-τσάσ νέjε̮τ' ε γίσ̈τναβετ = κροτῶ τὰς ἀρθρώσεις· νεjε̮τ' ε dε̮ρράσαβετ = οἱ ρόζοι τῶν σανιδίων.

νε̮κόj (γ), ρεκόνj (τ), γjεμόj (Σ) = βογκάω. — ἴδ. ανε̮κόj (Σ) καὶ γjε̮-μόνj (τ).

νε̮κόχ̇εμ (γ) ρε̮κόνεμ (τ) ἴδ. ανε̮κόχ̇εμ (Σ) = παραπονοῦμαι.

νε̮κίμ-ι (γ) ρε̮ε̮κίμ-ι (τ) γjᾶμ-ι (Σ) = βόγκημα. ἴδ. ανε̮κίμ-ι (Σ) πληθ. νε̮κίμετε̮ (γ), ρε̮κίμετε̮ (τ).

BKSH

νέμ: μόριον = δός μοι, ἴδ. ἄμε̱, έπ-με̱. — νέμ πάκε̱ζε̱ bούκε̱ ἢ ἄμε̱ πάκε̱ζε̱ bούκε̱ = δός μοι ὀλίγον ψωμί.

νέμ (γ. bogdan) νέμ (τ), νε̱με̱σόj (τ), νε̱μόσ (Περμέτ.) = ἴδ. ρ. νᾶμ.

νέμε̱-α (τ) πληθ. νέμε̱-τε̱ = ἴδ. νᾶμε̱-α (γ). — [Νέμεσις, θεὰ τῆς ἐκδικήσεως].

νέμε̱σ-ι (τ) ἀρσ. νε̱με̱σε-jα (τ) θηλ. = αὔ, αjὸ κjε̱ νέμ. πληθ. νέμε̱σιτε̱ ἀρσ. νέμε̱σετε̱ θηλ.

νεμέτσ-ι (τ) ἀρσ. = μεμέτσ. — ι-ε πα γόjε̱ = ἄλαλος.

νε̱νε̱-κjίνγjε-jα (Κροῦjα), μένdρε̱ζε̱-α (Καϐ.) πληθ. νε̱νε̱-κjίνγjετε̱, μένdρε̱ζατε̱ = τὸ ἡδύοσμον.

νε̱νε̱ρῖ-α (τ) [νένε̱-α καὶ νᾶνε̱-α (γ) = μήτηρ. Τουρκικὴ λέξις = νε̱νε· μὲ κατάληξιν Ἀλβανικήν] = ἡ μητρικὴ ἡλικία. — να σ̈κόϊ νουσε̱ρῖα ε να έρδι νε̱νε̱ρῖα.

νέντε̱ (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱ (γ). — νέντε̱-α = νᾶνdε̱-α (γ).

νέντε̱-διέτε̱ = ἴδ. νᾶνdε̱-διέτε̱ (γ).

νέντε̱-διέτε̱σ-ι (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱-διέτε̱σ-ι (γ).

νέντε̱-μbε̱-διέτε̱ (τ) = ἴδ νᾶνdε̱-μbε̱-διέτε̱ (γ).

νέντε̱σ-ι (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱σ-ι (γ).

νέντε̱σ̈ (τ) = ἴδ. νᾶνdε̱σ̈ (γ).

(ι-ε) *νέντ-τε̱-ι-α* = ἴδ. ι-ε-νᾶντε̱-ι-α (γ).

νέντε̱ με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. = ἐννεαπλῶς.

(ι-ε) *νέντε̱με̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.) = ἐννεαπλοῦς-ῆ.

νέντε̱ με̱ζόj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = κάμνω ἐννεαπλοῦν.

νέπεμ καὶ *νίπεμ* (Σ) παθ. τοῦ νάπ ρ. (Σ) = δίδω-ομαι.

νεπέρκε̱-α (τ) πληθ. νεπέρκατε̱, νέπκρε̱-α (Ἐλϐασ.) πληθ. νέπκρατε̱. ρρε̱σ̈άjε-jα (Σ) πληθ. ρρε̱σ̈άjα-τε̱ = ἔχιδνα.

νέρθ (γεγ. Μαλjεσία) ρ. οὐδ. = ἴδ. με̱ρδίχ̧ ἀόρ. νέρθα-ε-ι μτχ. νέρθε̱ καὶ νέρθουνε̱.

νέσε̱ρε̱ ἐπίρ. = αὔριον. — πασνέσε̱ρε̱ = μεθαύριον. — πασνέσε̱ρε̱ τιέτε̱ρε̱ = ἀντιμεθαύριον.

νέσε̱ρετ (budi-bohdan τ.) ἐπιρ = τὴν ἐπαύριον· καὶ νέσε̱ρεjτ (Τυραν.) νdε̱ νέσε̱ρετ (budi) = τὴν ἐπαύριον.

(ι) *νέσε̱ρμ-ι-ε-νέσε̱ρμε-jα:* πληθ. τε̱ νέσε̱ρμιτε̱ ἀρσ. τε̱ νέσε̱ρμετε̱ θηλ. = αὐριανὸς-ή· καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα. — κουσ̈ ε dῖ σε τσ̈ κjίτ ε νέσε̱ρμεjα.

BKSH

νιέγουλε-α (Σ. budi Τοσκ.) = ἴδ. νjέγουλε-α (πληθ. λείπει).

νίμε-τε (γεγ.) πληθ. ? ? ?

νίπ-ι [Λατ. nepos] ἀδελφιδοῦς, ἀνεψιός πληθ. νίπενιτε (γ) καὶ νίπεριτε (τ)· εμ-νιπ (γ) καὶ ιμ-νίπ (τ), υτ-νιπ, ι νίπι = ὁ ἐμὸς ἀνεψιός, ὁ σὸς ἀνεψιός, ὁ ἀνεψιός του ἢ αὐτῆς.

νίσ ρ. ἐνεργ. = ἀρχίζω 2) στέλλω· νισ τε bένj πούνε = ζε̃ τε bένj πούνε = ἀρχίζω νὰ κάμω δουλειά.—νισ djάλjενε περ κουρbέτ.— νισ νούσενε = στολίζω τὴν νύμφην.

νίσεμ: ρ. οὐδ. = κινῶ (ὑπάγειν)· νίσεμ τε ὄκόj = νίσεμ τε βέτε = κινῶ νὰ ὑπάγω· νίσεμ περ κουρbέτ = κινῶ διὰ τὴν ξενητειά· νίσεμ τε βέτε = κινῶ νὰ ὑπάγω· νίσεμ σι γροῦα = στολίζομαι ὡς γυνή.

νισεjε-jα = τε νίσουρε-ιτε (τ) πληθ. νίσεjετε = στολισμός.

νκθεj-ένεμ (budi) = κθέj-ένεμ = γυρίζω, στρέφω-ομαι.

νκέκjεμ (budi) ρ. οὐδ. = ἀποκαθίσταμαι κακός, ἐξαχρειόνομαι· νjέρεζιτ' ου νκέκjνε = οἱ ἄνθρωποι ἐξηχρειώθησαν.

νκότ (budi) = ἴδ. κοτ = ματαίως.

νκρύεj (bogdan) = ἴδ. κρύεj = ρ. ἐνερ. = ἀποπερατῶ.

ν' κρύετ [ἀντὶ vdε κρύετ] (budi-bogdan) = εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν κορυφήν.

νκjόνj (budi) = ἴδ. κjόj (Ἐλβασ.) = ρ. ἐνεργ. = ἐξυπνῶ τινα.

νκjόνεμ: (budi) = ἴδ. κjόχεμ (Ἐλβασ. = ἐξεγείρομαι τοῦ ὕπνου, ἐξυπνῶ.

νόμ-ι (τ) πληθ. νόμετε = ἴδ. λjίγjε-α (γ) = νόμος.

νομ-δένεσ-ι (τ) = ἴδ. λjίγjε-α· πληθ. νομ-δένεσ-ιτε.

νοτ-ι = κολύμβημα (πληθ. λείπει)· bᾶj νότ (γ) καὶ bᾶj με νοτ, (γ) bένj με νοτ (τ) = κολυμβῶ.

νοτάρ-ι ἀρσ. νοτάρε-jα θηλ. πληθ. νοτάρετε ἀρσ. νοτάρετε θηλ. κολυμβητής.

νόφουλε-α πληθ. νόφουλα-τε (Ἐλβασ. Καβαjα) = σταγών· καὶ φουλj κjινjε-α (Σ. Κρουjα Τυρ.)

νούε-jα (Σ) ἴδ. νύjε-α (Κροῦjα), πίσ̈κε-α (Βεράτ.), πίτσκε-α (Ἐλβασ).

νούεθ-ι πληθ. νουεθ-ιτε, ⟨κερτσῖ-ῖρι⟩.

νούκε καὶ σ'. = οὐκ, οὐχ, οὐ, κοινῶς δὲν = ἴδ. σ'. νούκε (Γεγενία ε Επερε, = ἡ Ἄνω Ἀλβανία) ἐπιρ. ἀρνητικόν· = οὐχί, κοινῶς ὄχι· (Τουρκ. jόκ, ἐξ οὗ τὸ jό = ὄχι κοινῶς)· α τί ε bᾶνε κετέ ; = σύ ἔκαμες τοῦτο ; νούκε = ὄχι.

νούλjε̱-α (Βεράτ.) = ἴδ. γjύσ̈ε-jα ε νούλjα = ε γjυσ̈εjα· σε̱ νούλjε̱σε̱ = σε̱ γjυσ̈εσε̱, τε̱ νούλjε̱νε̱ = τε̱ γjύσ̈ενε̱: πληθ. νούλjατε̱.

(ι-ε-τε̱) *νούλjκε̱τε̱ :* (Τυραν.) = ἐπιθ. = (ι-ε-τε̱) σκjάκjε̱τε̱ = πιέκουνε̱ vdε̱ρ βέτε· dαρδ' ε νούλjκε̱τε̱ (Τυραν·) = πιέκουνε̱ vdε̱ρ βέτε̱.

νούμε̱ρε̱-ι (γ. τ.) καὶ νούμουρε̱-ι : πληθ. νούμε̱ρατε̱ (Λατ. numerus) = ἀριθμός.

νουμε̱ρόνj-όj (γ. τ.) [Λατ. numero-are] ρ. ἐνεργ. = ἴδ. νγjέχ̆ (γ) καὶ νγjέφ (γ).

νουμε̱ρόνεμ-όχ̆εμ (γ. τ.) = ἴδ. νγjέχ̆εμ (γ) νγjέφεμ (γ)· τε̱ πα νουμε̱ρούαρα = τε̱ πα νγjέχ̆ουνα (γ) = ἀναρίθμητα.

νουν-ι : ἀνάδοχος κοιν. νουνός· 2) ὁ πνευματςκὸς πληθ. νούνατε̱.

νουνε̱ρῑ-α : (πληθ. νουνε̱ρῑτε̱ ἄχρηστος) = ἡ κουμπαριά.

νουνε̱ρόχ̆εμ : (τ) ρρε̱φέχ̆εμ (Σ. γεγ.) ζᾱ̄ νούν (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς τὸν πνευματικόν).

νούσε-jα = ἡ νύμφη οὕτω καλοῦσι τὴν νύμφην ὁ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὴ καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ πληθ. νούσετε̱.

νούσεjα ε λjάλjε̱σε̱ ἢ νούσεj' ε λjάλjε̱σε̱ = ἴδ. bουκλjε̱ζε̱-α = ἰκτίς.

νούσετ' ε μάλjιτ = ἴδ. τε̱ jάσ̈τε̱μετε̱ (τὰ στοιχειά).

νουσε̱ρῑ-α : ἀφηρ. = τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς νύμφης.

νουσε̱ρόj : (τ) ρ. εἶμαι νύμφη, γίνομαι νύμφη.

νουχ̆άσ-άτ-άτ (Τοσκ.) = νουχ̆ουρίτ (Ἀργυρ.) = ὀσφραίνομαι (μὲ τὴν μύτην) ἀόρ. νουχ̆άτα-ε-ι μετοχ. νουχ̆άτουρε̱: κjένι νουχ̆άτ μὲ χ̆ούνdε̱ = ὁ κύων ὀσφραίνομαι μὲ τὴν μύτην· τε̱ νουχ̆άτουρε̱-ιτε̱ (Τοσκ.) ἡ ὄσφρησις.

νσ̈τόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. σ̈τόj-όνεμ-όχ̆εμ = προσθέτω.

ντέε [ντε̄] (budi) = τέjε = ἐκ σοῦ.

ντρ̣έσ-έτ-έτ (bogdan) = τρέσ-έτ-έτ.— ντρέτεμ = ἴδ. τρέτεμ.

ντρ̣ούενj (budi) = ἴδ. τρούενj (γ) τρούανj (τ) = ἐντρέπομαι.

ντρ̣ούεμ (budi) = ἴδ. τρούεμ (γ) μετοχή.

ντρ̣οῦχ̆εμ (budi) = ἴδ. τροῦχ̆εμ παθ.

ντσίτ-ι ??? ντσιτίμ-ι ??? ντσιτιμῑ-α ??? = ⟨σπουδή, βία⟩.

ντσ̈έλj (budi) = ἴδ. τσ̈έλj ρ.

ντσ̈έλjε̱ (budi) = ἴδ. τσ̈έλjε̱ ἐπιρ. = ἀνοικτά.

ντσ̈έφαζε̱ (bogdan) ἐπίρ. ἴδ. τσ̈έφας = κρυφίως.

ντσ̈έχ, ντσ̈έφ (bogdan) = ἴδ. τσ̈έχ, τσ̈έφ ρ. (γ) καὶ μbε̱ τσ̈έφ (bogdan) ρ.

ντσ̈ίχεμ, ντσ̈ίφεμ (bogdan) = ἴδ. τσ̈ίχεμ, τσ̈ίφεμ (γ).
ντσ̈όνj (budi) ἴδ. τσ̈όj.
ντσ̈όχ̱εμ ἴδ. τσ̈όχ̱εμ.
νύελ-ι νύελι ι κέμbεσε = ⟨τὰ σφυρά, οἱ ἀστράγαλοι⟩.
νύjε-α (Κροῦjα) πληθ. νύjατε = κομπόδεμα, καὶ νούε-jα (Σ) πίσκε-α (Βεράτ.) πληθ. πίσκατε, πίτσκε-α (Ἐλβασὰν) πληθ. πίτσκατε [ἴδ. πιτσ-κόj].
νφάλj (budi) ἴδ. φάλj = χαρίζω.

Nj

νjᾰ (γεγ. Μαλεσία-budi) νjᾰ (γ. Μαλεσία), νjέ (τ) ἀρσ., νjε̄ (τ) θηλ. νjῑ (γ) ἀρσ. νjῑ (γ) θηλ. = εἷς, μία, ἕν. Ἀριθμητικον ἀορ. Γεγικῶς. ἀρσ. ὀνομ. νjᾰ (εἷς) νjᾰj (μιᾶς), νjᾰjε (δοτ.) μιᾷ αἰτ. νjᾰ (μίαν), ἀφαιρ. νjᾰjετ (ἐκ μιᾶς). — Ἔτι γεγικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjῑ, γεν. νjῑου, δοτ. νjίου, αἰτ. νjῑ, ἀφαιρ. νjῑου θηλ. ὀνομ. νjῑ, γεν. νjῑε, δοτ. νjῑjε, αἰτ. νjῑ, ἀφαιρ. νjῑjετ. — Τοσκικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjέ, γεν. νjέj, δοτ. νjέjε, αἰτ. νjε, ἀφαιρ. νjέj, θηλ. ὀνομ. νjε̄, γεν. νjε̄jε, δοτ. νjέjε, αἰτ. νjε̄, ἀφαιρ. νjέjετ. — ἀριθμητικὸν ἀόριστον ἀπροσδιόριστον. — Γεγικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjᾱνι (ὁ εἷς), γεν. νjᾱνιτ (τοῦ ἑνός), δοτ. νjᾱνιτ (τῷ ἑνὶ) αἰτ. νjάνινε (τὸν ἕνα), ἀφαιρ. νjάνιτ (= ἐκ τοῦ ἑνός). — θηλ. ὀνομ. νjάνα γεν. νjάνεσε (τῆς μιᾶς) δοτ. νjάνεσε (τῇ μιᾷ), αἰτ. νjάνεσε (τὴν μίαν) ἀφαιρ. νjᾱνε = (ἐκ τῆς μιᾶς). — Τοσκικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjέρι, γεν. νjέριτ, δοτ. νjέριτ, αἰτ. νjέρινε, ἀφαιρ. νjέριτ. — θηλ. ὀνομ. νjέρα, γεν νjέρεσε, δοτ. νjέρεσε, αἰτ. νjέρενε, ἀφαιρ. νjε̄ρετ. — νjᾱ̃νι μbας τιέτερι (γ) = νjέρι πας τιέτερι (τ) = ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου. — νjᾱ̃να μbας τιέτερσε (γ) = νjερα πας τιέτερσε (τ) = ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. — νjᾱνι νγὰ τιέτερι (γ) = νjέρι νγὰ τιέτερι (τ) = ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. — νjάνα νγὰ τιέτερα (γ) = νjέρα νγὰ τιέτερα (τ) = ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην. — νjᾱ̃νι με τιάτεριν (γ) = νjέρι με τιάτεριν (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον. — νjᾱνα μὲ τιάτερενε (γ) = νjέρα με τιάτρενε (τ) = ἡ μία μὲ

τὴν ἄλλην.— νjᾱ̃-jα (γ) = τὸ ἕν, ἡ μονάς, ὅταν ἐκλαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν· καὶ νjῑ̃-jα (γ), νjε̄̃-jα (τ).— τὸ δὲ νjᾱ̃να (γ) καὶ νjε̄̃ρα (τ) λέγεται ἐπὶ ἀτόμου.— Πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρρημα νjε̱ φίλö ἢ νjε̱ φίλö = μονῶς.— Ἀλληλοπαθ. ἀρσ. νjέρι τιέτριτ (τ) = ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, νjέρι τιέτρινε̱ = ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— θηλ. νjέρα τιέτρε̱σε̱ (τ) = ἡ μία τῆς ἄλλης.— νjέρα τιέτρε̱νε̱ = ἡ μία τὴν ἄλλην.— καὶ ἀρσ. νjέρι με τιέτρινε̱ (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, νjέρα με τιέτρε̱νε̱ = ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. — π. χ. ἐπὶ ἐνερ. ρημ. ρρίχ̃τε νjέρι τιέτρινε̱ = ἔτυπτεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— ρρίχ̃τε νjέρα τιέτρενε̱ = ἔτυπτεν ἡ μία τὴν ἄλλην: ἐπὶ παθητ. ρημ. ρρίχ̃εσ̃ινε̱ νjέρι με τιέτρινε̱ = ἐτύπτοντο (αὐτοί), ρρίχ̃εσινε̱ νjέρα με τιέτρε̱νε̱ = ἐτύπτοντο (αὐταί).

νjέ ε νjε̱ (τ) ἀρσ. καὶ νjε̄̃ ε νjε̄̃ (τ) θηλ. = ἕνας κ' ἕνας, μία καὶ μία, (δηλ. οἱ ἐκλεκτοί, αἱ ἐκλεκταί).— νjε̱ μbι νjέ = τὸ ἓν ἐπάνω 'ς τὸ ἄλλο.— νjε̱ πε̱ρ νjέ = ὁ εἷς πρὸς ἕνα.— τε̱ dάλjε̱με̱ νjε̱ πε̱ρ νjέ = νὰ παραταχθῶμεν ὁ εἷς πρὸς ἕνα (τ) = ἀμοιβαίως. — dύ πε̱ρ νjέ (τ) = διπλασίως, τρῖ πε̱ρ νjέ = τριπλασίως. — κάτρε̱ πε̱ρ νjέ = τετραπλασίως κ.τ.λ. — νjε̱ ε τρέτα : = τὸ ἓν τρίτον· νjε̱ τε̱ τρέτε̱νε̱ = τὸ ἓν τρίτον (αἰτ.). — νjε ε κάτρα = τὸ ἓν τέταρτον· νjε̱ τε̱ κάτρε̱νε̱ = τὸ ἓν τέταρτον. — νjε ε πέσε̱τα = τὸ ἓν πέμπτον· νjε̱ τε̱ πέσε̱τε̱νε̱ = τὸ ἓν πέμπτον κ.τ.λ. (αἰτ.)

νjᾱ̃ζε̱ (γ. Μαλεσία) νjέζε̱ (τ), νjῑ̃ζε̱ (γ) = ὑποκορ. τοῦ νjᾱ̃.

νjανί (γ) νjε̱νί (τ) ἐπίρ. = ὕστερον, ἔπειτα· ἴδ. παστάj.

νjε̱ (τ) νjε̄̃ (τ) = ἴδ. νjᾱ̃ (γ) = εἷς.

νjέ : (γ. bogdan, Ἐλβασ. Τυραν. Καβ.) = ἰδού. — νjού (Ἐλβασ. Τυραν. Καβ.), κjέ (Σ) νά (τ), νάβοκα (τ), νάβουκα (Ἀργυρ.), jα (τ), jάβουκα (τ). — νjέ κjε̱ έρδα = να τέκ έρδα (τ) = ἰδοὺ ὅπου ἦλθον.

νjέγουλε̱-α (γ. bogdan - Τυραν.) = ὁμίχλη (πληθ. λείπει), νιέγουλε̱-α (τ. Σ) μιέγουλε̱-α (Σ - τ.), μιέργουλε̱-α (τ).

νjε̄̃ζε̱ (τ) = ἴδ. νjᾱ̃ζε̱ (γ).

νjε̱ζέτ (τ) νjιζέτ (γ) = (ἀριθμ. ἀπολ.) = εἴκοσι, 20.

νjε̱ζέτε̱σö-ι (τ), νjε̱ζέτε̱σöε-jα (τ) θηλ. νjιζέτε̱σö-ι (γ) ἀρσ. νjιζέτε̱σöε-jα (γ) θηλ. = ἀριθ. περιληπτικὸν = εἰκάς, εἰκοσὰς (εἰκοσάριον).

νjε̱ζέτε̱σöε̱ (τ) νjιζέτε̱σöε̱ (τ) νjιζέτε̱σöε̱ (γ) = ἐπίρ. εἰς εἴκοσι τμήματα.

BKSH

νj̱ε̱-κjίνdε̱σ̈ε̱ (τ) νjι-κjίνdε̱σ̈ε̱ = εἰς ἑκατὸν τμήματα. — νj̱ε̱-κjίdε̱σ̈-ι (τ) νjῑ-κjίνdε̱σ̈-ι (γ) ἀρσ. νj̱ε̱-κjίνdεσ̈ε-jα (τ) θηλ.

νjι-κjίνdεσ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἑκατοντάς, (ἑκατοστάριον).

νj̱ε̱-κjίντ (τ) νjῑ-κίντ (γ) = ἑκατόν, 100.

νj̱ε̱-μbε̱-διέτε̱ (τ) νjῑ μbε̱ δῖτε̱ (γ) = ἕνδεκα, 11. — ι-νj̱ε̱-μbε̱-διέτε̱-ι νjι μbε̱-δῖτε̱-ι (γ) συνηρ. ε-νj̱ε̱-μbε-διέτε̱-α, ε-νjι-μbε̱-δῖτε̱-α (γ) = ὁ ἑνδέκατος-η.

νj̱ε̱-μbε̱-διέτε̱σ̈-ι (τ) ἀρσ., νjῑ μbε̱ δῖτε̱σ̈-ι (γ) (συνηρ.) ἀρσ. νj̱ε̱ μbε̱ διέτε̱σ̈ε-jα (τ) θηλ. νjῑ μbε̱ δῖτε̱σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἀριθμ. ἐπίθ. περιληπτικὸν = τὸ ἑνδεκάριον.

νj̱ε̱-μbε̱-διέτε̱σ̈ε̱ (τ) νjῑ μbε̱ δῖτε̱σ̈ε̱ (γ) = εἰς ἕνδεκα τμήματα.

νj̱ε̱με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. πολλαπλασιαστ. = ἁπλῶς, μονῶς.

νj̱ε̱μένdι (τ) = ἴδ. νj̱ε̱με̱ντ (τ) ⟨νῦν, τόρα⟩.

νj̱ε̱μέντ (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. χρόνου· νj̱ε̱μένdι (τ. Βεράτ.).

νjιμε̄ (γ) = ταύτην τὴν στιγμήν. — ἴδ. κε̱τε̱ τσ̈άς, τασ̈ί.

(ι-ε-τε̱) *νj̱έμε̱σ̈τε̱-ι-ε̱-α* τε̱ νj̱ε̱με̱σ̈τιτε̱ (οὐδ.) ἐπιθ. πολλαπλασιαστικὸν ἀριθ, ἁπλοῦς-ῆ-οῦν, μονὸς-ὴ-όν.

νj̱ε̄ μίλj̱ε̱ (Τσ̈αμ.), νj̱ε̱ μίj̱ε̱ (τ) νjῑ μίj̱ε̱ (γ) = χίλιοι-αι-α· 1000.

νj̱ε̱-μίλj̱ε̱σ̈ε̱ (Τσ̈αμ.), νj̱ε̱ μίj̱ε̱σ̈ε̱ (τ) νjῑ μίj̱ε̱σ̈ε̱ (γ) = ἐπιρ. = εἰς χίλια τμήματα.

νj̱ε̱-μίλj̱ε̱σ̈-ι (Τσ̈αμ.) ἀρσ. νj̱ε̱ μίλj̱ε̱σ̈ε-jα· θηλ. νj̱ε̱-μιj̱ε̱σ̈ε-jα (γ) θηλ. = χιλιάς, χιλιάριον.

(ι) *νj̱ε̱-μίλj̱ε̱τε̱-ι* (Τσ̈αμ.) ἀρσ. ἀριθ. τακτ. = χιλιοστός· ε-νj̱ε̱-μίλj̱ε̱τε̱-α θηλ. = χιλιοστή. — ι-νj̱ε̱-μίj̱ε̱τε̱-ι (τ) ἀρσ. ε-νj̱ε̱-μίj̱ε̱τε̱-α (τ) θηλ. ι-νjῑ-μίj̱ε̱τε̱-ι (γ) ἀρσ. ε-νjι-μίj̱ε̱τε̱-α (γ) θηλ.

νj̱ε̱-μιλjούν (τ) = νjι-μιλjοῦ (γ) = ἓν ἑκατομμύριον 1,000,000. — dύ μιλjουνj = 2,000,000 κ.τ.λ. νj̱ε̱ μιλjιούνε̱σ̈ε̱ (τ) νjί-μιλjιούνε̱σε̱ (γ) ἐπιρ. = εἰς ἓν ἑκατομμύριον τμήματα.

νj̱ε̱-μιλjιούνε̱σ̈ε̱-ι (τ) ἀρσ. ἐπιθ. = ἑκατομμυριάς· ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἀριθμὸν ἓν ἑκατομμύριον νj̱ε̱-μιλjιούνε̱σ̈ε-jα θηλ. νjῑ μιλjιουνε̱σ̈ε̱ (γ) ἀρσ. νjι μιλjιούνε̱σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἡ ἑκατομμυριάς.

νj̱ένd (γ.) ρ. τριτοπρόσ. — με̱ νjενd, τε̱ νjενd, ε νjενd = εὐκαιρῶ-εῖς-εῖ· πληθ. να νjένd, ου νjενd ου νjενd = εὐκαιροῦμεν-εῖτε-οῦσι = κᾶμ νγε̄, κε̄ νγε̄, κᾱ νγε̄, κε̄μι νγε̄, κίνι νγε̄, κᾱνε̱ νγε̄. Παρατ. με̱ νjένdε, ε

νjένdε, = ηὐκαίρουν κ.τ.λ. πληθ. να νjένdε, ου νjένdε. ού νjένdε· = ηὐκαιροῦμεν κ.τ.λ. = κίσ̈ιεμ νγε̄, κῑσ̈ιε νγε̄, κῑσ̈τε νγε̄, πληθ. κίσ̈ιμ νγε̄. κίσ̈ιτε̱ νγε̱, κίσ̈ινε̱ νγε̄· ἀόρ. με̱ πατ νjένdουνε̱, τε̱ πατ νjένdουνε̱, ε πατ νjένdουνε̱, πληθ. να πατ νjένdουνε̱, ου πατ νjένdουνε̱.— ηὐκαίρησα-ας-ε κ.τ.λ. πάτα νγε̄, πάτε νγε̄, πάτι νγε̄ κ.τ.λ. Παρακ. με̱ κᾱ νjένdουνε̱, τε̱ κᾱ νjένdουνε̱, πληθ. να κᾱ νjένdουνε̱, ου κᾱ νjένdουνε̱, ου κᾱ νjένdουνε̱ = κᾱμ πάσε̱ νγε̄, κε̄ πάσε̱ νγε̄ κᾱ πάσε̱ νγε̄ κ.τ.λ. Ὑπερσυντ. με̱ κίσ̈τε νjένdουνε̱, τε̱ κίσ̈τε νjένdουνε̱, ε κίσ̈τε νjένdουνε̱. = κίσ̈εμ πάσε̱, νγε̄, κίσ̈ιε πάσε̱ νγε̄, κίσ̈τε πάσε̱ νγε̄.— ἀντιθ. σ' με̱ νjένd = δὲν εὐκαιρῶ κ.τ.λ. = σ' κᾱμ νγε̄ κ.τ.λ.

νjε̱νί (τ) = ἴδ. νjανί (γ).

νjε̱ρί-ου: πληθ. νjέρε̱σ ἢ νjέρε̱ζιτε̱ = ἄνθρωπος· καὶ νjέρι (Σ), γεν. νιέριτ δοτ. νιέριτ, αἰτ. νjέρινε̱, πληθ. νιέρε̱ς νιέρε̱ζιτε̱ ε μῑ = οἱ συγγενεῖς μου.—νjέρε̱σ τε̱ με̱δένj = μεγιστᾶνες. – νjέρε̱ζιτ' ε με̱δένj = οἱ μεγιστᾶνες. – νjερῑ με σ̈ένjε̱ = σημαντικὸς ἄνθρωπος.—νjερῑ με du φάκjε = διπρόσωπος ἄνθρωπος. —σ' κᾱμ φρίκε̱ νjερῑ = δὲν φοβοῦμαι κανένα.—μος ι θούασ̈ νjερίου (τ) = μος ι θούεσ̈ κούjτ (γ) = νὰ μὴ εἴπῃς κανενός.

νjερε̱ζῑ-α ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνθρωποι (πληθ. λείπει). — κjένε̱ σ̈ούμε̱ νjερε̱ζῑ = ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι.

νjερε̱ζίσ̈τ = ἐπιρ. = ἀνθρωπίνως.

νjερίθ-ι = ἡ γλωσσίς, ἐπιγλωττίς κοινῶς σταφυλίτης πληθ. νjερίθε̱-τε̱· ἴδ. dε̱ρτσ̈ίκθ-ι (Κροῦjα).

νjέρκ-ου νjέρκε̱-α = πατρυιός, μητρυιά· πληθ. νjέρκατε̱.— ιμ νjερκ ύτ νjερκ ι νjέρκου ίμε νjερκε̱-jοτ νjέρκε̱ ε νjέρκα.

νjέσ̈ε̱ (τ) νjῑσ̈ε̱ (γ) ἐπιρ. = ἁπλῶς, μονῶς (εἰς ἓν τμῆμα).

νjε̱σ̈-ι (τ), νjεσ̈ε-jα (τ) θηλ. νjῑσ̈-ι (γ) ἀρσ. νjῑσ̈ε-jα (γ) θηλ. = μονάς.

νjέφ, νjεφ, νjεφ (γ. bogdan), νjέχ, νjέχ, νjέχ (γ. Μαλεσία): ρ. ἐνεργ. = ἀριθμῶ· ἴδ. νουμε̱ρόj· τε̱ νjέχουνι-τε̱ (γ. bogdan) = ἀρίθμησις, ἀριθμὸς ἀόρ. νjέχ̱α-ε-ου κ.τ.λ. καὶ νjέφα-ε-ου κ.τ.λ. μετοχ. νjέχ̱ε̱ καὶ νjέχ̱ουνε̱, νjέφε̱ καὶ νjέφουνε̱.

νjῑ (γ) ἀρσ. = ἴδ. νjᾶ, νjῑ (γ) ἴδ. νjᾶ.

νjῑ-jα (γ) νjε̄-jα (τ) οὐσιαστ. = τὸ ἕν.

νjίζε̱-α (γ) = ἴδ. νjᾶζε̱-α (γ).

νjιζέτ (γ) = ἴδ. νjε̱ζέτ (τ) = εἴκοσι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.
νjιζέτε̱ὄ-ι = ἴδ. νjε̱ζέτε̱ὄ-ι (τ).
νjιζέτε̱ὄε-jα (γ) = ἴδ. νjε̱ζέτε̱ὄε-jα (τ).
νjιζέτε̱ὄε̱ = ἴδ. νjε̱ζέτε̱ὄε̱ (τ).
νjῖ κίντ = ἴδ. νjε̱ κίντ (τ) = ἑκατὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.
νjῖ-κjίνdε̱ὄ-ι (γ) = ἴδ. νjε̱ κjίνdε̱ὄ-ι (τ).
νjῖ-κjίνdε̱ὄε-jα = ἴδ. νjε̱ κjίνdε̱ὄε-jα (τ).
νjι-μbε̱-δῖτε̱ (γ) = ἴδ. νjε̱-μbε̱-διέτε̱ (τ) καὶ νjι μbε̱ δε̄τε̱ (Σ) = ἕνδεκα.
(ι) *νjι-μbε̱-δῖτε̱-ι* (γ) = (ι) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-ι (τ).
(ε) *νjι-μbε̱-δῖτε̱-α* (τ) = (ε) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-α (τ).
(ι) *νjι-μbε̱-δέτε̱-ι* (Σ. Τυραν.) = (ι) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-ι (τ).
(ε) *νjι-μbε̱-δέτε̱-α* (Σ. Τυραν.) = (ε) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-α (τ).
νjι-μbε̱-δίτε̱ὄ-ι (γ) (συνηρ.) = ἴδ. νjε̱ μbε̱ διέτε̱ὄ-ι (τ).
νjι-μbε̱-δίτε̱ὄε-jα (γ) = ἴδ. νjε̱-μbε̱-διέτε̱ὄε-jα (τ).
νjιμε̄ (γ) = ἴδ. νjε̱μέντ (τ). — νjεμε̄-πε̱ρ-νjεμε̄ = νdαὄτί-πε̱ρ-νdαὄτί = κατὰ τὸ παρόν.
νjιμένd (Σ. bogdan), νjιμένdι, πε̱ρνjε̱μένdι ἐπίρ. = ἀληθῶς, μὲ τα σωστά, πραγματικῶς. — νjιμένd παγοῖ τε̱ γjίθε̱ (bogdan) = ἐξ ἴσου ἐπλήρωσεν ὅλους. — με ατε̄ τε̱ νjιμένdε̱ bᾰρ (bogdan) = μὲ τὸ ἴδιον χόρτον.
νjιμένdεμ: (bogdan) = συγκρίνομαι ὑπό τινος.
(ι) *νjιμένd-ι*, (ε) νjιμένdε̱-α (bogdan) ἐπίθ. = ὁλόκληρος, ὁμοιόμορφος. — dυ πιέσα τε̱ νjιμένdα (bogdan) = δύο ἴσα μέρη. — dυ-μbε̱-διέτε̱ πιέσαὄ σε νjι μένdαὄ = ἐκ δώδεκα ἴσων μερῶν.
νjιμτόνj (budi) ρ. = ἀπατῶ.
νjιμτίμ-ι (budi) = ἀπάτη, πλάνη, δόλος, πληθ. νjιμτίμετε̱.
νjῖ-μίjε̱ (γ) = νjε̱-μίjε̱ (τ) = χίλιοι.
νjῖ-μίjε̱ὄε̱ (γ) = νjε̱-μίjε̱ὄε̱ (τ).
νjῖ-μίjε̱ὄ-ι (γ) = νjε̱-μίjε̱ὄ-ι (τ). — νjῖ-μίjε̱ὄε-jα = νjε̱-μίjε̱ὄε-jα (τ).
(ι) *νjῖ-μίjε̱τε̱-ι* (γ) = (ι) νjε̱-μίjε̱τε̱-ι (τ) = χιλιοστός.
(ε) *νjῖ-μίjε̱τε̱-α* (γ) = (ε) νjε̱-μίjε̱τε̱-α (τ).
νjῖ-μιλjιοῦ (γ) = νjε̱-μιλjιούν (τ) = ἓν ἑκατομμύριον.
νjῖ-μιλjιούνε̱ὄε̱ (γ) = νjε̱-μιλjιούνε̱ὄε̱ (τ) = ἑκατομμυριοστός
νjῖ-μιλjιούνε̱ὄ-ι (γ) = νjε̱-μιλjιούνε̱ὄ-ι (τ).

νj̄ι-μιλjιούνε̱σ̈ε-jα (γ) = νjε̱-μιλjιούνε̱σ̈ε-jα (τ).
(ι) *νj̄ι-μιλjιούνε̱τε̱-ι* (γ) = (ι) νjε̱-μιλjιούνε̱τε̱-ι (τ).
(ε) *νj̄ι-μιλjιούνετε̱-α* (γ) = (ε) νjε̱-μιλjιούνετε̱-α (τ).
νj̄ινε̱: κάτοικοι τῆς Καβάjας (Καβάjα) καὶ Δυρραχίου ἀριθμοῦντες ἀπολύτως λέγουσιν: νj̄ινε̱, du, τρῑ, κάτε̱ρε̱, πε̄σε̱ κ.τ.λ.
νjινόj (bogdan) ἴδ. αγjινόj = νηστεύω.
νjινέσε̱-α (bogdan) = ἴδ. αγjινέσε̱-α πληθ. νjινέσατε̱.
νjίφεμ (γ), νjίχ̌εμ (τ. καὶ γ. Μαλεσία) παθ. τοῦ νjόφ, νjόχ̌ = γνωρίζω.
νjόλε̱-α (Καβ.-Ἐλβασ.) = κηλὶς-ῖδος (Τουρκ. λjεκjὲ) πληθ. νjόλjατε̱.
νjόμ-νjόμ-νjόμ ρ. ἐνερ. = μουσκεύω.— νjόμεμ παθ.
νjόμε̱: ἐπίρ. = χλωρῶς, κοιν. μουσκευμένα.
(ι) *νjόμε̱ ι* ἀρσ. χλωρός-ε-νjόμε̱-α θηλ. χλωρά. — τε̱-νjόμε̱τε̱ οὐδ. = χλωρόν, μουσκευμένον.— dροῦ τε̱ νjόμα = χλωρὰ ξύλα. — ἀντίθ. dροῦ τε̱ θάτα = ξηρὰ ξύλα.— κjέπε̱ τε̱ νjόμα = φρέσκα κρομμύδια.— ἀντίθ. κjέπε̱ τε̱ θάτα = ξηρὰ κρομμύδια.— dιάθε̱ τε̱ νjόμε̱ = χλωρὸ τυρί, ἀντίθ. dιάθε̱ τε̱ κρύπουρε̱ = τυρὶ ἁλατισμένον.— πέσ̈κου ι νjόμε̱ = ψάρι χλωρό.— πέσ̈κου ι κρύπε̱τε̱ = ψάρι ἁλατισμένον.— ἴδ. ι-ε-τε̱ κε̱ρθίνjε̱
νjόφ-νjόφ-νjόφ, νjόχ̌-νjόχ̌-νjόχ̌ (γ. τ. bogdan) = γνωρίζω. ἀόρ. νjόχ̌α-ε-ου, νjόφα-ε-ι (γ) μτχ. νjόχ̌ε̱, νjόχ̌ουνε̱ (γ), νjόχ̌ουρε̱ (τ), νjόφε̱ (γ) νjόφουνε̱ (γ).
νjού (Ἐλβασ.) = ἴδ. νjέ.

O

ο ἐπιφώνημα θαυμαστ. ἢ σχετλιαστικόν. ο ούν' ι μιέρι! 2) ἐπιφών. κλητ. ο Ζο̄τ = Κύριε.— ο biρ = υἱέ, κ.τ.λ.
ο-ο (budi) vdo-vdo (γ. τ. budi) = α-α, ἢ-ἢ, εἴτε-εἴτε.
οβίσκε̱-α (Περμέτ.) = ταινία κοιν. κορδέλλα (Τουρκ. σ̈ιρίτ).
οbόρ̢βατ' ε jαπάνγε̱σε̱ (Κρούjα) = ρ̢ρύπατ' ε οπίνγε̱σε̱.
οbόρ̢ρ̢-ι (γ) οbόρ-ι (Περμέτ.) πληθ. ρατε̱ = αὐλή.— ἴδ. αβλῑ-α.
ογίτσ̈-ι (Σ) πληθ. ογίτσατε̱ = dασ̈ ι μαθ με κουμbόνε̱ κjι πρῑν.

οζούρε-jα (τ) = ἴδ. ουζούρε-jα (τ) πληθ. οζούρετε̱.

οΐ καὶ *όϊ* ἐπιφών.

όκε̱-α: πληθ. όκε̱τε̱ κοιν. ἡ ὀκᾶ 400 δράμια (Τουρκ. ὀκᾶ).

οκατάρ-ι ἀρσ. οκατάρε-jα θηλ. = ὀκάρικος-η. πληθ. οκατάρε̱τε̱ ἀρσ. οκατάρετε̱ θηλ.

οκλάjε̱-α [Τουρκ. οκ = σαΐτα καὶ τόξον] [ἴδ. Ἑλλην. ὀχλεύς, ὀχλεύω-έω] οκλαΐ-α (Κροῦjα) πληθ. οκλαΐτε̱, οκλαγῑ-α (Σ) πληθ. οκλαΐτε̱, οκλαγῑ-α (Σ) οκλαγῑτε̱ καὶ πέτε̱σ-ι (Περμέτ.) πληθ. πέτε̱σιτε̱ = ὁ πλάστης ἴδ. πέτε̱σ-ι.

οκσούα-õϊ = ἴδ. ακσοῦα-õϊ πληθ. οκσόνj-τε̱ = ἄξων.

οljέρ-ι (Ἀργυρ.) = öτάλπε̱-α.

οπάνγε̱ οπένγε̱ οπίνγε̱ πληθ. οπάνγατε̱, οπένγατε̱, οπίνγατε̱ (Σ) (Τυραν. Ἐλβάσ.) [Σλαυικὴ λέξις] = ἴδ. öόλε̱-α κοινῶς τσαροῦχι.

οποπό! ἐκπληκτικόν· οποπό σε τö' κjένε̱κα!

οπούτε̱-α πληθ. οπούτατε̱ = οπούτετ' ε jοπάνγε̱σε̱ (γεγ. Μαljεσία ε Ποöτρε̱) = ἴδ. ρρύπατ' ε jοπίνγε̱σε̱.

οπτικάljασ (Ἀργυρ.), bρεζαχ̌ύπθι (Τυραν.), καροῦρθῑ (Ἐλβασ.) = ἐπιρ. εἶδος παιγνιδίου.

ορδινῑ-α (Ἀργυρ.) = ποροσῑ-α : πληθ. ορδινίτε̱.

ορδινjάσ (Ἀργυρ.) ρ. ἴδ. ποροσίτ ρ.

όρε̱-α: πληθ. όρε̱τε̱ 1) ἡ ὥρα (Τουρκ. σαχ̌άτ) 2) αἱ ὧραι· μb' ατέ ορε̱ = αὐτὴν τὴν ὥραν· ἴδ. χ̌έρε̱-α : φράσις : πε̱ρ όρε̱ ε πε̱ρ τöάσ = κάθε ὥραν καὶ στιγμήν· σ' ε ζέν όρα (Τυραν.) = δὲν τὸ πιάνει ἡ ὥρα, (πε̱ρ τö' dό πούνε̱ κjι äöτε̱ μbε̱ τε̱ μbαρούεμιτ) μος τε̱ ζέντε̱ όρα (Τυραν.) νὰ μὴ σὲ πιάσῃ ἡ ὥρα! (κουρ νέμινε̱) = νὰ ἀποθάνῃ μίαν ὥραν προτήτερα τ' ουljίκτε̱ όρα = (Μαλεσία γ.) = κακή σου ὥρα! öκόφτε̱ όρα ε νdε̱-γjόφτε̱! = νὰ παρέλθῃ ἡ ὥρα καὶ νὰ ἀκούσῃ. — Μος (θούαj κε̱öτού)! σε öκὸν όρα ε νdε̱γjόν = (Μὴ καταρᾶσαι) διότι διαβαίνει ἡ ὥρα καὶ ἀκούει (δηλ. ἀκούουσα ἐκτελεῖ τὴν κατάραν) Σᾶ öπέjτ ε μbαρούεκε κε̱τέ; (ἀπόκρισις) επρούνε̱ Ορε̱τε̱ (Τυραν.) Πόσον ταχέως ἐξετέλεσας τοῦτο; ἀπόκρισις: αἱ Ὧραι τὸ ἔφεραν.

ορέ: (τ) ἐπιφων. κλητ. (ἀρσεν.) ορέ τι = ο τί, = ὦ σύ· ἴδ. μόj θηλ.

ορε̃ (γ) = ἴδ. ρε̃· βε̃ ορέ (γ) = βε̃ ρε̃ (τ) = θεωρῶ.

ορενdίε-τε̱ πληθ. (Περμ.) (ἑνικ. ἄχρηστος) = τὰ ἔπιπλα τῆς γεωργικῆς.

BKSH

ορίσ-ζι (πληθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικὸν κοινῶς τὸ ρύζι.

ορίσνα-τε̱ πληθ. (γ) = ὁ τόπος ἔνθα πωλεῖται τὸ ρύζι, ἡ ὄρυζα.

ύρτε̱-α = φρατρία, κόμμα (Τουρκ. ταράφ.).

ορμίσ ('Αργυρ. Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = τακτοποιῶ, θέτω εἰς τάξιν (ἐπὶ πραγμάτων) νασκjιρίσ. (Περμέτ.) ἀόρ. ορμίσα· μετοχ. ορμίσουρε̱.

οσ̈ ἢ οσ̈ ε bράν, σβᾶρε̱ ἢ τσβάρε̱ (Βεράτ.) ἐπίρ. κοινῶς σβάρνα ἴδ. σκαπουλjάρε̱σ̈, σβάρνα ε χ̑όκjι οσ̈ ε bράν = ε χ̑όκjι σbάρε̱ = τὸν ἔσυρε σβάρνα.

οσ̈ε̱τίνj (Περμέτ.) = γjε̱μόνj· οσ̈ε̱νῖν dε̄τι, λjοῦμι.

όου, ουᾶ! ἐπιφ. θαυμαστικὸν ἴδ. ουᾶ (τ).

οφίκj-ι [Λατ. officialis] = ἀξίωμα πληθ. οφίκjετε̱.

οφικjάρ-ι = ἀξιωματικός, οφικjάρε-jα θηλ. πληθ. οφικjάρε̱τε̱ ἀρσ.— οφικjάρετε̱ θηλ.

όφ! (γ)όφσ̈ (γ) = ἄχ· ἐπὶ πνου καὶ στενοχωρίας.

όφσ̈ ι: πληθ. όφσ̈ετε̱ = ἡ πυράδα τῆς φωτιᾶς.—όφσ̈ι ι ζjάρριτ = ἡ πυράδα τῆς φωτιᾶς.

οφτικά-jα ('Ελβασ.) = φθίσις, κοινῶς ὄχτικα πληθ. οφτικάτε̱.—ἴδ. κόλ' ε κέκjε, κουλjουφίσκε̱-α.

ȣ

ού ('Αργυρ.) ἴδ. ούνε̱-ου (γ).

ου: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β΄ καὶ γ΄. πληθ. = jούβε καὶ ατύνεβε (γ) ατύρεβε (τ) = ὑμῶν, αὐτῶν· συντάσ. μετὰ γεν. πληθ. π. χ. ου θάσ̈ε̱ (jούβε) = σᾶς εἶπον.—καὶ ου θάσ̈ε̱ (ατύρε) = τοὺς εἶπον.

οῦ-jα (τ), οῦ jα (γ), οῦ-νι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) = ἴδ. ουνῖ-α (γ) ουρῖ-α (τ).

ουα: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β΄. καὶ γ΄. προσώπου πληθυντικοῦ = jούβε ατέ, καὶ ατύνεβε (γ), ατύρεβε ατέ (τ) συντασ. μετὰ γενικῆς πληθ. π. χ ουα θάσ̈ε̱ (jούβε) = σᾶς τὸ εἶπον· καὶ ουα θάσ̈ε̱ (ατύρεβε) = τοὺς τὸ εἶπον.

ουᾶ! (τ) ἐπιφώνημα θαυμαστικόν· ἴδ. όου!

ουβέ-jα πληθ. ουβέτε̱ (Κροῦjα) ἴδ. βε̄-jα, καὶ ουέ-jα (Σπατι) πληθ. ουέτε̱ = βε̄-jα = ᾠόν.

BKSH

ούβεjε-jα (Περμέτ.) πληθ. ούβεjε-τε = ι θόνε κjενάριτ τσόχεσε· καὶ (dί-ζεjε-jα ('Ελβασ.) Τουρκ.).

ουβέσε-α (Κροῦjα) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βέσε-α = δρόσος.

ουbουbού καὶ *ουπουπού!* ἐπιφων. οἴμοι, φεῦ, βαβαί, ουbουbού ουν' ι μιέρι!

ουγάρ-ι (τ) πληθ. ουγάρετε καὶ μαζῖ-α (γ) πληθ. μάζῖτε = χωράφιον ὠργωμένον, προητοιμασμένον διὰ σπάρσιμον = δε̄ου ι πουνούαρε ε ι bερε γατῖ πέρ τε μbιέλε.—bενj ουγᾶρ = ὀργόνω, προετοιμάζω διὰ σπάρσιμον ἴδ. ρ. τσᾶj ἢ τριβολίσ.

ούδε-α: πληθ. ούδετε [=ὁδὸς] = δρόμος, στράτα, λεωφόρος· ούδ' ε μbρέτιτ = λεωφόρος, δημόσιος δρόμος· 2) ούδε-α = ὁδοιπορία, ταξείδιον bαj ούδε = ὁδοιπορῶ, ταξειδεύω.—ούδ' ε μbάρε! = κατευόδιον! ἀντίθ. ούδ' ε πράπε.—bᾶj ούδε τε γjάτε = κάμνω μακρυνὸν ταξεῖδι· κάλjι, γομᾶρι, μούσ̈κα σ' bὰν ούδε = δὲν θέλει νὰ περιπατήσῃ.—χιέκ ούδενε = ὁδηγῶ.—ζᾶ (γ) ζε̄ (τ) ούδενε = διακόπτω τὸν δρόμον· (ἐπὶ ἐχθρῶν, ληστῶν καὶ πολεμίων)· ἀντιθ. τσ̈ελj ούδενε.—dαλj jάσ̈τε ούδεσε = παραστρατῶ· 3) ούδε-α = νόμος, δικαιοσύνη, τὸ δίκαιον —έσ̈τ' ε ούδεσε = νόμιμον, θεμιτόν, ἔννομον, ἔνθεσμον.—με ούδε = κατὰ νόμον.—πα ούδε = ἀνόμως, παρανόμως, ἀδίκως.— ε σ̈όχ με ούδε = ἐγκρίνω, επιδοκιμάζω· μα bέρι πα ούδε, τα bέρι πα ούδε, jα bέρι πα ούδε = με ἠδίκησε, σε ἠδίκησε, τὸν ἠδίκησεν.

ούδε-κρύκjε-jα = σταυροδρόμιον· πληθ. ε-τε.

ουδεταρ-ι: πληθ. ούδετάρετε = ὁδοιπόρος, ὁδίτης, ταξειδιώτης.

ουδετᾶρε-jα πληθ. ουδετάρετε = θηλ. = ἡ ὁδοιπόρος, ἡ ταξειδιῶτις.

ούδε-τσ̈έλjεσ-ι ἀρσ. ούδε-τσέλjεσε-jα θηλ. = πρόδρομος.

ούδε-χέκjεσ-ι πληθ. ούδε-χέκjεσιτε ἀρσ. = ὁδηγός.

ούδε-χέκjεσε-jα πληθ. ούδε-χέκjεσετε θηλ. τοῦ προηγ.

ουdόb: (budi) ἐπίρ. = εὔκολον (Τουρκ. κολάj).— μᾶ ουdόb (budi) = εὐκολώτερον.— ἀντιθ. με φεdίγε (budi) = μετὰ δυσκολίας, δυσκόλως.— ι καμ ουdόb ε περdούερ (budi) = τὰ ἔχω εὔκολα καὶ πρόχειρα. — ουdόb ε bάjινε κετὲ = εὐκόλως τὸ ἔκαμνον τοῦτο (budi).

(ι-ε-τε) *ουdόbε-ι-α τε* (budi) = εὔκολος-η-ον.

(ι-ε-τε) *ουdόbετε-ι-α-τε* (budi) άσ̈τε πούν' ε ουdόbετε = εἶναι εὔκολον πρᾶγμα.

(ι-ε-τε̱) *ουdόπτε̱-ι-α-τε̱* (Σ).—τε̱-ουdόbε̱-τε̱ (budi) καὶ τε̱-ουdόbε̱τε̱-ιτε̱ (budi), τε̱ νdόπτε̱-ιτε̱ (Σ) οὐδ. = εὐκολία. — με τε̱ ουdόbε̱ (budi) = μετὰ εὐκολίας.

ούdσ̈ε̱-α: πληθ. ούdσ̈ατε̱ ('Ελβασ.) = σπήλαιον, νjε̱ βρίμ' ε μάδε νdε̱ σ̈κέμπ τε̱ γοῦριτ κjε̱ μούντ τε̱ μάρρε̱ σ̈ούμε̱ βέτε̱ bρένdα. — ἴδ. σ̈πέλε̱-α.

ουζούρε̱-α (τ) ουζούρε-jα (τ) καὶ οζούρε-jα (τ) = τόκος. ἴδ. καμάτε̱-α (Τυραν).

ουε̱̃-jα πληθ. ουε̱̃τε̱ (Σπατι) ἴδ. βε̱̃-jα = ῳόν.

οῡθ-ι (γ) οῡθ-ι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) [συγκρ. οῡ-jα (γ) οῡνῑ-α (γ) οῡρῑ-α (τ)] = ὀξύνη, κοιν. καψάλα (τοῦ στομάχου), ξυνίλα (τοῦ στομάχου).— με̱ dιέκ οῡθι = ἔχω ξυνίλαν.

οῡθ-ι ('Ελβασ.) (περιληπτικόν, ὁ πληθ. λείπει) νjῑ φάρε̱ πλjάτσ̈ε̱κε̱ ε ζέζε̱ κjι γjίνdετε̱ νdε̱ γροῦνιτ, τε̱ τσίλjε̱νε̱ κουρ̣ ε σ̈τύπ bάχ̱ετε̱ ποσὶ bλjόζε̱.

ούθουλε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = ὄξος, ὀξίδιον· καὶ ούθε̱λε̱-α, ούφουλε̱-α (Σ) ούφε̱λε̱-α (Σ).

ούjε̱-ούjι (πληθ. ούjε̱νατε̱ (γ) ούjε̱ρατε̱ (τ) ἄχρηστος). — καὶ οὐδ. ούjετε̱ = τὸ ὕδωρ κοιν. νερόν.—φράσις: bένj ούjε̱τε̱ = κάμνω τὸ νερό μου ἴδ. πε̱ρμιέρ.—καὶ dέρθ ούjε̱τε̱ = χύνω τὸ νερό μου.— ἴδ. πε̱ρμιέρ, ρ.—ούjε̱τ' ε bεκούαρε̱ (τ) ούjετ' ε bεκούεμ (γ), ούjε̱τ' ε bεκοῦμ = τὰ Θεοφάνεια.— ούj' ι πε̱ρbοῡjσ̈ιμ (γ) καὶ ούj' ι bούjτουρε̱ (τ) = ούj' ι φjέτουρε̱.

ούjε̱ρε̱-α, ούjρε̱-α (Περμέτ.) κοιν. πισοβελονι̯ὰ (εἰς τὸ ράπτειν) ραφὴ κατὰ ὀπισθοβελονι̯ὰν (Τουρκ. τεγγέλj) πληθ. ούjε̱ρατε̱, ούjρατε̱.

ούjε̱σ-ι πληθ. ούjε̱σιτε̱ ἀρσ. = ὑδατοθρέμων. — ούjε̱σε-jα πληθ. ούjε̱σετε̱ θηλ. γjάρπε̱ν ούjε̱σ = νερόφιδο.— bρέσ̈κε̱ ούjε̱σε.

ουjίσ-ουjίτ-ουjίτ (γ) ρ. μεταβ. ποτίζω, βρέχω. ουjίσ άρε̱νε = ποτίζω τὸ χωράφι —ουjίσ λjούλjετε̱ = ποτίζω τὰ λουλούδια.— ἀόρ. ουjίτα-ε-ι μτχ. ουjίτουνε̱ παθ. ουjίτεμ = ποτίζομαι, βρέχομαι.

ούjκ-ου πληθ. ούjκj-τε̱ = ἴδ. ούλjκ-ου πληθ. ούλκjτε̱.

ουjκόνjε̱-α πληθ. ουjκόνjατε̱ = ἴδ. ουλjκόνjε̱-α πληθ. ουλjκόνjατε̱.

ουjκε̱νίσ̈τ (γ) ουjκε̱ρίσ̈τ (τ) = ἴδ. ουλjκε̱νίσ̈τ, ουλjκε̱ρίσ̈τ (γ).

(ι-ε-τε̱) *ούjσ̈ιμ* (Μυζεκjεjα) = νερουλὸς-ὴ-όν.

BKSH

ούκε̣με̣-α (γ) ούκμε̣-α (γ. Ἐλβασ.), ούφμε̣-α (Τυραν.) (πληθ. ἄχρηστος), πλῆξις πνιγηρὸς καιρός, καταπληκτικός. ἴδ. ζαγουσ̈ῖ-α (τ), αγουσ̈ῖ-α (κ).

ουλῖ-νι (γ) ουλῖ-ρι (τ) πληθ. ουλίνjτε̣ [Λατ. oliva] ἐλαία, (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

ουλῖσ̈τε̣-α (γ. τ) πληθ. ουλίσ̈τατε̣ = ἐλαιών.

ουλjε̣ράσ (τ), ουλjε̣ρῖj (τ) ουλjε̣ρῖj (γ), νγουρόj (Σ) ρ. οὐδ. = βρέμω, βρυχῶμαι, μυκῶμαι, ὀρύομαι.— κjένι ουλjερῖν.

ουλίσ̈τε̣-α (Κροῦjα) πληθ. ουλίσ̈τατε̣ = νjῖ τινάρ ι βόγε̣λjε̣ κjι σ̈τίενε̣ μbρένdα λjε̣βέρετε̣, ε κjίσινε̣ φῖ τε̣ νdσε̃τε̣ πε̣ρσίπε̣ρ πε̣ρ με ουσbούτουνε̣ λjε̣βέρετε̣, μbασανdάj ι λjάjε̣νε̣ με σαποῦ.

ούλj (γ) ρ. ἐνερ. = καταβιβάζω. ἀντίθ. νγρε̃.

ούλjεμ (γ) ρ. παθ. = καταβιβάζομαι, 2) καταβαίνω.— οῦλjεμ πόσ̈τε̣. = σbρέσ ρ. ἀντίθ. νγρῖχ̣εμ. ἴδ. ούνj-εμ.

ουλjε̣σῖνε̣-α: πληθ. ουλjε̣σίνατε̣ = χαμηλότης. ἀντίθ. ναλjτεσίνε̣ α.

ούλjε̣τε̣ (γ) ἐπίρ. = ἴδ. ούνjε̣τε̣ = χαμηλά.

(ι-ε-τε̣) *ούλjε̣τε̣* = ἴδ. ι-ε-τε̣ ούνjε̣τε̣ = χαμηλός, ταπεινός.

ουλjίτσε̣-α (γ) πληθ. ουλjίτσατε̣: ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῇ φράσει: κε̣ρ κόj bρίματ' ε ουλjίτσατε̣ = δὲν ἀφίνω τρῦπαν νὰ μὴ ζητήσω. ψάχνω ὅλας τὰς τρύπας (καὶ δὲν τὸ εὑρίσκω).

ούλjκ-ου (Τσ̈αμ.) ούjκ-ου (γ. τ) πληθ. ούλjκjτε̣, ούjκjτε̣ = λύκος.

ουλjκόνjε̣-α, ουjκόνε̣-α (γ. τ) πληθ. α-τε̣ = λύκαινα.

ουλjκjε̣ρίσ̈τ, ουjκjε̣νίσ̈τ, (γ) ουjκjε̣ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν λύκων.

Ουλjκε̣νάκ-ου ἀρσ. Ουλjκε̣νάκε-jα θηλ. πληθ. κε̣τε̣ ἀρσ. κετε̣ θηλ. = ὁ κάτοικος τοῦ Dulcino.

Ουλjκjῖ-νι = Dulcino (πόλις) Δουλτσῖνον.

ουλjόκ-ου, ουλjόκε-jα πληθ. ἀρσ. ουλjόκε̣τε̣, θηλ. κετε̣ = ἀνάπηρος.

ουλjουρῖj (γ) = ἴδ. ουλjερῖj (γ) = θρηνῶ.

ουλjμέτ: ρ. ἐνερ. = ὑγραίνω τινά,— ουλjμέτεμ παθ. = ὑγραίνομαι.

ουνάζε̣-α πληθ. ουνάζατε̣ καὶ χ̣ουνάζε̣-α = δακτυλίδιον.

(ι) *ούνγjι* = ἴδ. ιμ-ούνκj-ι (= θεῖος).

ουνγjῖ (Τυραν.) ἐπιρ. = ἀραδιακῶς, κατὰ συνέχειαν.— τ' ι μάρρισ̈ ουνγjῖ μόλε̣τε̣, dάρδε̣τε̣ κ.τ.λ. = τ' ι μάρρισ̈ μbάρε̣ μόλε̣τε̣, dάρδετε̣

BiSH

κ.τ.λ. πα σγjέδε̱ = (μικρὰ καὶ μεγάλα, καλὰ καὶ κακὰ ἀδιακρίτως).

ουνγj̄ij (budi) ἐπίρ. = κατὰ συνέχειαν.

ουνγjίj (bogdan) = ὁλόκληρον.

ουνγj̄ιλ-ι πληθ. ουνγjίjτε̱ = εὐαγγέλιον.

ουνγjιλε̱ζόj: ρ. εὐαγγελίζομαι = άπ ζᾶν' ε μίρε̱ (γ). — ουνγjιλε̱ζόχ̑εμ-όνεμ: παθ. εὐαγγελίζομαι ὑπό τινος. = dε̱γjój ζε̱ν' ε μίρε̱.

ουνγjιλούαρ-όρι (τ) πληθ. ουνγjιλόρε̱τε̱ (τ) = ουνγjιλοῦερ-όρι, πληθ. ουνγjιλόρε̱τε̱ ουνγjιλόρε-jα θηλ. πληθ. ρετε̱ = εὐαγγελικὸς-ή.

Ουνγjιλτᾶρ-ι-ε-jα = εὐαγγελιστής-στρια.

ούνε̱, ούνα, ούνε̱ (Σ) οῦ (γ) ού (τ) ('Αργυρ.) ἀντων. προσωπ. = ἐγώ.

(ι-ε) *ούνε̱σ̈ιμ* (budi) ἴδ. ι-ε-ουνῖσ̈ιμ (γ).

ουνῖ-α (γ) (Καϐ.), ουρῖ-α (τ) οῦ-νι (γ) οῦ-jα (γ) οῦ-jα (τ) = πεῖνα. (πληθ. ἄχρηστος). – κᾶμ ουνῖ = πεινῶ. ἴδ. ουρε̱τόνεμ (τ) με̱ μόρι ουρῖα = ἐπείνασα.

(ι-ε) *ούνε̱σ̈ιμ*: (budi) = πεινασμένος-η = (ι-ε) ουνῖσ̈ιμ (γ).

(ι-ε) *ουνῖσ̈ιμ-ι-ε-jα* = (ι-ε) ουρῖσ̈ιμ-ι-ε-jα (τ) = (ι-ε) ουνῖσ̈εμ (γ) (ι-ε) οῦσ̈εμ (γ) = πεινασμένος-η.

ούνκj-γjι = θεῖος· (ἐκ πατρὸς ἢ ἐκ μητρός). — ιμ ούνκj = ὁ θεῖός μου, υτ ούνκj = ὁ θεῖός σου, ι ούνγjι = ὁ θεῖός του· πληθ. τε̱ ούνγjιτε̱ = οἱ θεῖοι αὐτοῦ.

ουνοῦερ-όρι καὶ *ουνοῦρ-όρι* (γ. συνηρ.) (γ. Τυραν.) πληθ. ουνόρε̱τε̱ = πυρῖτις λίθος· κοινῶς τσακμακόπετρα.

ούνj (τ) χ̑ουνj (τ) ρ. ἐνεργ. = καταϐιϐάζω, χαμηλόνω· ἴδ. ούλj (γ)· ούνj πε̱λχ̑ούρατε̱ = καταϐιϐάζω τὰ πανιά (τοῦ πλοίου). — ούνj κρύετε̱ = ταπεινοῦμαι, ὑποτάσσομαι. – ἀόρ. ούνjα-ε-ι· μετοχ. ούνjουρε̱. — ἀντίθ. νγρε̄.

ούνjεμ = παθ. καταϐιϐάζομαι, 2) καταϐαίνω κάτω· ρ. οὐδ. 3) ταπεινόμαι. — ούνjεμ πε̱ρδε̄ = κάθημαι κατὰ γῆς: ούνjε̱τε̱ (τ) ἐπιρ. = χαμηλά.

(ι-ε-τε̱) *ούνjε̱τε̱* (τ. bogdan) ἐπιθ. = χαμηλός-ή-όν ταπεινός-ή-όν.

ουράτε̱-α: πληθ. ουράτατε̱ [Λατ. oratio] = εὐχή, εὐλογία· ι άπ ουράτε̱ = τὸν εὐλογῶ, εὔχομαί τινι. — μάρρ ουράτε̱ = λαμϐάνω εὐχήν, εὐλογοῦμαι. – πάτσ̈, ουράτε̱νε̱ = νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν. – τε̱ πάτσα ουράτε̱νε̱ = νὰ ἔχω τὴν εὐχήν σου· 2) ουράτε̱-α = ἱερεύς, ἢ πριφτ ουράτα = ὁ ἱερεύς.

ούρδε-jα (τ) χ̑ούρδε-jα (τ. Βεράτ.) = ἴδ. ούρθ-ι, χ̑ούρθ-ι (γ) = λειχήν.

ουρδεναρ-ι πληθ. ουρδενάρετε = ἐξουσιαστής.—καὶ ουρδεράτεσ-ι (τ) πληθ. ουρδεράτεσιτε.—τὸ θηλ.

ουρδενάρε-ja (γ) ['Ιταλ. ordinario] = τῆς σειρᾶς, δηλ. οὔτε πολὺ καλόν, οὔτε πολὺ κακόν· ὡς: κεjό γjᾶ ᾶσ̈τε ουρδενάρε.

ουρδενίμ-ι (γ) οὐρδερίμ-ι (τ) πληθ. μετε = πρόσταγμα καὶ ουρδεράτε-α (τ) πληθ. ουρδεράτατε.

ούρδεν-ι (γ) ούρδερ-ι (τ) πληθ. ούρδενατε, ούρδερατε = προσταγή, διαταγή· ἐξουσία.

ουρδεν-κjίνdεσ-ι (γ) ουρδερ-κjίνdεσ-ι πληθ. σιτε = ἑκατόνταρχος.

ουρδεν-μίjεσ-ι (γ), ουρδερ-μίjεσ-ι πληθ. σιτε = χιλίαρχος.

ουρδενόj (γ) ουρδερόνj-όj (τ) = προστάττω, διαττάτω, ἐξουσιάζω.

ουρδενόχ̈εμ (γ) ουρδενόρεμ (τ) = παθ. = προστάττομαι.

ούρε-α πληθ. ούρατε = γέφυρα.

ούρεθ-ι (τ) = ἀσθένεια τοῦ σίτου καὶ ἀραβοσίτου, ὅταν σήπηται ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ μαυρίζει.

(ι-ε) *ούρετε* = (ι-ε) ουρίτουρε (τ) = πεινασμένος.

ουρετόνεμ : (τ) ρ. οὐδ. = πεινῶ.

ουρθ-ι ('Ελβασ.) (πληθ. ἄχρηστος), ούρδε-jα (τ), σ̈περγετί-α (Τυραν.) πληθ. σ̈περγετῖτε, τέσ̈εζε-α (Καβ.) πληθ. τέσ̈εζατε = κοινῶς λειχῆνα.

ούρθ-ι : (πληθ. ἄχρηστος) = κισσός· χ̈ούρθ-ι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) ούρδε-jα (τ) πληθ. ούρδετε, χ̈ούρδε-jα πληθ. χ̈ούρδετε καὶ περτσ̈ελjάχ̈-ου πληθ. περτσ̈ελjάχετε.

ουρῖ α (τ) πληθ. ἄχρηστος) = ουνῖ α (γ) = πεῖνα.

ουρῖ-ου ('Αργυρ.), ουρίθ-ι (Βεράτ. Περμέτ.) ουρῖθ-ι (γ) = ὁ ἀσπάλαξ· κοινῶς τυφλοπόντικας.

ουρίμ-ι : πληθ. ουρίμετε [ουρόj] = εὐχή· ἀντιθ. νέμε-α.

(ι-ε) *ουρίσ̈εμ* καὶ (ι-ε) *ουρῖσ̈ιμ* = ουνῖσ̈ιμ (γ) = πειναλέος.

(ι-ε) *ουρίτουρε* (τ) = πεινασμένος-νη· = ἴδ. (ι-ε) ουρῖσ̈ιμ (γ).

ούρλjε-jα ('Αργυρ.) πληθ. ούρλjετε.—ούρλjε-α (Βεράτ.) = κjούμεσ̈τ με κρύπε, ζίερ.

ουρόνj-όj [Λατ. oro-are] = εὔχομαι· ἀντίθ. νέμ ρ.—ουρόνεμ-όχ̈εμ παθ.

ουροῦαρ-όρι ('Αργυρ.) πληθ. ουρόρετε = ὁ ἀρραβὼν ὅταν ἀλλάξωσι τὸ δακτυλίδιον.

Ουρούμ-ι : πληθ. Ουρούμε̱τε̱ = Ρωμαῖος, Γραικός· 2) ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ γραικικοῦ δόγματος.

ούρτε̱ : ἐπίρ. = σοφῶς, φρονίμως.

(ι-ε) *ούρτε̱* : ἐπίθ. = σοφός-ή, φρόνιμος-η.

ουρτε̱σῑ-α καὶ *ουρτῑ-α* (bogdan) = σοφία, φρόνησις, κοιν. φρονιμάδα.

ουρτε̱σίὄτ (γ) = ουρτίὄτ (Σ) = ούρτε̱· ἐπίρ. = φρονίμως.

ουρτε̱σόνj-όj, ουρτε̱τσόνj (τ), ουρτόj (Σ) = ἡμερόνω, σωφρονίζω τινά· ἀντίθ. εγε̱ρσόj.

ουρτε̱σόχ̌εμ-όνεμ, ουρτε̱τσ̌όχ̌εμ-όνεμ (τ), ουρτόχ̌εμ (Σ) παθ. καὶ οὐδ. = ἡμερόνομαι, σωφρονίζομαι. — ἀντίθ. ἐγε̱ρσόχ̌εμ.

ουρρέj : (Ἀργυρ.) ρ. = μισῶ τινα, μαρρ με̱ντ̌ (γ)· ουρρέβα jέτε̱νε̱ τ'ίμε = ἐμίσησα τὴν ζωήν μου. — ἀόρ. ουρρέβα-ε-ου· μτχ. ουρρύερε̱.

ούὄτ : ἐπιφων. κουρ νγάσε̱νε̱ άρε̱νε̱ ι θόνε̱ κάουτ ούὄτ, πε̱ρανdάj ι θόνε̱ θουμbάτσιτ ουστε̄-νι.

ουὄτε̄-νι (Σ) πληθ. ουστένj-τε̱ = θουμbάτσ-ι = βούκεντρον· ἴδ. χ̌ουστε̄-νι.

ουὄε̄-jα (γ. τ.) πληθ. ουὄε̄τε̱ = μικρὸν καλύβιον ἀπὸ κλωνάρια· καὶ ουὄέζε̱-α (Κρούjα-Καβάjα), ουρὄέζε̱-α (Τυραν.) = καλύβιον ἀπὸ κλωνάρια, ἢ φύλλα ὅπου κάθηται κεκρυμμένος ὁ κυνηγὸς [γραικικὰ λέγεται χωσιὰ ἐκ τοῦ χώνομαι] ἴδ. πρῑτε̱-α = καρτέρι κοινῶς.

ουὄκjένj-έj : ρ. ἐνεργ. [συγγενὲς τῷ Λατ. esco-are = βιβρώσκω, ἐσθίω] = τρέφω· 2) παχύνω τινὰ δίδων αὐτῷ πολλὴν τροφήν. — dαὄ ι ουὄκjύερε̱ = κριὸς ἀναθρεμμένος = παχύς. — ουὄκjέχ̌εμ-νεμ παθ.

ουὄκjίμ-ι : πληθ. ουὄκjίμετε̱ = τροφή, 2) πάχος (ἐκ τῆς πολλῆς τροφῆς).

(ι-ε) *ουὄκjύεὄιμ* (γ) ουὄκjύὄιμ (γ. συνηρ.) ουὄκjύερὄιμ (τ) = θρεπτικός-ή.

ουὄούj-ι (Σ) = τὸ τῆς καρδίας τοῦ χοίρου πάχος.

ουὄόνjε̱ζε̱-α : πληθ. ουὄονjε̱ζατε̱ = ἀβδέλλα· καὶ ουὄουνjε̱ζε̱-α (Σ) πληθ. ουὄούνε̱ζατε̱, ουσουὄούνjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ουὄουὄούνjε̱ζατε̱.

ούὄτ-ι ? ? ? ούὄτ-ι : πληθ. ούὄτε̱ρετε̱ ? ? ? ἴδ. γουὄτ ἢ ουὄκjέj.

ουστε̱ρῑ-α (budị-bogdan) πληθ. ουὄτε̱ρῑτε̱ = στρατόπεδον, στρατός· dούελ ουὄτε̱ρῑα = ἐστρατοπέδευσεν ὁ στρατός. — κοῦ νγοῦλjι ουὄτε̱ρῑα ; = ποῦ ἐστρατοπέδευσεν ὁ στρατός· ἴδ. φουὄάτε̱-α.

ουὄτε̱τούαρ-όρι : πληθ. ουὄτε̱τόρε̱τε̱ = στρατιώτης· καὶ ουστε̱τούερ-όρι (γ), ούὄτε̱τουρ-όρι (συνηρ.).

ουὄτίμε̱-α (Σ) πληθ. ουὄτίματε̱ = ἀντήχησις τῶν ὀρέων· ἴδ. ουτουρίμε̱-α.

ουσ̈τρε̄-ja (τ. γ.) πληθ. ουσ̈τρε̄τε̱ = πᾶν ἄγουρον ὀπωρικόν· μόλε̱, dάρδε̱ ουσ̈τρε̄ κ.τ.λ. — μὸς ε χ̄ᾶ ατέ πέμε̱ σε έσ̈τε̱ ουσ̈τε̱ρε̄ = ε πα πιέκουρε̱.

ουτε̱ρῖj (γ) ουτε̱ρῖj (τ) ἴδ. ουτουρῖj (γ) καὶ ουτουρῖj (τ) = βοΐζω.

ουτε̱ρίμε̱-α : πληθ. ουτε̱ρίματε̱ = ἴδ. ουτουρίμε̱-α = βοή.

ουτουρῖj (γ), ουτουρῖνj (τ), ουτουρῖν (γ. τ.) = βρέμω, βοΐζω, ἠχῶ· ἴδ. γjε̱μόj - ουτουρῖνj - ουτουρῖν γ΄. προσώπου = βρέμει, ἠχεῖ. — ουτουρῖν μάλjι : (Τυραν.) = ἀντηχεῖ τὸ βουνόν. — γjιμὸν dέτι = βουίζει ἡ θάλασσα. — boubουλὸν κjῖλα (Τυραν.) = βροντᾷ ὁ οὐρανός.

ουτουρίμ ι : ὀνομ. ἀφηρ. (πληθ. ἄχρηστος) = βροντή.

ούφουλε̱-α (Σ) = ούθουλε̱ (πληθ. ἄχρηστος) καὶ ούφε̱λε̱-α (Σ) = ἴδ. ούθε̱λε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = ὄξος.

Π

πα : μόριον στερητικὸν α, ἄνευ, χωρίς.

πά : μόριον, προστακτικόν· πά dε̱γjό = ἄκουσον. — πά έjα κε̱τού· (π'έjα ἢ πέjα κε̱τοὺ) = ἐλθὲ ἐδῶ. — πά τα σ̈όχ̄ = κοιν. γιὰ νὰ τὸ ἰδῶ. — πα σετσ̈' τε̱ θέμ = jα κάτι νὰ σὲ εἰπῶ.

πᾶ : (τ) = ἴδ. πρᾶ = λοιπόν.

παbέσε̱ : ἐπίρ. = ἀπίστως.

(ι-ε-τε̱) *παbέσε̱* ἐπίθ. = ἄπιστος-η-ον. — με̱ βράου με τε̱ παbέσε̱ = μὲ ἐφόνευσεν ἀπίστως.

παbεσε̱νῖ-α (γ) παbεσε̱ρῖ-α (τ) = ἀπιστία.

παbέφτ (γ. Καβ.), bεφας (Σ), παπρίτουνε̱ (γ), παπρίτουρε̱ (τ) ἐπίρ. = ἔξαφνα, ἀπροσδοκήτως, ἀνελπίστως. — πακουjτίμας (Καβ.) = ἀσυλλογίστως, πα πανdέχ̄ουρε̱ (τ) = ἀπροσδοκήτως· φράσις : πα πρίτουν'ε πα κουjτοῦμ (γ).

(τε̱) *παbρο̃με̱-τε̱* = ἄζυμα· ἀντίθ. τε̱ μbροῦμε̱-τε̱ = ἔνζυμα.

πάγε̱-α : πληθ. πάγατε̱ [Ἰταλ. paga] = πληρωμή· καὶ παγε̱τύρε̱-α (budi).

παγε̱-δᾶνε̱σ-ι (γ) παγε̱-δένε̱σ-ι (τ) πληθ. πάγε̱-δᾶνε̱σιτε̱ = μισθοδότης.

πάγε̱-δᾶνε̱σε-ja (γ) παγε̱-δένε̱σε-jα (τ) = ἡ μισθοδότις· πληθ. σετε̱.

πάγε̱-δᾶνεjε-ja (γ) πάγε̱-δένεjε-jα = ἀνταπόδοσις· πληθ. jετε̱ : ἰδ. σ̈παγέσε̱-α.

πάγε̣ζε̣ (γ) = πάκε̣ζε̣ (τ) ἐπίρ. = ὀλίγον.
παγε̣ζίμ-ι: πληθ. παγε̣ζίμετε̣ = βάπτισμα, βάπτισις.
παγε̣-ζιμτᾶρ-ι: πληθ. παγε̣ζιμτάρε̣τε̣ καὶ παγε̣ζόρ-ι = βαπτιστής.
παγε̣ζόνϳ-όϳ ρ. ἐνεργ. = βαπτίζω (τινά)· παγε̣ζόνεμ-όχ̃εμ παθ.
παγε̣-μάρρε̣σ-ι· ἀρσ. πληθ. παγε̣-μάρρε̣σιτε̣ = ἐκδικητής. — παγε̣-μάρρε̣σε-jα: θηλ. πληθ. παγε̣-μάρρε̣σετε̣ = ἐκδικήτρια.
παγέσε̣-α = πληρωμή, δασμός.
παγούα-όϊ (Ἀργυρ.) = μποτίλια ἀπὸ καλάϊ εἰς ἣν θέτουσι ρακῖ.
παγούανϳ-αϳ (τ) [Ἰταλ. pagare] ρ. ἐνεργ. = πληρόνω· ἴδ. λjᾶj παγοῦej καὶ παγοῦj (συνηρ.) παγόj καὶ πογόj (Ἀργυρ.) = πληρώνω.
παγοῦχ̃εμ παθ. = πληρόνομαι· ἴδ. λjᾶχ̃εμ.
παγε̣τύρε̣ = ἴδ. πάγε̣ = πληρωμή.
(ι-ε) *παγϳοῦμε̣-ι-α* = ἄϋπνος, ἄγρυπνος.
(ι-ε-τε̣) *παδᾶνε̣* (γ) = ἀπαράδοτος-η-ον· ἴδ. ι-ε-τε̣ παλjίδε̣.
(ι-ε-τε̣) *παδένε̣* (τ) = ὁ μὴ παραδομένος, ἀκυρίευτος· 2) ἄκαμπτος· (ἴδ. έπεμ ἢ ίπεμ).
παdίσ-ίτ-ίτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = ἐγκαλῶ τινα, ἐνάγω. — κjᾶj μbε̣ τε̣ (Κροῦjα γεγ.).
παdίτεμ: ἐγκαλοῦμαι, ἐνάγομαι ὑπό τινος.
παdάσ̈ουνε̣ (γ) παdάσ̈ουρε̣ (τ) = ἀκουσίως, μὴ θέλων.
παdίτουνε̣ (γ) παdίτουρε̣ (τ) = ἐν ἀγνοίᾳ. — ε bε̣ρα παdίτουρε̣ = τὸ ἔκαμα ἐν ἀγνοίᾳ, ἀκουσίως.
(ι-ε) *παdίτουνε̣* (γ) παdίτουρε̣ (τ) = ἀμαθής, ἀγράμματος, ἀπαίδευτος.
παϳτέσε̣-α [ἴδ. παjτόj = μισθόνω τινα] = μίσθωσις.
παϳτίμ-ι = ἴδ. πακjτίμ-ι = εἰρήνη· (τὸ κj τρέπεται εἰς j).
παϳτιμ-bᾶμε̣σ-ι (γ) ἀρσ. παjτιμ-bᾶμε̣σε-jα θηλ. = εἰρηνοποιός· παjτιμ-bέρε̣σ-ι (τ) ἀρσ. παjτιμ-bε̣ρε̣σε-jα (τ) θηλ. = ἴδ. πακjτίμ-bᾶμε̣σ-ι (γ), πακjτιμ-bαμε̣σε-jα (γ) θηλ. πακjτιμ-bέρε̣σ-ι (τ) ἀρσ. πακjτιμ-bέρε̣σε-jα (τ) θηλ. = εἰρηνοποιός
παϳτόνϳ-οϳ-όνεμ-όχ̃εμ (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) = ἴδ. πακjτόνj-όj-όνεμ-όχ̃εμ.
πάκ: ἐπιρ. = ὀλίγον [Λατ. pauci-orum] ἀντίθ. σ̈ούμε̣.
πάκε̣ζε̣ = (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ὑποκορ. = ʼλίγάκι· καὶ πάγε̣ζε̣ (γ) εδέ πακ-χ̃έρε̣ = ἔτι ὀλίγον καιρόν. — παροιμία: πακ ε πε̣ρ μᾶλ = ὀλίγον καὶ ἐπιθυμητόν. — πάκε̣ζε̣ bούκε̣ = λιγάκι ψωμί.

πακ-σε̱-πάκου = τουλάχιστον.

πακ-μός: τοῦλάχιστον, ἐπάνω κάτω (budi) πακ σε με̱ χ̃άνγρι γjᾶνε̱ πο deö τε̱ με̱ χ̃ᾶjε̱ εδὲ κρύετε̱ = δὲν φθάνει ὅπο μοῦ ἔφαγε τὴν περιουσίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ μὲ φάγῃ καὶ τὸ κεφάλι.—κᾶ-πακ (γ) = νγαπάκε̱ = ἀπ' ὀλίγον.

(ι) *πάκ-ου:* πληθ. τε̱ πάκε̱τε̱: ἐπιθ. = ὀλίγος.—ε πάκε̱τε̱ = ὀλίγη· τε̱ πάκε̱τε̱ οὐδ. = τὸ ὀλίγον.

(ι-ε-τε̱) *πάκε̱τε̱-ι-α-τε̱* ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) öούμε̱τε̱-ι-α-τε̱· παροιμ. ι πάκου σι γjάκου· = τὸ ὀλίγον (εἶνε πολύτιμον) ὡς τὸ αἷμα· ε πάκα σ' τε̱ πριö = τὸ ὀλίγον δὲν σὲ βλάπτει (φθείρει) ε πάκε̱τα πε̱ρμbᾶ öε̱ndέτε̱jενε̱ = ἡ ὀλιγάρκεια διατηρεῖ τὴν ὑγείαν.

πάκε̱ζε̱ (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ὑποκορ. τοῦ πακ ἐπιρ. πακε̱σό.

πακε̱σόνj-όνεμ (τ. Περμέτ.) = ἴδ. πακόj όχ̃εμ. καὶ πακε̱τσόνj-όνεμ (τ).

πακίτσε̱-α (γ. τ.) πληθ. πακίτσατε̱: ἀφηρ. = τὸ ὀλιγοστόν.

πακόνj-οj (γ) πακε̱σόνj καὶ πακε̱τσόνj-όj ρ. ἐνεργ. = ὀλιγοστεύω· πακόχ̃εμ (γ) πακε̱σόνεμ-όχ̃εμ παθ. = ὀλιγοστεύομαι· πακε̱τσόνεμ.

(ι) *πακόρε̱-ι* ἀρσ. πληθ. τε̱ πακόρε̱τε̱ = ἄπληστος· ε πακόρε̱-α θηλ. τε̱ πακόρε̱-τε̱ οὐδ. = ἡ ἀπληστία· τε̱ νγρᾶνε̱τε̱ πακόρε̱ = φαγητὸν ἄνευ μέτρου (budi).

(ι-ε-τε̱) *πακουjdέσöεμ* = ἄφροντις, ἀπρόσεκτος.

πακουjτίμας (Καβ.) ἐπιρ. = ἀσυλλογίστως, ἔξαφνα· ἴδ. παπρίτουνε̱ (γ) παπρίτουρε̱ (τ) παπανdέχ̃ουρε̱ (τ).

(τε̱) *πάκουνε̱-ιτε̱* (Σ) οὐδ. = ἡ λιποθυμία· τε̱ τχ̃όλε̱τε̱ (Ἐλβασ.).

πακσέλj: (Ἐλβασ.) ρ. ἴδ. κουκόj (Καβ.) καὶ κουκάσ (Καβ.) κουνjάσ (Βεράτ.) ρ.

πακσέλjεμ: παθ. ἴδ. κουνjάσεμ (Βεράτ.), κουκόχ̃εμ καὶ κουκάσεμ (Καβ.) κε̱λjκάσεμ (Περμέτ.)

πακτόj-όνεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. πακjτόj-όνεμ.

πακτοῦα-όϊ (τ) ἴδ. ποκτούα-α πακτοῦε-όϊ (τ) καὶ ποκτοῦε-ōνι (Σ) = πέταλον.

πάκj: ἐπιρ. = παστρικά, καθαρῶς· μπȫj πάκj = σκουπίζω παστρικά.

πάκj-ι (γ. budi) καὶ πάκjε-jα [Λατ. pax-cis] = εἰρήνη.—bᾶνj πάκj (budi) = πακjτόj ἢ παjτόj = εἰρηνεύω· ι bαj πάκj = τοὺς εἰρηνεύω, τοὺς φιλιόνω· bᾶνε̱ πάκj = πακjτούανε̱ = ἔκαμαν εἰρήνην, εἰρήνευσαν.

πακjόj-όνj [Λατ. paco-are] ρ. ἐνεργ. = εἰρηνοποιῶ, συνδιαλλάττω, φιλιόνω· καὶ πακjτόνj-όj παjτόνj-όj (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) πακτόj (Ἀργ.) [πακτόνω εἰρηνεύω] κjένε̱ αρε̱μίκj ε ι παjτόβα = ἦσαν ἐχθροὶ καὶ τοὺς ἐφίλιωσα· 2) μισθόνω: παjτόβα dῡ πουνε̱τόρε̱ = ἐμίσθωσα δύο ἐργάτας.

πακjόνεμ-όχ̱εμ, πακjτόνεμ-όχ̱εμ, πακτόνεμ (Ἀργυρ.) = ρ. οὐδ. = εἰρηνεύω μετά τινος· 2) μισθόνομαι.

πακjτίμ-ι πληθ. πακjτίμετε̱ καὶ παjτί-μι (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) = εἰρήνη 2) μίσθωσις.

πακjτίμ-bᾱμε̱σ-ι (γ) πληθ. πακjτιμ-bᾱμε̱σιτε̱ = εἰρηνοποιός. — πακjτίμ-bᾱμε̱σε-jα (γ) θηλ. πλ. πακjτίμ-bᾱμε̱σετε̱ καὶ παjτίμ-bᾱμε̱σ-ι ἀρσ. παjτίμ-bᾱμε̱σε-jα θηλ. — παjτίμ-bέρε̱σ-ι ἀρσ. παjτίμ bέρε̱σε-jα θηλ. = εἰρηνοποιός.

πᾶλ: ρ. = ὀγκαρίζω (ἐπὶ ὄνου) [συγκρ. ψάλ-λω]. — γομάρι πᾶλ = ὁ ὄνος ὀγκᾶται. — ἴδ. πε̱λάσ ρ.

πάλε̱-α: πληθ. πάλατε̱ = εἶδος κοπάνου μὲ τὸ ὁποῖον κτυποῦν τὰ φορέματα ὅταν πλύνουν αἱ γυναῖκες.

πάλε̱-α: πληθ. πάλατε̱ = ἡ πάλα ἴδ. κόρδε̱-α.

πάλε̱: ἐν τῇ φράσει: bᾱj πάλε̱ = εὐχαριστοῦμαι. — ρρῖ πάλε̱ = κάθημαι μὲ εὐχαρίστησιν.

παλάνγε̱-α (budi) πε̱λάνγε̱-α (budi) = ἴδ. πε̱λάμbε̱-α = σπιθαμή.

παλάντσε̱-α πληθ. α-τε̱ [Γαλ. balance] ἴδ. κανdᾱρ.

παλάτ-ι πληθ. παλάτετε̱ = μέγαρον, ἀνάκτορα, παλάτιον.

παλάτσ-κε̱-α: πληθ. παλάτσ-κατε̱ (Τουρκ. τὸ ἴδιον) ???

παλjαβῖ-α πληθ. παλjαβῖτε̱: (γ. τ. budi-bogdan) καὶ *παλjεβῖ-α* (Σ), παλjοβῖ-α (Ἀργυρ.) = αἰσχρολογία. — φλjάσ παλjαβῖ = αἰσχρολογῶ, φjάλj' ε νdῡτε̱.

παλjαβόνj-όνεμ (budi) = λερόνω-νομαι.

(ι-ε-τε̱) *παλjᾶμ-ι-ε-τε̱* (γ) = ἄπλυτος, ι-ε-τε̱-παλjάρε̱-ι-α (τ).

παλjαρε̄-jα (bogdan-Ἐλβασ. Βεράτ.) πληθ. παλjαρε̄τε̱ = πινάκιον, πήλινον πιᾶτον ἢ φαρφουρένιον. 2) τὸ πιᾶτον μὲ τὰ κόλυβα.

παλjέ (γ) [πα-λjε = ἄφες] = ἄφες κοιν. ἄφισε. — παλjέ τε̱ βέτε τε̱ ὄόφ, σε σὶ ᾱὄτε̱ πούνα = ἄφες νὰ ὑπάγω (ἢ ἂς ὑπάγω) νὰ ἴδω, πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα. — παλjὲ μὸς φόλjε̱ με̱ γόjε̱ = ἄφες μὴ ὁμιλεῖς μὲ τὸ στόμα. — παλjέ τα ὄόχ̱ = ἄφησε νὰ τὸ ἰδῶ, ἢ ἂς τὸ ἰδῶ.

πάλjε̱-α: πληθ. πάλjατε̱=σῦκον ξηρόν.—νjε̱ βάρκ πάλjαϊ̈=μία ἁρμαθιὰ ἀπὸ σῦκα ξηρά.

πάλjε̱-α: πληθ. πάλjετε̱=ἴδ. πάρε̱-α=ζεῦγος.

παλjε̱βῖ-α=ἴδ. παλjαβῖ-α = αἰσχρολογία.

παλjε̱χ̌ούαρ̱-όρ̱ι (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ γραικικοῦ παλαιοχῶρι] καὶ τροχ̌άλjε̱-α (Περμέτ.) [τροχὸς] = τόπος καταπατημένος, χαλασμένος (ὡς ἐν παλαιοχῶρι) — τροχ̌άλjε̱-α (Περμέτ.) = βένd' ι γε̱ρρύερε̱ νγα ούjετε̱. — ούjετε̱ ε bε̱ρ̱ι δε̃νε̱ τροχ̌άλjε̱.

παλjοβῖ-α=ἴδ. παλjαβῖ-α = αἰσχρολογία.

παλjζόj (Τυραν.) ἴδ. παλjόσ ρ. παλjόχ̌εμ (Τυρ.) ἴδ. παλjόσεμ.

παλjόσ: ρ. ἐνερ. [πάλjε̱-α] = διπλόνω = bα̃j πάλjε̱, 2) καταπλακόνω. παλjόσεμ: παθ.

πάλjσε̱-α (Κρούjα) πάλτσε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ μυαδοῦλι (κυρίως τῶν κοκκάλων) ἴδ. τροῦ-νι = ἐγκέφαλος.

πα̃μ (γ) πάρ̱ε̱ (τ) μτχ. τοῦ ö̈όχ̌ ρ.

παμbούκ-ου (γ. τ), πουμbάκ-ου ('Αργυρόκ.) = βαμβάκιον. — ι-ε παμbούκτε̱, πουμbάκτε̱: ἐπίθ. = βαμβακερὸς-ά.

(ι-ε) *παλjίγjε̱-ι-α* (budi) = ὁ-ἡ-ἄνομος-παράνομος.

παμέτα: (τ), κοινῶς καί πε ὕστερον.

(ι-ε) *παμούνdουνε̱*, ι-ε-παμούνdουρ̱ε̱ (τ) = ἀνίκητος.

πανε̃τ-ι (τ) = κουρ̱ dέλj νjε̱ τσόπ' ε τέρ̱ε̱ πρέj δε̃ουτ α πρέj γοῦριτ, α πρέj dροῦριτ.

πανjανί = παμέτα: ἐπίρ. = καί πε ὕστερον.

πάνjε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πάνjατε̱ = νjε̱ dροῦ με̱ ι μαθ σε λjίσι.

(ι ε-τε̱) *πανjόχ̌ουρ̱ε̱* (τ) = ἄγνωστος-ον.

πανjόχ̌ουρ̱ε̱: ἐπίρ. = ἀγνώστως.

(ι-ε) *παούδε̱-ι-α* = ἄνομος, παράνομος, ἄδικος. 2) ὁ διάβολος.

παούδε̱: ἐπίρ. = ἀνόμως, παρανόμως. ἀντίθ. με ούδε̱.

παπανdέχ̌ουρ̱ε̱ (τ), παπρίτουνε̱ καὶ παπρίτουρ̱ε̱ = ἀπροσδοκήτως, ἀνελπίστως. — πακουjτίμας (Καβ.) = ἀσυλλογίστως. — φράσις: παπρίτουν' ε πακουjτοῦμ.

(ι-ε-τε̱) *παπανdέχ̌ουρ̱ε̱-ι* (τ) = ἴδ. ι-ε-τε̱ παπρίτουνε̱.

(ι-ε-τε̱) *παπιέσε̱:* ἐπίθ. ὁ-ἡ ἀμέτοχος, ὁ μὴ ἔχων μερτικόν, κοινωνίαν, 2) ὁ διάβολος.

BKSH

παπούνε̱ : ἐπίρ. = ἀργῶς, 2) ἀναιτίως.

(ι-ε) *παπούνε̱* ἐπίθ. = ἀργὸς-ή.

παπρίτουνε̱ (γ) καὶ παπρίτουρε̱ (τ) ἐπίρ. = ἀνελπίστως. — ι-ε-τε̱ παπρίτουνε̱ (γ) ι-ε-τε̱ παπρίτουρε̱ (τ) = ἀνέλπιστος-ον.

παρ : προθ. εὑρισκομένη πάντοτε ἐν συνθέσει = πρό· π. χ. παρdιέ, παρβιέτ, παρμbρᾶμε̱ κ.τ.λ.

πάρα : *πε̱ρπάρα* : προθ. (συντ. μετὰ γενικῆς) σημ. = πρότερον· έρδι πάρα κόχ̱ε̱σε̱ ἢ έρδι πε̱ρπάρα κόχ̱ε̱σε̱ = ἦλθε πρὸ τοῦ καιροῦ· 2) πρίν: πάρα σε τε̱ bᾶχ̱ετε̱, καὶ πάρα σε bᾶχ̱ετε̱ (bogdan) = πρὶν γίνῃ ἢ προτοῦ νὰ γίνῃ· 3) ἔμπροσθεν, ἐνώπιον : πάρα dέρε̱σε̱ ἢ πε̱ρπάρα dέρε̱σε̱ = πρὸ τῆς θύρας. — φόλjι πάρα γjε̱νdε̱jεσε̱ ἢ πε̱ρπάρα γjε̱νdε̱jεσε̱ = ὡμίλησεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. — μᾶ πάρα (bogdan) = μᾶ πε̱ρπάρα = προτίτερον.

παρά-jα πληθ. παράτε̱ καὶ πάρε-jα πληθ. πάρετε̱ = οἱ παράδες.

παραβε̱νε̱-α (τ) = πρόθεσις (ἄρτου) καὶ παραβοῦμε-jα (γ) bούκε̱τ' ε παραβε̱νε̱σε̱ (τ) = bούκε̱τ' ε παραβούμε̱σε̱ (γ) = οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως.

παραδίσ-ι = παράδεισος· ἴδ. παρραΐjσ-ι (τ), παρρίjσ-ι (γ), παρρῖσ-ζι (Σ).

παραζάν-ι (Ἐλβασ.) ἴδ. bοραζάνε-jα (Τυραν.).

πάραζι : ἐπίρ. — κυρίως.

παραθᾶνε̱σ-ε (γ), πληθ. παραθᾶνε̱σιτε̱ = προφήτης.

παραθᾶνε̱σε-jα θηλ. πληθ. παραθᾶνε̱σετε̱ = προφῆτις. — παραθε̱νε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πληθ. παραθε̱νε̱σιτε̱. — τὸ θηλ. παραθε̱νε̱σε-jα πληθ. παραθε̱νε̱σετε̱ = προφῆτις.

παραθέμ ρ. προφητεύω· προλέγω, τὰ μέλλοντα.

παραλjίνdε̱σ-ι πληθ. παραλjίνdε̱σιτε̱ = πρωτότοκος· (ι-ε) παραλjίνdουνε̱ (γ) (ι-ε) παραλjίνdουρε̱ (τ) = λjίνdουρε̱ πε̱ρπάρα.

παραλjινdε̱jε-jα : πληθ. παραλjινdε̱jετε̱ = τὰ πρωτοτοκεῖα.

παραρόνjε̱-α [παρα-ρόνjε̱-α] πληθ. παραρόνjατε̱ = ἡ ἐμπροσθοφυλακή· (στρατιωτική)· ἀντιθ. πραπαρόνjε̱-α = ὀπισθοφυλακή.

παρβιέτ (γ) ἐπιρ. = πρόπερσι = ἰδ τε̱ρβιέτ (τ).

παρdιέ (γ) ἐπιρ. = προχθές· παρdιέθινε̱ (γ)· νjε̱-dίτε̱ζε̱ = προχθές, νjε̃ dίτε̱ζαj (τ) = προχθές, νjῑ dίτε̱ζε̱ = μιᾷ τῶν ἡμερῶν.

πάρε̱ (τ) πᾶμ (γ) μετοχ. τοῦ ὅόχ̱.

(ι) *πᾶρε̱-ι* (τ) ε πᾶρε̱-α (τ) = ὁρατός-ή.

(ι) *πᾰμ-ι* (γ) ε πᾰμε-jα τε̱ πάρε̱τε̱ (τ) τε̱ πᾰμε̱-τε̱ (γ) = θέα, θέαμα, θεωρία· 2) ὅρασις 3) ὅραμα· 4) ἐπίσκεψις.—κᾰ τε̱ πάρε̱ τε̱ bούκουρ = ἔχει ὡραίαν θεαν· χ̌οῦμbι τε̱ πάρε̱τ' ε σύϐετ = ἔχασε τὴν ὅρασιν τῶν ὀφθαλμῶν πάσ̈ε̱ νjε̱ τε̱ πάρε̱ = εἶδον ὅραμα.—βέτε πε̱ρ τε̱ πάρε̱ = ὑπάγω πρὸς ἐπίσκεψιν,

παρβιέτ (γ) = προπέρυσι = νjε̄ βιέτ (τ).—νjῑ βίτι (γ) = εἰς ἕν ἐκ τῶν ἐτῶν (ἀπροσδιορίστως κατὰ ποῖον ἔτος.—νjῑ βίτι ουbᾶ ζῑ bούκε (γ) = εἰς ἕν ἐκ τῶν ἐτῶν ἔγινε λίμός.

πάρε̱ (τ) ἐπιρ. χρόνου = πρότερον, πρὸ ὀλίγου.—κjε̱ πάρε̱ = πρότερον· πάρθινε̱ (τ), σ̈πάρε̱ (γ), σ̈πάρθινε̱ (γ), πάρι (bogdan), μbάρι, (bogdan) μᾶ πάρε̱ (budi), μᾶ πάρι (budi) = μᾶ πε̱ρπάρα.—κούρε̱ έρδι; = πότε ἦλθεν; πάρε̱, = πρότερον.

πάρε̱-α : πληθ. πάρε̱τε̱ [Λατ. par-ịs] = ζεῦγος. κοινῶς ζευγάρι· (Τουρκιστὶ τσ̈ίφτ).—πάρε̱ α τσ̈ούπ; = ζυγά ἢ μονά; (Τουρκ.) (τσίφτ-ατεκ) καὶ πάλjε̱.—νjε̱ πάλjε̱ βάθε̱ = ἕνα ζευγάρι σκουλαρίκια.—νjε̱ πάλjε̱ κε̱πούτσε̱ = ἕνα ζευγάρι παπούτσια.—νjε̱ πάλjε ἁρμε̱ = δύο πιστόλια· νjε̱ πάλjε̱ ρρόbα = μία φορεσιά νjε̱ πάρε̱ πε̱λούμbα (τ) = ἓν ζεῦγος περιστερῶν· πάλjε̱-πάλjε̱ = ζευγαρωτά· πο σ̈κόνινε̱ πάλjε̱ πάλjε̱ = διέϐαινον ζευγαρωτά. = πο σ̈κόjε̱νε̱ πάλjε̱ πάλjε̱ = ὑπάγουσι κατὰ ζεύγη· 2) πάλjε̱-α = δίπλωσις, δίπλωμα· bένj πάλjε̱ ρρόbατε̱ = διπλόνω τὰ φορέματα· ἴδ. ρημ. παλjόσ· νjε̱ πάλjε̱σ̈, dῡ πάλjε̱σ̈ τρῑ πάλjε̱σ̈ κ.τ.λ. = μὲ ἕνα κάτι, κ.τ.λ.

(ι) *πάρε̱-ι* : πληθ. τε̱ πάρε̱τε̱ = πρῶτος· ε πάρε̱-α = πρώτη· πληθ. τε̱ πάρατε̱.

παρε̱ζόj [κε̱ρράbε̱-α] [πάρε̱-α] = ρ. ἐνεργ. ζευγαρόνω· τὸ παθ..

παρεζόχ̌εμ = ζευγαρόνομαι.

παρε̱κjόνj (budi καὶ bᾶνj γατίj (budi) = ἑτοιμάζω· μετοχ. παρε̱κjούεμ.

παρεσῑ-α : (περιληπτικὸν ὄνομα, πληθ. ἄχρηστος) = ἡ ἀριστοκρατία, οἱ τῆς πρώτης τάξεως ἄνθρωποι· ἀντιθ. βεγjε̱λjῑ-α.

παρέτκε̱-α πληθ. α-τε̱ (Τσ̈ερμε̱νίκα) ἴδ. λjέσε̱-α.

παρμbρᾶμα (γ) παρμbρᾶμε̱ (γ) ἐπιρ. = προψές, τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν.

παρμbάμε̱ (γ) παρμbᾶμα τιέτε̱ρε̱ = ἀντιπροψές, τὴν προπαρελθοῦσαν ἑσπέραν.

παρμένdε̱-α καὶ *παρμένd-ι* (Σ) παρμένdε-jα (γ) πληθ. παρμένdετε̱ = παρμε̱νdε̱-α (τ) = τὸ ἄροτρον, κοινῶς ἀλέτρι.

παρτῖ-α: πληθ. παρτῖτε̱ [καλιστρέω, καλέω] καλjέστρε̱-α (Βεράτ.) πληθ. καλjέστρατε̱ = συμπόσιον· κούρ θε̱ρρέτ χ̃έρε̱ν' ε πάρε̱ δ̃ανdε̱ρρινε̱ ι βιεχ̃έρρι.

(ι-ε-τε̱) *παρ̱ρ̱ε̱φύερ̱ε̱* (τ) παρρε̱φύεμ, παρρε̱φυμ (γ. συνήρ.) = ἀνεκδιήγητος-ον.

παρ̱ρ̱ε̱φύερ̱ε̱ (τ) παρρε̱φύεμ (γ) παρρε̱φύμ (συνήρ.) ἐπιρ. = ἀνεκδιηγήτως.

παρ̱ρίjσ-ι (γ) ἴδ. παραδίσ-ι. (Σ) καὶ παρρῖσ-ζι (Σ), παρράjσ-ι (τ).

πας, (τ) μbας (γ) πρόθ. (μετὰ γεν.) = ὕστερον.— πας dίμε̱ριτ βιὲν βέρα = μετὰ τὸν χειμῶνα ἔρχεται τὸ ἔαρ. — πας dῡ dίτӛ, πας dῡ jάβε̱ӛ, πας dυ μούαjӛ πᾱς dυ βιέτӛ = μετὰ δύο ἡμέρας, ἑβδομάδας, μῆνας, ἔτη. 2) = τὸ ὄπισθεν, κατόπιν, ἀπ' ὀπίσω. ὡς: πας ουӛτε̱ρίσε̱ = κατόπιν τοῦ στρατοῦ.— πᾱς ӛτε̱πίσε̱ = ὄπισθεν τῆς οἰκίας.— πας μέjε, πας τέjε, πας ατῖ = κατόπιν μου, σου, αὐτοῦ.— βάνε̱ πας τῖ = τὸν ἠκολούθησαν.— 3) = κατὰ (σημ. συμφωνίαν καὶ ὁμοιότητα). πας φιάλjε̱σε̱ Ζōτιτ = κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

πασανdάj: (τ) [πας-ανdάj] ἐπιρ. = μbασανdάjτα [μbας-ανdάjτα] = μbασανdάj [μbας-ανdάj] = μbασανdύj [μbας-ατύ], μbας ανdύj [μbας-ατύ] = μετέπειτα.— μbασανdέj [μbας-ανdέj].

πᾱσε̱: μτχ. τοῦ ρήμ. κᾱμ. καὶ πάσουνε̱ (γ), πάσουρε̱ (τ) πάτουρε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *πάσουνε̱* (γ) πάσουρε̱ (τ) πάτουρε̱ (τ) = πλούσιος.

πάσε̱jε-jα = πλοῦτος, περιουσία.

πασε̱κjύρ̱ε̱-α (budi) πασκjύρε̱-α πληθ. α-τε̱ = καθρέπτης.

πασσί (τ) [πας-σῑ] μbασσῑ [μbασ-σῑ] ἐπίρ. = ἀφοῦ.

πασνέσε̱ρ̱ε̱ (τ) μbαςνέσε̱ρε̱ (γ) μbασνέσε̱ρι (Σ) = μεθαύριον. ἴδ. dέj, κασdὲj ('Αργυρ.).

πασνέσε̱ρ̱ε-τιέτε̱ρ̱ε̱, μbαςνέσε̱ρε̱-τιέτε̱ρε̱, μbαςνέσε̱ρε̱-τιέτερι (Σ), τιέτερε̱-μbαςνέσε̱ρε̱ (Σ), τιέτερε̱-μbασνέσε̱ρι = ἀντιμεθαύριον.

(ι-ε-τε̱) *πασόσσουνε̱* (γ) πασόσουρε̱ (τ) = αἰώνιος.

πάσουνε̱ (γ) πάσουρε̱ (τ) = ἴδ. μτχ. πάσε̱ καὶ πάτουρε̱ (τ).

[πασπιλjαρ-ι] = μυλωνᾶς. ἴδ. μουλῖσ-ι (γ).

παστάj (τ) παστάjα (τ) = ὕστερον.— με̱ παστάjα, μᾱ παστάjα = ὑστερώτερα ('Ελβασ).

(ι) *παστάjμ-ι* (τ) = ὑστερινός, τελευταῖος. — ε παστάjμε-jα (τ) = ὑστε-

BKSH

ρινή, τελευταία. — (τε̱) παστάjμ-ιτε̱ οὐδ. = τὸ τέλος. — dουρόj νγερ μbε̱ τε̱ πκστάjμιτ = ὑπομένω μέχρι τέλους.

πάστε̱ρε̱: ἐπίρ. = καθαρῶς. ἴδ. κjε̱ρούαρε̱, κθιέλε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *πάστε̱ρε̱* = καθαρὸς-ὰ-όν.

παστε̱ρτῖ-α = καθαριότης.

παστε̱ρμόj (τ), παστρόj-όχ̈εμ-όνεμ ἴδ. κjε̱ρόj-όχ̈εμ-όνεμ.

πάσ̈ε̱-ι: πληθ. πάσ̈ε̱τε̱ = ὀργυιά.

Πάσ̈κε̱τε̱: (ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος) πληθ. = τὸ Πάσχα. — πάσ̈κε̱τ' ε με̱δᾶ = ἡ Λαμπρή. — πάσ̈κε̱τ' ε βόγε̱λjα = τὰ Χριστούγεννα. ἴδ. Κε̱ρσνdέλετε̱, πε̱ρ Πάσ̈κε̱ = τῇ λαμπρῇ, εἰς τὴν λαμπρήν.

πασ̈νίκ-ου (bogdan) = κάλυμμα. — πασ̈νίκου ι κρέσε̱ (dogdan) = τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

(ι-ε) *πασ̈κουέσ̈ιμ* (γ) πασ̈κοῦσ̈ιμ (συνηρ.), πασ̈κούαρσ̈ιμ (τ) = ἀκοινώνητος. — ᾶσ̈τε̱ νjερῖ ι πασ̈κουέσ̈ιμ = εἶναι ἀκοινώνητος.

πάτ-ι: πληθ. πάτε̱τε̱ = τὸ πάτωμα (τῆς οἰκίας).

πατᾶ-νι (Σ) πληθ. πατάνj-τε̱ = ἴδ. πατόκ-ου.

πάτε̱-α (γ. Σ. τ) πληθ. πάτατε̱ = ἡ χῆνα.

(ι-ε) *πατε̱νε̱ζόνε̱-ι-α* (Σ. bogdan) = ἄθεος.

πατε̱ρσ̈άνε̱-α (bogdan) = λόγχη· ἐν ᾧ σ̈τίζε̱-α = βέλος.

πατε̱σ̈τίνε̱-α ἴδ. bε̱ρσῖ-α = στίπουρα.

πατῖ-α (Dίbρα) ???

πατόκ-γου (γ. τ) = πατόκ-κου (γ. τ) = πατᾶ-νι (Σ) = χῆνος, χῆνα.

πατορίκ-ου = λjέσ̈ι ι σ̈κjέρραβετ, λjεσ̈ ι βόγελjε̱.

πάτουρε̱ = ἴδ. πάσουρε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *πάτουρε* = ι-ε-τε̱ πάσουρε̱ (τ).

παφούνdε̱jε-jα = ἄβυσσος.

πάχ̈-ου (Περμέτ.) [πάχ-νη] = ἡ κόνις τῶν δένδρων.

(ι-ε-τε̱) *παχ̈έσ̈τουνε̱* (γ) παχ̈έσ̈τεμ = ἀσίγητος.

παχ̈ίρε̱ (γ) = ἀκουσίως, μὴ θέλων. — ε bᾶνα παχ̈ίρε̱ = ε bᾶνα με παχ̈ίρε̱ = τὸ ἔκαμα ἀκουσίως. — παχ̈ίρε̱ (τ) = πε̱ρδούνε̱ (γ) = διὰ τῆς βίας. — ε bέρα παχ̈ῖρε̱ = τὸ ἔκαμα διὰ τῆς βίας. — νdε̱ μος ἀρθτσ̈ με χ̈ίρε̱ dοτε̱ τε̱ μάρρ παχ̈ίρε̱ = ἐὰν δὲν ἔλθῃς μὲ τὸ καλόν, θὰ σὲ πάρω διὰ τῆς βίας. ἴδ. πε̱ρδούνε̱ (γ).

πε̱γε̱̄j-ε̱̄χ̈εμ (τ) = ἴδ. πουγᾶj-ᾶχ̈εμ (γ).

BKsh

πεγέρεσ-ι (τ) ἀρσ. πληθ. πεγέρεσιτε = ἴδ. πουγάνεσ-ι (γ).

πεγέρεσε-ja θηλ. πληθ. πεγέρεσετε = ἴδ. πουγάνεσε-jα (γ).

πεγερεσῖ-α (τ) πληθ. πεγερεσίτε = ἴδ. πουγανεσῖ-α (γ).

πεγούν-ι (Περμέτ.) = μιλjάκ-ου = λαγουδάκι, κελjΰσ̈ λjέπουρι.

πεζᾶj (γ) [ζᾶ-νι = φωνή· ἴσως ἐκ τοῦ περ καὶ ζᾶ-ι, περζᾶj καὶ πεζᾶj κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ] = φωνάζω, ἐκβάλλω φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος· περσέ σ' πεζᾶν; = διατὶ δὲν ὁμιλεῖς; (διατὶ δὲν ἐκβάλλεις φωνήν); πεζᾶj τε βίνjε ἢ ι πεζᾶj τε βίνjε = φώναξον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ· μος πεζᾶj με γόjε = μὴ ἐκβάλλεις φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος.

πέζεμ-ι, πέσεμ-ι (Σ) = ἴδ. μαλjτσίμ-ι· βάρρα με κᾶ μάρρε πέζεμ (Σ) = = μ' ου κᾶ μαλjτσοῦεμ πλjάγα = ἀφώρμησεν ἡ πληγή μου, κοινῶς κακοφώρμησεν ἡ πληγή· μος ε κρούεj βάρρενε σε μέρρ πέζεμ (Σ) = μος ε κρούαj πλjάγενε σὲ μαλjτσόν (καὶ) σὲ ατσαρόχ̌ετε = (Ἐλβασ.) διότι ἀφορμίζει, κακοφορμίζει κοινῶς.

πεζματόj, πεσματόj, (Σ. budi) = ἐρεθίζω (τὴν πληγήν) ἴδ. μαλjτσόj [συγκρ. πεῖσμα ἑλλην.].

πεζματόχ̌εμ (Σ. budi) πεσματόχ̌εμ = ἐρεθίζομαι παθ. ἴδ. μαλjτσόχ̌εμ.

πεζούλj-ι πληθ. πεζούλjετε = ἡ ράχη, ἡ κορυφὴ τοῦ τοίχου χ̌ίπι νdε πεζούλ τε μοῦριτ = ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τοίχ̌ου.

πεj : (τοσκ.) ἀντὶ πρέj = ἐκ, παρά, ἀπό.

πέjα, *πεjά* [πα-έjα, π' έjα, π' εjά] (ἄκλιτον) = ἐλθέ. — πέjα κετού ἢ πεjά κετού = πα έjα κετού· ἴδ. έjα, jάκε.

πεκάτ-ι (γ. Σ.) πεκάτετε [Λατ. peccatum] = ἁμαρτία· καὶ πκατ-ι (γ. Σ.) μπκάτ-ι, μεκάτ-ι (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π).

πεκατνούερ-όρι (γ. Σ.) πληθ. πεκατνόρετε καὶ

πεκατνούρ-όρι (συνηρ.) πληθ. πεκατνόρετε, καὶ πκατνούερ-όρι, καὶ πκατνούρ-ι, μπκατούερ-όρι μπκατνούρ-όρι, μεκατνούερ-όρι, μεκατνούρ-όρι = ἁμαρτωλός· ἴδ. φαλjτούαρ-όρι (τσ̈αμ) φαjτούαρ-όρι καὶ φαjτοῦερ-όρι, φαjτούρ-όρι.

πεκατνόρε-jα (γ. Σ.) πληθ. πεκατνόρετε = ἁμαρτωλή· καὶ πκατνόρε-jα (γ. Σ.), μπκατνόρε-jα, μεκατνόρε-jα = ἴδ. φαλjτόρε-jα καὶ φαjτόρε-jα (γ. τ.).

πεκούλj-ι [Λατ. peculum] = ἰδιαιτέρα ἰδιοκτησία, ὡς μεταξὺ ἀδελφῶν, ἢ γυναικὸς καὶ ἀνδρός· 2) πεκούλj-ι (Περμέτ.) ἐν τῇ φράσει

ε κᾶμ πεκούλj = τὸν ἔχω οἰκεῖον· ε κᾶμ μbε̱ πεκούλj ατε̱ νjερῖ = τὸν ἔχω εἰς εὔνοιαν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

πεκουλjῖ-α (Ἀργυρ.) πληθ. πεκουλjῖτε̱ = φιλοδώρημα· απ πεκουλῖ = φιλοδωρῶ· ε κᾶμ μπσούαρ με πεκουλjῖ = τὸν ἔχω συνειθισμένον μὲ φιλοδωρήματα· ου απ πεκουλjῖ djέμbετ (= φιλοδωρῶ τὰ παιδιὰ) α σ̈ε̱ρbε̱τόρεbετ (ἢ τοὺς ὑπηρέτας).— (κουρ ι μάρρε̱νε̱ με τε̱ μίρε̱ ε ου άπε̱νε̱ πέμε̱, α τε̱ νγρένε̱, α παρὰ).

πε̱κjῖ-ρι (Περμέτ.), πε̱κjῖ-α (τ), σπε̱λjκjῖ-νι (γ. Ἐλβασ.) σπενγjῖ-α (Καbαjα) = τὸ κράσπεδον.— ι ζοῦρα πε̱κjίνε̱ = ι ζοῦρα πε̱κjίρινε̱ (Περμέτ.) ι ζοῦρα πε̱κjίνε̱ (τ), ε ζοῦνα πε̱ρ σπε̱λjκjῖνι (γ) = ἡψάμην τοῦ κρασπέδου του· (χάριν τιμῆς ἢ εὐλαβείας)· νdε̱νε̱ σπε̱λjκjῖτ τε̱ Περε̱νdίσε̱· (γ) = ὑπὸ τὸ κράσπεδον τοῦ Θεοῦ (δηλ. ὑπὸ τὴν προφύλαξιν, ὑπὸ τὴν προστασίαν) με πε̱κjῖ τε̱ πε̱ρbέσ̈ουρα (τ) = μὲ ἀνασκουμπωμένα τὰ κράσπεδα· ἴδ. σκjέπ-ι = ἡ ἄκρη τοῦ φορέματος.

πε̱κjίσε̱-α : πληθ. πε̱κjίσατε̱ = τοῦbλαι καϋμέναι εἰς τὴν φωτιάν.

πε̱κjίτε̱-α πληθ. πε̱κjίτατε̱ (Dίbρα-Τετόbα = πλίνθος (Τουρκιστὶ κjε̱ρπίτσ̈).

πε̱λᾶμbε̱-α (γ. bogdan) πληθ. πε̱λᾶμbε̱τε̱ [Ἑλλην. παλάμη] [Λατ. palma] πε̱λε̱μbε̱-α (τ) πληθ. πε̱λε̱μbε̱τε̱, πε̱λάνγε̱-α (budi) = ἴδ. παλάνγε̱-α (budi) πε̱λᾶμbε̱-α (γ) = παλάμη· 2) σπιθαμή.

πε̱λάνdρε̱-α = ἴδ. πουλάνdρε̱-α (Τυραν.).

πε̱λάσ-έτ-έτ ρ. = ὀγκαρίζω.— ἴδ. ρ. πᾶλ.

πε̱λε̄-jα : πληθ. πε̱λε̄τε̱ = dέλjε, α δῖ, α λjόπε̱ κjε̱ πίελ α κjε̱ μbῖλjετε̱, έσ̈τε̱ με κjούμε̱σ̈τε̱.— ἀντιθ. σ̈τέρπε̱-α.

πε̱λο̄ρε-jα : πληθ. πε̱λο̄ρετε̱ (ὀρθότερον πιελο̄ρε-jα) = ὅσα ζῷα γεννῶσιν, ἔχουσι γάλα· = πε̱λε̄-jα.

πε̱λούμπ-bι (τ. bagdan) πληθ. πε̱λούμbατε̱ = ἴδ. πουλούμb-ι (γ).

πε̱λτσάσ-έτ-έτ (Τυραν.) = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ. σκάζω.

πελjᾶρ-ι ἀρσ. (Μυζεκjέjα) πληθ. πελjᾶρε̱-τε̱ = bαρῖ πέλjασ̈. πελjᾶρε jα θηλ. πληθ. πελjᾶρετε̱.

πε̱λjάσ-ζι (budi) = παλάτιον ἴδ. πουλjάσ-ζι (Σ).

πέλjε̱-α : πληθ. πέλjατε̱ = ἡ φοράδα κοινῶς.

πελjε̱γόρκε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. α-τε̱ = εἶδος ποταμίου πτηνοῦ.

πελjεγρενίj-α (bogdan) = pellegrinagio (Τουρκ. χ̄αdσ̈ιλε̱κ).

BKSH

πέλjκjε̱ ρ. ἐνεργ. = θολόνω τὸ νερόν.

πε̱λκjέj (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. [Λατ. placeo-ere] ρ. ἀρέσκω, μ' ἀρέσκει: ε πε̱λjκjέj φορτ κε̱τέ νjερῖ = τὸν ἀρέσκω πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· καὶ με̱ πε̱λjκjέν φορτ κύ νjερῖ = μ' ἀρέσκει πολὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος· με̱-τε̱-ι-να-ου-ου πε̱λjκjέν = μοῦ, σοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τούς, ἀρέσκει· ε πε̱λjκjέj = τὸν ἀρέσκω, ε πε̱λjκjέν = τὸν ἀρέσκεις, ε πε̱λκjέν = τὸν ἀρέσκει.—τσ' ι πε̱λjκjέβε ατύ; = τί τοῦ ἄρεσες αὐτοῦ; ι πε̱λjκjέβα bουκουρίνε̱ = τοῦ ἄρεσα τὴν ὡραιότητα.— δένdε̱ρριτ ι πε̱λjκjέου νούσεjα = τοῦ γαμβροῦ τοῦ ἤρεσεν ἡ νύμφη· σ' με̱ πε̱λjκjέν bοῦρρι = διφορούμενον) = δὲν ἀρέσκω εἰς τὸν ἄνδρα καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν ἀρέσκει (δὲν ἀγαπᾷ) ἐμέ. — τε̱ πε̱λjκjέj = σοῦ ἀρέσκω· ι πε̱λjκjέν = τοῦ ἀρέσκεις, ι πελjκjέν = τοῦ ἀρέσκει· α νούκε̱ τε̱ πε̱λjκjέj ουνε̱ τῦ = δὲν σοῦ ἀρέσκω ἐγὼ ἐσένα; α νούκε̱ με̱ πελjκjέν τοῦ μούα; δέν με ἀρέσκεις σὺ ἐμένα; α νούκε̱ ι πε̱λjκjέj ουν' ατύ = δὲν τοῦ ἀρέσκω ἐγὼ αὐτοῦ; ἀόρ. πε̱λjκjέβα-ε-ου, μετοχ. πε̱λjκjύερε̱ (τ) πε̱λjκjύεμ, πε̱λjκjύμ (γ).

πε̱λjκjέχεμ: παθ. = ἀρεστὸς γίνομαι, ἀρέσκομαι ὑπό τινος. — πε̱λjκjέχεμ νγα γjένdε̱jα = ἀρέσκομαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ με̱ πε̱λjκjέν γjένdε̱jα = μὲ ἀρέσκει ὁ λαός, (μὲ ἀγαπᾷ).

πε̱λjκjίμ-ι: πληθ. πε̱λjκjίμετε̱ = ἀρέσκεια.

(ι-ε) *πε̱λjκjύερε̱-ι-α* (τ), πε̱λjκjύερσιμ-ι-με-jα (τ) πε̱λjκjύεσιμ (γ) καὶ πε̱λjκjύσιμ (γ. συνῃρ.) = ἀρεστὸς-ή.

πε̱λjχ̱ούρε̱-α (γ) πληθ. πε̱λχ̱ούρατε̱ = ἴδ. πλjε̱χ̱ούρε̱-α (τ) = πανί.

πε̱λjτσάσ-έτ-έτ (Βεράτ. Περμέτ.) ρ. = σχάω, ἰδ. πλjάσ.

πε̱λjσάσ-έτ-έτ (Σ) ρ. = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ = πλjάσ.

πέμε̱-α πληθ. πέμε̱τε̱ [Ἑλλην. πέμμα, Λατ. poma] = ὀπωρικόν.

πε̱̄-νι (γ) πε̱-ρι (τ) πληθ. πένjτε̱ = [συγκρ. γραικ. πανί = πλjε̱χ̱ούρε̱] = ἡ κλωστή, ῥάμμα.

πε̱νγέσε̱-α: πληθ. πε̱νγέσατε̱ = πρόσκομμα.

πενγόνj-όj [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = σκοντάπτω τινά. πενγόj κάλjινε̱, γομάρινε̱, μούσκε̱νε̱. — ἀντίθ. σπενγόj.

πενγόνεμ-όχεμ: παθ. καὶ οὐδ. σκοντάπτομαι ὑπό τινος καὶ σκοντάπτω ἐγώ = μέρρεμ mbε̱ θούε (Σ) κοιν. ποδικλόνομαι.— ἀντίθ. σπενγόνεμ-όχεμ.

BKSH

πε̣νdᾱρ-ι (γ) πληθ. πε̣νdᾱρε̣τε = γεωργός, ζευγίτης. ἴδ. βούλjκ-ου βούjκ-ου.— πε̣νdᾱρ-ι (Βεράτ. Περμέτ.) πληθ. πε̣νdάρε̣τε̣ = ὁ φύλαξ τῶν ἀγρῶν, ἀμπέλων. ἴδ. βε̄ς̄τούερ-όρι (Σ).

πένdε̣-α (γ) πε̣νdε̣-α (τ) πληθ. ε-τε̣ = τὸ πτερὸν (τῶν πτηνῶν) τὸ πτίλον. 2) γραφίς, κάλαμος, κονδύλιον, μὲ τὸ ὁποῖον γράφουν (κυρίως ἀπὸ πτερόν), 3) τὸ ζευγάρι τῶν βοῶν μὲ τὸ ὁποῖον ζευγαρόνουσι τὴν γῆν.— νjε̣ πένdε̣ κjε̄, dῡ πένdε κjε̄ κ.τ.λ. = ἓν ζεῦγος βοῶν, δύο ζεύγη βοῶν κ.τ.λ. 4) νjε̣ πένdε̣ δε̄, dῡ πένdε̣ δε̄ = ἓν στρέμμα γῆς, δύο στρέμματα γῆς, ἓν ἡμεροκάματον γῆς, τὸ ὁποῖον δύναται ἓν ζεῦγος βοῶν νὰ καλλιεργήσῃ εἰς διάστημα μιᾶς ἡμέρας.— νγάσ πένdε̣τε̣ = ὀργόνω τὴν γῆν.

πε̣νdέσε̣-α (γ. budi) πε̣νdίμ-ι (γ) πληθ. πε̣νdέσατε̣ πε̣νdίμετε̣ = μετάνοια, μεταμέλεια.

πε̣νdόχ̄εμ: = μεταμέλλομαι, μετανοῶ.

πένκ-γου = ἐχέγγυον, ἐνέχυρον (Τουρκ. ρεχ̄έμ).

πενέσ-ζι (γ. τ) πληθ. πενέζατε̣ = εἶδος ἀργυροῦ νομίσματος.

πε̣νίκ-ου ἢ *πενίκ-ου* (Ἐλβασ. Βεράτ.) = εἶδος ἐρυθροῦ κέγχρου (πληθ. ἄχρηστος)

πένσε̣-α (Ἀργυρ.) ἴδ. πλjένdε̣σ-ι ἢ bλjένdσε̣-α. κοιλία (ζῴου).

πε̣ρ: πρόθ. = περὶ (μετὰ αἰτ.) τὸ περί τινος.— φλjίσινε̣ πε̣ρ τριμε̣ρῖν' ε Σκjιπε̣τᾱρετ = ὡμίλουν περὶ τῆς ἀνδρείας τῶν Ἀλβανῶν. 2) (μετ' αἰτ.) διάρκειαν χρόνου πε̣ρ τρῖ dίτ, πε̣ρ τρι jάβε̣, πε̣ρ τρε̄ μούαj, πε̣ρ τρε̄ βιέτ. = ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἐπὶ τρία ἔτη. 3) ὡς τελικὸν προτασσόμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον. πε̣ρ με νγρᾶνε̣ = ἵνα φάγω-ῃς-ῃ-ωμεν-ητε-ωσι. 4) ὁμοστικόν. πε̣ρ Ζο̄τινε̣, πε̣ρ bέσε̣νε̣, πε̣ρ κρύετ τ' ἰμ κ.τ.λ.

πε̣ρανdάj: [Πε̣ρ-ανdάj] πε̣ρανdάjτα: ὅθεν, διὰ τοῦτο. ἴδ. ανdάj-ανdάjτα.

πε̣ρανdούαρ-όρι πληθ. πε̣ρανdόρε̣τε̣ [im-perator]. πε̣ρανdούερ-όρι (budi) = αὐτοκράτωρ, βασιλεύς. ἴδ. ρίγε̣-α. πε̣ρανdόρε-jα πληθ. πε̣ρανdόρετε̣ = αὐτοκράτειρα, βασίλισσα. πε̣ρανdούερ-όρι (bogdan) ἰδ. μbε̣ρέτ-ι, μbε̣ρετε̣νέσ̄ε̣-α.

πε̣ράνε̣ [περ-άνε̣-α] (ἐπίρ. συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, ἐκ τοῦ πλησίον. κοινῶς δίπλα.— πε̣ράνε̣ μέjε̣, τέjε, ατῑ, = πλησίον μου, σου, αὐτοῦ.

EKSH

πε̱ραρε̱νdίτ (Περμέτ.) [πε̱ρ-άρε̱-α] = παρασποριάζω. — μὸς με̱ περαρε̱νdίτ πούνε̱νε̱ = (μεταφορικῶς) μὴ μὲ χαλᾷς τὴν τάξιν, τὴν συνέχειαν τῆς ἐργασίας.

πε̱ραρε̱νdίτεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = παρασποριάζω, ἀλλάζω τὴν σποράν. — ου πε̱ραρε̱νdίτ ἄρα = τὸ χωράφιον παρασπόριασεν = ἤλλαξε σποράν.

πε̱ραρόϳ (γ) [περ-ᾶρ-ι] ρ. ἐνερ. = χρυσόνω, μαλαμοκαπνίζω. — ἄρμε̱ τε̱ πε̱ραρούεμε = ὅπλα ἐπιχρυσωμένα. ἴδ. ρ. πραρόϳ.

πε̱ραρόχ̌εμ: παθ. = χρυσόνομαι. — ἴδ. πραρόχ̌εμ.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ραρούεμ* = χρυσωμένος-η-ον.

πε̱ραρίμ-ι: πληθ. πε̱ραρίμετε̱ = τὸ ἐπιχρύσωμα, (μαλαμοκάπνισμα).

πε̱ρρᾶλ (γ) καὶ *πε̱ρρᾶλεμ* (γ) ρ. = διηγοῦμαι, λέγω παραμύθια.

πε̱ρράλε̱-α πληθ. πε̱ρράλατε̱ καὶ πράλε̱-α (τ) πράλατε̱ [Ἰταλ. parola = λόγος] = μῦθος, κοινῶς παραμύθιον. — θέμ πε̱ρράλα = λέγω παραμύθια· παροιμ: πε̱ρράλα Dούρρε̱σι = μάταιοι λόγοι, ἀνύπαρκτα πράγματα· (Τουρκ. boσ̌ λακε̱ρdί).

(ι-ε) *πε̱ρβᾶσ̌ιμ* (budi) [πε̱ρ-βάϳε̱-α] = λυπημένος (ἐκ θανάτου).

πε̱ρβε̱̃ (τ) ἴδ. βε̱̃ (τ). ρ. ⟨καταβάλλω, κατισχύω⟩.

πε̱ρβε̱λϳάκ-ου (Περμέτ.) [πε̱ρβε̱λϳόϳ] ἴδ. φε̱λϳῑ-α.

πε̱ρβε̱λϳίμ-ι πληθ. πε̱ρβελϳίμετε̱. ἡ καῦσις ἀπὸ ζεστὸ φαγητό.

πε̱ρβε̱λϳόνϳ-όϳ [πε̱ρ-βάλϳε̱-α] ρ. ἐνεργ. = ζεματῶ, καίω.

πε̱ρβε̱λϳόνεμ-όχ̌εμ: παθ. = ζεματοῦμαι, καίομαι, (ἀπὸ ζῆλον)· μτχ. περβε̱λϳούαρε̱ (τ), πε̱ρβε̱λϳούεμ (γ) πε̱ρβε̱λϳουμ (γ. συνηρ.).

(ι-ε) *πε̱ρβε̱νέρσ̌ιμ*: (budi) = ἰοβόλος, φαρμακερός.

πε̱ρβέσ̌ [πε̱ρ-βέσ̌ ρ.] καὶ σ̌πε̱ρβίελϳ (Σ) = ἀνασκουμπόνομαι· περβέσ̌ dόρε̱νε̱ καὶ σπε̱ρβίελϳ dόρε̱νε̱ μτχ. πε̱ρβέσ̌ε̱ καὶ σ̌πε̱ρβιέλϳε̱ (Σ).

πε̱ρβέτε, πε̱ρβέτι (Σ) πε̱ρβέτε̱χ̌ε = δι' ἑαυτόν, διὰ τὸν ἑαυτόν του. — ε bε̱ρα πε̱ρβέτε = τὸ ἔκαμα διὰ τὸν ἑαυτόν μου. — ε bε̱ρε πε̱ρβέτε = τὸ ἔκαμες διὰ τὸν ἑαυτόν σου. — ε bε̱ρι πε̱ρβέτε = τὸ ἔκαμε διὰ τὸν ἑαυτόν του. — ε bε̱με̱ πε̱ρβέτε = τὸ ἐκάμαμεν διὰ τὸν ἑαυτόν μας. — ε bε̱τε̱ πε̱ρβέτε = τὸ ἐκάματε διὰ τὸν ἑαυτόν σας. — ε bε̱νε̱ πε̱ρβέτε = τὸ ἔκαμαν διὰ τὸν ἑαυτόν τους.

πε̱ρβέτσ̌, πε̱ρβέτσ̌με̱ (τ) προθ. = ἐκτός, παρεκτός, εἰμὴ μόνον. — κούσ̌ μούντ τε̱ νdε̱λϳέϳε̱ φάλϳε̱ πε̱ρβέτσ̌ Περε̱νdίσε̱; = τίς δύναται συγχωρῆσαι ἁμαρτίας ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ.

πȩϱβίεϱ (Σ) πȩρβῖρ = ἴδ. πρῖερ ρημ. πρῖρ (συνηρ.) ⟨βαΐζω⟩.
πȩϱβίσ̈εμ: ὄπȩρβίλjεμ (Σ) = κοιν. ἀνασκουμπόνομαι.
πȩϱβοῦj (γ. Σ. budi) = ταπεινόνω τινά. πȩρβοῦχ̈εμ πάθ. — ἀόρ. πȩρβοῦνα-ε-ι, μτχ. πȩρβοῦμ.
(ι-ε) *πȩϱβοῦτȩ-ι-α* (γ. Σ. budi-bogdan) = ταπεινὸς-ή, τὸ οὐδ. (τȩ) πȩρβοῦτȩ-ιτȩ = ἡ ταπείνωσις.
πȩϱbαλjτσάσ-ι (bogdan) πληθ. πȩρbαλjτσάσιτȩ = παλαιστής.
πȩϱbε̄j (budi, bogdan) [πȩρ-bε̄-jα] ρ. ἐνερ. = ὁρκίζω τινά.— ε βε̄ μbȩ bε̄ = τὸν ὁρκίζω. ἴδ. πȩρbετόνj, πȩργjȩρόj.— πȩρbέχ̈εμ (budi-bogdan) = ὁρκίζομαι, bάνj bε̄. ἴδ. πȩρbετόνεμ, πȩργjȩρόχ̈εμ.
(ι) *πȩϱbίjμ-ι:* ἀρσ. (bogdan) = τέρας, ε-πȩρbίjμε-jα θηλ.
πȩϱbλjέσ-έτ-έτ (Σ) ἴδ. πȩρμȩλjέσ-έτ-έτ. ἀρταίνω, δὲν νηστεύω. — πȩρbλέτεμ (Σ) = ἴδ. πȩρμȩλjέτεμ.— πουρbουλjέσ-έτ-έτ, (Βεράτ.) πουρbουλjέτεμ (Βεράτ.) bουρbουλjέσ-έτ-έτ (Καβ.) bουρbουλjέτεμ (Καβ.)
πȩϱbούζȩ [πȩρ-bούζȩ-α] ἐπιρ. = γεμᾶτον ἕως τὰ χείλη. ὡς bούζȩ πȩρbούζȩ = ἕως τὰ χείλη γεμᾶτον.— μbούσ̈ κούπȩνȩ πȩρbούζȩ = γεμίζω τὸ ποτήριον ἕως τὰ χείλη. — ε μbούσ̈α bούζȩ πȩρ bούζȩ. — μος ε μbούσ̈ πȩρbούζȩ σε dέρδετȩ.
πȩϱbοῦζεμ (bogdan Σ) = μίρρεμ νdȩ πȩρ γόjȩ πȩρ τȩ κέκj (Σ).
πȩϱbοῦζεμ (bogdan) = πȩρκjέσ̈εμ με γόjȩ = καταφρονοῦμαι.
πȩϱbοῦj (γ) ρ. ἐνερ. = ἐπαγρυπνῶ, φυλάττω τινὰ τὴν νύκτα. — πȩρbοῦj τȩ βdέκουνινȩ = ἐπαγρυπνῶ φυλάττων τὸν νεκρόν.— πȩρbούj τȩ σȩμούνινȩ = ἐπαγρυπνῶ φυλάττων τὸν ἄρρωστον.
πȩϱbούκjε-jα = ἴδ. bουρbούκjε-jα. κάλυξ (ἄνθους).
πȩϱbϱένdα (τ) πȩρμbρένdα (γ) = ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα. ἀντίθ. πȩρjάσ̈τα.
πȩϱbούσ καὶ *πȩϱbούζι* (Σ. bogdan) [πȩρ-bούζȩ-α] ρ. ἐνερ. = μάρρ νdȩ πȩρ γόjȩ κένd πȩρτȩ κέκj = πȩρκjέσ̈ με bούζȩ, (bogdan) = περιγελῶ τινα, καταφρονῶ τινα. — ἀόρ. πȩρbούζα-ε-ι, μτχ. πȩρbούζȩ καὶ πȩρbούζουνȩ.
πȩϱbύθ: (γ) [πȩρ-bύθȩ-α] = ε μάρρ νdȩ πȩρ bύθȩ = κακομεταχειρίζομαι τινά.
πȩϱbύθεμ: παθ. ὑπό τινος κακομεταχειρίζομαι.
πȩϱγȩζίμ-ι (budi-Βεράτ.) πληθ. πȩργȩζίμετȩ = χάϊδευμα, θώπευμα.— πȩργȩζόνj (budi-Βεράτ.) = χαϊδεύω, θωπεύω τινά.— τούκε φȩρκού-

BKSH

αρε με dόρε (ἐπὶ ζώων καὶ μικρῶν παιδίων). 2) περγεζόνj (bogdan) = συγχαίρω τινά, καὶ τσ̈ακαλjίτ (Περμέτ.) [= σκαλίζω].

περγjάκ (γ. budi) ρ. ἐνερ. = αἱματόνω, bένj γjάκ. — περγjάκα γίσ̈τινε = αἱμάτωσα τὸν δάκτυλον.— ἀόρ. περγjάκα-ε-ου. μτχ. περγjάκουνε.

περγjάκεμ (γ) = αἱματόνομαι. bέχ̈εμ με γjάκ 2) bίε μbε γjάκ = φονεύομεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἐπὶ ἐχθροπραξίας) καὶ γjακετόj-όνεμ (Ἀργυρ.).

(ι-ε) *περγjάκουνε* (budi) = αἱματωμένος, η.

περγjάσ ρ. τριτοπρ. = ἴδ. γjάσ ρ.

περγjέγjεμ καὶ *περγjίγjεμ* [περ-γjέγjεμ] ρ. ἀποθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = ἀποκρίνομαι, ἀπαντῶ.— ἀντίθ. πύεσ ρ.

περγjερόνj-όj [Λατ. juro-are], περbε̃j (budi) περbετόνj-όj (τ) = μαρρ μbε bε̃ = ὄμνυμι, ὀμνύω,— περγjερόνj djάλjενε = bένj bε̃ μbε djάλjενε.— μος περγjερό Ζο̃τινε = μος bὲν bε̃ μbε Ζο̃τινε 2) ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά. — βε̃ μbε bε̃, τε περγjερόνj τυj = τε βε̃ μbε bε̃ τῦj. 3) ἐξορκίζω τινὰ διὰ μαγικῆς τέχνης.

περγjερόνεμ-όχ̈εμ, περbέχ̈εμ (budi), περbετόνεμ = ὁρκίζομαι, bενj bε̃.— περγjερόνεμ μbε djάλjενε. — μὸς ου περγjερό μbε Περενdίνε = μὴ ὁρκίζεσαι εἰς τὸν Θεόν. — ου περγjερούα τε με βράσε = ὡρκίσθη νὰ μὲ φονεύσῃ.

περγjόνj-όj (γ. τ. budi), περγjούαj (τ) βισ̈γόj (Μιρεdίτα) = στέκομαι κεκρυμμένος καὶ μετὰ προσοχῆς ἀκούων ἢ βλέπων, ὅσα λέγουσιν ἢ πράττουσιν οἱ ἄλλοι· ὠτακουστῶ, ἀκροάζομαι κρυφίως, παρατηρῶ κρυφίως. — με περγjόντε σε τσ̈' φλjίσνjα, σε τσ̈' bενjα. — 2) παραμονεύω, ἐνεδρεύω.

περγjόνεσ-ι πληθ. περγjόνεσιτε = αὔ κjε περγjόν = κατάσκοπος.

περγjόνεσε-jα : πληθ. περγjόνεσετε = αjὸ κjε περγjόν.

(ι-ε) *περγjόσουρε-ι-α* (Περμέτ.) = τεταπεινωμένος ἕνεκα τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀδυναμίας· (= ταὐτόσημος τοῦ ι-ε περγjύνjουρε).

περγjούνj (τ) [περ-γjοῦ-νι] ρ. ἐνεργ. περγjοῦνjεμ (τ) = παθ. καὶ περγjύνj - περγjύνjεμ = ταπεινῶ - ταπεινόνομαι ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ τοῦ γήρατος· μτχ. περγjούνjουρε, περγjύνjουρε.

περγjύμεσε (γ) [περ-γjύμεσε· Ἑλλην. ἥμισυ] καὶ περγjύσμε (τ), περ-

γjύμε̱ζε̱ (bogdan), πε̱ργjύσε̱ (Σ) ἐπιρ. = ἐξ ἡμισείας.—γjύμε̱σε̱ πε̱ρ γjύμε̱σε̱ = ἐξ ἡμισείας.—ἴδ. γjύσε̱ (Σ) γjύμε̱σε̱, γjύσμε̱.

πε̱ρδε̄-ου (γ), πε̱ρδε̄σε̱-α (Βεράτ.) = ρευματισμός.—με̱ ζε̄ πε̱ρδέσα (Βεράτ.) = πάσχω ἀπὸ ρευματισμούς.

πε̱ρδε̄σε̱-α (τετράγλωσσος) ἴδ. θε̱νέγουλε̱-α.

πε̱ρδε̄τσκε̱-α πληθ. — α-τε̱ = ἐπίγειος· μίζε̱-πε̱ρδέτσκε̱ (Ἐλβασ.) = ἴδ. θε̱νέγουλε̱-α.—ὅτεπῑ πε̱ρδέτσκε̱ = χαμόγειος οἰκία.

πε̱ρδούνε̱ (γ) [πε̱ρ-δούνε̱-α] ἐπιρ. = βιαίως· με πε̱ρδούνε̱ = διὰ τῆς βίας.

πε̱ρdάj (γ) ρ. ἐνεργ. = σκορπίζω τι· πε̱ρdᾶχ̱εμ = παθ. σκορπίζομαι καὶ ὅπε̱ρdᾶj-άχ̱εμ, πε̱ρνdᾶj-ᾶχ̱εμ, πε̱ρνdᾶνj-ᾶχ̱εμ (τ).

πε̱ρdέλj (γ) ἐλεῶ, εὐσπλαγχνίζομαι τινά.

πε̱ρdε̱λέχ̱εμ : = ἐλεοῦμαι, εὐσπλαγχνίζομαι.—πε̱ρdε̱λέ να, Ζο̄τ = Κύριε ἐλέησον· τε̱ πε̱ρdε̱λέφτε̱ Ζο̄τι ! = ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ.

πε̱ρdε̱λένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = παρηγορῶ τινα (ἐπὶ θανάτου).

πε̱ρdε̱λένεμ : παρηγοροῦμαι ὑπό τινος· βᾶνε̱ πε̱ρ τε̱ πε̱ρdε̱λύερε̱ = ἐπῆγαν πρὸς παρηγορίαν (θανάτου) ἴδ. νγουσ̈ουλόj-όχ̱εγ.

πε̱ρdε̱λέσε̱-α πληθ. πε̱ρdε̱λέσατε̱ καὶ πε̱ρdε̱λίμ-ι πληθ. πε̱ρdε̱λίμετε̱ = ἔλεος εὐσπλαγχνία.

πε̱ρdε̱λίμ-μάθ-δι (γ) = πολυεύσπλαγχνος.

πε̱ρdε̱λίμ-μάδε-jα (γ) ἡ πολυεύσπλαγχνος.

πε̱ρdε̱λεσε̱τᾶρ-ι (γ) πληθ. πε̱ρdε̱λεσε̱τάρε̱τε̱ = ἐλεήμων.

πέρdε̱λεσε̱τάρε-jα : πληθ. πε̱ρdε̱λεσετάρετε̱ = ἡ ἐλεήμων· πε̱ρdε̱λιμτᾶρ-ι ἀρσ. πε̱ρdε̱λιμτᾶρε-jα θηλ. πληθ. αρε̱τε̱ ἀρσ., άρετε̱ θηλ. = ἐλεήμων.

(ι-ε) *πε̱ρdε̱λύεσ̈ιμ* (γ) πε̱ρdε̱λύερσ̈ιμ (τ) = ἐλεήμων, εὔσπλαγχνος.

πε̱ρdέρε̱σ-ι ? ? ? ⟨ἐπαίτης⟩.

πέρdῑj καὶ *πε̱ρdῡj* : πε̱ρdῑχεμ (Σ) = ἰδ. πε̱ρσίελ-ῑλεμ (τ) = καταπίνω -ομαι.

πε̱ρdίτε̱ (γ. τ. Σ) πε̱ρdίτα· ἐπιρ. = καθημερινῶς dίτε̱ πε̱ρdίτε̱ ἢ dίτε̱ πε̱ρdίτα = νγα dίτα (τ) = καθημέραν· καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

(ι-ε) *πε̱ρdίτε̱σ̈ιμ* = καθημερινός-ή.

πε̱ρdρέθ : μουστέκjετε̱ = στρίβω τὰ μουστάκια· πε̱ρdρέθ βέσ̈ε̱τε̱ = στρίβω τὰ αὐτιά, πε̱ρdρέθ bούζε̱τε̱ (ἐπὶ καταφρονήσεως—ἀντιθ. ὅπε̱ρdρέθ-ὅπε̱ρdρῑδεμ (Σ).

πε̱ρdούε̱ρ (bogdan) ρ. ἐνερ. ἴδ. πε̱ρνdόρ ρ.

BKSH

(τε̱) *πε̱ρdούερε̱-τε̱* (pogdan) = τε̱ πε̱ρνdόρε̱-τε̱ = μεταχείρισις
(ι-ε) *πε̱ρdόρε̱σ̈ιμ* : = πρόχειρος.
περdύτ : (τυραν.) ρ. ἐνερ ἐπαναλαμβάνω-λέγω ἐκ δευτέρου. μα πε̱ρ-dύτ = μα θούεj πε̱ρ σε̱ dύτι
περε̱νdῑ-α : πληθ. περε̱νdῑτε̱ (budi-bogdan) = βασιλεία αὐτοκρατορία. — ἄρθτε̱ Περε̱νdία jότε = ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
Περε̱νdῑ-α (τ) = ὁ Θεὸς (μεταγενεστέρως ἔλαβεν αὐτὴν τὴν σημ. δηλ. μετὰ Χριστὸν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες ἐνόμιζον τὸν Χριστὸν βασιλέα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅθεν ἐκ τῆς σημασίας Βασιλεὺς ἔλαβε τὴν σημ. Θεός· οἱ Γέγιδες οὐδέποτε χρῶνται τῇ λέξει Περε̱νdῑ ἐπὶ τῆς σημ. Θεός, ἀλλὰ λέγουσι Ζο̃τ = Θεός, Κύριος.
Περε̱νdέσ̈ε̱-α = βασίλισσα· πληθ. Περε̱νdέσ̈ατε̱ (bogdan) αὐτοκράτειρα 2) Περε̱νdέσ̈ε̱-α (τ) = θεά.
περε̱dόνj-όj (γ τ.) = βασιλεύω ἐπὶ δύσεως ἡλίου μόνον ἐν χρήσει). — περενdόϊ dίελι (γ.τ.) = ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος. — ρᾶ dίελι νdε̱ μάλjτ (γ. Μαλεσία) = ἔδυσεν ὁ ἥλιος· ρρίj dίελι (budi) = δύει ὁ ἥλιος. — τε̱ περε̱νdούαριτ' ε dίελιτ(τ) καὶ τε̱ παρε̱νdούεμιτ' ε dίελιτ (γ) καὶ τε̱ περε̱νdούμιτ ε dίελιτ = ἡ δύσις τοῦ ἡλίου — κε̱ρκόβα τεκ λjεν ε τεκ περε̱νdόν. — ι τίλι σ' γjένdετε̱ τεκ λjέν ε τεκ περε̱νdόν. — περε̱νdόϊ σῦτε̱ = ἐβασίλευσε (ἔδυσε) τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ (ἐπὶ ἐκπνέοντος, ὅταν θνήσκῃ τις).
περε̱νdούαρ-όρι (bogdan) πληθ. περε̱νdόρε̱τε̱ = ἴδ. περ νdούερ-όρι.
πε̱ρνdόρ [ἀντὶ πε̱ρdὸρ] ρ. ἐνερ. μεταχειρίζομαί τι.
πε̱ρνdόρεμ : παθ. ὑπό τινος μεταχειρίζομαι.
πε̱ρρε̱πῑτε̱ (γ) = ἴδ. ρρεπῑτε̱ (γ) ἐπιρ.
πε̱ρζᾶ (γ bogdan) πε̱ρζε̄ (τ) [πε̱ρ-ζᾶ-νι, ζε̄-ρι] = ἀποπέμπω, ἀποβάλλω, διώκω, ἐκδιώκω, ἐξορίζω, κοινῶς διώχνω (κυρίως διὰ τῆς φωνῆς) ἴδ. dε̱bόj, σbόj, bdόj, ἀντιθ. πρέσ ρ. — ἀορ. πε̱ρζοῦνα-ε-ι (γ) πε̱ρ-ζοῦρα-ε-ι (τ) μτχ. πε̱ρζᾶνε̱ καὶ πε̱ρζε̱νε̱ (τ). — παθ. πε̱ρζῑχεμ (γ) πε̱ρζῑχεμ (τ).
(ι-ε-)*πε̱ρζᾶνε-ι-α* (γ. budi) = ἀποδεδιωγμένος-η, ἐξόριστος.
(ι-ε)-*πε̱ρζε̄νε̱-ι-α* (τ) ἀποβεβλημένος, ἐξόριστος. — τε̱-πε̱ρζᾶνε̱-τε̱ καὶ τε̱ πε̱ρζε̄νε̱τε̱ = ἀποδίωξις.
πε̱ρζάα - πε̱ρζέεν - πε̱ρζέεν (budi) ἀντὶ πε̱ρζᾶ-πε̱ρζε̄ν-ε̄ν) [πε̱ρ-ζᾶ ρῆμα]

ρ. = δέχομαι, ἀποδέχομαι, λαμβάνω, ὑποδέχομαι ἴδ. πρέσ = δέχομαι.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ρζᾶνε̱* (budi-bogdan) = εὐπρόσδεκτος. — αjό λjεμόσ̈ε̱νε̱ ᾶσ̈τε̱ μᾶ ε πε̱ρζᾶνε̱ πε̱ρπάρα Τίνε̱-Ζõτι (bogdan) = αὕτη ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε περισσότερον εὐπρόσδεκτος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

πε̱ρζίεj, πε̱ρζῖj (συνης. γ.) = ἀνακατόνω τι· πε̱ρζῖεj γjέλε̱νε̱ = ἀνακατόνω τὸ φαγητόν· πε̱ρζῖεj bότε̱νε̱ = ὀχλαγωγῶ, ὑποκινῶ τὸ πλῆθος· ἐπαναστατῶ.

πε̱ρζῖχ̈εμ παθ. ἀνακατόνομαι· 2) συναναστρέφομαι, κάμνω συντροφίαν· πε̱ρζῖχ̈εμ με σ̈όκε̱ = συγκοινωνῶ, συναναστρέφομαι, μός ου πε̱ρζῖj με ατά = μὴ συναναστρέφεσαι μετ' αὐτῶν· μτχ. πε̱ρζίερε̱ (τ) καὶ πε̱ρζίεμ πε̱ρζῖμ (γ).

πε̱ρζίχ̈ετε̱ = τριτοπρόσωπον ρ. με̱-τε̱-ι πε̱ρζίχ̈ετε̱ = με̱-τε̱-ι βιέν τε̱ βιέλε̱ = με, σε, τὸν ἔρχεται νὰ ξεράσῃ.

πε̱ρζῖχ̈εμ (τ) παθ. τοῦ πε̱ρζᾶ, (γ) πε̱ρζε̄ (τ).

(ι-ε) *πε̱ρζjάρρσ̈ιμ* (budi-bogdan) = πύρινος.

πε̱ρζ̈ε̱λjίτ-πε̱ρζ̈ε̱λjίτεμ (Βεράτ.) = πε̱ρτσε̱λόj-όχ̈εμ. — (τὸ πε̱ρζ̈ελjίτ εἶνε ἐμφαντικώτερον τοῦ πε̱ρτσε̱λόj ὁ ἴδ.) = καψαλίζω εἰς τὴν φωτιάν. πε̱ρζ̈ίσ-ίτ-ίτ (Σ) [= πε̱ρφλjακόj] = dιέκ λjέσινε̱ α κjίμετε̱ νdε̱ φλjάκε̱τε̱; πε̱ρτσε̱λόj 2) (γενικῶς) = φε̱ργόj = τηγανίζω.

πε̱ρζ̈ῖτεμ (Σ) παθ = πε̱ρτσε̱λόχ̈εμ· 2) φε̱ργόχ̈εμ.

πε̱ρθᾶj ρ. ἐνεργ. = καταξηραίνω πε̱ρθᾶχ̈εμ = καταξηραίνομαι ου πε̱ρθάνε̱ dρέγε̱ζατε̱.

πε̱ρθύεj (Βεράτ.) ρ. = διπλόνω.

πε̱ρjάσ̈τε̱ καὶ *πε̱ρjάσ̈τα* (ἐπιρ.) = ἔξωθεν· (συντασ. μετὰ γενικῆς) πε̱ρjάσ̈τα σ̈τε̱πίσε̱ = ἔξωθεν τῆς οἰκίας.

(ι-ε) *πε̱ρjάσ̈τε̱σμ* = ἴδ. (ι-ε) jάσ̈τε̱-ι-α, (ι-ε) jάσ̈τε̱σμ.

(ι-ε) *πε̱ρjέτε̱σ̈ιμ* = αἰώνιος-α.

πε̱ρίερ (τ. Περμέτ.) ἴδ. πρίερ· ρ. πε̱ρῖρεμ = ἴδ. πρῖρεμ (τ).

πε̱ρίντ-dι, πρίνd-ι (τ) πε̱ρίνd-ι, πρίνd-ι (γ) [Λατινιστὶ parens-parentis] = τοκεύς, γονεύς, γεννήτωρ· πληθ. πε̱ρίντ. — πε̱ρίντ ε πάρε̱ = οἱ πρόγονοι.

πε̱ρκάβε̱-α (Τυραν.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. βελjένdσε̱-α = σκέπασμα.

πε̱ρκάσ-έτ-έτ, (γ) (budi-bogdan) [πε̱ρ κάσ. ἴδ. νγασ-έτ-έτ, [ἡ ρίζα εἶναι κάσ έτ έτ]. ρ. ἐνεργ. = ἅπτομαι, ἐγγίζω, ψηλαφῶ, πιέκ με γjισ̈τ

(συντασ. μὲ γεν.) 2) ἀπαντῶ τινα· πε̱ρκάσ κρύετε̱ νdε̱ τρᾶτ = ἐγγίζω τὴν κεφαλήν μου εἰς τὴν δοκόν· πε̱ρκάβα με νjε̱ νjε̱ρῖ = ἀπήντησα ἄνθρωπον· 3) ἀνήκει (ἠθικῶς] με̱-τε̱-ι πε̱ρκέτ = ἀνήκει εἰς ἐμέ, εἰς σέ, εἰς αὐτόν· σ' τε̱ πε̱ρκέτ τῦj κε̱jό πουνε̱ = δὲν ἀνήκει εἰς σὲ τοῦτο· ἴδ. ρ. πρέκ.

πε̱ρκε̱δέλj (γ. Βεράτ.) ρ. = χαϊδεύω τινά· 2) κολακεύω τινα· καὶ (Καβ.) λjε̱δατόj πέρκε̱δέλjεμ λjεδατόχ̄εμ παθ.

πε̱ρκε̱δέλjε̱-α πληθ. α-τε̱ = χάϊδευμα.

πε̱ρκε̱θέχ̄εμ ρ. οὐδ. = ξαναγυρίζω· φράσις: κε̱θέχ̄εμ ε πε̱ρκε̱θέχ̄εμ = γυρίζω καὶ ξαναγυρίζω.

πε̱ρκέμbεμ: (Βεράτ.) = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νηπίων· α τ' ουπε̱ρκέμbε̱ν djέμτε̱; ἴδ. μbε̱κᾶμbεμ (γ. Κροῦjα = πε̱ρκέμbεμ (τ) 2 ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρρώστων).

(ι-ε) *πε̱ρκε̱νάκjöιμ* (budi-bogdan = ἡδύς, ἡδεῖα, εὐχάριστος γjέλ' ε πε̱ρκε̱νάκjöιμε = ἥδιστον φαγητόν.

πε̱ρκίτεμ: παθ. τοῦ περκάσ [ἴδ. νγίτεμ].

πε̱ρκόκj: ρ. ενεργ. = μbε̱λέθ νγα νjε̱ κόκjε νγα νjε̱ κόκjε· ἀντιθ. ὄκοκj καὶ ὄπε̱ρκόκj ρ.

πε̱ρκόκjεμ: παθ. τοῦ πε̱ρκόκj.

(ι) *πε̱ρκόρε̱τε̱* (bogdan) = μέτριος, ὀλιγαρκής.

(ε) *πε̱ρκόρε̱τε̱-α* = θηλ. μετρία, ὀλιγαρκής· τε̱ πε̱ρκόρε̱τε̱-ιτε̱ = μετριότης, ὀλιγάρκεια.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ρκόρε̱* (bogdan) νjερῖ ι πε̱ρκόρε̱ μbε̱ χ̄άετ = ἄνθρωπος ὀλιγαρκὴς εἰς τὸ τρώγειν.—με τε̱ πε̱ρκόρε̱τε̱=μὲ μετριότητα.

πε̱ρκούε̱ρ: ἐπιρ. = μετρίως.

πε̱ρκοῦλjεμ: (Σ) [ἴδ. κουλjάρ-ι] ρ. οὐδ. = κάμπτομαι.—βίσ̈κουλα ε νjόμε̱ πε̱ρκούλjετε̱ = ἡ χλωρὰ βέργα κάμπτεται.—ἴδ. έπεμ = ἐνδίδω κάμπτομαι.

πε̱ρκούνd (Σ. Κροῦjα) ρ. ἐνερ = κουνῶ (λέγεται μόνον ἐπὶ κούνιας) = τούνd dιέπενε̱ (Ἐλβασ.) = κουνῶ τὴν κούνιαν.

πε̱ρκῦj (Jacoβα) = νdρύθ ρ. ἀόρ. πε̱ρκέβα-ε-ου μτχ. πε̱ρκύεμ.

πε̱ρκjάρκ (γ. τ), ρρεθ-ε ρρότουλε̱ (τ), ρρεθ (Σ) ρρότουλε̱ (Σ) = πέριξ, γύρω, τριγύρω.— κjάρκ πε̱ρκjάρκ = γύρω τριγύρω.

πε̱ρκρ̱ενόρε̱-jα πληθ. πε̱ρκρενόρετε̱ = περικεφαλαία, κράνος.

περκjέσ̈, κjέσ̈εμ περ ατὲ (Σ) = περιγελῶ, χλευάζω τινά. παθ. περ κjέσ̈εμ.

περκjέσ̈εσ-ι πληθ. περκjέσ̈εσιτε = χλευαστής.

περκj̈-α (Κροῦjα) πληθ. περκjῖτε = προῖκα.

περλjᾶj (γ) ρ. = ἁρπάζω, ρρεμbέj.

περλjεβdόχ̈εμ (bogdan) = καυχῶμαι, κενοδοξῶ. ἴδ. μbοῦρρεμ ρ.

περλjεκούρεμ (τ), περλjικοῦρεμ (γ) ρ. οὐδ. = κολακεύω τινά, (τουε ουφερκούεμ με λjεκούρε ποσὶ μάτσεjα) ἴδ. περσ̈πίρτεμ.

περλjεπῖj (γ) ρ. ἐνερ. = καταγλύφω, γλύφω ὅλως διόλου.

περλjεπῖχ̈εμ = καταγλύφομαι.

περλjύεj (γ. bogdan) περλjῦj (συνηρ.) = νdράκ, σ̈γρύεj, 2 φουλίκj (bᾶj με λjεκjε), περλjῦχ̈εμ παθ.

(ι-ε) *περμάλσ̈ιμ* (bogdan) = περιπόθητος.

περμbᾶ = κατακρατῶ, ἐμποδίζω, σταματῶ. — παθ. περμbᾶχ̈εμ, περμbᾶ κάλjινε = ἐμποδίζω τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου. — περμbᾶ βέτενε = ἐγκρατεύομαι. — ρρύμι ι λjοῦμιτ σ' περμbάχ̈ετε = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ δὲν ἐμποδίζεται.

περμbελjέθ = συμμαζεύω, περμbεjέθ (τ) = μbελjέθ τε γjιθα bασ̈κε 2) πουσ̈τόj, περμbελjέθ dροῦν' ε ρράπιτ = πουσ̈τόj dρουν' ε ρράπιτ.

περμbί (γ) (τ) περμbίj (bogdan) πρόθ. = ἐπί.

περμbιέμεν-ι (Σ) = ἐπώνυμον κοιν. παρόνυμα.

περμbισ̈κρόνjε-α πληθ. α-τε̈ = ἐπιγραφή.

περμbράπα (γ) ἐπίρ. = ὄπισθεν.

περμbύσ-ύσ-ύσ ρ. ἐνερ. = ἀνατρέπω κοιν. προυμυτίζω, καὶ πιστομίζω. περμbύσεμ = ἀνατρέπομαι. περμύσ-εμ (budi-bogdan), παροιμ. (ἐπὶ ἀχαριστίας) χ̈ᾶ bούκενε ε περμbύσ κούπενε.

περμbύσ, περμύσ (budi-bogdan) ἐπιρ. = πρόμυτα, μπρούμυτα. κεθέj περμbύσ = ἀνατρέπω, γυρίζω τὰ μπρούμυτα. — bίε περμbύσ = πίπτω τὰ μπρούμυτα.

περμbύτεjε-jα = κατακλυσμὸς (τοῦ Νῶε).

(ι-ε) *περμεκατενούεσ̈ιμ*, περμεκατενούεμ (budi) = ἁμαρτωλὸς-ή.

περμελjέσ-έτ έτ (γ. τ) [περ-μολjέπσ γραικ.], περbλjέσ-έτ-έτ, bουρbουλέσ-έτ-έτ (Καb.) πουρbουλjέσ-έτ-έτ (Βεράτ.) [ἴδ. μολjέπσ, μολjίσ-ίτ-ίτ] = κάμνω τινὰ νὰ ἀρταίνεται.

πε̱ρμε̱λjέτεμ (γ. τ) πε̱ρμbλjέτεμ, bουρbουλjέτεμ (Καβ.), πουρbουλjέτεμ (Βεράτ.) = ἀρταίνομαι.— ουπε̱ρμε̱λjέτσ̈ε̱ (Σ) = ἀρτήθηκα.

πε̱ρμbρένdα (γ) = ἴδ. πε̱ρbρένdα (τ) = ἔσωθεν.

πε̱ρμέντ (τ), πε̱ρμένd (γ. budi) ρ. = ἀναφέρω, φέρω εἰς τὸν νοῦν ἢ εἰς τὴν μνήμην τι ἢ μνημονεύω τινά. — μος ε πε̱ρμέντ ατε̱ νjερῑ = μὴ ἀναφέρῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.— πε̱ρμέντ έμε̱ρατ ε τε̱ βdέκουρετ = μνημονεύω τὰ ὀνόματα τῶν νεκρῶν.

πε̱ρμένdεμ (γ) πε̱ρμένdεμ (τ) = μνημονεύομαι, ἀναφέρομαι ὑπό τινος, ι ζῑχετ' έμε̱νι με γόjε̱.— πε̱ρμένdετ πε̱ρ τε̱ μίρε̱. = μνημονεύεται ἐπὶ καλοῦ.— πε̱ρμένdετ πε̱ρ τε̱ κέκj = μνημονεύεται ἐπὶ κακοῦ.

πε̱ρμετέσε̱-α (bogdan) = ὑπόσχεσις, πληθ. α-τε̱.

πε̱ρμε̱ντόνj-όj-όνεμ-όχεμ (budi-bogdan) [promittere] ἴδ. ζοτόj-όχεμ = ὑπόσχομαι.

πε̱ρμίερ-πε̱ρμῑρ (συνηρ.) = κατουρῶ.— bᾶj σ̈ούρρε̱νε̱ 2) ρ. ἐνεργ. = κατουρῶ τινα.— dέρθ ούjε̱τε̱.

πε̱ρμῑρεμ = κατουριοῦμαι.— ου πε̱ρμόρα νdε̱ γjούμε̱τ = κατουρήθηκα εἰς τὸν ὕπνον.

πε̱ρμίχ : (Σ) = ρ. τσαπίζω, πε̱ρμῑχεμ = τσαπίζομαι. καὶ πρασ̈ιτ-ίτ-ίτ, πρασ̈ῑτε̱μ. παθ. = μὲ τὸ τσαπὶ σκαλίζω.

πε̱ρμjάλjτ-τ. (γ) ρ. ἐνερ. = αμbε̱λjσόj (γ) ἡδύνω. πε̱ρμjάλjτεμ παθ. = ἀμbε̱λjτσόχεμ (γ).

(ι-ε) *πε̱ρμόρτσ̈ιμ* = λυπημένος-η (ἕνεκα θανάτου συγγενοῦς) ἴδ. ι-ε πε̱ρζίσ̈ιμ = ι θόνε̱ ατῑ κjε̱ μbᾶ ζῑ πε̱ρ νjονjέ νjερῑ κjε̱ τ' ι κέτε̱ βdέκουρε̱.

πε̱ρμύσ (budi) ἐπίρ. ἴδ. πε̱ρμbύσ ἐπιρ.

πε̱ρμύσεμ (budi) = ἴδ. πε̱ρbύσ-εμ. — ρῆμα.

πε̱ρνάτε̱, πε̱ρνάτα : ἐπιρ. = καθ' ἑκάστην νύκτα· νάτε̱ περνάτε̱ καθ' ἑκάστην νύκτα.—ἀντιθ. πε̱ρdίτε̱.

(ι-ε) *πε̱ρνάτε̱σ̈ιμ*=νυκτερινός-ή.

πε̱ρνjιμένd (Σ) πε̱ρνjιμένdι (Σ) = ἑκουσίως· ἀντιθ. παχίρε̱ = ἀκουσίως· ε bανα πε̱ρνjιμένd = τὸ ἔκαμα ἑκουσίως.

πε̱ρνjε̱χέρε̱ (τ. budi) [πε̱ρ-νjε̱-χέρε̱] = ἐπιρ. χρόνου = πε̱ρνjιχέρε̱ περνjιχέρας (γ) = ἐν μιᾷ στιγμῇ, εὐθύς, παρευθύς, στιγμιαίως.

πε̱ρουσ̈άνε-τε̱ (Ἐλβασ.) = ατό τέλjατ' ε ατό πάρετε̱ ε ατό στολjῑτε̱ κjε̱ βάρινε̱ νούσετε̱ νdε̱ κρύετε̱.

BKSH

πε̱ρπάαλ (bogdan ἀντὶ πε̱ρπᾶλ) = ὅπᾶλ = ἐκμυστηρεύομαι, δημοσιεύω.
πε̱ρπάρα, ρε̱πάρα (τ) = ἐμπρός, ἔμπροσθεν κοινῶς μπροστά, πρό, πρίν, πρότερον· ἀντιθ. πράπα (τ), μbράπα· (γ)
πε̱ρπάραζι (τ) ρε̱πάραζι (τ) = ἔμπροσθεν, ἀπ' ἐμπρός.
πε̱ρπάρε̱jε-jα : πληθ. πε̱ρπάρε̱jετε̱ καὶ πε̱ρπάρτσε̱-α πληθ. πε̱ρπάρτσατε̱ = ἐμπροστέλλα, ποδιά.
πε̱ρπάρνατε̱ : πληθ. (γ) κοινῶς καταβολάδες· (μάρρινε̱ dέγατ' ε χ̑αρδίσε̱ ε ι μbουλjόνjενε̱ με̱ δε̄ (ι κε̱λάσε̱νε̱ vdε̱ δε̄τ) κjε̱ τε̱ ζένε̱ ρρένjε̱ τε̱ ρε̄).
πε̱ρπαρνάντ' ε χ̑αρδίσε̱ = αἱ καταβολάδες τοῦ κλήματος.
πε̱ρπῖj (γ) = καταπίνω· ἀόρ. πε̱ρπίδᾰ-ε-ου (τ) πε̱ρπίνα-ε-ου (τ) πε̱ρπίνα-ε ι (γ).
πε̱ρπῖχ̑εμ (γ) πε̱ρπῖχ̑εμ (τ) = καταπίνομαι· μετοχ. πε̱ρπίνε̱ (γ) πε̱ρπίρε̱ (τ).
πε̱ρπιέκ : ρ. ἐνεργ. = συγκρούω, κτυπῶ κατὰ γῆς· πε̱ρπιέκ dούαρτε̱ = κροτῶ τὰς χεῖρας· (ἐπὶ χαρᾶς)· πε̱ρπιέκ κέμbε̱τε̱ μbι δε̄τ = κτυπῶ τοὺς πόδας κατὰ γῆς (ἐπὶ πείσματος)· πε̱ρπιέκ κρύετε̱ πᾶς μοῦριτ· 2) πε̱ρπιέκ (Βεράτ.) = τακόj (γ), χ̑απ (γ) πε̱ρπόκjα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε̱ = τακόβα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε̱ = συνήντησα τὸν Γεώργιον καθ' ὁδόν. τὸ παθ. πε̱ρπίκjεμ: παθ. συγκρούομαι, κτυποῦμαι κατὰ γῆς· ουπε̱ρπόκjνε̱ vdε̱ λjούφτε̱ = συνεκρούσθησαν ἐν τῇ μάχῃ vdε̱ jε̄ τρῖμ dίλj ὅέὅιτ. — πε̱ρπίκjεμ τε̱ bένj κε̱τέ πούνε̱ πό σ' μούντ· = προσπαθῶ νὰ κάμω τοῦτο ἀλλὰ δὲν δύναμαι· πε̱ρπίκjεμ με = συναντῶ· ουπε̱ρπόκjα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε.
πε̱ρπjέρε̱ (τ) ⟨ἐξαρτώμενος⟩.
πε̱ρπjέτε̱ (γ. τ.), ρε̱πjέτε̱ (τ), τε̱ρπjέτε̱ (τ), τε̱ρπjέτε̱ (Τυραν.), τε̱ρμᾶ (Τυραν), τε̱ρμάλj (Κροῦjα), τε̱ρμάλjεj (Τυραν.) = πρὸς τὰ ἄνω κοινῶς ἀνήφορα.—μόρι μάλjιν ε ίκου πε̱ρπjέτε̱.—πε̱ρπjέτε̱ μάλjιτ.—ι νγjίτεμ μάλjιτ πε̱ρπjέτε̱.—bᾶνι ούδε̱ πε̱ρπjέτε̱ = ὡδοιπόρησεν εἰς τὴν Ἀνατολήν· ἀντιθ. τατε̱πjέτε̱ (τ) τε̱τπόὅτε̱ (Ἐλβασ.) = πρὸς τὰ κάτω, κατωφερῶς.
(ι-ε) *πε̱ρπjέτε̱μ* (Βεράτ.) = ὁ-ἡ ἀνωφερὴς καὶ ι-ε ρε̱πjέτε̱-ι-α.—ε ρε̱πjέτα κᾶ εδὲ τατε̱πjέτε̱ = ἡ ἀνωφέρεια ἔχει καὶ κατωφέρειαν· κύ μάλj έὅτ' ι ρε̱πjέτε̱ = αὐτὸ τὸ βουνόν εἶναι ἀνωφερές.
πε̱ρπλjάσ-άσ-άσ ρ. ἐνεργ. = κτυπῶ κατὰ γῆς.
πε̱ρπλjάσεμ παθ. = ῥίπτομαι κατὰ γῆς· ε πε̱ρπλjάσι πε̱ρδε̄ = τὸ ἔρριψε

κατὰ γῆς· μος ε περπλjάσ σε πελjτσέτ=μὴ τὸ κτυπᾷς κατὰ γῆς διότι σχάει, σκάζει.

περπόσ̈ (τ) ρεπόσ̈ (τ), περπόσ̈τε (Σ), περ-ρεπόσ̈ (γ) ἢ ρεποσ̈ (γ)=κάτωθεν, ὑποκάτωθεν ζᾶ κᾶνκενε ναλjτ=ὑψηλά· ζᾶ κᾶνκενε περ-ρεπόσ̈

περπούθ ρ. ἐνερ.=ἴδ. νdράκ, ρ.— περπούθεμ=ἴδ. νdράγεμ.— ου περπούθ=ουδῖ σ̈άλjεσ̈ (ἐπὶ διαρροίας).

περρεπῖτε ἐπίρ.=κατωφερῶς (γ).

περρεπίνε-α (γ) [περ-ρρεπῖνε-α]=κατωφέρεια.

περρούα-όϊ (τ) πληθ. περρόνj-τε, περρούε-όϊ (γ) καὶ περρούε-όνι (Σ), πληθ. περρόνjτε, περροῦ-όϊ (συνηρ.) πληθ. περρόνjτε = χείμαρρος, ρύαξ.

περσάσ-έτ-έτ (Σ)=ἴδ. πελjτσάσ-έτ-έτ = σχάζω.

περσέ (γ. τ. budi)=διατί; 2) (bogdan) περσέ=σεπσὲ=διότι.

περσερῖ [περ-σε-ρῖ] ἐπιρ., περσερίουτ καὶ περσερίου, (bogdan) περσερῖτα=ἐκ νέου, πάλιν. - ἴδ. πράπ ἐπίρ.

περσιάσ-άτ-άτ ρ.=σχεδιάζω τι μὲ τὸν νοῦν, ἐπαναλαμβάνω τι.

περσιάτεμ=συλλογίζομαι καὶ ξανασυλλογίζομαι, σχεδιάζω.

περτσίελ καὶ (συνηρ.) περτσῖλ [περ-σίελ] ρ. ἐνερ.=ξεπροοδεύω.— περτσίελ μίκουνε=ξεπροοδεύω τὸν φίλον.

περτσῖλεμ: παθ.=ξεπροοδεύομαι (ὑπό τινος) [περ-σῖλεμ].

περσῖελ (τ. γ) [περ-σίελ ρ.], περτσίελ (γ. τ), περτσῖλ (συνηρ.) περdῖj (Σ) καὶ καπερdῖj (Σ)=καταπίνω τι.— περσίελ βούκενε, καφσ̈άτενε=καταπίνω τὸ ψωμί, τὴν βουκιά.— ἀόρ. περσόλα-ε-ι, μτχ. περσιέλε καὶ περσιέλουνε (γ), περσιέλουρε (τ).

περσῖλεμ, περτσῖλεμ, περdῖχεμ (Σ) καὶ καπερdῖχεμ (Σ)=οὐδ. καταπίνω.

περσίπερε (Σ) [περ-σίπερε] ἐπίρ.=ἐπάνω, ὑπεράνω, καὶ περτσίπερε περσίπερι (budi-bogdan), ἀντίθ. περπόσ̈τε.— ἴδ. σίπερε, τσίπερε [ἴδ. νάλj=ὑψηλά].

περσ̈ελίνj: (Βεράτ.) ρ.=ψιθυρίζω.

περσ̈ενdέσ-έτ-έτ (γ) [περ-σενdέτ], περσ̈ενdέτ-έτ-έτ (τ), περσ̈ενdόσ̈-όσ̈-όσ̈ (Περμέτ.)=χαιρετῶ, χαιρετίζω τινά. — ἀόρ. περσ̈ενdέσ̈α-ε-ι, μτχ. περσ̈ενdέτουνε καὶ περσ̈ενdόσουρε, ἀόρ. καὶ περσενdόσ̈α-ε-ι.

περσ̈ενdέτεμ (γ. τ) περσ̈ενdόσ̈εμ (Περμέτ.) ἀλληλοπαθ.=χαιρετίζομεν ἀλλήλους.

(τε̱) *πε̱ρσ̈ε̱νdέτουνε̱* (γ) - ουρε̱ (τ) - ιτε̱ = χαιρετισμός.

πε̱ρσ̈ῑj (γ) ρ. = θριμματίζω.— bᾶj πε̱ρσ̈έσ̈ boύκε̱νε̱ = θε̱ρμόj.

πε̱ρσ̈ῑχεμ: (γ) παθ. = θριμματίζομαι. [ἴδ. σ̈ίj = ἁλωνίζω].

πε̱ρσ̈κόκj (γ) [πε̱ρ-σ̈κόκj ρ.] = διασκορπίζω, κατασκορπίζω. ἀντίθ. πε̱ρκόκj.

πε̱ρσ̈κόκjεμ: (γ) παθ. = διασκορπίζομαι, κατασκορπίζομαι.

πε̱ρσ̈κόνj (Περμέτ.) ρ. = ξεπλύνω, ξεβγάζω τὰ ροῦχα. = σ̈κόνj νdε̱πε̱ρ dούαρ πε̱ρ σε̱ dύτι.

πε̱ρσ̈κjούαj: (τ) = ἴδ. σ̈κjούαj (τ), πε̱ρτσ̈κjούαj = ἴδ. τσ̈κjούαj = διακρίνω.

(τε̱) *πε̱ρσ̈κjούρε̱-τε̱* (τ) ἢ τε̱-πε̱ρτσ̈κjούρε̱-τε̱ = διάκρισις. ἴδ. τε̱-σ̈κjούαρε̱-τε̱ ἢ τε̱-τσ̈κjούαρε̱τε̱.

πε̱ρσ̈κjύεj (τ) πε̱ρτσ̈κjύεj (τ) πε̱ρσ̈κjῡj (γ. συνηρ.). ξεσχίζω.

πε̱ρτε̄j ἐπίρ. = πέραν. ἴδ. τε̄j.

(ι-ε) *πε̱ρτε̄jμ*, πε̱ρτε̄jε̱σ̈μ (τ) = ἀντικρυνός, μακρυνός, νγα ἀν' ε πε̱ρτέjμε = ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν μέρος.

πε̱ρτε̱ρῑj (γ) [πε̱ρ-ε-τε̱ρῑ] = ἀνανεόνω, πε̱ρτε̱ρὶj (bogdan). περσε̱ρίj (Περμέτ.) [πε̱ρσε̱ρῑ ἐπίρ.] ἀόρ. πε̱ρτε̱ρίνα-ε-ι (γ) καὶ πε̱ρτε̱ρίβα-ε-ου (bogdan) μτχ. πε̱ρτε̱ρῑμ.— ἀντίθ. βιετε̱ρόj.

(ι) *πε̱ρτε̱ρίμ-ι* (γ) ε-πε̱ρτε̱ρίμε-jα (γ) = ἀνανεωμένος-η.

(τε̱) *πε̱ρτε̱ρίμ-ιτε̱* (οὐδ.) = ἡ ἀνανέωσις.

πε̱ρτε̱ρῑχεμ παθ. = ἀνανεοῦμαι. ἀντίθ. βιετε̱ρόχεμ.

πε̱ρτε̱ρῑχεμ (τ), πε̱ρσε̱ρῑχεμ (Περμέτ.), κουρ ου πε̱ρσε̱ρῑ χᾶνα (γ) = πότε ἔγινε νέα σελήνη;

πε̱ρτέσε̱-α (budi) ἴδ. πουρτέσε̱-α = ἡ ὀκνηρία, καὶ πε̱ρτίμ-ι (τ) = ἴδ. πουρτίμ-ι.

πε̱ρτέσε̱σ-ι (budi) πληθ. πε̱ρτέσε̱σ-ιτε̱ = ὀκνός, ὀκνηρός.

(ι-ε) *πε̱ρτούεσ̈ιμ* (budi) πε̱ρτούαρσ̈ιμ (τ) = ὀκνηρὸς-ά. ἴδ. ι-ε-πουρτούεσ̈ιμ.

πε̱ρτόj: ρ. = ὀκνεύω. ἴδ. πουρτόj.

πε̱ρτύπ (γ. τ. Σ) [πε̱ρ-τύπ] (ἴδ. σ̈τύπ) (συγκριν. Ἑλλην. τυπ-ό-ω) ρημ. = μασῶ τι (τοῖς ὀδοῦσι).

πε̱ρτύπεμ ρ. = μασῶ. ἴδ. πε̱ρτσ̈άπ-εμ.

πε̱ρτσέλj-ι (Βεράτ.) = εἶδος σίτου.

πε̱ρτσε̱λάκ-ου (τ) πληθ. πε̱ρτσε̱λάκε̱τε̱ = ἴδ. κουλjάτσ̈-ι ⟨κουλοῦρα ψημένη εἰς τὴν στάκτην⟩.

πε̱ρτσε̱λόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = καψαλίζω· πε̱ρτσε̱λόj bούκε̱νε̱ νdε̱ φλjάκε̱τ καὶ πε̱ρτσελῑj· ἴδ. σ̈κρουμόj.

πε̱ρτσε̱λόνεμ-όχ̆εμ· παθ. = καψαλίζομαι· πε̱ρτσε̱λόβα μουστάκjε̱τε̱, βέτουλατε̱. — ἴδ. πε̱ρζ̈ίσ-τεμ (Σ).

πέρτσ̈-ι (Περμέτ.) πε̱ρτσ̈άκ-ου (Βεράτ.) πληθ. πε̱ρτσ̈άκε̱τε̱ σ̈κjάπ πε̱ρτσ̈ ἴδ. βάργε̱σ-ι = τράγος βαρβᾶτος.

πε̱ρτσ̈άκ-άκ-άκ (τ) ρ. = οὐρῶ σπέρμα ὡς ὁ βαρβᾶτος τράγος.

πε̱ρτσ̈άπ (γ), πε̱ρτσ̈απεμ, μbλατσ̈ίτ (τ), μbατσ̈ίτεμ (τ) [πε̱ρ-τσ̈άπε̱-α] = μηρυκάω, μηρυκάζω, μηρυκάομαι-ζομαι ὡς οἱ βόες, τὰ πρόβατα κ.τ.λ.

(τε̱) πε̱ρτσ̈άπουνε-ιτε̱ = τὸ μηρύκασμα.

πε̱ρτσ̈ε̱μόj = ἐκτιμῶ ⟨διὰ πραγματογνωμόνων⟩ 2) διαβολεύομαι.

πε̱ρτσ̈ίτεμ: (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν αἰγῶν) = βατεύομαι. δίτε̱ πε̱ρτσ̈ίτενε̱.

πε̱ρτσ̈κjούαj (τ) οῦχ̆εμ = ἴδ. πε̱ρσ̈κjούαj-οῦχ̆εμ (τ) = διακρίνω-ομαι.

(τε̱) *πε̱ρτσ̈κjούαρε̱-τε̱* = ἴδ. τε̱ πε̱ρσ̈κjούαρετε̱ = διάκρισις.

πε̱ρφάκj: [πε̱ρ-φάκjε-jα] σ̈πε̱ρφάκj, τσ̈φάκj ρ. ἐνεργ. = ἐκβάλλω εἰς τὸ φανερόν.

πε̱ρφάκjεμ, σ̈πε̱ρφάκjεμ, τσ̈φάκjεμ: παθ. = φανερόνομαι.

πε̱ρφάκjε: ἐπιρ. = προσωποληπτικῶς.

πε̱ρφάκjεζε̱ = ἐπιρ. = φανερῶς = ἴδ. νdε̱ρσῦ = παρρησίᾳ μbαλαφάκjε (Σ) = [μ-bᾰλ-ι, φάκjε-jα].

πε̱ρφίλ (Περμέτ.) ζε̄ φῖλ (Περμέτ.) = μνημονεύω, ἀναφέρω ζε̄ νγόjε̱. — νουκ' ε πε̱ρφίλ ἢ νουκ' ε ζε̄ φιλ (Περμέτ.) = δὲν τὸν βάνω εἰς τὸν νοῦν.

(ι-ε) *πε̱ρφλjακε̱σ̈ιμ* (bogdan) = φλογερὸς-ά.

πε̱ρφλιάσ-έτ-έτ = καταλαλῶ, κατηγορῶ τινά = φλjάσ κέκj πε̱ρ κένd.

πε̱ρφλjέσ-έτ-έτ [πε̱ρ-φλjέτε̱-α] ρ. ἐνερ. = ψάχνω τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. πε̱ρφλjέτεμ: παθ. = φυλλολογῶ, φυλλομετρῶ.

πε̱ρφλjίτεμ: παθ. = καταλαλοῦμαι, κατηγοροῦμαι.

(ι-ε) *πε̱ρφούσ̈ε̱τε̱* (Τυραν.) [πε̱ρ-φούσ̈ε̱-α] = ἐπίπεδον, ριχόν. π. χ. πιάτ' ε πε̱ρφούσ̈ετε̱, καὶ ι-ε-πλjάνττε̱-ι-α (Καβ.) πιάτ' ε πλjάνττε̱ = πιᾶτον ριχόν.

πε̱ρφύτ-ύτ-ύτ πε̱ρφύτεμ [πε̱ρ-φυτ-ι] = ζε̄ πε̱ρ φύτι.

(ι-ε) *πε̱ρχ̆άνουνε̱-ι-α* (bogdan) = σεληνιασμένος, ἐπιληπτικὸς-ή.

πε̱ρχ̆άπ καὶ *πε̱ρχ̆ᾰπ* ρ. ἐνερ. = διανοίγω, ἁπλόνω κοιν. τὸ παθ. πε̱ρ-

BKSH

χ̊άπεμ = διανοίγομαι. — πε̱ρχ̊άπι = διανοίξατε τὸν δρόμον. (ἐπὶ πολυκοσμίας)! 2) περχ̊άπ ρ. = διαδίδω τὸν λόγον.— ουπε̱ρχ̊άπ φjάλjα μbε̱ τε̱ κάτρ' άνε̱ = διεδόθη ὁ λόγος εἰς τὰ τετραπέρατα. — μὸς ε πε̱ρχ̊άπ κε̱τε̱ φιάλjε̱ = μὴ διαδίδεις τοῦτον τὸν λόγον (ἐπὶ μυστικότητος).

πε̱ρχ̊άπε̱, πε̱οχ̊άπε̱τε̱ (Σ) ἐπιρ. = ἀνοικτῶς, ὅλως διόλου.

πε̱ρχ̊έρε̱-πε̱ρχ̊έρα = πάντοτε, καθ' ἑκάστην. ἀντίθ. κούρρε̱.

(ι-ε) *πε̱ρχ̊έρσ̈ιμ* = παντοτεινὸς-ή.

πε̱ρχ̊ιερόj [πε̱ρ-χ̊ίε-jα = ἱε-ρά, θεῖ-α] = καθιερόνω.

πε̱ρχ̊ιερόνεμ-όχ̊εμ = καθιερόνομαι.

πε̱ρχ̊ιερίμ-ι: πληθ. πε̱ρχ̊ιερίμετε̱ = καθιέρωσις.

(ι-ε-τε̱) *πε̱ρχ̊ιερούαρε̱* (τ) = καθιερωμένος-η-ον· καὶ πε̱ρχιερούεμ, πε̱ρχ̊ιερούμ (συνῃρ. γ).

πε̃σε̱ (γεγ. bogdan) (Σ), πέσε̱ (τ) = πέντε [πένσε̱] πε̃σε̱ κjίντ = πεντακόσια.— πε̃σε̱ μίjε̱ (γ) πέσε̱ μίjε̱ (γ) πέσε̱ μίλjε̱ (Τσ̈αμ.) = πέντε χιλιάδες. — πε̃σε̱ μιλjιούνj καὶ πέσε̱ μίλjουνε̱ (τ) = πέντε ἑκατομμύρια.— πε̃σε̱-α καὶ πέσε̱-α = τὸ πέντε.

πε̃σε̱-δε̃τε̱ (Σ) ἀντὶ πέσε̱-διέτε̱ (γ). — πε̃σε̱-δίετε̱ καὶ πε̃σε̱-διέτε̱ = πεντήκοντα, κοιν. πενῆντα.— πέσε̱ δίετε̱ καὶ πέσε̱-διέτε̱ καὶ πέσε̱-δῖτε̱ (συνῃρ.).

πε̃σε̱-μbε̱-δε̃τε̱: ἀντὶ πέσε̱ μbε̱ δίετε̱ = πέντε καὶ δεκα.

πε̃σε̱-μbε̱-δίετε̱, πέσε̱-μbε̱-δίετε̱ καὶ πέσε̱-μbε̱-διέτε̱ πέσε̱ μbε̱ δί ε̱ = πεντεκαίδεκα, δεκαπέντε κοιν.

πεσε̱με̱ζᾶj ἐπίρ. = πενταπλῶς. (Περμέτ.)

πεσε̱με̱ζόνj (Περμέτ.) ρ. = πενταπλασιάζω.

(ι-ε) *πέσε̱με̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.) = πενταπλοῦς-ῆ.

πέσε̱σ-ι = πεντάριον.

πε̃σε̱σ̈ (γ) πέσε̱σ̈ (τ) ἐπιρ. = κατὰ πέντε μερίδας, τμήματα.

πε̱σίμ ι (γ. τ. bogdan) πληθ. πε̱σίμετε̱ = πάθημα, πάθος. 2) ἕξις, πάθος.— πε̱σίμετε̱ (bogdan) = τὰ πάθη.

πε̱σόνj-όj (γ. τ. budi-bogdan) [Ἑλλην. πάθ-ω] ρ. οὐδ. = πάσχω, 2) παθαίνω (= μοῦ συμβαίνει τι) πε̱σόνj κέκj (γ. τ.) παθαίνω κακά.

(ι) *πε̃στε̱-ι* (γ) ε πέστε̱-α (ι-ε) πε̱στε̱-ι-α = πέμπτος-η.

πέσ̈ε̱ α (Σ) πληθ. πε̱σ̈ατε̱ = λιθάριον (τὸ ὁποῖον ρίπτει τις διὰ τῆς χει-

BKSH

ρός), γοῦρ-ι (Σ) = πέτρα βαρεῖα, μεγάλη· 2) βράχος· πο γjούχ̄ενε̨ με πέσ̈ε̨ (Σ) = πετροβολοῦνται.

πέσ̈ε̨ (Τυραν.) [πεσ̈όj] ἐπιρ. πέσ̈ε̨θι (Ἐλβασ.) = κουρ νγρε̨̄ πε̨ρπjέτε̨ νdο-νjῖ γjᾶ τε̨ ρᾶνdε̨ με νjῖ dόρε̨ α με τε̨ dῡ dούαρτε̨ πε̨ρμέ μάρρε̨ βεσ̈τ σᾶ ε ρᾶνdε̨ ᾶσ̈τε̨· νγρε̨̄ πέσ̈ε̨ ατέ dασ̈, παλjέ σα όκε̨ βιέν.—νγρε̨̄ πέσ̈ε̨ ατέ κοσ̈ ρρουσ̈ι, παλjέ σᾶ όκε̨ βιέν.—ρρόκ ατέ νjερῖ πε̨ρμιεdύζι, ενdέ ε νγρε̨̄ πέσ̈ε̨.—ουτσ̈ούε πέσ̈ε̨ γjίθε̨ κατούνdι (ὡς βαρὺ φορτίον) = ουτσ̈ούε μbε̨ κᾶμbε̨ γjίθε̨ κατούνdι = ουπε̨ρζῖε κατούνdι [ἴδ. πεσ̈όj].

πεσ̈ίμ-ι (γ) πληθ. πε̨σ̈ίμετε̨ = ζύγισμα.

πεσ̈ίμθι (γ) ἐπιρ. [πεσ̈όj] = ἴδ. σβάρνα.

πέσ̈κ-ου πληθ. πέσ̈κj-ιτε̨ (γ) καὶ πίσ̈κjιτε̨ (τ) [Λατ. piscis] = ἰχθύς, κοινῶς ψάρι.—πέσ̈κjιτε̨ ρρίχ̄ενε̨ = οἱ ἰχθῦς βατεύονται ἐπὶ συνουσιασμοῦ ἰχθύων).

πεσ̈κατούαρ-όρι (τ) πεσ̈κατούερ-όρι (γ) πληθ. ε-τε̨ = ὁ ψαρᾶς καὶ πεσ̈κατοῦρ-όρι (συνηρ.).— πεσ̈κατόρε-jα πληθ. πε̨σ̈κατόρετε̨ θηλ.

πε̨σ̈κόj : = καθαρίζω, σκουπίζω.

πεσ̈όj (γ) = ζυγίζω τι.—πεσ̈όχ̄εμ : ζυγίζομαι.

πεσ̈τέσε̨-α (Σ) πληθ. α-τε̨ καὶ πε̨σ̈τίμ-ι (Σ) πληθ. πε̨σ̈τίμετε̨ (ἀναγραμματισμὸς ἀντὶ σ̈πε̨τέσε̨-α, σ̈πε̨τίμ-ι) = γλύτωμα.

πε̨σ̈τόj (Σ) ἀντὶ σ̈πε̨τόj = γλυτόνω.

πετάβρε̨-α πληθ. πετάβρατε̨ [ἑλλην. πέταυρα] = λεπτὸν σανίδιον, (σανίδια σχισμένα μὲ τὸ τσεκοῦρι καὶ ὄχι μὲ τὸ πριόνι) [οἱ Ἀλβανοὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν τὴν λέξιν οὐχὶ δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες].

πέτε̨-α : πληθ. πέτατε̨ = τὸ φύλλον τῆς πίττας.—πέτατ' ε λjακνόριτ = τὰ φύλλα τῆς πίττας.

πέτε̨κ-ου (budi) πληθ. πέτε̨κατε̨ (budi-bogdan) καὶ πέτκ-ου (γ. bogdan) = φόρεμα· πληθ. πέτκατε̨· ἴδ. ρρόbε̨-α.

πέτε̨σ-ι πληθ. πέτε̨σιτε̨ (Αὐλών-Περμέτ.) = ὁ πλάστης (δι' οὗ πλάθουσι τὰ φύλλα τῆς πίττας (Τουρκ. οκλάjε̨-α)

πέτκουθ-ι (bogdan) ὑποκορ. τοῦ πέτκ-ου = μικρὸν ἔνδυμα.

πετουλάj (γ) ? ? ?

πέτουλε̨-α πληθ. πέτουλατε̨ [ἑλλην. πέταλον] = τηγανίταις.

πετρίτ-ι πληθ. πετρίτε̨τε̨ (γ. τ.) [συγκρ. πέτρα] ἴδ. σ̈κjιπόνjε̨-α.

πε̨τσέλj-ι (Περμέτ.) = εἶδος γεννήματος.

BKSH

πιαβέτσε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = ἴδ. ουσ̈όνjε̱-α.

πιανέτσ-ι πληθ. πιανέτσε̱τε̱ = μέθυσος, μεθύστακας, καὶ dejμαράκ-ου πληθ. dejμαράκε̱τε̱· τὸ θηλ. πιανέτσε-jα πληθ. πιανέτσετε̱ καὶ dejμαράκε-jα· πληθ. ε-τε̱.

πιγε̱λίμ-ι (Κρoῦjα) πληθ. πιγε̱λίμετε̱ = ἴδ. πικε̱λίμ-ι.

πιγε̱λόj-όχ̱εμ (Κρoῦjα) = πικε̱λόj-όνεμ.

πιδᾶρ-ι (γ) πληθ. πιδάρε̱τε̱ = αὔ κjε̱ do πιθ. (Τουρκ. ζεμπαρά).

πίε-πία (Σ) πληθ. πίετε̱ = τὸ ποτόν.

πιέκ = ψήνω· ἀόρ. πόκjα-ε-ι· μετοχ. πιέκε̱, πιέκουνε̱ (γ), πιέκουρε̱ (τ) (συντασ. μετ' αἰτ.) [ἑλλην. πέπω, πέπτω, πέτω] = ψήνω· πιὲκ bούκε̱νε̱ = ψήνω τὸ ψωμί· πιέκ μίσ̈ινε̱· κ.τ.λ.

πιέκ: ρ. ἐνερ. (συντασ. μετὰ γενικῆς) ἀόρ. πόκjα-ε-ι, μτχ. πιέκε̱ πιέκουνε̱ (γ) πιέκουρε̱ (τ) = ἐγγίζω, ἅπτομαι, ψηλαφῶ. — ι πιέκ με γίσ̈τ = τὸν ἐγγίζω μὲ τὸν δάκτυλον. — μος ι πίκj ατί = μὴ τὸν ἐγγίζεις αὐτόν. — dικούσ̈ με̱ πόκjι = κάποιος μὲ ἤγγισεν (= ἥψατό μου τις) ἴδ. πε̱ρκάσ ρ. 2) πιέκ ρ. ἐνερ. (συντασ. μετ' αἰτ.) = σμίγω, ἑνόνω τινά, ἀντίθ. dᾶj.

πιέκ-ου = ἴδ. dσ̈αμάκ-ου.

πίελ καὶ *πιέλ* καὶ *πῖλ* (συνηρ.) = τίκτω, γεννῶ (ἐπὶ θηλυκῶν ζώων, καὶ γυναικῶν) καὶ σ̈λjόj (Τυραν.) (κατ' ἀναγραμματισμὸν ἀντὶ λjε̱σ̈όj).

πιελάκ-ου καὶ μιλjούρ-όρι = δύο ἐτῶν κριάρι, πληθ. πιελάκε̱τε̱. (τὸ μιλjουρ-όρι ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ μίλjε̱ = χίλια, δηλ. χιλίων ἡμερῶν κριάριον).

πιέπε̱ν-ι (γ), πιέπε̱ρ-ι (τ), κοκομάρ-ι (Τυραν.) πληθ. πιέπε̱νατε, πιέπε̱ρατε̱, κοκομάρε̱τε̱ [Λατ. cucumis = πεπόνι, ἀγγοῦρι. ἴδ. τράνγαλ-ι.

πjέργουλε̱-ι πληθ. πjέργουjτε̱ καὶ πjέργουλε̱ α· πληθ. πjέργουλατε̱ = κληματαριά, ἥτις ἀνέρχεται ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα ἢ εἰς τὰ ξύλα, κατασκευασμένα ἐπὶ τοῦτο, ἀναδενδράς.

πιέρθ καὶ *πιέρδι* ρ. [Ἑλλην. πέρδω] κοιν. κλάνω. ἀόρ. πόρδα-ε-ι, μτχ. πιέρδε̱, πιέρδουνε̱ (γ), πιέρδουρε̱ (τ).

πjέρρε̱-α ???

πιέσε̱-α = μερίδιον, μέρος, κομμάτι.

πιεσε̱τᾶρ-ι πληθ. πιεσε̱τάρε̱τε̱, πιεσε̱τάρε-jα πληθ. ρε-τε̱ = μέτοχος, κοινωνός, [Τουρκ. χ̱ισεταρ-ι].

BiSH

πιέσ̈κε̱-α (γ) πληθ. πιέσ̈κατε̱ = ρωδάκινον [Τουρκ. σ̈εφτελjῑ].

πιέσ̈κε̱ζε̱-α (γ) πληθ. πιέσ̈κε̱ζατε̱ = ὑποκορ. τοῦ πιέσ̈κε̱-α.

πιέσ̈κε̱ζε̱-μίσ̈ιε = πιέσ̈κε̱ζε̱ πλjότ με μίσ̈ (Τυραν.)

πιέσ̈κε̱ζε̱ σ̈κλjέσε̱ (Τυραν.) = πιέσ̈κε̱ζε̱ κjε̱ σ̈κλjύχ̈ετε̱ (καὶ σ̈κjύχ̈ετε̱).

πjετε̱πόσ̈τε̱ (bogdan) καὶ τετπόσ̈τε̱ (Ἐλβασ.) [πjέτε̱ = πε̱ρπjέτε̱ καὶ πόσ̈τε̱] ἐπιρ. = ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω.

πjετίσ (Dίbρα) ρ. ἐνερ. [πλjετίσ] = πλέκω κάλτσαις. ἀόρ. πjετίσα-ε-ι, μτχ. πjετίσουνε̱ (γ).

πίθ-δι: πληθ. πίδε̱νατε̱ (γ) πίδε̱ρατε̱ (τ) = κοινῶς μουνί.

πῑj ἢ πῑ: ρ. = πίνω. ἀόρ. πίβα-ε-ου, μτχ πῑμ (γ) πίρε̱ (τ).

πῖj (γ) καὶ *μbῑj* (τ) ρ. = μουδιάζω. ἀόρ. πῖνα-ε-ι μτχ. πῖμ, καὶ μbῑρε̱· ἀντίθ. σ̈πίj (γ) = ξεμουδιάζω.

πιjάρκε̱-α (Σ) πληθ. πιjάρκατε̱ καὶ πιράjκε̱-α πληθ. α τε̱ = πάλε̱-α (ξίφος).

πίκ: (τ) [πελασγικὴ ρίζα] ρ. ἐνερ. = πικ-ραίνω τινά. ιθτόj. με̱ πίκου, τε̱ πίκου, ε πίκου, = μέ, σέ, τὸν ἐπίκρανεν. ἀόρ. πίκα-ε-ου, μτχ. πίκουρε̱.

πίκεμ: (τ. Βεράτ. Περμέτ, Κόρτσ̈α, Ἀργυρ.) ρ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι.— νjερίου ι πίκουρε̱ = (γραικ.) πικραμένος ἄνθρωπος, λυπημένος. ἴδ. χ̈ελjμόj-όχ̈εμ.

(ι) *πίκουρε̱-ι*, ε-πίκουρε̱-α = πικραμένος-η.

(τε̱) *πίκουρε̱-ιτε* οὐδ. = ἡ πίκρα.

πίκε̱-α: πληθ. πίκατε̱ = στιγμή. ἴδ. κjούκε̱-α.

πίκε̱-α: πληθ. πίκατε̱ (τ. Βεράτ. Περμέτ.) = σταγών, σταλαγματιά, στάλα. καὶ τσ̈ίκε̱-α (γ) πληθ. τσ̈ίκατε̱.— πίκατ' ε σ̈ΐουτ = αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς. 2) νjε̱ πίκε̱ ἢ νjε̱ πίκε̱ζε̱ (τ) = ὀλιγουλάκι, λιγάκι, μιὰ στάλα. 3) πίκε̱-α = ἡ ἀποπληξία. — πίκεζε̱-α καὶ τσ̈ίκε̱ζε̱-α: ὑποκοριστ.— βαθμολογία ἐπὶ ὑγρῶν: 1) κjᾱν = κλαίει (ἐπὶ ὕδατος) δακρύζει. 2) πικὸν — τσ̈ικόν, γjερbὸν = στάζει. 3) ρριέθ = ρέει. 4) τσ̈ουργὸν = (ἐπὶ βρύσεως). 5) dέρδετε̱ = χύνεται. 6) βε̱ρσ̈ὸν = πλημμυρεῖ.

πικε̱λίμ-ι πληθ. πικε̱λίμετε̱ = πίκρα, λύπη. ἴδ. χ̈ελjμίμ-ι.

πικε̱λόj: (γ. τ.) = πικραίνω, λυπῶ· ἴδ. χ̈ελjμόj.

πικε̱λόχ̈εμ-όνεμ ρ. οὐδ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι· ἴδ. χ̈ελjμόχ̈εμ.

πίκε̣-ρ̣ᾶνε̣-ι-α (Ἐλβασ.) = ἀποπληκτικός· ατī κjε̣ ι κᾱ ρ̣ᾶνε̣ πίκα· (ἐν τῇ φρ̣άσει) αΰ πίκε̣ ρ̣ᾶνε̣ ! (ἐπὶ ἀρ̣ᾶς).

πίκε̣τε̣ : (Ἀργυρ̣.) ἐπίρ̣. = πικρῶς· ἴδ. ίδε̣τε̣ (γ), χ̈ίδουρ̣ε̣ (τ).

(ι-ε) *πίκε̣τε̣-ι-α* ἐπίθ. = πικρ̣ὸς-ά.

(τε̣) *πίκε̣τε̣-ιτε̣* = τὸ πικρ̣όν, ἡ πικρ̣ότης· djάθε̣τε̣ ᾶσ̈τε̣ τε̣ πίκε̣τε̣=τὸ τυρ̣ὶ εἶναι πικρ̣όν· ἴδ. ι-ε-τε̣ ίδε̣τε̣, ι-ε-τε̣ χ̈ίδουρ̣ε̣.

πικόνj-όj (τ), τσ̈ικόj (γ) = στάζω· σ̈τε̣πῖα πικόν (τ) = ἡ οἰκία στάζει· σ̈τε̣πῖα τσ̈ικόν (γ).

πικλjόj (Σ) ρ̣. ἐνεργ. σ̈γρ̣ῡj (γ)· με̣ πικλjõī κᾱλjι=με̣ σ̈γρ̣έου κᾱλjι.— πικλjόχ̈εμ = σ̈γρ̣ῡχ̈εμ.

πῖκjεμ : παθ. = ψήνομαι· ου πόκj bούκα, μίσ̈ι = ἐψήθη τὸ ψωμί, τὸ κρέας· 2) πῖκjεμ = ὡρ̣ιμάζω (ἐπὶ ὀπωρ̣ικῶν) ὡς ουπόκj:νε̣ φίκjτε̣, μόλε̣τε̣, dάρ̣δατε̣, ρ̣ρ̣ούσ̈τε̣=ὡρ̣ίμασαν τὰ σῦκα, τὰ μῆλα, τὰ ἀχλάδια, τὰ σταφύλια. — ι-ε-τε̣ πιέκουνε̣ (γ) - πιέκουρ̣ε̣ (τ) = ὥρ̣ιμος· ἀντίθ. ι-ε-τε̣ παπιέκουνε̣-ουρ̣ε̣.

πῖκjεμ : ρ̣. = σμίγομαι, (συναντῶ)· βέτε τε̣ πῖκjεμ με νjε̣ νjερ̣ῖ = ὑπάγω νὰ ἀνταμώσω ἕνα ἄνθρωπον· ουπόκjα με ατε̣ = ἀντάμωσα μὲ αὐτόν· μίρ̣ε̣ σε ουπόκjμε̣ = καλῶς ἀνταμωθήκαμεν· κοῦ dότε̣ πίκjεμι νέσ̈ε̣ρ̣ε̣ = ποῦ θὰ ἀνταμωθῶμεν αὔρ̣ιον· 2) ἑνόνομαι, σμίγω· ἀντίθ. dαχ̈εμ (γ) νdᾱχ̈εμ (τ) bούρ̣ρ̣ατε̣ πίκjενε̣ με γρ̣άτε̣ = οἱ ἄνδρ̣ες συνουσιάζονται μετὰ τῶν γυναικῶν· ἴδ. πῖκjεμ (Σ) = πηγαίνω ἐπὶ ταὐτοῦ νὰ σμίξω τινά.— χ̈ασ (Σ) = συναντῶ τινα, ἀπρ̣ομελετήτως.— τοκόj = συναντῶ τινα ἐκ προμελέτης· 2) tocare = ἐγγίζω τινά.

πῖλ : ρ̣. (συνῃρ̣.) ἰδ. πίελ. ρ̣. = γεννῶ.

πίλε-jα : πληθ. πίλετε̣ = κορ̣ίτε̣ γοῦρ̣ι πε̣ρ̣ τε̣ βε̣νε̣ βάj bρ̣ένdα.

πίλε̣-α (Βερ̣άτ.) πληθ. πίλε̣τε̣ = ἐργαλεῖόν τι μὲ τὸ ὁποῖον κτενίζουσι τὸν λινόν.

πιλόνj ρ̣. ἐνεργ. (Βερ̣άτ.), πιλόνεμ παθ. = κτενίζω-ζομαι.

πιλjανγέλjθι : (Τυρ̣αν.) ἐπίρ̣. εἰς τὴν φρ̣άσιν, αΰ φε̣γό, ούνε̣ γjιμό ε νdίκj, σ' ι ουdᾱσε̣ πιλjανγέλθι, νγjερ̣ σᾱ ε ζοῦνα. — ι-γjιμόβα ἀνε̣μίκου (= ε νdόκjα ανε̣μίκουνε̣) πίλjε̣ μbε̣ πίλjε̣ (= γjούρ̣με̣ μbε̣ γjούρ̣με̣).

πίλjε̣ (Τυρ̣αν.), βίλjε̣ (Καβ.) ἐπίρ̣. = ιβοῦνα άρ̣ρ̣ε̣τε̣ πίλjε̣-πίλjε = τσίπ μbι τσίπ.

BKSH

πιλjόχ̄εμ (Τυραν.) ρ. (συντασ. μετὰ γενικῆς) = ὅτρῑχ̄εμ πε̱ρ μbράπα τιέτε̱ριτ, γjιμόj (νdιέκ) τιέτε̱ρινε̱ με ε ζα̃νε̱. — πιλjόjου πε̱ρ μbράπα.

πῑμ (γ) πῑρε̱ (τ) μτχ. τοῦ ρ. πῑj = πίνω.

πίμε̱σ-ι (γ) πληθ. πίμε̱σιτε̱, πίρε̱σ-ι (τ) πληθ. πίρε̱σιτε̱ = βυζανάρικο ἀρνὶ ἢ κατσίκι· 2) = μέθυσος.

πινγjό (Περμέτ.) ἐπίρ. = τσίπ. μbι τσίπ = ἐπανωτά.

πινjάλ-ι (γ) = στηλέτο.

πίπ (καὶ πίπι) - πίπ - πίπ, πίπιμ, πίπνι, πίπινε̱ (Καβ.) πίπινj (Ἰταλο - Ἀλβαν.) πιπε̱λῑj (Περμέτ.), πιπε̱λjόνj (Βεράτ.), πιπλjῑj (Ἐλβασ.), πε̱πλjόj (Κροῦjα) ρ. = ψελίζω, ἐκβάλλω σιγανὴν φωνήν, ὥστε μόλις ἀκούεται· ὁμιλῶ σιγανὰ [Ἑλλην. πιππίζω]· μος πιπε̱λjό! = μὸς νdσίερ ζε̃ = μὴ ἐκβάλλεις (τὴν παραμικρὰν) φωνήν.

πιπέκj-ι (Περμέτ.) πε̱ρbελjάκ-ου (Περμέτ.), κε̱μbε̱-κούκjε-jα (Περμέτ.) = φε̱λjῑ-α.

πίπε̱ζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. πίπε̱ζατε̱ [Ἰταλ. pipa] καὶ πιρπίσ̈κε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πιρπίσ̈κατε̱ = πρέj κασ̈τε̱σε̱ γροῦνιτ. — ἴδ. dσαμάρε-jα.

πιπέρ-ι = τὸ πιπέρι.

πίπθ-ι = ἡ γλωσσὶς τοῦ λύχνου ὅθεν ἐξέρχεται τὸ φιτίλι.

πίπθ-ι, σπίκθ-ι, γοῦσ̈α-κούκj-ι = εἶδος πτηνοῦ.

πιράjκε̱-α (Σ) ἴδ. πιjάρκε̱-α (Σ).

πιρjάν-ι (Ἀργυρ.) = ἴδ. πιανέτσ-ι, πῑμε̱σ-ι (γ) = βυζανιάρικο.

πῑρε̱σ-ι (τ) πληθ. πίρεσιτε̱ = ἴδ. πῑμε̱σ-ι (γ).

πιριτσούπ-ι (Σ) ἴδ. βισέκ-ου = βίσεκτον.

πίρκ-γου: πληθ. πίργjετε̱ (Βεράτ. Περμέτ.) = ἴδ. γαρρούμ-ι γαρρούμουλε̱-ι.

πίσ, πίσ, πίσ,: θε̱ρράσε̱νε̱ μάτσετε̱. — ἀντιθ. τσ̈ίτ!

πίσε̱-α πληθ. πίσατε̱ = ἡ γάτα (κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων)· 2) ἡ πίσσα, 3) ἡ κόλασις.

πισκ (τ) ἐπίρ. πίσκ (Τυραν.), πίσκε̱ (Σ. Καβ.) πίτσκε̱ (Ἐλβασ.) πίσ̈κj (Ἀργυρ.), νύε (Σ) νύjε (Κροῦjα) = κομποδεμένον· ὡς λjίθ πίσκ, πίσκε̱ πίσ̈κj, νύε. νύjε = κομποδένω· καὶ πίσκ-ου (Τυραν.), πίσκε̱-α (Καβ. Σ.) πληθ. πίσκατε̱ πίτσκε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. α-τε̱, νυε-jα (Σ), νυjε̱-α (Κροῦjα) = κομπόδεμα.

πισκάτ-έτ-έτ (Βεράτ,) ἴδ. στε̱ρπίκ ρ.

BKSH

πισκάτε̱-α (Βεράτ.) ἴδ. στε̱ρπίκε̱-α.

πισ̈κόϳ (γ. τ.) πιτσκόϳ : = ρ. ἐνεργ. = τσιμπῶ τινά πισ̈κόχ̈εμ-νεμ, πιτσκόχ̈εμ-νεμ = τσιμποῦμαι.

πισκϳόλε̱-α (τ. Ἀργυρ. πισνϳόλε̱-α (γ) = ἴδ. πιστόλϳε̱-ϳα (ἡ λέξις κοινὴ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας).

πισκϳολίσ (τ) ρ. = σ̈τίε με πισκϳόλε̱ = πυροβολῶ.

πισκόλϳε-ϳα (Ἐλβασ.) πληθ. πισκόλϳετε̱ = πούσ̈κ' ε γϳάτε̱ πε̱ρ τε̱ γϳούαϳτουρε̱.

πιστόλϳε-ϳα (γ. Μαλϳεσία) καὶ τσαλϳίνε̱-α (γ. Μαλϳεσία) πληθ. τσαλϳίνατε̱ = πούσ̈κ' ε βόγε̱λϳε̱.

πίσ̈ε̱-α : πληθ. πίσ̈ατε̱ = πεύκη, (δένδρον) (Τουρκ. τσ̈αμ) 2) δαδίον (τὸ ξύλον τῆς πεύκης)· νdέσ πίσ̈ε̱νε̱ = ἀνάπτω τὸ δαδίον· παροιμ : με̱ σ̈όϊ πίσ̈ε̱νε̱ = με ἔσβυσε (μὲ κατέστρεψεν)· σ̈ῖνι πίσ̈ε̱σ̈ε̱ = τὸ ρητινῶδες τῆς πεύκης.

πίσ̈κ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. πίσ̈κϳτε̱ = ἴδ. πέσ̈κ-ου ζε̱̃ πίσ̈κϳ = ψαρεύω· ζᾶ πέσ̈κϳ (γ).

πισ̈κατούαρ-όρι (Ἀργυρ.) = ἰδ. πεσ̈κατούερ-όρι (γ) = ψαρᾶς. — πισ̈κατόρε-ϳα : θηλ. = ἴδ. πεσ̈κατόρε-ϳα.

πίσ̈κϳ (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἴδ. πίσκ ἐπιρ. λϳιθ πίσ̈κϳ = κομποδένω.

πισ̈όϳ (τ) = ψιθυρίζω.

πισ̈ταρ-ι : πληθ. πισ̈τᾶρε̱τε̱ (Περμέτ.) = φεγγίτης (Τουρκ. τσ̈ιράκ.).

(ι-ε) *πίσ̈τε̱* = ἐκ πεύκης· δόγ' ε πίσ̈τε̱ = σανὶς ἐκ πεύκης.

πισ̈τε̱λῑϳ-ῑν-ῑν : ρ. = ψιθυρίζω· πισ̈τε̱λῖϳα νdε̱ βέσ̈τ.

πεσ̈τε̱λίμε̱-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̱ = ψιθυρισμός.

πῖτε̱ (γ) μbίρε̱ (τ) ἐπιρ. = μουδιασμένως· ἀντιθ. σ̈πῖτε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) πῖτε̱, (γ) μbῖρε̱ (τ) = μουδιασμένος-η-ον.

πῖχ̈εμ (γ) μbῖχ̈εμ (γ) μbῖχ̈εμ = ρ. μουδιάζω· μ' ουπῖνε̱ κᾶμbε̱τε̱ = μούδιασαν τὰ πόδια μου.

πῖχ̈εμ : παθ. = πίνομαι· 2) μεθῶ, dε̱̃χ̈εμ· φράσις : πῖχ̈εμ ε dέχ̈εμ = μεθῶ.

πίτσε̱-α (Καβ.) πληθ. πίτσατε̱ = μικρὸν κοράσιον.

πιτσανγούλϳ (Τυραν.) ἐπιρ. = με κρύε μbι δε̱̃τ, ε με κε̱μbε̱ πε̱ρπϳέτε̱· = κατακέφαλα· καὶ πιτσινγούλϳ (Σ. Κροῦϳα), κρυε-νγούλθι (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.) ρᾶ πιτσινγούλθι = ἔπεσε κατακέφαλα.

(ι-ε-τε̱) *πίτσε̱ρρε̱* (γ) σμικρότατος-η-ον· καὶ (ι-ε-τε̱ βότσε̱ρε̱ (Σ).

BKSH

πιτσε̱ρρόj : (γ) ρ. ἐνεργ. = σμικρύνω, καμμύω κοινῶς μισοκλείω· πιτσε̱ρρόj σῦτε̱ νγα dίελι = καμμύω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕνεκα τοῦ ἡλίου.

πιτσιμάjε̱ καὶ πιτσιμάjκαϊ (Τυραν.) = ἐπίρ. — πιτσινγούλj (Σ) = ἴδ. πιτσανγούλj = κατακέφαλα.

πιτσ-κάτε̱-α : (Βεράτ.) καὶ πιτσ-κάτεζε̱-α (Βερατ.) = νjε̱ μίζε̱ ε βόγε̱λjε̱ κjε̱ τε̱ φϊίκ μίϊινε̱ ατιέ τεκ τε̱ πιτσκόν.

πιϊκατόρε-jα [πισκόj], πιτσκατόρε-jα [πιτσκόj] (γ. Μαλjεσία, Κροῦjα) καὶ πίτσκε̱ρρε̱-α (Σ) πληθ. πίτσκε̱ρρατε̱ = ἡ τσιμπίδα κοινῶς.

πίτσκε̱-α πληθ. πίτσκατε̱ = ἴδ. πίϊκε-α.

πιτσκόj-όνj-όχε̱μ-όνεμ = ἴδ. πιϊκόj-όχεμ-όνεμ = τσιμπῶ.

πίτϊ-ι ὑποκορ. τοῦ *πίθ-δι*, ὡς κᾶρ-ι καὶ τϊούκε̱-α (Σλαυϊστὶ πίτϊκα).

πιτϊάκ-ου ? ? ? ⟨ἐγχειρίδιον, μαχαιράκι⟩ bιdϊάκ

πιτϊ μᾶγε̱-α (Κροῦjα) πιτϊ-μάκε̱-α = πε̱λjχούρα κjι bᾶν με̱ρμάνγα.

πλάγε̱-α (Ἀργυρ.) = πλάξ· (ἴδ. dε̱ρράσε̱-α).

πλjάγε̱-α πληθ. πλjάγε̱τε̱, πjάγε̱τε̱ [Λατ. plaga Ἑλλην. πληγή] (τροπῇ τοῦ λ εἰς j) ἴδα βάρρε̱-α.

πλjαγόj-όχε̱μ (Σ) = ἴδ. βαρρόj-όχε̱μ (Σ) πλαγόσ-εμ (τ) [Λατ. plago-are]·

πλjανdε̱-α (γ) πληθ. πλjανdε̱-τε̱ = βε̱̄ϊτε̱-ι = ἄμπελος.

πλjανdε̱σ-ι (γ) πλjένdε̱σ-ι (τ. Ἀργυρ.), πλjαντσ-ι (Σ) πληθ. πλjανdε̱σατε̱, (γ) πλjᾶνdε̱σετε̱ (τ) = ἡ κοιλιὰ κοινῶς, ἴδ. ρρε̱τσόκ-ου (Σ).

πλjάνκ-γου (γ. bndi) = ἰδιοκτησία, περιουσία, κτῆμα· (φράσις) α κε̱̄ πλjάνκ ε ϊτε̱πῑ ; ἔχεις κτήματα καὶ οἰκίαν ; ἴδ. πάσε̱jε-jα = περιουσία.

πλjάκ-ου : πλjεκjτε̱ = γέρων, πρεσβύτερος· πλjάκου ι μότϊε̱μ = πλjάκου ι βιέτε̱ρ = παλαιὸς γέρων· πρεσβύτερος· πλjάκου ι μότϊιμ = πλjάκου ι βιέτε̱ρ = παλαιὸς γέρων, πλjάκου ι λjάϊτε̱ = γέρων προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν· 2) = ἀρχαῖος, παλαιὸς = ι βιέτε̱ρε̱ 3) δημογέρων· πλjάκου ι κατούνdιτ (γ), κjεφαλjῑα ι φϊάτιτ (τ).

πλjάκε̱-α = πληθ. πλjάκατε̱ = γραῖα· πλjακ' ε μότϊε̱με = πλjακ' ε βιέτε̱ρε̱, πλjακ' ε λjάϊτε̱· 2) ἀρχαία, παλαιά, ε βιέτε̱ρε̱ κjίϊα πλjάκε̱ = ἡ ἀρχαία ἐκκλησία. — φέjα πλάκε̱ = ἡ ἀρχαία θρησκεία. — πλάκατε̱· ὀνομάζονται αἱ τρεῖς ἡμέραι τοῦ Ἀπριλίου καθ' ἅς γίνεται βαρὺς χειμών· ι θᾶ Μάρσι Πρῖλιτ, Πρῖλι, Πρῖλι, ιμ-βε̱λᾶ νεμ du dίτ χοῦα, τε̱ θᾶj πλjάκε̱νε̱ με γjίθε̱ τϊ' κᾶ· (σεπσὲ πλjάκα κίϊτε θένε̱, Dόλα νdε̱ μάjε̱τ τε̱ μάλjιτ, ι πόρδα νdε̱ bούζε̱τ Μάρσιτ).

BKSH

πλjάκ-μbλjάκ (τ) ρ. ἐνερ. = γηράσκω τινά. καὶ πλjάκεμ-μbλjάκεμ (τ) οὐδ. = γηράσκω ἐγώ.—Σημείωσις.—Τὸ μὲν ἐθνικὸν ὄνομα τῶν Ἀλβανῶν ἦτο Πλjάκ, [Πελασγ-ός, Πελαγ-ός, Πλαγ-ός], τὸ δὲ θρησκευτικὸν Σκjιπε̱ταρ. [σ̈κjίπε-jα = ἀετός], ὡς ὀπαδοὶ τοῦ ἀετοῦ τοῦ συμβόλου τοῦ Διός· μετέπειτα τὸ θρησκευτικὸν ὄνομα ἔλαβε τὴν σημασίαν τῆς ἐθνικότητος, ὡς τοῦτο συμβαίνει πάντοτε· π. χ. Χριστιανὸς καὶ Ρωμαῖος. Μωαμεθανὸς καὶ Τοῦρκος, εἶναι ταυτοσήμαντοι.—Τὸ ὄνομα Ἀλβανὸς εἶναι ἄγνωστον καὶ ἄχρηστον παρὰ τοῖς Σκιπετάραις, ἐδόθη δὲ εἰς αὐτοὺς μεταγενεστέρως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων εἴτε ὡς κατοικοῦντας εἰς τοὺς κλάδους τῶν Ἄλπεων, (δηλαδὴ ὀρεινοὺς) εἴτε ὡς φέροντας λευκὴν (albam) στολήν· πρῶτον οἱ Βυζαντῖνοι χρονογράφοι μεταχειρίζονται τὴν λέξιν Ἀλβανός.—ἡ Πελαγονία (Τουρκιστὶ Μοναστὴρ) πόλις τῆς Μακεδονίας, πολὺ πιθανὸν ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς τὴν χώραν τῶν Πελασγῶν (ἢ Πελαγῶν), (Κ. Χριστοφορίδης).

πλjάνκ-πρίσ̈ε̱σ̈ ι (Ἐλβασ.) πληθ. πλjάνκ-πρίσ̈εσ-ιτε̱ = ἄσωτος, ὁ φθείρων τὴν περιουσίαν εἰς ἀσωτίας.

πλjανόσ-ζι (Βεράτ.) [ἴδ. πλάνος] = τεταριχευμένος συκοφάγος, ὃν θέτουσιν ἐπί τινος δένδρου διὰ νὰ ἔλθωσιν ἄλλοι συκοφάγοι νὰ τοὺς πιάσωσιν.

(ι-ε) *πλjάντε̱-ι-α* (Καβ.) ἴδ. (ι-ε) πε̱ρφούσ̈ε̱τε̱-ι-α (Τυραν.)

πλjάσ καὶ *πλjάσι*: ρ. = ραγίζω, σχάω. ἀόρ. πλjάσα-ε-ι, μτχ. πλjάσε̱, πλjάσουνε̱, πλjάσουρε̱ (τ).—πλjάσι κjέλjκjεjα = ἐρράγισε τὸ γυαλί. —πλjάτσ̈! = σκάσε! (ἐπὶ ἀρᾶς) ι πλjάσι bάρκου σε̱ νγρένι σ̈ούμε̱ = ἔσκασεν ἡ κοιλιά του ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν.—πλjάσι νγα ιδε̱νίμι = ἔσκασεν ἀπὸ τὴν λύπην.—τε̱ πλjάστε̱ Ζότι! τε̱ πλjάτσ̈ινε̱ σύτε̱! (φράσεις ἐπὶ ἀρᾶς).—ε κάμ ζε̱με̱ρνε̱ τε̱ πλjάσουνε̱ = εἶμαι χολοσκασμένος.—ζε̱με̱ρε̱ πλjάσουνε̱-ι-α = χολοσκασμένος-η.—bούζε̱-πλjάσουνε̱-ι-α (φράσις).

πλjάσε̱-α πληθ. πλjάσατε̱ = ράγισμα, σχασίδιον κοινῶς.—πλjάσα ε γjᾶσε̱ (γ) = botton di Halepo.

πλjάτσ̈κε̱ α (τ) πληθ. πλjάτσ̈κατε̱ = τέσ̈ε̱-α πληθ. τέσ̈ατε̱ = ρράκjε-jα (Ἐλβασ. Τυραν. Κρούjα) = τὰ ἔπιπλα, τὰ κινητὰ πράγματα τῆς οἰκίας (οὐδέποτε ἐπὶ ζῴων), πλjάτσ̈κατ' ε σ̈τε̱πίσε̱ - τέσ̈ατ' ε σ̈τε̱-

πίσε̱, ρράκjετ' ε σ̈τεπίσε̱ = τὰ ἔπιπλα τῆς οἰκίας. — 2) πλjάτσ̈κε̱-α = σκουπίδι κοιν. με̱ χῦνι νjε̱ πλjάτσ̈κε̱ νdε̱ σῦτ = μοῦ μβῆκεν ἕνα σκουπίδι 'ς τὸ μάτι μου.— με̱ χ̃ῦνι νdε̱ κράνdε νdε̱ σῦτ (Σ). — 3) πλjάτσ̈κε̱-α = τὸ λάφυρον.— bᾶj πλjάτσ̈κε̱ = πλjατσ̈κίσ = λαφυραγωγῶ.

πλjατσ̈κίσ-ίτ-ίτ (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = λαφυραγωγῶ.

πλjατσ̈κίτεμ = λαφυραγωγοῦμαι· μτχ. πλjατσ̈κίτουνε̱.

πλjάφ-ι = κουβέρτα μαλλίνη χονδρὴ διὰ σκέπασμα.

πλjεκjε̱νῖ-α (γ) πλjεκjε̱ρῖ-α (τ) = τὸ γῆρας, τὰ γηρατεῖα.

πλjεκjε̱ρόνj (τ) ρ. ἐνεργ. = γηροκομῶ τινα· ι μbᾶ πλjεκjε̱νίνε̱ (γ) με̱ πλjεκjε̱ρὸν dιᾶλjι (τ) = μὲ γηροκομεῖ ὁ υἱός μου = με̱ μbᾶ πλjεκjε̱νίνε̱ dιᾶλjι (γ).

πλjεκjε̱σῖ-α (πληθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικόν = ἡ γερουσία, τὸ πρεσβυτέριον, οἱ δημογέροντες, οἱ κριταὶ τοῦ λαοῦ ἐν 'Αλβανίᾳ.

πλjεκjε̱σίμ-ι πληθ. πλjεκjε̱σίμετε̱ = τὸ ἀποφασισμένον, τό ἐγκεκριμένον ἐκ μέρους τῶν δημογερόντων (πρεj πλjέκjετ).

πλjεκjε̱σόj : (γ. Μαλjεσία) = συγκροτῶ συμβούλιον ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.— κουρ θε̱ρρέσε̱νε̱ du τρε̃ πλjέκj α μᾶ σ̈ούμε̱ με βοῦμ ρε̃ νjῖ ποῦνε̱ ατε̱χ̃έρε θόνε̱ σε ε κέμι πλjεκjε̱σούεμ.

πλjένκ-γου (Πε̱ρμέτ.) = αἰσχύνη, αἶσχος, ὄνειδος.

πλjέπ-ι : πληθ. πλjέπατε̱ [Λατ. populus nigra] = λεύκη, αἴγειρος· (Τουρκ. καβάκ) πλjέπ πας πλjέπι, πλjέπ πλjάκ, πάλjτσε̱ πάκ.

πλjέσ̈τ-ι πληθ. πλjέσ̈τατε̱ = ψύλλα, ψύλλος κοιν.

πλjεσ̈τόj ('Αργυρ.) ρ. = κjε̱ρόj πλjέσ̈τατε̱.

πλjέχ̃ε̱-α (Βεράτ.- Περμέτ.), πλjε̃χ̃ε-jα (γ), πλjέχ̃εν-ι (Τυραν.) = κοπρία πληθ. πλjε̃χ̃έτε̱ (γ).

πλjεχ̃ενόj (γ) πλjεχ̃ερόνj (Βεράτ.-Περμ.), πλjεχ̃όj ('Αργυρ.) = κοπρίζω. πλjεχ̃ενόχ̃εμ (γ) πλjεχ̃ερόνεμ, πλjεχ̃όνεμ ('Αργυρ) παθ.

πλjεχ̃ούρε̱-α (τ) πληθ. πλjεχ̃ούρατε̱ [ἴδ. πλέκω] = ὕφασμα, πανὶ καὶ πε̱λjχ̃ούρε̱-α (γ) πληθ. ατε̱. — bᾶj πε̱λjχ̃ούρε̱ (γ) = ὑφαίνω. — νγρε̃ πε̱λjχ̃ούρε̱ (γ) = αἴρω τὰ πανιά, σbρεσ πε̱λjχ̃ούρε̱ = καταβιβάζω τὰ ἱστία· πε̱λjχ̃ούρε̱ μὲ νjε̱ πάλjε̱ λjίσα = μίτος κοιν. ἁπλοῦν ὕφασμα· πε̱λjχ̃ούρε̱ με dύ πάλjε̱ λjίσα = δίμιτο.

πλjίσ-ι πληθ. πλjίσατε̱ [συγκρ. πλίνθος] = σβόλος πράσινος.

πλjίτε̱-α (Dίbρα) πληθ. πλjίτατε̱ = πλίνθος (Τουρκ. κjερπίτσ̈).

BKSH

πλjόκ-γου (Περμέτ. - Κόρτσ̈α) πληθ. πλjόγjετε̱ = ἴδ. κjίπῑ-α = θημωνία.
(ι-ε) *πλjόγε̱-ι-α* (bogdan) = ἀμελής.
(ι-ε) *πλjόγε̱τε̱-ι-α* = ὀκνηρὸς-ά βραδυκίνητος. καὶ πλjόκ-γου, πλjόγε̱-α.
πλjōτ : ἐπίρ. [Λατ. pleo ἄχρηστον ρ. ἐξ οὗ τὰ compleo, impleo, pletura, plenus κ.τ.λ. — ὡς καὶ τὸ Ἑλλην. πλέω ἄχρηστον ἐξ οὗ τὰ: πλήρης, πιμπλάω, πίμπλημι, πλήθω, πληρῶ = γεμίζω· πλέως-α-ον = πλήρης] = γεματος· 2) πλjōτ (γ. τ. budi) = σωστὰ (Τουρκ. ταμάμ). — νjε̱ βίτ πλjōτ = ἓν ἔτος σωστά· ἀντίθ. μᾶνγουτε̱ (γ) με̄τε̱ (Ἐλβασ.) μbούσ̈ πλjōτ = γεμίζω, γεμᾶτο καὶ μbλjούσ̈ πλjōτ.
πλjόσκε̱-α : πληθ. πλjόσκατε̱ = [ἐκ τοῦ Λατ. pilasca] κοινῶς ἡ πλόσκα = ἀγγεῖον οἰνηρὸν ἐκ ξύλου· ἴδ. τσ̈ούτρε̱-α. — καὶ πλjότσκε̱-α, πλjόφκε̱-α (Βεράτ.) = στε̱ρφύτσ με ουjε̱. — πρόφκε̱-α (Περμέτ.).
πλούσκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε̱ = ἴδ. φλούσκε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.) = φουσκαλὶς-ίδος. — ι-ε πλούτσε̱-ι-α ἐπίθ.
(ι) *πλjōτε̱-ι :* (ε) πλjōτε̱-α πληθ. (τε̱) πλjōτε̱τε̱ ἀρσ. (τε̱) πλjōτατε̱ θηλ. = πλήρης, σωστὸς-ή. — (τε̱) πλjōτε̱τε̱ οὐδ. = τὸ πλήρωμα· ἀντίθ. (ι-ε-τε̱) μᾶνγε̱τε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) με̄τε̱ (Ἐλβασ.). — πε̱λjχ̇ούρ' ε πλjōτε̱ = πε̱λjχ̇ούρ' ε dένdουρε̱. — χ̇άν' ε πλjōτε̱ (γ) χ̇έν' ε πλjōτε̱ (τ) = πανσέληνος. — ουμbούσ̈ χ̇ᾶνα (γ) = ουμbούσ̈ χ̇ε̱να = ἔγινε πανσέληνος.
πλjούαρ-όρι (τ) πληθ. πλjόρε̱τε̱ = ἡ ὕννις-εως, κοιν. τὸ ὑννὶ τοῦ ἀρότρου. — πλjοῦερ-όρι (γ) πληθ. πλjόρετε̱, πλjούρ-όρι (συνηρ.) πληθ. πλjόρε̱τε̱.
πλjούμ-bι : πληθ. πλjούμbατε̱ [Λατ. plumbum] καὶ πjούμπ-bι πλ. πjούμbατε̱ = μόλυβδος, κοιν. μολύβι.
(ι-ε-τε̱) *πλjούμπτε̱-ι-α :* ἐπίθ. = πρε̱j πλjούμbι = μολύβδινος.
πλjούχ̇ουνε̱-ι (budi) (πληθ. λείπει) [συγκρ. πλίν-θος], πλjούχ̇ουν-ι (γ) πλjούχ̇ουρ-ι (τ) = σκόνις, κοιν. μπουχός. — σ̈κούντ πλjούχ̇ουνινε̱ = τινάζω τὴν σκόνιν
πλjουχ̇ουνόj (γ) πλjουχ̇ουρόνj (τ) ρ. = σκονίζω τι.
πλjουχ̇ουνόχ̇εμ (γ) πλjουχ̇ουρόχ̇εμ (τ) = σκονίζομαι.
πλjύσκε̱-α πληθ. πλjύσκατε̱ (Τετόβα) = φράγουλα κοιν. καὶ dρέδε̱ζε̱-α πληθ. dρέδε̱ζατε̱.
πό : μόριον τιθέμενον πρὸ τῶν ρημ. (ἐνεστῶτος, παρατατικοῦ) ὡς: βέτε = ὑπάγω ἢ θὰ ὑπαγω. — πο βέτε = ἤδη ὑπάγω. = jαμ τούκε βά-

BKSH

τουρε̣. — χ̆α = τρώγω, ἢ θὰ φάγω. — πο χ̆ᾶ = ἤδη τρώγω = jαμ τούκε νγρένε̣. — χ̆άνjα = ἔτρωγον. — πο χ̆άνjα = ἤδη ἔτρωγον = ίσ̆νjα τούκε νγρένε̣.

πό: ἐπίρ. βεβαιωτικὸν = ναί, μάλιστα. καὶ ποσί, ἀντίθ. νούκε̣.

πό: (γ. τ) πὸρ (Σ) συνδ. ἀντίθ. = ἀλλά, ὅμως. — ι θεμ πο σ' dε̣γjόν. = τοῦ λέγω ἀλλὰ δὲν ἀκούει. 2) πὸ = μόνον. — πο πε̣ρ τῦj = βέτε̣μ πε̣ρ τῦj = μόνον δι' ἐσέ. — πο πε̣ρ κε̣τὲ πούνε̣ = βέτε̣μ πε̣ρ κε̣τὲ πούνε̣ = μόνον διὰ τοῦτο. 3) πο ἢ ποσὰ = ἅμα. — ποσά τε̣ χ̆άσ̆ bουκε̣, έjα κε̣τοὺ = ἅμα φάγῃς ψωμὶ ἔλα ἐδῶ. — πο τε̣ φλjάσ (= ποσά τε̣ φλjάσ) εδὲ ζε̣με̣ρόνετε̣ = ἅμα ὁμιλήσω θυμόνει. — ποσᾶ τσ̆έλjα σῦτε̣ πάσ̆ε̣ dρίτε̣νε̣ = ἅμα ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶδον τὸ φῶς. — ποσα τε̣ θόσ̆τε αὔ, εδὲ πούνα bένεj = ἅμα ἔλεγε καὶ ἐγίνετο. — ποσα έρδι αὔ, ίκα ούνε̣ = πόκjε̣ έρδι αὔ ίκα ούνε̣ = ἅμα ἦλθεν αὐτὸς ἐγὼ ἀνεχώρησα.

πό: σημ. χρονικὴν διάρκειαν. πο κε̣σ̆τού, πο ασ̆τού = πάντοτε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, πάντοτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — πο κε̣σ̆τοὺ bέρι εδὲ αὔ = ὡσαύτως ἔπραξε καὶ αὐτός — πο κε̣στού, πο ασ̆τού = ὡσαύτως, οὕτω πως.

πογανίκ-ου (τ) πληθ. πογανίκετε̣ = ἴδ. φε̣λjῖα = συμπόσιον τοκετοῦ

ποκτοῦα-οϊ (τ. Περμέτ) ποκτούε-όϊ καὶ ποκτοῦ-όϊ (γ) ποκτούε-όνι (Σ) = τὸ πέταλον τοῦ ἀλόγου.

πόλj-ι (Σ) πληθ. πόλjατε̣ = ἴδ. κίνd-ι· πόλjατ' ε φουστάνιτ = κίνdατ ε φουστάνιτ = αἱ λόξαις (πτυχαὶ) τοῦ φουστανιοῦ.

πολjεξ̆άν-ι (Περμέτ.) = χαῦνος, ἀδυνάτου κράσεως, ἐκλελυμένος ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων).

πολjέμ-ι (bogdan) πληθ. πολjέμετε̣ = λαός.

πολjίσ̆τ-ι, πουλjίσ̆τ-ι πληθ. πολjίστατε̣ = ἴδ. βίσκ-ου.

πολjίτσε̣-α πληθ. πολjίτσατε̣ (Γαλ. etagére).

πονίτσε̣-α (Βεράτ.-Περμέτ.) βε̣σ̆νίκ-ου ('Ελβασ.) = ἴδ. βε̣ρσ̆νίκ-ου. — βε̣σ̆νικ πρέj bάλjτε̣.

πόπελj-ι πληθ. πόπε̣λjατε̣ [Ἑλλην. πέπαλον] καὶ πόπε̣λjε̣-α ξ̆έμbε̣λjε̣-α (Περμέτ.) = γοῦρ ι μάθ. — με̣ χ̆όδι νjε̣ πόπε̣λjε̣ ἢ με̣ χ̆όδι νjε̣ πόπε̣λjε̣ γοῦρι.

ποπό: = ἴδ. πουπού, ἐπιφών.

πόπουλ-ι (Σ) πληθ. πόπουjτε̣ = λαός. ἴδ. γjένdε̣jε-jα καὶ λαούσ-ζι.

BKSH

ποπουρίσ̈ (Σ) = ἴδ. σ̈γερ̣ρ̣ύσ (Τυραν.) ρ.

πόρ-πο = ἀλλά.

πορδασ̈άκουλ-ι (Ἐλβασ.) [πορδε̣-α-σ̈άκουλ-ι] πληθ. πορδα-σ̈άκουjτε̣ καὶ σ̈άκουλ-ι, σ̈ακουλίνε̣-α (Κροῦjα) = έρ' ε φόρτε̣ = ἀνεμοστρόβιλος. πληθ. σ̈ακουλίνατε̣.

πόρδε̣-α πληθ. πόρδε̣τε̣ [πιέρθ. ρ.] = πορδή, κοιν. πορδιά.

πορκάβε̣-α, πε̣ρκάβε̣-α πληθ. α-τε̣ = ἴδ. βελjένdσε̣-α.

πορoσῖ-α: πληθ. πορoσῖτε̣ = παραγγελία, ἐντολή.— λjᾶ̈ πορoσῖ = ἐντέλλομαι. — πορoσίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ πορoσίτ-ίτ-ίτ (τ) = παραγγέλλω, ἐντέλλομαι. — πορoσίτεμ (budi) παθ. = παραγγέλλομαι ὑπό τινος.

πορότε̣-α (γ) πληθ. πορότε̣τε̣ = 24 ἔνορκοι μάρτυρες· κjίτμε̣ πορότε̣ (= 24 bεετᾰρε̣) σε νουκ' ε κε̄ βρᾶμ τί ατε̄ νjερί (θόνε̣ κουρ λjάχ̈ετε̣, ὅταν ἀθωόνεται κακοῦργος τις ὕποπτος).

πορσῖ-α (Ἀργυρ.) = ἴδ. πορoσῖ-α = ἐντολή.

πορσίτεμ (Ἀργυρ.) = ἴδ. πορoσίτ-εμ = ἐντέλλομαι.

πορτάρ-ι πληθ. πορτάρε̣τε̣ = θυρωρός· πορτάρε-jα πληθ. ε-τε̣ θηλ.

πόρτε̣-α πληθ. πορτατε̣ = πύλη, πυλών. [Λατ. porta].

πορτοκάλ-ι (γ) πορτοκάλε-jα (τ) = τὸ πορτοκάλιον.

πόρρε-jα (Βεράτ.) πληθ. πόρρετε̣ = ἴδ. γουραλjέτσ-ι.

πόρρεζι: ἐπιρ. = ἴδ. γουραλjέτσασ̈.

πόρρε̣ ? ? ? ἢ *πόρρε̣ζε̣* ? ? ?

πορρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = σβύνω ἀόρ. πορρίτα· μετοχ. πορρίτουνε̣.

πορρίτεμ (γ) παθ. σβύνομαι ὑπό τινος.

ποσᾰ, πόσα (συντασ. μετὰ ρημ.) = ἴδ. πό, ποσᾰ.

ποσί-πόσι = ὡς, καθώς, σικούρ, σικούνdρε· ποσὶ μbάρι = ποσὶ πάρι = καθὼς πρότερον.

ποσικοὺρ (γ. bogdan) ποσικοῦρ (budi), ποσικούρσε, ποσικούνdρε, (γ) ποσί κούνdρε̣σε (γ. budi), πικουνdρε̣σε = ὡσάν, ὡς νά.

ποστάτ-ι καὶ *ζαβράτ-ι* = τετράγωνον γῆς καλλιεργήσιμον, ἀπροσδιορίστως, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ καλλιεργήσῃ ὁ γεωργὸς ἐκ διαλειμμάτων.

ποστρε̄-jα (Μυζεκjέjα) [πόσ̈τε̣-στρεχ̈] (τουρκ. χ̈αjάτ) σ̈τεπῖ-α = οἰκία. — κούλjμ-ι = ὀροφή. — σ̈τρέχ̈εjε = στέγη ποστρε̄-jα = χαjάτι.

πόστaζι : (τ) ἐπίρ. = κάτωθεν.

πόστε̱ ἐπιρ. τόπου (συντασ. μετὰ γεν.) = κάτω ἀντιθ. σίπε̱ρ, ναλjτ, λjαρτ πόστε̱ εστ' α λjάρτ; = κάτω εἶνε ἢ ἐπάνω; χ̃ιδ-ε πόστε̱ = ῥίψον αὐτὸ κάτω· σ' ε έπ με̱ πόστε̱ = δὲν τὸ δίδει παρακάτω· μbε̱ dυ βιέτ επόστε̱ = ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κάτω· λjαρτ ε πόστε̱ = ἐπάνω, κάτω, σχεδὸν περίπου.

(ι-ε) *πόστε̱-ι-α,* πόστε̱μ (γ), πόστε̱ρμ (τ), πόστρε̱-ι-α = κοινῶς = ὁ κάτω, ἡ κάτω, παρακατινὸς-ή [Λατ. posterium] τε̱ πόστατ ε δε̱̃ουτ = τὰ κατώτατα τῆς γῆς.—νjέρε̱σ τε̱ ποστε̱ρμ = πρόστυχοι ἄνθρωποι.— Díbρ' ε έπε̱ρε̱, Díbρ' ε πόστρε̱, ἡ Ἄνω Δίβρα, ἡ Κάτω Δίβρα· ἀντιθ. (ι-ε) έπε̱ρε̱-ι-α.

πότ-ι (Περμέτ.) ι θόνε̱ κόσιτ μουλῖριτ κjε̱ χ̃έδε̱νε̱ dρίθε̱ε̱ε̱ bρένdα πε̱ρμbῑ γοῦρτ τε̱ μουλῖριτ [συγκρ. ἑλλην. ποτήριον] [Ἀγγλ. pot, Ἀλβαν. ποτσ̈-ι].

ποτέρε-ja (Τυρκν.), ποτέρε̱-α (Σ) [ἑλλην. θόρυβος] (Τουρκ. (σ̈αματά)· bᾶj ποτέρε (γ) = κάμνω φωναῖς κοινῶς.

ποτσακjῑ-α (γ. τ.) πληθ. ποτσακjίτε̱ = κακοπάθεια, κακοπέρασις.

ποτσακjίσεμ : = κακοπάσχω, κακοπερνῶ· μετοχ. (ι-ε) ποτσακjίσουνε̱ (γ) ποτσακjίσουρε̱ (τ)

πότσ̈-ι (γ) πότσε-jα (τ) πληθ. πότσ̈ατε̱, πότσ̈ετε̱ = δοχεῖον, ἀγγεῖον κοινῶς μπότσα. - πότσ' ούθουλε̱ = δοχεῖον ὄξους· πότσ̈ε̱ βε̱̃νε = δοχεῖον οἴνου.—ποτσ̈εjα = ἴδ. βορbε-jα· κοινῶς τσουκάλι.

πουγᾶj (γ) *πουγανj* (γ) ρ. ἐνεργ. καὶ *πουγε̱̃j* (τ) = μαγαρίζω, μολύνω· ἀόρ. πουγᾶνα-ε-ι (γ) πουγε̱̃ρα-ε-ι (τ) πουγέjτα-ε-ι (τ) μετοχ. πουγᾶμ (γ) καὶ πουγέρε̱ (τ)· πουγᾶχ̃εμ (γ) παθ. πουγε̱̃χ̃εμ (τ).

πουγᾶνε̱σ-ι (γ) πληθ. πουγᾶνε̱σιτε̱ = βρωμερός· 2) μοιχός.

πουγᾶνε̱σε-ja πληθ. πουγᾶνε̱σετε̱ = βρωμερά, 2) μοιχαλίς· καὶ πουγε̱̃ρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πουγε̱̃ρε̱σε-jα θηλ.

πουγάνε̱σῑ-α (γ) πουγερε̱σῑ-α (τ) πληθ. ί-τε̱ = ἡ βρῶμα, 2) μοιχεία.

πουθ ποῦθεμ· παθ. = φιλῶ, φιλοῦμαι· ἀσπάζομαι· ἀντιθ. καπσ̈όj ἀόρ. πούθα, μετοχ. πούθε̱ καὶ πούθουτε̱ (γ), πούθουρε̱ (τ) = ποθητός.

πουθίσ : (Βεράτ) ρ. = προσαρμόζω, πιέκ bάσ̈κε̱, πιέκ dῡ κάφσ̈α bασ̈κε̱ νjε̱ μdε̱ νjε̱.

πουθίσεμ παθ. = προσαρμόζομαι, πίκεμ bασ̈κε̱ νjε̱ μbε̱ νjε̱.

BKSH

πουθτόj (γ) πουσ̆τόνj-όj (Βεράτ. Περμέτ. Καβ.) = σῡσφίγγω· Φρένκjτ' ι κάνε̱ ρρόbατε̱ τε̱ πουθτούαρα.

πουθτόνεμ-όχεμ, πουσ̆τόνεμ-όχεμ = σύσφίγγομαι· ου πουθτούα νε̱ νjερί με τιέτε̱ρινε̱ = ἐνηγκαλίσθησαν.

πουλᾶνdρε̱-α (Τυραν) καὶ πε̱λᾶνdρε̱-α = ούjετ'ε φίνjεσε̱, φίνj'ε κουλοῦμε.

πούλε̱-α: πληθ. πούλατε̱ = κοινῶς ἡ πούλα. — πούλα, πούλα = παρδαλόν.

Πουλούμbασ-ι = χωρίον τι τῆς Κε̱ρράbας κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σκουτέρι, εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ἐρζένι, περιβόητον διὰ τὸ ἐν αὐτῷ θαυμαστὸν ἄντρον ὀνομαζόμενον Σπέλα ε Πουλούμbασιτ.

πουλούμb-ι (γ) πληθ. πουλούμbατε̱ καὶ πε̱λούμb-ι (bogdan), πληθ. πε̱λούμbατε̱ [Λατ. palumba, palumbus] = περιστερὸς καὶ περιστερά, κοιν. περιστέριον.

πούλj! πούλj! πούλj! — vdιέλε̱νε̱ πούλjατε̱.

πουλjάσ-ζι (Σ) = τσ̆' ζε̄ σ̆τε̱πῖα πε̱ρbρένdα (Τουρκ. τσ̆ατῖ).

πουλjάσ̆τρε̄-νι (γ) πληθ. πουλjάσ̆τρένjτε̱ = κοιν. ὀρνιθοποῦλι, κοτοποῦλι. — ἴδ. καλjάσ̆τρε̄-νι.

πούλjε̱-α πληθ. πούλjατε̱ [Λατ. pullus] = ὄρνις, κόττα· πούλjε̱ dέτι = ρίκε̱.

πούλjε̱-α καὶ *πουλjαμένε-jα* = νόμισμα ὀθωμ. ἀξίας 60 παράδ. — νjε̱ πούλjε̱ = ἑξήκοντα παράδ. — νjε̱ κjίντ πούλjα = 6,000 γρόσια.

πουλjῖζε̱-α (γ), πουλjίσ-ζι (Ἐλβασ.), μόρραζε̱ πούλjε (Βεράτ.) = μόρρα πούλjασ̆.

πουλjίσ̆τ-ι: πληθ. πουλjίσ̆τατε̱ = ἴδ. βίσκ-ου.

πουλjίτεμ (Περμέτ.) = ἐνεδρεύω. ἴδ. τουλjίτεμ (Βεράτ.).

πουλjκjέρ-ι: πληθ. πουλjκjέρετε̱ = ἴδ. μόλε̱ζε̱-α.

πούλjπε̱-α: πληθ. πούλπατε̱ [Λατ. pulpa, Ἑλλην. πολφός, πόλτος] = (κοινῶς) ἡ γάμπα.

πουμbάκ-ου (τ) ἢ παμbούκ-ου = τὸ βαμβάκιον.

(ι-ε) *πουμbάκτε̱* (τ) ι-ε-παμbούκτε̱ = βαμβακερὸς-ή.

πούνε̱-α πληθ. πούνε̱τε̱ (καὶ πούνε̱ρατε̱ (τ)) = ἔργον, κοιν. δουλειά. 2) ὑπόθεσις, ἀσχολία, 3) αἰτία. — κάμ πούνε̱ = ἔχω δουλειά. — τσ̆' πούνε̱ bέρε = τί δουλειὰ ἔκανες; — πούνε̱ ε τίj έσ̆τ' ε μάδε = ἡ ὑπόθεσίς του εἶνε μεγάλη. — πούν' ε φσ̆άτιτ = ἡ ὑπόθεσις τοῦ χωρίου. —

BKSH

περ τσ' πούνε ε bέρε κετέ; = διὰ ποίαν αἰτίαν τὸ ἔκαμες τοῦτο; — περ κετε πούνε = ἕνεκα τούτου, διὰ τοῦτο. — περ πούνε τ' ατῖ νούκε βάjτα ατιέ = ἐξ αἰτίας του δὲν πῆγα ἐκεῖ. — βεσ̈τρό πούνενε τενdε (τ) καὶ σ̈ικὸ πούνενε τᾶνdε (γ) = κύτταξε τὴν δουλειά σου. - πούν' ε μάδε = μεγαλοπρεπές, ἀξιόλογον. — παπούνε = ἐπίρ. ἀναιτίως. [ἴδ. Ἑλλην. πόν-ος, πόν-ημα].

πούνεζε-α πληθ. πούνεζατε = ὑποκορ. — σ̈ικὸ πούνεζενεν τένdε = κύτταξε τὴν δουλίτσα σου.

πουνε-bάρδε-ι-α = εὐτυχής, καλότυχος ἐν ᾧ πουνε-ζι-ου, ἀρσ. πουνε-ζέζε-α θηλ. = δυστυχής, κακόμοιρος.

πουνέσε-α (Ἐλβασ.) πληθ. πουνέσατε [πουνόj] = ἐργασία, πόνημα.

πουνόνj-όj [Ἑλλην. πονέω, Λατ. pono-ere] ρ. ἐνερ. = ἐργάζομαι, δουλεύω. — ἴδ. βεπερόj = ἐνεργῶ. — δέου ι πουνούαρε = γῆ καλλιεργημένη. — δέου ι παπουνούαρε = γῆ ἀκαλλιέργητος.

πουνόχεμ-όνεμ παθ. = κατεργάζομαι, δουλεύομαι.

πουνετούαρ-όρι (τ) πουνετούερ-όρι (γ) πουνετοὺρ-όρι (συνηρ.) = ἐργάτης, δουλευτής, 2) φιλόπονος, φιλεργός, 3) μισθωτός. — ζοῦνα διέτε πουνετόρε, τε με πουνόjενε βενέσ̈τατε = ἐμίσθωσα δέκα ἐργάτας νὰ καλλιεργήσωσι τὰς ἀμπέλους μου.

πουνετόρε-jα = ἡ ἐργάτις, 2) ἐργάσιμος ἡμέρα. — dίτε πουνετόρε = dίτ' ε λjιβρούαρε (τ). ἀντίθ. dίτ' ε κρέμτε, dίτε φέστε.

πουνετορῖ-α = ὁ μισθὸς τοῦ ἐργάτου, τὸ ἡμερομίσθιον.

πουπαγjέλγj-ι [πούπε-α, γjέλj-ι] ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς τὸν ἀλέκτορα ὡς περιπατοῦντα πηδῶντα ἢ σκιρτῶντα.

πούπε-α: πληθ. πούπατε, τούφε-α πληθ. τούφατε, τούφεζε-α πληθ. τούφεζατε = ἡ φοῦντα (τοῦ φεσιοῦ).

πούπε-α: πληθ. πούπατε = πήδημα (δυσὶ ποσί), νjε ε χόβεμε με τε dῦ κέμbετ περνjιχέρε ποσὶ χαραbέλjι α πόσι λjέπουρι. = τὸ περιπατεῖν ἐνῷ ταὐτοχρόνως ὑψόνει τις τοὺς δύο πόδας, ὡς τὸ σπουργίτιον ἢ ὡς ὁ λαγώς, τὸ πηδᾶν ἢ σκιρτᾶν μὲ τοὺς δύο πόδας ταυτοχρόνως, οὐχὶ δὲ ὡς τὸ βηματίζειν. — σα πούπα κε καπερτσῦμ; (Τυραν.) = πόσα πηδήματα ἔχεις πηδήσει; ἴδ. χάπε-α, τσ̈άπε-α.

πούπε-α (γ. Ἐλβασ.) πληθ. πούπατε, βίλjε-jα (Σ), βέσ̈-ι (Μιρεdίτα), καλjαβέσ̈-ι (Ἰάκοβα) bιστάκ-ου, βέσ̈-ι (Τυραν.) = ἕνα τσαμπὶ στα-

φυλιοῦ.— νjε̱ πούπε̱ ρροῦσ̈ι, νjῑ βίλjε ρροῦσ̈ι, νjῑ βέσ̈ ρροῦσ̈ι, νjῑ καλjαβέσ̈ ρροῦσ̈ι, νjῑ bισ̈τάκ ρροῦσ̈ι = ἓν τσαμπὶ σταφυλιοῦ.— νjῑ τσόπε̱ πρέj bισ̈τάκουτ = ἕνα κλαράκι ἀπὸ τὸ τσαμπὶ τοῦ σταφυλιοῦ.

πούπε̱ζε̱-α πληθ. πούπε̱ζατε̱ = εἶδος πτηνοῦ.

πούπε̱θι : ('Ελβασ. Τυρ. Κροῦjα) ἐπιρ. = τὸ πηδᾷν, μὲ τοὺς δύο πόδας ταυτοχρόνως, ὡς τὸ σπουργίτιον, ὡς ὁ λαγώς, χ̆αραbέλjι έτσε̱ν πούπε̱θι = χ̆αραbέλjι κουρ έτσε̱ν χ̆έθ τε̱ dυ κᾶμbε̱τ πε̱ρνjιχ̆έρε̱· ἀντιθ. τίνγθι = με έτσουνε̱ με̱ νjε̱ κᾶμbε̱, τούκε χ̆όbουνε̱ με νjε̱ κᾶμbε̱· ἴδ. τσ̈άπε̱θι, χ̆απασ̈άλjε̱θι.

πούπε̱λjε̱-α (γ. πληθ. πούπε̱λjατε̱ = κοινῶς πούπουλον· πούπε̱λjατε̱ ζόγουτ = τὰ πούπουλα τοῦ πτηνοῦ (τὰ πτίλα) ἴδ. πένdε̱-α = πτερόν.

πουπού : = ἴδ. ουπουπού ἐπιφ.

πουρῑ-νι (γ· 'Ελβασ. Κροῦjα), πουρῑ-ου (Βεράτ.) [Λατ. porrum] = τὸ ἄγριον πράσον.

πουρόνj (τ. Βεράτ.) μbουρόνj (τ) ρ. = ὑπερασπίζω.—αjό άρε̱ έσ̈τ' ε πουρούαρε̱ = αὐτὸς ὁ ἀγρὸς εἶνε προφυλαγμένος διὰ φραγμοῦ.— πουρόνj κjέντε̱ καὶ ρέσ̈τ κjέντε̱ (γ) = σταματῶ τοὺς σκύλους ὅταν ὁρμῶσι κατά τινος.—πουρόνεμ μbουρόνεμ. μέσον = ὑπερασπίζομαι· πουρόνεμ νγα αρμίκjτε̱, νγα κjέντε̱.—ἴδ. ι dάλj ζοτ = προστατεύω τινά.

πουρτέκε̱-α πληθ. πουρτέκατε̱ καὶ σ̈τάγε̱-α = ράβδος μακρὰ (πε̱ρ τε̱ σ̈κούνdουρε̱).

πουρτέσε̱-α πληθ. πουρτέσατε̱ καὶ πουρτίμ-ι = ὀκνηρία.

πουρτόj = ἀμελῶ· πουρτόj τε̱ πουνόj.

πούρρε̱-α ('Ελβασ.) = χ̆ῑν' ι νdσε̄τε̱ (ὄνομα περιληπτικὸν πληθ. λείπει) ε βούνα νdε̱ πούρρε̱τ [συγκρ. πῦρ-ός] 1ον) πούρρε̱-α· 2ον) σ̈πούζε̱-α· 3ον) προῦσ̈-ι· 4) θενγjίjτε̱· διαβάθμισις τῆς θερμότητος, πυρός.

(ι-ε) *πουρτουέσ̈ιμ* (γ) πουρτοῦσ̈ιμ (συνηρ.) ὀκνηρός-ά.

πούσ-ι πληθ. πούσατε̱ [Λατ. puteus] = φρέαρ, πηγάδι.

πούσ-πούτ-πούτ (Καβ.) καὶ πουθίσ-ίσ-ίσ (Βεράτ.) = προσαρμόζω, πιέκ bάσ̈κε̱ νjε̱ μbε̱ νjε̱.

πούσ̈-ι (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ χνοῦδι· πούσ̈ι ι τσόχ̆ε̱σε̱ ι φέσιτ.

πουσ̈ίμ-ι πληθ. πουσ̈ίμετε̱ = παῦσις, ἀνάπαυσις.

πούσ̈κε̱-α (γ) πληθ. πούσ̈κετε̱ = πυροβόλον κοινῶς τουφέκι· = τὸ πιστόλι Τουρκ. τοπάνdσ̈α) ἴδ. πιστόλjε-jα.

BKSH

πουσ̈κε̱ρρόχ̈ετε̱ (γ) = ρ. τριτοπρσ. = γίνεται φούσκαις, φούσκαις· με̱-τε̱-ι πουσ̈κε̱ρρόχ̈ετε̱ = μ' ουκᾰ πουσ̈κε̱ρρουμ̄ γjουχ̄α = ἔγινεν ἡ γλῶσσα μου φούσκαις.

πουσ̈όνj-όj [Ἑλλην. παύω] = παύω, ἀναπαύομαι, ἀπρακτῶ, σταματῶ, ἡσυχάζω, καταπραΰνομαι, παραιτοῦμαι· 2) ρ. ἐνεργ. = παύω ἄλλον, σταματῶ διακόπτω· 3) = σιωπῶ, σιγῶ· πουσ̈ό! = παῦσον! σιωπή! σ' πουσ̈όν τούκε φόλjε̱ = δὲν παύει ὁμιλῶν.

πουσ̈τέτ-ι (γ) [Λατ. potestas] = ἐξουσία, κράτος· ἴδ. πσ̈τόj. — ε κᾱμ νdε̱νε̱ πουσ̈τέτ = εἶνε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, τὸν ἐξουσιάζω κᾰ πουσ̈τέτ τε̱ μαθ = ἔχει ἀπεριόριστον ἐξουσίαν· σ'κᾱμ πουσ̈τέτ με bᾶμ κουρ-γjᾱ̃ = δὲν ἔχω ἐξουσίαν νὰ κάμω τίποτε.

πουσ̈τεταρ̄-ι : πληθ. πουσ̈τετάρε̱τε̱ = ἐξουσιαστής· πουσ̈τετάρε-jα θηλ.

(ι-ε) *πουσ̈τέτσ̈ιμ* (γ) = κραταιός-ά.

πουσ̈τίμ-ι (γ) πληθ. με̱τε̱ = ἐξουσία· β΄. ἀγκάλιασμα.

πουσ̈τόνj-όj (γ. τ. budi-bogdan) πσ̈τρόj (τ) = ἐξουσιάζω, κυριεύω, κατέχω· (Τουρκ. ζαπτόj)· πουσ̈τόϊ γjίθε̱ δε̱̄νε̱ = ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν γῆν· να πουσ̈τούανε̱ γjίθε̱ βένdινε̱ = ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν τόπον. — πουσ̈τόϊ γjίθε̱ γjε̱ν' ετῑ = κατέσχεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ· 2) πουσ̈τόj = πουθτόj. — πουσ̈τόj ρράπινε̱ = πουθτοj dρουν' ε ρράπιτ.

(ι-ε) *πουσ̈τούεσ̈ιμ* (bogdan) = ἴδ. (ι-ε) πουσ̈τέτσ̈ιμ.

πούτρε̱-α (Βεράτ.) = τὸ πόδι. — πούτρε̱ ε κάμbε̱σε̱ = πούτρ' ε κε̱μbε̱σε̱. — ἴδ. σ̈πούτε̱-α (Σ) = ἡ πάντζα τῶν τετραπόδων.

πούτσ̈κε̱τῑ-α (Κροῦjα) = ἴδ. σ̈πε̱ρκε̱τῑ-α (Τυραν.).

πούφκε̱-α πληθ. πούφκατε̱ = ἴδ. φούσκε̱-α = ἡ φοῦσκα.

πρᾰ : συνδ. = οὖν, τοίνυν, λοιπόν· (ἕπεται τῷ ῥήματι) πρᾰ ασ̈τοῦ (budi-bogtan) = ὅθεν, διὰ τοῦτο, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

πρᾱ̃-μᾱ̃ καὶ *πρᾱ-με̱* (τ) = μετέπειτα, κατόπιν.

πράj : = καιπὲ κοιν.

πρᾱ̃j (γ) [πε̱ρ-ανε̱-α] πρέj (τ) πρανόj (γ) [πε̱ρ-ανε̱-α] ρ. = ἡσυχάζω, καταπραΰνω τινα· 2) παραμερίζω ἴδ. σ̈τε̱μάνκ-γεμ· 3) περικυκλόνω ἴδ. κjαρκόj· 4) κλίνω πρὸς τὸ μέρος τινός, πλησιάζω πρὸς τὸ μέρος τινός· ἴδ. πρῑρεμ, ἀόρ. πρᾶjτα (γ), πρέjνα (τ), μτχ. πράjτουνε̱ (γ) πρέjτουρε̱ (τ), ἀόρ. πρανόβα, μτχ. πρανούεμ. — τεκ πο λjουφτόντε λjουφτε̱ταρ̄ι τρῑμ, ουσ̈τε̱τόρρε̱ι' ε τίj ε πρανούενε̱ (γ) = ἐνῷ ἐπολέμει

ὁ γενναῖος πολεμιστὴς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ τὸν περιεκύκλωσαν. ζιγαρέα πρανὸν μbε̱ τε̱ dιάθετ (γ) = ἡ ζυγαριὰ κλίνει πρὸς τὰ δεξιά. — λjιμόνατ' ε πορτοκάλατε̱ σ' πρανόjε̱νε̱ βερ' ε dίμε̱νε̱ (γ) = αἱ λεμονιαῖς καὶ πορτοκαλιαῖς δὲν λείπουσι (= δὲν ἡσυχάζουσι) καλοκαίρι καὶ χειμῶνα.

(ι-ε) *πράjτουνε̱* (γ), ι-ε πρέjτουρε̱ (τ). — τε̱ πράjτουνε̱-ιτε̱ (γ), τε̱ πρέjτουριτε̱ = ἀνάπαυσις, ἡσυχία.

πρᾶχεμ (γ) πρε̃χεμ (τ) = ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. — σ' κᾶμ τε̱ πρέjτουρε̱ νατ' ε dίτε̱ = δὲν ἡσυχάζω ἡμέραν καὶ νύκτα.

πράκ-ου (γ) πληθ. πράκjετε̱ - πράκ-γου (τ. bogdau) πληθ. πράγjετε̱, πράτκε̱-ου (Καб.), πράφε̱μ-ι (Τυραν.), πράκ-ου (Κροῦjα) ὂκjέμ-ι (Κροῦjα) = κατώφλιον καὶ ἀνώφλιον. — πράκου ι dέρε̱σε̱ = τὸ ἀνώφλιον τῆς θύρας. — ὂκjέμι ι dέρε̱σε̱ = τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

πραλjμέντ: (Dίbρα) ρ. ἐνεργ. ? ? ? = ὑφαίνω· ἴδ. *έντ* ρ.

πρᾶμα: (Jάκοбα) ἴδ. μbρᾶμα (γ) = βράδυ.

πρανdάj (γ. bogdan) = ἴδ. πε̱ρανdάj. — πρανdάjτα = ἴδ. πε̱ρανdάjτα.

πράνε̱ = ἴδ. πε̱ράνε̱ = πλησίον. — ἄφε̱ρ.

πρᾶνι (γ) πρᾶνί (Σ) ἐπίρ. = ἔστω, ἂς εἶναι, ἔννοια σας.

πρᾶνί = παραμερίσατε = ὂτε̱μένγι μbε̱ νj' άνε̱! [πρᾶνι εἶναι προστακτικὴ β'. προσώπου πληθ. ἀριθ. τοῦ ρ. πρᾶj ἢ πρᾶνόj καὶ κατήντησεν ὡς ἐπίρρημα].

πράπ (τ. Σ) μbράπ (γ) ἐπίρ. = πάλιν.

πράπα (τ) μbράπα (γ) = ὀπίσω (συντασ. μετὰ γεν.) κούσ̈ βιέν πράπα μέjε; = τίς ἔρχεται ὀπίσω μου; τίς μὲ ἀκολουθεῖ; ἀντίθ. πάρα. — πράπα μέjε, τέjε, ατί, νέσ̈, jούσ̈, ατύνε = ὀπίσω μοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

πράπαζε̱ (τ) πράπαζι (τ) καὶ πράπαζιτ (τ) ἐπίρ. = ὄπισθεν, ἀπ' ὀπίσω.

πράπε̱ (τ) μbράπε̱ (γ), πράπε̱σ̈τε̱ (bogdan) μbράπσ̈τ (Σ) = ἀνάποδα, ἀντιστρόφως· ἀντίθ. μbάρε̱.

(ι-ε) *πράπε̱* (τ) = ἀνάποδος· ι-ε μbράπε̱ (γ), ι-ε μbράπε̱σ̈τε̱ (Σ), ι-ε πράπε̱σ̈τε̱ (bogdan) ι-ε πράπσ̈τουνε̱ (budi) καὶ ι-ε μbράπσ̈τουνε̱ (budi). — ούδ' ε πράπε̱ = ἀνάποδον ταξείδιον· dόρ' ε πράπε̱ = ἀνάποδο χέρι· κέμb' ε πράπε̱ = ἀνάποδος πούς (ἐπὶ προλήψεως).

πράπε̱τα (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. = τἀνάσκελα· καὶ πράπε̱ταζι (Βεράτ.). —

BKSH

πράπε̱τε̱ (Ἐλϐασ.) μbράπε̱τε̱ (γ). ρᾶ πράπε̱τα = ἔπεσεν ἀνάσκελα.

πράπε̱τε̱, μbράπε̱τε̱ = ἀναποδογυρισμένα. (σε̱) πράπθι (τ) σε̱ μbράπθι (γ) = ἐκ τοῦ ὄπισθεν.

πραπε̱σῑ-α (τ) μbραπε̱σῑ-α (γ), μbραπε̱ὄτῑ-α (Σ) = ἀναποδι̣ά. — ἀντίθ. μbαρε̱σῑ-α.

(ι-ε) *πράπε̱τε̱-ι-α* (τ), μbράπε̱τε̱-ι-α (γ) = ἀναποδογυρισμένος. πράπε̱μ (Ἐλϐασ.).

πράπε̱σμ (τ) μbράπε̱σμ (γ) = ὀπισθινὸς-ή, τελευταῖος-α· 2) τὸ τέλος, ἡ συντέλεια· ἀντίθ. ι-ε πάρε̱-ι-α. — τε̱ dῡ κέμbε̱τ' ε πάρα τε̱ κᾶλjιτ = οἱ δύο ἐμπρόσθιοι πόδες τοῦ ἵππου· τε̱ dῡ κε̱μbε̱τ' ε πράπε̱σμε τε̱ κάλjιτ = οἱ δύο ὀπίσθιοι πόδες τοῦ ἵππου. — τε̱ πράπε̱μ σ' ε νγjέφ νjε̱ρῑ (Ἐλϐασ.) = τὸ τέλος οὐδεὶς γινώσκει. — τε̱ ὄόχε̱με̱ τε̱ πράπε̱μεν ε πούνε̱σε̱ σε σι do τε̱ dάλjε̱ = νὰ ἴδωμεν τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως πῶς θέλει ἀποϐῇ.

πραπε̱σόj (γ) πραπε̱ὄτόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = ἀναποδογυρίζω τι· ὡς βdέκε̱j' ε τ'ιμ-έτ πραπε̱ὄτόϊ ὄτε̱πίνε̱ = ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου ἀναποδογύρισε τὸ σπίτι.

πραπε̱σόχ̄εμ (γ) πραπε̱ὄτόχ̄εμ (Σ) παθ. = ἀναποδογυρίζομαι.

πράπσ (τ) μbράπ, μbράπσ (τ. Καϐ.) μbράπτόj (Σ) = ὀπισθοδρομῶ τινα· ε κθέj πράπα νγα ούδα α νγα πούνα.

πράπσεμ (τ), μbράπεμ, μbράπσεμ (τ. Καϐ.) μbραπτόχ̄εμ (Σ) παθ. = ὀπισθοδρομοῦμαι.

πραα̣ρόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. πραρόj-όχ̄εμ (γ).

πραρόj-όχ̄εμ (γ. bogdan) = ἴδ. πε̱ραρόj-όχ̄εμ (γ).

πραρίμ-ι (γ) πληθ. πραρίμετε̱, ἴδ. πε̱ραρίμ-ι (γ).

(ι-ε-τε̱) *πραροῦεμ* (γ) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πε̱ραροῦεμ (γ). — ι-ε-τε πραροῦμ (συνηρ.) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πε̱ραροῦμ (συνηρ.).

πράσ-ι (γ) πληθ. πράστε̱ (γ) πρέὄτε̱ (τ), πράσε̱-α (Ἀργυρ.) καὶ πρέὄ-ι (τ. Βεράτ.) πληθ. πρέὄτε̱ = πράσον τὸ ἥμερον· καὶ πουρρῑ-νι (Σ) πληθ. πουρρίνjτε̱ [Λατ. porrum].

πραὄίσ-ίτ-ίτ (γ) = ἴδ. πε̱ρμίχ̄ (Σ) πραὄίτεμ = ἴδ. πε̱ρμῑχ̄εμ.

πρε̱̄-jα (γ) (ὄνομα περιληπτικόν, πληθ. λείπει) = τὰ λάφυρα, τὰ ἡρπασμένα ὑπὸ τῶν ληστῶν (κυρίως πρόϐατα, αἶγες, βόες, ἵπποι, ὄνοι κ.τ.λ. ἤτοι ἔμψυχα), ἴδ. πλjάτὄκα = λάφυρα (ἄψυχα) [Λατ. praeda].

BKSH

πρε̣̃: (γ) [πρέσ-έτ-έτ]=τὸ κλέπτειν ἀναφανδόν.— καὶ φλάμουρε̣ (γεγ. Μαλjεσῖα) = τὸ λαφυραγωγεῖν πανστρατιᾷ (ὁδηγουμένου ὁλοκλήρου τοῦ ὑπὸ τὴν σημαίαν στρατεύματος).— κουσάρετε̣ κάνε̣ dάλjε̣ μbε̣ πρε̣̃=οἱ λησταὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ κλέπτειν, λαφυραγωγεῖν ἀναφανδόν. — κουσάρε̣τε̣ ι ράνε̣ μbε̣ πρε̣̃ ατῖ κατούνdι=κουσάρε̣τε̣ ε bένε̣ πλjάτσ̈κε̣ ατε̣ φσ̈άτ (τ) = οἱ λησταὶ ἐλαφυραγώγησαν ὁλοκλήρως αὐτὸ τὸ χωρίον.— ι ρᾶνε̣ πρε̣̃=τὸ ἐλαφυραγώγησαν ὁλοκλήρως.— ι ρᾶνε̣ φλάμουρε̣ ἢ ε bένε̣ φλάμουρ ατε̣ κατούνd = ελαφυραγώγηταν πανστρατιᾷ αὐτὸ τὸ χωρίον (μὴ ἐγκαταλιπόντες οὐδὲν πρᾶγμα.— κᾰ μbέτουρε̣ φjάλjα κε̣σ̈τού νγα κουσ̈άρε̣τε̣: κουρ bίενε̣ νdε̣ τούφε̣τ τε̣ δένετ πε̣ρ τε̣ βιέδουρε̣ ι πρέσε̣νε̣ κρύετε̣ dάσ̈ιτ με κουμbόρε̣ κjι πρῖν πε̣ρπάρα τούφε̣σε̣ εδὲ ε μάρρε̣νε̣ κρύετε̣ νdε̣ dόρε̣, ατχ̌έρε ε τέρε̣ τουφ' ε δένετ βένε̣ πας ατῖ κjε̣ μbᾰ κόκε̣ν' ε dάσ̈ιτ πρέρε̣. ὅθεν ἡ παροιμία: ρᾶνε̣ πρε̣̃=κατέκλεψαν ὁλοκλήρως, ὡς ὅταν κόπτωσι τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ οἱ κλέπται τὴν ὁποίαν κρατοῦσιν εἰς τὰς χεῖρας, ἔπειτα ὁλόκληρον τὸ ποίμνιον τρέχει κατόπιν τῶν κλεπτῶν.

πρέβε̣-α (τ) κε̣jό σ̈τε̣πῖ έσ̈τε̣ νdε̣ πρέβε̣τ, jέμι νdε̣ πρέβε̣τ, να γjέν κουσ̈dό.— ἴδ. βρόμ-ι.

πρέβε̣-α=ἴδ. βιτόρε-jα.

πρεβε̣ζόϊ-ὄϊ = δίκτυον.

πρεενdέσε̣-α (budi) ???

πρέj (τ) ἢ πρέϊ πρόθ. = ἐκ, παρά, ἀπό, (συντασ. μετὰ γενικῆς). — πρέj μέjε, πρέj τέjε, πρέj ατῖ.

πρέκ (γ) ρ. ἐνερ. = ἅπτομαι, ἐγγίζω. ἀόρ. πρέκα-ε-ου, μτχ. πρέκουνε̣. ἴδ. πε̣ρκάσ-έτ-έτ ρ.

πρέμε̣ (τ) μbρέμε̣ (τ) μbρᾶμε̣ (γ) = μbρέμε̣ (τ) = βράδυ.

(ε) *πρέμτε-jα* (γ. τ) ε-πρένdε-jα (Σ) καὶ dίτ'ε πρέμπτε = Παρασκευή.

πρενdόj (Σ) = ἴδ. περε̣νdόj.

πρέσ-έτ-έτ ρ ἐνερ. = κόπτω καὶ (Σ) θε̣ρ = κόπτω (διὰ τῆς μαχαίρας), ἀόρ. πρέβα-ε-ου, μτχ. πρέμ (γ) πρέρε̣ (τ). [συγκρ. Ἑλλην. πρίω-πριονίζω].

πρέσ-έτ έτ: ρ. = περιμένω τινά, 2) δέχομαι, ὑποδέχομαι. ἀόρ. πρίτα-ε-ι, μτχ. πρίτε̣ καὶ πρίτουνε̣ πρίτουρε̣ (τ).

πρέσε̣-α (γ) πληθ. πρέσατε̣=ἴδ. πρίτε̣-α.

BKSH

πρέσε̣jε-ja (Βεράτ.) πληθ. πρέσε̣jετε̣ = ὁ ἀθέρας ἡ κόψη τῆς σπάθης ἢ τῆς μαχαίρας. καὶ πρέφε̣με-jα (Ἐλβασ.) ἢ ε-πρέφε̣τε̣-α (γ).

πρέσ̈-ι (Σ) = κρομμύδιον τὸ ὁποῖον καίει σπειρόμενον ἄνευ σπόρου· καὶ κjέπε̣-α (Σ) 2) κρομμύδιον τρυφερόν· κjέπε̣-α· λέγουσιν οἱ Σκοδριᾶνοι τὸ κρομμύδιον τὸ ὁποῖον καίει σπειρόμενον, ὅπερ οἱ Πρεμετινοὶ λέγουσι κjε̣πούjκε̣.

(ι-ε-τε̣) *πρέσ̈τε̣-ι-α* (Ἀργυρ.) [ἑλλην. πράσ-ινος] = (ι-ε-τε̣ ρίμτε̣-ι-α = (ι-ε-τε̣) γjέλjbε̣ρε̣-ι-α (τ) = πράσινος-η-ον.

πρετκόσε̣-ι-α = βάτραχος πληθ. πρετκόσατε̣.

πρέχ̃ (τ. Σ) πρεφ καὶ πρέφι (γ), μbρεχ̃ (Περμέτ.), μπρέχ̃ (budi) ρ. ἐνεργ. = ἀποξύνω, θήγω, ἀκονίζω κοινῶς.

πρέχ̃ε̣τε̣ (τ) πρέφε̣τε̣ (γ) = ἐπιρ. ἀκονισμένως.

(ι-ε-τε̣) *πρέχ̃ε̣τε̣-ι-α* (τ. Σ.) πρέφε̣τε̣ (γ) = ἀκονισμένος· 2) κοπτερός· 3) = ὁ ἀθέρας (ἡ κόψη τῆς σπάθης, τῆς μαχαίρας· ε πρέφε̣τα ε θίκε̣σε̣ (γ) = πρέσε̣jε ε θίκε̣σε̣ (Βεράτ.).

πρέχ̃εν-ι(γ) πρέχ̃ερ-ι (τ) = τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος τοῦ ὑποκαμίσου ἢ τῆς ἐσθῆτος· νjε̣ πρέχ̃ε̣ρε̣ γοῦρε̣.

πρῖj (γ) ἢ *πρῖνj* (γ) ρ. = προάγω, προπορεύομαι (ὁδηγῶ) dάσ̈ι με κουμbόνε̣ πρῖν πε̣ρπάρα δένετ = dασ̈ι με κουμbόνε̣ έτσ̈ε̣ν πε̣ρπάρα δένετ· ἀόρ. πρῖνα-ε-ι μετοχ. πρῖμ.

πρίjε̣ α = τὸ μέρος ὅπου εἶνε φυτευμένα κρομμύδια, πράσα κ.τ.λ. πρίjε̣ κjέπε̣σ̈, πρασσ̈.

πρῖλ-ι = Ἀπρίλιος μήν.

πρίντ-dι (budi-bogdan) = ἴδ, πε̣ρίντ-dι.

πρίντσ̈-dσ̈ι (Σ) = προῦντζος (Τουρκ. τούντσ̈-dσ̈ι).

πρισ̈ [πέρθω, perdo] ρ. = φθείρω, καταστρέφω· 2) ἐξοδεύω (Τουρκ. χ̃αρdσ̈όj) 3) σκοτόνω κοινῶς χαλνῶ· 4) διαφθείρω (ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς). — πρίσ̈ βε̣ργjιρέσε̣ = φθείρω, διακορεύω παρθένον.

πρίσ̈εμ: παθ. = φθείρομαι, καταστρέφομαι· 2) ἐξοδεύομαι· 3) σκοτόνομαι· 4) διαφθείρομαι (ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς). — ου πρισ̈ κόχ̃α = χάλασεν ὁ καιρός. — ουπρίσ̈νε̣ ἄσε̣τε̣ = ἐξωδεύθησαν τὰ χρήματα. — ούπρίσ̈νε̣ αρε̣μίκjτε̣ = κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον οἱ ἐχθροί. — ουπρίσ̈ dιάλjι = διεφθάρη ὁ υἱός. — μός πῖ βε̣̃νε̣ σέ τε̣ πρίσ̈ = μὴ πίνεις κρασὶ διότι σὲ χαλνᾷ.

BKSH

πρίσ̈ες-ι: πληθ. πρισ̈ε̱σιτε̱ = καταστροφεύς, 2) ἐξοδευτής, ἄσωτος, 3) διαφθορεύς (ἠθικῶς)· πρισ̈ε̱σε-jα θηλ. πληθ. πρίσ̈ε̱σετε̱.

πρίσ̈ε̱jε-jα = χαλασμός, καταστροφή.

πρῖερ: πε̱ρίερ (τ) πρῖρ (γ. συνηρ.) = ἐκκλίνω τινά· 2) πρίερ (ἑλληνο-Ἀλβανικὸν) = κθέj. — κάλjι πρόρι ἀνε̱νε̱.

πρῖρεμ (γ) πε̱ρῖρεμ (τ. Περμέτ.) πῖρεμ (Τυραν. Κροῦjα) ρ. οὐδ. = ἐκκλίνω· 2) (τσ̈αμ. Ἑλληνο-Ἀλβανικόν) = κθέχ̈εμ πρίρου μbε̱ τε̱ dιάθε̱τε̱· ου προύαρ (τ) καὶ ου προύερ, ουπροῦρ (γ. συνηρ.) καὶ ουπρόρα-ε ουπροῦρ (Τυραν. Κροῦjα) μετοχ. πρέρρε̱.

πρῖσ-ι πληθ. πρῖσιτε̱ = ὁ προάγων ὁ ὁδηγῶν.

πρῖσε-jα (γ) πληθ. πρίσετε̱ = ἡ προάγουσα, ἡ ὁδηγοῦσα· ἴδ. πρῖj (γ).

πρίσ̈ ρ. ἐνερ. *πρίσ̈εμ* παθ. = φθείρω, φθείρομαι.

πρίτε̱-α (γ) πληθ. πρίτατε̱ [πρέσ-έτ-έτ = περιμένω] πρίτε̱-α = ουσ̈ε̄-jα πληθ. ουσ̈ε̄τε̱ = πρέσε̱-α = ἐνέδρα, καρτέρι· μικρὸν καλύβιον κατασκευασμένον ἀπὸ κλωνάρια ὅπου κάθηται κεκρυμμένος ὁ κυνηγὸς παραμονεύων τὴν θήραν.

πρῖτεμ: παθ. τοῦ ρ. πρέσ = κόπτω (διὰ μαχαίρας) καὶ θε̄ρεμ (Σ) ἀόρ. ου πρέβα-ε-ουπρε̄.

πρῖτεμ παθ. τοῦ ρημ. πρέσ = δέχομαι, ὑποδέχομαι· ἀόρ. ουπρίτα-ε ου πρίτ. — νά-' ε μίρε̱. — πρίτου μίρε̱ (ἀπόκρισις).

πριτέσε̱-α (Σ) = ἴδ. πουρτέσε̱-α. — πριτίμ-ι = ἴδ. πουρτίμ-ι.

πριτούεσ-ι (bogdan) ἀντὶ πουρτούεσ-ι = ὀκνηρός.

πριτόj: (Σ) = ἴδ. πουρτόj πε̱ρτόj.

(ι-ε) *πριτούεσ̈ιμ*, πριτοῦσ̈ιμ (Σ) = ἴδ. ι-ε-πουρτούεσ̈ιμ-πουρτοῦσ̈ιμ.

πρίφτ-ι: πληθ. πρίφτε̱νιτε̱ (γ) πρίφτε̱ριτε̱ (τ) = [πρεσβύτερος] ἱερεύς, παπᾶς.

πριφτε̱νέσ̈ε̱-α (γ) πριφτε̱ρέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = ἱέρεια, παπαδιά·

πριφτε̱νῖ-α (γ) πριφτε̱ρῖ-α (τ) = ἱερωσύνη. πληθ. ί-τε̱.

πριφτε̱νίσ̈τ (γ) πριφτε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = ἱερατικῶς.

πριφτε̱νόj (γ) πριφτε̱ρόj (τ) ρ. οὐδ. = ἱερατεύω.

πρῖχ̈εμ (τ. Σ) πρίφεμ (γ), μbρίχ̈εμ (Περμέτ.) μπρίχ̈εμ (budi) παθ. (τοῦ πρέχ̈ = ἀκονίζω) ἀκονίζομαι, προετοιμάζομαι (ἐλπίζων νὰ ἀπολαύσω τι). — πρίφεμ τε̱ χ̈ύπι μbε̱ κᾶμbε̱ = προετοιμάζομαι (ἐλπίζων) νὰ λάβω βαθμόν. — μος ου πρίφ = μὴ ἐλπίζεις (μὴ προετοιμά-

ζεσαι ὅτι θὰ τὸ ἀπολαύσῃς).— πρίφ δᾶμbε̱τε̱ (σε κε̃ με ε νγρᾶνε̱)! = ἀκόνισον τοὺς ὀδόντας σου (διὰ νὰ τὸ φάγῃς)! σκωπτικῶς.

πρίjε-jα [ἀντὶ πε̱ρ-ίjε̱-α] = νjε̱ χ̃ενdέκ. — πε̱ρίjε νjε̱ βένdι κjε̱ ἐστε̱ ι ρρε̱πῖτε̱ πε̱ρ τε̱ πρίτουρε̱ ούjετε̱.

(με̱-τε̱-ι) *πρίχ̃ού:* (Περμέτ.) = με̱-τε̱-ι-έρδι μbάρε̱. ἴδ. πρῖj (γ), ἢ με̱-τε̱-ι βάτε μbάρε̱.

πρόβε̱-α [Λατ. probus] = πεῖρα, δοκιμή. 2) ἀπόδειξις. — προβόj καὶ ὅπροβόj [Λατ. probo] = πειρῶμαι, δοκιμάζω, ἀποδείκνυμι.

προβόχ̃εμ-όνεμ, σπροβόχ̃εμ-όνεμ παθ. τοῦ προηγ.

προbοτῖ-νι (Σ) πληθ. προbοτίνjτε̱ (Σλ. λέξις) = ἀδελφοποιητός. ἴδ. βε̱λάμ-ι.

προδόν: (bogdan) τριτοπρόσωπον ρ. [Ἰταλικὰ giova (viovare)].

πρόζ̃ε̱μ-ι (Σ) = ἴδ. λjιβάθ-δι.

πρόθ-δι (τ) [Ἑλλην. πρόοδος, Λατ. produco, ere] = ἔσοδον, εἰσόδημα, προϊόν. (Τουρκ. μακσούλj).

(ι-ε) *πρόδε̱τσ̈ιμ* (Βεράτ.) = ὁ φέρων εἰσόδημα, ὁ ἔχων εἰσόδημα.

πρόj (γ. bogdan) ρ. ἀμετάβ. (συντασ. μετὰ γεν.) = φροντίζω, προλαμβάνω. — Ζõτι πρόφτε̱! = ὁ Θεὸς νὰ φροντίσῃ. — πρόjι πούνε̱σε̱ σ'ἄτε = φρόντισον διὰ τὴν ὑπόθεσίν σου· ι πρόj ατῖ = φροντίζω περὶ αὐτοῦ. — προ ο Ζõτ! = φρόντισον Κύριε (= γιὰ τὸν Θεὸν κοιν.).

πρόμε̱-α ??? ἴδ. πιροῦ-νι (γ).

πρόνε̱-α (bogdan) = ἰδιοκτησία, ἀγροκήπιον (Τουρκ. τσ̈ιφλίκ)· 2) πρόνε̱-α (bogdan) = εἰσόδημα· πληθ. πρόνετε̱ (bogdan) = ἰδιοκτησίαι, γαῖαι, ἀγρόκηποι. — 3) πρόνετε̱ (bogdan) = εἰσοδήματα. — πρέj πρόνεσ̈ιτ = ἐκ τῶν εἰσοδημάτων (bogdan). — πρόνετε̱.

πρόνετε̱ (budi) ??? (= ἀποποιοῦμαι, ἴσως κατὰ λάθος ἀντὶ πράνετε̱ = ἀποχωρίζομαι)· ἴδ. πρᾶj, πρανόj [πε̱ρ-άνε̱-α].

πρόνj (budi) ρ. ἐνεργ. = ὑπερασπίζομαί τινα· ἴδ. πουρόνj (τ)· μτχ. προῦεμ (budi) καὶ προυέjτουνε̱. — τούε προυέjτουνε̱ Σίντενε̱ Κίσ̈ε̱ (budi) = ὑπερασπιζόμενος τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν.

πρόνεμ: (budi) παθ. ὑπὸ ἄλλου ὑπερασπίζομαι. — ἴδ. πουρόνεμ (τ).

πρόνjε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πρόνjε-jα (τ), πρόνε̱-α (bogdan) = εἰσόδημα (Τουρκ. μακσούλj) (ἐκ τοῦ ρημ. προύνj (Περμέτ.) = φέρω εἰσόδημα ὅπερ ρημ. εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον) [ἴδ. bίε = φέρω· [ἀόρ. προῦνα-ε-ι (γ), μτχ. προῦμ (γ) προῦρε̱ (τ)].

BKSH

πρόπε̱-α : = πράπε̱.

πορτοκάλj-ι, πορτοκάλjε-jα : πληθ. πορτοκάλjετε̱ = τὸ πορτοκάλλιον.

προφέτε̱-α (Σ) προφίτ-ι (τ. γ.) [Ἑλλην. προφήτης] = ὁ προφήτης.

πρόφκε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. πλόφκε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πρόφκατε̱.

προυζ̆ίσ̆ (γ), σ̆προυζ̆ίσ̆ (γ), πε̱ρπούσ̆ (γ. Μαλjεσία) = πε̱ρζίεj προύσ̆ιν' ε ζιάρριτ· 2) σ̆γουρίσ̆ ρ. — πε̱ρπούσ̆ ζjάρρμινε̱ με σ̆κουλόjε̱.

προύνj : (Περμέτ.) (ρ. ἀμετάβ.) = φέρω εἰσόδημα (τὴν σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον, ἀντ' αὐτοῦ μεταχειρίζονται τὸ bίε = φέρω).

προύνj : (budi-bogdan) ρ. ἴδ. πε̱ρούνj ρ. = ταπεινόνω

προῦνjεμ : (budi) ἴδ. πε̱ροῦνjεμ = ταπεινόνομαι.

(ι-ε) *προύνjε̱τε̱-ι-α* (budi-bogdan) = ἴδ. ι-ε πε̱ρούνjε̱τε̱-ι-α· καὶ ι-ε πε̱ρβοῦτε̱-ι-α (budi) [πε̱ρ-βε̱̃ ρ.] = ταπεινὸς-ή· τὸ οὐδ. ι-τε̱.

προύνjε̱τε̱-ιτε̱ (budi-bogdan) τε̱ πε̱ρβοῦτε̱-ιτε̱ (bogdan) = ταπεινότης.

προύσ̆-ι ἀρσ. καὶ προύσ̆τε̱ οὐδ. = κοιν. ἡ ἀνθρακιὰ (ὄν. περιληπ. πληθ. λείπει).

προυτέκε̱-α (bogdan) πληθ. α-τε̱· ἴδ. πουρτέκε̱-α = βέργα.

ποσέ = ἴδ. πε̱ρσέ.

πσόj-όνj, με̱σόj (γ) μπσόj-όνj = διδάσκω· 2) συνηθίζω τινά.

πσόνεμ-όχ̆εμ, μπσόνεμ-όχ̆εμ, με̱σόχ̆έμ (γ) = διδάσκομαι, συνηθίζω.

πσε̱λjινόκ-ου (Βεράτ.) = ἴδ. σ̆ελjινόκ-ου (Βεράτ.).

πσ̆ερε̱τῖj (τ) [Ἑλλ. πτέρω, πτάρνυμαι] καὶ τεσ̆τῖj-ῖν-ῖν (Τυραν.), τεσ̆τινjῖν-ῖν = φταρνίζομαι. — πσ̆ερτίνj-ίj (τ. Βεράτ. Περμέτ.) μπσ̆ε̱ρτίνj = ἀναστενάζω· ἴδ. (Ἐλβασ.) σ̆αμτῖj.

πσ̆ερτίμε̱-α (τ. Βεράτ. Περμέτ.) μπσ̆ερε̱τίμε̱-α = ἴδ. σ̆αμτῖνε̱-α = ἀναστεναγμὸς (Ἐλβασ.).

πσ̆έσε̱-α : πληθ. α-τε̱ = ἴδ. φσ̆έσε̱-α.

πσ̆ετίμ-ι (Σ) (ἀναγραμματισμὸς) = ἴδ. σ̆πε̱τίμ-ι = γλύτωμα.

πσ̆έχ̆ ρ. = ἴδ. φσ̆έχ̆ ρ. — πσ̆έχ̆ουρα = ἴδ. φσ̆έχ̆ουρα = κρύφα.

πσ̆εχε̱σίρε̱-α = ἴδ, φσ̆εχ̆ε̱σίρε̱-α (τ).

πσ̆ῖj = ἴδ. φσ̆ῖj.

πσ̆ίκ ρ. = ἴδ. φσ̆ίκ.

πσ̆ίκε̱-α = ἴδ. φσ̆ίκε̱-α. — πσ̆ίκε̱ζε̱-α = φσ̆ίκε̱ζε̱-α.

πσ̆ῖκεμ = ἴδ. φσ̆ῖκεμ παθ.

BKSH

πσ̈ίκjε̱-α = ἴδ. πλούσ̈κε̱-α, φλούσκε̱-α (Βεράτ.) = bουσλjίκjε-jα (Καϐ.) = πέμφυξ, πομφόλυξ.

πσ̈ίχ̆εμ παθ. τοῦ πσ̈ιj = σαρόνω, πσ̈ίχ̆εμ παθ. τοῦ πσ̈εχ̆ = φσ̈έχ̆. — *Σημε̱ίωσις*: ὁσάκις μετὰ τὸ πσ̈ ἀκολουθεῖ φωνῆεν τότε τὸ π τρέπεται εἰς φ· ὡς πσῖj καὶ φσ̈ιj, πσ̈έσε̱ καὶ φσέσε̱ πσ̈έχ̆ καὶ φσ̈έχ̆, πσ̈ίκ καὶ φσ̈ίκ, πσ̈ίκε̱ κ.τ.λ. Ἂν ὅμως ἀκολουθῇ σύμφωνον τότε τὸ π δὲν τρέπεται εἰς φ· π. χ. πσ̈τέσ-έτ-έτ, πσ̈τίελ, πσ̈τῦj, πσ̈τύμε̱-α, πσ̈τυμ, κ.τ.λ.

πσ̈τέσ-έτ-έτ (γ. τ.) = ἐρείδω, ἀκουμϐῶ τι· καὶ μπσ̈τέσ-έτ-έτ, με̱σ̈τεσ-έτ-έτ (γ) κατ' ἀποϐολὴν τοῦ π· ἀόρ. πσ̈τέτα-ε-ι· μετοχ. πσ̈τέτε̱, πε̱σ̈τέτουνε̱ (γ) πσ̈τέτουρε̱ (τ) παθ. — πσ̈τέτεμ, μπσ̈τέτεμ, με̱σ̈τέτεμ (γ).

πσ̈τίελ (γ. τ budi) μπσ̈τίελ, με̱σ̈τίελ, με̱στῖλ (συνηρ.) = τυλίσσω κοινῶς τυλίζω, κουλουριάζω. — ἀόρ. πσ̈τόλα-ε-ι, μετοχ. πσ̈τιέλε̱, πσ̈τιέλουνε̱ (γ) πσ̈τιέλουρε̱ (τ).

πσ̈τιέλε̱-α, μπσ̈τιέλε̱-α, με̱σ̈τιέλε̱-α (γ) = ἀνεμοστρόϐιλος, συστροφὴ ἀνέμου 2) ὑδάτων συστροφή· ἴδ. σ̈άκουλ-ι, πορδα-σ̈άκουλ-ι. — πσ̈τιέλε̱ζε̱-α, μπσ̈τιέλε̱ζε̱-α, με̱σ̈τιέλε̱ζε̱-α πληθ. α-τε̱. — λέγεται δεισιδαιμονικῶς καὶ ἐρ'ε λjίγε̱, χ̆άjε ουjκ-ου ἐξορκισμὸς τοῦ ἀνεμοστροϐίλου. — χ̆άjε ουjκ ε πσ̈ίκα κούκj, [(θιμjάμε̱, ε bοζ̆ούρε̱ (? ? ? = εἶδος χόρτου)]. — λέγοντες ταῦτα πτύουσι τρὶς ἐπὶ τοῦ κόλπου αὐτῶν.

πσ̈τῖλεμ (γ. τ.) μπσ̈τῖλεμ, με̱σ̈τῖλεμ (γ) = παθ. τυλίσσομαι.

πσ̈τῦj-ῦνj (τ), μπσ̈τῦj-ῦνj, με̱σ̈τῦj [Ἑλλην. πτύω, Λατ. spuo-ere] = πτύω· ἀόρ. πσ̈τύνα-ε-ι (γ) μετοχ. πσ̈τύεμ (γ) καὶ πσ̈τῦμ (συνηρ.).

πσ̈τύμ (τ. Καϐ. Σ.) [τυμ-ι] μπσ̈τυμ, με̱σ̈τύμ (γ) = θυμιάω θυμιατίζω, 2) καπνίζω· ἀόρ. πσ̈τύμα-ε-ι, μετοχ. πσ̈τύμ (γ) τε̱ *πσ̈τύμ-ιτε̱* (γ) οὐδ. = κάπνισμα, θυμίαμα.

πσ̈τύμε̱-α. μπσ̈τύμε̱-α με̱σ̈τύμε̱-α (γ) = πτύσμα, φτύσιμον.

πσ̈τύμεμ, μπσ̈τῦνεμ, με̱σ̈τῦχ̆εμ, πσ̈τῦχ̆εμ (Σ) = πτύομαι, φτύνομαι.

πυϐέσ-έτ-έτ καὶ *πῦσ-ῦτ-ῦτ* = ἐρωτῶ, ἀντίθ. πε̱ργjέγjεμ.

πύκε̱-α (Βεράτ.) πύλjκε̱-α (Τυραν.), πύκλjε̱-α (Περμέτ.) πύκνε̱-α πληθ. α-τε̱ = σφῆνα = νjε̱ τσ̈όκε̱ dρουjε κjε̱ βε̱νε̱ νdε̱ πλjάσε̱τ πε̱ρ με τσ̈άμ dροῦνε̱ = σφῆνα.

πῦλ-ι (γ. τ) πούλε̱-α (Τυραν.) [συγκρ. φύλλον] = δάσος, λόγγος.

πῦσ-ῦτ-ῦτ (συνηρ.) ἴδ. πύεσ-ετ-ετ.

πῦτεμ: παθ. = ἐρωτῶμαι.

BKSH

Ρ

(καθαρὸν ἢ ψιλόν).

ράδε̱-α (τ) = ρριέσ̈τε̱-α (γ).

ραδίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = συχνάζω. ἴδ. ρεσ̈περόj (γ). 2) ἀραδιάζω ἴδ. ρριεσ̈τόj (γ), ρρεσ̈τόj (Σ).

ραδίτεμ (τ) παθ. = ἴδ. ρριεσ̈τόχ̈εμ (γ) ορεσ̈τόχ̈εμ (Σ).

ραδοῦα-όϊ (Περμέτ.) = τὰ πεζούλια τῶν πετρώδων ὀρέων, πληθ. ραδόνjτε̱· καὶ ραΐσ̈τε jα: πληθ. ραΐσ̈τετε̱.

ρᾶμ: (budi) μτχ. ἴδ. ρᾶνε̱ (γ) μτχ. τοῦ bίε.

ρᾶμας: (γ) ἐπίρ. = πεφτὰ [ἴδ. bίε = πίπτω μτχ. ρᾶμ].

ράμε-jα = χαλκὸς (Τουρκ. bακε̱ρ) πληθ. ράμετε̱.

ράμτε̱ (ι-ε-τε̱) = χαλκοῦς-ῆ-οῦν.

ραμτούαρ-όρι (τ) ραμτούερ-όρι καὶ ραμτοῦρ-όρι (γ) = χαλκεύς. — ραμτόρε-jα πληθ. ραμτόρετε̱ ἀρσ. ραμτόρετε̱ θηλ.

ρᾶνdε̱ (γ) ρένdε̱ (τ) ἐπιρ. = βαρέως, ἀντίθ. λjέχ̈τε̱. — με̱ βιέν ρᾶνdε̱ καὶ με̱ βιέν ρένdε̱ = μοῦ κακοφαίνεται.

ρᾶνdε, (γ) ρένdε̱ (τ) (ι-ε-τε̱) ἐπίθ. = βαρὺς-εῖα-ύ, ἀντίθ. λjε̄χ̈τε̱.

(τε̱) *ρᾶνdε̱τε,* τε̱ ρένdε̱τε̱ οὐδ. = ἡ βαρύτης. — τε̱ ρᾶνdε̱τ' ε δε̄ουτ' = ἴδ. μᾶνθ-ι.

ρᾶνd-εμ (budi) ἀόρ. ρᾶνdα-ε-ι, μτχ. ρᾶνdουνε̱. ἴδ. ρανdόj-όχ̈εμ.

ρανdόj (γ) ρε̱νdόj (τ) = βαρύνω τινὰ καὶ εἶμαι βαρύς.

ρανdόχ̈εμ (γ) ρε̱νdόνεμ, = βαρύνομαι, γίνομαι βαρύς. — με̱-τε̱-ι ρανdόχ̈ετε̱ = με̱-τε̱-ι βιέν ρᾶνdε̱ (γ) μ' οὐρανdούα = μ' έρδι ρᾶνdε̱.

ρᾶνε̱ (γ) ρε̄νε̱ (τ) ρᾶμ (budi) μτχ. τοῦ bίε.

ρᾶνε̱-α (γ) ρέρε̱-α (τ) [Λατ. arena] = ἄμμος. πληθ. λείπει.

ραπετίμε̱-α: πληθ. ραπετίματε̱ (Ἰταλ. il strepito).

ρασόj (Dibρα) (Τουρκ. τουρσ̈ί).

ρε̄ = ἴδ. ορε̄. — βε̄-ρε̄ (γ) καὶ βε̱-ρε̄ (τ) = παρατηρῶ. — ε πάσ̈ε̱ πο σ' ε βοῦνα ρε̄ = τὸν εἶδα ἀλλὰ δὲν τὸν παρετήρησα. — ε πάσ̈ε̱ πο νουκ' ε βοῦρα ρε̄ (τ).

ρε̄-jα: πληθ. ρε̄τε̱ (Σ. bogdan) = νέφος, σύννεφον, πληθ. ρε̄τε, καὶ ρᾶτε̱ ('Αργυρ.) (παράβ. Ἑλλην. ρέ-ω).

BKSH

(ε) *ρε̄-ja:* πληθ. τε̱ ρᾶτε̱ ἐπίθ. ἴδ. ι-ρῑ-ου ἐπιθ. = νέος-α. ἀντιθ. ε-βιέτε̱ρε̱-α. 2) νέα εἴδησις· — τὅ'τε̱ ρᾶ κε̄μι; = τί νέα ἔχομεν; α κε̄μι νdονjε̱ τε̱ ρε̄; = ἔχομεν κανὲν νέον; — ίμε-ρε̄, jοτ-ρε̄, ε-ρε̄jα = ἡ νύμφη μου, ἡ νύμφη σου, ἡ νύμφη (αὐτοῦ ἢ αὐτῆς) (οὕτως ὀνομάζει ἡ πενθερὰ τὴν τοῦ υἱοῦ σύζυγον).

ρέγjεμ: παθ. τοῦ ρημ. ρέκj = ἐργάζομαι.

ρεγjε̱νι-α (budi-bogdan Σ), περε̱νdῑ-α (6 udi) πληθ. ρεγjε̱νίτε̱ = ἡ βασιλεία. ἄρθτε̱ περε̱νdῑα jότε = ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· — ἴδ. μbε̱ρετε̱νί.

ρέζμ-ι (bogdan) = κληρονομία.

ρεζμε̱τᾶρ-ι ἀρσ. ρεζμε̱τάρε-jα θηλ. = κληρονόμος. πληθ. ρεζμετάρε̱τε̱ ἀρσ. ρεζμετάρετε̱ θηλ.

ρε̱κόνj (τ) = ἴδ. νεκόj (γ)· βέτε πε̱ρτε̱ ρε̱κούαρε̱ = ὑπάγω πρὸς παρηγορίαν (ἐπὶ ἀποθανόντος). — παθ. ρε̱κόνεμ = ἴδ. νε̱κόχ̌εμ.

ρε̱κίμ-ι (τ) = ἴδ. νε̱κίμ-ι (γ) πληθ. ρε̱κίμετε̱.

ρέκj: ρ. = ἐργάζομαι· μετχ. ρέγjε̱ καὶ ρέγjουνε̱ (γ), ρέγjουρε̱ (τ) ἀόρ. ρέγjα-ε-ι. — ρέκj λjε̱κούρατε̱ = κατεργάζομαι τὰ δέρματα.

ρέμbε (bogdan) καὶ ρέμbjε. — γjάρπε̱ν ρέμbε = ὄφις χαλκοῦς. — dύερ ρέμbjε = θύραι μετάλλιναι.

ρέμε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρέματε̱ = τὸ ρεῦμα τοῦ μύλου αὖλαξ ὕδατος βῑ οῦjι κjε̱ ὅκὸν νdε̱ μουλῖτ τε̱ dρῖθιτ. — ἴδ. ρρύμε̱-α.

ρε̱μίτσ-ίτσ-ίτσ: ρ. σκαλίζω.

ρε̱μόj (γ), ρε̱μόνj (budi), ρε̱μίχ̌ (Σ) καὶ ρε̱μίχι· — ἴδ. γε̱ρμόj καὶ μιχ̌.-ρε̱μόχ̌εμ-όνεμ, ρε̱μίχ̌εμ. ρ. = ἴδ. γε̱ρμόχ̌εμ, μίχ̌εμ.

(ι-ε-τε̱) *ρέμτε̱-ι-α-τε̱* (bogdan) = χαλκοῦς-ῆ-οῦν.

ρένd-ι (bogdan), ρένdε̱-α (γ.) = ἴδ. βράπ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

ρένd-ι (bogdan) = ἐποχή, καιρός· νdε̱ ρένd τε̱ Ἰουλjιάνιτ (bogdan) = νdε̱ κόχ̌ετ τε̱ Ἰουλjιάνιτ [ὀρθότερον ρέντ-dι πληθ. ρένdετε̱].

ρένdε̱-α (Σ) = φορά, ἀράδα· κε̱τε̱ ρένdε̱ = αὐτὴν τὴν φοράν.

ρένdε-jα: πληθ. ρένdετε̱ = ὁ τρίφτης. — καὶ ρένε̱ζε̱-α (Τυραν.) ἀντὶ ρένdε̱ζε̱-α: πληθ. ρένε̱ζατε̱.

ρε̱νdε̱ (τ) ἐπίρ. = ἴδ. ρᾶνdε̱ (γ) ἐπίρ.

ρε̱νdε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπίθ. = ρᾶνdε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) ἐπίθ.

ρε̱νdόj-όνεμ (τ) = ἴδ. ρανdόj-όχ̌εμ (γ) = βαρύνομαι.

BKSH

ρενdόj (γ) ρ. = σπεύδω, ἐπισπεύδω, ταχύνω· ἁπλοελλην. ἀφεντεύω· [αρένdα = τρέχα ἁπλοελλην.]. — περσε̄ ρενdόν αὄτου; (γ) = διατί τρέχεις ἔτσι; = περσε̄ έτσεν με ρένdε αὄτού; ἴδ. βραπόνj (τ) καὶ βραπετόνj, φεγόj (Τυραν.).

ρενdόμ, ρενdόμθι (γ. τ.), σε bάὄκου καὶ σε bάὄκουτ (Σ)· ἐπίρ. = ἀραδιακῶς, ἴδ. ρένd-ι, ρένdε-α = φορά, ἀράδα, σειρά.

ρενdὄάκ-ου ??? πληθ. ρενdὄάκετε ἀρσ. ⟨σπασμένος⟩.

ρε̄νε (τ) μτχ. ἴδ. ρα̃νε (γ) μτχ. τοῦ bίε = πίπτω.

ρενεγόj: (budi) ρ. = ἀρνοῦμαι. — ἰδ. μοχ̃όj.

ρεπάρα: (Ἀργυρόκαστρον) = ἴδ. περπάρα.

ρεπάραζι (Ἀργυρόκαστρον) = ἴδ. περπάραζι.

ρέπε-α (τ) = ἴδ. ρρίκε-α (γ) καὶ ρρίλjκε-α (Τυραν.).

ρεπιέτε (τ) ἐπίρ. = ἴδ. ρρεπῖτε (γ) περρπῖτε (γ).

(ι-ε-τε) *ρεπιέτε* (τ) = ἴδ. ι-ε-τε ρρεπίτε (γ) ι-ε-τε περρπῖτε (γ).

(ι) *ρεπιέτεμ-ι* (Βεράτ.) (ε) ρεπιέτεμε-jα (Βεράτ.) θηλ. = ἀνωφερής. — (ι-ε-τε) περπιέτε (Ἀργυρόκαστρον).

ρεπόὄ, περπόὄ ἐπίρ. = κάτωθεν, ἀπὸ κάτω.

ρε̄ρε (τ) μτχ. ἴδ. ρε̄νε (τ) μτχ. τοῦ bίε = πίπτω.

ρέρε-α (τ) = ἴδ. ρα̃νε-α (γ) [πληθ. ρέρετε ἄχρηστος] = ἄμμος.

ρέσε-α (γ) [ρούαj] ἀφηρ. = φύλαξις, προφύλαξις, ἐπαγρύπνησις. — ρέσε-α: πληθ. ρέσατε [ἴδ. ρούαj] ι θόνε ατῖ βένdιτ νdε λjούμτ κjε ρούαjνε νάτενε περ τε ζενε πέὄκουνε κουρ ρρίχ̃ετε.

ρεὄπερόj: ρ. οὐδ. = συχνάζω.

ρέὄτ (γ. budi) ρ. = ἀποσύρω, παραμερῶ τινά. — ρέὄτ κjέντε (γ) = διώχνω, σταματῶ τοὺς σκύλους ὅταν ὁρμῶσιν κατά τινος, ἴδ. πουρόνj κjέντε (τ)· ἀόρ. ρέὄτα-ε-ι· μτχ. ρέὄτε καὶ ρέὄτουνε (γ).

ρέὄτεμ = παραμερῶ, ἀποσύρομαι· 2) ρέὄτεμ (Τοσκ.) = σ' πεζα̃j (γ) [ἐκ τοῦ χ̃έὄτ γίνεται ρέὄτ τροπῇ τοῦ χ̃ εἰς ρ· ὡς χ̃ῦj (γ) καὶ ρῦj (τ)] [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. resto = παύω, σταματῶ].

ρέτ-dι καὶ *ρέντ-dι* (Μαλjεσία ε Σκόdρεσε) = τάξις καὶ σειρά (λέξις Σλαυϊκὴ) μὲ ρέτ = μὲ τὴν ἀράδα, κατὰ σειράν· 2) διαδοχικῶς (Τουρκ. νοbέτ· ἰδ. με κούρε, με κούραζε.

(ι) *ρῖ-ου* πληθ. (τε) ρῖτε = νέος· ἀντίθ. (ι) βιέτερε-ι. (ε) ρε-jα θηλ. πληθ. (τε) ράτε = νέα· ἀντίθ. (ε) βιέτερε-α.

BKSH

(τε̱) ρῑ-τε̱: οὐδ. = ἡ νεότης· μbε̱ τε̱ ριτ' τ'ίμ = εἰς τὴν νεότητά μου.— ε ὅκόβα τε̱ ρίτε̱ τ'ιμ vdε̱ δε̄ τε̱ χ̊ούκjε̱ = ἐπέρασα τὴν νεότητά μου εἰς τὴν ξενιτειάν.

ρίγε̱-α πληθ. ρίγατε̱ (τ. bogdan) [Λατ. rex-gis] = βασιλεύς.

ρίζε̱-α πληθ. ρίζατε̱ (γ) = μανδήλιον ἄσπρον· 2) ρίζ' ε bέρραβετ με διάμε̱ κjε̱ κᾱ πλjᾶvdε̱σι πε̱ρκjάρκ.

ρίκ, ρίκ, ρίκ: θόνε̱ κουρ vdιέλε̱νε̱ ρόσατε̱.

ρικᾱ-νι (Σ) πληθ. ρικάνjτε̱ = ροσακ-ου = ἀρσ. πάπια.

ρίκε̱-α: πληθ. ρίκατε̱ = ρόσε̱-α = ἡ πάπια κοινῶς. — ρίκε̱-α πληθ. ρίκατε̱ (γ) καὶ πούλjε̱ dε̄τι = ἡ κοῦρκα.

ρίελ-ι: πληθ. ρίελε-τε̱ ('Αργυρ.) = κjουμε̱ὅτούαρ-όρι (εἶδος χόρτου).

ριέπ: ρ. = γδέρνω. — ἀόρ. ρόπα-ε-ι μτχ. ριέπε̱ καὶ ριέπουνε̱ (γ) ριέπουρε̱ (τ).

ριέπε̱σ-ι: ἀρσ. = γδάρτης· πληθ. ριέπε̱σιτε̱.

ριέπε̱σε-jα θηλ. πληθ. ριέπε̱σετε̱.

ριέπε̱τε̱ε ἐπίρ. = γδαρμένως.

ριέπε̱τε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπιθ. = γδαρμένος-η-ον.

ρίμτε̱ (ι-ε τε̱) = πράσινος-η-ον ἴδ. (ι-ε-τε̱) γjέλjbε̱ρε̱-ι-α.

ρίπεμ: παθ. τοῦ ριέπ = γδέρνομαι.

ρίσ-ζι = ἴδ. ορίσ-ζι = ἡ ὄρυζα.

ρίσκ-ου ('Ελβασ.) = ἡ τύχη, ἴδ. φατ-ι κοινῶς (τὸ καλορίζικον).

ρίὅτας (γ) ρίὅταζε̱ (γ), ρίὅτασι (γ) ρίσταζι (γ) = νεωστί, ἔναγχος· κᾱ άρδουνε̱ ριὅτας = ἦλθεν νεωστί.

ρίὅτε-jα: πληθ. ρίὅτετε̱ = τραγανὰ (ζυμαρικὰ) ξηρὰ φύλλα ἐκ ζυμαρικῶν.

ρῑτε̱ (ι-ε-τε̱) (Σ) ἐπίθ. = ὑγρός-ά-όν.

ροbε̱νῑ-α (γ) ροbε̱ρῑ-α (τ) = αἰχμαλωσία, σκλαβιά πληθ. ροbε̱νίτε̱ (γ) ροbε̱ρίτε̱ (τ).

ροbε̱νίὅτ (γ) ροbερίὅτ (τ) ἐπιρ. = κατὰ τρόπον αἰχμαλώτων.

ροbε̱ρέὅε̱-α, ρυbίνjε̱-α (τ) = ἡ αἰχμάλωτος, σκλάβα δούλη, πληθ. ροbε̱ρέσατε̱, ροbίνjατε̱ [Σερβικὰ ροbίνjα = δούλη].

ρογjε̄-jα ??? πληθ. ρογjέτε̱. — ρᾱ νjε̱ ρογjε̄ dε̱ μαλjτ. — κόκjε ρογjε̄.

ρόδε-jα, ρούδε-jα ('Αργυρ. τ. γ.) εἶδος φυτοῦ φυομένου εἰς τὰ χωράφια, ὅπερ προσκολλᾶται εἰς τοὺς διαβαίνοντας. — μ' ουbε̄ ρόδε̱ = ἐκόλλησεν ἀπ' ὀπίσω μου.

ρόε (budi) ἴδ. ορε̄, ρε̄ [βε̄ ορε̄, βε̄ ρε̄ = παρατηρῶ].

ρόjε̱-α (γ) πληθ. ρόjατε̱ καὶ ρόjΐ-α πληθ. ρojίτε̱ = τὸ λαδερὸν κοιν. καὶ ρογjέ.— ἴδ. κάνdρε̱-α (Τυραν.).

ρόϊκε̱-α (τ) = bλjέτα κjε̱ ίκε̱ν πληθ. ρόϊκατε̱.

ροΐτ: (τ) ρ. = φεύγω (ἐπὶ μελισσῶν κατ' εὐφημισμὸν) ροΐτι μίζ' ε bλjετε̱σε̱ = dόλjι μίζ' ε bλjέτε̱σε̱.— ροΐτι bλjέτα πρέj σγjόϊτ = dόλι α ουτσ̈ούα bλjέτα πρέj σγjόϊτ = ίκου bλέτα πλjάκε̱.—(κατ' εὐφημισμὸν) μος ροΐτε; = μὴ ἐσάλεψεν ὁ νοῦς σου; (μος τε̱ ίκνε̱ μέντε̱;)

(ι-ε) *ρόϊτουρε̱* (Περμέτ.) κθίσ α μοῦρ ι ρόϊτουρε̱ = τοῖχος ἑτοιμόρροπος.

ρόκ-ου (bogdan) ['Ιταλ. la determinazione].

ρομάν-ι (Περμέτ.) = ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι πληθ. ρομάνετε̱.

ρόνjε̱-α (γ. bogdan) [ἴδ. ρουάνj] ὄνομα περιληπτικὸν = φυλακή, φρουρὰ = οἱ φύλακες, (πληθ. λείπει).

ρόνjε̱σ-ι (γ. bogdan) πληθ. ρόνjε̱σιτε̱ = φύλαξ.— ἴδ. ρουάjτε̱σ-ι.

ρόπ-bι = αἰχμάλωτος, σκλάβος.

ρόσε̱-α πληθ. ρόσατε̱ (γ. τ) πάπια (ἥμερη) ροσ' ε έγρε̱ = ἀγριόπαπια καὶ ροτσάκ-ου = ἴδ. ροσάκ-ου, πληθ. ροτσάκε̱τε̱.

ροῦανj (τ) ['Ελλην. ῥύω] ρούενj (budi) ροῦj (συνηρ.) = φυλάττω, προφυλάττω.— ρούαj-να Ζο̄τ = ρούεj-να Ζο̄τ = ρούj-να Ζο̄τ = Θεὸς φυλάξαι.— τε̱ ρούαjτε̱ Ζο̄τι, τε̱ ρούεjτε̱ Ζο̄τι, τε̱ ρούjτε̱ Ζο̄τι = ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ.— ρούενjε̱με̱ (budi) = ρούεjμε̱ (γ) = φυλάττομεν.

ροῦχεμ: παθ. = φυλάττομαι, προφυλάττομαι.

ρούαjτε̱σ-ι ἀρσ. = ὁ φύλαξ, ρούαjτε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρούαjτε̱σιτε̱ ἀρσ. ρούαjτε̱σετε̱ θηλ. = φύλαξ. καὶ

ρούεjτε̱σ-ι ἀρσ. ρούεjτε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρούεjτε̱σιτε̱ ἀρσ. ρούεjτε̱σετε̱ θηλικὸν = φύλαξ.

ρούjτε̱σ-ι ἀρσ. ρούjτε̱σε̱-jα θηλ. πληθ. ρούjτε̱σιτε̱-ετε̱ = φύλαξ.

ρόνjε̱σ-ι (Σ. bogdan) θηλ. ρόνjε̱σε-jα πληθ. ρόνjε̱σιτε̱ ἀρσ. ρόνjε̱σετε̱ θηλ. = φύλαξ.

ρουνγάλε̱-α ???

ρούdο-ουα ('Αργυρ.) = dασ̈ ρούτ = κριὸς μὲ μαλλί. ροῦdο (γ).

ρούτ-dι (γ) = κατσαρομάλλης = λjεσ̈-ρούτ = λjεσ̈ ι λjε̱μούετε̱.

ρουσ̈γjέρ-ι ('Ελβασ.) = ραγδαία βροχή.

ρούσ̈γjερ: ἐπίρ. = ρα νjε̱ σ̈ι ρούσ̈γjερ = ἔβρεξε ραγδαίως.

ρῦj ('Αργυρ.) = ἴδ. χ̄ῦj (γ) = εἰσέρχομαι.

Ρρ

(ὑγρὸν ἢ τραχύ).

ρρᾶ-νι (Τυραν.) = λjᾶνγου ι ρρᾶσκεσε κjε ὅτίενε vdε τ' ἄμbελjιτ (vdε κjούμεὅτιτ) περμε ζᾶνε dιάθε (πληθ. ρρᾶνjτε ἄχρηστος).

ρρᾶ-τε πληθ. τοῦ ρρε̃-jα καὶ ρρᾶ-jα (Ἀργυρ.)=ἡ ἕλμινς κοιν. λεβίθα. ἴδ. ρρέχι· πληθ. ρρένχενjτε (Περμέτ.).

ρρᾶζε-α (γ. bogdan), ρράdσε-α (Σ(ρρεζε-α (τ) πληθ. ρράζατε, ρράdσατε, ρρεζατε = ἡ ρίζα (κυρίως τοῦ βουνοῦ) ρράζε μάλjι καὶ ρρεζε μάλjι = ριζοβουνιά, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. — ρρᾶζ' ε μάλjιτ καὶ ρρεζ' ε μάλjιτ = ἡ ρίζα τοῦ βουνοῦ.

ρράjζε-α πληθ. ρράjζατε (Σ) = σκώληξ. καὶ κρύμπ-bι· ὀνομάζουσιν οἱ Σκοδριᾶνοι μόνον τὸν μεταξοσκώληκα· ἴδ. ρρᾶ-jα — (Ἀργυρόκαστρον).

ρράκjε-jα (γ. τ.) πληθ. ρράκjετε=τὰ εὐτελῆ ἔπιπλα ἢ γενικῶς ἅπαντα τὰ ἔπιπλα· [ἑλλην. ράκ-ος] ἴδ. τέὅατε (Σ) καὶ πλjάτὅκατε (τ).

ρράλε [Λατ. rarus] ἐπίρ. = σπανίως 2) ἀραιὰ (ἁπλοελλην.) παροιμ. ρράλ' ε περμᾶλ. ἀντιθ. 1) ὅπεὅ. 2) dένdουρ καὶ dένdουνε (γ).

ρράλε (ι-ε-τε) ἐπιθ.=σπάνιος -α -ον—ἀραιός -α -όν. τε ρράλετε οὐδ.=ἡ σπανιότης, ἡ ἀραιότης.

ρραλλόνj-όj ρ. ἐνερ.=ἀραιῶ, ἀραιόνω· ἀντιθ. ὅπεὅόj, dᾶντ (γ) dέντ (τ)

ρραλόνεμ-όχεμ παθ. ἀραιόνομαι.

ρρᾶνjε-α (γ) πληθ. ρρᾶνjατε, ρρενjε-α (τ.) = ἡ ρίζα τοῦ δένδρου. — ρρᾶνj'ε dρούνιτ(γ) ρρενj'ε dρούριτ (τ)=ἡ ρίζα τοῦ δένδρου.—ζᾶ ρρᾶνjε ζε ρρενjε (τ)=ριζόνω, πιάνω ρίζα. 2) ρρᾶνjε-α = καταγωγὴ ρρᾶνj'ε ατῖ νjερίου=ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. -νγα ε κᾶ ρράνjενε;= πόθεν κατάγεται;

ρράπ-ι πληθ. ρράπατε καὶ ρρέπετε (Ἀργυρ.)=πλάτανος.

ρραπίὅτε -α=βεντ με ὅοῦμε ρράπα.—πληθ. ρραπίὅτατε.

ρρασbούα (Dίbρα)??? [= ἐργαλειό, αbλιμέντ.].

ρράσε -α πληθ. ρράσατε (ἑλλην. λαας-λᾶς]=πλὰξ -κός.

ρρασκαπίτεμ ρ. οὐδ. = ὑπεργηράσκω.

BIKSH

ρρᾶσκε̱ -α (τυραρ.)=ρράνε̱ -α πληθ. ρρᾶνατε̱ ρρᾶνε̱ diᾶθι = πητιὰ κοιν. δι' ἧς πήζουσι τὸν τυρόν.

ρράσκε̱σε̱ -α (Τυραν.) πληθ. ρράσκε̱σατε̱ ὑποκορ τοῦ ρρᾶσκε̱ = μούλε̱ζ' ε θᾶτε̱ πρέj κjένγjι τε̱ κε̱ρφῖτε̱ πε̱ρ με ζᾶνε̱ diάθε̱, κοιν. πητιὰ καὶ σ̈κjίλjτσε̱ -α (Σ) πληθ. σ̈κjίλjτσατε̱.

ρρασ̈κjέλj -ι (Σ)=νjι φάρε̱ σφούρκου κjι μbε̱λjέδινε̱ bᾶρ.

ρράσ̈ (Σ) = ρράφσ̈ (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈ = ρράφσ̈ ἐπίρ. ἴδ. ρραφσ̈όj-όχ̆εμ.

ρράσ̈τε̱ -α, ρράσ̈τ-ι (Καϐ.) ρρέσ̈τε̱-α (γ), ρρέσ̈τε̱νε̱-α (γ) πληθ. ρρέσ̈τε̱νατε̱. = κόκκαλον, ὀστοῦν. — ἴδ. άσ̈τε̱-α, έσ̈τε̱-α

ρράφσ̈-ι (Jακόϐα) ἴδ. φούσ̈ε̱-α = πεδιάς.

ρράφσ̈ ἐπίρ. = τουρκ. dύστε̱.

ρράφ (γ) ἴδ. ρράχ [σύγκρινον ἑλλην. ραπ-ίζω, ράϐ-δος]

ρράφσ̈, καὶ ρρούε (Σ) ἐπίρ.=ἰσοχειλὲς (ἐπὶ γεννημάτων)=μbουσ̈-ε ρράφσ̈ καὶ μbουσ̈-ε ρρούε (Σ)=γέμισον αὐτὸ ἰσοχειλές. ἴδ. μbούσ̈ πε̱ρ bούζε̱ (ἐπὶ ὑγρῶν).

ρραφσ̈ε̱τίνε̱-α (bogdan) = ἐπίπεδον πληθ. ρραφσ̈ε̱τίνατε̱.

ρραφσ̈όνj-όj = μbούσ̈ ρράφσ̈ (ἐπὶ γεννημάτων καὶ ὀσπρίων), παθ. ρραφσ̈όνεμ-όχ̆εμ = μbούσ̈εμ ρράφσ̈.

ρράφε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρράφε̱σε-jα (γ) θηλ. καὶ ρράχ̆ε̱σ-ι πληθ. ρράχ̆ε̱σιτε̱ ὀνομάζονται ἐκεῖνα τὰ ψάρια τὰ ὁποῖα βατεύονται, ατά πέσ̈κj κjε̱ ρρίχ̆ενε̱ = τὰ ψάρια ἐν καιρῷ τῆς βατεύσεως.—πληθ. ρράφε̱σιτε̱ ἀρσ. ρράφε̱σετε̱ θηλ.

ρράχ̆ (γ. τ.) (Σ) ρράφ (γ) ρ. ἐνεργ. = δέρνω· τσjαπ ι ρράχ̆ουρε̱ καὶ τσjαπ ι dρέδουρε̱ (τ) = τράγος εὐνουχισμένος 2) ρραχ̆ Σταμbόλινε̱, Μισίρινε̱ κ.τ.λ. ἐμπορεύομαι μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν, μὲ τὴν Αἴγυπτον κ.τ.λ.

ρράχ̆-ου: πληθ. ρράχ̆ετε̱ = ἴδ. κjιλjίσμε̱-α· τσέλj ρράχ̆ = ἀνοίγω κύλισμα· κουρ πρέσε̱νε̱ νdονjέ πύλε̱ α νdονjέ ζαbέλj, α νdονjε̱ βέντ djέρρ, α νί σ̈κούλjε̱νε̱ ρρε̱νjατε̱ ε κε̱ρτσ̈ούνjτε̱, πραμε̱ ε πουνόjε̱ν'ε bέjε̱νε̱ αρε̱ α βέσ̈τε̱.

ρράχ̆τσε̱-α (Σ) = πουρτέκα ε πούσ̈κε̱σε̱ πληθ. ρράχ̆τσατε̱.

ρράχ̆ε̱σ-ι ἀρσ. ρράχ̆ε̱σετε̱ θηλ. καὶ ρράφε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρράφε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρραχ̆ε̱σιτε̱ ἀρσ. ρράχ̆ε̱σετε̱ θηλ. = αὔ, αjό κjε̱ ρρέχ̆.

BKSH

ρρε̄-jα ('Ελβασ.) ρρᾱ-jα ('Αργυρ.), ρρέχ̄ε (Περμέτ.) πληθ. ρρέχ̄ενjτε̱ καὶ bouβάσ̈ιτε̱ πληθ. (Σ) = ἡ ἕλμινς-θος κοινῶς λεβίθα.

ρρεbέσ̈-ι = καταστροφή· (Περμέτ.).

ρρεγόσ̈τε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρογός-ζι (τ) = ψάθα· [ἑλλην. ῥίψ.].

ρρέγουλ-ι πληθ. ρρέγουjτε̱ (Σ) = τάξις.

ρρεγjάκ-ου (Πέρμέτ.) ἀρσ. ρρεγjάκε-jα θηλ. = (ι-ε) πίτσε̱ρρε̱-ι-α πληθ. ρρεγjάκε̱τε̱ ἀρσ. ρρεγjάκετε̱ θηλ. ἴδ. ρ. ρρέγjόνj-όj-όνεμ-όχ̄εμ.

ρρε̱γjέj (Τυραν.) = ἀκτινοβολῶ· λjε̱σ̈όj ρρέζε.—ρρε̱γjέν = ἀκτινοβολεῖ.

ρρεγjε̱νῖ-α (Σ. budi) = τὸ βασίλειον πληθ. ρρεγjε̱νίτε̱· ἴδ. μbε̱ρετε̱νῖ-α, περε̱ndῖ-α (budi).

ρρεγjε̱νόj : ρ. = βασιλεύω.— ἴδ. μbε̱ρετε̱νόj.

ρρεγjόνj-όj (γ. τ.) = σμικρύνω. ἐλαττόνω, ἀφαιρῶ· ἴδ. πιτσε̱ρρόj-όχ̄εμ.

ρρε̱γjόνεμ-όχ̄εμ : παθ. σμικρύνομαι, ἐλαττόνομαι, ἀφαιροῦμαι·—σα τε ρρίτετε̱ ρρε̱γjόνετε̱ = ἀντὶ νὰ μεγαλώσῃ σμικρύνεται.

ρρέδε̱-α (Σ) = ἴδ. ρριέδε̱-α πληθ. ρρέδατε̱.

ρρεδόj-όνεμ ('Αργυρ.) = ἴδ. ρρεθόj-όχ̄εμ.

ρρεζε̄-jα (budi Τοσκ. πληθ. ρρεζε̄τε̱ [Λατ. radus] = ἀκτὶς (ἡλίου) καὶ ρρέζε-jα (γ. bogdan) πληθ. ρρέζετε̱· ρρέζετ' ε dίελιτ = αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου· λjε̱σ̈όν ρρέζε ἀκτινοβολεῖ.

ρρε̱ζίκ-ου : πληθ. ρρε̱ζίκjετε̱ = κίνδυνος [γραικ· τὸ ῥίζικο = ἡ τύχη].

(ι) *ρρε̱ζίκσ̈ιμ-ι* ἀρσ. ε ρρε̱ζίκσ̈ιμε-jα θηλ. ἐπικίνδυνος.

ρρε̱ζμίμ-ι (Δυρράχιον) = τεινεσμὸς πληθ. ρρε̱ζμίμετε̱.

ρρε̱ζόνj (budi-bogdan Τοσκ.) ρρε̱dσ̈όj (γ) = κρημνίζω (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων [ἐκ τοῦ ρρέζε̱-α (τ) ρράζε̱-α (γ)] ρρε̱ζόνεμ, ρρε̱dσ̈όχ̄εμ (γ) παθ. με̱ ρρε̱dσόϊ κάλjι, γομᾶρι μούσ̈κα κ.τ.λ. = ου ρρε̱dσούεσ̈ πρέj κάλjιτ, πρέj γομάριτ, πρέj μούσ̈κε̱σ̈ε̱ = ἐκρημνίσθην ἀπὸ τὸ ἄλογο, γομάρι, μουλάρι· ουρρε̱dσούε κάλjι = ἐκρημνίσθη ὁ ἵππος.—ουρε̱dσούε μοῦρι = ἐκρημνίσθη ὁ τοῖχος.

ρρέθ-ι καὶ ρρεθ-δι ('Αργυρ.) πληθ. ρράθε̱τε̱ = τὸ στεφάνι, ὁ κρίκος, περιφέρεια· χῦνι (γ) χῦρι (τ) νdε̱ ρρέθ τε̱ σ̈όκε̱βετ = εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοινωνίαν.

ρρέθ : ἐπιρ. = τριγύρω, πέριξ, ὁλόγυρα.—καὶ ρρότουλε̱, τόρρε̱ (bαρbατσ̈) κjαρκ, ρρεθ ε ρρότουλε̱, ρρεθ πε̱ρ κjαρκ, πε̱ρκjαρκ. κjαρκ πε̱ρκjαρκ. ρρεθ σ̈τε̱πίσε̱ = ρρότουλε̱ σ̈τε̱πίσε̱ = πε̱ρ κjαρκ σ̈τε̱πίσε̱ = πέριξ τῆς οἰ-

BKSH

κίας.— βίνj ρ̣ρ́ότουλε̱ = βίνj ρρεθ. ε ρρότουλε̱, = βινj πε̱ρκjάρκ = βίνj = κjαρκ πε̱ρκjάρκ = τριγυρίζω.

ρ̣ρ̣έθας : ἐπιρ. = κυκλικῶς, κυκλοτερῶς.

ρ̣ρ̣εθόνj-όj ρ. ἐνεργ. = περικυκλόνω, 2) θέτω στεφάνια εἰς τὰ βαένια· παθ. ρρεθόνεμ-όχ̄εμ = περικυκλόνομαι.

ρ̣ρ̣εθ-πρέσ : ρ. ἐνεργ. = περιτέμνω, πρέσ λjάφσ̈ε̱νε̱ (Τουρκιστὶ bāj συνέτ) παθ. ρρεθ πρίτεμ = περιτέμνομαι. — ι ρρεθ-πρε̱̄μ-ι (γ) ι ρρεθ-πρέρε̱-ι (τ) = περιτετμημένος. — ἀντιθ. ι παρρεθ-πρε̱̄μ-ι (γ), ι παρρεθ-πρέρε̱-ι (τ) = ἀπερίτμητος.

ρ̣ρ̣εθ-πρέσε̱jε-jα : πληθ. ρρεθ-πρέσε̱jετε̱ = περιτομή.

ρ̣ρ̣ε̱̄j (γ) γε̱νjένj καὶ γε̱νjέj (τ) = ψεύδομαι. — θεμ ρρε̱̄να 2) ρ. ἐνεργ. = ἀπατῶ, ἐξαπατῶ τινά παθ. ρε̱̄χ̄εμ (γ) γε̱νjέχ̄εμ (τ).

ρ̣ρ̣έκ : (γ) ρ. ἐνεργ. = κάμνω τινα νὰ κουρασθῇ, τὸν κουράζω· ε ρρέκα τέπε̱ρ' ατέ νjερὶ νγjερσᾰ τ'ι jα άπ = τὸν ἐκούρασα πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἕως νὰ τοῦ τὸ δώσω. — παθ. ρρέκεμ = κουράζομαι.

ρ̣ρ̣ε̱κάjε̱ (Καβ.) ἐπιρ. = ποσὶ ρρε̱κε̱̄, ποταμηδόν, κρουνηδόν.

ρ̣ρ̣ε̱κε̱̄-jα : πληθ. ρρε̱κε̱̄τε̱ = ρύαξ-ακος. — ρᾰ σ̈ῑ ρρε̱κε̱̄ = ἔπεσε ραγδαία βροχή.

ρ̣ρ̣έκεμ : (γ. τ.) = πίκjεμ τέπε̱ρε̱ (ἐπὶ ὀπωρικῶν) ουρρέκνε̱ φίκjτε̱.

ρ̣ρ̣έκj-γjι (budi) = ἴδ. ρίγε̱-α.

ρ̣ρ̣ε̱κjέθεμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. ἀνατριχιάζω· καὶ τε̱ρκjέθεμ (Καβ.) κjέθεμ (Σ), νγjέθεμ (Βεράτ. Περμέτ.) μ' ου ρρε̱κjέθ μίσ̈τε̱ = μ' ου τε̱ρκjέθ μίσ̈τε̱ = μ' ουνγjέθ μίσ̈τε̱.

ρ̣ρ̣ε̱κjέθετε̱ (πληθ. ὁ ἐνικ. ἄχρηστος) = ἡ ἀνατριχίασις.

ρ̣ρ̣εμάλ-ι (Περμέτ.) ἀρσ. — ρρεμάλε-jα θηλ. = ἴδ. ρρε̱̄νε̱σ-ι (γ) ε-jα θηλ.

ρ̣ρ̣έμε̱σ-ι (τ) ρρέμε̱σε-jα = ἴδ. ρρένε̱σ-ι-ε-jα πληθ. ρρέμε̱σιτε̱ ἀρσ. ρρεμε̱σετε̱ θηλ.

(ι) *ρ̣ρ̣έμ-ι* ἀρσ. ε ρρέμε-jα θηλ. = ἐπιθ. = ψευδής· ψεύστης· προφίτ ι ρρεμ = ψευδοπροφήτης· πληθ. τε̱ ρρέμιτε̱ ἀρσ. τε̱ ρρέμετε̱ θηλ.

ρ̣ρ̣έμε-jα (τ) = ἴδ. ρρε̱̄νε̱-α (γ)· πληθ. ρρέμετε̱.

ρ̣ρ̣έμbατε̱ πληθ. (bogdan) = τὰ κουπιὰ [Ἰταλ. remi].

ρ̣ρ̣ε̱μbέj [Λατ. rapio rapto] = ἁρπάζω, Περσιστὶ ρουbάjα = ἁρπάζω· ρ. ἐνεργ. = ἁρπάζω, ὑφαιροῦμαί τι.

ρ̣ρ̣ε̱μbέχ̄εμ παθ, ἁρπάζομαι· 2) ἀφαρπάζομαι. — μος ου ρρε̱μbέ ασ̈τού =

BKSH

μὴ ἀφαρπάζεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — bούκα ου ρρε̱μbύε πρέj ζjάρριτ, — λjακνόρι ου ρρε̱μbύε πρεj ζjάρριτ.

ρ̱ρε̱μbέσε̱-α: πληθ. ρρε̱μbέσατε̱ καὶ ρρε̱μbίμ-ι = ἁρπαγή, 2) ὁρμὴ τοῦ ρεύματος, πληθ. ρρε̱μbίμετε̱ [=ἁρπαγή, rapidus=ὁρμητικός, βίαιος].

ρ̱ρε̱μbούλε̱-α (τ), ρρεμbούjε̱-α (Βεράτ.) πληθ. ρρε̱μbούλατε̱ καὶ ρρε̱μbούjατε̱ = ἁρπαγὴ (ἐπὶ πραγμάτων) ἴδ. πλjάτε̈κε̱-α = λάφυρον.

(ι-ε) *ρ̱ρε̱μbύεε̈ιμ* (γ) καὶ ρρε̱μbύε̈ιμ (συνηρ.) = ἁρπακτικὸς-ή. — νjερῖ ι ρρε̱μbύεε̈ιμ = ἄνθρωπος ὅστις ἀφαρπάζεται. — ούjε̱ ι ρρε̱μbύεε̈ιμ = κλεμμένον νερὸν (μαγικῶς) διὰ ἰατρικόν.

ρ̱ρε̱μbjέρε̱-α (Τοσκ.) ??? ⟨ἁρπαγή, λεηλασία⟩.

ρ̱ρέμπ-bι (γ) [καὶ ρρέμ-ι κακῶς] πληθ. ρρέμbατε̱ = κλῶνος, κλωνάρι, ['Ιταλ. ramo] καὶ ρρέμπ-bι (τ), dέγε̱-α πληθ. dέγατε̱ καὶ ρρέμπ-bι (τ) πληθ. ρρέμbατε̱ = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ = ρρέμπ' ι λjοῦμιτ. — έρδι λjοῦμι ρρέμbα ρρέμbα = ἐπλημμύρησαν τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ. — φυτύρ' ε ατῖ κjε̃ ρρέμbα, ρρέμbα = τὸ πρόσωπόν του ἦτο (θωριαῖς, θωριαῖς) ὡς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ.

ρ̱ρέμπθ-ι καὶ *ρ̱ρέμbθ-ι* (budi) [κακῶς ἀντὶ ρρέμπθ-ι] = κλωναράκι, ἴδ. ρρύμ-ι (γ), ρρύμε̱-α (Καβ.) καὶ bίσκ-ου. — νjε̱ ρρέμπθ ουλῖνι = ἕνα κλωναράκι ἐλαίας.

ρ̱ρε̱νdσάκ-ου (Περμέτ.) ρρε̱νdσάκε-jα θηλ. πληθ. ρρε̱νdσάκε̱τε̱ ἀρσ. ρρε̱νdσάκετε̱ θηλ. ἴδ. ρρε̱dσάκ-ου-ε-jα = σπασμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου).

ρ̱ρε̱νdσόνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. ρρε̱dσόνεμ (Περμέτ.).

(ι-ε) *ρ̱ρε̱νdσούαρε̱* (Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε-ρρε̱dσούαρε̱.

ρ̱ρε̃νε̱-α (γ. bogdan) ρρέμε-jα (τ) πληθ. ρρε̃νατε̱ = ψεῦδος, 2) (bogdan) πλαστόν.

ρ̱ρε̃νε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρρε̃νε̱σε-jα θηλ. = ψεύστης, ψεύτρια. πληθ. ρρένε̱σιτε̱ ἀρσ. ρρένε̱σετε̱ θηλ. — καὶ ρρενατσάκ-ου (γ) ἀρσ. ρρενατσάκε-jα θηλ. πλ. ἀρσ. ρρενατσάκε̱τε̱, θηλ. ρρενατσάκετε̱ καὶ ρρεντσάκ-ου ἀρσ. ρρεντσάκε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. ρρεντσάκε̱τε̱ θηλ. ρρεντσάκετε̱, καὶ γε̱νjεε̈τάρ-ι (τ) ἀρσ. γε̱νjεε̈τάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. γε̱νjεε̈τάρε̱τε̱, θηλ. γε̱νjεε̈τάρετε̱. — καὶ ρρεμάλ-ι (Περμέτ.) ἀρσ. ρρεμάλε-jα θηλ. καὶ ρρέμε̱σ-ι (τ) ἀρσ. ρρέμε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρρέμε̱σιτε̱ ἀρσ. ρρέμε̱σετε̱ θηλ. = ψεύστης, ψεύστρια· καὶ ρρένκ-γου (γ) ρρένκ-γου (τ) πληθ. ρρένγjετε̱ (γ) ρρένγjε̱τε̱.

BKSH

ρρε̱νόϳ (budi-bogdan) (Σ) ρ. ἐνερ. = καταστρέφω, ἀφανίζω. 2) κρημνίζω. ἴδ. ρρε̱ζόνϳ-ρρε̱dσόϳ [Ἰταλ. ruinare] ρρε̱νόχε̱μ παθ.

ρρε̱νόϳ (Σ. bogdan) ἢ ρρνόϳ = ἴδ. ρρόνϳ ἢ ρρόϳ = ζῶ.

ρρε̱νίμ-ι (Σ. budi-bogdan) πληθ. ρρε̱νίμετε̱ = καταστροφή, 2) γκρέμισμα, κρημνός.

(τε) *ρρενούεμετε̱*: πληθ. = τε̱ ρρε̱dσ̈ούεμετε̱, 2) ἐρείπια, καὶ γε̱ρμάδε̱-α (τ) πληθ. γε̱ρμάδατε̱.

ρρε̱νϳόσ (τ) ρ. ??? ρρε̱νϳόσεμ (τ), σ̈ε̱νdέτι ίμ ουρρενϳόσ = ριζόνω.

ρρέπε̱τε̱ (γ. Σκόdρα) ἐπίρ. = ἴδ. ρρέφε̱τε̱ (Βεράτ.) ἐπιρ.

(ι-ε) *ρρέπε̱τε̱* (Σ. γ) [Λατ. rapidus] ἴδ. ι-ε ρρέφε̱τε̱.

ρρεπε̱τόχε̱μ (Σ. γ) [Λατ rapio-ere] = ἴδ. ρρεφε̱τόνεμ (Βεράτ.).

ρε̱πιέτε̱ (τ), ρρε̱πίρε̱ (Βεράτ.), ρρε̱πῖτε̱ (γ), πε̱ρρε̱πίτε̱ (γ) = ἀνωφερῶς, κρημνωδῶς.— ρε̱πιέτε̱ μάλϳιτ.

(ι-ε) *ρε̱πιέτε̱* (τ) ρρε̱πίρε̱ (Βεράτ.), ρρε̱πίτε̱ (γ) πε̱ρρε̱πίτε̱ (γ) ἐπίθ. = κρημνώδης, ἀνωφερής, κατωφερής. — βέντ' ι ρρε̱πίτε̱ (γ) ἢ βένd' ι πε̱ρρε̱πῖτε̱ (γ) = τόπος κατωφερὴς ἢ ἀνωφερής.— μάλϳ' ι ρε̱πιέτε̱ (τ) = ὄρος ἀνωφερές, κατωφερές, κρημνῶδες.

ρρε̱πίνε̱ α (γ) ρρίπε̱-α (τ) = ἀνωφέρεια, κατωφέρεια, κρημνός, πληθ. ρρε̱πίνατε̱ (γ) ρρίπατε̱ (τ).

ρρε̱σόκ-ου (Περμέτ.) = λωρὶς ὑφάσματος. καὶ ρρε̱τσόκε-ϳα (Βεράτ.) = ρρύπα ρόbεσ̈, πε̱λϳχούρασ̈.— ρρίσκε̱-α (Ἐλβασ. Τυραν.) καὶ ρρίτσκε̱-α πληθ. ρρε̱σόκετε̱, ρρε̱τσόκετε̱ ρρίσκατε̱ ρρίτσκατε̱ = λωρὶς ὑφάσματος. — νϳῑ ρρίσκε̱ πε̱λϳχούρε̱ = λωρὶς ὑφάσματος. — νϳῑ ρρίσκε̱ δε̱̄ου = λωρὶς γῆς.

ρρε̱σ̈άϳε̱-α (Σ) = ἴδ. νεπε̱ρκε̱-α (τ) πληθ. ρρε̱σ̈άϳατε̱.

ρρε̱σ̈ᾶνε̱ (Σ) ἐπίρ. = ἴδ. ρρε̱σ̈κϳᾶνε̱ (budi-bogdan) ἐπίρ.

ρρέσ̈dε̱-α (Περμέτ.) πληθ. ρρέσ̈dατε̱ καὶ ρρέσ̈τε̱-τε̱ (γ) πληθ. = τὰ σκουλαρίκια τῆς γίδας τὰ ὁποῖα κρέμανται ὑπὸ τὸν λαιμόν. — ρρέσ̈τετ' ε δίσε̱ = τε̱ dύ βάθε̱τ' ε δίσε̱ κϳε̱ ι κᾶ νdε̱νε̱ νόφουλατ.

ρρε̱σ̈έκ-ου (Σ), ρρε̱σ̈ίκϳ-ι (Σ) πληθ. ρρε̱σ̈ίκϳετε̱ καὶ κατσίκϳ-ι πληθ. κατσίκϳατε̱ [ἴδ. κοιν. τὸ κατσίκι ἐξ οὗ γίνονται οἱ ἀσκοί] = ἀσκὸς κοιν. τὸ ἀσκί.

ρρε̱σ̈ίνε̱-α (Μιρε̱dίτα) = ἡ ρητίνη κοιν. ρετσίνα [dῡλ' ι βγϳε̱̄νιτ (γ) = dῡλ' ι βγϳε̱̄ριτ (τ)] καὶ ρρε̱σ̈ῖ-νι (Σ) ερε̱σ̈ίρε̱-α (τ. Περμέτ.) σ̈ίρε̱-α (Περμέτ.)

BASH

σ̈ῑ-νι (Τυραν.) καὶ αρσ̈ὶν-ι, σ̈ίνjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρρε̱σ̈ίνατε̱, ρρε̱σ̈ίνj-τε̱, ερε̱σ̈ίρατε̱, σ̈ίρατε̱, σ̈ίνj-τε̱, σ̈ίνjατε̱.

ρρε̱σ̈ίζε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρε̱σ̈κjίτε̱-α· πληθ. ρρε̱σ̈ίζατε̱. — βέντ ρρε̱σ̈ίζε̱ = τόπος ὀλισθηρός.

(ι) *ρρε̱̄σ̈ιμ-ι* (budi) ἀρσ. (ε) ρρε̱̄σ̈ιμε-jα θηλ. = ψευδής, ψεύτικος, πλαστὸς-ή· γjούχ̃ε̱ ε ρρε̱̄σ̈ίμε̱ (budi) = ψευδὴς γλῶσσα, πλαστὴ γλῶσσα.

ρρέσ̈κ ρ. ἐνεργ. = ζαρόνω, αὐχμῶ.

ρρέσ̈κεμ ρ. = οὐδ. = ζαρόνομαι.

ρρέσ̈κε̱τε̱ : ἐπίρ. = ζαρωμένως. — ι-ε-τε̱ ρρέσ̈κε̱τε̱ ἐπίθ. = ζαρωμένος-η, αὐχμηρὸς-ά, ξηρὸς-ά. — φίκου ᾶσ̈τ' ι ρρέσ̈κε̱τε̱ σε̱ πιέκουνι = φίκου ᾶσ̈τε̱ φόρτ ι πιέκε̱τε̱.

ρρέσ̈κ-ου (Ἐλβασ.) = ἕξις· με̱ jέτι ρρέσ̈κ dουχ̃άνι = μοῦ ἔγινεν ἕξις ὁ καπνός.

ρρε̱σ̈κάνjε̱ (budi-bogdan) ρρε̱σ̈κάνjας (Κροῦjα-Τυραν.) = ἐπίρ. χ̃ῖκεμ-ρρε̱σ̈κάνjε̱ = ἕρπω· ἴδ. σβάρε̱ (γ).

ρρε̱σ̈κjάσ-έτ-έτ (Σ) ρ. = ὀλισθαίνω, κοιν. γλιστρῶ· καὶ ρρε̱σ̈κjέσ-έτ-έτ (Ἐλβ.), ἀόρ. ρρε̱σ̈κjίτα-ε-ι, μτχ. ρρε̱σ̈κjίτουνε̱ καὶ σ̈κέσ-έτ-έτ (Ἐλβ.) ἀόρ. σ̈κjίτα-ε-τι, μτχ. σ̈κjίτουνε̱. — καὶ σ̈κάσ-ετ-ετ (τ) σ̈κάσμε̱ — σ̈κίτνι — σκάσε̱νε̱ = ὀλισθαίνω.

ρρε̱σ̈κjίτε̱-α (Ἐλβασ.) = τόπος ὀλισθηρός· πληθ. ρρε̱σκjίτατε̱ καὶ σ̈κjί-τε̱-α, πληθ. σ̈κjίτατε̱, σ̈κίτε̱-α (τ) πληθ. σ̈κίτατε̱.

ρρέσ̈τε̱-α (Σκόdρα-Τυραν.) = ἴδ. ρριέσ̈τε̱-α.

ρρεσ̈τόj-όχ̃εμ (Σκ.-Τυραν.) = ρριεσ̈τόj-όχ̃εμ.

ρρέστε̱-τε̱ (γ) πληθ. = ἴδ. ρρέσdε̱-α (Περμέτ.).

ρρέσ̈τε̱-α (γ) = ἴδ. έσ̈τε̱-α. — ρρέσ̈τε̱νε̱-α = ἴδ. έσ̈τε̱νε̱-α.

ρρέτε̱-α [Λατ. rete] ρριέτε̱-α (bogdan) = δίκτυον.

ρρέτσκε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. λjέτσκε̱-α· πληθ. ρρέτσκατε̱.

ρρε̱τσκόσ (Περμέτ.) = ἴδ. λjετσκόσ ρῆμα.

ρρε̱τσκόj : ρ. = ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

ρρε̱τσκόχ̃εμ, ρρε̱dσγόj-όχ̃εμ (Σ), ρρισ̈κόj-όχ̃εμ, ρρισγόj-όχ̃εμ ρημ. = κινδυνεύω.

ρρε̱τσκίμ-ι πληθ. ρρε̱τσκίμετε̱, ρρε̱dσγίμ-ι (Σ), ρρισκίμ-ι (Σ), ρρισγίμ-ι (Σ) πληθ. ρρε̱dσγίμετε̱, ρρισ̈κίμετε̱, ρρισγίμετε̱ = κίνδυνος.

BKSH

ρρε̱τσόκ-ου = ἡ κοιλία τῶν πτηνῶν· καὶ πλjᾶνdε̱σ-ι (Σκόdρα) = ἡ κοιλία τῶν τετραπόδων· πληθ. πλjᾶνdε̱σατε̱.

ρρε̱τσ̈-κύθ-ι (Κροῦjα) πληθ. ρρε̱τσ-κύθε̱-τε̱ = ἴδ. λjέκjετε̱ (Ἐλϐασ.).

ρρε̱dσγόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχεμ.

ρρε̱dσγίμ-ι (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι· πληθ. ρρε̱dσγίμετε̱.

ρρε̱dσάκ-ου (Περμέτ.) ἀρσ. ρρε̱dσάκε-jα θηλ = ἴδ. ι-ε ρρε̱dσούκρε̱ (Περμέτ.). — καὶ ρρενdσάκ-ου ἀρσ. ρρένdσάκε-jα θηλ. πληθ. ρρε̱νdσάκε̱τε̱ ἀρσ. — ρρε̱νdσάκετε̱ θηλ.

ρρε̱dσόνεμ καὶ ρρε̱νdσόνεμ = ἴδ. dε̱κόχεμ.

(ι-ε) *ρρε̱dσούαρε̱* καὶ ι-ε ρρε̱νdσούκρε̱ = ἴδ. ι-ε dεκούεμ (γ)· ἴδ. ρρεdσάκ-ου, ρρενdσάκ-ου.

ρρε̱dσίκ-ου (Καϐ.) = ἴδ. ρρε̱ζίκ-ου πληθ. ρρε̱dσίκε̱τε̱ καὶ ρρεdσίκετε̱.

(ι-ε) *ρρεdσίκ̈σιμ* (Καϐ.) = ἴδ. ι-ε-ρρεζίκ̈σιμ.

ρρε̱dσόj-όχεμ (γ) ἴδ. ρρε̱ζόνj-όνεμ.

ρρε̱φάνε̱-α (Σ) = ἴδ. βέγjε̱-α.

ρρε̱φέ-jα (Σ) πληθ ρρε̱φέτε̱ = ἴδ. ρρουφέ-jα.

ρρε̱φέj [Λατ. refero] = ὁμολογῶ. — ρρε̱φέχεμ = ὁμολογοῦμαι ὑπό τινος. 2) (γ. budi, Σ) ρ. οὐδ. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς πνευματικὸν) = ρρε̱φέj φάjετε̱ (πρίφτιτ α νούνιτ).

ρρε̱φίμ-ι = ὁμολογία. 2) ἐξομολόγησις.

ρρε̱φύεσ-ι πληθ. ρρε̱φύεσιτε̱ = ἐξομολογητής, πνευματικός· ἴδ. καὶ νούν-ι.

ρρε̱φέ̈σκ-ου (Τυρ.) νjι φάρε̱ bᾶρι γjέμα γjέμα με λjούλjε τε̱ bάρδα, εἰς τὸ ὁποῖον προτιμῶσι νὰ κάθηνται τὰ καρδερίνια ὅθεν ὀνομάζονται καὶ ζὸκ ρρε̱φέ̈σκου (Τυραν.).

ρρεφε̱τόνεμ (Βεράτ) ρρεφκε̱τόνεμ (Περμέτ) ρ. οὐδ. ἐρεθίζομαι, γίνομαι ὀξύθυμος, ἐξαγριόνομαι.

(ι-ε-) *ρρέφε̱τε̱* (Βερὰτ) ι-ε- ρρέφκε̱τε̱ (Περμὲτ) = δριμύς, σφοδρός, ὀξύθυμος (ἐπὶ ἐμψύχων) καὶ ραγδαῖος, ὁρμητικὸς (ἐπὶ ἀψύχων). λjούμ' ι ρρέφκε̱τε̱ = ποταμὸς ὁρμητικός. — σ̈ῖου ι ρρέφκε̱τε̱ = βροχὴ ραγδαία [Λατ. rapidus].

ρρέφε̱τε̱ (Βερατ.), ρρέφκε̱τε̱ (Περμέτ), ρρέπε̱τε̱ (γ) = ἐπιρ. ραγδαίως.

ρρεχε̱̃ (Περμὲτ) πληθ. ρρε̱χένj = ἴδ. ρρε̱̃-jα.

ρρῖ ἢ *ρρῖj*: ρ. οὐδ. κάθημαι. ἀόρ. νdένjα-ε-ι μτχ. νdένjουνε̱ (γ), νdένjουρε̱ (τ). — ρρῖ μbε̱ δε̱̃ (τ) = κάθημαι χαμαὶ καὶ ρρῖ πε̱ρ δε̱̃ (γ) ρρῖ νdε̱

BKSH

bύθε̱=κάθημαι (καθιστά), ρρῖ μbε̱ κε̱μbε̱ (τ)=κάθημαι ὀρθῶς (ἐπὶ τῶν ποδῶν), ρρῖ μbε̱ γjούνj=κάθημαι εἰς τὰ γόνατα.—ρρῖ κέμbε̱ κρύκj (γ)=κάθημαι μὲ τοὺς πόδας σταυρωτά. — ι ρρῖ κούνdρε̱ λjίγjε̱σε̱=ἀνθίσταμαι εἰς τὸν νόμον. ρρῖ ούρτε̱=κάθημαι φρόνιμα. — ρρῖ dίελι (budi)=δύει ὁ ἥλιος. ἴδ. περε̱νdὸν dίελι [ἴδ. ἑλλ. νέ-ω (τὸ ν εἰς ρ)].

ρρίγε̱-α ? ? ?

ρριέδε̱-α, ρρέδε̱-α: πληθ. ρριεδάτε̱, ρρέδατε̱ (Σ) [ὡς τὸ δε̄τε̱ ἀντὶ διέτε̱] καὶ ρριέδε̱jε-jα πληθ. ρριέδε̱jετε̱, ρρύμ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύματε̱ ρρύμε̱-α (Καβ.) πληθ ρρύματε̱=τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. ἴδ. ρ. ρριέθ.

ρριέσ̈τε̱-α (γ. bogdan, Ἐλασ.) πληθ. ρριέσ̈τατε̱ καὶ ρρέσ̈τε̱-α (Σ) Τυραν.) ράδε̱-α (τ)=στίχος, γραμμὴ ἀράδα.—νdένjνε̱ με ρέσ̈τε̱=ἐκάθισαν εἰς γραμμήν, ἀράδα.—κε̱νdόβα κάτρε̱ πέσε̱ ρριέσ̈τα=ἀνέγνωσα τέσσαρας πέντε στίχους.—ἴδ. ρρουbῖ-α (Ἐλβασ)=γραμμή.

ρριεσ̈τὸj (γ) ρρεσ̈τόj (Σ. Τυραν.), ραδίτ (τ)=παρατάσσω, ἀραδιάζω· ρριεσ̈τόχ̌εμ (γ) ρρεσ̈τόχ̌εμ (Σ. Τυρ.) ραδίτεμ (τ)=κοινῶς ἀραδιάζομαι.

ρρῖ (Ἐλβασ. Καβ.) ρ. ἐνερ.=φθάνω (ἐπὶ ὕψους ἀλλὰ δὲν φαίνεται τόσον ἀκριβῶς ἡ διάκρισις αὐτὴ) π. χ. ε ρρῖνι dέγε̱ν ε dροῦνιτ καὶ ρ. ἀμεταβ =φθάνω ἐπὶ ἀποστάσεως. π. χ. ε μbε̱ρρίνι πρεj ούδε̱σε̱=ἔφθασεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας.—αρρῖj (Ἀργυρ.), χ̌αρρίj (Περμέτ), μbε̱ρρίj (Ἐλβ. Καβ.) μός ε ρρίφτε̱!=νὰ μὴ φθάσῃ (νὰ τὸ κάμῃ)! φράσις (ἐπὶ ἀρᾶς).

ρρίκε̱-α (γ) ρρίλjκε̱-α (Τυραν.), ρέπε̱-α (τ) πληθ. ρρίκατε̱, ρρίλjκατε̱=τὸ ραπάνι, ραπανάκι.

ρρίκjε̱νε̱-α (γ) πληθ. ρρίκjε̱νατε̱ = κρότων, τὸ τσιμποῦρι. — καὶ ρρίκjε̱ρε̱-α (τ) πληθ. ρρίκjε̱ρατε̱. κε̱πούσ̈ε̱-α (Βεράτ. τ.) πληθ. κε̱πούσ̈ατε̱.

ρρίλjκε̱-α (Τυραν.) = ἴδ. ρρίκε̱-α (γ) πληθ. ρρίλjκατε̱.

ρρίπε̱-α (τ) = ἴδ. ρρε̱πίνε̱-α (γ) πληθ. ρρίπατε̱.

ρρίσγε̱-α (Περμέτ.) = ἡ πελεκούδα τῆς πέτρας· πληθ. ρρίσγατε̱.

ρρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρρίτ-ίτ-ίτ (τ) = αὐξάνω, ἀνασταίνω (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ φυτῶν)· ρρίσ djέμ=ἀνατρέφω τέκνα· ουρρίτ dιάλjι ε ουbε̄ ι μαθ=ἐμεγάλωσε τὸ παιδί· ουρρίτ dροῦνι ι φίκουτ (γ), ουρρίτ dροῦρι ι φίκουτ (τ) = ἐμεγάλωσεν ἡ συκέα.

BKSH

ρρίσκε-α ('Ελβασ.) (Τυραν.) πληθ. ρρίσκατε = ἴδ. ρρεσόκ-ου καὶ ρρίτσκε-α ('Ελβασ.-Τυραν.) πληθ. ρρίτσκατε.

ρριὂγόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. ρρετσκόj-όχεμ.

ρσιὂγίμ-ι πληθ. ρριὂγίμετε = ἴδ. ρρετσκίμ-ι (Σ).

ρριὂκόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. ρρετσκόj-όχεμ.

ρρισκίμ-ι (Σ) = ἴδ. ρρετσκίμ-ι πληθ. ρριὂκίμετε.

ρρίτ-ίτ-ίτ (τ) = ἴδ. ρρισ-ίτ-ίτ (γ).

ρρίτεμ : = μεγαλόνω.

ρρίφεμ (γ) ρρίχεμ· παθ. τοῦ ρ. ρραφ (γ) ρραχ. — πέὂκjιτε ἢ πίσκjιτε ρρίχενε ἢ ρρίφενε (γ) = οἱ ἰχθῦς συνουσιάζονται.

ρρνόj (Σ) ἢ ρρενόj (Σ) = ἴδ. ρροj = ζῶ.

ρρόbε-α (τ) πληθ. ρρόbατε (τ), ρρόbε-jα πληθ. ρρόbετε (γ) πέτκ-ου (γ) πληθ. πέτκατε = ἔνδυμα, φόρεμα, στολή.

ρρογόσ-ζι (τ) πληθ. ρρογόζατε = ρίψ-πός, ψάθα.

ρρογjε̄-jα (τ) = πήλινον μικρὸν ἀγγεῖον· 2) κεραυνός· ρᾱ νjε ρρογjε̄ νdε μάλj ('Αργυρ.). — ἴδ. βετετίμε-α ρρουφε̄-jα. — πληθ. ρρογjε̄τε.

ρρόδε-jα (τ) ρρουδε̄-jα (γ) πληθ. ρρόδετε ρρουδέτε = σποροειδεῖς ἄκανθαι εἰς τοὺς ἀγροὺς αἵτινες προσκολλῶνται εἰς τὰ φορέματα τῶν διαβατῶν.

ρρόj, ρρενόj, (Σ. bogdan), ρρνόj = ζῶ, βιῶ, διάγω τὸν βίον· ἀντιθ. βdέσ ρ. ἀόρ. ρρόβα-ε-ι μετοχ. ρρούεμ (γ) καὶ ρρουμ, ρροῦαρε (τ) ἀντίθ. dεσ (Σ). — ρρόφὂινε περ jέτε = νὰ ζήσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. — τε γjάτεν' ε μότιτ (Τυραν.) = εἰς ἔτη πολλά· τε ρρούεμιτ καὶ (συνηρ.) τε ρροῦμιτ (γ), τε ρρούαρι-τε (τ) = τὸ ζῆν, ἡ ζωή, ὁ βίος, τὸ διάγειν τὸν βίον· ρροj γjᾱλ = ζῶ, διάγω. — σ' γjᾱλ νdε δε̄τ = δὲν δύναμαι (ἀδυνατῶ) νὰ ζήσω εἰς τὸν κόσμον ζωντανός.

ρροκ ἢ *ρρόκι* ρ. ἐνεργ. = πιάνω· ἅπτομαι (κυρίως διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ ἀψύχων καὶ ἀκινήτων). — ροκ περ dόρε = χειραγωγῶ ρροκ νdε κjάφετ = ἀγκαλιάζω· ρροκ νjε γοῦρ· ἴδ. καὶ κάπ, ζᾶ (γ) καὶ ζε̄ (τ) (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ κινητῶν).

ρρόκεμ παθ. = ἴδ. κάπεμ, ζῖχεμ (γ).

ρροκόλ (Σ) ἐπιφ. ἴδ. ρροτουλίμ (Σ) ἐπίρ.

ρροκουλίμε-α (Σ) = ἴδ. ρρουκουλίμε-α πληθ. ρροκουλίματε.

ρροκουλέj-έχεμ (Σ) ἴδ. ρρουκουλέj-έχεμ.

Ρρόμε̣σ-ι νjε̣ φσ̈άτ ι Βεράτιτ πε̣ρτέj ούρε̣σε̣ Χασάν-bέουτ.—Ρρόμε̣σι ι κjέλjbουρε̣ 1/4 όρε νγα Ρρόμε̣σι κjούχ̣ετε̣ ἐδὲ Σελενίτσε̣, (ἡ ἀρχαία Ἀπολλωνία), αὔ βέντ κjίτ τυμ ε άβουλε̣ τε̣ νγρόχ̣ετε̣.

ρρόνjε̣σ-ι πληθ. ρρόνjε̣σιτε̣ (Ἐλβασ.), ρροῦ-ι (Τ) = ξυράφιον· ἴδ. τὸ ῥῆμα ρροῦανj.

ρροbίτεμ ρ. οὐδ. (τ) ρροbίτεμ νγα πλεκjε̣ρία = φύσ̈κεμ, ρρούδεμ, με̣ βάρενε̣ μίσ̈τε̣ρατε̣ νγα πλεκjε̣ρία.

ρροσ̈πόνjε̣-α (Σπάτι) πληθ. ρροσ̈πόνjατε̣ = σγαdᾶ-νι (Τυραν.).

ρρότε̣-α πληθ. ρρότατε̣ [Λατ. rota] τροχός, κοινῶς ἡ ρόδα.

ρροτοβίλjε-jα καὶ *τορροβίλjε-jα* : πληθ. ρροτοβίλjετε̣, τορροβίλεjτε̣ = ἡ ρόδα, ὁ τροχός.

ρροτουλάρ-ι (bogdan) ἀρσ. ρροτουλάρε-jα θηλ. πληθ. ρροτουλάρε̣τε̣ ἀρσ. ρροτουλάρετε̣ θηλ. = στρογγύλος-η.

ρρότουλε̣-α [Λατ. rotula = τροχίσκος] πληθ. ρρότουλατε̣ = σπόνδυλος, σφονδύλι.

ρρότουλε̣ ἐπιρ. = ἴδ. ρρεθ. ἐπιρ.

ρροτουλούαρ-όρι (τ) πληθ. ρροτουλόρε̣τε̣ = κυκλικός· ρροτουλοῦερ-όρι (γ) καὶ ρροτουλοῦρ-όρι συνηρ. ρροτουλόρε-jα θηλ, = κυκλική· πληθ. ρροτουλόρετε̣. ρροτουλέεσ-ι πληθ. ρροτουλέεσιτε̣. ρροτουλέσε̣-α πληθ. ρροτουλέσατε̣.

ρροτουλίμθ (γ) ἐπιρ. ρροτουλίμ (Σ), ρροκόλ (Σ) = μὲ ἄρδουνε̣ πε̣ρ κjαρκ ποσὶ ρρότουλε̣.

ρροτουλόνj-όj [Λατ. roto, are] τριγυρίζω τινά, σίελ πε̣ρκjάρκ. ρροτουλόννεμ-όχ̣εμ παθ.

ρρότσ̈κε̣-α (γ.τ.) πληθ. ρρότσ̈κατε̣ = dόμκε̣-α (Περμέτ.) πληθ. dόμκατε̣, dσ̈όμκε̣-α (Περμέτ.) πληθ. dσ̈όμκατε̣, dσ̈ούμκε̣-α (Περμέτ.).

ρροῦ-ι (Σ) ἴδ. ρρόνjε̣σ-ι.

ρρούανj-άj (τ) ρ. ἐνερ. = ξυρίζω καὶ (γ) ρροῦεj καὶ ρροῦj (συνηρ.) ἀόρ. ρρόβα-ε-ι, μτχ. ρρούαρε̣ (τ), ρρούεμ (γ) καὶ ρροῦμ (συνηρ.).

ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.), ρρουφᾶ-νι (γ), ρρουφάνε-jα (Τυραν.), φρε̃-ρι (Περμέτ.) φρε̃ρε̣ζε̣-α (Βεράτ.), ρρύπτσε̣-α (Κροῦjα), καπτσῖ-α (Τυραν.) = κουρ ι χ̣ᾶ κόκjετε̣ βέσ̈ιτ, ἴδ. βέσ̈ι ι ρροῦσ̈ιτ. ρροῦσ̈ι μbετ ρρουβᾶνι.— πληθ. ρρουβάνjτε̣, ρρουφάνjτε̣, ρρουφάνετε̣ φρένjετε̣, φρέρε̣ζατε̣, ρρύπτσατε̣, καπσίτε̣.

BKSH

ρρουβῑ-α (Ἐλβασ.) = ἴδ. βῑ-α καὶ ρρουβιέσ̈κουλε̱-α (Ἐλβασ.) πλ. ρρου βιέσ̈κουλατε̱.

ρρούγε̱-α πληθ. ρρούγατε̱ = ἀγυιὰ (κυρίως πόλεως) (Τουρκ. σοκάκ).

ρρουγε̱τάρ-ι (γ) ἀρσ. ρρουγε̱τάρε-jα θηλ. πληθ. ρρουγε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. ρρουγε̱τάρετε̱ θηλ. = ἴδ. ουδε̱τάρ-ι-ᾱρε-jα.

ρρούδε̱-α πληθ. ρρούδατε̱ = ζαρωματιά, ρυτίς.

ρρουδε̄-jα (γ) πληθ. ρρουδε̄τε̱ = ρρόδε-jα πληθ. ρρόδετε̱, ὃ ἴδε.

ρροῦδεμ: ρ. οὐδ. = κοιν. ζαρόνω, συστέλλομαι, συμμαζεύομαι. 2) ἐπισωρεύομαι, καὶ μbε̱ρροῦδεμ (Καβ.)— ουρρούθ γjε̱νdε̱jα = ἐπεσωρεύθη ὁ λαός, ἐσυνάχθη ὁ λαός.

ρρούδε̱τε̱, μbε̱ρρούδε̱τε̱ (Καβ.) ἐπιρ. = σωρηδόν.

(ι-ε-τε̱) *ρρούδε̱τε̱*, ι-ε-τε̱ μbε̱ρρούδε̱τε̱ (Καβ.) ἐπίθ. σωρευμένος.

ρρούε: ἐπίρ. ἴδ. ρράφσ̈.

ρρούεj καὶ (συνηρ.) ρρούj = ἴδ. ρρούανj (τ).

ρρούθ, μbε̱ρρούθ (Καβ.) = συμμαζεύω, συστέλλω. — ρρούθ bούζ̈ε̱τε̱ = συστέλλω τὰ χείλη.

ρρούκ (Τυραν.), ρρουκουλίμθι (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.) ἐπίρ. = περιστροφάδην. — χ̈ούδ-ε ρούκ μόλε̱νε̱ (Τυραν.) = χ̈ίδ-ε ρρουκουλίμθι μόλε̱νε̱ (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.).

ρρουκουλέj (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.) ρ. ἐνερ. = κυλίω, περιστρέφω, κοιν. κυλῶ. καὶ ρροκουλέj (Σ), τσ̈όj ρροκόλ (Σ), ρρουκουλόj (Ἀργυρ.) ρρουκουλίσ (τ) παθ. ρρουκουλέχ̈εμ, ρροκουλέχ̈εμ ρρουκουλόνεμ, ρροκουλίσεμ.

ρρουκουλίμε̱-α, ρροκουλίμε̱-α πληθ. ρρουκουλίματε̱, ρροκουλίματε̱ = κατρακύλισμα, κυλίνδησις.

ρρύλj-ι (Τυραν.) πληθ. ρρύλjατε̱ = ὁ κάλαμος τοῦ λάρυγγος.

ρρύλjε̱-α (τ), γρόσ̈ε̱-τε̱ (τ. πληθ. μόνον), θιέρρε̱-α (τ) = ἡ φακή.

ρρούμ-ι (Ἐλβασ.-Τυραν.) πληθ. ρρούματε̱ = καλῖου ι μίσε̱ριτ κjε̱ ἐσ̈τ' ι σ̈κόκjουρε̱.

ρρουμbουλάκ-ου ἀρσ. πληθ. ρρουμbουλάκε̱τε̱ = στρογγύλος.

ρρουμbουλάκε-jα θηλ. πληθ. ρρουμbουλάκετε̱ = στρογγύλη. (ι-ε-τε̱) ρρουμbλάκε̱τε̱ ἐπίθ. = στρογγύλος-η-ον.

ρρουμbουλάκ: ἐπίρ. στρογγυλά.

ρρούμbουλε̱-α πληθ. ρρούμbουλατε̱ [Ἑλλην. ρόμβος] = στρογγύλη

BKSH

ρρουμbουλόνj-όj ρ. ἐν. = κάμνω τι στρογγύλον· ρρουμbουλόνεμ-όχ̃εμ παθ.

ρρούσ̈-ι: πληθ. ρρούσ̈τε̣ = κοιν. σταφύλι [Διό(νυσ)-ος] = ὁ διδάξας τὴν ἀμπελουργίαν· τροπῇ τοῦ ν εἰς ρ.

ρρούσ̈κουλ-ι (Ἐλβασ.-Τυραν.) εἶδος ἀγκαθίου· πληθ. ρρούσ̈κουjτε̣.

ρρούσ̈νjᾱθι (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = σβάρνα. — ε τχ̃ιέκ ρρούσ̈νjᾱθι = τὸν σύρω σβάρνα.

ρρουφᾱ̃-νι (γ) = ἴδ. ρρουβᾱ̃-νι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρουφάνjτε̣.

ρρουφε̄́-jα (γ. budi) πληθ. ρρουφέτε̣ = κεραυνός, ἀστροπελέκι. — ρᾱ̃ ρρουφέjα = ἔπεσεν ὁ κεραυνός.

ρρου̃χ̃εμ = ξυρίζομαι· παθ. τοῦ ρρου̃ανj (τ), ρρου̃εj (γ) ρρου̃j.

ρρύμ-ι (γ) = ἴδ. ρριέδε̣-α (Σ) πληθ. ρρύματε̣.

ρρύμε̣-α (Καβ.) πληθ. ρρύματε̣ = ρεῦμα.

ρρύμ-ι (γ) = ἴδ. ρρέμπ-bι καὶ ρρε̣μπ-bι (τ) πληθ. ρρύματε̣.

ρρύμε̣-α (Καβ.) ρέμε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύματε̣ καὶ ρρέματε̣ = τὸ εἰς τὸν μύλον ρεον ὕδωρ ἔτι δὲ καὶ ἡ αὖλαξ τοῦ ὕδατος.

ρρύπ-ι πληθ. ρρύπατε̣ = τὸ λωρὶ (λουρί)· ρρύπατ' ε jοπίνγε̣σε̣ = τὰ λουρία τοῦ τσαρουχιοῦ καὶ obόρβατ' ε jοπίνγε̣σε̣ (Κρου̃jα), dρέθτσατ'ε jοπίνγε̣σε̣ (Σ. Μαλεσία ε Σίπε̣ρμτε̣).

(ι ε) *ρρυπεσ̈τjσ̈ε̣μ* (Τυραν.) = σκληρὸν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν τρώγεται εὔκολα.

ρρύπτσε̣-α (Κρου̃jα) ἴδ. ρρουβᾱ̃-νι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύπτσατε̣.

Σ

σ' ἀρνητικὸν σίγμα. σ' jάμ = οὐκ εἰμί, σ' κᾱμ δὲν ἔχω, σ' χ̃ᾱ δὲν τρώγω κ.τ.λ.

σᾱ ἀναφ. = ὅσος-η-ον ὅσοι-ὅσαι-ὅσα. καὶ μετ' ἐπιτάσεως γjίθε̣ σᾱ. — σᾱ τε̣ dούασ̈ = ὅσον ἢ ὅσα θέλεις. — σᾱ τε̣ dόνι = ὅσον ἢ ὅσα θέλετε. — σᾱ πε̣ρ κε̣τὲ πούνε̣ jάμ ι ζότι = ὅσον δι' αὐτὴν τὴν δουλειὰ εἶμαι ἱκανός.

σᾱκού: = ἕως ὅπου, ἕως ὅτου (κοιν. ἐκεῖ ὅπου). — σᾱ κούτε̣ bέτσ̈ κτὲ πούνε̣ ας πο bὲν κε̣τὲ = ἐκεῖ ποῦ θὰ κάμεις αὐτὴ τὴ δουλειά, κάμε τούτη.

σᾱ ἢ *ποσᾱ* = ἐν ὅσῳ, ἅμα, μόλις. — σᾱ dρεκόβα σ̈κόϊ νjε̱ όρε̱ = ἐν ὅσῳ ἐγευμάτισα παρῆλθε μία ὥρα. — ποσᾱ έρδα ούνε̱ αΰ ίκου = ἅμα ἦλθον ἐγὼ αὐτὸς ἀνεχώρησεν. — σαdό : = ὅσος κἄν, ὅση καὶ ἄν, ὅσον καὶ ἄν. — ὅσοι καὶ ἄν, ὅσαι καὶ ἄν, ὅσα καὶ ἄν. — σαdὸ τ' ι θούασ̈ σ' τε̱ dε̱γjόν = ὅσα καὶ ἂν τοῦ εἴπῃς δὲν σὲ ἀκούει. — σαdομός : ὅσον καὶ ἂν δὲν εἶναι, τοὐλάχιστον. — σαdομὸς νjε̱ πακίτσε̱ πούνε̱ πό να ε bέν = ὅσον κἂν τίποτε, μίαν μικρὰν ἐργασίαν μᾶς τὴν κάμνει.

σᾱ ; ἐπίρ. ἐρωτ. = πόσος-η-ον ; πόσοι-αι-α ; (ἀναφέρεται εἰς τὸ κάκjε̱) σᾱ βε̱λjέν ; = πόσον ἀξίζει ; κάκjε̱ = τόσον ἢ τόσα. — σᾱ ι μάθ ; σα ε μάδε ; σᾱ τε̱ μάθ ; πηλίκος-η-ον (ἀναφέρεται εἰς τὸ σᾱ) σᾱ νjε̱ ρράπ = ἴσος μὲ ἕνα πλάτανον. — σακάκjε̱-χ̌έρε̱ ἢ σᾱ κάκjε̱-χ̌έρασ̈ = παρευθύς, ἐν τῷ ἅμα, ἀμέσως, 'ς τὴν στιγμήν.

σαbε̄-jα ('Ελβασ.) = σφενδόνη. καὶ χ̌οbε̄-jα (τ) πληθ. σαβέτε̱ χ̌οbέτε̱. — χ̌εθ χ̌οbε̄ = σφενδονίζω. — ἴδ. bάχ̌ε-jα.

σάjναj (bogden) ἀντὶ τε̱ σαj = αὐτῆς.

σαλbῑ-α (Βεράτ.) ['Ιταλ. salvia] κοινῶς ἀλιφασκιά πληθ. σαλbίτε̱· καὶ σ̈ε̱ρbέλjε̱ α (Σ) πληθ. σ̈ε̱ρbέλjατε̱, σουρbέλjε̱-α πληθ. ατε̱. bεdουνίτσε̱-α πληθ. bedουνίτσατε̱ (Περμέτ.), σφάγε̱ α (Περμέτ.).

σαμάρ-ι = τὸ σαμάρι πληθ. σαμάρε̱τε̱.

σαμαρόσ-σεμ : ρ. ἐνεργ. = βε̱ σαμὰρ = σαμαρόνω.

σᾱνε̱-α (γεγ.) = ξηρόχορτον· (κjε̱ χ̌άνε̱ bαγε̱τία) ἴδ. bᾱρ ι θάτε̱ = σανός.

σανdεργjίj-α (bogdan) πληθ. σανdε̱ργjίjτε̱ = τέχνη.

σαποῡ-νι (Σ), σαπούν-ι (γ) σαποῡ-όϊ (γ) = τὸ σαποῦνι.

σαπουνίσ-εμ : ρ. ἐνεργ. = σαπουνίζω-ομαι.

σβαρ (γ. τ.), σβαρόj (γ), σβαρίσ ἢ σβαρίτ (τ), σβαρκ (Περμέτ.) ἀντίθ. τοῦ βᾱρ = κρεμῶ, ὅθεν σβαρ = ξεκρεμῶ παθ. σβάρεμ, σβαρόχ̌εμ, σβαρίτεμ, σβάργεμ = ξεκρεμοῦμαι.

σβάρε̱ (γ) ἢ σβαρσ̈ : ἐπιρ. ε χ̌όκjι σβάρε̱ καὶ τσβάρε̱ ((Βεράτ.) σβάρνα (τ) σκαπουλjάρε̱ ('Ελβασ.), ρρε̱σ̈άνε̱ (Σ) ρρε̱σ̈κjανκσ-ι (Τυραν. Κροῦjα) ἴδ. όσ̈ ε bράν.

σβρανίσ (τ) = ἴδ. bρανίσ ρ.

σβέρκ-ου (τ) = ἴδ. σ̈ῑ-νι (γ).

σβέρθ-δεμ (Σ) ἴδ. βέρθ-δεμ.

σβεö, σdεö (Σ) (bogpan) ἀντιθ. τοῦ βεö ρ. τὸ παθ. σδίσ̈εμ, σdίσ̈εμ (Σ) dδίσ̈εμ (bogdan).

σβετε̱νόj-όχ̈εμ (Ἐλβασ.)=ἴδ. σδετε̱νόνj (Περμέτ,)· καὶ ι σδετε̱νούεμι ! = τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς τὸν διάβολον· καὶ ι πα πιέσι, ι πα ούδι κ.τ.λ.

σβουγουλόν (Καδ.) ρ. τριτοπρόσωπον=σbαρθ dρίτα· πο σδουγουλόjε̱νε̱ μάλjετε̱ (Καδ.)=πο αγόν, πο σbαρθ dρίτα.

σbαβίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ.=διασκεδάζω, περιπατῶ· καὶ σbαδίτεμ (τ) τὸ αὐτό.

σbαθ=ἐκβάλλω τὰ παπούτσια ἢ ταῖς κάλτσαις· καὶ σdάθ.—ἀντιθ. μbαθ.— σbαθ κε̱πούτσε̱τε̱=ἐκδάλλω τὰ παπούτσια σbαθ bρέκε̱τε̱, σbαθ τσ̈αράπετε̱=ἐκδάλλω τὰ ἐσώβρακα, ταῖς κάλτσαις.

σbάθεμ, σdάθεμ (Σ) ἀντιθ. τοῦ μbαθεμ.

σbάθουνε̱ καὶ σbάθουρε̱ μτχ.=ξεπόλυτος, χωρὶς παπούτσια χωρὶς κάλτσαις. 2) ξεβράκωτος· χωρὶς ἐσώβρακα.

σbαρdουλόχ̈ετε̱ (Καδ.)=ἴδ. τσbαρdε̱λόνετε̱ (Βεράτ.).

σbαρdούλjευ (γ.). ρ. κοιν. ξεθωριάζω.

(ι-ε-τε̱) *σbαdούλε̱τε̱* ἐπίθ.=ξεθωριασμένος-η-ον, ξεδαμμένος.

σbαρθ ρ. ἐνεργ.=λευκαίνω, ἀσπρίζω· ἀντιθ. νdσ̈ῖj.

σbάρdεμ ρ. οὐδ.=ἀσπρίζω bε̱νεμ bάρdε̱ ἀντιθ. νdσ̈ῖχ̈εμ.— μ'-τ' jουσbαρθτε̱ φάκjεjα=ἀξιότιμος.—πελjχ̈ούρ' ε σbάρθμε.

σbαρνὶσ=ἴδ. bρανὶσ ρ.

σbε̄j (γ) καὶ σbε̱j (τ) ρ. μεταβ.—ἴδ. σbε̄χ̈εμ.

σbε̄χ̈εμ (γ. τ.) ρ. οὐδ.=bάχ̈εμ ι βέρdε̱ ποσὶ ι βdέκουνι κουρ ι ίκε̱ν γjάκου.— ι ουσbε̄ φπάκjεjα=ι ου bε̄ ποσὶ dῡλ' ι βέρdε̱.

(ι-ε-) σbε̄τε̱ (γ. τ.)=με φάκjε τε̱ σbε̄τε̱.

σbε̄τε ἐπίρ.= κίτρινα.

σbε̱λjέθ ρ. ἐνερ. ἀντιθ. μbε̱λjέθ.

σbε̱λjίdεμ παθ. ἀντιθ. μbε̱λjίdεμ.

σbε̱ρdούκjεμ ρ. οὐδ.=με̱-τε̱-ι dέλj bόjα=ξεθωριάζω· τὸ ρῆμα σbάρdεμ =ἀσπρίζω=bαχεμ κρεjτ bαρdε̱.

(ι-ε-) *σbε̱ρdούλjε̱τε̱* ἴδ. ι-ε- σbαρdούλjε̱τε̱.

σbε̱ρθέj ρ. ενερ.=ξεκαρφόνω. 2) ξεθηλυκόνω·—μbε̱ρθέj ἀντίθ.

σbε̱ρθέχ̈εμ παθ. ἀντιθ. μbε̱ρθέχ̈εμ.

σbόκθ-ι (γ. τ.) ὁ ἰχώρ.—(ἡ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν βρεφῶν γινομένη πιτυρίδα) κοιν· πιτουρίδα.

σbοj (τ) ἴδε dεbój.

σbόνεμ = ἴδ. dεbόνεμ, βdόνεμ.

σbοράκ-ου = εἶδος πτηνοῦ [εκ τοῦ bόρε-α καὶ σbόρε-α].

σbουκουρόj = καλλωπίζω· bᾶj τε bούκουρε.

σbουκουρόχεμ-όνεμ = εὐτρεπίζομαι, γίνομαι, ὡραῖος.

σbουλjὸj = ἀποκαλύπτω, κοιν. ξεσκεπάζω· ἀντιθ. μbουλjój.

σbουλjόχεμ-νεμ παθ. ἀντιθ. μbουλjόχεμ.

σbουλjέσε-α: πληθ. σbουλέσατε = ἀποκάλυψις ἀντιθ. μbουλέσε-α.

σbουσ-ούτ-ούτ: ρ. ἐνερ. = μαλακόνω, 2) ἡμερεύω. ἀντιθ. ἐγερσój.— τὸ παθ. σbοῦτεμ οὐδετέρως· ἀντιθ. εγερσόχεμ.

σbρένj (τ) = ξεζευγόνω ἀντιθ. μbρένj.

σbρέσ-έτ-έτ ρ. οὐδ. καταβαίνω 2) καταβιβάζω καὶ σdρὺπ καὶ σdρύπ' (γ) [εκ τοῦ σd-ριπ, ἀντὶ σd-χίπ τροπῇ τοῦ χ εἰς ρ ὡς χυj καὶ ρυj], καὶ σdρὶπ καὶ σdρίπι, σdερμὸj καὶ dερμój ('Αργυρ.), σdερμόνj (τ) ἀντιθ. χίπι· = ἀναβαίνω· - ὅθεν σdερμόνj = καταβαίνω βιαίως, ἢ καταβαίνω ἐξ ὕψους.— ι σbρεσ κᾶλjιτ = ι ούλjεμ κᾶλjιτ = καταβαίνω ἀπὸ τὸν ἵππον.— σbρὲσ πάγενε = καταβιβάζω τὸν μισθόν.— νjερῖ ι σbρίτουνε = πεπαυμένος ἀπὸ τὴν θέσιν.

(τε) *σbρίτουνε-ιτε*, τε σdρύπουνε-ιτε, τε σdερρμούαρε-ιτε καὶ τε dερρμούαρε-ιτε ('Αργυρ.) = ἡ κατάβασις.

σbροῦj ('Ελβασ.) ρ. ἐνερ. = σbουσ-ούτ-ούτ, σκjάκj ρ. ε σbροῦνα σε ρράφεμι = ε σκjάκjα σε ρράφεμι = ε σbοῦτα σε ρράφεμι.

σbρυθ-δεμ (Κόρτσα) καὶ τσbρυθ-δεμ (Κόρτ.) κοιν. παραψήνω (ἐπὶ ὀπωρικῶν).

(ι-ε-τε) *σbρύδουρε* καὶ ι-ε-τε bρύδουρε = παραψημένον, πάροπτον — σ' jάνε τε τσbρύδουρε dάρδετε, μόλετε κ.τ.λ. καὶ ι-ε-τε νούλjκετε (Τυρ.) ι-ε-τε τσbρύδετε = πάροπτον, παραψημένον.

σbυθ. ρ. ἐνερ. = ὀπισθοδρομῶ τινα.

σbύθεμ = ὀπισθοδρομῶ, ὑποχωρῶ.

σbύλ (Καβ.) ρ. ἐνερ. ἴδ. τσέλj = ἀνοίγω· ἀντιθ. μbύλ· ρ.

σγαdᾶ-νι (Τυραν.) πληθ. σγαdᾶνj τε = ατὸ γρόπατε κjε jάνε bρέκτ τε λjούμιτ, νγρᾶνε πρέj ούjιτ.

σγάκjεμ (Σ) = ἴδ. σγαφουλόχεμ.

σγαλjίτι ('Ελβασ.) τριτοπρ. ῥημ. = τσέλjι κόχα· κουρ bίε σῖ, πραμᾶ περdάχενε ρε̃τε εδέ τσέλj κόχα, θόνε σγαλjίτι.

σγάουρε-ja=κοίλωμα (ἐπὶ ὀρέων καὶ δένδρων) πληθ. σγάουρετε̱.

σγάρbουλε̱-α (Περμέτ.)=νjε̱ dροῦ κjε̱ ἐσ̈τε̱ γρε̱νε̱ ζε̱με̱ρα πε̱ρbρένdα σὶ ρράπι κ.τ.λ.

σγαφουλόj· ρ. ἐνερ. σγαφουλόj κραχ̈ανόρινε̱, (σγαφουλόχ̈εμ· ρ. οὐδ.).

σγάχ̈εμ καὶ τσγάχ̈εμ (Περμέτ)=χαυνόνομαι με̱ κε̱πούτετ φουκjῑα· — ἀόρ. ουσγάjα καὶ ουτσγάjτα· μετχ. σγάjτουρε̱ καὶ τσγάjτουρε̱· ι-ε-τε̱ σγάjτουρε̱=κεχαυνωμένος-η-ον.

σγε̱bόνjε̱-α (Τοσκ. Βερατ-Φρᾶσ̈ε̱ρι) πληθ. σγε̱bόνjατε̱ καὶ γούφε̱-α ('Αργυρ.) ἡ κουφάλα.—σγε̱ρbόνj' dροῦριτ=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου.

σγε̱ρδῑj (γ) ρ. ἐνερ.—σγε̱ρδῑj δᾶμbε̱τε̱.

σγε̱ρδῑχεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. — ουσγε̱ρδίνε̱ φίκjτε̱ πρέj σ̈ίουτ.

σγε̱ρρόπεμ: ρ. μ' ουσγε̱ρρόπ bάρκου σε̱ πανγρᾶνι=bάρκου μ' ουbᾶ γρόπε̱ πρέj τε̱ παγρᾶνι.

σγίθ ἢ *γίθ*: ρ. ἐνερ.=λύω· 2) καταλύω (ἐπὶ νηστείας)· 3) ἐξηγῶ. — σγίδεμ ἢ γίδεμ: παθ.

σγρίπ-ι (γ) ἄκρα· μὸς ρρῑ νdε̱ σγρίπτ=μὴ κάθησαι 'ς τὴν ἄκραν. — νdε̱ γρίπτ τε̱ σκᾶμbιτ=εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου ἴδ. κάντ-dι, σκανj-ι.

σγjάj: ρ. ἐνεργ.=χαυνόνω τινά.—σγjᾶχ̈εμ=χαυνόνομαι.

σγjᾶj (γ)=bᾶj τε̱ γjᾶνε̱ καὶ σγjέ̱j (τ) ἢ τσγjέ̱j (τ), σγjανόj, σγερόj =φαρδύνω, πλατύνω. — παθ. σγjανόχ̈εμ, σγερόνεμ.=φαρδύνομαι.

σγjάσ-άτ-άτ=μακρύνω=bᾶj τε̱ γjάτε̱ καὶ σγjατόj=μακρύνω.

σγjάτεμ καὶ *σγjατόχ̈εμ*=bᾶχ̈εμ ι γjάτε̱=μακρύνομαι· ρρίτεμ ε bᾶχ̈εμ ι γjάτε̱.

σγέbε-ja (γ. τ.) σγεbε̄-jα (budi) πληθ. σγέbετε̱ καὶ σγεbέτε̱=ἡ λέπρα, ἡ ψώρα (ἐπὶ ἀνθρώπων) καὶ σ̈τρόκε̱-α, πληθ. σ̈τρόκατε̱ (ἐπὶ ζώων) ἴδ. καὶ τένjε̱-α (διὰ τὴν σημ. τοῦ budi).

σγεbόσ ρ. ἐνερ.=ψωριάζω τινα.—σγεbόσεμ=ψωριάζω (ἐγώ).

σγέδε̱-α πληθ. σγέδατε̱ σγέδε-jα πληθ. σγέδετε̱, λjάβρε̱-α (Σ) (ἴδ. ρ. λjαβρόj) πληθ. λjάβρατε̱=ζυγός.

σγέθ. ρ.=ἐκλέγω· 2) ξεχωρίζω τὰ γράμματα, συλλαβίζω· ὅθεν καὶ ἀναγινώσκω. — σγίδεμ παθ. τοῦ σγjέθ.

σγέρbε-ja (budl) καὶ σγερbε̄-jα (budi) πληθ. σγέρbετε̱ καὶ σγερbέτε̱=βότρυς ἴδ. τένjε̱-α.

BKSH

σγέσ̈. ρ. = λύω τὴν ζώνην, ξεζώνω· ἀντιθ. νγέσ̈=ζώνω.
σγίσ̈εμ· ξεζώνομαι ἀντιθ. τοῦ νγjίσ̈εμ.
σγjόνj (Περμέτ.)=ἴδ. σκjόνj (Βεράτ.).
σγjόνjε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σγjόνjατε̱=παρωνυχὶς καὶ κjένεζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. κjένε̱ζατε̱.
σγjοῦα-όϊ (τ) πληθ. σγjόνjτε̱, σγοῦε-οϊ (γ) καὶ σγjοῦε-νι (Σ) σγjοῦ-όϊ (γ. συνῃρ.) = ἡ κυψέλη κοιν. κουβέλι.
σγjύρε̱-α πληθ. σγύρατε̱=ἡ λάβα, ἡ σκωρία ἡ ἐκ τοῦ πεπυρακτομένου σιδήρου προερχομένη.
σdάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ. bogdan) ρ. ἐνερ. = δίδω θάρρος, δίδω ἐλευθερίαν ἐκβάλλω τὸν φόβον, τὴν συστολήν τινος· ἀόρ. σdάτα-ε-ι, μετχ. σdατε̱ καὶ σdάτουνε̱·—μος ε σdάτ dιάλjε̱νε̱ σε bᾶν dᾶμ.— ζοτε̱νία σ' dούχ̌ετε̱ με ε σdάτουνε̱ σ̈ερbετόρινε̱ σε ι χ̌ίπε̱ν νdε̱ κjάφε̱τ· ἴδ. άπ σῦ ε φάκjε.
σdε̱ρβέκ-ου (Κροῦjα) (διεφθαρμένη λέξις ἀντὶ σβερκ-ου ἴδ. καὶ λjουγου ι κjάφεσε̱ (Σ).
σdεργjάχ̌εμ (Ἐλβασ.)=τεντόνομαι παρὰ τὸ σύνηθες, ἀσυστόλως (ἐν ὥρᾳ μὴ ἀπαιτουμένῃ), ἀλλοῦ ἐξαπλόνω τὴν χεῖρα καὶ ἀλλοῦ τὸν πόδα ἀπρεπῶς· σ̈ίχ σι σdε̱ργᾱχ̌ετ αὐ djάλjε̱ πε̱ρπᾱ πλjεκjσ̈, πε̱ρπάρα τε̱ με̱δένjσ̈=ἰδὲ πῶς τεντόνεται αὐτὸ τὸ παιδί· (ἀσυστόλως, ἀπρεπῶς) πρὸ τῶν γερόντων.
σdρε̱μόj (τ.) ρ. οὐδ. = καταβαίνω βιαίως.
σdε̱ρρίτ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ἴδ. τσ̈θουρ. ρ. σdε̱ρρίτεμ ἴδ. τσ̈θοῦρεμ.
σdράμε̱-α (γ) = ἡ ἐπὶ τῆς ράχεως πληγὴ τῶν φορτηγῶν ζῴων ἕνεκα τοῦ σαγμαρίου, πληθ. σdράματε̱.
σdρίπ καὶ σdρίπι (γ) (bndi - bogdan), dρὺπ καὶ σdρύπι (γ) dρὺπ καὶ dρύπι (γ.)—ἴδ. σbρέσ ρ.
σdρούκ-γου καὶ ὑποκορ. σdρούκθ-ι = ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ροκανίζουσι τὰς σανίδας· πληθ. σdρούγjετε̱.
σdρουγόj-όχ̌εμ = ροκανίζω-ομαι.
σε σύνδεσμος εἰδικὸς (μετὰ ῥημάτων)=ὅτι· 2) αἰτιολογ. = διότι.—σε dᾶ = ὅτι ἔδωκεν. (συγκριτικῶς μετὰ ὀνομάτων καὶ ἀντων.)=παρά, ἀπό, με̱ ι bούκουρ σε νjερίου = ὡραιότερος ἀπὸ ἄνθρωπον σε ι bάρδε̱, σε τε̱ bάρδινε̱ = παρὰ ὁ λευκός, παρὰ τὸν λευκόν.—σε ούνε̱ = παρὰ

BKSH

ἐγώ. σε τύ=παρὰ σύ, σὲ αῦ=παρὰ αὐτὸς κ.τ.τ.—3=τὸ ὅ,τι (ἀναφορικὸν) μος dεγjό σε τσ̈' θόνε bότα=μὴ ἀκούεις τὸ τί λέγει ὁ κόσμος.—σε σι = τὸ τί=τὸ πῶς. –σ' dι σε σὶ do τε bεχ̈ετε=δὲν γνωρίζω τὸ πῶς θὰ γίνῃ, σ' dι σε κjύσ do τε bέχ̈ετε, σ' dί σε σί do τε θέμ = δὲν γνωρίζω τὸ τὶ νὰ εἴπω.— 4) κjε = ὡς· θόνε σε βιέν μbερέτι (γ)=θόνε κjε βιέν μdερέτι· κεσ̈τοῦ σε θε̄=κεσ̈τοῦ κjε θε̄ (τ). — σε τσ̈ = τό τί· νούκε dί σε τσ̈' ι θάσ̈ε=δὲν ξεύρω τὸ τὶ τοῦ εἶπα· α dί σε τσ̈' τε bέjσ̈ ;=ξεύρεις τὸ τὶ νὰ κάμῃς; β'.) πόσον.—σε τσ̈ σ̈κρούαν μίρε=πόσον γράφει καλά· γ'.)=κἄτι.—σε τσ̈' do τε τε θέμ=κἄτι τι θά σε εἰπῶ· σε τσ̈' να κjενεκα (γ. τ.)=εἶδες τὸ τὶ εἶναι ;

σεj=ἐν ὅσῳ· σεj τε ρρόjσ̈, τε πουνόσ̈=ἐν ὅσῳ ζῇς νὰ ἐργασθῇς. —σεj jέτα=εἰς τὸν αἰῶνα ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ζωή.

γjιθε σέj (γ. bogdan)=ὁλοτελῶς, ἀκριβῶς, ἐντελῶς, ὁλοκλήρως.

(ι-ε) *σέjτρε* (Περμέτ.)=ἐκ τίνος εἴδους· ε σέjτρε εσ̈τε κεjό ρρόbε ; ἐκ τίνος εἴδους εἶναι τοῦτο τὸ φόρεμα ; (δηλ. μάλλινο, ἢ βαμβακερό ;)

σελjίj-α (bogdan)=θρόνος· πληθ. σελjίjτε.

σεμούνdε-α : πληθ. σεμούνdατε=εἶδος ἐντόμου διὰ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει πρόληψις ὅτι ἂν σε ἐγγίζῃ θέλεις ἀρρωστήσει.

σεμούνdε-α καὶ *λjενγjύρε-α* (Ἐλβασ.)=ἀσθένεια 2) ἰδίως ὁ τῦφος· πληθ. λjενγjύρατε.

(ι-ε) *σεμούνdε-ι-α* (bogdan)=ἄρρωστος· ἀντιθ. (ι-ε) σ̈ενdόσ̈ε καὶ (ι-ε) σεμούνε-ι-α (γ) τεμούρε-ι-α (τ), σεμούτε-ι-α (Σ).

σεμούνj ἢ *σεμοῦj* (γ) σεμοῦρ (τ) ρ. ἐνεργ. = ἀρρωστῶ τινά· ἀντίθ. σ̈ενdοσ̈, σ̈ερόj ἀόρ. σεμούνα-ε-ι (γ) σεμούρα-ε-ι (τ) μετοχ. σεμούνε (γ) σεμούρε (τ) με σεμοῦνι ποῦνα (γ), με σεμοῦρι ποῦνα (τ)=μὲ ἀρρώστησεν ἡ ἐργασία· παθ. σεμοῦχ̈εμ (γ) σεμοῦρεμ (τ) ἀντίθ. σ̈ενdόσ̈εμ (γ) σ̈ερόνεμ (τ).

σέντ-dι πληθ. σένdετε (ἀρχαία λέξις ἐπὶ ἀψύχων=πρᾶγμα)· ὡς νjέ γjε σέντ=κἄτι τι.—γjίθε τσ̈' φάρε γjᾶjε=κάθε εἶδος πράγματος· έjα τε τ' άπ νjε σένdι ἢ νjε γjε σένdι=ἔλα νὰ σοῦ δώσω ἓν κάτι τι πρᾶγμα. —τσά σένdε=κἄτι πράγματα (κάμποσα) μερικὰ πράγματα νjε σέντ κjε σ' τε βιέν μός ε κερκό.—τσ̈' do σέντ=κάθε πρᾶγμα.—ασνdονjέ σεντ ἢ ασνdονjέ γjέ σεντ=οὐδὲν πρᾶγμα.

σενdούκ-ου πληθ. σενdούκετε̱ [ἑλλην, σάνδυξ-κος] (bogdan) αρκε̱-α (Τουρκ. σενdοῦκι ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ).

σε̱πάτε̱-α (τ) πληθ. σε̱πάτατε̱ = ἀξίνη. ἴδ. σοπάτε̱-α (γ).

σεπσέ: συνδ. αἰτιολ. = ἐπειδή, διότι. — πε̱ρ σέ σ' ε bε̱ρε ατὲ πούνε̱; διατί δὲν ἔκαμες αὐτὴ τὴν δουλειά; — σεπσὲ σ' πάτσ̈ νγε̄ = διότι δὲν ηὐκαίρησα· ἢ σεπσὲ dε̱γjοβα σε ε κισ̈ bέρε̱ τιάτε̱ρε = ἐπειδὴ ἤκουσα ὅτι τὴν εἶχε κάμει ἄλλος.

σέρε̱-α = ἡ πίσσα (Τουρκ. ζίφτ) 2) Ἅδης, κόλασις.

σέσ-έτ-έτ (γ) ρ. = κοσκινίζω μὲ τὴν σήταν· ἴδ. σιτόσ.

σέτεμ καὶ *σίτεμ* (γ) παθ. τοῦ προηγ.

σέτε̱-α (γ) ἴδ. σίτε̱-α (τ) [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. seta = μήρυγξ = τραχεῖα θρίξ, γουρουνότριχα] πληθ. σέτατε̱.

σεμbόν (Περμέτ.) τριτοπροσ. ρ. καὶ μbε̱λjσόν (Βεράτ.) = με̱-τε̱-ι κε̱σέν (ἀπὸ κρυολόγημα).

Σερbī-α = ἡ Σερβία. — Σερbίσ̈τ = Σερβιστί. — Σερbίσ̈τε-jα = ἡ Σερβικὴ (γλῶσσα). — Σέρπ-bι = ὁ Σέρβος. — Σέρπκε̱-α = ἡ Σέρβα πληθ. Σέρπκατε̱.

σέρε̱-α = σειρά, ἀράδα (τ).

σε̱ρρίκ-ου: ι θόνε̱ ατὶ σ̈ερίτιτ κjε̱ λjίδινε̱ γράτε̱ φέσιν' ε βόγε̱λjε̱ νdε̱ μάjε̱τ τε̱ κρέσε̱.

σί: ἐπίρ. χρόνου = ἀφοῦ. — σίτε̱ βέτσ̈ ατιὲ = ἀφοῦ ὑπάγεις ἐκεῖ. — ἴδ. πασσί, μbασσί.

σί: ἐρωτ. ἐπίρ. = πῶς; τί; σι jέ; = πῶς εἶσαι; σι έσ̈τε̱; = πῶς εἶναι; — σί: ἐπίρ. ἀναφορ. = ὡς καθώς. — σι νjε̱ρὶ = ὡς ἄνθρωπος. — σι αΰ = ὡς αὐτός. — καὶ ποσί. — bᾶν σί τε̱ θότε̱ = κάμε καθὼς σὲ λέγει. bε̱ν σί τε̱ dούασ̈ = κάμε καθὼς θέλεις.

σικούουρ καὶ ποσικούουρ (budi) = ὡς καθώς. — σικούνdρε̱σε̱ καὶ ποσικούνdρε̱σε̱ (budi), σικούνdρε = καθώς. — σικούρ = δῆθεν, κοινῶς σανμάτι, σικούρσε, σικουρσέ· πασ̈ε̱ νjε̱ ᾶνdε̱ρρε̱ σικοὺρ (ἢ σικουρσὲ) με̱ βράνε̱ = εἶδον ἓν ὄνειρον σανμάτι μὲ ἐσκότωσαν. — πε̱ρσὲ κjᾶν κε̱σ̈τού σι κούρ σε τε̱ βράνε̱; = διατί κλαίεις οὕτως ὡσὰν νὰ σὲ ἐσκότωσαν; — σικούρ με κjε̱νε̱ = σανμάτι νὰ εἶναι. — σικοὺρ βε̱ρτέτ = ὡς δῆθεν ἀληθῶς. — σιdὸ = ὅπως δήποτε, ὅπως καὶ ἄν. — σιdὸ με κjε̱νε̱ πού να = ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. — σιdὸ τε̱ θότε̱ σ' κάμ πε̱ρτε̱ dε̱γjούαρε̱ = ὅπως καὶ ἂν εἴπῃ δὲν θὰ ἀκούσω.

BKSH

σιβιέτ = ἴδ. σιμβιέτ. — ι-σιβιέμ-ι ἀρσ. ε-σιβιέμε-jα (τ) θηλ. ἴδ. ι-ε-σιμβιέτσ̈ε̣μ-ι-με-jα = ἐφέτος, ἐφετεινός.

σιγουρῖ-α: πληθ. σιγουρίτε̣ = ἀσφάλεια.

σιγουρόj: ρ. = ἀσφαλίζω, ἐξασφαλίζω. παθ. σιγουρόχ̣εμ-όνεμ.

σῖλ (γ. συνῃρ.) = ἴδ. σίελ.

σῖλ-ι: πληθ. σίλετε̣, σίλε̣-α = πρόγευμα.

(ι-ε) *σίλι-α* πληθ. τε̣ σίjε̣τε̣ ἀρσ. τε̣ σίjατε̣ θηλ. (bogdan) = ὅστις, ἥτις, οἵτινες, αἵτινες. — τε̣ σίλε̣τε̣ (οὐδ.) = τὸ ὁποῖον. — καὶ ι τσίλjι πληθ. τε̣ τσίλjε̣τε̣, ε-τσίλjα τε̣ τσίλjατε̣, οὐδ. τε̣ τσίλjε̣τε̣.

σίελ (γ. τ) καὶ (συνῃρ.) σῖλ = στέλλω. 2) ρίπτω. — σίελ μὲ γούρε̣ = πετροβολῶ. — σίελ χ̣έλινε̣ = τριγυρίζω τὸ σουβλί. — σίελ βάλενε̣ = σύρω τὸν χορόν. ἀόρ. σο̃λα-ε-ι, μτχ. σιέλε̣. παθ. σῖλεμ. — σῖλεμ ανdέj ε κε̣τέj = περιφέρομαι, τριγυρίζω, κινοῦμαι. — ἴδ. λjούεj, λjούαj.

σίελ καὶ (γ. συνῃρ.) σῖλ. ρ. ἐνερ. = ἀργοπορῶ τινά. ἀόρ. σο̃λα-ε-ι, μτχ. σιέλε̣. — σῖλεμ = μένω, ἀργοπορῶ. — ἴδ. με̣νόj (τ) κjε̃λ (Ἐλβ.) μος ουσίλε̣ = μὴ ἀργῇς.

σιμβιέτ (γ) σιμbιέτ (Σ. Κροῦjα) σιβιέτ (τ) = ἐφέτος, αὐτὴν τὴν χρονι̣άν, ἀντίθ. βιέτ = πέρυσι.

(ι) *σιμβιέτσ̈ιμ-ι* (γ) ἢ ι-σιμβιέτσ̈ε̣μ-ι = ἐφετεινός. ἀντίθ. ι-βιέτσ̈ιμ.

(ε) *σιμβιέτσ̈ιμε-jα* (γ) ἢ ε-σιμβιέτσ̈ε̣με-jα = ἐφετεινή. — ι σιμbιέτσ̈ιμ-ι (Σ. Κροῦjα) ἢ ι σ̈ιμbιέτσ̈ε̣μ-ι. — ε σιμbιέτσ̈ιμε-jα (Σ. Κροῦjα) ἢ ε σ̈ιμbιέτσ̈ιμε-jα καὶ ι σιβιέμ-ι (τ) ε σιβιέμε-jα = φετεινὸς-ή.

σινjε̣νjέ (τ) σινjινjί (γ) ἐπίρ. = ἐξ ἴσου, παρόμοια.

σίσε̣-α πληθ. σίσατε̣ = κοινῶς βυζί. — ι άπ σίσε̣ φόσ̈νjε̣σε̣ = βυζαίνω τὸ (παιδὶ) βρέφος. — πῖ σίσε̣ φόσ̈νjε̣jα = τὸ βρέφος βυζαίνει.

σίτ-σίτ-σίτ (Σ) = ἴδ. σέτ-σέτ-σέτ. = ἴδ. σ̈όσ̈ ρ.

σῖτεμ (Σ) ἴδ. σέτεμ, ἴδ. σ̈όσ̈εμ.

σίτε̣-α (Σ. τ) σέτε̣-α (γ) πληθ. σίτατε̣, σέτατε̣ = ἴδ. σ̈όσ̈ε̣-α = ἡ σήτα.

σι-τσίλjι, σι τσίλjα, σι τσιλjιdό, σι τσιλjαdό, ι τσιλjιdό (bogdan) ε τσίλjαdό, σι ι τσίλjι (Μάτια) σι ε τσίλjα (Μάτια), ι σιτσίλι ε σιτσίλjα, ι σι τσιλjιdό ε σι τσιλjαdό = ἕκαστος, ἑκάστη· ἴδ. γjίθε̣ σε-τσίλjι, γjίθε̣ σε-τσίλjα, γjίθε̣ κούσ̈ ἢ γjίθε̣ κούσ̈ι.

σίπε̣ρε̣ [Λατ. super, supera, supra] σίπρε̣ [Ἑλλην. ὑπέρ], σίπρι σίπραζι = ἄνωθεν, ἐπάνωθεν, ὕπερθεν· ἴδ. πε̣ρσίπε̣ρε̣, πε̣ρσίπρε̣.

BKSH

(ι) *σίπερμ-ι*, ε σίπερμε-jα = ὁ ἄνω, ἡ ἄνω· ἐπίθ. πληθ. τε σίπερμιτε ἀρσ., τε σίπερμετε θηλ. ἴδ. ι έπερε-ι, ε έπερε-α (γ). — ἀντίθ. ι-ε πόστρε-ι-α.

σjάπ-ι (bogdan) πληθ. σjέπετε· ἴδ. σκjάπ-ι πληθ. σκjέπετε· ἴδ. τσjάπ-ι (τ).

σιέλε: ἐπίρ. = ἀργά.— τσ' κόχε έρδε; τί καιρὸν ἦλθες;— diέθινε σιέλε = χθὲς ἀργά.

σjέτουλε-α (Βεράτ.) ('Αργυρ. budi) ἴδ. σκjέτουλε-α· πληθ. σjέτουλατε.

σκjάνj-ι (γ. bogdan) πληθ. σκάνjετε = ἡ ἄκρα.

σκάνθαρ-ι = σκάνθαρος, κοινῶς μαμοῦνι.

σκαρτσί-ου ('Ελβασ.) πληθ. σκαρτσίτε = ἄσωτος, μοσχομάγγας.

σκαφουλjάρεσ-ι (Τυραν.) = ἴδ. σκαπουλjάρεσ ('Ελβασ.).

(ι) *σκενdέεjμ-ι* (budi) ['Ιταλ. ebrioso]. - ε σκενdέεjμε-jα θηλ.

σκερφῦλ-ι ('Ελβασ.) πληθ. σκερφέjετε καὶ τσκερφῦλ-ι = γουρρμάζι κjε έστε νγjίτουρε με μουσκερίτ' ε bάρδα.

σκίλjε-jα (Μέση 'Αλβανία) πληθ. σκίλjετε = ἴδ. δέλπενε-α [σκύλ-ος].

σκιφτέρ-ι ('Αργυρ. Τυραν.) ἴδ. σκjιφτέρ-ι πληθ. σκιφτέρετε.

σκλαβῖ-α (πληθ. λείπει) = ἡ σκλαβιά· ἴδ. ροbενῖ-α.

σκλαβόσ-εμ = σκλαβόνω-ομαι.

σκλάπε-α = ἴδ. κλάπε-α, κjάπε-α· πληθ. σκλάπατε.

σκλάφ-βι πληθ. σκλέφτε (τ) καὶ σκλάβετε = σκλάβος· ἴδ. ρόπ-bι.

σκλέπε-α (Βεράτ.) = ἴδ. τσκλέπε-α, γελjέπε-α· πληθ. σκλjέπετε.

σκλjιφτέρ-ι (Περμέτ.) ἴδ. σκjιφτέρ-ι πληθ. σκλjιφτέρετε.

σκολjῖ-α (τ) σκόλjε-α (γ), σκόλε-α (Σ) = τὸ σχολεῖον· πληθ. σκολjίτε σκόλjατε, σκόλατε.

σκjίμε-α = στολισμός· πληθ. σκjίματε.

σκjιματάρ-ι = ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν, ὁ κομψευόμενος· τὸ θηλ. σκjιματάρε-jα, πληθ. τκjιματάρετε ἀρσ. σκjιματάρετε θηλ.

σκjιφτέρ-ι ('Ελβασ.-Βεράτ.) = ἱέραξ κοινῶς ξιφτέρι, γεράκι καὶ σκιφτέρ-ι ('Αργυρ.-Τυραν.) σκλjιφτέρ-ι (Περμέτ.) [Λατ. ac-cipiter] καὶ σκυφτέρ-ι (Σ).

σκjάκj ρ. ἐνεργ. = κάμνω μόλα = νjε γjε κjε έστε ε στεργούτε ε σbούσ ε bᾶj τε bούτε. — ἀντίθ. τοῦ σκjάκj εἶνε τὸ αρδάνκ ρ.

σκjάκjεμ παθ. ἀντίθ. αρδάνγεμ = κάμνω μαλακόν.

ΒΚΣΗ

(ι-ε-τε̱) *σκjάκjε̱τε̱* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱ αρδάνγε̱τε̱.

σκjάπ-ι (γ. τ.) πληθ. σκjέπε̱τε̱ = bουτούκ ἢ σκjάπ μοτάκ ι παdρέδε̱.

σκjέπ-ι (Σ. Καβ. Βεράτ.) = ράμφος, σκjούπ-ι (Ἐλβασ.), κjέπ-ι (Ἀργυρ.) τσ̈ούκ-ου (Περμέτ.).

σ̈κjέπ-ι: πληθ. σ̈κjέπατε̱. — σ̈κjέπ' ι ρρόbε̱σε̱ = ἡ ἄκρη τοῦ ἐνδύματος.

σκjεπάρ-ι καὶ *τέσκε̱-α* (γ. Μαλjεσία) = σκέπαρνος, τὸ σκεπάρνι.

σκjεπτόρε-jα (Σ) ἡ μπεκάτσα. — ἴδ. σ̈απτόρε-jα.

σκέρbουλ-ι ? ? ?

σκjέτουλε̱-α (γ) σιέτουλε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σκjέτουλατε̱ = ἡ μασχάλη [Ἰταλ. scatula = θήκη].

σκjόλ-ι (Σ) = νεροχύτης.

σκjότε̱-α (γ. τ.) πληθ. σκjότατε̱ = έρε̱ με σ̈ι, κουρ φρῦν έρε̱ ε bίε σ̈ι (κjε̱ σ̈τίε σ̈ίνε̱ νdε̱πε̱ρ πενdσ̈έρετ, ε dύερτ).

σκότε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σκότατε̱ = γενεά, φυλή, γένος· μὸς ουνγjάλτε̱ κε̱jό σκότε̱! χ̆ούμπτε̱ κε̱jό σκότε̱! πρεj τσ̈ φάρε̱ σκότε̱ ᾶσ̈τ' αὐ;

σκοπέτσ-ι (γ. τ.) πληθ. σκοπέτσε̱τε̱ = σκjάπ ι dρέδουρε̱.

σκουλῑ-α ἴδ. τσ̈κούλj πληθ. σκουλίτε̱.

σκουνdῑλ-ι (γ) σκουνdῑ-νι (bogdan) = τὸ κράσπεδον.

σκjόνj (Βεράτ) σγjόνj (Περμέτ) ρ. ἐνερ. = ἐξυπνῶ τινα ἴδ. κjοj (Ἐλβ.)

σκjόνεμ (Βεράτ.) σγjόνεμ (Περμέτ) ρ. οὐδ. ἐξυπνῶ ἴδ. κjόχεμ (Ἐλβ.)

σκούτε̱-α (Τσ̈ερμενίκα) πληθ. σκούτατε̱ [Λατ. suctum] καὶ

σκουτίνε̱-α Dibρα πληθ. σκουτίνατε̱ = ποδιὰ ἴδ. πε̱ρπάρε-jα [Βουλγαριστὶ σκούτινα). - σκουτίνε̱-α (Περμέτ) = κωλόπανον.

σκουνdῑ-νι: τὸ κράσπεδον καὶ σκουνdῑλ-ι. — με πρέκουνε̱ σκάνjνε̱ ε σκουνdίνιτ· (bogdan) = ἅπτεσθαι τῆς ἄκρας τοῦ κρασπέδου.

σκούτε̱-α (Σ) = (Τουρκ. boudσ̈άκ).

σκουτέρ-ι (τ) = ἀρχιποιμὴν = ι ζότι δένετ ε ι στάνιτ ι τσίλjι βε̱ bαρί μbι ατό, ε νγρέχ̆ στάν. — πληθ. σκουτέρε̱τε̱.

Σκουτέρ-ι = μάλjι ι Σκουτέριτ νdε̱ Κε̱ραbε̱νίτ τε Ελjbασάνιτ ε τε̱ Τιράνε̱σε̱. — Αὐτὸ τὸ ὄρος γέμει ἀπολελιθωμένων ζῴων.

σκjόκε̱-α (Ἐλβασ.) = σκjούκε̱-α (Τυραν.), κjόκε̱-α (Βεράτ.), κλούκε̱-α. — κλότσ̈κε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σκjόκατε̱, σκjούκατε̱, κjόκατε̱, κλούκατε̱, κλότσ̈κατε̱ = ἡ κλῶσσα.

σκjούκε̱-α (Τυρ.) ἴδ. σκjόκε̱-α πληθ. σκούκατε̱.

σκjούπ-ι ('Ελβασ.) = ἴδ. σκjέπ-ι: σκjούπατε̱

σκjούφουρε̱-ι ('Ελβασ.) = ἴδ. σούλφουρ-ι (Σ. Κρούjα).

(ι-ε-) *σκjούφουρτε̱*: ἐπιθ. = ι-ε- σούρφουλτε̱ (Σ. Κρούjα).

σκύρε-jα (Μυζεκjέjα), σκυρε̱-jα ('Αργυρ.) = πήλινον πιάτον βαθουλό.

σκύτ-ι (Σ) = ἀσπίς.

σμαδόj — όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. μαδόj — όχ̱εμ.

σμίρρ-ι (γ), σμίρρε̱-α (γ) σμιρ-ι (budi), ζελjī-α ('Ελβασ.) πληθ. ζε̱λjίτε̱ = φθόνος. ζηλοτυπία, κοιν. ζούλ̱jα. — κἄμ σμίρρ = ἔχω φθόνον, φθονῶ.

σμίρρ-κέκj-ι = ζηλότυπος, ζηλόφθονος, φθονερός· πληθ. σμιρρκέκjε̱τε̱. — τὸ θηλ. σμιρρ-κέκjε-jα πληθ. σμιρρκέκjετε̱.

σοβάλj-ι ('Ελβασ.) = εἶδος ὄφεως μεγάλου, ὅστις τύπτει τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς οὐρᾶς. — ἴδ. καστρίκj-ι (Βεράτ.).

σοβάϊκε̱-α (τ) πληθ. σοβάϊκατε̱ = κερκὶς ἴδ. dρούκ-γου.

σόd (bogdan — Τύραν) ἐπιρ. = ἴδ. σότ [Λατ. hodie].

σοdάσ-ίτ-ίτ (bogdan, Μιρε̱dίτα) ρ. ἐνερ. mirare, με ι νγούλjε̱ σῦτε̱ ἀόρ. σοdίτα-ε-ι· μετχ. σοdίτουνε̱.

σόjτ (γ. Μαλεσία) = ἴδ. σότ.

σογορίj-α (bogdan) = ἀγέλη (Τουρκ. συρῖ) πληθ. σογορίjτε̱.. — σογορίj νjέρε̱ζε̱ϋ = ἀγέλαι ἀνθρώπων. Τουρκ. συρῖ).

σόγjε-jα (bogdan) πληθ. σόγjετε̱ = πύργος 2) φυλακὴ (Τουρκ. καρακόλ) ἴδ. ρόνjε̱-α.

σογjερίj-α bogdan) κοιν. μάνδρα 'Ιταλ. mandra.

σογjετἂρ-ι (bogdan) = φύλαξ πληθ. σογjετάρε̱τε̱.

σοκε̱λάσ ('Αργυρ.) σοκε̱λίj (Βεράτ.) = κραυγάζω, φωνάζω μὲ μεγάλην φωνήν, θε̱ρρέσ με φουκjī.

σοκε̱λίμε̱-α ('Αργυρ. Βεράτ.) πληθ. σοκε̱λίματε̱ = κραυγή.

σοκε̱λίμε̱-α, σοκουλίμε̱-α (budi) = βρυγμός, τρόμος 2) σοκε̱λίμε̱-α (Σικελο-'Αλβανικὸν) = σεισμός· dρίθμε̱-ε σοκε̱λίμε̱ = τρόμος καὶ βρυγμός· πληθ. σοκε̱λίματε̱ σοκουλόνj (budi) σοκε̱λόνj: ρ. dρίδεμ, σείω, κλονίζομαι. — τρέμω.

σομάρ-ι ('Ελβασ.) ἴδ. σαμἂρ-ι πληθ. σομάρε̱τε̱.

σόνε̱τε̱ (budi). σόντε, σούντε (Σ) = ταύτην τὴν νύκτα, ἀπόψε. — ἀντιθ. μbρᾶμα (γ).

σόπ-ι, σοπάτε̱ (γ) πληθ. σοπάτατε̱ καὶ σε̱πάτε̱-α (τ) πληθ. σεπάτατε̱ = ἀξίνη, πέλεκυς, λjάτε̱ (Περμέτ.) καὶ λjατόρε-jα (γ) μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε σε̱πάτα [ἴδ. λjατόj] καὶ τσακόρε-jα (Τυραν.) [= κοιν. τσεκοῦρι] καὶ ναγάτσε-jα μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε λjατόρεjα.

σορ̱ολάσ-άτ-άτ (Τυραν.), σουρουλάσ-άτ-άτ (᾿Ελβασ.) = σίελ πε̱ρκjάρκ [Τουρκ. συρέρε̱μ = τριγυρίζω] ἴδ. σουρέλj, σουρουλάσ χέλιν' ε μίσ̈ιτ = γυρίζω τὴν σοῦβλα.

σορ̱ολάτεμ (Τυραν.) σουρουλάτεμ (᾿Ελβασ.) παθ. σῖλεμ πε̱ρ κjάρκ.

σορ̱άκ-ου ἀρσ. σοράκε-jα θηλ. πληθ. σοράκε̱τε̱ ἀρσ. σοράκετε̱ θηλ. ὅμοιος, ὁμοία τῇ κορώνῃ (τῇ καλjακούδᾳ)· χλευαστικόν.

σόρ̱ρ̱ε̱-α: πληθ. σόρρατε̱ = ἡ καλjακοῦδα· ἡ κωρώνη.

σος (τ) = μος = μήπως. — σος σ' κίσ̈τε = μὸς σ' κίσ̈τε = μήπως δὲν εἶχε· σος σε σ' κίσ̈τε = μήπως δὲν εἶχε.

σόσ σόσ σόσ (τ) ρ. = σῴζω ἴδ. σπε̱τόj, ἴδ. χ̱αρρίνj· 2) σημ. φθάνω· 3) τελειόνω ἴδ. μbαρόj (budi) σόσε̱νj σόσε̱ν σόσε̱ν. — παθ. σόσεμ.

σότ, σοd, (Τυραν. bogdan, budi) σόjτ (γ. Μαλjε̱σία = σήμερον. — σότ ε πε̱ρπάρα (γ) = ἀπὸ σήμερον καὶ ἐμπρός. — σότ πε̱ρσότ = διὰ σήμερον. — σι σότ = τὴν αὐτὴν ἡμέραν (σὰν σήμερα). — σι σότ τέτε̱ dίτε̱ = πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν. — σι σότ νjε̱ jάβε̱ = πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος. — σι σότ νjε̱ μούαj. — σι σότ νjε̱ βίτ = πρὸ ἑνὸς ἔτους. — σότ μbε̱ σότ ἢ σότ με σότ = τὴν παροῦσαν ἡμέραν, ἐποχήν. — σότ ε τούτjε = σότ ε μbασκε̱νdάj (γ) = εἰς τὸ ἑξῆς. — τε̱ βίτσ̈ σότ τέτε̱ dίτε̱ = νὰ ἔλθῃς μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας. — τε̱ βίνjτσ̈ σότ νjε̱ jάβε̱, σότ νjε̱ μούαj = νὰ ἔλθῃς μετὰ μίαν ἑβδομάδα, μετὰ ἕνα μῆνα.

(ι) *σότμ-ι* (τ) ἐπίθ. = σημερινός. ε-σότμε-jα (τ) = σημερινή. — ι σόρμ-ι (τ) ε-σόρμε-jα, ι σότσ̈ιμ-ι (γ) ε σότσ̈ιμε-jα.

σουκαλjέν-ι (Dίβρα) ??? = σούλjτσ-ι καὶ κρουκαλjέν-ι (Dibρα) ???

σούνκ-γου (Καβ.) πληθ. σούνκjτε̱ ἴδ. δρῖ-α.

σούκατε̱ (budi) πληθ. μόνον = bρέγjετ' ε μάλjιτ.

σούκουλε̱-ι (Τυραν.) πληθ. σούκουjτε̱ = ῥάκος· ἴδ. λjέτσκε̱-α.

σοῦλjεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = ὁρμῶ· ἴδ. τοῦρρεμ. — ουσούλj κjένι, εδέ ε καφσ̈όϊ = ὥρμησεν ὁ σκύλος καὶ τὸν ἐδάγκασεν.

σούμbουλε̱-α πληθ. σούμbουλατε̱ = κομβίον σφαιροειδές.

σούντε (Σ) = ἴδ. σόντε.

BKSH

σούπ-ι: πληθ. σούπετε̱ = ὁ ὦμος.

σουρbόj (τ) ἴδ. σούρπ. ρ. σουρbόνεμ = ἴδ. σοῦρbεμ παθ.

σουρbέλjε̱-α (Ἐλβασ.), σφόγε̱-α (Περμέτ.) καὶ bedουνίτσε̱-α (Περμέτ.) πληθ. σουρbέλjατε̱, bedουνίτσατε̱ = ἀλιφασκιά, ἐλελίφασκος.

(ι ε) *σούμbουλε̱-ι-α* καὶ *σούρbουλε̱-τε̱* (Ἐλβασ.) = νερουλός, ροφητὸς βε̄ ε σούρbουλε̱τε̱ = βε̄ ρρούφκε̱ (Περμέτ.) = αὐγὸν νερουλόν. — καὶ ρρούφκε̱-α πληθ. ρρούφκατε̱ (Περμέτ.).

σούρπ καὶ *σούρbι* (γ) σουbόj (τ) = ροφῶ.

σοῦρbεμ (γ) σουρbόνεμ (τ) παθ. τοῦ προηγ.

σουρουλάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ.) = ἴδ. σορολάσ-άτ-άτ (Τυραν.).

σουρουλάτεμ (Ἐλβασ.) = σορολάτεμ (Τυραν.).

σούρφουλε̱-ι (Σ-Κροῦjα) καὶ ὃκjουφούρ-ι (Ἐλβασ.) [Λατ. sulfur-is] = θεῖον κοινῶς θειάφι.

(ι) *σούρφουλτε̱-ι-α* (Σ-Κροῦjα) καὶ ι ὃκjούφουρτε̱-ι-α = πρέj σούρφουλι.

σουρρίκ-ου (Κροῦjα) = κοτέτσι, καὶ κjυμέσ-ζι = ατύ κου φλjένε̱ πούλjατε̱.

σουρρίλj-ι = κάνουλα τοῦ νεροῦ.

σουρρίλj (Τυραν.) καὶ σουρρούγjατε̱ (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = μακρουλῶς.

σούτε̱-α πληθ. σούτατε̱ = ἡ ἔλαφος (θηλυκὴ) ἴδ. dρε̄-νι.

σπάκ-γου (Σ), σπάνγε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. σπάνγατε = σπάγγος.

σπε̱λjκjῑ-νι (Ἐλβασ.) ἴδ. πε̱κjῑ-ρι (Περμέτ.) = τὸ κράσπεδον· καὶ σπενγῑ-α (Καβ. Τυραν. Κροῦjα) πληθ. σπενγίτε̱. πικjῑ-α πληθ. πικjίτε̱, πε̱κjῑ-ρι (Περμέτ.) πληθ. πε̱κjίνjτε̱.

σπε̱ρdρέθ (γ) ρ. ἐνεργ. = ἴδ. πε̱ρdρέθ, ὃdρέθ (Σ).

σπέτσε̱-α: πληθ. σπέτσατε̱ = πιπεριά· 2) κόκκινο πιπέρι.

σπίδε̱-α (Περμέτ.) = κούρβε̱-α ἢ μᾶλλον ἡ ἔχουσα ἰδιώματα μοιχαλίδος.

σπίθ-ι (Τυραν.) = ὑδρωπικιά.

σπίκθ-ι ἴδ. πίπε̱θ-ι, γουὃακούκj-ι.

σπίνjε̱-α (τ) ἴδ. ὃπίνε̱-α = ἡ ράχη πληθ. σπίνjατε̱.

σπιλjάρ-ι (Τυρ.) πληθ. σπιλάρε̱τε̱ = εἶδος δικτύου· σπίλjτσατε̱ (Σ) = ἴδ. ὃτjέκε̱ζατε̱.

σπινάκj-ι = τὸ σπανάκιον· πληθ. λείπει.

σπίτσε̱-α: πληθ. σπίτσα-ε̱ = μικρὸν σουβλί.

BKSH

σποβίσ ('Αλβανο-Σικελικὸν) ρ. ἴδ. νγόρθ, τσόφ.—με̨ σποβίσι καλjι= ἐψόφησεν ὁ ἵππος μου.

σπούτετ' (ε jοπίνγεσε̨) (Σκοdρα Μαλjεσία ε πόσ̈τε̨με̨) ἴδ. ρρύπατ' ε jοπίνγε̨σε̨.

στάβε̨-α (τ) ['Ιταλ. stiva] κοινῶς ἡ στίβα ἴδ. τούρρε̨-α νjε̨ στάβε̨ dρου= νjε̨ τούρρε̨ dρου· πληθ, τούρρατε̨.

στάν-ι: πληθ. στάνετε̨ κοινῶς μανδρί.

στάπ-ι πληθ. στάπετε̨ = ράβδος.

στέλjε̨-α πληθ. στέλjατε̨ = ἡ φωλεὰ τῶν θηρίων.

στέπ-ι = ἡ ἄκρα.

στέπεμ: ρ. οὐδ. (γ) = κε̨θέχεμ νjε̨ τσ̈απε̨ πράπα (τε̨ σ̈κόjε̨ τιέτε̨ρι).

στε̨ρβίνε̨-α (Σ) πληθ. στε̨ρβίνατε̨ = ἴδ. νγορδε̨σίνε̨-α = ψοφίμι· καὶ κε̨ρμε̨-α πληθ. κέρματε̨ (τ) = πτῶμα, ψοφίμι.

στε̨ρβίτ (Μυζεκjέjα) [στερ-βίτ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἐκπαιδεύω, γυμνάζω τινὰ (κυρίως ἐπὶ ζώων, ὅταν γίνωνται ἑνὸς ἔτους τὰ γυμνάζουσιν ὡς τὰ ἄλογα (μᾶζε̨τε̨) εἰς τὸ περιπατεῖν, τοὺς μόσχους εἰς τὸ ἄροτρον, τοὺς σκύλους εἰς τὸ κυνῆγι κ.τ.λ. τὰ παιδία εἰς τὸ γυμνάσιον παντὸς εἴδους γυμνασίου, ἐν γένει γυμνάζω ἐκπαιδεύω). —στε̨ρβίτ μέζινε̨ = γυμνάζω τὸ ἀλογάκι· μέζ' ι στε̨ρβίτουρε̨ = γυμνασμένον ἀλογάκι· ἀντιθ. με̨ζ' ι πα στε̨ρβίτουρε̨ = ἀγύμναστον ἀλογάκι.

στερβίτεμ: παθ. = γυμνάζομαι, ἐκπαιδεύομαι.

στε̨ργjόσ̈-ι = ι άτι γjύσ̈ιτ = πρόπαππος πληθ. σ̈τε̨ργjύσ̈ατε̨.

στε̨ργjύσ̈ε-jα = ε έμα ε γjύσ̈εσε̨ πληθ. σ̈τε̨ργjύσ̈ετε̨.— φράσ.—γjύσ̈ στε̨ργjύσ̈ι ε κάτρε̨γjύσ̈ι = πάππων πρὸς πάππων.

στε̨ρκjόκ-ου (γ) ἀρσ. πληθ. στε̨ρκjόκε̨τε̨, θηλ. στε̨ρκjόκε̨-α = κωρώνη.

στε̨ρdίτεμ (Ρέκ' ε έπε̨ρε̨) ρ. = συναπαντῶ (ἀπροσδοκήτως) καὶ χ̈ασ (Σ). ουστε̨ρdίτνε̨ (Dίbρα) = χ̈ασνε̨ = ουπε̨ρπόκjνε̨ μb'ούδε̨ (παπρίτουρε̨).— ἴδ. πίκjεμ = ἐπὶ ταυτοῦ συναντῶ τινα.

στε̨πμbέσε̨-α = ἐγγόνη = bίλjα σε̨ μbέσε̨σε̨ πληθ. στε̨ρμbέσατε̨.

στε̨ρδᾶμπ-bι (γ) = κουρ dέλj νdονjε̨ δᾶμπ ισ̈τρέμbερ jάσ̈τε̨ ρριέσ̈τε̨σε̨ καὶ στε̨ρδε̨μπ-bι (τ).

στε̨ρκούνγουλ-ῖ = εἶδος ἀσθενείας πληθ. σλε̨ρκούνγουjτε̨.

στε̨ρνίπ-ι = ἔγγονος (ιbῖρι τε̨ νίπιτ) πληθ. στε̨ρνίπε̨νιτε̨ (γ).

στε̨ρπίκ (Σ) ρ. = ραντίζω [στερ-πίκε̨-α] στε̨ρκίσ-ίτ-ίτ ('Ελβ). σπε̨ρκάτ

BKSH

έτ-έτ (Περμέτ), πισκάτ-έτ-έτ (Βεράτ.) [στε̱ρκατ] καὶ στε̱ρκόϳ (Καϐ.).

στε̱ρπίκεμ (Σ) παθ. ραντίζομαι, στε̱ρκίτεμ, σπε̱ρκάτεμ [στε̱ρκάτεμ] τσε̱ρκόχ̆εμ (Καϐ.) σπικάτεμ.

στε̱ρπίκε̱-α (Σ) στε̱ρκίτε̱-α (Ἐλϐασ.) = ράντισμα πληθ. στε̱ρπίκατε, στερκίτατε̱.

στε̱ρφλϳόκ (γ) ρ. ἐνερ. = πρισ̆ φλϳοκε̱τε̱ νγατε̱τρόϳ φλόκε̱τε̱ (ἐπὶ τριχοειδῶν πραγμάτων).

στερφύτσ-ι (Ἐλ βασ.) πληθ. στε̱ρφύτσατε̱ = σύριγξ. τε̱ρφύτσ-ι (Κοϐ.) πληθ. τε̱ρφύτσατε̱.— κε̱λϳτσατε̱σε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κε̱λϳτσατε̱σατε̱ = στε̱ρφὺτσ κϳε̱ κε̱λϳτσέτ· στε̱ρτσκε̱-α (Περμέτ.) = στε̱ρφυτ με ούϳε̱. πληθ. στε̱ρτσκατε̱· φιλϳάσκε̱-α (Κροϳια) πληθ. φιλϳάσκατε̱.

στϳέγουλε̱-α ??? πληθ. στϳέγουλατε̱ ???

στόλϳ-ι (γ. Μαλϳεσία) ξύλινον σκαμνὶ μὲ τρεῖς πόδας.

στολϳῑ-α = στολισμὸς πληθ. στολϳίτε̱.

στυλϳίσ: ρ. ἐνερ στολίζω· στολϳίσεμ=στολίζομαι.

στοπὰν-ι (τ) πληθ. στοπάνε̱τε̱ = τυροκόμος. αὔ κϳε̱ τούντ κϳούμε̱σ̆τινε̱ ε bε̱ν γϳάλϳπε̱ ε dιᾶθε̱, ε γϳίζε̱, ε ου έπ bούκε̱ bαρίϐετ, ε κϳένϐετ ἴδ. bάdσ̆ο-ϳα (περμὲτ) τσ̆ακμάσ̆-ι (Τυρχν.)

στρᾶλ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. στράλετε̱, κοιν. στουρνάρι = γοῦρ σ̆κρέπε̱σ-ι (γ).

στρανίτσε̱-α (Περμέτ.) = ρράσατ ε βάρριτ, πε̱ρμbῑ τε̱ βdέκουρινε̱ νdε̱νε̱ δε̄τ. 2) γοῦρ με κρύκϳ κϳε̱ βίχ̆ετε̱ μbε̱ κέμbε̱ πε̱ρμbῑ βάρρτ. πληθ. στρανίτσατε̱.

στράτσε̱-α (Σ) = ἴδ. τράστε̱-α (τ) πληθ. στράτσατε̱ καὶ στράϳτσε̱-α πληθ. στράϳτσατε̱.

στρε̄χ̆ε-ϳα (Σ) = τσ̆' ᾶσ̆τε̱ πε̱ρϳάσ̆τα σ̆τε̱πίσε̱, πληθ. στρέχ̆ετε̱. ἐνῷ πουλϳάσ-ζι (Σ) = τσ̆' κᾱ ζε̱̄ στε̱πία πε̱ρμbρένdα (Τουρκ. τσ̆ατί).

στρε̄χ̆ε-ϳα (γ) = ἡ στέγη, νdε̱νε̱ στρέχ̆ετ τε̱ στε̱πίσε̱ = ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας.

στρόκε̱-α = λέπρα, ψώρα (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. σγέbε-ϳα, πληθ. στρόκατε̱.

στρομbουλᾶρ-ι = στύλ ε λϳᾶμε̱σε̱ κϳι λϳίδινε̱ κάλϳινε̱ κουρ σ̆ῑϳε̱νε̱ πληθ. στρομbουλάρετε̱. — ἴδ. στρουμbουλᾱρ-ι.

στροῦκεμ (Σ) ρ. οὐδ. = συστέλλομαι, κοιν. μαζόνομαι (ζόγου κουρ μbε̱ρδίφ ρε̱ούτετε̱ ε πε̱ρμϐλϳίδετε̱ τρούπινε̱. — ἀορ. ουστρούκα-ε-ουστρούκ, μτχ. στρούκουνε̱.

στρ̣ουμbουλᾶρ-ι καὶ *στρ̣ομbουλᾶρ-ι* = ξύλον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνίου· πληθ. στρουμbουλάρ̣ε̣τε̣.

στρ̣ουμbούλε̣-ι (Βεράτ) = τοποθεσία, στρούμbουjτε̣ πληθ.

σῦ! (Τυρ̣αν.) ἐπιφ. θαυμαστ. ἴϭτε νjε̣ σκjάπ ι μαθ σῦ! = σα νjε̣γομάρ̣. — ἴϭτε ι γjάτε̣ σῦ! = σα νjε̣ κjιπαρίς = ἦτο μακρ̣ὺς ἴσ̣ι̣α μὲ ἕνα κυπαρίσσιον.

συ-bάρ̣δε̣-ι-α ἐπιθ. γαλανομάτης -τα.

σῡ-δῑ-α αὔ κjε̣ κᾱ σύτε̣ ποσὶ δῑ.

σῦζε̣τε̣: πληθ. = τὰ ὀμματοϋάλι̣α κοινῶς.

σῡ-ζῑ-ου πληθ. συζέστε̣ = μαυρομάτης. σῡ-ζέζε̣-α θηλ.

σῦϑ-ι (Ἐλϐασ.) πληθ. σῦθε̣τε̣ = θηλ̣ι̣ὰ ἴδ. λjάκθ-ι καὶ κατ' ἀναγραμματισμὸν θῦσε̣-α (Τυραν.).

σῦϑ-ι (γ) (ἐπὶ δένδρων) πληθ. σῦθε̣τε̣· ὅταν ἀνοίξωσι τὰ δένδρα, πρῶτον κάμνουσιν ἕνα σπορί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐϐγαίνει τὸφύλλον, τὸ ὁποῖον τότε ὀνομάζεται κρ̣άνd-ι, ἀφοῦ δὲ αὐξήσῃ τὸ κρ̣άνd λέγεται γjέθε-jα ἢ φλjέτε̣-α.

συ-κjε̣νε̣ζε̣-α πληθ. συ-κjε̣νε̣ζατε̣ = κυνώπης.

συ-κjοῦτε̣-ι: ἀρσ. συ-κjοῦτε̣-α θηλ. = εὐφυής. [ἴδ. κjουεj καὶ κjουj (γ)].

σύλ-ι ἀρσ. σύλε-jα θηλ. (Τυρ̣αν.) = παραϐλώψ. — ἴδ. ι-ε-βᾱνγε̣τε̣-ι-α· πληθ. σύλετε̣ θηλ.

συλjάρ̣-ι σῡλjαρε-jα ἐπιθ. = αὔ α αjό κjε̣ ι κᾱ σύτε̣ τε̣ λjαρ̣ε̣ καὶ συλjαρ̣όϭ-ι, συλjαρόϭε-jα θηλ. πληθ. συλjαραϭετε̣ θηλ.

συλjτῖ-νι (Σπατ.) πληθ. σῡλjτίνjτε̣ = πένj λjέϭι τε̣ dρ̣έδε̣.

σῡ-νι (γ) σῡ-ρ̣ι (τ) σῡ-ου (Ἐλϐασ.) πληθ. σῦτε̣ = ὀφθαλμός· σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε (τε̣ dάλj πε̣ρ̣πάρα) φράσις (ἐπὶ αἰσχύνης) με κjίϭ σῡ ε φάκjε̣ (budi) = με τϭ σῡ ε φάκjε (τε̣ dοῦκεμ). — νγόκλj σῦτε̣ = ἀτενίζω. — νγοῦλj σῦτε̣ νdε̣ κjίελ = ἀτενίζω πρὸς τὸν οὐρανόν. — νdε̣ρ̣ σῦ (γ. τ.) ἐπιρ. = ἐνώπιον, παρρησίᾳ· dρ̣ίτ' ε σῦνιτ (γ) dρ̣ίτ' ε σῦριτ (τ) = ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ· ε κᾱ σῦνε̣ πε̣ρτε̣ ίκουνε̣ (γ) = ε κᾱ σύνε̣ πε̣ρ̣ τε̣ ίκουρ̣ε̣ (τ) = σκοπεύει νὰ ἀναχωρήσῃ. — ι bίε νdε̣ρ̣ σῦ (γ. τ.) = τὸν προσϐάλλω. — μαρ̣ρ̣ νjε̣ σῦ γjούμε̣ = κοιμῶμαι ὀλίγην ὥραν. — ι μbέτι νdε̣ σῦτ = τοῦ ἔμεινε ςτὸ μάτι = τοῦ ἔκαμα ἐντύπωσιν. — ι bᾶj με σῦ = νεύω, τοῦ κάμνω νεῦμα· ε μάρρ μbε̣ σῦ (γ) ε μαρ̣ρ̣ μbε̣ σῦ (τ), ε μάρρ σῦϭ (γ) σῦϭ (τ) = βασκαίνω αὐτόν. — κάμ σῦ ε φάκjε = ἔχω παρρησίαν. ἀντιθ. σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε.

BKSH

συνερῖ-α (Ἀργυρ.) πληθ. συνερίτε̱ (ἑλλην. ἔρις -ιδος) γραικ. συνέρια.
— κα̈ συνερῖ με τσ'do νjερῖ = dαλj πε̱ρπάρα = συνερίζεται. — βε̈ συνερῖ = συνερίζομαι.

σῡ-σ̈άκσ̈-ι (Σ) (Τουρκ. λέξις) = ἀλλοίθωρος ἴδ. βανγόσ̈-ι.

σύτσ̈: (Ἐλβασ.) κα̈μ σύτσ̈ = κα̈μ φρίκε̱ (Τουρκιστὶ σ̈ubεχ̈ = βεσβεσέ)

συ-χ̈απε̱τε̱-ι ἄρσ. σῡ-χ̈απε̱τε̱-α θηλ. καὶ συ-χ̈απουρε̱-ι-α (τ) = ἀνοικτομάτης.

σφούρκ-ου πληθ. σφούρκjτε̱ καὶ τε̱ρφούρκ-ου (Σ) = διχάλα· 2) σφούρκ-ου (Τουρκιστὶ ἀκρέπ) πληθ. σφούρκjτε̱ = σκορπιός.

σφουνγάρ-ι (Ἀργυρ.) σ̈πούζε̱-α (Σ) πληθ. σφουνγάρε̱τε = ὁ σπόγγος.

σφύνε̱-α (τ) ἡ σφῆνα ἴδ. πύκλjε̱-α καὶ πύλjκε̱-α.

σφυνόσ (τ.) ρ. = βε̱ πύλκε̱νε̱.

σφυτύρῑj (Ἐλβασ.) [φυτύρε̱-α] ρ. = φρυάσσω, μουρμουρίζω, γογγύζω καὶ μουρμουρόj (Σ) —χῡνε̱ dέλj ε σφυτυρῖν.

σφυτυρίμ-ι πληθ σφυτυρίμετε̱ = φρύαγμα, γογγυσμός.

Σ̈

σ̈αbάν-ι (Ὕδρα) = νjε̱ τσόπε̱ λjιτα̃ρι κjε̱ ε βε̱νε̱ πε̱ρπόσ̈ θέσιτ πε̱ρ τε̱ πεσ̈ούαρε̱.

σ̈αγέρτ-ι (Σ) = μαθητὴς (Τουρκ. τσ̈ιράκ).

σ̈α̈ (Περμ.-Φρασ̈άρι) πάσ̈α (Σ) = μόριον ὀμοστικόν. — σ̈α Ζόνε̱ = πε̱ρ Ζότινε̱· πάσ̈α Ζότινε̱ (Σ). — σ̈α djέμτε̱ = μὰ τὰ παιδιά. — Μοj Dουdούλjε σ̈α bαbάνε̱ (τ' ετ-ατ = εἰς τὸ κεφάλι τοῦ πατρός σου). Με̱ do bούρρινε̱ α jαράνε̱; (= τὸν ἐραστήν).

σ̈α̃j ρ. = ὑβρίζω, ὀνειδίζω· ἀόρ. σ̈α̃βα-ε-ου μτχ. σ̈α̃μ. (γ) σα̃ρε̱ (τ). — σ̈α̃j (Σ) ἀντὶ φσ̈α̃j κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈· παρὰ Σκοδριάνοις σ̈α̃χ̈εμ παθ.

σ̈αjάκ-ου = μάλλινον ροῦχον λευκόν· σ̈αjὰκ ι θόνε̱ κουρ α̃σ̈τε̱ με κάτε̱ρε̱ λjικj, εδὲ σ̈εγούνε̱ ι θόνε̱ κουρ α̃σ̈τε̱ με du λjικj. — σ̈αjάκου ι σ̈κάλjουνε̱ = κατειργασμένον μάλλινον ροῦχον.

σ̈αjτίμ-ι (Ἀργυρ.)??? πληθ. σαjτίμετε̱. — τε̱ ράφτε̱ σ̈αjτίμι ! = (ὡς νὰ εἴπῃ τε̱ ράφτε̱ πίκα!) — τε̱ σ̈άjτούαρε̱ ???

σ̈άκε̱-α (Σ) = σκύλα. ἴδε κjένε-jα.

σ̈ακλαbάν ι (Σ) πληθ. σ̈ακλαbάνε̱τε̱ = φλύαρος, πολυλογᾶς—ατί κjε̱ σ'ι πουσ̈ὸν γόjα.

σ̈άκουλ-ι πληθ. σ̈άκουjτε̱ [ἐκ τοῦ σακκοῦλα εἶναι ἀρχαία Ἑβραϊκὴ λέξις] : θόνε̱ λjικούρεσε̱ κjι βε̱νε̱ dιάθινε̱ μbρένdα.—djαθ σ̈άκουλι= τυρὶ τουλουμίσιο.—σ̈ακούλε̱-ι = λjικούρε̱ πε̱ρ με βοῦμ μbρένdα τε̱ λjύνε̱, ι dιάθε̱, ι σ̈άλjτσε̱, ε̱ κjούμεσ̈τ, ε δᾶλε̱τε̱ [Λατ. saccus= σάκκος καὶ sacculus = σακκίον].

σ̈άκουλε̱-ι (Τυραν.) = ἀνεμοστρόβιλος· ἐρ' ε φόρτε̱· καὶ σ̈ακουλίνε̱-α (Κρούjα) πληθ. σ̈άκουjτε̱, σ̈ακουλίνατε̱. — πορδασ̈άκουλ-ι πληθ. πορδασ̈άκουjτε̱ ('Ελβασ.).

σ̈αλjαβρίκ-ου (τ.) ??? πληθ. σ̈αλjαβρίκε̱τε̱.

σ̈άλjε̱-α πληθ. σ̈αλjε̱τε̱ = τὰ σκέλη. — ε κοdίτι πλjοῦμbι νdε̱ σ̈άλjε̱τ τε dιάθε̱τ — ι σ̈κόϊ πλjοῦμb νdε̱πε̱ρ σάλjε̱τ. 2) τὸ ἐφίππειον κοιν. ἡ σέλλα [Λατ. sella] σ̈άλj' ε κάλjιτ = ἡ σέλλα τοῦ ἵππου.

σ̈άλjε̱-γjάτε̱-ι ἀρσεν. σ̈άλjε̱-γjάτα—ἐπίθ. = αὔ α ἀjὸ κjε̱ κᾶ σ̈άλjε̱τε̱ τε̱ γjάτα.

σ̈άλjε̱-στρε̱μbε̱ρε̱-ι-α = αὔ α αjό κjε̱ κᾶ σ̈άλjετε̱ τε̱ στρε̱μbε̱τα.

σ̈άλjε̱-σ̈κούρτε̱νε̱-ι-α = αὔ -α αjο κjε̱κᾶ σ̈άλjε̱τε̱ τε σ̈κούρτε̱να· καὶ σ̈άjε̱-σ̈κούρτε̱ρε̱-ι-α (τ) αὔ α αjό κjε̱ κᾶ σ̈άλjε̱τε̱ τε̱ σ̈κούρτε̱ρα.

σ̈άλjκjῖ- (λjὰπ) = ἴδ. σ̈ελjκjῖ-νι.

σ̈αλjόj ρ. ἐνερ. = σελλόνω τὸ ἄλογον. — παθ. σ̈άλjόχεμ-όνεμ (τ).

σ̈άλτσε̱-α (πληθ. ἄχρηστος σάλτσατε̱) (γ. τ.) [Λάτ. salsus] = κόσ ι σ̈ε̱λῖτε̱, κόσ με κρίπε̱. καὶ σ̈τάλjπε̱ (Περμέτ.) ολjέρ-ι ('Αργυρ.).

σ̈αμῖ-α πληθ. σ̈αμίτε̱ = μανδῆλι.

σ̈αμτὶj (Ελβασ.) φσ̈ᾶj (γ) σ̈ᾶj (Σκόdρα κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈). ποσ̈τρε̱τῖνj (Περμέτ.) = ἀναστενάζω.

σ̈αμτίνε̱-α πληθ. σ̈αμτίνατε̱, ('Ελβασ.) πσ̈ερτίμε̱-α (Περμέτ.) φσ̈ανε̱τίμε̱-α (budi) πληθ. φσ̈ανε̱τίματε̱ = ἀναστεναγμός.

σ̈ᾶνε̱-α (Σ) = κάσ̈τ'ε μίσε̱ριτ.

σ̈απακότ-ι πληθ. σ̈απακότε̱τε̱ (γ.) = ἠλίθιος ἴδ. τορολάκ-ου.

σ̈απε̱ρτόνj (Περμετ) ρ. ἐνερ. = νγουλj τε̱ τε̱ρε̱ νdε̱ bάλjτε̱τ.—ουσ̈απε̱ρτούα νdε̱ bάλjτε̱τ = κατεχώσθη εἰς τὴν λάσπην.

BKSH

σ̈απȩτόρε-ja καὶ σκjεπτόρε-jα πληθ. σ̈απȩτόρετȩ σκjεπτόρετȩ = κοινῶς ἡ μπεκάτσα.

σ̈απῖ-ου (τ) ἴδ. ζ̈απῖ-νι (γ).

σ̈αραμανdούκ ('Ελβασ.) ρ. ἐνεργ. = καταμαδίζω. — σ̈αραμανdοῦκεμ παθ.

σ̈άρρȩ-α πληθ. σ̈άρρατȩ = πρίων, πριόνιον.

σ̈άρκ-γου [ἴδ. σάρξ-κὸς] = μῖσ̈ι ι ατύρε πέμȩбετ με νjȩ bȩρθάμȩ, σι ἀρρα, πιέσ̈κȩζα, bαjάμεjα κ.τ.λ.

σ̈άρκȩ-α (Περμέτ.) = ἐπανωφόριον· ἴδ. φλοκάτȩ-α.

σ̈αρκjῖ νι (Σ) = ἴδ. σ̈ελjκjῖ-νι. — πληθ. σ̈αρκjίνjτȩ.

σ̈αρρόj : ρ. ἐνεργ. = πρίω, διαπρίω, πριονίζω.

σ̈αρρόj ἢ *σ̈ȩρρόj* καὶ σ̈αρρόνεμ παθ. σι σ̈αρρόϊ κυj νjερῖ = πῶς ἀπωλέσθη αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. — σ̈ȩρρόбα περτȩ νγρᾶνȩ = νγόρδα περτȩ νγρᾶνȩ ('Ελβασ.) = ἀπέθανα τῆς πείνης.

σ̈αρτέσȩ-α (γ. τ.) πληθ. σ̈αρτέσατȩ = μbόλιασμα· 2) δένδρον ἐμβολιασμένον.

σ̈αρτόj : ρ. ἐνεργ. = ἐνοφθαλμίζω (δένδρα) μπολιάζω· τὸ παθ. — σ̈αρτόχ̈εμ (γ) σ̈αρτόνεμ (τ).

σ̈άτ-ι (τ) πληθ. σ̈άτατȩ καὶ σ̈άτȩ-α = κjȩ πρέσινȩ δε̃νȩ.

σ̈ατȩρῖ-α, σ̈ατέρȩ-α (bogdan) πληθ σ̈ατȩρίτȩ ['Ιταλ. peggio, lipaggi].

σ̈ατῖ-νι (Jάκοβα) πληθ. σ̈ατίνjτȩ = ὁ χήν· ἴδ. πατόκ-ου.

σ̈ατόj ? ? ? ρ.

σ̈ατόρρ-ι ἢ *σ̈ατόρ-ι* πληθ. ȩτȩ = σκηνή· ἴδ. τένdȩ-α.

σ̈άχ̈ (τ) ? ? ? — μbέτεμ σ̈άχ̈. — μεdέτ ο dερβεναγὰ τȩ μbένȩ τρίματȩ σ̈άχ̈. — σ̈άχ̈ djέμ. — σ̈άχ̈ Μίτρο, σ̈αχ̈ bαbᾶϊ.

σ̈άχ̈εμ παθ. τοῦ σ̈άj.

σ̈αχ̈ȩράκ-ου ἀρσ. — σ̈αχ̈εράκε-jα θηλ. = ὑβριστὴς πληθ. σ̈αχ̈εράκȩτȩ ἀρσ. σ̈αχ̈εράκετȩ θηλ.

σ̈γάbȩ-α (τ), σ̈γαbόνjȩ-α (τ) πληθ. σ̈γάbατȩ, σ̈γαbόνjατȩ = ἴδ. σ̈κάbȩ σ̈καbόνjȩ.

σ̈γȩρρύσ-ύτ-ύτ (Τυραν.) ρ. ἐνερ. καὶ σ̈γουρίσ-ίτ-ίτ, καὶ γȩρβίσ̈τ (Περμ.), ποπουρίσ̈-ίσ̈ ίσ̈ (Σ). — πούλjα σ̈γȩρρύτ με κᾶμbȩ = πούλjα σ̈γουρίτ με κᾶμbȩ = πούλjα γȩρβίσ̈τ με κέμbȩ = πούλjα ποπουρίσ̈ με κᾶμbȩ. — μτχ. ποπουρίσ̈ουνȩ.

σ̈γȩρρῦχ̈εμ, σ̈γȩρρέχ̈εμ, σ̈κρῦχ̈εμ (Περμ.) σ̈κρῦχ̈εμ (Σ) σ̈γῦχεμ ('Ελβασ.) =

πίπτω κατὰ γῆς καὶ λερόνομαι μὲ τὸ χῶμα. ἴδ. ζ̈ῦχεμ (Τυραν.).

σ̈γε̱ρ̱ῦj, σ̈γε̱ρ̱ρέj, σ̈κρῦj (Περμ.) σ̈γρυj (Ἐλϐασ.) σ̈κρῦj (Σ) = ἴδ. ζ̈ῦj.

(ι) *σ̈dε̱ρ̱βιέλjε̱ρ̱ε̱-ι* (Σ) ἐπιθ. = ἐπιτήδειος ἐπιδέξιος καὶ θηλ. ε-σ̈dε̱ρ̱βέλjε̱ρ̱ε̱-α.

σ̈dιέρ̱γουνε̱ (Σ). ᾶσ̈τε̱ σ̈τιέργουνε̱ (Σ) = ικᾶ ρᾶνε̱ μούλα.

σ̈ε: ἴδ. σ̈έν (κατ' ἀποβολὴν τοῦ ν πρὸ τοῦ μ.) ι σ̈ε̱- Μίτρι = ὁ ἅγιος Δημήτριος, ι σ̈ε̱-Με̱χίλι, ε σ̈ε̱-Με̱ρία.

σ̈έγε̱-α: πληθ. σ̈έγε̱τε̱ = τὸ ῥόδον ἡ ῥοιά.

σ̈εγούνε̱-α (γ.τ.) σ̈εγοῦν-ι (Σ) = μάλλινον, φόρεμα, πανὶ μάλλινον· σ̈εγοῦν-ι θόνε̱ κουρ̱ ἀσ̈τε̱ με du λjικj ἐδὲ σ̈αjάκ ι θόνε̱ κουρ̱ ἀσ̈τε με κάτρ̱ε̱ λjικj.

σ̈εγέρ̱τ-ι (Σ) = ἴδ. σ̈αγέρτ-ι.

σ̈ε̱γjέτε̱-α (τ) πληθ. σ̈ε̱γjέτατε̱ [Λατ. sagitta] = βέλος, σαΐτα.

σ̈ε̱γjέτουλε̱-α (τ) πληθ. σ̈ε̱γjίτουλατε̱ [Λατ. sagittula] 2) εἶδος ὄφεως ἰοβόλου ἔχοντος τὴν ἰδιότητα τοῦ ῥίπτεσθαι ὡς βέλος· καὶ σιγjέτε̱-α, πληθ. σ̈ιγjέτατε̱, σ̈ιγjέτουλε̱-α πληθ. σ̈ιγjέτουλατε̱ ἴδ. bε̄ρ-ι, bερ̱όνjε̱-α (Ἐλϐασ. Βεράτ.).

σ̈ε̱γjεταρ̱-ι (τ) [Λατ. sagittarius] καὶ σ̈ιγjετάρ̱-ι (γ) πληθ. σ̈ε̱γjετάρ̱ε̱τε̱, σ̈ιγjετάρ̱ε̱τε̱ = τοξευτής, τοξότης, ὁ ῥίπτων βέλη.

σ̈ε̱γjετόj (τ) σ̈ιγjετόj (γ) [Λατ. sagitto] = τοξεύω, ῥίπτω βέλη ἀπὸ τόξου, σαϊτεύω· παθ. σ̈ε̱γjετόνεμ (τ) σ̈ιγjετόχεμ (γ).

σ̈ε̄j (γ) σ̈ε̄χεμ (γ) = ἴδ. σ̈ε̄νj (τ).

(τε̱) *σ̈ε̱jούμετε̱* (Τυραν.) = τε̱ δίμτουνατε̱ (Σ). — ι κίσ̈ινε̱ ρᾶνε̱ τε̱ σ̈ε̱jουμετε̱ (Τυραν.) = ι κίσ̈ινε̱ ρὰν τε δίμτουνατε̱ (Σ) = εἶναι πλευριτωμένος.

σ̈έκουλε̱-ι (budi Σ) [Λατ. seculum = αἰών, ὁ κόσμος παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς] ἴδ. bότε̱-α πληθ. σ̈έκουjτε̱.

σ̈έκjε-jα (γ) = μικρὴ μαστέλλα εἰς τὴν ὁποίαν τρώγουν γάλα οἱ ποιμένες καὶ σ̈έκjε̱ζ̈ε̱-α (τ) πληθ. σ̈έκjετε̱. — ᾶνε̱ πε̱ρ̱ με βοῦμ μbρ̱ένdα bυλjμέτ, ἀσ̈τε̱ μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε βέdρα.

σ̈εκρ̱οῦεμ (bogdan) μτχ. = consacrato Ἰταλ.

σ̈ε̱λjbόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. σ̈πε̱τόj [Λατ. salvo] = σῴζω, λυτρόνω, ῥύομαι.

σ̈ε̱λjbίμ-ι (Σ) σ̈ε̱λjbέσε̱-α: πληθ. σ̈ε̱λjbίμετε̱, σ̈ε̱λbέσατε̱ = ἴδ. σ̈πε̱τίμ-ι, σ̈πε̱τέσε̱-α.

BKSH

σ̈ε̱λbούεσ-ι (bogdan) σ̈ε̱λjbούσ-ι (Σ. συνηρ.) = σωτήρ. πληθ. σ̈ε̱λj-bούεσιτε̱ σ̈ε̱λjbούσιτε̱.

(ι) *σ̈ε̱λjbούεμ-ι*, ε σ̈ε̱λjbούεμε-jα (Σ) ρηματικὸν ἐπίθ. τοῦ σ̈ε̱λjbόj dίτ' ε Σε̱λjbούεμιτ = ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

σ̈ελjέκ-ου (τ) = ἴδ. dσ̈ελjέκ-ου πληθ. σ̈ελjέκε̱τε̱.

σ̈ε̱λῑj (γ) [Λατ. sal, salis Ἑλλην. ὁ ἅλς, sallo καὶ salio-ire] = ἁλίζω, ἁλατίζω.—σ̈ε̱λῑχεμ. παθ. = ἁλατίζομαι.

(ι-ε) *σ̈ε̱λῑτε̱-ι-α* τε̱ σ̈ε̱λῑτε̱ οὐδ. = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, ἁλιστὸς-ὴ-όν.

(ι-ε-τε̱) *σ̈ε̱λίσ̈ιμ-ι-ε-jα*, τε̱ σ̈ε̱λίσ̈ιμ-ιτε̱ = ἴδ. ι-ε̱-τε̱ νγjέλjbε̱τε̱ (Τυραν.).

σ̈ε̱λίνε̱-α (γ Σ.) = σ̈ε̱λίρε̱-α (τ) σαλαμοῦρα κοινῶς (πληθ. ἄχρηστος).

σ̈ε̱λῑj (γ) = ρ. ἐνερ. βε̱ νdε̱ σ̈ελίνε̱, ε bᾶj τε̱ κρύπουνε̱.—σ̈ε̱λῑχεμ (γ) παθ.

σ̈ε̱λjινόκ-ου (Βεράτ.) πσ̈ελjινόκ-ου = μελισσόχορτον.

σ̈έλjκ-γου = ἰτέα· πληθ. σ̈έλjγjιτε, σ̈έλjκjετε̱.

σ̈ε̱λjκjῑ-νι (γ) πληθ. σ̈ελjκjίντε̱ = τὸ καρπούζιον καὶ σ̈αλjκjῑ-ρι (Λjάπ), σ̈ερκjῑ-νι (Σ), σαρκjῑ-νι (Σ) πληθ. σ̈αλjκjίνjτε̱ σ̈ερκjίντε̱, σ̈αρκjίνjτε̱.

σ̈ελjκjίσ̈τε̱-α (γ) = βένdι κjε̱ ᾶσ̈τε̱ μbιέλε̱ σ̈ελjκjίνj· πληθ. σ̈ελjκjίσ̈τατε̱.

σ̈ε̱μ: ἴδ. σ̈εν (τροπῇ τοῦ ν εἰς μ πρὸ τοῦ Μ) σ̈ε̱μ-Μίτρι, σ̈ε̱μ-Μιχίλι = ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ὁ Ἅγιος Μιχαήλ. — σ̈ε̱μ-Μερία = ἡ Ἁγία Μαρία, σ̈ε̱μ Μάρκου = ὁ Ἅγιος Μᾶρκος κ.τ.λ.

σ̈ε̱μbε̱λε̱-α (Περμέτ.) = ὁμοίωμα, ὁμοιότης. — ἴδ. σ̈ε̱μbε̱λέσε̱-α τάσ̈τι έρdι μbε̱ σ̈ε̱μbε̱λε̱ = τόρα ὁπωσοῦν ὁμοιάζει, δηλ. εἶνε ἐπιτυχημένον.

σε̱μbε̱λέj ρ. ἐνερ. = ὁμοιάζω (συντ. μετὰ γενικῆς) με̱ σ̈ε̱μbε̱λὲν μούα (τε̱) σ̈ε̱μbε̱λὲν τῡj ι σ̈ε̱μbε̱λὲν ἀτῑ = μοῦ-σοῦ-τοῦ ὁμοιάζει. — djιάλjι ι σ̈ε̱μbε̱λέν τ' έτ, σ' ᾶμε̱σε̱ = τὸ παιδίον ὁμοιάζει τὸν πατέρα, τὴν μητέρα.

σ̈ε̱μbε̱λε̱τόρε̱-jα (budi) καὶ σ̈εμbε̱λτόρε̱-α (bogdan Σ) = ὁμοίωσις παρομοίωσις, εἰκὼν 2) παράδειγμα.

σ̈ε̱μbε̱λίμ-ι, σ̈ε̱μbε̱λέσε̱-α [Λατ. similis, Ἑλλην. ὅμ-οιος] πληθ. σ̈ε̱μ-bε̱λίμετε̱, σ̈ε̱μbε̱λέσατε̱ = ὁμοίωσις, παρομοίωσις.

σ̈εμbόσ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ.—σ̈εμbόσα κε̱μbε̱νε = βράβα πάκε̱ζε̱ κέμbε̱νε̱ τὸ ἀφηρ. οὐσιαστ. = σ̈ε̱μbίμ-ι πληθ. σ̈ε̱μbίμετε̱ = τε̱ σ̈ε̱μbόσουρε̱.

σ̈ε̱με̱νjέj (budi) = ὁμοιάζω 2) σημαίνω, ἐννοῶ, οὐδ. — σ̈ε̱με̱νjέχεμ : παθ. ἴδ. σ̈ε̱μbε̱λέj-έχεμ.

σ̈έμε̱ρε̱-α = ἡ δευτέρα σύζυγος ἢ δευτέρα γυνὴ ζώσης τῆς πρώτης, (κατὰ τὴν πολυγαμίαν τῶν ὀθωμανῶν) πληθ. σ̈έμε̱ρατε̱.

BKSH

σ̈ε̱μόj (γ) ρ. οὐδ. = μάρ̱ρ φρύμε̱ σ̈πέσ̈ πρέj σε̱ λjόδουρ̱ιτ. καὶ σ̈ουμόνj (Βερ̱άτ.) γουλjτσ̈όνj (τ).

σ̈έμπ (γ. τ) ρ. = βουλιάζω, κρημνίζω, (ἐπὶ ἀψύχων) ἴδ. ρ̱ρε̱ζόj.

σ̈έμbεμ (γ. τ) παθ. — ούσ̈εμπ μοῦρι = ἐβούλιαξεν ὁ τοῖχος. καὶ σ̈ουμτόj, ἀντίθ. σbρ̱υκουρ̱όj.

σ̈ε̱μτόνεμ (τ) παθ. σ̈ε̱μτόχ̱εμ (γ), ἀντίθ. σbουκουρόνεμ.

(ι-ε-τε̱) *σ̈ε̱μτούαρ̱ε̱* = ἄσχημος. καὶ ι-ε-τε̱ σ̈ε̱μτούετε̱ (γ). — ι-ε-τε̱ σ̈ε̱μτούτε̱ (γ. συνηρ.) = ἄσχημος.

σ̈ε̱ν (γ. τ.) *σ̈ιν* (γ) *σ̈ε̱μ* (πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ ὡς σ̈ε̱μ-Μίτρι, σ̈ε̱μ-Μάρ̱κου σε̱μ-Με̱ρία ἀπαντῶσιν μόνον ἐν συνθέσει, ὡς σ̈ε̱ν Γjέρ̱γjι, καὶ ι σ̈ε̱ν Γjέργjι (budi-bogdan) = ὁ Ἅγιος Γεώργιος· σ̈ε̱ν-Πιέτρι καὶ ι σ̈ε̱ν Πιέτρι = ὁ Ἅγιος Πέτρος, σ̈ε̱ν Γjόνι καὶ ι σ̈ε̱ν-Γjόνι κ.τ.λ.

Σε̱νβέντ-dι = τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τοῦ Ναοῦ.

σ̈ε̱νdέτ-ι [Λατ. sanus-sanitas] = ὑγεία πληθ. σ̈ε̱νdέτνατε̱ ἀντὶ σ̈ε̱νέτ προσλήψει τοῦ εὐφωνικοῦ d συνήθως παρ' Ἀλβανοῖς]. — σ̈ε̱νdέτ! = ὑγεία σου! σ̈ε̱νdέτ πάτσ̈ (ἀποκρ.) = ὑγείαν νἄχῃς. — με σ̈ε̱νdέτ = μὲ τῆς ὑγείας σου ἢ μὲ ὑγείαν. — φάλj με σ̈ε̱νdέτ = προσκυνήματα, ἀσπασμούς. — ι φάλjεμ με σ̈ε̱νdέτ = τὸν προσκυνῶ, τὸν ἀσπάζομαι.

σ̈ε̱νdόσ̈ : (budi γ.) [Λατ. sano-are] = ἐνδυναμόνω, ὑγιάζω ἰατρεύω τινά. — σ̈ε̱νdόσ̈εμ παθ. ἐνδυναμόνομαι, ἰατρεύομαι.

σ̈ε̱νdόσ̈ε̱ = ἐπιρ. = ὑγιῶς 2) σώως, ἀβλαβῶς. — (ι-ε) σ̈ε̱νdόσ̈ε̱-ι-α : ἐπιθ. = ὑγιής, γερός, 2) σῶος, ἀβλαβής.

σ̈ε̱νdρίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβάσ. Κροῦjα) σ̈ετίσ (Σ) = ὑπάγω εἰς περίπατον, περιπατῶ, τριγυρίζω (Τουρκ. γjεσdίσ). — γjίθε̱ bότε̱νε̱ με σ̈ε̱νdρίτουνε̱ νούκ' ε γjέν κε̱τε̱. — πο dαλj με σ̈ε̱νdρίτουνε̱ = πο dαλj με πᾶμ με σῦ. — πο σ̈ε̱νdρίσινε̱ αλjιπσάνε̱νε̱, κρύκjινε̱ = (ὅταν τριγυρίζουν τὸ λείψανον ἁγίου τινὸς ἢ τὸν σταυρὸν εἰς τὰς λιτανείας).

σ̈ε̱νdρίσ-ίτ-ίτ (Σ) = ἴδ. νdρίσ-ίτ-ίτ.

σ̈ε̱νdρίτεμ (Σ) = ἴδ. νdρίτεμ.

σ̈ενdριτάτ-ι (budi-bogdan) δ. σ̈ινdριτάτ ι (γ).

(ι) *σ̈ε̱νdρίτσ̈ε̱μ-ι* (Σ) ἀρσ. ε σ̈ενdρίτσ̈ε̱με-jα θηλ. = ἴδ. (ι-ε) νdρίτσ̈ε̱μ-ι-α. ἐπιθ.

σ̈ε̱νίκ-ου : πληθ. σ̈ενίκε̱τε̱ [Ἑλλην. χοῖνιξ-κος] = μέτρον χωρητικότητος = 100 ὀκάδες (ἐπὶ γεννημάτων) 4 κοιλά.

Σε̣νdρε̄-ου : ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας 2) ὁ Δεκέμβριος μήν.

σ̈ε̣νόj [Ἑλλην. σῆμα, Λατ. signo-are, Ἀραβ. νισ̈άν]· ρ. ἐνεργ. = σημειῶ, σημαίνω, σημαδεύω, 2) σκοπῶ κατασκοπεύω· σ̈ε̣νόχεμ παθ. = σημειοῦμαι. σημαδεύομαι, σκοποῦμαι, κατασκοπεύομαι.

(ι) *σ̈ε̣νούεσ̈ιμ-ι* ἢ ι σ̈ε̣νούεσ̈ε̣μ-ι (γ) = ἐπίσημος.

(ε) *σ̈ε̣νούεσ̈ιμε-jα* ἢ (ε) σ̈ε̣νούεσ̈εμε-jα καὶ (γ. συνηρ.) (ι) σ̈ε̣νοῦσ̈ιμ-ι ἢ (ι) σε̣νοῦσε̣μ-ι, (ε) σ̈ε̣νούσ̈ιμε-jα ἢ (ε) συνούσ̈ε̣με-jα· (ι-ε) σ̈ε̣νούεμ καὶ (ι-ε) σ̈ε̣νούμ (γ) (ι-ε) σ̈ε̣νούαρε̣ (τ) = σημειωμένος.

σ̈ένj-ι (bogdau Σ) πληθ. σ̈ένjετε̣ [Λατ. signum ἑλλην. σῆμα].

σ̈ένjε̣-α (γ) πληθ. σ̈ένjατε̣ καὶ σ̈ε̣νjε̣-α (τ) καὶ σ̈ίνj-ι (budi) = σημεῖον 2) σκοπὸς (= σημεῖον πρὸς ὃ σκοπεύει τις).

σ̈ένjε̣ζε̣-α καὶ *σ̈ε̣νjε̣ζε̣-α :* πληθ. —ζατε̣ = ἀστερισμός.

σ̈ε̄νj (τ) σ̈ε̄j (γ) ρ. ἐνεργ. σ̈ε̄χεμ παθ. dίελι σ̈ε̄ν (τ) πέμε̣τε̣ καὶ dίελι σ̈ε̄ν πέμε̣τε̣ (γ). — ουσ̈ε̄νε̣ πέμε̣τε̣.

σ̈ε̣νjε̣τάρ-ι-ε-jα (Ἀργυρ.) = ὁ ἀκτινοβολῶν-οῦσα· πληθ. σ̈ενjετάρε̣τε̣.

σ̈ε̣νjόj : (Ἀργυρ.) ρ. = ἀκτινοβολῶ.

σ̈έντ-ι (γ) σ̈ε̣ντ-ι (τ), σ̈ιντ-ι (budi, Τυραν. Καβ.) πληθ. σ̈εντόρε̣τε̣, σ̈ε̣ντόρε̣τε̣ σ̈έντε̣νιτε̣ καὶ σ̈ίντε̣νιτε̣ = ἅγιος ἱερός· [Λατ. sanctus].

σ̈ε̣ντε̣νέσ̈ε̣-α (γ) πληθ. σ̈ε̣ντε̣νέσατε̣ = ἁγία, ἱερά· καὶ σ̈ενjτε̣ρέσ̈ε̣-α πληθ. ατε̣, σ̈ιντε̣νέσ̈ε̣-α (Καβ.) πληθ. σ̈ιντε̣νέσ̈ατε̣, σ̈ιντε-jα (budi) πληθ. σ̈ίντετε̣ = ἁγία.

σ̈ε̣ντε̣νῑ-α (γ) σ̈ε̣ντε̣νῑ-α (Καβ.), σ̈ενjτε̣ρῑ-α (τ) πληθ. ἄχρηστος ἡ ἁγιότης, ἁγιωσύνη. — σ̈ε̣νjτε̣νία jότε = ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης (πρὸς πρόσωπον ἱερωμένον).

(ι) *σ̈ε̣νjτε̣νούεσ̈ιμ-ι* (γ) ἢ (ι) *σ̈ε̣νjτε̣νοῦσ̈ε̣μ-ι* = ἅγιος, ἱερός· καὶ (συνηρ. (ι) σ̈εντε̣νοῦσ̈ιμ-ι ἢ (ι) σενjτενοῦσ̈ε̣μ-ι, τὸ θηλ. (ε) σ̈ενjτενούεσ̈ιμε-jα ἢ (ε) σ̈ενjτε̣νούεσ̈ε̣με-jα καὶ (συνηρ.) (ε) σ̈εντε̣νούσ̈ιμε-jα ἢ (ε) σ̈εντε̣νούσ̈ε̣με-jα. — (ι) σ̈ενjτε̣νοῦσ̈ιμ καὶ (ι) σ̈εντενοῦσ̈εμ (ε) σενjτε̣νούσ̈ιμε-jα καὶ (ε) σ̈ενjτενουσ̈ε̣με-jα καὶ (ι) σ̈ε̣νjτε̣ρούαρσ̈ιμ-ι (ε) σ̈ε̣νjτερούαρσ̈ιμε-jα (τ).

(ι-ε) *σ̈ε̣νjτενούεμ-ι-με-jα* (γ) καὶ ι-ε-σ̈ε̣ντενούμ-ι-ε-jα (γ. συνηρ.) καὶ ι-ε-σ̈ε̣νjτε̣ρούαρε̣-ι-α (τ) = ἡγιασμένος-η.

σ̈ε̣νjτενόj (γ) σ̈ε̣νjτε̣ρόj (τ) = ἁγιάζω. — σ̈ενjτε̣νόχεμ (γ) σ̈ε̣ντερόνεμ (τ) = ἁγιάζομαι.

BVSH

σ̈ε̰νϳτενίμ-ι (γ) σ̈ε̰νϳτε̰ρίμ-ι (τ) = ἁγιασμός, πληθ. ετε̰. — σ̈ε̰νϳτενόρε-ϳα (γ) σ̈ε̰νϳτερόρε-ϳα = τὸ ἁγιαστήριον, πληθ. ετε̰.

σ̈ε̰πούλε̰-α (Dibρα) = ράπισμα (μὲ τὴν παλάμην), ἴδ. σ̈ουπλϳάκε̰-α. — ι ράσ̈ε̰ νϳε̰ σ̈ε̰πούλϳε̰ = τὸν ἐρράπισα. πληθ. σ̈ε̰πούλϳατε̰.

σ̈ερbέλϳε̰-α (Σ) ἴδ. σουρbέλϳε̰-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈ε̰ρbέλϳατε̰.

σ̈ε̰ρbέϳ (budi, bogdan γ. τ) ρ. ἐνερ. = ὑπηρετῶ [Ἑλλην. θεραπεύω Λατ. servio-ire] παθ. σ̈ε̰ρbέχεμ.

σ̈ε̰ρbέσε̰-α πληθ. σ̈ε̰ρbέσατε̰ (budi-bogdan γ. τ) = ὑπηρεσία, ἐργασία, διακονία, λειτουργία.

σ̈ε̰ρbε̰τύρε̰-α (budi) = δουλεία, κοινῶς σκλαβιά. πληθ. σ̈ε̰ρbε̰τύρε̰τε̰ (γ. τ) ἀρσενικῶς.

σ̈ε̰ρbε̰τούαρ-όρι (τ) [Ἑλλην. θεράπων, Λατ. servus] = ὑπηρέτης, διάκονος, θεράπων, λειτουργός, οἰκέτης. καὶ σ̈ε̰ρbε̰τοῦρ-όρι (γ) σ̈ε̰ρbε̰τούρ-όρι (συνηρ.).

σ̈ε̰ρbετόρε-ϳα θηλ. πληθ. σ̈ε̰ρbε̰τόρετε̰ = ὑπηρέτρια.

σ̈ερεγϳύερ-ι (bogdan) = ὑποκριτής.

σ̈ερρεγϳίϳ-α (budi) = τέχνη, τέχνασμα πληθ. σ̈ερρέγϳίϳτε̰.

σ̈ε̰ρρέγουλε̰-α (Σ), σ̈ιλϳοῦρ-ι (Καβ. Κροῦϳα) κουνdαλϳῖ-α (Ἀργυρ.) κοζέλϳ-ι (Περμέτ.) (Τουρκ. σκνdσ̈άκ). λϳόϳμε̰ σ̈ε̰ρρέγουλε̰ (Σ) [ἴδ. σ̈κούνd].

σ̈ερίμ-ι: πληθ. σ̈ε̰ρίμετε̰ = ἡ ἰατρεία, θεραπεία.

σ̈ε̰ρόνϳ ἢ *σ̈ε̰ρόϳ* (τ) [ἐκ τοῦ Λατ. sanus, σάος = ὑγιής], νγϳᾱλ καὶ σ̈ε̰νdόσ (γ) ἀντίθ. σε̰μοῦϳ (γ), παθ. σ̈ε̰ρόνεμ (τ) = ἰατρεύομαι, νγϳᾱλεμ (γ) σ̈ε̰νdόσεμ (γ).

σ̈ερρόϳ ἢ *σ̈αρρόϳ* (γ): ἐν τῇ φράσει σ̈ε̰ρρόϳ πε̰ρ τε̰ νγρᾶνε̰ = ἀποθνήσκω τῆς πείνης. — ουσ̈ε̰ρρόβα πε̰ρτε̰ νγρᾶνε̰ = νγόρδα πε̰ρτε̰ νγρᾶνε̰.

σ̈ε̰ρμένdε-ϳα (γ) πληθ. σ̈ε̰ρμένdετε̰ = σ̈κάρπε̰-α πληθ. σ̈κάρπατε̰ (Βεράτ.) [Ἑλλην. κάρφ-ος] = φρύγανον.

σ̈έρπ-ι ? ? ?

σ̈έσ-έτ-έτ ρ. ἐνεργ. = πωλῶ ἄντιθ. bλϳε̰ϳ ἀόρ. σ̈ῖτα-ε-ι μετοχ. σ̈ίτουνε̰ (γ) σ̈ίτουρε̰ (τ).

σ̈έστε̰-α (bogdan) = διαβήτης.

σ̈εσ̈, ρραφσ̈ (γ) ἐπίρ. = ἐπιπέδως· καὶ ρρασ̈ (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ σ̈ συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις].

BKSH

σ̆εσ̆-ι = τὸ ἐπίπεδον μέρος τῆς ἐπιφανείας σῆς γῆς πληθ. σ̆έσ̆ετε̯.

σ̆εσ̆ καὶ σ̆εσ̆όj ρραφσ̆όj (γ), ρρασ̆όj (Σ) = κάμνω ἐπίπεδον. — σ̆εσ̆όχ̆εμ-όνεμ, (τ) ρραφσ̆όχ̆εμ (γ) ρρασ̆όχ̆εμ (Σ) παθ.

σ̆ε̆τε̯̄j ('Αργυρ.) πτερνίζομαι· ἴδ. τσ̆εσ̆τῖj (Ἐλβασ.) τεσ̆τῖj (Τυραν.) τέσ̆εμ (Σ) εσ̆ε̯τῖj (Βεράτ.).

(ε) σ̆ε̯τούνε̯-α πληθ. τε̯ σε̯τούνατε̯ [Λατ. saturnus = Κρόνος] [Ἑλλην. Σάτυρος] = Σάββατον.

σ̆ε̯φρ̣έj (τ. καὶ γ.) ρ. οὐδ. ἀνασαίνω, ἀναπνέω, πέρνω τὴν ἀναπνοήν μου. — ρρ̄ῖ ε σ̆ε̯φρ̣έ = κάθησαι νὰ πάρῃς τὴν ἀναπνοήν σου. — 2) κοινῶς ξέθυμαίνω, ἐκβάλλω τὸ ἄχτι μου ἴδ. [σ-φρῡj] σε̯φρ̣ε̄j (budi) ρ. = ὑποφέρω (Λατ. suffero) ἴδ, βούαj.

σ̆ῖν-ι (Τύραν.) καὶ αρσίν-ι = ἴδ. ρρε̯σίνε̯-α.

σ̆ῖ-ου πλ-θ. σίνατε̯ (γ) σίρατε̯ (τ) = βροχή. — ρῆμα. — bιε σ̆ῖ = βρέχει, bίντε σ̆ῖ = ἔβρεχε, ρᾰ σ̆ι = ἔβρεξε κᾰ ρᾶνε̯ σ̆ῖ = ἔχει βρέξει, κίσ̆τε ρᾶνε̯ σ̆ι = εἶχε βρέξει.

σ̆ίbε̯-α (γ. τ.) μόνον ἐν τῇ φράσει σίbα! ὅταν πτερνίζεταί τις ἀντὶ νὰ τοῦ εἴπωσι σ̆ε̯νdέτ.

σ̆ιγjέτε̯-α (γ) = ἴδ. σ̆ε̯γjέτε̯-α πληθ σ̆εγjέτατε̯.

σ̆ιγjέτουλε̯-α (γ) = ἴδ. σ̆ε̯γjέτουλε̯-α πληθ. σ̆εγjέτουλατε̯

σ̆ιγjετάρ-ι-ε-jα = ἴδ. σ̆ε̯γjετάρ-ι : πληθ. σ̆ιγjετάρε̯τε̯.

σ̆ιγjετόj-όχ̆εμ = ἴδ. σ̆ε̯γjετόj-όνεμ (τ .

σ̆ιγουλόj : (budi) = dρίδεμ (οὐδ.) σείω. — γjίθε̯ δε̄ου σ̆ιγουλόϊ = ἅπασα ἡ γῆ ἐσείσθη.

σ̆ῖj (γ) σῖj (τ) ἁλωνίζω : ἀόρ σ̆ῖνα-ε-ι (γ) μετοχ. σ̆ῖμε̯ (γ) σ̆ῖρε̯ (τ).

σ̆ίjε̯-α (γ. τ.) (bogdan) = νοστιμάδα, γεῦσις, ἡδύτης· κε̯jό γjέλε̯ κᾰ σ̆ίjε̯ = τοῦτο τὸ φαγητὸν ἔχει νοστιμάδα (πληθ. σ̆ίjατε̯ ἄχρηστος).

(ι) σ̆ίjε̯σ̆ιμ-ι, (ε) σ̆ίjε̯σ̆ιμε-jα = νόστιμος, εὔχυμος, ἡδύς.

σ̆ιjόνj (τ) καὶ σ̆ιjόj : ρ. = νοστιμίζω.

σ̆ιjόχ̆ετε̯ τριτοπροσ. = με̯-τε̯-ι-να-ου-ου σ̆ιjόχ̆ετε̯ = νοστιμεύομαι-σαι-ται, νοστιμευόμεθα-σθε-νται.

σ̆ίνjε̯-α ('Ελβασ.) ἴδ. ρρε̯σ̆ίνε̯-α (πληθ. σ̆ινjατε̯ ἄχρηστος) σ̆ικόj ρ. ἐνεργ. = παρατηρῶ, σ̆ικjόj (Σ) κοινῶς κυττάζω, σ̆ικόχ̆εμ, σ̆ικjόχ̆εμ (Σ) καὶ βε̯σ̆τρόj·όνεμ (τ) = παρατηρῶ, βε̯σγόj, βεσ̆γόχ̆εμ καὶ βεσ̆γόνεμ (γ. τ.) = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, ἐξετάζω, παραμονεύω· καὶ βε̯̄ ρε̯̄ (γ) =

BKSH

παρατηρῶ, βε̄ ορε̄ (γ) βε̄ ρε̄ (τ)· παθ. *βῖχεμ ρε̄* (γ) βῖχεμ. ορε̄ (γ), βῖχεμ. ρε̄ (τ).

σ̈ιν (γ) = ἴδ. σε̱ν.

σ̈ινdριτάτ-ι (γ) σ̈ε̱νdριτάτ-ι (budi-bogdan) [Ἰτάλ. San-trinita = ἡ Ἁγία Τριὰς] ἡ Μεταμόρφωσις.

σ̈ινdε̱νόj-όχεμ (budi) = ἴδ. σ̈ενjτε̱νόj-όχεμ (γ).

σ̈ίνjετε̱: πληθ. (budi) = ἴδ. σ̈ένjε̱τε̱ = τὰ σημεῖα.

σ̈ινj-ι (budi) = ἴδ σ̈ένjε̱-α = σημεῖον.

σ̈ιντε̱νῖj-α (budi) = ἴδ. σ̈ενjτε̱νῖ-α (πληθ. σ̈ενjτενίτε̱ ἄχρηστος).

σ̈ιντ-ι (budi Τυραν. Καβ.) πληθ. σ̈ιντε̱νατε̱ = ἴδ. σ̈ένjτ-ι.

σ̈ίντε-jα (budi) = ἴδ. σ̈ενjε̱νε̱νέσε̱-α πληθ. σ̈ιντετε̱.

σ̈ιντε̱νέσε̱-α (Καβ.) πληθ. σιντε̱νέσατε̱.

(ι-ε) *σ̈ιντε̱νοῦσιμ-ι-ε-jα* (Καβ.) = ἴδ. (ι-ε) σ̈εντενοῦσ̈ιμ-ι-ε-jα.

σ̈ίρε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. ερε̱σίρε̱-α (Περμέτ.).

σ̈ίσ̈ε-α (Σ) πληθ. σ̈ίσ̈ατε̱ = φσισε̱-α (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈) ἴδ. φσ̈έσε̱-α.

σ̈ιτεμ: παθ. τοῦ σ̈έσ ρ. = πωλῶ-οῦμαι.

σ̈ίτε̱-α (Σ) = ἴδ. σ̈ουπλjάκε̱-α.

σ̈ιτόχεμ (Σ) = ἴδ. σ̈ουπλjάκεμ.

σ̈ῖχεμ (γ) σ̈ίχεμ. (τ) παθ. τοῦ σ̈ῖj (γ. τ).

σ̈ῖχεμ (τ) σ̈ίφεμ (γ) παθ. τοῦ σ̈όφ ἢ σ̈όχ.

σ̈κάbε̱-α (τ) = ἴδ. σ̈κjίπε-jα πληθ. σ̈κάbατε̱.

σ̈καbόνjε̱-α (τ) = ἴδ. σ̈κjιπόνjε̱-α: πληθ. σ̈καbόνjατε̱.

σ̈καδίσ-ίτ ίτ καὶ σ̈καδίτ-ίτ-ίτ [ἴδ. κάδε̱-α] = κλαδεύω.

σ̈καδίτεμ παθ. τοῦ προηγ.

σ̈κάθ-δι (τ) = ἰσχάς, ξηρὸν σῦκον.

σ̈κάθεμ: ρ. οὐδ. [ἴσως ἐκ τοῦ ἐν-κάθ-ομαι ξε-κάθ-ομαι] ἀντίθετον νγάθεμ.

σ̈κάθε̱τε̱: ἐπίρ. ἀντίθ. νγάθε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κάθε̱τε̱*: ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱-νγάθε̱τε̱.

σ̈κάκ-ου (γ. budi-bogdan) σ̈κάκ-γου (budi) καὶ σ̈κjάκ-ου (Σ) = ἀφορμή, πρόφασις· πληθ. σ̈κάκjετε̱, σ̈κάγjετε̱.

σ̈κάλε̱-α [Λατ. scala] = βαθμὶς-ίδος, σκαλοπάτι. 2) βαθμός, ἀξίωμα. 3) κλεισοῦρα, ἔνθεν δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸ ὄρος ἢ τὸ βουνόν. —

BVSH

σ̈κάλ' ε μάλjιτ, σ̈κάλ' ε Τούjανιτ, σ̈κάλ' ε Πρίσ̈κ̤εσ̤. — σ̈κάλ̤ετ̤ε πληθ. = ἀναβάθρα, κλίμαξ.

σ̈κάλ̤-α (Τυραν.) ἴδ. τσ̈αλάτ̤-α πληθ. σ̈κάλ̤ετ̤.

σ̈καλόj-όνj ρ. = γίνομαι ἔξω φρενῶν. — λjούαj μέντσ̈ καὶ νd̤ρκρέχ̆εμ (Βεράτ.) 2) (γ. τ) = ἐκπίπτω τοῦ βαθμοῦ, τοῦ πλούτου.

σ̈καλμόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = ξεκαρφόνω. ἀντίθ. νγαλμόνj-όj. — σ̈καλ̤εμόνεμ-όχ̆εμ παθ.

σ̈κάλj (τ) [Λατ. caleo = πατῶ] καὶ σ̈ουπλjάκ (γ) ρ. = σκιοπατῶ τινα (κούρ τ̤ σ̈κέλj χιέjα) καὶ σ̈ιτόj (Σ).

σ̈κάλjεμ (τ), σ̈ουπλjάκεμ (γ), σ̈ιτόχ̆εμ (Σ) παθ = σκιοπατοῦμαι, σ̈κέλjεμ νγα χ̆ίεjα. — ἀντίθ. νγάλjεμ.

σ̈κάλj̤ετ̤ ἐπίρ. ἀντίθ. νγάλj̤ετ̤.

(ι-ε-τ̤) *σ̈κάλj̤ετ̤*: ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τ̤ νγάλj̤ετ̤.

(ι-ε-τ̤) *σ̈κάλjουν̤* (Σ. Τυραν.) = σ̈αjάκ ι πουνούαρ̤ (κατειργασμένος).

σ̈κᾱμπ-bι (γ) σ̈κε̄μπ-bι (τ) πληθ. σ̈κέμbετ̤ (γ) σ̈κεμbένjτ̤ (τ) = βράχος, 2) (γ. bogdan) = θρόνος, κοινῶς σκαμνί.

σ̈κάνdουλ̤-ι πληθ. σ̈κάνdουjτ̤ = σκάνδαλον.

σ̈καπ̤ρdᾱj (γ) ρ. ἐνεργ. = διασκορπίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

σ̈καπ̤ρdάχ̆εμ (γ) παθ. ἴδ. σ̈π̤ρdᾱj-άχ̆εμ.

σ̈καπ̤ρdσένj-ένεμ (Βεράτ.) = ἴδ. καπ̤ρdσένj-ένεμ = ὑπερπηδῶ.

σ̈καπουλjάρ̤σ-ι (Ἐλβασ.) = ὠμοπλάτη· καὶ σ̈καφουλjάρ̤σ-ι (Τυραν.) ε χ̆όκjα πρέj σ̈καπουλjάρ̤σ̈ (Ἐλβασ.) = ε χ̆όκjα π̤ρ σ̈καφουλjάρ̤σ̈ (Τυραν.) = τὸν ἔσυρα σβάρνα, (ἀπὸ τὰς ὠμοπλάτας).

σ̈κάρδ̤-α (Περμέτ.) ι θόν̤ ασᾱj dρούτ̤ κj̤ ι λjίθνj̤ν̤ κjένιτ, κj̤ τ̤ μος αφφρόνετ̤ ε τ̤ χ̆άj̤ ατὲ κj̤ ε χ̆έκj π̤ρ dόρε.

σ̈κάρ̤-α (τ) μτχ. τοῦ σ̈κάσ = γλυστρῶ, ὀλισθαίνω.

σ̈καρ̤ζένεμ-έχ̆εμ (Βεράτ.) (ἐπὶ τετραπόδων κυλιομένων) = ρ̤ρουκουλέχ̆εμ νd̤ π̤ρ πλjούχ̆ουριτ (ὡς ὁ ὄνος, ὁ ἵππος κ.τ.λ.).

σ̈κάρθι [ἴδ. σ̈κάσ ρ.] κῖθι [ἴδ. κῖj]. — ε-πρέου π̤ρ σ̤ σ̈κάρθι = ε πρέου π̤ρ σ̤ κῖθι = τὸ ἔκοψε πλαγίως.

σ̈καρκόνj-όj-όνεμ-όχ̆εμ = ξεφορτόνω όνομαι, ἀντίθ. νγαρκόνj.

σ̈κάρπ̤-α (Βεράτ. Περμέτ.) πληθ. σ̈κάρπατ̤, κάρθ̤λj̤-α (Περμέτ.) πληθ. κάρθ̤λjατ̤, κάρθ̤j̤-α πληθ. κάρθ̤jατ̤ (Περμέτ.) καρθι-α (Ἐλβασ.) πληθ. καρθίτ̤, λj̤μίσ̈τε-jα (Ἐλβασ. Περμέτ.), κράνdε-

jα [Ἑλλην. κάρφος, καρφὶς-ίδος = στεγνὸν ξύλον ἢ χόρτον]. — dροῦ τε̱ χ̱όλα ε τε̱ θάτα πε̱ρτε̱ νdέζουρε̱ ζjάρρινε̱ = σκουπίδια, μικρὰ ξυλαράκια.

σ̈καρ̱ραβίτεμ (Σ) = ἴδ. ζ̈αρραβίτεμ.

σ̈κάσ-έτ-έτ (τ. Βεράτ.) ρ. οὐδ. γλιστρῶ ἴδ. σ̈κjέσ-έτ-έτ, ρ̱ρε̱σ̈κjέσ-έτ-έτ.

σ̈κατε̱ρ̱ρόνj (γ) σ̈κατε̱ρρένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεμπερδεύω· ἀντίθ. νγατε̱ρ̱ρόj.

σ̈κατε̱ρ̱ρόχ̱εμ (γ) σ̈κατε̱ρρένεμ (Περμέτ.) = ξεμπερδεύομαι· ἀντίθ. νγατε̱ρ̱ρόχ̱εμ.

σ̈κέλj [Λατ. caleo = πατῶ] καὶ σ̈κελμόνj (Περμέτ.) = πατῶ μὲ τὸν πόδα· 2) καταπατῶ. — σ̈κέλj bούκε̱νε̱ ε πε̱ρμbύσε̱ κούπε̱νε̱ (ἐπὶ ἀγνωμοσύνης)· 3) συνουσιάζομαι (ἐπὶ πτηνῶν) γjέλjι σ̈κέλj πούλjε̱νε̱. — ζόκjτε̱ νdίκjενε̱ = βατεύονται. — ἴδ. νdίκjεμ (ἐπὶ ζώων) κjῖj (ἐπὶ ἀνθρώπων)· ἴδ. σ̈κάλjεμ, σ̈κέλjεμ παθ. = πατοῦμαι· 2) καταπατοῦμαι· 3) συνουσιάζομαι (ἐπὶ πτηνῶν). — ἴδ. νdίκjεμ, ἴδ. σ̈κάλjεμ.

σ̈κε̱μbένj-έj (τ) ρ. ἐνεργ. = ἀνταλλάσσω τι (δίδω τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ λαμβάνω ἄλλο ἀντ' αὐτοῦ)· καὶ κε̱μbέj, κε̱μbένj (τ)· σ̈κε̱μbέj μόλε̱ με dάρδα = ἀνταλλάσσω μῆλα μὲ ἀπίδια. — σ̈κε̱μbένεμ, κε̱μbένεμ παθ.

σ̈κε̱μbέσε̱-α (τ) πληθ. σ̈κεμbέσατε̱ = ἀντάλλαγμα, λύτρον, ἀντίτιμον.

σ̈κε̱λjέκjενj-εj (γ. τ.) ρ. = γυαλίζω· 2) λουστράρω.

σ̈κε̱λjεκjέχ̱εμ-ένεμ παθ. [ἴδ. κjέλκjε̱-α = γυαλί].

σ̈κε̱λjκjέσε̱-α καὶ *σ̈κε̱λjκjίμ-ι* = γυάλισμα· πληθ. σατε̱-μετε̱.

σ̈κε̱λjκjύετε̱ καὶ (συνηρ.) σ̈κε̱λjκjύτε̱ ἐπίρ. = γυαλιστερά.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κε̱λjκjύετε̱* καὶ (συνηρ.) σ̈κε̱λjκjύτε̱ ἐπίθ. = γυαλιστερός.

σ̈κέμπ-bι (τ) = ἴδ. σ̈κάμπ-bι (γ) πληθ. σ̈κε̱μbένjτε̱.

σ̈κε̱νdέj (Ἀργυρ.) = ἴδ. σ̈κε̱νdίσ-ίτ-ίτ.

σ̈κε̱νdίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κε̱νdίτ-ίτ-ίτ (τ. Βεράτ. Περμέτ.) = σπινθηροβολῶ, στίλβω.

σ̈κε̱νdίλjε̱-α, σ̈κε̱νdίjε̱-α [Λατ. scindilla] = σπινθήρ, ζώπυρον, κοιν. σπίθα· ἴδ. dσίdσε̱-α. — πληθ. σ̈κε̱νdίλjατε̱ καὶ σ̈κε̱νdίjατε̱.

σ̈κέπ (ὀρθότερον σ̈κρέπ) τριτοπρόσ. ρῆμα = παρομοιάζει, (ὀλίγον τι ὁμοιάζει)· με̱ σ̈κέπ μούα = μοῦ ὁμοιάζει, τε̱ σ̈κέπ τῦ = σοῦ ὁμοιάζει, ι σ̈κέπ ατῖ = τοῦ ὁμοιάζει. — ι σ̈κέπ τ' έτ = ὁμοιάζει τῷ πατρί, ι σ̈κέπ σ' έμε̱σε̱ = ὁμοιάζει τῇ μητρί· 2) jα σ̈κέπι τε̱ κjάμιτ, γάζιτ = εὐθὺς

ἤρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ γελᾷ (ὀρθότερον: jα σ̈κρέπι τε̱ κjάμιτ, γάζιτ).

σ̈κέπ-εμ (Σ) = ἴδ. σ̈κjέπ-εμ = ξηλόνω.

σ̈κέπε̱τε̱ (Σ) = ἴδ. σ̈κjέπε̱τε̱ = ξηλωμένον.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κέπε̱τε̱*: ἐπίθ. = ι-ε-τε̱ σ̈κjέπε̱τε̱ = ξηλωμένος.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κέπε̱τε̱* (Σ) ἐπίθ. = ι-ε-τε̱ σ̈κjέπε̱τε̱ (bogdan) = κουτσὸς-ὴ-όν.

σ̈κέπετε̱ (Ἔλβασ.), σ̈κρέπετε̱ (Βεράτ.), τέκετε̱ (Ἔλβασ.-Βεράτ.) με̱-τε̱-ι σ̈κέπετε̱ = με̱-τε̱-ι τέκετε̱ = κοιν. μοῦ βουλήθηκε.

σ̈κεπε̱τῖj (γ) ἴδ. σ̈κρεπε̱τῖj (γ).

σ̈κεπε̱τίμε̱-α (budi) σ̈κεπε̱τίνε̱-α (γ) = ἴδ. σ̈κρεπε̱τίνε̱-α (γ) πληθ. σ̈κεπε̱τίματε̱, σ̈κεπε̱τίνατε̱.

σ̈κεπόj (Σ) ἴδ. σ̈κjεπόj (bogdan) = κουτσαίνω.

σ̈κε̱ρbύθεμ (Τυραν.) = ἴδ. σ̈πε̱ρbύθεμ (Ἔλβασ.).

σ̈κε̱ρδέj: ρ. = ἐκπορνεύω, καταισχύνω, καταπορνεύω τινά· ἴδ. κjῖj.— μτχ. σ̈κε̱ρδύερε̱ (τ) σ̈κε̱ρδύεμ (γ) καὶ σ̈κε̱ρδύμ (συνηρ.) κε̱jό γροῦα έσ̈τε̱ σ̈κε̱ρδύερε̱=αὕτη ἡ γυνὴ εἶναι καταγαμημένη· σ̈κε̱ρδέχ̌εμ παθ.— κjίχ̌ετ' ε σ̈κε̱ρδέχ̌ετε̱.

σ̈κε̱ρδέτσ-ι (γ) = ἴδ. μουτῖ-νι = τινᾶρ κjε̱ ρράχ̌ε̱νε̱ κjούμε̱σ̈τινε̱.

σ̈κε̱ρρόχ̌εμ (γ) = σ̈κουρρόχ̌εμ.

σ̈κε̱ρρύχ̌εμ (Σ) = ἴδ. σ̈γε̱ρρύχ̌εμ (Περμέτ.).

σ̈κέσ (γ) = ἴδ. σ̈κούεσ-ι (γ).

σ̈κέτσ: ρ. = ξεσκαλόνω· ἀντίθ. νγέτσ.

σ̈κε̱φ (Χειμάρα [ἴδ. σκάφ-ος]) ἐν τῇ φράσει: βε̱λέζε̱ρ τε̱ dάλjε̱ νγα νjε̱ σ̈κε̱φ = πρέj νjε̱ bάρκου.

σ̈κῖρ-εμ (Σ) (Τυραν.) = ἴδ. σ̈κjῖρ-εμ (γ. συνηρ.).

σ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κίτ-ίτ-ίτ (τ) = ξεκολλῶ τι, ἀντίθ. νγjίσ-ίτ. — παθ. σ̈κίτεμ.

σ̈κίτε̱-α πληθ. σ̈κίτατε̱ (τ) [σ̈κάσ-έτ-έτ] = ἴδ. σ̈κjίτε̱-α (Ἔλβασ.).

Σκjᾶ-ου = Σκύθης, Σλαῦος, Βούλγαρος, πληθ. Σκjέτε̱.

σ̈κε̱άρ-ι (Σ) πληθ. σ̈κjάρατε̱, σ̈κάρθ-ι, σ̈κέρθ-ι (Σ) = σκίουρος· (εἶδος ζῴου οὗτινος τὸ δέρμα εἶναι πολύτιμον) πληθ. σ̈κjάρδετε̱.

σ̈κjέκε̱σε̱-α (γ) πληθ. σκjέκε̱σατε̱ = σ̈κjέκε̱σ' ε bόστιτ, σ̈κjέκε̱σατ' ε bόστιτ.— σ̈κjέκε̱σ' ε σ̈εγjέτε̱σε̱.

σ̈κjέλjμ-ι πληθ. σ̈κjέλjματε̱ = κλωτσιὰ κοιν. καὶ σ̈κjέλjπ-bι (Τυραν. Ἀλβανοσικελικὸν) πληθ. σ̈κjέλjbετε̱.

ŏκjελjbόj (Τυραν.) ŏκjελjμόνj-όj (Περμέτ.-Ἐλβασ.) = ŏτίε με ŏκjέλjμε = κλωτσῶ.

ŏκέμ-ι (Κρούjα) = τὸ ἀνώφλιον· πράκ-ου = τὸ κατώφλιον. — ŏκjέμι ι dέρε̱σε̱ = τὸ ἀνώφλιον τῆς θύρας. — πράκου ι dέρε̱σε̱ = τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

ŏκjέτε̱: πληθ. τοῦ Σκjᾰ-οῦ.

ŏκjέμε-jα πληθ. ŏκjέμετε̱. — ŏκjέμε̱ζε̱-α πληθ. ŏκjέμεζατε̱: παροιμ. τŏ' ι bε̱ν δῖα ŏκjέμε̱ζε̱σε, jα bε̱ν ŏκέμε̱ζα λjε̱κούρε̱σε̱ (ἐπὶ ἀντεκδικήσεως).

Σκjενῑ-α (γ) ὄνομ. περιληπτ. καὶ Σκερῑ-α = οἱ Σκύθαι, οἱ Σλαῦοι, οἱ Βούλγαροι.

Σκjενίŏτ (γ) ŏκjερίŏτ (τ) ἐπίρ. = Σκυθιστί, Σλαυιστί, Βουλγαριστί.

Σκjενίŏτε-jα (γ) Σκjερίŏτε-jα (τ) = ἡ Σκυθική, Βουλγαρικὴ (γλῶσσα).

ŏκjεπάρ-ι = ἴδ. ŏκεπάρ-ι πληθ. ŏκεπάρε̱τε̱.

ŏκjέπ ρ. ἐνεργ. = κοιν. ξηλόνω, ξερράφτω· ἀντίθ. κjέπ. — παθ. ŏκjέπεμ.

ŏκjέπε̱τε̱ καὶ *ŏκjεπίνjτε̱* πληθ. τοῦ ŏκόπ [Ἑλλην. σκῆπ-τρον].

ŏκjέπε̱τε̱ : ἐπίρ. = ξηλωμένον. — ι-ε ŏκjέπε̱τε̱ ἐπίθ. = ξηλωμένος-η.

(ι-ε) *ŏκjέπε̱τε̱* (bogdan) = χωλὸς-ή, κουτσὸς ἤ· ἴδ. τŏάλj-ι.

ŏκjεπόj (bogdan) ρ. = κουτσαίνω. — ἴδ. τŏαλjόj.

ŏκεjπόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = γυρίζω τὸν λόγον, μεταβάλλω τὸν πρῶτον λόγον. — μός ŏκjεπό φιάλjε̱νε̱ κjε̱ με̱ θε̃ πε̱ρπάρα = μὴ ἀναιρεῖς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον μοῦ εἶπες πρότερον.

ŏκjερθ-ι = ἴδ. ŏκjάρθ-ι.

ŏκjέρρε̱-α: πληθ. ŏκjέρρατε̱ [ἴδ. ŏκjιέρ] = σχίσμα, σχισμή.

ŏκjέρρατε̱ ἢ *ŏτjέρρατε̱* πληθ. τοῦ κjενκj-γι = τὰ ἀρνιά.

ŏκjερρῑ-α (τ) = ἴδ. Σκενῑ-α (γ).

ŏκjερίŏτ (τ) = ἴδ. Σκjενίŏτ (γ).

ŏκjερίŏτε-jα (τ) = ἴδ. Σκjενίŏτε-jα (γ).

ŏκjέσ-έτ-έτ (γ) = ἴδ. ŏκάσ-έτ-έτ (τ) καὶ ρρε̱ŏκjέσ-έτ-έτ (γ. Ἐλβασ.).

ŏκjέρ (γ) καὶ (συνηρ.) ŏκjῑρ, τŏjιέρ ἢ τŏjιερ (τ) τŏῑρ (Καβ.) = σχίζω, ξεσχίζω. — ŏκjιερ ρρόbετε̱ (γ) ξεσχίζω τὰ φορέματα, τŏjιερ ρρόbατε̱ (τ). — ἀόρ. ŏκjόρα-ε-ι (γ) τŏjόρα-ε-ι (τ) μετοχ. ŏκjέρρε̱ (γ), τŏjέρρε̱ (τ). — με̱ τŏjόρι μάτŏεjα (τ) = με̱ γε̱ρρίτσι μάτŏεjα (γ) = μ' ἐγρατσούνισεν ἡ γάτα.

σ̈κjιλjτσε̣-α (Σ) ἴδ. ρ̣ράσ̈κε̣σε̣-χ : πληθ. σ̈κjίλjτσατε̣.

(ι-ε) *σ̈κjίμε̣τε̣-ι-α* (Ἐλβασ.) (ἄγνωστος ἡ σημασία) λέξις ἀπηρχαιωμένη· ἐν τῇ φράσει (ι) σ̈κjίμε̣τι ! (ε) σ̈κjίμε̣τα ! (ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ὀθωμ. λέξιν ζάβαλι !).

Σκjίνκε̣-α πληθ. Σκjίνκατε̣· θηλ. τοῦ Σκjᾶ-ου.

Σκjίπ ἐπίρ. = Ἀλβανιστί, Ἀλβανικά.

σ̈κjίπε-jα πληθ. σ̈κjίπε-τε̣, σ̈κjιπόνjε̣-α πληθ. σ̈κjιπόνjατε̣· σ̈κάbε̣-α : πληθ. σ̈κάbατε̣ (τ) σ̈καbόνjε̣-α πληθ. σ̈καbόνjατε̣.— σ̈γάbε̣-α πληθ. σ̈γάbατε̣ (τ), σ̈γαbονjε̣-α πληθ. σ̈γαbόνjατε̣ πετρίτ-ίτι πληθ. πετρίτε̣τε̣ = ὁ ἀετός.

Σκjιπε̣νῖ-α (γ) Σκjιπε̣ρῖ-α (τ) = ἡ Ἀλβανία.

Σκjιπε̣τάρ-ι-ε-jα πληθ. ἀρσ. ε̣τε̣ θηλ. ετε̣ = ὁ Ἀλβανός, ἡ Ἀλβανίς.

Σκjιπε̣νίσ̈τ (γ) Σκjιπε̣ρίσ̈τ (τ) = κατὰ τρόπον, ἔθιμον τῶν Ἀλβανῶν.

σ̈κjιπε̣νόj (γ) σ̈κjιπε̣ρόj (τ) = εξαλβανίζω.—παθ. σ̈κjιπε̣νόχ̈εμ (γ) όνεμ (τ).

σ̈κjιπόj-όνj : ρ. = ἐννοῶ, καταλαμβάνω α σ̈κjιπόν σε τσ̈' τε̣ θέμ. = ἐννοεῖς τὶ σοῦ λέγω ; σ̈κjιπόνj ατέ γjούχ̈ε̣ πο σ' μούντ τ' ε φλjασ = ἐννοῶ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ τὴν ὁμιλήσω.

σ̈κjῖρ̣ (γ. συνηρ.) τσ̈jῖρ̣ (Καβ.) ἴδ. σ̈κjίερ̣, ἴδ. τσ̈jίερ̣.

σ̈κjιρ̣άκε-jα (Μυζεκjέjα) πληθ. σ̈κjιρ̣άκετε̣ = ὄρνις-ιθος· (λέγεται πρὸς διάκρισιν τῆς κούρκας)· πούλjε̣ σ̈κjιρ̣άκε = ὄρνις. — πούλjε̣ dέτι = κοῦρκα.

σ̈κjίρ̣ε̣ζε̣-α (Βερ̣άτ.) = θε̣λέζ' ε φούσ̈ε̣σε̣ : πληθ. σ̈κjίρ̣ε̣ζατε̣.

σ̈κjίρ̣εμ (γ) παθ. τοῦ σ̈κjίερ̣· τσ̈ῖρ̣εμ παθ. τοῦ τσ̈jίερ̣.

σ̈κjίσε̣-α (budi-bogdan Σ) [Λατ. scio-ire = οἶδα, γινώσκω] = νόησις, αἴσθησις.

σ̈κjίτε̣-α (Ἐλβασ.) = ὀλισθηρὸς τόπος· ἴδ. ρ. σ̈κjέσ-έτ-έτ. — καὶ σ̈κίτε̣-α (τ) πληθ. σ̈κjίτατε̣ (Ἐλβασ.) σ̈κίτατε̣ (τ).

σ̈κjίτε̣σ-ι = ὀλισθηρός· πληθ. σ̈κjίτε̣σιτε̣.

σ̈κjόπε̣-α [Λατ. scopa = βοτάνη τις, ἡ σάρος, τὸ χηνοπόδιον] εἶδος χαμοδένδρου. — πληθ. σ̈κjόπε̣τε̣.

σ̈κjουανj-αj (τ) σ̈κjούεj (γ) καὶ (συνηρ.) σ̈κjοῦj = διακρίνω, ξεχωρίζω· παθ. σ̈κjοῦχ̈εμ.

(τε̣) *σ̈κjούαρ̣ε̣-τε̣* (τ) τε̣ σ̈κjούεμιτε̣ (γ) τε̣ σ̈κjοῦμιτ = διάκρισις.

σ̈κjούφουρ̣ε̣-ι = ἴδ. σκjούφουρ̣ε̣-ι.

ŏκjύεj [Ἑλλην. σκαλ-ω-σκαλίζω] ŏκjῦj (γ) ŏκλjύεj καὶ ŏκλjύj (Τυραν.) = ἐκκόπτω, σχίζω. – ŏκjύεj dέγε̱νε̱ νγα λjίσι = σχίζω τὸν κλάδον ἀπὸ τοῦ δένδρου.

(τε̱) *ŏκjύερε̱-ιτε̱* (τ) οὐδ., τε̱ ŏκλjύεμ-ιτε̱ καὶ τε̱ ŏκλjύμιτε̱, τε̱ σκjύεμ-ιτε̱ (γ) καὶ τε̱ ŏκjύμ-ιτε̱ (συνηρ.) = τὸ σχίσιμον.

Σκjύπ (Σ) = ἴδ. Σκjίπ.

ŏκjύπε-jα = ἴδ. ŏκjίπε-jα = ἀετός· πληθ. ŏκjύπετε̱.

Σκjύπε-jα (Σ) = ἴδ. Σκjίπε-jα.

Σκjυπε̱νι-α = ἴδ. Σκjιπε̱νῖ-α.

Σκjυπε̱νίŏτ (Σ) = ἴδ. Σκjιπε̱νίŏτ.

Σκjυπε̱τάρ-ι = ἴδ. Σκjιπε̱τάρ-ι πληθ. Σκjυπε̱τάρετε̱.

ŏκjύρε̱jε-jα (Περμέτ.) = πjιάτ' ε bάλjτε̱ ε φαρφουρίτε̱.

ŏκjῦχ̱εμ, ŏκλjύχεμ παθ. τοῦ ŏκjύεj, ŏκλjύεj.

ŏκλjάσ-έτ-έτ (Σ) = ŏκέλj ρ.

ŏκλjέσε̱-α (Τυραν.) = σχίσμα, τὸ σχισμένον, πληθ. ŏκλjέσατε̱.

ŏκλjύεj καὶ *ŏκλjύj* (συνηρ.) = ἴδ. ŏκjύεj καὶ ŏκjύj.

ŏκλύχ̱εμ παθ. ἴδ. ŏκjύχ̱εμ.

ŏκόζε̱-α: εἶδος ἀκάρπου δένδρου, πληθ. ŏκόζατε̱.— ŏκόζ' ε έγρε̱, ŏκόζ' ε bούτε̱.

ŏκόνj-όj ρ. οὐδ. γεγικῶς=βέτε=ὑπάγω, πηγαίνω· 2) διέρχομαι, περνῶ, κοιν. διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον. — ŏκόj ούδε̱σε̱ = διέρχομαι διὰ τῆς ὁδοῦ, διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον, κοιν. περνῶ εἰς τὸν δρόμον. 3) διαπερῶ, ρ. ἐνερ. ŏκόj φίjε̱νε̱ γjυλjπάνε̱σε̱, ι ŏκόϊ πλjούμbι μεσ-πε̱ρμές = τὸν διεπέρασε τὸ μολύβι, πέρα-πέρα, ἀνάμεσα. 4) διάγω = ε ŏκόβα jέτε̱νε̱ νdε δε̄ τε̱ χ̱ούαj. — ŏκόj dίτε̱νε̱, σκόj νάτε̱νε̱. 5) ἐξέχω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω, ἴδ. καπε̱ρdσέj! κύ jα ŏκόν ατῖ (ε καπε̱ρdσὲν ατὲ) νdε̱ dιτουρὶ = τὸν ὑπερτερεῖ εἰς τὴν μάθησιν, σοφίαν. 6) παρέρχομαι.— παροιμ. ŏκόϊ βάπα με γούŏτινε̱ = παρῆλθεν ὁ καύσων σὺν τῷ Αὐγούστῳ. — ŏκόϊ κόχ̱α = παρῆλθεν ὁ καιρός. — ŏκόϊ dίτα, νάτα = παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἡ νύξ.— ŏκόϊ σι κjένι νdε̱ ρρούŏτ = παρῆλθεν (ἐχάθη) ὡς ὁ σκύλος εἰς τὰ σταφύλια (παροιμ.) (δηλ. ἐχάθη φονευθεὶς ὁ σκύλος ὑπὸ τοῦ ἀμπελοφύλακος).— ŏκόj νdε̱ πε̱ρ dούαρ = μεταχειρίζομαι.— ŏκόjε̱νε̱ μίρε̱ ŏόκj με ŏόκj = διάγουσι καλῶς μεταξύ των.— ŏκόβα jέτε̱ τε̱ κέκjε = διήγαγον κακὴν ζωήν.

σ̈κόκj = bένj κόκjε, κόκjε. — σ̈κόκj πάρετε̱ = κάμνω λιανώματα τὰ χρήματα, κάμνω ψιλά. — σ̈κόκj μίσε̱ρινε̱. — σ̈κόκj bάρκουνε̱ ε φίκjβετ θάτε̱, ἀντίθ. πε̱ρκόκj.

σ̈κόκjεμ παθ. = bένεμ κόκjε, κόκjε, ἀντίθ. πε̱ρκόκjεμ. — ι-ε-τε̱ σ̈κόκjε̱τε̱ ἐπίθ. — τε̱ σ̈κόκjουνατε̱ (γ) τε̱ σ̈κόκjουρατε̱ (τ) = τὰ λιανὰ χρήματα.

σ̈κόλε̱-α = ἴδ. σ̈κολῖ-α πληθ. σ̈κόλατε̱ = σχολεῖον.

σ̈κόπ-ι πληθ. σ̈κjέπε̱τε̱ [Ἑλλην. σκῆπτρον] = ῥάβδος, βακτηρία.

σ̈κοπὶ-νι πληθ. σ̈κοπίνjτε̱ = ξυλάκιον.

σ̈κόρϑ ρ. ἐνερ. = ξεφουσκόνω [κόρδε̱-α] ἀντίθ. νγόρθ. — σ̈κόρδεμ παθ. ἀντίθ. νγόρδεμ.

σ̈κόρδετε̱: τριτοπρόσ. = ξεφουσκόνει, ἐκπίπτει. — με̱-τε̱-ι σ̈κόρδετε̱ = ξεφουσκόνει, ἐκπίπτει. — μ' ουσ̈κόρθ κᾶρι = ξεφούσκωσεν ἡ ψωλή μου. ἀντίθ. μ' ουνγόρθ κᾶρι = ἐφούσκωσεν ἡ ψωλή μου.

σ̈κόρδε̱τε̱: ἐπίρ. ἀντίθ. νγόρδε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κόρδε̱τε̱* ἐπίθ. = ξεφουσκωμένος-η-ον, ἀντίθ. ι-ε-τε̱ νγόρδετε̱

σ̈κόστρε̱-α ???

σ̈κούαρε̱jε-jα πληθ. σ̈κούαρε̱jετε̱ = ἡ διάβασις, κοινῶς πέρασις. 2) ἐξόδευσις, 3) συναναστροφή. — καὶ τε̱ σ̈κούεμιτε̱ (γ) τε̱ σ̈κοῦμιτε̱.

σ̈κούεσ-ι (Σ) πληθ. σ̈κούεσιτε̱ [ἴδ. σ̈κόj = ὑπάγω] καὶ σ̈κοῦσ-ι πληθ. σ̈κούσιτε̱ = προξενητής, θηλ. σ̈κούσε̱-α = προξενήτρια.

(ι-ε) *σ̈κούεσ̈ιμ-ι* (γ) καὶ ι-ε-σ̈κούσ̈ιμ (συνηρ.) = κοινωνικός. 2) ὑποφερτός. — νjερῖου ι σ̈κούσ̈ιμ = κοινωνικὸς ἄνθρωπος. — jέτ' ε πασ̈κούεσ̈ιμε = ἀνυπόφορος ζωή.

σ̈κουλόjε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. σ̈κουλόjατε̱ = γjύμε̱σε̱ μάσ̈ε πε̱ρ με νγρίτουνε̱ τσ̈ερέπιν' ε bούκε̱σε̱, ε κε̱ρτσούνjτ' ε ζjάρρμιτ.

σ̈κουjdέσεμ ρ. = ἴδ. τσ̈κουjdέσεμ (τ).

σ̈κούλj ρ. = ἐκριζόνω, ξεριζόνω. ἀντίθ. νγούλ.

σ̈κούλjεμ παθ. ἀντίθ. νγοῦλjεμ.

σ̈κούλj ἐπίρ. ούjε̱τε̱ ᾶσ̈τε̱ σ̈κούλj = τὸ νερὸν εἶνε ζεματιστό, θερμότατον. — ούjε̱ σ̈κούλj = ζεματιστὸ νερό, θερμότατον. — ε πε̱ρβε̱λjόβα με ούjε̱ σ̈κούλj = τὸ ἐζεμάτησα μὲ ζεματιστὸ νερό.

σ̈κούλj-ι (Σ) = ἕνα μάτσο μετάξης (Τουρκ. τσ̈ιλjέ) νjε̱ σ̈κούλj μενdάφσ̈ι = ἕνα μάτσο μετάξης.

Σκουμbῖ-νι (γ) Σκουμbῖ-ρι (τ) = ποταμὸς τοῦ Ἐλβασανίου.

BKSH

σ̈κούμε̣-α (γ. Βεράτ.) [Λατ. spuma] πληθ. λείπει καὶ σ̈κούμbε̣-α (Περμέτ.) ἀφρός· (συγγενὲς τῇ λέξει ταύτῃ δοκεῖ τὸ κῦμα).

σ̈κουμε̣ζόνj-όj (γ. Βεράτ.) σ̈κουμόj (τ) = ἀφρίζω [Λατ. spumo].

σ̈κούντ [ἴδ. Γραικ. σκουντῶ, κουνῶ] ρ. = τινάζω, ξετινάζω, κλονίζω, σ̈κούντ ρ̣όbατε̣ = τινάζω τὰ φορέματα σ̈κούντ ουλίνjτε̣ = τινάζω τὰς ἐληαῖς, σ̈κούντ μάνινε̣ = τινάζω τὴν συκαμινιά.

σ̈κουνdε̣λίμε̣-α : πληθ. σ̈κουνdε̣λίματε̣ [Ἀλβανο-σικελικὸν] = σεισμὸς ἴδ. τε̣ρμέτ-ι.

σ̈κούνdεμ παθ. τοῦ σ̈κούντ.

σ̈κούνdε̣σ-ι πληθ. σ̈κούνdε̣σιτε̣ = ὁ τινάζων (ταῖς ἐληαῖς).

σ̈κούρρε-jα (Τυραν.) πληθ. σ̈κούρρετε̣ καὶ dούσ̈νε̣ζε̣-α πληθ. dουσ̈νε̣ζατε̣ (Περμέτ.) = χαμόδενδρον πυκνόκλαδον 2) (Κροῦjα) πῦλ ι ίμε̣τε̣ = μικρὸν δάσος ἀπὸ πυκνόκλαδα.

σ̈κουρρόχ̈εμ (γ) ν. = ἐξαντλοῦμαι στειρεύω (ἐπὶ ὑγρῶν)· κουρ dέρδετε̣ γjίθε̣ σα σ' κουλὸν μᾶ ας νjε̣ πίκε̣ (ἐπὶ ὑγρῶν) κυρίως καὶ μεταφορικῶς παντὶ πράγματι).

σ̈κούρτ-ι Φεβρουάριος μήν, φροῦερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) φροῦρ-όρι, φροῦαρόρι (τ).

σ̈κούρτ ἐπιρ. = βραχέως, συντόμως, κοντῶς 2) σχεδόν, τέλος πάντων· σ̈κούρτ με θᾶνε̣ = βραχέως εἰπεῖν, τέλος πάντων.

σ̈κούρτε̣-α : πληθ. σ̈κούρτατε̣ = ὀρτύκιον καὶ ὑποκοριστ. σ̈κούρτε̣ζε̣-α πληθ. σ̈κούρτε̣ζατε̣.

σ̈κούρτε̣ζε̣-α = ὁ λαχνὸς ὁ κλῆρος· δτίεμε̣ σ̈κούρτε̣ζε̣νε̣ κουjτ τ' ι bιέρε̣ = βάλλομεν λαχνὸν τίνος νὰ πέσῃ.

(ι-ε) *σ̈κούρτε̣νε̣* (γ) σ̈κούρτε̣ρε̣-ια (τ) = κοντός, βραχύς, σύντομος.

σ̈κουρτόνj-όj ρ. = συντέμνω, βραχύνω, κονταίνω — σ̈κουρτόνεμ-όχ̈εμ παθ.

σ̈κοῦσ-ι : ἴδ. σ̈κούεσ-ι πληθ. σ̈κούσιτε̣

σ̈κούσε̣-α (Σ) μεσίτρια πληθ. σ̈κούσατε̣.

σ̈κουσῖ-α (Σ) προξενιά, μεσιτεία· ἴδ. λjαμεσῖ-α· πληθ. σ̈κουσίτε̣.

σ̈κράπ-ι πληθ. σ̈κράπατε̣ καὶ σ̈κράπjε̣-α πληθ. σ̈κράπjατε̣ [ἀρχαία Σλαυϊκὴ λέξις σ̈κραπίj = σκορπιὸς = ἴδ. σφούρκ-ου.

σ̈κράκτσ̈κε̣-α (Dιbρα) σ̈κρέχ̈εσε̣ (Μυζεκjέjα) [σ̈κρέχ ρ.] πληθ. σ̈κρατσ̈κατε̣, σ̈κρέχ̈εσατε̣ ἴδ. bετίμε̣-α.

σ̈κρέπ-ι (γ) πληθ. σ̈κρέπατε̣, κρέπ-ι (Μιρε̣dίτα), ρρε̣νίμ-ι (Σ) γρεμίνε̣-α

BKSH

(Βεράτ. Περμέτ. πληθ. γρεμίνατε̱ = κρημνός, βράχος· ὂκρέπατ' ε μάλjιτ = οἱ βράχοι τῶν βουνῶν.

ὂκρέπ (γ. τ.) τσακτίζω 2) ἀκτινοβολῶ· ὂκρεπε̱ρόνj (Περμέτ.) ὂκρέπι díελι νdε̱ μάjατ' ε μάλjιτ = ἀκτινοβόλησεν ὁ ἥλιος εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους. — ρ. ἐνεργ. = ὂκρέπ χ̊ουν' ε ζjάρριτ (γ) = τσινγρίσ ζjάρρε̱ (τ). — ὂκρέπ πίὂε̱νε̱ ὂκρέπ γούρινε̱ με χ̊ουνόρινε̱. — ὂκρέπι ε̱ν ε̱ν (bogdan) = díελι ὂκρέπε̱ν (bogdan) = ὁ ἥλιος ἀκτινοβολεῖ.

ὂκρέπ (Σ), ὂκρεπε̱τῖj ('Ελβασ.) ὂκεπε̱τῖj (γ), βετόν (Σ) τριτοπροσ. βετε̱τίτ (τ), βετε̱τίτ-ίτ-ί: , (τ) = ἀστράπτει. — ὂκρέπι μότι (Μαλjε̱σία ε Σκόdρε̱σε̱) = ἤστραψε· πο ὂκρέπ μότι = ἀστράπτει díκου ὂκρέπι μότι = díκου ρᾶ ρρουφε̱̃· ἴδ. κόκρ' ε μότιτ.

ὂκρέπε̱σ-ι : γουρ ὂκρέπε̱σ = τσακμακόπετρα, πληθ. ὂκρέπε̱σιτε̱.

ὂκρεπε̱τίμε̱-α (γ) = ἀστραπὴ πληθ. ὂκρεπε̱τίματε̱, ὂκεπε̱τίμε̱-α (budi) πληθ. ὂκεπε̱τίματε̱, ὂκεπε̱τίνε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. ὂκεπε̱τίνατε̱, βετίμε̱-α (Σ), πληθ. βετίματε̱, βετε̱τίμε̱-α (τ) πληθ. βετε̱τίματε̱ (τε̱) ὂκρέπουνατε̱ (γ) (τε̱) ὂκρεπουρατε̱ (τ) = τσακμακόπετρα.

ὂκρέτ : ἐπιρ. = ἐρήμως· (ι-ε) ὂκρέτε̱ ἐπιθ. = ὁ, ἡ ἔρημος.

ὂκρετόνj-όj, ὂκρετε̱τόνj = ἐρημόνω. — ὂκρετόχ̊εμ όνεμ ὂκρετε̱τόνεμ παθ. = γίνομαι ἔρημος.

ὂκρετῖ-α (Σ) πληθ. ὂκρετίτε̱ = ἡ ἔρημος, ἡ ἐρημιά. καὶ (budi-bogdan). — ὂκρετε̱τίj-α : πληθ. ὂκρετε̱τίjτε̱, ὂκρετίνε̱-α (Τυραν.) πλ. ὂκρετίνατε̱ ὂκρετε̱τίρε̱-α (τ) πληθ. ὂκρετε̱τίρατε̱.

ὂκρέχ (Σ. τ) ρ. ἀντίθ. νγρέχ-ὂκρέφ (γ) ἀντίθ. νγρέφ (γ).

ὂκρέχ̊ετε̱ (Σ. τ) ὂκρέφε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. — ἀντίθ. νγρέχ̊ε̱τε̱, νγρέφε̱τε̱. — ι-ε-ὂκρέχ̊ετε̱ (Σ. τ) ι-ε-ὂκρέφε̱τε̱ (γ) ἀντίθ. ι-ε-νγρέχ̊ε̱τε̱, νγρέφε̱τε̱.

ὂκρέχε̱σε̱-α (Μυζεκjεjα) ὂκράτὂκε̱-α (Dibρα) ἴδ. betίμε̱-α πλ. ὂκρέχ̊ε̱σατε̱, ὂκράτὂκατε̱.

ὂκρῖj (γ) ὂκρῖj (τ) ρ. = ἀναλύω (ἐπὶ ὑγρῶν) ἀντίθ. νγρῖj (γ) νγρῖj (τ), παθ. λείπει. — ὂκρῖνι ούjε̱τε̱ = ἔλυωσε τὸ νερό, ὂκρῖνι βόjτε̱ = ἔλυωσε τὸ λάδι: τὸ τρέσ-έτ-έτ (ἐπὶ μετάλλων) τρέσ άρινε̱ αγjένdινε̱, πλjούμbινε̱ κ.τ.λ.

ὂκρῖτε̱ (γ) ὂκρῖτε̱ (τ) ἀντίθ. νγρῖτε̱. — ι-ε-ὂκρῖτε̱ (γ) ι-ε-ὂκρῖτε̱ (τ), ἀντίθ. ι-ε-νγρῖτε̱ (γ) νγρῖτε̱ (τ). — ὂκρῖχ̊εμ, ὂκρίφεμ : παθ. τοῦ ὂκρέχ, ὂκρέφ. — ὂκρῖj (Σκόdρα) ἴδ. τρέσ-έτ-έτ = ἀναλύω.

σκρῖχεμ: παθ. ἴδ. τρέτεμ.

σκρόνjε-α: πληθ. σκρόνjατε = γραφή, γράμμα.— Σενjτέjα Σκρόνjε (γ) Σκρόνj' ε Σενjτερούκρε (τ) = ἡ 'Αγία Γραφή. — σκρόνjατ' ε αλφαβίτεσε = τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβίτου.

σκρόνjε-bάρδε-ι-α = εὐτυχής, καλότυχος.

σκρόνjε-ζῖ-ου: πληθ. σκρόνjεζέστε = δυστυχής, κακομοίρης.— σκρόνjεζέζε-α θηλ. πληθ. σκρόνjεζέζατε.

σκρόνjεσ-ι πληθ. σκρόνjεσιτε = γραμματεύς.

σκρονjετούαρ-όρι (τ) = σκρονjετούερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) σκρονjετούρόρι = ὁ γραμματικός, ὁ συντάττων Γραμματικήν.

σκρονjετόρε-jα = ἡ Γραμματική.— Σκρονjετόρεjα ε Σκjίπεσε = ἡ Γραμματικὴ τῆς 'Αλβανικῆς.

σκρούανj (τ) σκρούεj (γ) σκροῦj (γ. συνηρ.) [Λατ. scribo] ρ. = γράφω, παθ. σκροῦχεμ = γράφομαι.

σκρουαbόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = καψαλίζω, σκρουμbεζόνj-όj. — σκρουμbόνεμ-όχεμ, σκρουμbεζόνεμ-όχεμ παθ. — πίκjε μίρε κάφενε μὸς ε σκρουμbό = ψῆσε καλὰ τὸν καφὲν μὴ τὸν καψαλίσῃς.

σκροῦμπ-bι (γ. τ.) πληθ. σκρούμbατε ἄχρηστος = καψάλισμα, τσικνάδα.

σκρύθ (γ) ρ. = κάμνω ἀφρᾶτο.— ἴδ. κρυθ. ρ. σκρύδεμ παθ.

σκρύδετε: ἐπιρ.

(ι-ε) *σκρύδετε* = ἀφρᾶτος-η. - φτόϊ ι σκρύδετε.

σκρῦχεμ (περμέτ) ἴδ. σγερρῦχεμ.

σκjύεj (Σ) καὶ συνηρ.) σκjύj. ἴδ. σκjῦεj καὶ σκjῦj.

σλjόj: (ἀναγραμματισμὸς ἀντὶ λjεσόj) (Τυραν.) = πίελ = τίκτω.

σόj-σόκj ὀνομ. γεν. σόj-σόκjιτ, αἰτ. σοj-σόκjινε, ἀντὶ σόκjι σόκjιτ, σόκjι σόκjινε. — σ' dούανε σοj-σόκjινε = σ' dούανε σόκjι σόκjινε = δὲν ἀγαποῦν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— φόλjνε σοκj με σοκj, = συνωμίλησαν ἀναμεταξύ των.— ι θᾶ σόκjι-σόκjιτε = εἶπεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. — μος ουbεν σοκj ι ατῖ = μὴ γίνεσαι ὅμοιός του.

σόjτε (Τσκμ.) πληθ. τὰ τσαρούχια. ἴδ. οπίνγαντε [Λατ. solea = σανδάλιον] ἴδ. σούαλ-ι, σόλε-α.

σόκ-ου: πληθ. σόκετε [Λατ. socius] = σύντροφος, συνεταῖρος.

σόκε-α (Jακόβα) = ἴδ. bρέσ-ζι = ζωνάριον.

σόκj-ι = ὅμοιος πληθ. ? ? ? — σόκjι ιμ-σόκjι υτ, σόκjι ατῖ = ὅμοιός μου,

ὅμοιός σου, ὅμοιός του.—έμ-ϭοκj (γ)=ίμ-ϭόκj (τ)=ὁ σύζυγός μου.—ύτ ϭόκj=ὁ σύζυγός σου, ι ϭόκjι=ὁ σύζυγος αὐτῆς· ϭόκjε-jα: πληθ· ϭόκjετε̱=συντρόφισσα, ὁμοία. έμε-ϭόκjε (γ) ίμε-ϭόκjε (τ)=ἡ σύζυγός μου.—jοτ ϭόκjε=ἡ σύζυγός σου.—ε ϭόκjεjα=ἡ σύζυγος αὐτοῦ.—ϭόκjεjα ίμε=ἡ ὁμοία μου, ϭόκjεjα jότε=ἡ ὁμοία σου, ϭόκjεjα ε ασᾶj=ἡ ὁμοία της.—ϭόκjετ' ε ατύρ̣ε κτλ. ἀλλὰ καὶ ἡ σύντροφός μου, ἡ σύντροφός σου, ἡ σύντροφος αὐτῆς.

ϭοκjε̱νί-α (γ) ϭοκjε̱ρ̣ί-α (τ) = συντροφία, κοινωνία, ἑταιρία. πληθ. ϭοκjε̱νίτε̱, ϭοκjε̱ρ̣ίτε̱.

ϭοκjε̱νίϭτ (γ) ϭοκjε̱ρ̣ίϭτ (τ) = συντροφικά.

ϭοκjε̱νόνj (budi) [Λατ. socio] ρ.=συναναστρέφομαι, συμμετέχω, κοινωνῶ, συγκοινωνῶ, μάρρ πιέσε̱ παθ. ϭοκjε̱νόχεμ-ϭοκjε̱ρ̣όνεμ.— μος ϭόκjε̱νό με νjέρ̣ς τε̱ κε̱κjίj=μὴ συναναστρέφεσαι μὲ κακοὺς ἀνθρώπους.

ϭόλε̱-α [Λατ. solum] πληθ. ϭόλε̱τε̱=πέλμα, κοινῶς ἡ πατοῦνα, (τοῦ ποδὸς καὶ τοῦ ὑποδήματος), 2) ἡ σιόλα κοινῶς.— ϭόλ' ε κέμbε̱σε̱=τὸ πέλμα τοῦ ποδός.— ϭόλ' ε κε̱πούτσε̱σε̱=κοιν. ἡ σιόλα.— 1) κόφϭα ε κᾶμbε̱σε̱=ὁ μηρός.— 2) γjοῦνι ι κᾶμbε̱σε̱ = τὸ γόνυ.— 3) πούλjπα ε κᾶμbε̱σε̱=τὸ κρέας τῆς κνήμης.— 4) κε̱ρ̣σία ε κᾶμbε̱σε̱=τὸ ὀστοῦν τῆς κνήμης.— 5) νύελι ι κᾶμbε̱σε̱ = ὁ ἀστράγαλος.— 6) τρίνα ε κᾶμbε̱σε̱ = τὸ ὑπὲρ τοὺς δακτύλους μέρος τοῦ ποδός.— 7) θέμbρα ε κᾶμbε̱σε̱=ἡ πτέρνα τοῦ ποδός.— 8) πούτρα ε κᾶμbε̱τε̱= ὁ ποὺς ἀπὸ τοῦ ἀστραγάλου καὶ κάτω.— 9) λjέκjετ' ε κᾶμbε̱σε̱ = ἡ ὄπισθεν τοῦ γόνατος κλείδωσις τὸ κοίλωμα.— 10) κᾶμbα (γ) καὶ κέμbα (τ)=τὸ ὑπὲρ τὸ γόνυ μέρος (ὅθεν ἄρχεται ὁ μηρός).— 11) ϭόλα ε κᾶμbε̱σε̱=τὸ πέλμα τοῦ ποδός, (εἶνε μέρη ποδός)

ϭόρ̣τε̱-α [Λατ. sors-sortis], ϭόρτε-jα, ϭόρτ-ι=λαχνός, κλῆρος.— ϭτίεμε̱ ϭόρ̣τε̱ κούjτ τ' ι bιέρ̣ε̱=βάλλομεν κλῆρον τίνος πέσῃ.— πλ. ϭόρτατε̱, ϭόρτετε̱. 2) (Τυραν.) = μερίς, μερίδιον. ἴδ. πιέσε̱-α. 3) μάντευμα, χρησμός.

ϭορ̣τε̱τάρ̣-ι (budi-bogdan) πληθ. ϭορ̣τε̱τάρ̣ε̱τε̱=συμμέτοχος. 2) μάντις, ἴδ. ϭκουρ̣τέζε̱-α (Τουρκ. φαλdϭί).

ϭορ̣τε̱τάρ̣ε-jα θηλ.=ἡ συμμέτοχος, ἡ μάντις, ἴδ. πιεσε̱τάρ̣-ι πιεσε̱τάρ̣ε-jα.

BKSH

σ̈όσ̈ε̱-α (γ. τ) πληθ. σ̈όσ̈κτε̱ καὶ σ̈όσε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. σ̈όσ̈ε̱τε̱ = κόσκινον.

σ̈όσ̈ καὶ σ̈όσ̈ι ρ. = κοσκινίζω (μὲ σ̈όσ̈ε̱) παθ. σ̈όσ̈εμ.

σ̈οτάν-ι (Jάκοβα) ἴδ. ροσάκ-ου = ὁ πάπος (ἀρσ. πάπια) πληθ. σ̈οτάνετε̱. — σ̈ότε̱-α (Jακόβα) ρόσε̱-α = ἡ πάπια πληθ. σ̈ότατε̱.

σ̈όχ̑ (γ. τ) σ̈όφ (γ) ρ. = βλέπω (ἁπλῶς).

σ̈ούαj (τ) καὶ σ̈ούανj, σ̈ούεj (γ) καὶ (συνῃρ.) σ̈οῦj (γ) φίκ (γ) πορρίσίτ-ίτ (γ) ρ. = σβύνω, ἐξαλείφω, (Τουρκ. ρεσίτ) ουσ̈όφσ̈ ε μος μbέτσ! = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ ὑπάρξῃς. — τε̱ σ̈όφτε̱ Ζο̄τι = νὰ σὲ καταστρέψῃ ὁ Θεός. — τ' ουσ̈όφτε̱ φάρα! = νὰ χαθῇ ἡ γενεά σου. — με̱ σ̈όϊ πίσ̈ε̱νε̱ = μὲ ἔσβυσε (μὲ κατέστρεψεν).

σ̈οῦαλ-ι πληθ. σ̈ούαjτε̱ = κοιν. ἡ σιόλα.

σ̈ούατε̱ (τ), σ̈ούετε̱ (γ) καὶ (γ. συνῃρ.) σ̈οῦτε̱ = σβυστά, ἐπιρ.

(ι-ε) σ̈ούατε̱-ι-α (τ) καὶ ι-ε-σ̈ούαρε̱-ι-α, σούετε̱-ι-α (γ) καὶ σ̈ούτε̱-ι-α (συνῃρ.) = σβυσμένος-η, δυστυχής.

σ̈ούκ: ἐπίρ. — ε μπσ̈τόλα σ̈ούκ

σ̈ούκ-ου οὐσιαστ. ???

σ̈ουκόνj (budi-Κόρτσ̈α) ἴδ. σ̈ικόj = παρατηρῶ, κυττάζω.

σ̈ουκόνεμ παθ = ἴδ. σ̈ικόνεμ-όχ̑εμ.

σ̈ούλj: ἐπίρ. = λοξά. — γαφόρρεjα έτσ̈ε̱ν σ̈ούλj = ὁ κάβουρας περιπατεῖ λοξά. — ι ρρῑ σ̈ούλj κάλjιτ = χ̑ίπουνε̱ καλjιτ μbε̱ νj' άνε̱ ποσὶ γράτε̱, άρα γjίνdετε̱ σ̈ούλj ούδε̱σε̱ = λοξὰ εἰς τὸν δρόμον.

σ̈ούλj-ι (Σ. Τυραν.) πληθ. σ̈ούλjετε̱ = κοινῶς ὁ σύρτης τῆς θύρας, μοχλός.

σ̈ούλjτσ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈ούλτσ̈ατε̱, σ̈ούλj' ι dέρε̱σε̱, σ̈ούλjτσ̈' ι dέρεσε̱ = ὁ μοχλὸς τῆς θύρας. — καὶ λόσ-ζι (Βεράτ.), ρομάν-ι (Περμ.), μανdάλε̱-α (Καβ.) ἴδ. χ̑ανdάρ-ι. — λόζ' ι dέρε̱σε̱ = ρομάν' ι dέρε̱σε̱.

σ̈ουλᾱ-νι (γ) σ̈ουλε̄-ρι (τ) [Λατ. sol-is = ἥλι-ος] κοινῶς τὸ προσήλιον (μέρος ὑπήνεμον). — νjε̱ βέντ κjε̱ ε ζε̄ dίελι, ἀντίθ. χ̑ιεσίνε̱-α (γ) χ̑ιεσίρε̱-α (τ). — (νdε̱ βέρε̱ ρρῑνε̱ νdε̱νε̱ χ̑ίε, ε νdε̱ dίμε̱ρε̱ νdε̱ σ̈ουλε̄). πληθ. σ̈ουλάνjτε̱ ἄχρηστος.

σ̈ουλᾱj (γ), σ̈ουλέj (τ) = θερμαίνω τινά διὰ τοῦ ἡλίου, προσηλιάζω· με̱ σ̈ουλᾱνι (γ) με̱ σ̈ουλέρι (τ) dίελι = μὲ ἐθέρμανεν ὁ ἥλιος.

σ̈ουλᾱχ̑εμ (γ) ρ. = προσηλιάζομαι, θερμαίνομαι εἰς τὸν ἥλιον. — σ̈ουλε̄ρεμ (Τοσ̈κ. Περμέτ).

BKSH

σ̈ουλjόνj-όj : ρ. ἐνεργ. = κάμνω λοξόν, στραβόνω ε σ̈ουλjόβα dρoῦνε̱ = εσ̈τρε̱μbε̱ρόβα dρούνε̱, ε κθέβα μbε̱ νj' άνε̱. — σ̈ουλjόνεμ-όχ̌εμ παθ.

σ̈ουλjόνj (Περμέτ.) ρ. = κόπτω τὰ δένδρα καὶ πίπτουσι κατὰ γῆς· bένj ρράχ̌.

σ̈ούμε̱ ἐπιρ. [Λατ. ἐπιρ. summe] = πολὺ ἀντιθ. πάκ. — μᾶ σ̈ουμε̱ (γ) με̱ σ̈ούμε̱ (τ) = περισσότερον. — σ̈ουμ' ε πε̱ρ λjούμε̱ παροιμ. (ἐννοεῖται τὸ περισσόν).

(ι-ε) *σ̈ούμε̱-ι-α* πληθ. τε̱ σ̈ούμε̱τε̱ ἀρσ. τε̱ σ̈ούματε̱ θηλ. = ὁ πολύς, ἡ πολλή, οἱ πολλοί, αἱ πολλαὶ (τε̱) σ̈ούμε̱τε̱ οὐδ. = τὸ πολύ. — καὶ (ι) σ̈ούμε̱τε̱-ι, (ε) σ̈ούμε̱τε̱-α ἀντιθ. (ι) πακ-ου, (ε) πάκε̱-α· (τε̱ σ̈ούμε̱τε̱ = οὐδ. = τὸ πολύ· ἴδ. σ̈ουμίτσε̱-α παροιμ. (ι) σ̈ούμι σι λjούμι, ι πάκου σι γjάκου.

σ̈ουμίτσε̱-α : πληθ. σ̈ουμίτσατε̱ (bogdan γ.) = πληθυσμός, ἀφθονία· ἀντιθ. πακίτσε̱-α.

σ̈ουμόνj-όj ρ. ἐνεργ. = πληθύνω, πολλαπλασιάζω. — σ̈ουμόχ̌εμ-όνεμ παθ. ἀντιθ. πακε̱σόj-όνεμ.

σ̈ουμόνj (Βεράτ.) ἴδ. σ̈ε̱μόj (γ).

σ̈ουμτῖ-α (γ) σ̈ουμτίμ-ι : πληθ. σουμτίτε̱, σ̈ουμτίμετε̱ = ἀσχημοσύνη ἀντιθ. bουκουρῖ-α

σ̈ουμτόνj-όj (γ) ρ. ἐνεργ. ἀσχημίζω ἀντιθ. σbουκουρόj.

σ̈ουμτόχ̌εμ-όνεμ παθ. ἀσχημίζομαι ἀντιθ. σbουκουρόχ̌εμ.

σ̈ουμτούετε̱ (γ) ἐπιρ. = ἄσχημα, ἀντιθ. bούκουρε̱· καὶ (συνηρ.) σ̈ουμτοῦτε̱ (γ) σ̈ουμτούαρε̱ καὶ σ̈ε̱μτούαρε̱ (τ).

(ι-ε) *σ̈ουμτούετε̱* (γ) ἐπιθ. = ἄσχημος, ἀντιθ. (ι-ε) bούκουρε̱ καὶ (ι-ε) *σ̈ουμτούτε̱* (συνηρ.) (ι-ε) *σ̈ουμτούαρε̱* καὶ (ι-ε) *σ̈ε̱μτούαρε̱* (τ).

σ̈ουπλjάκε̱-α : πληθ. σ̈ουπλjάκατε̱ καὶ σ̈ε̱πούλε̱-α (Dίbρα) = μπάτσος, σπάλιαρος· ι ρα νjε̱ σ̈ουπλjάκε̱ = τοῦ ἔδωκε μιὰ σπαλjόρα. — πληθ. σ̈ε̱πούλατε̱ ἴδ. παραβέσ̈ε-jα.

σ̈ουπλjάκε̱-α καὶ *σ̈ιτε̱-α* (Σ) = τὸ ἐκ στοιχείου λάβωμα : μούερ (μοῦρ) σ̈ουπλjάκε̱ = ἐλαβώθη ἀπὸ στοιχειό.

σ̈ουπλjάκεμ, *σ̈ιτόχ̌εμ* παθ. = κοινῶς λαβόνομαι ἀπὸ στοιχειό· μάρρ σ̈ουπλjάκε̱ πρεj χ̌ίεσε̱. ἆσ̈τε̱ σ̈ουπλάκουνε̱ = εἶναι λαβωμένος ἀπὸ στοιχειό.

σ̈ούρ-ι (τ) ἴδ. ζ̌ουρ-ι πληθ. σ̈ούρε̱τε̱.

σ̈ούρdέσε̱-α πληθ. σ̈ουρdέσατε̱ ι θόνε̱ ατί λjάνγουτ κjε̱ κουλὸν νγα πλάγα.

BKSH

σ̈ουρδίμ-ι: πληθ. σ̈ουρδίμετε̱=κωφότης.

σ̈ουρδόj-όνj, σ̈ε̱ρδόj-όνj (τ) [Λατ. surdesco-ere]=κωφῶ, κοινῶς κουφαίνω τινά· με̱ σ̈ουρδόϊ βέσ̈ε̱τε̱ τουκ' ε κουβε̱ντούκρε̱ (τ) παθ. σ̈ουρδό χ̱εμ-όνεμ, σ̈ε̱ρδόνεμ.

σ̈ούρθ-δι (γ. pogdan) [Λατ. surdus]=κωφός, κοινῶς κουφὸς πληθ. σ̈ούρδατε̱, σ̈ουρδε̱νιτε̱ (bogdan) σ̈ουρδε̱-α πληθ. σ̈ούρδατε̱=κωφή.

σ̈ούρρε̱-α: (πληθ. ἄχρηστος)=τὸ οὖρον κοινῶς κάτουρον.—bᾶj σ̈ούρρε̱νε̱ (γ) béj σ̈ούρρε̱νε̱ (τ)=πε̱ρμίερ (πε̱ρμῑρ)=κατουρῶ.

σ̈ούρρε̱-ζένε̱-ι (τ) [σ̈ούρρε̱-α-ζε̱νε̱ μετοχ. τοῦ ζε̱=πιάνω].

σ̈ουσ̈άλε̱-α πληθ. σ̈ουσ̈άλατε̱ ('Αργυρ.)=κατσαρρούμ μίσε̱ρι σι τ' ισ̈κό κjε̱νε̱ κόκjετε̱· σ̈ουσ̈άλε̱-α???

σ̈ουσ̈άβε̱-α ('Ελβασ.)=διασκορπισμός, κατασκορπισμός· (ι) δάσ̈ε̱ σ̈ουσ̈άβε̱νε̱=τὰ διεσκόρπισα (ι) σ̈πε̱ρdάβα mb' ατ' άνε̱ ε mbε̱ κε̱τ' άνε̱.

σ̈ουσ̈άσ-άτ-άτ (γ) σ̈ουσ̈ατ-άτ-άτ (τ), σ̈ουσ̈ουλάσ-ατ-ατ (γ) ρ. ἐνεργ. σ̈ουσ̈άτεμ (γ. τ) σ̈ουσ̈ουλάτεμ (γ)=ξανακμωραίνομαι, ζαλίζομαι, χ̱αbίτεμ κουσ̈ πλjάκετε̱ σ̈ουσ̈άτετε̱=ὅστις γηράσκει ξαναμωραίνεται. (ι-ε) σ̈ουσ̈άτουνε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) σ̈ουσ̈άτουρε̱ (τ)=(ι-ε-τε̱) χ̱αbίτουνε̱ (γ).

σ̈ουσ̈άχ̱ε̱-α???

σ̈ουσ̈ουλάσ-άτ-άτ (γ) σ̈ουσ̈ουλάτεμ (γ) ἴδ. σ̈ουσ̈άτ-ατ-ατ-εμ.

σ̈ουσ̈ούνjε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. σουσούνjατε̱=βδέλλα.

σ̈ουσ̈ούνjε̱ζε̱-α (γ. Σ.) πληθ. σ̈ουσ̈ούνjε̱ζατε̱, σ̈ουσ̈όνjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. σ̈ουσ̈όνjε̱ζατε̱, πικβέτσε̱-α (τ) πληθ. πικβέτσατε̱.

σ̈ούφρε̱-α πληθ. σ̈ούφρατε̱ κοινῶς ἡ βέργα (με̱ ε βόγε̱λjε̱ σε πουρτέκα· καὶ θούπρε̱-α (Σ) πληθ. θούπρατε̱.—σ̈ούφρ' ε πούσ̈κε̱σε̱=θούπρ' ε πούσ̈κε̱σε̱ (Σ)=ἡ βέργα τοῦ τουφεκιοῦ.

σ̈οῦχ̱εμ παθ. τοῦ σ̈ούκανj, σ̈ούεj καὶ (συνηρ.) σ̈οῦj (γ), φίκεμ, πορρίτεμ.

σ̈πᾰ-νι (Τυραν.) ι θόνε̱ ατῑ βρούγουτ κjε̱ ζε̱ γjύμι πε̱ρμβρένdα vdε̱ φουντ πρέj ούjιτ, πρεj σε̱ ζῑμιτ ούjιτ. — πληθ. σ̈πάνjιτε̱.

σ̈παbέσεμ, dάλj παbέσε̱, θύεj bέσε̱νε̱, bάχ̱εμ ι παbέσε̱=παραβαίνω τὴν συνθήκην. μ' ουπαbέσνε̱ μίκjτε̱=με̱ dούαλε̱ τε̱ παbέσε̱ μίκjτε̱, πρίσ̈νε̱ bέσε̱νε̱.

σ̈παγούανj-αj (τ), σπαγούέj (γ), σ̈παγοῦj (συνηρ.), ξεπληρόνω, ἀνταποδίδω, ἀνταμείβω.— σ̈παγοῦχ̱εμ παθ.

σ̈παγίμ-ι, σ̈παγέσε̱-α = ξεπληρωμή, ἀνταπόδοσις, ἀνταμοιβή πληθ.

BKSH

ὅπαγίμετε̱, ὅπαγέσατε̱. — ἀπ ὅπαγίμ = ἀνταποδίδω. — μάρρ ὅπαγίμ = ἐκδικοῦμαι.

ὅπαγεσε̱τάρ-ι = αὔ κjε̱ ὅπαγούκν = ὁ ἀνταποδότης, ὁ ἀνταποδίδων. ὅπαγεσε̱τάρε-jα. θηλ. ὅπαγιμτάρ-ι, ὅπαγιμτάρε-jα θηλ. πληθ. ὅπαγεσε̱τάρε̱τε̱, καὶ ὅπαγεσε̱τάρετε̱, θηλ. ὅπαγιμτάρε̱τε̱, ἀρσ., ὅπαγιμτάρετε̱ θηλ.

ὅπᾶλ [σ-πᾶλ] νdσίερ φιάλjε̱νε̱ ὅέὅιτ = ξεμυστηριεύω τι. — καὶ ὅπε̱ρ-φjαλjόj (Σ) [ὅπερράλε̱-α] παθ. σπᾶλεμ. ὅπερραλόχ̱εμ.

ὅπᾶλε̱σ-ι πληθ. ὅπάλε̱σιτε̱ = αὔ κjε̱ ὅπᾶλ. — ὅπε̱ρράλε̱σ-ι (Σ) πληθ. ὅπε̱ρράλε̱σιτε̱.

ὅπάρε̱ (γ) ὅπάρθινε̱ (γ) = επιρ. = ἴδ. πάρε̱ (τ) πάρθινε̱ (τ).

ὅπάρρ ι = εἶδος ἀγρίου δένδρου. λjίσ. ὅπαρρ = νjε̱ φάρε̱ λjίσι.

ὅπάτε̱-α: πληθ. ὅπάτατε̱ [Ἑλλην. σπάθη] = ἴδ. κόρδε̱-α = ξίφος.

ὅπάτουλε̱ α [Λατ. spatula, spathula (σπάθη)] = ὠμοπλάτη κοιν. κουτάλα. πληθ. ὅπάτουλατε̱.

ὅπε̃ζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ὅπέζετε̱ = ἴδ. ὅπέσ-ζι.

ὅπέjτ: ἐπίρ. = γρήγορα 2) (τοσκικῶς) = ἐνω;ὶς ἴδ. χ̱έρετ. ι-ε-τε̱ ὅπέjτε̱--ι-α = ταχὺς, γρήγορος.

ὅπειτόνj-όj [Ἑλλην. σπεύδω] = ταχύνω, ἐπιταχύνω σπεύδω, τρέχω μετὰ σπουδῆς.

ὅπέλε̱-α (γ. bogdan) πληθ. ὅπέλατε̱ = σπήλαιον.

ὅπενγόj-όχ̱εμ ἀντίθ. πενγόνj-όj-πενγόχ̱εμ-όνεμ.

ὅπενγούαρε̱ (τ) ἐπιρ. = ἀνεμποδίστως, ἐλεύθερα. ἀντιθ. πενγούαρε̱. ι-ε-τε̱ ὅπενγούαρε̱ (τ) ἐπιθ.

ὅπενd-ι (ὀρθότερον σπεντ-dι) πληθ. ὅπένdετε̱ = πτηνὸν [ἴδ. πενdε̱-α], ὅπε̃σ-ζι (Μηρεdίτα), ὅπε̃ζε̱-α πληθ. ὅπέζατε̱ (Ἐλβασ.) ὅπε̃σε̱-α (Καϐ.) σπέσε̱-α (τ) πληθ. ὅπέσατε̱.

ὅπένdρε̱-α: πληθ. ὅπένdρατε̱ (Περμέτ) εἶδος χόρτου κοιν. τὸ βοῦζο.

ὅπε̱νέj (Σ) = ἴδ. ὅπε̱ρέj, σπε̱νεσόj (Σ) = ἴδ. ὅπε̱ρεσόj.

ὅπε̱νέσε̱-α (Σ) = ἴδ. ὅπε̱ρέσε̱-α (πληθ. ὅπε̱νέσατε̱ ἄχρηστος).

ὅπε̱νέτκε̱-α (γ) ὅπε̱ρέτκε̱-α (τ) [Ἑλλην. σπλὴν] κοινῶς ἡ σπλῆνα πληθ. ὅπε̱νέτκατε̱, ὅπε̱ρέτκατε̱.

ὅπε̱ρβίελj (Σ) ἰδ. πε̱ρβέὅ ρ.

ὅπε̱ρβίλjε̱μ (Σ) ἴδ. πε̱ρβίὅεμ.

σπε̱ρbλjέj-έχεμ = ἐξαγοράζω, λυτρόνω, ἐξαγοράζομαι—λυτρόνομαι.

σπε̱ρbλjέσε̱-α, σπε̱ρbλjίμ-ι: πληθ. σπε̱ρbλέσατε̱, σπε̱ρbλίμετε̱ = ἐξαγορά, λύτρωσις.

σπε̱bλjεσε̱τάρ-ι ἀρσ. σπε̱ρbλεσε̱τάρε-jα θηλ. = λυτρωτής. καὶ σπε̱ρbλjίμτάρ-ι ἀρσ. σπε̱ρbλjιμτάρε-jα θηλ. — πληθ. σπε̱ρbλjιμτάρετε̱ θηλ. καὶ σπε̱ρbλεσε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. σπε̱ρbλjεσε̱τάρετε̱ θηλ.—ἔτι δὲ σπε̱ρbλjύεσ-ι (γ) πληθ. σπε̱ρbλjύεσιτε̱ ἀρσ. καὶ σπε̱ρbλjύσ-ι (γ. συνηρ.) πληθ. σπε̱ρbλjύσιτε̱ — σπε̱ρbλjέσ-ι (γ. hudi) πληθ. σπε̱ρbλjέσιτε̱ ἀρσ.

σπε̱ρbύθ: (Ἐλβασ.) ἴδ. πε̱ρbύθ.-σπερbύθεμ = ἴδ. πε̱ρbύθεμ. καὶ σκε̱ρbύθεμ (Τυραν.).

σπε̱ργε̱τῖ-α, (Τυραν.) σπε̱ρκε̱τῖ-α πουτσκε̱τῖ-α (Κροῦjα) ούρθ-ι (Ἐλβασ.) = λειχήν, ἕρπης. πληθ. σπε̱ργε̱τίτε̱, σπε̱ρκε̱τίτε̱, πουτσκε̱τίντε̱.

σπε̱ρdάj-άχεμ (Σ) ἴδ. πε̱ρdάj-άχεμ.

σπε̱ρdρέθ (Σ) = ἴδ. πε̱ρdρέθ.— σπε̱ρdρίδεμ = ἴδ πε̱ρdρίδεμ.

σπε̱ρdρέθ ρ. ἐνερ. = ξεκλώθω, χαλνῶ τὸ κλωσμένον· ἀντίθ. πε̱ρdρέθ = κλώθω, παθ. σπε̱ρdρίδεμ ἀντίθ. πε̱ρdρίδεμ.

σπε̱ρέj (γ. bogdan) [Λατ. spero-are] σπε̱ρεσόj = ἐλπίζω, προσδοκῶ.— σπε̱ρέj μbε̱ Ζότινε̱ = ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν.

σπε̱ρέσε̱-α [Λατ. spes-i] = ἐλπίς, προσδοκία (πληθ. σπε̱ρέσατε̱ ἄχρηστος).

σπε̱ρκόκj = διασκορπίζω ἕνα σπυρὶ ἐδῶ καὶ ἕνα ἐκεῖ, παθητ. σπε̱ρκόκjεμ.

σπε̱ρκε̱νdίτ-εμ παθ. = σπε̱ρdάj (γ) σπε̱ρdάj (τ) σπε̱ρdάχεμ (γ).

σπε̱ρλjᾶj (Σ) = ξεπλύνω, τσπε̱ρλᾶj (Περμέτ.) σπε̱λᾶj (τ) σπλᾶj (γ); σπε̱ρλjᾶχεμ τσπε̱ρλjάχεμ, σπε̱ρλjάχεμ, σπλᾶχεμ (γ).

(ε) *σπε̱ρνγούλjε̱με-jα* (γ) καὶ οὐδ. τε̱ σπε̱ρνγούλjουνιτε̱ = μετοικεσία.

σπε̱ρνdερόνj-όj = ἀτιμάζω τινά.— σπε̱ρνdερόχεμ-νεμ παθ.

σπε̱ρφάκj (γ) τσφάκj (τ), τφάκj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = νdσίερ πε̱ρφάκjε, φανερόνω, παρουσιάζω, ἀποκαλύπτω τινά.

σπε̱ρφάκjεμ παθ. καὶ μέσον, τσφάκjεμ, τφάκjεμ = φανερόνομαι, παρουσιάζομαι, ἀποκαλύπτομαι.

σπε̱̄σ-ζι (Μιρεdίτα) καὶ σπέζε̱-α (Ἐλβασ.) = ἴδ. σπένd-ι. — σπέσε̱-α ἴδ. σπε̱̄ζε̱-α (Ἐλβασ.).

σπέσ̈ ἐπίρ. = συνεχῶς, συχνάκις, θαμά· κοινῶς συχνά, πυκνῶς.—γjἂν σ̈πέσ̈=συμβαίνει συχνά.— ρράλε̱ ἀντίθ. ι-ε-τε̱ σ̈πέσ̈ε̱-ι-α-τε̱ ἐπίθ. = συχνός-ή-όν, πυκνός-ή-όν, ἀντίθ. ι-ε-τε̱ ρράλε̱-ι-α-τε̱.

σ̈πεσ̈όνj ρ. ἐνερ. καὶ οὐδ. = συχνάζω, θαμίζω, πυκνῶ τι.—πο σ̈πεσ̈όjε̱νε̱ γjέλjατε̱ = (κουρ σ̈πεσ̈όjε̱νε̱ γjέλjατε̱) κουρ κε̱νdόjε̱νε̱ σ̈πεσ̈ γjέλjατε̱ μbε̱ τε̱ γε̱δῖμ (τ). — σ̈ίνατε̱ σ̈πεσ̈όjε̱νε̱ νdε̱ βιέσ̈τε̱ = αἱ βροχαὶ θαμίζουσι τὸ φθινόπωρον, ἀντίθ. ρραλόνj-όj.

σ̈πε̱τόνj-όj ρ. ἐνερ. = σώζω τινά, 2) οὐδ. = γλυτόνω. — σ̈πε̱τόβα νγα γόj' ε ούjκουτ.—με̱ σ̈πε̱τόϊ νjε̱ πόρδε̱· παροιμ. με̱ σ̈πε̱τόϊ ζόγου νγα dόρα (ἐπὶ ἀνικανότητος).

σ̈πετίμ-ι = σωτηρία· πληθ. σ̈πετίμετε̱ καὶ σ̈πε̱τέσε̱-α πληθ. σ̈πε̱τέσατε̱.

σ̈πε̱τεσε̱τάρ-ι = ἐλευθερωτής· πληθ. σ̈πε̱τεσε̱τάρε̱τε̱. — σ̈πε̱τεσε̱τάρε-jα θηλ. πληθ. σ̈πε̱τεσε̱τάρετε̱· καὶ σ̈πε̱τιμτάρ-ι ἀρσ. σ̈πε̱τιμτάρε-jα θηλ. πληθ. σ̈πε̱τιμτάρε̱τε̱ ἀρσ. σ̈πε̱τιμτάρετε̱ θηλ.

σ̈πίε (τ. bogdan) dε̱ργόνj-όj, τσ̈όνj-όj (γ) [Λατ. expedio] ρ. ἐνερ. = στέλλω, πέμπω (δι' ἄλλου) καὶ ἁπλοελλην. τὸ πηγαίνω (ἐγὼ ὁ ἴδιος = σ̈πίε) μτχ. σ̈πούουμ (bogdan) ε σ̈πούου νdε̱ σ̈τε̱πιτ (bogdan) = τὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι· τὸ σ̈πίε δὲν ἔχει παθ. φωνήν.

σ̈πῖj : ρ. = ξεμουδιάζω· σ̈πῖχεμ οὐδ. = ξεμουδιάζω. — ἀντίθ. πῖj-πῖχεμ.

σ̈πίνε̱-α (γ) [Λατ. spina] = ῥάχις· πληθ. σ̈πίνατε̱. — μίκου με̱ κθέου σ̈πίνε̱νε̱ = μ' ἐγκατέλειψεν ὁ φίλος. — σ̈πίν' ε σ̈τε̱πίσε̱ = τὸ ὄπισθεν τῆς οἰκίας. — ἀντίθ. φάκjεj ε σ̈τε̱πίσε̱ = τὸ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας.— ἴδ. σ̈πίνjε̱-α, κουρρίσ-ζι.

σ̈πίρτ-ι (γ. τ.) πληθ. σ̈πιρτ καὶ σ̈πιρτετε̱ [Λατ. spiritus] = ψυχή. 2) ἄτομον, πρόσωπον. πληθ. σ̈πίρτε̱νιτε̱ (budi-bogd.) ἴδ. βέτε̱.—ίσ̈ινε̱ με̱ τέπε̱ρ σε νjε̱ζέτ σ̈πίρτ = ίσ̈ινε̱ με̱ τέπε̱ρ σε νjε̱ζέτ βέτε̱. -- δὰ σ̈πίρτινε̱ = ἐξεψύχησεν.

σ̈πίρρε̱-α (γ) [Λατ. spiro-are = πνέω] = ἆσθμα.

σ̈πίφ (γ) σ̈πῖχ (τ. γ. Μαλjεσία) = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω τι (ἐπὶ κακοῦ) Τουρκ. bαj ιdσ̈άτ , μηχανεύομαί τι τὸ ὁποῖον ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχε 2) συκοφαντῶ, δημιουργῶ ἀνυπάρκτους λόγους διά τινα. τσ̈πίκ με με̱ντ (τ) σ̈πίφ με μεντ (γ) = μηχανεύομαι. — σ̈πίφεμ—σ̈πῖχεμ ρ. οὐδ. ἐφευρίσκομαι, ἐξέρχομαι εἰς τὸ μέσον αὐτομάτως νγα ουσ̈πίφ κυj νjερῖ = νγα dόλj κυj νjερῖ ; πόθεν ἐφανερώθη.

BiSH

σ̈πίφε̣-α (γ) πληθ. σ̈πίφατε̣, σ̈πίχ̌ε̣-α (τ. γ. Μαλjεσία - budi) πληθ. σ̈πίχ̌ατε̣ = συκοφαντία, πλαστὸς λόγος.

σ̈πίφε̣σ-ι (γ), σ̈πίχ̌ε̣σ-ι (τ. γ. Μαλjεσία) = αὐ κjε̣ σ̈πίφ = συκοφάντης μηχανορράφος· πληθ. σ̈πίχ̌ε̣σιτε̣.

σ̈πόνj-όνεμ (Περμ.) = dε̣κόj-όχ̌εμ.

σ̈πόϱ̣ϱ̣ (γ. budi) ρ. ἐνερ. ἀποπέμπω, ἀποδιώκω, ἀπομακρύνω. κοιν. ξεκουμπίζω [ἴδ. Ἑλλην. πόρρω] σ̈πόρρεμ = ξεκουμπίζομαι. σ̈πόϱ̣ϱ̣ου νγα σῦτ' εμῑ = φύγε ἀπ' τὰ μάτια μου! σ̈πόϱ̣ϱ̣ου πρεj κε̣νdέj = ξεκουμπίσου ἀπ' ἐδῶ.

σ̈πόϱ̣τε̣-α πληθ. σ̈πόρτατε̣ [Λατ. sporta, Ἑλλην. σπυρὶς] καὶ κατσ̈ίλjε-jα πληθ. κατσ̈ίλjετε̣ (ὀρθῶς κασ̈ίλjε-jα) [Ἑλλην. κάλαθος] κάλαθος κοιν. καλάθι.

σ̈πούζε̣-α (Σ) σφογγάριον.

σ̈πούζε̣-α (γ. τ.) (πληθ. ἄχρηστος) [Ἑλλην. σποδὸς] ἡ χόβολη (ζεστὴ στάχτη καὶ προύσ̈-ι (γ. τ.) = θε̣νγjίj' τε̣ νdέζουρε̣.

σ̈πούϱ̣ε̣-α (γ) κοιν. σποριά.

σ̈πούτε̣-α (Σ) καὶ πούτϱ̣ε̣-α (Βεράτ) πληθ. πούτρατε̣ = πάνdσ̈ε̣-α (τὸ πόδι τῶν τετραπόδων ζώων).

σ̈πϱ̣ίσεμ ρ. οὐδ. = τραβῶ τὰ μαλλιά, τὰ φορέματα, θρηνολογῶν.

σ̈πϱ̣οβόj-όχ̌εμ = ἴδ. προβόj-όχ̌εμ.

σ̈πϱ̣όχε̣-α (τετράγλωσσον) δράκων.

σ̈πϱ̣ουζ̈ίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = πε̣ϱ̣ζίεj προύσ̈ινε̣ καὶ σ̈πουζίσ-ίτ-ίτ (γ) = πε̣ϱ̣ζίεj σ̈πούζε̣νε̣.

σ̈τάγε̣-α (γ. bogdu) = πουρτέκ' ε γjάτε̣ κjε̣ σ̈κούνdινε̣ ουλίνjτε̣, άϱ̣ϱ̣ε̣τε̣ κ.τ.λ.

σ̈τάζε̣-α, (γ) σ̈τάσε̣-α (budi bogdau) πληθ. σ̈τᾱζε̣τε̣, σ̈τᾱσε̣τε̣ = ζῷον.

σ̈τάλjπε̣-α (Περμέτ) = ἴδ. σ̈άλjτσε̣-α.

σ̈ταμbε̣-α (γ bogdau) πληθ. σ̈ταμbατε̣, σ̈τε̣bε̣-α (τ) πλ. — ατε̣ σ̈τάμνε̣-α, (Περμέτ.), κοντρόbε-jα (Τυραν.) πληθ. ετε̣ κόκμε-jα = κουτρόbε τενεκjέjε α τοῦνdσ̈ι α καλάjι πληθ. κόκμετε̣.

σ̈τεμbάϱ̣-ι (τ) κεραμεύς, κουτροbεdσί-ου (γ) ἢ κουτροbαdσί (γ) (μὲ κατάληξιν ὀθωμαν). κοκμεdσί-ου = κεραμεύς.

σ̈τάνκ (γ) ρ. = ξεπαγιάζω, ἀναστηλόνομαι πσέ σ̈τανγ ασ̈τού; ἀόρ. σ̈τάνγα-ε-ου, μετοχ. σ̈τανγε̣ ἴδ. σ̈τάνκ-γου.

BKSH

ϋτάνγεμ.: παθ. = ἀναμερῶ.

ϋτάνκ-γου (Τυραν.) πληθ. ϋτάνγjετε. — ϋτάνγου ι ϋιγjίτεσε (Τυραν.) = ι θόνε ατῖj θούμbιτ χέκουριτ κjε ε νγούλjινε νdε μάjε τε ϋιγjέτεσε· ἐν τῇ φράσει ἄϋτε νγρίμ ε ἄϋτε bᾶμε ϋτάνκ = (ὅταν τις ξεπαγιάζῃ ἐξ αἰφνιδίου φόβου).

ϋτάρε-α εἶδος χόρτου [Ἰταλ. stramonio]. — παροιμ. κjόφτε ϋτάρε εδέ περϋέϋι, σε νέβε bούζα σ' να κjεϋι. — (λέγεται ὅταν ἡ τράπεζα τῶν προσκεκλημένων γίνεται ἐπὶ ζημίᾳ μᾶλλον τῶν προσκεκλημένων). — ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀώρων ὀπωρικῶν τὰ ὁποῖα δὲν τρώγονται π. χ. κjένκεκα ϋτάρε dάρδα, φτόϊ = σ' ουχάνγρεκα κ.τ.λ.

ϋτράτ-έτ-έτ (Σ) πληθ. ϋτράσιμε ϋτρίτνι ϋτράσινε ἀόρ. ϋτέρα-ε-ι (ἐπὶ φαγητῶν) ϋτράσινε κjέπετε, πουρρίνjετε λjάκνατε (ἐπὶ λαχανικῶν).

ϋτᾶσε-α (budi-bogdan) ἴδ. ϋτᾶζε-α (γ).

ϋτάτ-ι (γ. τ.) [Λατ. ρ. sto] πληθ. ϋτάτνατε = ἀνάστημα, φυή, τὸ μῆκος, τὸ μέγεθος τοῦ σώματος· λjεσόj ϋτάτ = bᾶχεμ ϋτατ γjάτε.

ϋτατ-γjάτε-ι-α ἐπιθ. = μεγάλου ἀναστήματος ἀντιθ. ϋτατ-ϋκούρτενε-ι-α (γ) στατ- ϋκούρτερε-ι-α = βραχύσωμος.

ϋτάτε = ἑπτά. — ϋτάτε α = τὸ ἑπτά. — (ι-ε) ϋτάτε-ι-α = ἕβδομος-η.

ϋτατε-δίετε καὶ *ϋτατε-δῖτε* = ἑβδομήκοντα.

ϋτατε-μbεδίετε καὶ *ϋτάτε-μbεδῖτε* = δέκα ἑπτά.

ϋτατε μεζάj (Περμέτ.) ἐπιρ. = ἑπταπλῶς.

ϋτατε-μεζόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = κάμνω ἑπταπλοῦν.

(ι-ε) *ϋτάτεμεστε* (Περμέτ.) ἐπιθ. = ἑπταπλοῦς-ῆ.

ϋτατεϋε ἐπιρ. = ἑπταχῶς.

ϋτατεσ-ι = τὸ ἑπτάριον.

ϋτέκ-ου καὶ *ϋτέκ-γου* (τ) πληθ. ϋτέκjετε, ϋτέγjετε κοινῶς ἡ αbασιά· ϋτέκου ι κόπεϋτιτ (γ) = ϋτέγου ι κόφϋτιτ (τ).

ϋτέκγου (Dibρα) πληθ. ϋτέγjετε = ἐμπόρευμα 2) ἀγορὰ ἴδ. τρέκ-γου.

ϋτεκτάρ-ι (γ. Μαλjεσία budi) = ὁ ξενιτευμένος (Τουρκ. κουρbετϋί).

ϋτεκτάρε-jα = θηλ. πληθ. ἀρσ. ϋτεκτάρετε, θηλ. ϋτεκτάρετε.

ϋτεκτάρε-jα = ὅταν ὁ πόνος δὲν στέκεται εἰς ἓν μέρος τοῦ σώματος, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος (ἐπὶ ρευματισμοῦ ἢ πλευρίτιδος).

ϋτεκταρ-ι (Dibρα) = πραγματευτής, μικρέμπορος πληθ. ϋτεκτάρετε, ξέ-

νος = (ι άρδουρ πρεj νjε τιέτερε δε̃ου)· θηλ. ὅτεκτάρε-jα πληθ. ὅτεκτάρετε.

ὅτεκτόνj (budi) ρ. οὐδ. = ταξειδεύω· ξενιτεύομαι, ὑπάγω εἰς τὰ ξένα (Τουρκ. bᾶj κουρbέτ) ὅκοj vdε δε̃ τε χούαjε.

ὅτελίσ (γ. 'Ελbασ.) ἐκτυλίσσω κοινῶς ξετυλίζω. — τὅ-τελῖj (τ) τὅ-τίελ καὶ τὅ-τιέλ (τ), ὅτιλεζόνj (Βερ.) [ἴδ. ἑλλην. τυλίσσω] φτιλjόj (Καb. Τυραν. Κροῦjα), φτιλζόj (Τυραν.) ὅτελίσ πελjχούρενε. — τὅτῖλεμ (τ) στιλεζόνεμ (Βεράτ.), φτιλόχεμ (Καb. Τυρ. Κροῦjα) φτιλζόχεμ (Τυρ.) [ἴδ. 'Ελλην. τίλλω].

ὅτελούνγε-α = ξεφτιλισμένον μαλλὶ ἀλλ' ὄχι καὶ κλωσμένον· λjεὅ ι φτιλjζοῦμ πο jο εδὲ ι τιέρρε. — νjε ὅτελούνγε λjέὅι = πόκος μαλλίου· πληθ. ὅτελούνγατε.

ὅτεμάνκ-γου (γ. bogdan-budi) ὅτεμένκ (=) ρ. = ἀποσύρω· ὅτεμᾶνγεμ, (τ) = ἀποσύρομαι, ἀναμερίζομαι.

(ι-ε) *ὅτεμᾶνγετε* (budi) ὅτεμᾶνjτε (bogdan) = ἀριστερός-ά· dορ'ε ὅτεμᾶνγετε = ἀριστερὰ χείρ.

ὅτένκ-γου ἀρσ. πληθ. ὅτένκjτε ('Αργυρ.) = ἴδ. βανγόσ-ι ἢ ὅτένγε-α ('Αργυρ.). πληθ. ὅτένγατε ι ε στένγjετε-ι-α = ι-ε βένγερε-ι-α. — ἴδ. βανγόὅε-jα.

ὅτέπε-α ? ? ?

ὅτεπᾶ-νι ('Ελbασ.) πληθ. ὅτεπάνjτε = στοπάν-ι = τυροκόμος.

ὅτεπῖ-α πληθ. ὅτεπίτε [Λατ. hospitium] = οἶκος, οἰκία, ὁσπίτιον κοινῶς σπίτι.

ὅτεπῖ-περδέτσκε-jα ('Ελbασ.) = κατώγειον (= ὅτεπῖ περ μbε δε̃τ πα τσαρδάκ). — ὅτεπῖ-περδέσε-α (Τυραν.), ὅτεπῖ jερεbί (Τουρκ. jέρ = τόπος). — ὅτεπῖ-κρεbέτ = ὅτεπῖ με du-τρῖ ὅκαλα περ μbε δε̃τ. — ὅτεπῖ ε νάλjτε (γ) ἢ ὅτεπῖ ε νγρίτεμε (γ) = ὅτεπῖ με τσαρδάκ = ἀνώγειον. — ὅτεπῖj' ε συνάζεζε = (Τουρκ. καφάσ ζάρφ) ὅτεπῖ ε θύεμε (γ. Μαλjεσῖα) = ὅτεπῖ ε βιέδε ἢ ε ὅκέλjε πρέj κουσάρεὅ (δηλ. ἄσυλον βεbιασμένον) α πρέj αρεμίκὅ.

ὅτεπιάκεσ-ι, ὅτεπιάκ-ου (Σ) ἀρσ. ὅτεπιάκε-jα θηλ. πληθ. ὅτεπιάκετε ἀρσ. ὅτεπιάκετε θηλ. = οἰκιακός, οἰκογενειάρχης· καὶ ὅτεπιάκεσ-ι (Βεράτ.) πληθ. ὅτεπιάκεσιτε, ὅτεπιάκεσε-jα πληθ. ὅτεπιάκεσετε, ὅτεπιάρ ι πληθ. ὅτεπιάρετε θηλ. ὅτεπιάρε-jα πληθ. ὅτεπιάρετε.

ὄτε̣πίμ-ι (ἀναγραμματισμὸς) = ἴδ. ὄπε̣τίμ-ι.

ὄτε̣πόϳ ρ. = ἴδ. ὄπε̣τόϳ.

ὄτε̣πόϳ, *ὄτε̣ρ̣πόϳ* (Ἀργυρ.) ? ? ? ⟨στειρεύω ἐπὶ ὑγρῶν⟩.

ὄτε̄ρ̣ (Ἐλβασ.) ὄτερόϳ (Τυραν.) καὶ ὄτερπόϳ, ὄτρόφ (Καβ.) με̃ϳ (Κροῦϳα) ὄτρόνϳ (Περμέτ.) (κατὰ συγκοπὴν ὄτε̣ρόνϳ) ρ. = στειρεύω — ὄτε̣ρπούνε̣ δέντε̣ (Τυραν.) = ὄτρόφνε̣ δέντε̣ = κοὺρ νούκε̣ κάνε̣ τ'ἄμbε̣λϳε̣. — ὄτερι λϳούμι, ὄτερόϊ λϳοῦμι κ.τ.λ. — ὄτέρι κρόϊ = ὄτε̣ρπόϊ κρόϊ = ὄτρόφι κρόϊ, με̃νι κρόϊ = ὄτρόϊ κρόϊ = ἐστείρεψεν ἡ βρύσις. — (παθ. φωνὴ λείπει).

ὄτε̣ργάτε̣-α = ραγδαία βροχὴ = ὄϊ με ἐρε̣ τε̣ μάδε — κᾶ κϳένε̣ ὄτε̣ργάτ'ε μάδε = ἔβρεξε ραγδαία βροχή. — τρῖ dίτε̣ πάρα, τρῖ dίτε̣ μbράπα, να βιὲν Ζόνϳα (= ἡ Παναγία). με ὄτε̣ργάτα· (ἐννοεῖται ὅτι περὶ τὰς 15 Αὐγούστου, ὅ ἐστὶ τῆς Παναγίας, πάντοτε συμβαίνουσι ραγδαῖαι βροχαί.

ὄτε̣ργόνϳ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = ὄτερνγόχ̄εμ μbε̣ τε̣ dάλϳε̣τ ϳάὄτε̣ (ἕνεκα δυσκοιλιότητος) ἴδ. ρρε̣ζμίμ-ι.

ὄτέρπε̣ α: πληθ. ὄτέρπατε̣ (γ. τ. bogdan) [Ἑλλην. στέριφος] = στεῖρα, dέλϳε, δῖ, λϳόπε̣ κϳε̣ νούκε̣ πιέλ. ἀντίθ. πε̣λε̃-ϳα. — dέλϳε ὄτέρπε̣, δῖ ὄτέρπε̣, λϳόπε̣ ὄτέρπε̣ κ.τ.λ. (ἔτι καὶ ἐπὶ γυναικῶν) αϳὸ γροῦα ἐὄτε̣ ὄτέρπε̣.

ὄτέρπατε̣ (Περμέτ.) = ἴδ. δε̣μίζατε̣.

ὄτερπῖ-νι (γ) πληθ. ὄτε̣ρπίνϳτε̣ = ἑρπετὸν (ἐν γένει ἅπαντα τὰ ἑρπετά, ὡς ὄφις, σαύρα κ.τ.λ. καὶ ὄτε̣ρπῖ-ρι (τ).

ὄτέρτὄ-ι (γ. τ) ἀρσ. ὄτέρτὄε̣-α θηλ. = παλαιογέρων, παλαιόγρηα, ὑπέργηρος λίαν γηραλέος-α, (ἐπὶ κακῆς σημασίας) ὡς εἰπεῖν ὄτρίκ-γου ἀρσ. ὄτρίγε̣-α θηλ).

ὄτέρτσκε̣ α (Περμέτ.) πληθ. ὄτέρτσκατε̣ = ὄτε̣ρφύτσ με ούϳε̣.

ὄτε̣ρ̣πόϳ (Ἀργυρ.) ἴδ. ὄτε̣πόϳ (Ἀργυρ.).

ὄτε̣ρρ̣ε̣νῖ-α (bogdan) = στείρωσις, Ἰταλ. sterilila καὶ μεταφορικῶς ἀγονία, ἀκαρπία. πληθ. ἄχρηστος

ὄτε̣ρρ̣ῖ-α (γ. Μαλϳε̣σία) ὄνομα περιληπτικὸν = ἀρνία καὶ κατσίκια ἀνα κατωμένα.

ὄτέσε̣-α [ὄτόνϳ] (Ἐλβασ. γ) = πρόσθεσις, αὔξησις, πληθυσμός. πληθ. ὄτέσατε̣, 2) ὄτέσα ε bαγε̣τίβετ = ὁ πληθυσμὸς τῶν κτηνῶν, ὡς

προβάτων, αἰγῶν, βοῶν κ.τ.λ. άπ dέλjετε, α δίτε, α λjόπετε με ö̈τέσε, do με θένε ατὸ ö̈κjέρρα α ατὰ κέτö α ατὰ βίτö̈α κjε τε πιέλενε πελε̄τε τ' ι μάρρε ι ζότι δένετ.

ö̈τίε: ρ. ἐνερ. ö̈τῑ (συνηρ.) (γ) = ρίπτω, κοιν. ρίχνω. — ö̈τίε ö̈ῡτε = ἀτενίζω. — ö̈τίε ö̈όρτε = μαντεύω, ö̈τίε πούö̈κε = πυροβολῶ, ö̈τίε κάλα περ ατὲ = τὸν συκοφαντῶ. — ö̈τίε νdερ μέντ = βε̄ νdερ μέντ. — ö̈τίε φρίκε = φοβερίζω, ἐμπνέω φόβον. — ö̈τίε νdε δε̄τ = θάπτω. — ö̈τίου μb' ατέ, πο νούκ' ε κοdίτι πλjούμbι = ἐπυροβόλησεν ἐναντίον του ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπέτυχε τὸ μολύβι. — ö̈τίε ö̈ούρδατε = κάμνω τὸν κωφόν. — ö̈τίε = ἀποβάλλω (ἐπὶ ἐγκύου γυναικός). — Ζõτι ι ö̈τίν ένγjουλιν' ε μίρε (γ) = ὁ Κύριος τὸν ἐνέπνευσεν εἰς τὸ καλόν. ἀόρ. ö̈τῑβα-ε-ου, μτχ. ö̈τῑμ (γ) ö̈τῑρε (τ).

ö̈τιέλε-jα (Ἐλβασ.) = κοιν. τὸ ἀνέμι. πληθ. ö̈τιέλετε καὶ γjερατόρε-jα (Καβ.) πληθ. γjερατόρετε, ἐλjεμίνε-jα (Τυραν.) πληθ. ἐλjεμίνετε, ανεμῑ-α (Σ) πληθ. ανεμῑτε. — ö̈τιέλε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. ö̈τιέλετε = τὸ μάτι τοῦ νεροῦ, ὅταν γυρίζῃ τὸ νερὸ σχηματίζει ἕνα μάτι εἰς τὴν μέσην.

(ι) *ö̈τῑμ-ι* (bogdan), ε-ö̈τίμε-jα = ὑποκεκρυμμένος-η, βαλμένος-η.

(τε) *ö̈τίμετε* = τὸ ρίπτειν.

ö̈τῑρεμ (γ. τ) ö̈τῑχεμ (Σ) παθ. τοῦ ö̈τίε. — ö̈τῑρεμ σι ι μάρρε = ὑποκρίνομαι τὸν τρελλόν. — ö̈τίρετε, τριτοπρόσωπον = ὀρέγομαι. — με-τε-ι ö̈τίρετε περ μίö̈, περ πέö̈κ, περ κjούμεö̈τ κ.τ.λ. να-ου-ου ö̈τίρετε περ μίö̈, περ πέσκ, περ κjούμεö̈τ.

ö̈τίεσ-ι = αὐ κjε ö̈τίε ö̈όρτε πληθ. ö̈τίεσιτε (Τουρκ. φαλdö̈ί).

ö̈τίεσε-α θηλ. (Περμέτ.) (Τουρκ. φαλdö̈όρε) = αjὸ κjε ö̈τίε ö̈όρτε.

ö̈τίζε-α (γ) [ἴδ. Ἑλλην. στίζω = κεντῶ] πληθ. ö̈τίζατε (γ).

ö̈τίjε-α πληθ. ö̈τίjατε = λόγχη.

ö̈τίjεζε-α (Περμέτ.) ὑποκορ. [ἴδ. ö̈τίε, ö̈τῑ].

ö̈τῖζε-α: πληθ. ö̈τίζατε (γ) = καλτσοβελόνη, [ὡς τὸ ἑλληνικὸν βέλος καὶ ἁπλοελλην. βελόνι].

ö̈τίjζε-κέκj-ι (Τυραν.) = συκοφάντης. — αὐ κjε ö̈τίε κέκj με φιάλjε περ τιέτερινε. — ö̈τίjζε-κέκjε-jα θηλ.

ö̈τῑj (Περμέτ.), ö̈τῑρ (Βεράτ.) = ö̈τύρ (γ).

ö̈τιλεζόνj-όνεμ (Βεράτ.) = ἴδ. ö̈τελίσ-εμ (Ἐλβασ.).

στjέκεζάτ' ε bατίνεσε (Τυρχν.) = ὄπίλjτσχτ' ε bάτιτ (Σ) = ὄκjεπίνjτε κjε νγρέχενε bετίμενε.
στjέρρατε (γ. τ. budi) = ἴδ. ὄκjέρρχτε.
στῦj (γ) ρ. ἐνερ. σπρώχνω, παρακινῶ, στῦj (τ) ἀόρ. στύνα-ε-ι (γ) ὄτύρα-ε-ι (τ) μεχ. ὄτῦμ (γ) ὄτύρε (τ) παθ. ὄτῦχεμ (γ) ὄτῦχεμ (τ) = σπρώχνομαι, παρακινοῦμαι. — κουὄ τε ὄτύρι τε bενjτὄ κετε πούνε; τίς σὲ παρεκίνησε νὰ κάμης τοῦτο;
ὄτύλε-α πληθ. ὄτύλατε = στῦλος. [Ἑλλην. στῦλος].
ὄτυπα-ὄκρόνjε-α = τυπογραφία. πληθ. ὄτυπαὄκρόνjατε.
ὄτυπα-ὄκρόνjεσ-ι = τυπογράφος πληθ. ὄτυπα-ὄκρόνjεσιτε
ὄτυπ ἢ *ὄτύπι,* = κοπανίζω, τσαλαπατῶ, καταπλακόνω. — ὄτυπέj ('Αργυρ.) ???
ὄτύπεμ: παθ. = [ἴδ. Ἑλλην. τυπῶ, ἴδ. περτύπ].
ὄτύπεσ-ι = τὸ γουδοχέρι πληθ. ὄτύπεσιτε.
ὄτυπέτσ-ι = τὸ γουδὶ κοιν.
ὄτῦρ (γ) = διαβαίνω τὸν ποταμὸν, ὄτῖρ (bεράτ.), ὄτῖj (Περμέτ.) ὡς ὄτῦρ λjούμενε = ὄτιρ λjούμενε, ὄτῖj λjούμενε = διαβαίνω τὸν ποταμόν.
ὄτύρετε (γ), ὄτίρετε (Βεράτ.), ὄτίχετε (Περπέτ.). — παθ. νούκε ὄτύρετε λjούμι vdε dίμενε = νούκε ὄτίρετε λjοῦμι vdε dίμερε = νούκε ὄτίχετε λjοῦμι vdε dίμερε = δὲν εἶναι διαβατὸς ὁ ποταμὸς τὸν χειμῶνα.
ὄτόνj-όj ὄτόνεμ ρ. ἐνερ. = αὐγατίζω, προσθέτω. πάθ. ὄτόχεμ-όνεμ.
ὄτόκ-γου: πληθ. ὄτόγjετε: κοιν. κουφοξυλιά.
ὄτούπε-α [Ἑλλην. ὄτύππη εἴτε στύπη] = τὸ χονδρὸν κλῶσμα φλοιοῦ στελέχους λίνου ἢ κανάβεως, τὰ συντετριμμένα τοῦ ξυλοειδοῦς μέρους αὐτῶν 2) τὸ εἰς τὰ σταμνία καὶ ταῖς ποτίλιαις τιθέμενον στούπωμα πληθ. ὄτούπατε· καὶ ὄτουπῖ-α πληθ. ὄτουπίτε.
ὄτουπόj-όχεμ (γ. Σ. Τυραν.) ρ. = στουπόνω-ομαι.
ὄτούφ-ι: πληθ. ὄτούφατε = εἶδος μαλακόπετρας.
ὄτούφ-ι ι κράχιτ καὶ τσπούθι ι κράχιτ (Jάκοβα) = ἡ ὠμοπλάτη.
ὄτράζε-α (budi) ἴδ. ρόνjε-α [Σλαυϊκὴ λέξις] πληθ. ὄτράζατε.
ὄτραζετάρ-ι (budi) ἴδ. ρόνjεσ-ι [Βουλγ. στρατάρ-ι = φύλαξ] τὸ θηλ.
ὄτραζετάρε-jα ἴδ. ρόνjεσε-jα πληθ. ὄτραζετάρετε ἀρσ. — ρετε θηλ.

ὅτράτ-ι πληθ. ὅτρέτετε̱ = στρῶμα] καὶ ποιητικῶς κλίνη = κράββατος, κοινῶς κρεββάτι, κλίνη· 2) κοίτη· 3) τὸ ἀνδρόγυνον· 4) ἡ μήτρα· ὅτράτι ι bάρκουτ· 5) τὸ ἀκολοῦθι ὅπερ ἐξέρχεται μετὰ τὴν γέννησιν.

ὅτράτ-έτ-έτ (Σ) πληθ. ὅτράσιμε̱ ὅτρίτνι ὅτράὅινε̱.—κjέπε̱τε̱, πουρρίνjτε̱, λjάκνατε̱, bαρίὅτατε̱ κ.τ.λ. (ἐπὶ λαχανικῶν). — ἀόρ. ὅτέρα-ε-ι (ἐπὶ φαγητῶν).

ὅτρε̱μbε̱νόj (γ) ρ. ὅτρεμbε̱ρόνj (τ), ὅτρεμbόj ('Αργυρ.) = στραβόνω, ἀντιθ. dρεjτόνj-όj.—παθ. ὅτρε̱μbε̱νόχε̱μ (γ) ὅτρε̱μbε̱ρόνεμ (τ) ὅτρέμbόνεμ ('Αργυρ.).

ὅτρέμbε̱τε̱ (γ) ὅτρέμbε̱ρε̱ (τ) = ἐπιρ. = στραβά· (ι-ε-τε̱) ὅτρέμbε̱τε̱ (γ. budi) [Λατ. strabus, 'Ελλην. στραβὸς] (ι-ε-τε̱) ὅτρέμbε̱ρε̱ (τ)· ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) dρέjτε̱.

ὅτρε̱νγόj-όνj [Λατ. stringo-ere 'Ελλην. στράγγω] ρ. ἐνεργ. = θλίβω, σφίγγω, πιέζω, στενοχωρῶ, 2) ἀναγκάζω, βιάζω [ἴδ. ὅτρίνjτ, ὅτρέντ] ἀντιθ. λjιρόj-χε̱μ.

ὅτρε̱νγέσε̱-α, ὅτρε̱νγίμ-ι, ὅτρε̱νγάτε̱ α πληθ. ὅτρε̱νγέσατε̱, ὅτρε̱νγίμετε̱. ὅτρε̱νγάτατε̱ = πίεσις, σφιγμός, στενοχωρία· 2) ἀνάγκη, βία· 3) αὐστηρότης· κάμ ὅτρε̱νγίμ = στενοχωροῦμαι.

(ι-ε-τε̱) *ὅτρε̱νγούετε̱* (γ) ὅτρε̱νγοῦτε̱ (γ. συνηρ.) ὅτρε̱νγούαρε̱ (τ) = σφικτός-ή-όν, συνεσφιγμένος-νη-ον, στενόχωρος 2) ἀναγκασμένος, βεβιασμένος· 3) αὐστηρός· ἀντιθ. (ι-ε) λjίρε̱.

(ι-ε) *ὅτρε̱νγουέὅιμ* (γ) καὶ (ι-ε) *ὅτρε̱νγοῦὅιμ* (γ. συνηρ.) = σφικτός-ή-όν, φειδωλός-ή-όν.

ὅτρε̱νγούετε̱ (γ) ὅτρε̱νγοῦτε̱ (συνηρ.) ὅτρε̱νγούαρε̱ (τ) ἐπιρ. σφιχτά, στενόχωρα, 2) αὐστηρῶς, 3) ἀναγκαστικῶς· ἀντιθ. λjίρε̱.

ὅτρε̱νγούεσ-ι (γ) = αὐ κjε̱ ὅτρε̱νγόν πληθ. ὅτρε̱νγούσιτε̱, στρε̱νγεσε̱τάρ-ι ὅτρε̱νγεσε̱τάρε-jα, ὅτρε̱νγιμτάρ-ι-ε-jα πληθ. ὅτρε̱νγεὅε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. ὅτρε̱νγεσε̱τάρετε̱, ὅτρε̱νγιμτάρε̱τε̱ ἀρσ. ὅτρε̱νγιμτάρετε̱ θηλ.

ὅτρένjτ (γ) ὅτρέjτ (τ), ὅτρίνjτ (Τυραν. Καβ. budi), ὅτρῖτ (Καβ.) ἐπιρ. = ἀκριβῶς, ἀκριβά.— ἀντιθ. λjίρε̱.

(ι-ε-τε̱) *ὅτρένjτε̱* (γ), ὅτρέjτε̱ (τ), ὅτρίντε̱ (Τυρ. Καβ. budi) = ἐπιθ. = ἀκριβής-ές.

ὅτρε̱νjτόνj-όνj (γ. 'Ελβασ.—Καβ.) ρ. ἐνεργ. = ὅτρεjτόj (τ. Περμέτ.) ὅτρε̱ντσόj ('Αργυρ.) ὅτριντόj (Τυραν.) = ἀκριβαίνω τι ἀντιθ. λjιρόj.

BKSH

στρεν̇τόχεμ-όνεμ παθ. ἀντιθ. λj̇ιρόνεμ-όχεμ. — στρεντσόνεμ ('Αργυρ.), στριντόχεμ (Τυρ.).

στρέπ-bι ('Ελβασ.) πληθ. στρέbατε = κρύμbατε κjε ζε̄ dιάθι.

στρέτε ἴδ. σκρέτε = ἔρημος.

στρίγjεμ (Τυραν.) ἴδ. στρύκjεμ.

στρῖj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. ἁπλόνω, ἐξαπλόνω, στρῖj κεμbετε, dούκρτε = ἐξαπλόνω τὰ πόδια, τὰ χέρια. — ἀόρ. στρῖνα-ε-ι (γ) στρίτα-ε-ι (τ) παθ. στρῖχεμ (γ) στρῖχεμ (τ).

στριγᾶ-νι (Σ) ἴδ. στρίκ-γου πληθ. στρίνγανjτε. — στρίκ-γου ἀρσ. πληθ. στρκjτε = ὑπέργηρος.

στρίγε-α θηλ. ['Ελλ. στρίγξ-γος] εἶδος κόρακος = νυκτοκόραξ ὑποτιθέμενος ὀλέθριος εἰς τὰ βρέφη, 2) οἱ ὑπεργηράσκοντες οἵτινες κατὰ τὴν δημώδη ἰδέαν μεταμορφοῦνται εἰς στρίγλαν. κοινῶς στρίγλος, στρίγλα.

στρο-έρε-α (Μυζεκjεjα) = τόπος μὴ ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἀέρα. (ἀδιάφορον ἂν εἶνε ἥλιος ἢ σκιά).

στρόνj-όj [Λατ. sterno - 'Ελλην. στορέννυμι, στρώννυμι παθ. στρόνεμ-όχεμ = στρώνω. 2) ὑποτάσσω. — στροj δε̄νε = ὑποτάσσω τὴν γῆν. — στρόj τρουβέζενε = στρώνω τὸ τραπέζι, ἀντιθ. ρρισ ἢ ρριτ (τ) τρουβέζενε = σηκόνω τὸ τραπέζι.

στροόκουλε-α (Σ) πληθ. στροόκουλατε, στρόφκε-α (γ) = φωλεὰ τῶν θηρίων. πληθ. στρόφκατε, στρόφκουλε-α (Βεράτ.) = ε κάπα bίσενε νdε στρόφκετ. — στροφάκ-ου ('Αργυρ.). — dίτεν' ε σεν-Βασίλjιτ κετσέν dίτα σά dρε̄ρι νγα στροφάκου. — πληθ. στρόκουλατε, στροφάκετε.

στροφ-εμ (Καβ.) ἴδ. στε̄ρ-εμ.

στροῦκεμ (Περμέτ.) = καμπουριάζω, ζαρόνω.

στρούνγε-α (γ. τ.) = ατιέ τεκ βένε δεντε περτε μbιέλjε πληθ. στρούνγατε.

στρυθ. ρ. = στραγγίζω — ἀντιθ. νdρύθ.

στρύδεμ παθ. ἀντιθ. νdρύδεμ.

στρύκjεμ (γ) στρυνγjεμ (Πυραν.), στρύδεμ (Περμέτ.) στρίγjεμ (Τυραν.) στρῖχεμ (Σ) = τανίζομαι, τανιοῦμαι, ξηροτανιοῦμαι, ἀντιθ. νdρύκjεμ.

συτ. ἐπίρ. = ἀκρωτηριασμένως.

σ̈ύτ-ι, ἀρσ. σ̈ύτε̱-α θηλ. πᾶν ἀκρωτηριασμένον πρᾶγμα κοιν. ὁ σ̈οῦτος ἡ σ̈οῦτα. — dέλjε σ̈ύτε̱=dέλjε πα bίνj. — δῖ σ̈ύτε̱ = δῖ πᾶ bρῖνj. — dασ̈. σ̈ύτ = dασ̈ πα bρῖνj. — σ̈τᾶμbε̱ σ̈ύτε̱ = σ̈τᾶμbε̱ κjι ι ουκᾶ θύεμ κjάφα α βέγjα.

σ̈υτόνj - όj - όνεμ - όχ̌εμ = ἀκρωτηριάζω-ζομαι.

σ̈φρ̱ῦj (γ. τ.) = νdσίερ φρύμε̱νε̱ = ξεφουσκόνω τι. — σ̈φρ̱ῦj τσαλjίκουνε̱ = ξεφουσκόνω τὸν ἀσκόν. — σ̈φρ̱ῦj χ̌ούνdε̱τε̱ = νdσίερ κjύρ̱ρ̱ατε̱ πρέj χ̌ούνdε̱σ̈. — ἀντίθ. φρ̱ῦj (γ) φρ̱ῦj (τ) = φουσκόνω. παθ. σ̈φρ̱ῦχ̌εμ (γ) σ̈φρ̱ῦχ̌εμ (τ) = ξεφουσκόνω, ξεθυμόνω, ἀντίθ. φρ̱ῦχεμ (γ) φρ̱ῦχεμ (τ).

Τ

τά (γ. τ) ἀρσ. πληθ. τοῦ τε̱ (τ) καὶ τε̃ (γ) καὶ τᾶ (bogdan) = αὐτοί. — μbε̱ τὰ = εἰς αὐτούς, μbι τὰ = ἐπ' αὐτούς.

τᾶ ἀντων. ἴδ. κε̱τᾶ (bogdan), ατὰ (bogdan). ἴδ. τέ (τ) τε̃ (γ).

ταγάρ-ι καὶ τανγάρ-ι (Σ) πληθ. ταγάρ̱ε̱τε̱, τανγάρε̱τε̱ = μαγκάλι.

ταΐρε̱-α (γ) = κjέjα ε bούκε̱σε̱ κjι βε̃νε̱ bούκε̱τε̱ νdε̱ φούρ̱ρ̱ε̱, καὶ τανούρ-ι (γ) [ὀρθότερον τανουρ-όρι] πληθ. τανόρ̱ε̱τε̱.

τακόj (Σ) ρ. μεταβ. [Ἰταλ. tocare] = ἴδ. χ̌άσ, πίκjεμ.

τακσέσ-ζι (Ἀργυρ.) πληθ. τακσέζε̱τε̱. — με̱ βιὲν τακσέσ = με̱ βιὲν τε̱ βε̱σ̈τέρ̱ε̱ (Ἐλβασ.).

τᾶλ (γ. τ) = διασκεδάζω τινά. — τᾶλεμ = διασκεδάζω, χορατεύω. — τᾶλεμ με φόσ̈νjε̱νε̱.

ταλαγάν-ι (τ) = ἡ κάπα καὶ ταλαγάνε-jα πληθ. ταλαγάνετε̱.

ταλάσ-ζι [Ἑλλην. ὁ σάλος, Λατ. salum] = τὸ σάλευμα τῆς θαλάσσης, (ἐκ τοῦ θάλασσα). — bᾶν ταλὰς = κάμνει θάλασσαν.

τάλε̱-α (Jάκοβα-Πριζρένι) = καλάμι ι μίσε̱ρ̱ιτ = ρ̱ρ̱ούμ-ι.

τάλjετε̱ (Ἐλβασ.) πληθ. = Ἀλφαβητάριον (βιβλίον).

τάλjε̱ρ-ι: πληθ. τάλjε̱ρετε̱ = ἴδ. τινάρ̱-ι.

ταλjούρε-jα = κοιν. πιάτον. πληθ. ταλjούρετε̱, καὶ ταουλjάρε-jα (γ) πληθ. ταουλjάρετε̱.

τᾶμε̱-α (Τυραν.) = πηγὴ (ὅπου βρύει τὸ ὕδωρ) ἴδ. γούρ̱ρ̱ε̱-α, κοιν. ἡ

μάνα τοῦ νεροῦ. πληθ. τᾶμε̱τε̱. — μbε̱ τᾶμε̱τ' τ' ούjιτ = είς τὴν μάνα τοῦ νεροῦ.

ταγγᾶρ-ι (Σ) = ἴδ. ταγᾶρ-ι πληθ. ταγγάρε̱τε̱.

τᾶγγε̱-α (γ), ἐν τῇ φράσει: ε κᾶμ τᾶγγε̱ = κοιν. τὸ ἔχω ἄχτι. — με̱-μbέτι τᾶγγε̱ (ἐπὶ ἀποτυχίας, παράπονον). ι μbέτι τᾶγγε̱ = ι μbέτι πίκ.

τ' ᾶνd (γ) ἀρσ ἀντων. = σοῦ. τέντ (τ) ἀρσ., τᾶνdε̱ (γ) θηλ. τένdε (τ) = σοῦ τ' άτ (γ. τ) τάτε̱ ('Ελβασ.) = τᾶνdε = σός.

τᾶνdι (γ) ἀρσ. = ὁ σός, ὁ ἰδικός σου. — τένdι (τ) τάνdεjα (γ) θηλ. τέν-dεjα (τ) = ἡ σή, ἡ ἰδική σου.

τ' άνε̱ = τ' άτνε̱, τ' άτινε̱: αἰτ. = τὸν πατέρα του. — ι ᾶτι = ὁ πατὴρ του. ('Ελβασ. τε̱ jάτινε̱, ἐσφαλμένως).

τ' άνε̱ (γ) τ' ένε̱ (τ) ἀντων. ἴδ. έμι (γ) ίμι (τ).

(ι-ε) *τᾶνε̱-ι-α* (γ) τε̱ τᾶνε̱τε̱ (γ) = ὁλόκληρος. καὶ ι-ε-τε̱ τέρε̱-ι-α-τε̱ (τ).

ταννί ('Αργυρ.) = ἴδ. ταχ̌ί.

ταννούρ-ι (ὀρθότερον ταννοῦρ-όρι) πληθ. ταννόρε̱τε̱. ἴδ. ταΐρε̱-α.

ταουλjάρε-jα (γ) ἴδ. ταλjοῦρε-jα, πληθ. ταουλjάρετε̱.

ταράτσε̱-α (τ) [Ἰταλ. tarazza] πληθ. ταράτσατε̱.

τάρε̱-α ??? ἴδ. νdάρα.

τάρε-jα: ἴδ. dάρε-jα, πληθ τάρετε̱.

[ταρθόρε̱σ-ι] = παραβλώψ, ἀλλοίθωρος.

ταρκάτσ̈ε-jα ('Ελβασ.) = ταρκάτσ̈ε λjε̱κούρε̱ κjε̱ βένε̱ bούκε̱ bρέντα bα-ρίτε̱, πληθ. ταρκάτσ̈ετε̱. — καὶ ταρκαdσ̈ίκε-jα (Περμέτ.) (μὲ κατά-ληξιν Τουρκ. dσ̈ίκ.) πληθ. ταρκαdσ̈ίκετε̱.

ταρταρόσ (γ) ρ. = ἴδ. θαρτόj.

ταρτίσ: (τ) ρ. — μτχ. ταρτίσουρε̱ ἴδ. τάρε̱-α.

τᾶρρ-τᾶρρ-τᾶρρ (Περμέτ.) ἴδ. τχ̌άρρ (Βεράτ.).

τάσ-ι [Ἰταλ. tazza] = ένε̱ πε̱ρ τε̱ πίρε̱ ούjε̱.

τάσ̈ (Σ) [συγκρ. Ἑλλην. τάχ-ος, ταχύ, θᾶσσ-ον] ἐπιρ. = νῦν, ἤδη. — τσ̈ί (Κόρτσ̈α) = κοιν τόρα, τασ̈τί (Τυραν.-Κροῦjα-Περμέτ.) ἴδ. νjιμένdι (τ), νdασ̈τὶ ('Ελβ.-Βερ.) ἴδ. νjιμε̃ ('Ελβ.-Τυρ.-Κροῦjα).

ταχ̌ί (γ. Μαλjεσία), ταννὶ ('Αργυρ.) (ἀντὶ ταχ̌ὶ κατὰ τροπὴν τοῦ χ εἰς ν ὡς χ̌ῦρα καὶ ρῦρα (τ) (= εἰσῆλθον) ἀντὶ χ̌ύνα (γ), καὶ νάνι (Ὕδρα-Σπέτσαι) [Ἑλλην. νῦν, Σλαβ. νίνε̱].

BKSH

τάσ̈κε̣-α (Περμέτ.) = χάλκινον πιάτον. πληθ. τάσ̈κατε̣.

τ' άτ ἴδ. τ' ᾶν (γ) τ' έντ (τ) ἀντωνυμ. θηλ. τ' άτε̣ = ἴδ. τᾶνdε̣ (γ) τένdε (τ).

τ' άτ οὐδ. = ἴδ. τ' ᾶτ οὐδ.

τάτε̣-α [Λατ. tata] τέτε̣-α (Κροῦjα) = ὁ πατὴρ (κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων).

ταπιέτε̣, τατε̣πιέτε̣ (Βεράτ.) = ἴδ. τετπόσ̈τε̣ ἐπίρ. = πρὸς τὰ κάτω.— ἀντίθ. πε̣ρπιέτε̣

ταπιέτε̣-α = κατήφορος.

(ι) *τατε̣πιέτε̣μ-ι* (Βεράτ.) ἐπιθ. = κατήφορος πληθ. τε̣ τατε̣πιέτε̣μιτε̣· ἀρσ. ε τατε̣πιέτε̣με-jα (Βεράτ.) θηλ. πληθ. τε̣ τατε̣πιέτε̣μετε̣.

τε̣ μόριον τελικόν, τιθέμενον πρὸ τῆς Ὑποτακτικῆς = ἵνα νά, διὰ νά, τε̣ πουνόj τε̣ πουνόjσ̈, τε̣ πουνόjε̣ = νὰ ἐργασθῶ-ῇς-ῇ· ἔτι πρὸ τῆς μτχ. ὡς: πε̣ρ τε̣ bέρε̣ (τ) = πε̣ρ με bᾶμ (γ) = διὰ τὸ ποιεῖν, διὰ νὰ κάμω-ῃς-ῃ, διὰ νὰ κάμωμεν-ητε-ωσιν.

τε̣ ἀντων. = σοῦ. σέ. — τε̣ κε̣ρκόj τε̣ κε̣ρκόν = σε ζητῶ, σε ζητεῖ. — τε̣ κε̣ρκόϊμε̣, τε̣ κε̣ρκόjε̣νε̣ = σε ζητοῦμεν, σε ζητοῦσιν. — ἀντων. γεν. ἀρσ. καὶ θηλ.

τε̃ (τ) καὶ ατέ ἐπὶ μακράν δείξεως, καὶ κε̣τέ (τ) ἐπὶ πλησίον. — τε̃ (γ) ατε̃ (γ) ἐπὶ μακρὰν δείξεως· τᾶ (bogdan) ατά (ἐπὶ μακρὰν) κε̣τὰ (bogdan) ἐπὶ πλησίον· = τοῦτον, ταύτην, τούτους, ταύτας· πληθ. τά καὶ ατά (ἀρσ.) ἐπὶ μακρὰν κειμένων, κε̣τὰ ἐπὶ πλησίον· ἀπλῶς μbε̣ τά = εἰς αὐτοὺς τὸ θηλ. ατό, κε̣τό; μbε̣ τό = εἰς αὐτούς.

τε̣: ἄρθρον ἐπιθετικόν ἢ προτακτικὸν (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 24).

τε̣ (τ. Σ.) πρόθεσις συντασσομένη μετὰ τὸ ονομ. = πρός· vdε̣ (τ), του (Σ) κε̣ (γ. Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα, budi): γjερ τέ dέρα = ἕως τὴν θύραν· γjερ τε̣ Γjέργjι = ὑπάγω ἕως τὸν Γεώργιον, μέχρι τοῦ Γεωργίου· βετε τε ιμ-άτε̣ = ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα μου· τε σ̈τε̣πῖα = εἰς τὴν οἰκίαν. — τε ούνε̣ = πρὸς ἐμέ· τε τί = πρὸς σέ· τε αὔ = πρὸς αὐτόν· τε νὰ ἢ τε νέβε = πρὸς ἡμᾶς, τε jού πρὸς ὑμᾶς, τε ατά = πρὸς αὐτούς· τε νjέρε̣ζιτε̣ = πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

τεβλjίκ-γου: πληθ. τεβλjίγjετε̣ (Ἀργυρ.) ἴδ. κουλjᾶρι ι σγjέδε̣τε̣.

τεζοῦρ-όρι = θησαυρὸς πληθ. τεζόρε̣τε̣ ἴδ. θεσάρ-ι.

BKSH

τε̄j, πε̤ρτέj [Ἑλλην. τῆλε] ἐπιρ. = πέραν, μακρὰν (μετὰ γεν.) καπε̤τόϐα τε̄j ε πε̤ρτε̄ μάλjιτ, λjοῦμιτ, γάρδιτ κ.τ.λ. = διέϐην πέραν τοῦ βουνοῦ, τοῦ ποταμοῦ τοῦ φράκτου. — τε̄j μέjε = μακρὰν ἀπὸ μέ, τε̄j ατι̅ = μακρὰν ἀπ' αὐτὸν τε̄jε πε̤ρτέj = πέρα καὶ πέρα. — μᾶ τε̄j (γ) με̤ τε̄j (τ) = πάρα πέρα· βάτε πάκε̤ζε̤ με̄ τε̄j = ἐπῆγεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ. — τε̄j μb' ατ' άνε̤ = πέρα εἰς τὸ ἄλλο μέρος. — ἴδ. ατε̄j, κε̤τε̄j, ἀνdε̄j (γ) κε̤νdέj (γ).

(ι) *τέjμ-ι* ἐπιθ. ε τε̄jμε-jα = ὁ πέραν ἡ πέραν· πληθ. τε̤ τέjμιτε̤ ἀρσ. τε̤ τέjμετε̤ θηλ.

τεκ (τ. Σ) μόριον (τιθέμενον πρὸ τῶν ρημ.) = ὅπου κοινῶς νά· τεκ έστε̤ = νά ὅπου εἶναι. — νdεκ (τ), τουκ (Σ), κοῦ (γ) κε̤ (γ) να τεκ έρδι ένγjε̤λι ι Ζο̄τιτ = ἰδοὺ ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου. — να τεκ άρθτο̈ = ἰδοὺ ὅπου ἦλθον. — τέκ τε̤ βέτο̈ τι dότε̤ βέτε εδέ ούνε̤ (τ) = ὅπου ὑπάγεις σύ θὰ ὑπάγω καὶ ἐγώ. — καὶ ατιέ κου τε̤ βετο̈ τί, dότε̤ βέτε εδέ ούνε̤ (γ) = εκεῖ ὅπου ὑπάγεις σὺ θὰ ὑπάγω κἀγώ. — τέκ σ' κᾶ πούλjα μος bέν χ̌ιο̈· παροιμ. — τέκ dέλj τυμ' ε τεκ λjεν κjέν.

τέjε̤-α (Σ) ἴδ. τένjε̤-α (γ), κοπίτσε̤-α (τ) πληθ. τε̄jατε̤.

τέκετε̤ (γ. τ. Ἐλϐασ.) τριτοπρόσωπον ρῆμα ἴδ. ο̈κρέπετε̤ (Βεράτ.) με̤-τε̤-ι τέκετε̤ = μοῦ-σοῦ-τοῦ βουλήθηκε κοινῶς μ'ουτέκ πε̤ρ ατέ γjέλε̤ = μοῦ βουλήθηκε δι' αὐτὸ τὸ φαγητόν· κε̤ο̈τού μ' ουτέκ τα bένj = ἔτσι μοῦ βουλήθηκε νὰ τὸ κάμω.

τεμέλj-ι (Σ. bogdan) ἴδ. θεμέλj-ι (γ), θεμελjι̅-α (τ).

τεμόν-ι, τιμοῦ-νι (Σ) πληθ. τιμούνjτε̤ = πηδάλιον.

τέμπουλε̤-ι = ναὸς πληθ. τέμπουλατε̤ [Λατ. templum].

τεμτόνj (budi) ἴδ. τενdόj (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. — τεμτόχ̌εμ (budi) ἴδ. τενdόχ̌εμ παθ. (Σ. bogdan).

τεμτίμ-ι (budi) = ἴδ. τενdίμ-ι πληθ. τεμτίμε̤τε̤.

τένd [Λατ. tendo, Ἑλλην. τεν-jo τείνω] = ἐντείνω, ἐκτείνω· παθ. τένdεμ = ἐντείνομαι, ἐκτείνομαι. καὶ τένdε̤-α πληθ. τένdατε̤ = σκηνὴ ἴδ. ο̈ατόρρ-ι (bogdan).

τενdελjίνε̤-α, τρενdελjίνε̤-α (Ἀργυρ.) = εἶδος ἀγρίου εὐόσμου χόρτου μὲ τρία φύλλα κίτρινα, συνήθως αἱ γυναῖκες τὸ συνάζουσι καὶ τὸ θέτουσιν εἰς τὰ κιϐώτια. — πληθ. τενdελjίνατε̤ τρενdελjίνατε̤.

τένdι (τ) ἴδ. τᾶνdι (γ). — τε̤νdεjα (τ) ἴδ. τᾶνdεjα (γ).

ΒΙΚΕΛ

τενdόj (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = πειράζω (ἐκκλησιαστικὴ λέξις) με̱ τενdόν dρέκjι = με πειράζει ὁ διάβολος· (ὁ πειράζων τοὺς ἀνθρώπους)· τενdόχεμ παθ. = πειράζομαι.

τενdίμ-ι = πε̱ιρασμὸς πληθ. τενdίμετε̱.

τ' ένε̱ (τ) ἴδ. τᾶνε̱ (γ) ἀντων. τ' έντ (τ) ἴδ. τᾶνd (γ) ἀντων. ἀρσ. τε̱νdε (τ) ἴδ. τᾶνdε (γ) θηλ.

τενjάσ (τ) ρ. — κε̱jό κjάρτε̱ με̱ τενjάσ (τ) παθ. τενjάσεμ μτχ. τενjάσουρε̱.

τένjε̱-α (γ), τε̃jε̱-α (Σ) πληθ. τένjατε̱, τέjατε̱ = κρύμbι κjε̱ bρε̃ν α γρῖν πέτκατε̱, ἡ κουτσουπίδα. ἴδ. κοπίτσε̱-α.

τέπε̱-α (πληθ.) ἄχρηστος) = εἶδος δημητριακοῦ σπόρου.

τέπε̱ρε̱ [Ἑλλην. περιττόν, Ἰταλ. tropo (ἀναγραμματισμός)] ἐπίρ. = περιττόν· μᾶ τέπε̱ρε̱ (γ) καὶ με̱ τέπε̱ρε̱ (τ) = περισσότερον. ἀντιθ. με̃τε̱ (Ἐλβασ.) μᾶνγοτε̱ (Σ).

(ι-ε-τε̱) *τέπε̱ρε̱-ι-α* ἐπιθ. = περιττὸς-ὴ-ὸν ἀντιθ. ι-ε-τε̱με̃τε̱ (Ἐλβασ.) ι-ε-τε̱ μᾶνγουτε̱ (Σ).

τεπε̱ρίτσε̱-α (bogdan-γ.) πληθ. τεπε̱ρίτσατε̱ = περίσσευμα, ὑπόλοιπον, κατάλοιπον.

τεπε̱ρόνj ἢ *τεπε̱ρόj*, τεπρύν-όj ρ. ἀμεταβ. = περισσεύω.

τεπόρε-jα = νjε̱ άρε̱ κjε̱ κᾶ κjε̱νε̱ μbιέλε̱ τέπε̱.

τεπόσ̃τε̱-(Σ) τετπόσ̃τε̱, τερπόσ̃τε̱ (Τυρ. — Κρουjα-Καβ), τερπόσ̃ (Τυραν.), τατε̱πιέτε̱ (Βεράτ), πjετε̱πόσ̃τε̱ (bogdan) = ἐπιρ. = πρὸς τὰ κάτω, κάτωθεν.

τε̃ρ: ρ. ἐνερ. ἡλιάζω. — τερ ρρόbατε̱ νdε̱ dίελ, νdε̱ ζjάρρ.

τέρεμ παθ. = ἡλιάζομαι. — νdένj ρρόbατε̱ νdε̱ dίελ τε̱ τέρενε̱ = ἁπλόνω τὰ ροῦχα εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνώσουν.

τε̃ρ-ι (Καβ.) = ταῦρος. — μουζάτ τε̃ρ = μουζάτ ι παdρέδουρε̱ μουζέτε̱ν τε̃ρ = μουζέτε̱ρ τε̱ παdρέδουρε̱.

τε̱ρβίτ (τ), τε̱ρβίτι (τ), παρβιέτ (γ) = προπέρυσι.

τε̱ρbόνj-όj ρ. ἐνερ. = λυσσάζω τινά. τε̱ρbόνεμ = λυσσῶ (ἐγὼ)

(ι-ε-τε̱) *τε̱ρbούαρε̱* (τ) ι-ε-τε̱ τε̱ρbούετε̱ (γ) καὶ τε̱ρbοῦτε̱ (γ. συνηρ.) ἐπιθ. = λυσσασμένος-η-ον, λυσσαλέος.

τε̱ρbούαρε̱ (τ) τε̱ρbούετε̱ (γ), τε̱ρbούτε̱ (συνηρ.) = ἐπίρ. λυσσωδῶς.

τε̱ρbίμ-ι: ἀφηρ. ἡ λύσσα. πληθ. τε̱ρbίμετε̱.

BKSH

(ι-ε-τε̣) *τε̣ρε̣* (τ) ἴδ. ι-ε-τε-τᾶνε̣ (γ) ἐπίθ.

τερεζῖ-α (dogdan-γ. τ.) πληθ. τερεζῖτε̣ = ἡ ζυγαριὰ κοιν.

τερθόρε-ja (Μιρεdίτα, Πούκα, Jακόβα) = ι θόνε̣ ατί βένdιτ κjε̣ ᾶὅτε̣ ρρεθ ε ρρότουλε̣ πε̣ρκjάρκ = περιοχή. 2) Ἐπαρχία. πληθ. τερθόρετε̣.

τε̣ρθόρι: (Περμέτ.) ἐπίρ. = ὁριζοντίως, εὐθύ. — ε̣ὅτε̣ τε̣ρθόρι (Περμέτ). = ἑὅτε̣ dρέjτε̣.

(ι) *τε̣ρθόρὅιμ* ι-ε τε̣ρθόρὅιμε-jα (Περμέτ.) ἐπίθ. = εὐθὺς-εῖα. οὐδ' ε τε̣ρθόρὅιμε = εὐθεῖα ὁδός. — βάλε ε τερθόρὅιμε = χορὸς ἴσιος.

τε̣ρθούερ-όρι καὶ (συνῃρ.) τε̣ρθοῦρ. (Μιρε̣dίτα, Πούκα, Jακόβα) ἐπίρ. = dρέjτε̣ πε̣ρκjάρκ.

τε̣ρκούζε̣-α (γ. τ.) πληθ. — ατε̣ = τριχιὰ (κυρίως ἀπὸ μαλλὶ καὶ λjιτὰρ ἀπὸ λινόν).

τε̣ρκjέθεμ (Καβ) = ἴδ. ρρε̣κjέθεμ.

τε̣ρμᾶ (Τυρ.) ἴδ. τε̣ρμιέτε̣, τε̣ρμάλj (Κροῦjα) τε̣ρμάλjεj (Τυρ.)

τε̣ρμέτ-ι [Λατ. terrae-motus] = σεισμὸς γῆς· τερμέκ-ου (Σ-Κροῦjα), τε̣ρμένκ-γου (Καβ.), ρᾶ τε̣ρμέτ = ἔγεινε σεισμός.

τε̣ρνdίσ-ίτ-ίτ. (Βεράτ.) ρ. = σείω, κουνῶ ἴδ. τούντ.

τε̣ρνdίτεμ: παθ. ουτε̣ρνdίτ δε̄ου = ουτούντ δε̄ου = ἐσείσθη ἡ γῆ. ἴδ. τοῦνdεμ.

τε̣ρπιέτε̣: ἴδ. πε̣ρπιέτε̣ ἐπίρ.

τε̣ρπλjότε-ja (Σ. Κροῦjα-Dίβρα) πληθ. τε̣ρπλjότετε̣ = πτυάριον (κυρίως ξύλινον, Τουρκιστὶ κjυρέκ) ἴδ. λjοπάτε̣-α.

τε̣ρὅάνε̣-α (γ) [τε̣ρ-ὅάνε̣-α], τε̣ρὅέρε̣-α (τ) = βρίζα (εἶδος κριθῆς).

τε̣ρὅανόρε-ja (γ) νjε̣ άρε̣ κjε̣ κᾶ κjένε̣ μbιέλε̣ τε̣ρὅέρε̣· πληθ. τε̣ρὅανόρετε̣.

τε̣ρφύτσ-ι (Καβ.) ἴδ. ὅτε̣ρφύτσ-ι: πληθ. τε̣ρφύτσατε̣.

τε̣ρχ̄έκ, τε̣ρχ̄ιέκ (Τυραν.) ἀόρ. τε̣ρχ̄όκjα, μτχ. τε̣ρχ̄έκε̣, παθ τε̣ρχ̄ίκjεμ (Τυραν.) ἴδ. τχ̄έκ - τχ̄ίκjεμ.

τε̣ρχ̄οῦ (Τυραν.) ἴδ. τετχ̄οῦ (Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα).

τέρρ [Λατ. tardo, are], τερρόj (Σ), τερρετίσ (Σ) ρ. ἐνεργ. ἴδ. ἐρρ = σκοτίζω, αμαυρόω· παθ. τέρρεμ ἴδ. ἐρρερ τερρόχ̄εμ (Σ) τερρετίσεμ (Σ) = σκοτεινιάζω, ἀμαυροῦμαι ζοφοῦμαι.

τερρε̣σίνε̣-α (γ) πληθ. τερρε̣σίνατε̣· ἴδ. ερρεσίνε̣-α (γ) = σκότος, ζόφος, ἀμαύρωσις.

BKSH

τέρρετε (γ) ἐπίρ. ἴδ. έρρετε ἐπίρ. = σκοτεινά.

(ι-ε-τε) *τέρρετε* (γ) ἴδ. ι-ε-τε έρρετε ἐπίθ. = σκοτεινὸς-ὴ-όν, ζοφώδης, ἀμαυρός.

τεστίjρ (bogdan - Ἐλβασ.). — άπ τεστίjρ = δίδω ἄδειαν.

τέσ̈ε-α (Σ) πληθ. τέσ̈ατε· ἴδ. πλjάτσ̈κε-α (τ), ρράκjε-jα (γ).

τέσ̈εμ (Σ), τεσ̈τῖj (Τυραν.), εσ̈ετῖj (Περμέτ.) = πτερνίζομαι.

τεσ̈τίνε-α (Τυραν.) πληθ τεσ̈τίνατε = πτέρνισμα· με έρδι τεσ̈τίνε = μὲ ἦλθε νὰ πτερνισθῶ.

τέτε = ὀκτώ, τέτε-α = τὸ ὀκτώ.

τέτε-α (Κρoῦjα) = ἴδ. τάτε-α.

(ι-ε) *τέτε-ι-α* = ὄγδοος-η.

τέτε-διέτε (τ) καὶ τέτε-δίετε (τ) = ὀγδοήκοντα· τέτε-δῖτε, τέτε-μbε-δίετε, τέτε-μbε-διέτε (τ) καὶ τέτε μbε-δῖτε (γ. συνηρ.) = δέκα ὀκτώ.

τετε-μεζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. ὀκταπλῶς.

τετεμεζόνj-όνεμ ρ. = ὀκταπλασιάζω-ζομαι = κάμνω ὀκταπλοῦν.

(ι-ε) *τέτεμεστε* (Περμέτ.) ἐπίθ. = ὀκταπλοῦς-ῆ.

τέτεσ̈: ἐπίρ. = ὀκταπλῶς.

τέτεσ̈-ι = τὸ ὀκτάριον.

τετπόσ̈τε = ἴδ. τεπόσ̈τε ἐπίρ.

τετχ̈οῦ (Ἐλβασ. Τυραν. Κρoῦjα) ἐπίρ. τερχ̈οῦ (Τυραν.), τχ̈οῦ (Βεράτ.), τεχ̈οῦ (τ)· αφρόου τετχ̈οῦ (Ἐλβασ.) = πλησίασον πρὸς τὰ ἐδῶ. — αβίτου τερχ̈οῦ (Τυραν.) κjάσου τχ̈οῦ (Βεράτ.).

τί, τίνε (γ. Μαλjεσία) = σὺ ἀντων. β΄. προσώπου. — ι-τι ἢ ι-τῖj, ε-τῖ ἢ ε-τῖj: κτητικὴ ἀντωνυμ. = ἑαυτοῦ-ῆς [ἴδ. Γραμ. σελ. 64]· ἴδ. καὶ ι-βέτ, ε-βέτ (γ).

τιάτερε-ι ἢ *τιάτρε-ι* (τ) ἀρσ. πληθ. τε-τιέρετε, τιέτερε-α ἢ τιάτρε-α, πληθ. τε-τιέρατε, τιέτερε-ι-α (γ. τ.) ἢ τιέτρε-ι-α, τιέτρε-κύj (γ) = ἄλλου τινός. — jάτερε-ι-α [Ἑλλην. ἕτερος, θάτερος] = ἄλλος-η.

τιάτραζι (τ) τιέτραζι (γ. τ.) ἐπίρ. = ἀλλέως, διαφορετικά· (ἴδ. νdρύσ̈ε Σλαυϊκ.).

τιέγουλε-α (γ) πληθ. τιέγουλατε [Λατ. tegula] = κεραμὶς - ίδος.

τιεγουλᾶρ-ι: πληθ. τιεγουλάρε ε· τιεγουλάρε-jα θηλ. πληθ. ετε.

τίερρ ἢ *τίερ* ἢ *τῖρ* (συνηρ.) ρ. = γνέθω· ἀόρ. τόρα-ε-ι μετοχ. τιέρρε· παθ. τῖρεμ. — ι-ε-τε τιέρρε = μτχ. ἐπίθετον.

(ι) *τίλε-ι-ε* τίλε-α· τε τίλετε τε τίλατε [Λατ. talis] = τοιοῦτος - τοιαύτη, τοιοῦτοι - τοιαῦται ἴδ. ι-ε-τε ατίλε-ι-α. — ι-ε-τε κετίλε-ι-α.

(ι) *τίναj* (bogdan) ε τῖναj· ἴδ. ι-ε τῖ ἢ ι-ε τῖj.

τινάρ-ι πληθ. τινάρετε καὶ σέκjε-jα (Σ), πληθ. σέκjετε = ληνὸς μικρὸς περιέχων ἕως 50 ὀκάδας· ἴδ. τάλjερ-ι.

τίνε = ἴδ. τι = ἀντωνυμ. δευτέρου προσώπου.

τίνε-α (γ) τίρε-α (τ) πληθ. τίνατε, τίρατε = ληνὸς 500 ὀκ.

(ι-ε-τε) *τίνε* (Σ) ἐπίθ. = ὑγρὸς-ά-όν.

(ι-ε-τε) *τίνε* (Περμέτ.) = ούjε τούρbουλε, bάλjτα κjε bίε νdενε ούjετ· [Βουλγ. τίνjα = ούjε τίνε = θολὸν ὕδωρ].

τίνεζε (γ) τίνεσ (γ) [Σλαυϊκὴ λέξις] ἐπιρ. = κρυφίως. ἴδ. φσέχουρε (τ) καὶ τινεζάρ-ι τινεζάρε-jα [Σλαυϊκ. ρίζα] ἴδ. φσεχεράκ-ου (τ) τσέφας (γ), φσεχεράκε-jα (τ) πληθ. τινεζάρετε ἀρσ. τινεζάρετε θηλ.

Τινεζο̃τ γεν. — *αἰτ.* Τινεζο̃νε (γ. τ. budi-bogdan) = τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν.

τίνχ: ἴδ. τσοράπε-jα, τσουράπε-jα.

τιπάρ-ι πληθ. τιπάρετε [τύπ-ος] = χαρακτηριστικά.

τῖρ = ἴδ. τίερ ρ. — τῖρεμ. παθ. τοῦ τίερ ρ.

τίρκ-ου πληθ. τίρκjτε [ἴδ. τίερ, τῖρεμ] = περικνημὶς-ῖδος, σκέπασμα τῆς κνήμης (Τουρκ. τοζλούκ).

τμέρι (τ) τμέρι-α (bogdan) = φόβος, τρόμος, ἔκπληξις. — φρίκ' ε τμέρ = φόβος καὶ τρόμος. — τμέρια ε dρόεjα ε Τινεζο̃τ (bogdan) = ὁ φόβος καὶ τὸ σέβας πρὸς τὸν Θεὸν [Λατ. timor-oris = φόβος].

τμερίμ-ι = ἔκπληξις, θαυμασμός. πληθ. τμερίμετε

τμερόνεμ-όχεμ (γ) = ἐξίσταμαι, ἐκπλήττομαι.

τμερόνj-όj ρ. = ἐκπλήττω, κοιν. ξιππάζω τινά

(ι) *τμερούεσιμ-ι* (budi-bogdan) = θαυμαστός, τρομερός. — ε-τμερούεσιμε-jα θηλ. ι-ε-τμερούσιμ-ι-ε-jα (συνηρ.).

τό: πληθ. τοῦ τε (τ) τε̃ (γ) τᾶ (bogdan).

τοjτjέ (Τυραν.) ἴδ. τοτjὲ (Τυραν.).

τόκ (Ἐλβασ.) τόκ, τόκ, ρ. ἐνερ. ἀόρ. τόκα, μτχ. τόκε καὶ τόκουνε = λειανίζω τὸ κρέας ἐπὶ τῆς σανίδος διὰ κεφτέδες.

τόκ: (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. = σωρηδόν, ἅπαντες ὁμοῦ. — σκόjμε-τοκ τε

γjίθε̱ = ὑπάγομεν ὅλοι μαζί.— σ̈κόjενε̱ τόγjε, τόγjε = ὑπάγουσιν σωρηδὸν (Τουρκ. τόπ).

τόκ-γου (τ) πληθ. τόγjετε̱ = σωρός.

τοκᾱ-jα (Βεράτ.) ἴδ. φόλε̱-α (Περμέτ.).

τόκε̱-α (γ) = ἤπειρος, στερεά. 2) γῆ, χῶμα πληθ. τόκατε̱.

τόκε̱-α (τ) = τὸ σήμαντρον πληθ. τόκατε̱.

τοκόj (γ) = tocare Ἰταλ. = ι πιέκ (με γjίσ̈τ) = ἅπτομαι.

τοκόν ρ. τριτοπρόσωπον = ἀνήκει. — με̱-τε̱-ι τοκόν = μοῦ-σοῦ τοῦ ἀνήκει. toca a me, a te, a lui.

Τομόϱϱ-ι τὸ Τόμαρον ὄρος. — ἡ γενικὴ ἰδέα κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀρχαίων ἐστὶν ὅτι τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἦν ἐπὶ τοῦ Τομάρου ὄρους, θεωρεῖται δὲ τὸ Τόμαρον ὄρος ὡς ἱερόν, καὶ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ τῶν Πελασγῶν (Πλjακ), τοὐτέστι τῶν ἀρχαίων Σκιπε̱τάρων, ὅθεν κατ' ἔτος τρέχουσιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πρὸς ἐπίσκεψιν χάριν εὐλαβείας. Ὀνομάζουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ Τόμαρον, μάλjι ι Τε̱-μίριτ = τὸ ὄρος τοῦ Ἱεροῦ (= χ̑ίε = ὁ Θεός) ὅθεν καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης ὠνομάζοντο Τομοῦροι.

Τομοϱίτσε̱-α ἐπαρχία τις παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τομάρυυ ὄρους.

Τομοϱϱιτσᾱϱ-ι ἀρσ. Τομοριτσάρε-jα = ὁ-ἡ κάτοικος τῆς Τομορίτσης.

τομοῦα όϊ ??? πληθ. τομόνjτε̱.

τόνα, τόνε̱ ἀντων. ἴδ. έμε-jα (γ) ίμε-jα (τ).

τοϱίσ̈τε̱-α (Jακόβα, Ἰπέκ, Πιζρένd) ἴδ. βάθε̱-α. πληθ. τορίσ̈τατε̱.

τόϱ-κου: πληθ. τόρκjετε̱ [Λατ. torqueo-ere] = στροφεῖον.

τοϱολάκ-ου πληθ. τορολάκε̱τε̱, τορολάκε-jα πληθ. τορολάκετε̱ [ἴδ. τορρο-ουα (Κόρτσ̈α)] = ἠλίθιος βλάξ. — (Τουρκ. λέξις).

τοϱολjέτσ-ι εἶδος ἀκρίδος μικρᾶς πληθ. τορολjέτσατε̱ = ἴδ. bούρκθ-ι, καρκαλjέτσ-ι.

τοϱολjίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. = χαϊδεύω τὰ μικρὰ παιδία.

τοϱολjίτεμ: (Ἐλβασ.) = χαϊδεύομαι.

τοϱοϱίσ (τ) ρ. ἐνερ. = νναρίζω. τορορίσ. djάλjενε̱ = νναρίζω τὸ βρέφος, τὸ παιδίον — τορορίσεμ (τ) παθ.

τοϱολjίσεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = κοροϊδεύω (Τουρκ. μαjτάπ edέρε̱μ).

τοϱούα-όϊ (Περμέτ.) = ἴχνος, ἴδ. βάσ̈dε̱-α πληθ. τορόνjτε̱.

τόϱτε̱-α πληθ. τόρτατε̱ = νjε̱ ε ρρουμbουλάκε̱τε̱. — τόρτατ' ε bύθε̱σε̱ =

τὰ κωλομέρια 2) (Αὐλῶνα) = κανίστρατ' ε μουλῖριτ βάjιτ.

τόρτετε̯ (bogdan) = τὰ σχοινιὰ, λjιτάρε̯τε̯.

τορρατσ̈ίλjε-jα = τροχὸς πληθ. τορρατσ̈ίλετε̯.

τόρρε̯ (οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοὶ) ἐπιρ. ἴδ. ρρεθ ε ρρότουλε̯, πε̯ρκjάρκ.

τόρρο-ου ἢ *τόρρο-jα* (Κόρτσ̈α) = ἠλίθιος, βλάξ, ἀγαθὸς (δηλ. ἁπλοῦς).

τορροβίλjε-jα: ἴδ. ρροτοβίλjε-jα. πληθ. τορροβίλjετε̯.

Τόσκε̯-α = Τόσκε̯τε̯ = Τόσκας.

Τοσκε̯νῖ-α (γ) Τοσκε̯ρῖ-α (τ) = ἡ Τοσκαρία.

Τοσκε̯νίσ̈τ (γ) Τοσκε̯ρίστ (τ) = Τοσκιστί.

Τοσκε̯νίσ̈τε-jα, (γ) Τοσκε̯ρίσ̈τε-jα = ἡ Τοσκικὴ διάλεκτος.

τοτjέ, τοjτjέ (Τυραν.) ἐπιρ. = ἴδ. τουτjέ.

τότο-ουα (Ἀργυρ.) τότο-jα (Τσ̈αμ.) = παπᾶς ἱερεύς [ἴσως ἐκ τοῦ Τσ̈αμικοῦ τάτο-jα = πατήρ]. — τότο-Γjέργjι = ὁ παπα-Γεώργης, τότο-Jάνι = ὁ παπα-Γιάννης.

τοτσ̈-ι = (φιάλj, ε σ̈πίφε̯) ὡς νὰ εἴπῃ ἠλίθιος· ἐπὶ καταφρονήσεως καὶ τοτσ̈-ι (γ) dοτσ̈-ι (Βεράτ.) πληθ. τότσ̈ατε̯, dότσ̈ατε̯.

του (Σ) ἴδ. τε̯ (τ), κε̯ (γ).

τοῦν-ι (γ) πληθ. τούνjτε̯ καὶ κjύτε̯-α (γ) = κρύε̯τ' ε σοπάτε̯σε̯, λjατόρεσε̯, σ̈ατιτ κτλ. μος ι bιέρε̯ με τε̯ πρέφε̯τιτε̯, πό bιέρ-ι μbε̯ τοῦτ α μbε̯ κjῦτ τε̯ σοπάτε̯σε̯.

τούbε̯-α (Σ) = ἓν μέρος τῶν προβάτων (μερικὸν) ἓν μέρος ἀγέλης καὶ τούφε̯-α (Σ) = ποίμνη, ἀγέλη (γενικῶς).

τούκ (Σ) = ἴδ. τέκ (τ).

τούκε (τ) τουε (Σ) τύε (Ἐλβασ.) μόριον τιθέμενον πρὸ τοῦ γερουνδίου· τούκε φόλjε̯ (τ), τούε φόλjε̯ (Σ), τύε φόλjε̯ (Ἐλβάσ.) = ὁμιλῶντας.

τούλε̯-α πληθ. τούλατε̯ = ἡ τοῦβλα κοινῶς.

τούλj-ι = ψιξ-χός, κοινῶς ψαχνὸ (πληθ. ἄχρηστος) ι-ε-τε̯ τούλjτε̯ ἐπιθ. ἀπὸ ψίχα.

τουλjίτεμ (Βεράτ.), πουλjίτεμ (τ), κουκουλόνεμ (τ) ρ. οὐδ.

τουμbάκ-ου: πληθ. τουμbάκε̯τε̯ = εἶδος μετάλλου.

(ι-ε-τε̯) *τουμbάκτε̯*: ἐπιθ = πρέj τουμbάκου.

τούνd (γ), τούντ (τ) πε̯ρκούνd (Σ) ρ. = κουνῶ ἴδ. λjε̯κούνd ρ. τουνd djέπενε̯ = πε̯ρκούνd djέπενε̯ = κουνῶ τὴν κούνια· τούντ κjούμε̯σ̈τινε̯ (τ) = κτυπῶ τὸ γάλα (διὰ βούτυρον). — φράσις: ουτούντ δἑου = ἐσείσθη ἡ

BKSH

γῆ.—τουνd μάνινε̱=κουνῶ τὴν συκομορέαν· παθ. τοῦνdεμ, πε̱ρκούνdεμ.

τούνdε̱σ-ι (γ) πληθ. τούνdε̱σιτε̱=ἴδ. dubέκ-ου.

τουνdε̱λόϳ (γ) ρ. ἐνεργ.=τουντ φόρτ, τούντ με φουκϳῖ=κουνῶ δυνατά. τουνdε̱λόχ̆εμ (γ) παθ.

τουπλϳῖ-νι (γ)??? πληθ. τουπλϳίντε̱.

τούρbουλε̱ ἐπιρ. [Λατ. turba, Ἑλλην. τύρβη]=θολερῶς.

(ι-ε-τε̱) *τούρbουλε̱* ἐπιθ.=θολός-ή-όν.

τουρbουλίμ-ι: ἀφηρ. πληθ. τουρbουλίμετε̱=θόλωσις.

τουρbούλόνϳ-όϳ ρ. [Λατ. turbo-are] θολόνω, συγχέω.—τουρbουλόνεμόχ̆εμ παθ.

τουρbουλίνε̱-α (γ) πληθ. τουρbουλίνατε̱=θολότης, 2) θαλασσοστρόβιλος.

τουρῖ-νι (γ) τουρῖ-ρι (τ) καὶ τουρῖου (τ) πληθ. τουρίνϳτε̱=ρύγχος κοινῶς μοῦτρον, μούρη (ἐπὶ ζῴων) καὶ φάκϳε-ϳα (ἐπὶ ἀνθρώπων.—τουρῖ bέρρι, τουρρῖ γομᾶρι, τουρῖ κϳένι, τουρῖ ούϳκου).

τουρϳέλϳε̱-α ἴδ. τρουϳέλϳε̱-α πληθ. τουρϳέλϳατε̱.

Τούρκ-ου: πληθ. Τούρκϳιτε̱=Τοῦρκος 2) Μωαμεθανός.

Τούρκε̱-α πληθ. Τούρκατε̱=Τούρκισσα Μωαμεθανή.—Τουρκέσ̆ε̱-α: πληθ. Τουρκέσ̆ατε̱.

Τουρκϳε̱νῖ-α (γ) Τουρκϳερῖ-α (τ) ὄνομα περιληπτικὸν=Τοῦρκοι 2) οἱ Μωαμεθανοί.

Τουρκϳῖ-α=ἡ Τουρκία

Τουρκϳίσ̆τ=ἐπιρ.=Τουρκιστί.

Τουρκϳίσ̆τε-ϳα=ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα.

τούρμε̱-α (τ), τρούμε̱-α (γ) [Λατ. turma] κοινῶς κοπάδι=ἀγέλη, 2) σωρός· πληθ. τούρματε, τρούματε̱.

τούρπ-ι, τούρπε-ϳα [Ἑλλην. τάρβος, Λατ. turpis]=αἶσχος, αἰσχύνη, αἰδώς, ἐντροπὴ ὄνειδος.—κᾶμ τουρπ=συστέλλομαι.—πληθ. ἄχρηστος· φράσεις: πατσ̆ τούρπ ε φάκϳεν' ε ζέζε!=αἰσχύνη εἰς σέ!

(ι-ε) *τούρπσ̆ιμ-ι-ε-ϳα*=ἐντροπαλός-ή.—ἀντίθ. ι-ε πατούρπσ̆ιμ-ι-ε-ϳα.

τουρπε̱νόϳ (γ) τουρπε̱ρόϳ (γ)=ἐντροπιάζω τινά, καταισχύνω, ἀτιμάζω.—ἴδ. μαρρόϳ (γ).—παθ. τουρπε̱νόχ̆εμ.

τουρπερόνεμ (τ)=καταισχύνομαι, ἀτιμάζομαι· ἴδ. μαρρόχ̆εμ (γ).

τουρπε̱νῖ-α (γ) τουρπε̱ρῖ-α (τ)=καταισχύνη, 2) ἀτιμία=ἴδ. μαρρῖ-α·

πληθ. τουρπε̱νίτε̱ (γ) τουρπε̱ρίτε̱ (τ). — ι-ε τουρπε̱ρούαρε̱ = κατησχυμμένος.

τούρρε̱-α πληθ. τούρρατε̱ = κοιν. ὁ στρόμπος.

τούρρε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. τούρρατε̱ ἴδ. τούρτουλε̱-ι· καὶ τοῦρρο-ουα (Ἀργυρ.) (ὡς ἐκ τῆς φωνῆς τουρρ-τούρρ).

τοῦρρεμ (γ), σ̈ούλjεμ (τ) = χ̈ίδεμ = ὁρμῶ.

τούρτουλε̱-ι: πληθ. τούρτουjτε̱ [Λατ. turtur-is] = ἡ τρυγών.

τουρφουλόj (Σ) τσ̈φυτυρῖj (τ), χ̈ινγε̱λῖj (γ) ρ. = χρεμετίζω. — κᾱλjι τουρφουλὸν = κοὺρ φρῦν με χ̈ούνdε̱, κᾱλjι χ̈ινγε̱λῖν = κοὺρ θε̱ρρέτ με ζᾶ.

τουτjέ (Ἐλβασ. Κροῦjα) τούτjε (Βεράτ.) = πέραν, πρὸς τὰ ἐκεῖ. — τούτjε μάλjιτ, λjούμιτ = πέραν τοῦ ὄρους, τοῦ ποταμοῦ. — ίκ τούτjε = φεύγα ἐκεῖ πέρα· ἀντίθ. τε̱τχ̈οῦ (γ) τχ̈οῦ (τ) = πρὸς τὰ ἐδῶ. — τούτjε μέjε = πέραν ἀπὸ ἐμέ, μακρὰν ἀπὸ ἐμέ. — τούτjε ε τε̱τχ̈οῦ (Ἐλβασ.) = ἔνθεν κἀκεῖθεν. — τούτjε μb᾽άτ᾽άνε̱ = πέραν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

τουτουλjάτεμ: ρ. οὐδ. καθησυχάζω, καταπραΰνω, ἀπαυδῶ, κατευνάζω· ου τουτουλjάτ φόσ̈νjα νγα τε̱ κjάρε̱τε̱ = καθησύχασε τὸ βρέφος ἀπὸ τὸ κλαίειν. — ου τουτουλjάτ ι σε̱μοῦρι νγα τε̱ δέμbουρατε̱ = καθησύχασεν ὁ ἄρρωστος ἀπὸ τοὺς πόνους.

τούφε̱-α: πληθ. τούφατε̱: κοιν. μάτσο, δέμα. — νjῑ τούφε̱ λjούλjε = ἕνα δέμα λουλούδια.

τούφε̱-α (Σ) ἡ φοῦντα τοῦ φεσιοῦ· πληθ. τούφατε̱, τούφεζε̱-α (Τυραν.). τούφε̱σε̱-α (Καβ.) πληθ. τούφε̱σατε̱, πούπε̱-α (Ἐλβ.) πληθ. πούπατε̱. τούφε̱-α (γ. τ.) πληθ. τούφατε̱ [Ἑλλην. σ-τίφ-ος] = ἀγέλη, ποίμνη (γενικῶς). — καὶ κοπε̄-jα (τ) = ποίμνιον, κοιν. κοπάδι· πληθ. κοπέτε̱. — τούbε̱-α (Σ) = ἓν μέρος τῆς ἀγέλης καὶ τούφε̱-α (Σ) = ὅλον τὸ ποίμνιον· (καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων). — νjε̱ τούφε̱ νjέρε̱ς = στῖφος ἀνδρῶν.

τρᾶ-νι (Κροῦjα-Ἐλβ.) τρᾶ-ου (Τυρ.) πληθ. τρένε̱τε̱ καὶ τρέρε̱τε̱ = δοκός.

τραζόνj-όj-ζόνεμ-όχ̈εμ [Ἑλλην. ταράσσω, Ἰταλ. travazare] ἴδ. πε̱ρζίεj - πε̱ρζίχ̈εμ ρ.

τραμε̱ζόj (γ) = ἀνακατόνω, 2) ἐξεγείρω τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν. — τραμε̱ζόχ̈εμ (γ) παθ. ἴδ. πε̱ρζῖεj - πε̱ρζῖχ̈εμ.

BKSH

τραζίμ-ι (γ), τραμεζίμ-ι (γ), τραμεζῖ-α (γ) = ἀνακάτωσις, 2) ἐξέγερσις, εἰς ἐπανάστασιν· πληθ. τραζίμετε, τραμεζίμετε, τραμεζίτε.

τραθτόνj-όj (γ. τ. budi) [Λατ. trado-ere] ρ. ἐνεργ. = παραδίδω, ἐπιβουλεύομαι, τραθτόνεμ-όχεμ παθ.

τραθτίμ-ι = προδοσία, ἐπιβουλή· πληθ. τραθτίμετε.

τραθτούαρ-όρι (τ) [Λατ. traditor] = προδότης· τραθτούερ-όρι (γ. budi) καὶ (συνηρ.) τραθτοῦρ-όρι. — θηλ. τραθτόρε-jα πληθ. τραθτόρετε ἀρσ. τραθτόρετε θηλ.

τραΐσ-τραΐτεν-τραΐτ (Dίβρα) ρ. = σιωπῶ.

τράjστε-α (Περμέτ.) πληθ. τράjστατε. — ἴδ. τράστε-α.

τραjτόνj (budi-bogdan) ρ. ἐνεργ. = κτίζω.

τραjτόχεμ (budi-bogdan) παθ. = κτίζομαι.

τραjτίμ-ι (budi-bogdan) = κτίριον, κτίσις· πληθ. τραjτίμετε.

τραjτίj-α (bogdan) = κτίριον, οἰκοδομή· πληθ. τραjτίjτε.

τραjτόνj (Βεράτ.) ἴδ. τρεjτόνj (Βεράτ.), τραjτόνεμ = ἴδ. τρεjτόνεμ.

τρακουλῖj (Ἐλβασ.) τρακουλόj (Κροῦjα), τρανγουλόj (Σ), τροκουλῖj (τ) ρ. ἐνεργ. = κρούω τὴν θύραν.

τρακουλίμε-α (Ἐλβασ.) πληθ. τρακουλίματε = τὸ κρούσιμο τῆς θύρας.

τραμάκ-ου (Πιζρένd - Jακόβα) = ἴδ. κουρτούκ-ου (Μάτια) = καλῖου bάöκε με μίσερινε.

τραμεζόj-όχεμ (γ) ἴδ. τραζόνj-όνεμ.

τραμεζίμ καὶ *τραμεζῖ-α* (γ) = ἴδ. τραζίμ-ι· πληθ. τραμεζίμετε. — καὶ τραμεζίτε.

τράνγουλε-ι (γ) πληθ. τράνγουjτε (ἴσως ἐκ τοῦ τ' ἀγγοῦρι γραικ.) καὶ πιέπεν-ι (γ. Μαλjεσία) πληθ. πιέπενατε = ἴδ. καστραβέτσ-ι = σικυός.

τρανγουλόj (Σ) ἴδ. τρακουλόj (Κροῦjα).

τρανταφίλj-ι πληθ. τρανταφίλjατε, τρανdαφίλj-ι (Σ) καὶ τρανdαφίλjε-jα (Σ) πληθ. τρανdαφίλjατε-τρανdαφίλjετε.

τράπ-ι: πληθ. τρέπετε. — 1) ὕψωμα γῆς, 2) νjε φάρε λjούνdρ' ε μάδε περ τε κετσύερε λjούμινε.

τράστε-α (τ) = (σακκοῦλα, κυρίως ἀπὸ μαλλί), κοιν. τορβᾶς. — καὶ τράjστε-α (Περμέτ.), τράσε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. τράσετε, στράτσε-α (Σ) πληθ. στράτσατε, στράjτσε-α πληθ. στράjτσατε. ἴδ. τόρbε-α [οἱ Βλάχοι ὀνομάζουσιν αὐτὸ τράjστα].

BKSH

τράσ̈ε̱ [Ἑλλην. θρασ-ὺς] ἐπίρ. = τραχέως, παχέως, κοιν. χονδρά. ἀντίθετον χ̃όλε̱.

(ι-ε-τε̱) *τράσ̈ε̱-ι-α* ἐπίθ. = τραχὺς-εῖα-ύ, παχὺς-εῖα-ύ, χονδρὸς-ὰ-όν. ἀντίθ. ι-ε-τε̱ χ̃όλε̱-ι-α.

τράσ̈: ρ. = παχύνω, χονδραίνω. ἀντίθ. χ̃ολόj.— τράσ̈εμ παθ. = παχύνομαι, χονδραίνω, γίνομαι παχύς, χονδρός.

τρασ̈αλjούκj-ι-κjε-jα ὁ, ἡ σωματώδης, (Τουρκ. σ̈ισ̈μάν).

τρασ̈ε̱γόνj (τ) τρασ̈ιγόj (γ) = κληρονομῶ τινα.— τρασ̈ε̱γόνεμ (τ) τρασ̈ιγόχ̃εμ (γ). — ου τρασ̈ε̱γόφσ̈ινε̱! (εὐχὴ ἐπὶ νεονύμφων) δηλαδὴ νὰ τεκνοποιήσωσι καὶ νὰ κληρονομηθῶσιν.

τρασ̈ε̱γίμ-ι (τ) τρασ̈ιγίμ-ι (γ) = κληρονομία, καὶ τρασ̈ε̱γέσε̱ πληθ. τρασ̈ε̱γίμετε̱, τρασ̈ιγίμετε̱ καὶ τρασ̈ε̱γέσατε̱.

τρασ̈ε̱γιμτάρ-ι (τ) ἀρσ. τρασ̈ε̱γιμτάρε-jα θηλ. = κληρονόμος. πληθ. τρασ̈εγιμτάρε̱τε̱ ἀρσ. τρασ̈ε̱γιμτάρετε̱ θηλ. — τρασ̈ιγιμτάρ-ι (γ) ἀρσ. τρασ̈ιγμτάρε-jα θηλ. πληθ. τρασ̈ιγμτάρε̱τε̱ ἀρσ. τρασ̈ιγμτάρετε̱ θηλ. καὶ τρασ̈ε̱γεσ̈ε̱τάρ-ι ἀρσ. τρασ̈ε̱γεσ̈ε̱τάρε-jα θηλ. πληθ. τρασ̈ε̱γεσ̈ε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. τρασ̈ε̱γεσ̈ε̱τάρετε̱ θηλ. καὶ τρασ̈ιγεσ̈ε̱τάρ-ι (γ) ἀρσ. τρασ̈ιγεσ̈ε̱τάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. ρε̱τε̱, θηλ. ρετε̱.

τρακαdσ̈ίκε-jα (Περμέτ.) καὶ ταρκαdσ̈ίκε-jα (μὲ κατάληξ. dσ̈ίκ Τουρ.) ἴδ. ταρκάτσε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. τρακαdσ̈ίκετε̱ καὶ ταρκαdσ̈ίκετε̱.

τρέ: ἀρσ. = τρεῖς.— τρὲ bούρρα ε τρῖ γρᾶ = τρεῖς ἄνδρες καὶ τρεῖς γυναῖκες.— τρὲ bίj ε τρῖ bίλjα = τρεῖς υἱοὶ καὶ τρεῖς θυγατέρες.

τρέβε̱-α (γ) ἀπηρχαιωμένη λέξις, εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰς φράσεις: σ' λjάσ̈ε̱ βέντ ε τρέβε̱ πα κε̱ρκούαρε̱ = δὲν ἄφησα τόπον χωρὶς νὰ ζητήσω.— σ' κὰ τρέβε̱ = δὲν ἔχει ἡσυχίαν (δηλ. τόπον ἡσυχίας).

τρεβόj (γ) ρ. ἀπηρχαιωμένον. εἰς τὰς φράσεις: σ' να τρεβόν γjᾶj' ε γjὰλε̱ = δὲν μᾶς ἀπομένουσι (εἰς τὸν τόπον) τὰ κτήνη, (δηλ. ψοφοῦσιν).— σ' ι τρεβόjε̱νε̱ djέλjμτε̱ = δὲν τοῦ ἀπομνίσκουσιν (εἰς τὸν τόπον) τὰ τέκνα (δηλ. ἀποθνήσκουσιν).

τρε̱γόj (τ), τε̱ργόj (τ) ??? τρεγόνj (Περμέτ.) ρ. = διηγοῦμαι, ἱστορῶ.

τρεγjετόj (γ. bogdan) ρ. ἀμετ. = ἐμπορεύομαι, [ἴδ. τρέκ-γου].

τρεγjετῖ-α (γ. bogdan) = ἐμπόριον, ἐμπόρευμα, πραγματεῖαι.

τρεγjετάρ-ι-ε-jα: πληθ. άρε̱τε̱ ἀρσ. άρετε̱ θηλ. ⟨ἔμπορος⟩.

BKSH

τρέκ-γου: πληθ. τρέγjετε̱ = ἀγορά, (Τουρκ. παζάρ) = τὸ μέρος ἔνθα πωλοῦσι καὶ ἀγοράζουσιν. (Βουλγ. τέργε̱ = ἀγορά).

τρεγjύσ̈-ι: ἴδ. στε̱ργjύσ̈-ι πληθ. τρεγjύσ̈ατε̱, θηλ. τρεγjύσ̈ε-jα πληθ. τρεγjύσ̈ετε̱.

τρεδάκ-ου (ἀντὶ dρεδάκ-ου) = εὐνουχισμένος. — dάσ̈, σκjάπ τρεδάκ = dάσ̈, σκjάπ ι dρέδουρε̱, πληθ. τρεδάκε̱τε̱.

· *τρέθ* (γ) τρέδεμ παθ. = εὐνουχιάζω-ζομαι. — dρέθ (τ) dρίδεμ (τ).

τρεjτόνj (Βεράτ.) ἢ τραjτόνj (Βεράτ.), dικτόj (γ) = διακρίνω, ξεχωρίζω, ἐξιχνιάζω. — πε̱ρ τσ̈dο πούνε̱ κjε̱ bένετε̱ φσ̈έχ̌ουρε̱, α πε̱ρ τσ̈' dο φιάλjε̱ κjε̱ φλjίτετε̱ φσ̈έχ̌ουρε̱. — ε τρεjτόbα νγα κέμbε̱τε̱ (= νγὰ τε̱ έτσουριτε̱) νγα φιάλjε̱τε̱, σε έσ̈τε̱ κουσᾶρ = τὸν διέκρινα ἐκ τοῦ περιπατεῖν καὶ ἐκ τῶν λόγων ὅτι εἶνε ληστής. — τρ̣εjτόνεμ, τρ̣αjτόνεμ (Βεράτ.), dικτόχ̌εμ (γ) παθ.

τρεκτόj (γ. Μαλjεσία) ρ. = ἀγοράζω καὶ πωλῶ.

τρε-μbε-δίε̱τε̱ ἢ τρε-μbε̱-διέτε̱ καὶ (συνηρ) τρε-μbε̱-δίτε̱ = δεκατρεῖς.

τρε̱μbελjάκ-ου (τ) ἀρσ., τρε̱μbελjάκε-jα τ) θηλ. = δειλὸς-δειλή, φοβιτσάρης. πληθ. τρε̱μbελjάκε̱τε̱ ἀρσ., τρε̱μbελjάκετε̱, θηλ. — καὶ τερ̣μbε̱ράκ-ου (τ) ἀρ̣σ. τρε̱μbε̱ρακεjα θηλ. πληθ. ἀρσ. τρε̱μbε̱ράκε̱τε̱, θηλ. τρε̱μbε̱ράκετε̱. — τρέμε̱σ-ι-έ-jα (γ) πληθ. τρέμε̱σιτε̱ ἀρσ. τρέμε̱σετε̱ θηλ.

τρεμε̱ζόνj (Περπέτ.) ρ. ἐνερ. = τριπλασιάζω, κάμνω τριπλοῦν. — παθ. τρεμνε̱ζόνεμ (Περμέτ.).

τρεμε̱ζάj (Περπέτ.) ἐπίρ. = τριπλῶς.

τρεμέκ-ου (Σ. bogdan) ἴδ. τε̱ρπέτ-ι.

(ι-ε) *τρέμε̱στε̱* (Περμέτ.) ἐπίθ. = τριπλοῦς-ῆ.

τρέμπ (γ. bogdan) [Ἑλλην. τρέμ-ω, Λατ. tremo] καὶ τρε̱μπ (τ) ρ. ἐνερ. φοβῶ τρομάζω τινά. — τρέμbεμ (γ) τρε̱μbεμ = φοβοῦμαι, τρέμω, τρομάζω. ἴδ. φρίκεμ (γ).

τρενdελjίνε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. τενdελίνε̱-α πληθ. τρενdελίνατε̱.

τρενόχ̌εμ (Jακόbα) ρ. πρίσ̈εμ με̱ντσ̈. — ασ̈τε̱ τρενούεμ = έσ̈τε̱ πρίσ̈ουρε̱ με̱ντσ̈.

(ι-ε) *τρέντε̱* (Jακόbα) = ι-ε πρίσ̈ουρε̱ μέντσ̈. — νjέρι ι τρέντε̱ = νjερίου ι πρίσ̈ουρε̱ με̱ντσ̈.

τρέσ-έτ-έτ: ρ, ἀναλύω (ἐπὶ μετάλλων) καὶ σ̈κρῖj. (ἐπὶ παγωμένων).

παθ. τρέτεμ. — τρέσ ᾱρ, αργjέντ, πλjουμπ. κ.τ.λ. ι βdέκουρι τρέτετε̱.

τρέσ-έτ-έτ τρέτεμ. παθ. (Σκόdρα) = χουμπ-χουμbάσ-έτ-έτ χάνω — χάνομαι.

τρεστίλjε̱-α: πληθ. τρεσρίλjατε̱, dε̱ρστίλjε̱-α (Περπέτ.) πληθ. dε̱ρστίλjατε̱, βαλανίτσε̱-α (Τυραν.) πληθ. βαλανίτσατε̱ = κοινῶς νεροτριβειό.

τρέσ̈-ι τριάς, τὸ τριάριον. πληθ. τρέσ̈ατε̱.

(ι-ε) *τρέτε̱-ι α* = τρίτος, τρίτη.

τρῑ: θηλ. — τρεῖς. τρῑ γρᾱ = τρεῖς γυναῖκες.

τρίζε̱-α: ὑποκοριστικὸν τοῦ τρῑ.

τρῑ-α τὸ τρία.

τρι-δίετε̱ (τ) τριδιέτε̱ (τ) καὶ (συνηρ. γ.) τριδῑτε̱ = τριάκοντα.

τρίμ πληθ. τρίματε̱ = ἀνδρεῖος, γενναῖος. 2) οἱ στρατιῶται. 3) (Σκόdρα) = ἀνὴρ ἀντίθ. ι λjικ γου. — τριμε̱νέσ̈ε̱-α (γ) τριμε̱ρέσ̈ε̱-α. (τ) = ἀνδρεία, γενναία, ἀντίθ. ε λjίγε̱ πληθ. τριμε̱νέσ̈ατε̱ (γ) τριμε̱ρέσ̈ατε̱ (τ).

τριμε̱νῑ-α (γ), τριμε̱ρῑ-α (τ) = γενναιότης, ἀνδρεία, παληκαριά. 2) (bogdan) = ἡ ἡλικία τοῦ ἀνδρός. 3) (bogdan) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες (ἴδ. τρίμ-ι).

τριμε̱νίσ̈τ (γ) τριμερίσ̈τ (τ) ἐπίρ. = ἀνδρείως, γενναίως.

τριμε̱νόχ̌εμ (γ) ρ. οὐδ. = ἀνδρίζομαι. — ἴδ. μbούρρεμ (τ).

τριμόσ̈-ι-ε-jα (τ) πληθ. τριμόσ̈ε̱τε̱ ἀρσ.-τριμόσ̈ετε̱ θηλ. καὶ τριμσ̈όρ-ι (τ) ἀρσ. τριμσ̈όρε-jα (τ) θηλ. πληθ. τριμσ̈όρε̱ρε̱ ἀρσ. τριμσ̈όρετε̱ θηλ.

τρινγε̱λῑj (γ), τρινγε̱λῑj (τ), τρινγε̱λόj (Σ) ρ. = κουδουνίζω (ἐπὶ μετάλλων,) κρούω τὴν θύραν. — καὶ τρανγουλῑj (Τυραν.).

τρινγε̱λίμε̱-α (γ. τ.) κουδούνισμα πληθ. τρινγε̱λίματε̱.

τρινγε̱λόj κατλόj (Σ) = ποσᾱ τε̱ ζε̱ γjούμι, ποσᾱ τε̱ μέρρ γjοῦμι. — σᾱ με̱ τρινγε̱λόϊ γjούμι = σᾱ με̱ κατλόϊ γjούμι (Σ).

τρίνε̱-α (γ) πληθ. τρίνατε̱, τρίρε̱-α (τ) πληθ. τρίρατε̱, λjέσε̱-α (Βεράτ-Ἐλβασ.) πληθ. λjέσατε̱. — τριν' ε dόρε̱σε̱, τριν' ε κᾱμbε̱σε̱.

τριστόj: (γ. τ. budi), τρισ̈τόj (Σ), dρίδεμ (Περμέτ.) = τρέμω ἐξ αἰφνιδίου φόβου, ἐξαφνίζω, τρομάζω, λαχταρῶ

τριστίμ-ι, τρισ̈τίμ-ι (Σ) = τρόμος, λαχτάρα πληθ. τριστίμετε̱

τρίσ̈ε̱ ἐπίρ. τριπλῶς.

τρόκ (γ) ρ. ἐνερ. = κρούω τὴν θύραν, τροκε̱λῑj (γ) ἴδ. τρακουλῑj (Ἐλβ.)

τρονγε̱λΐj (γ) = ἴδ. τρακουλόj (Κροῦjα), τρουγε̱λΐj (τ) ἴδ. τρανγουλόj (Σ), τρονγε̱λίτ (Ἀργυρ.) = ἴδ. τροκουλίj (τ).

τρόκε̱-α πληθ. τρόκατε̱ ??? ἴδ. κουμbόρε̱-α.

τρόκε̱-α (γ) πληθ. τρόκατε̱ τρόκατε̱ (τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἔξω εἰς τὸν κάμπον ἢ εἰς τὰ βουνὰ) μος ρρῖ νdε̱ τρόκε̱τ = μὴ κάθησαι κατὰ γῆς· (εἰς τὰ χώματα)· bάχ̌εμ τρόκε̱ = λερόνομαι (γίνομαι ὅλο χώματα)· σ̌κούνdου σε jέ τρόκε̱ = τινάξου ὅτι εἶσαι λερωμένος (ἀπὸ χώματα) [τό δε τροῦαλ-ι καὶ τρούελ-ι (γ) = τὸ ἔδαφος τῶν κτιρίων.

τροκε̱λίμε̱-α (γ) πληθ. τροκε̱λίματε̱ = κροῦσμα τῆς θύρας· ἴδ. τρακουλίμε̱-α (Ἐλβασ.).

τροκόj (γ) bε̱νj τρόκε̱ (τ) = καταστρέφω, ἀφανίζω, ἐρημόνω· μουρτάjα τροκόϊ κατούνdινε̱ = ἡ πανώλης κατερήμαξε τὸ χωρίον.

τρονdίτ : ρ. κατασείω, κουνῶ· λjε̱κούνd, τούνd· παθ. τρονdίτεμ (Περμέτ.) μετοχ. τρονdίτουρε̱.

τρόφτε̱-α πληθ. τφόφτατε̱ : κοινῶς πέστροφα (εἶδος ἰχθύος).

τροχ̌άλε̱-α (Περμετ.) [τροχ-ὸς] = βέντ ι γε̱ρρύερε̱ νγα ούjε̱τε̱. — ούjε̱τε̱ ε bέρι δε̱̃νε̱ τροχ̌άλε̱.

τροῦ̱-νι (γ) (ὄνομα περίληπτικὸν (ὁ πληθ. λείπει) καὶ τροῦ-ρι (τ) = ὁ ἐγκέφαλος· τροῦτε̱ οὐδ. (γ. τ.) ἴδ. πάλjτσε̱-α (μυελός).

τροῦαλ-τρο̱λι (τ) τροῦλ-τρόλι (γ) καὶ (συνηρ.) τροῦλ-όλι (budi-bogdan) τρόλι ι σ̌τε̱πίσε̱ = τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας· ἴδ. τρόκε̱-α.

τρούανj καὶ *τροῦαj* (τ) τροῦενj καὶ τροῦεj (γ) (συνηρ.) τροῦj (συντ. μετὰ γεν.) = εὔχομαι (ἐπὶ καλοῦ)· 2) ἀφιερόνω· κάμνω τάξιμον jα τρούενj Ζο̃τιτ = τὸ ἀφιερόνω εἰς τὸν Θεόν· jα τροῦενj ε jα ποροσίτ Τινε̱-ζο̃τ (budi) = τοῦ τὰ ἀφιερόνω καὶ τοῦ τὰ συσταίνω τοῦ Θεοῦ. — νdρούενj (budi)· 3) εὔχομαι (ἐπὶ κακοῦ) δηλ. καταρῶμαι, βλασφημῶ, ἴδ. νε̱μ. — τε̱ μάρρτε̱ dιάλι σ̌πίρτινε̱ = νὰ σὲ πάρῃ ὁ διάβολος τὴν ψυχήν. — τε̱ χ̌άνγρε̱τε̱ dιάλι = νά σὲ φάγῃ ὁ διάβολος. — τε̱ βράφσ̌ινε̱ = νὰ σε σκοτώσουν. — ουσ̌όφσ̌ = νὰ χαθῇς. — ουσ̌όφσ̌ ε μος μbέτσ̌ = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ μείνῃς. — τε̱ πλjάτσ̌ινε̱ σῦτε̱ = νὰ σκάσουν τὰ μάτια σου. — ουχ̌άπτε̱ δε̱̃ου ετε̱ πε̱ρπίφτε̱ != νὰ ἀνοιχθῇ ἡ γῆ καὶ νὰ σὲ καταπίῃ· τε̱ ρ̣άφτε̱ πίκα = νὰ σὲ κτυπήσῃ ἡ ἀποπληξία. — τε̱ ράφτε̱ ρρουφέjα = νὰ σὲ κτυπήσῃ ὁ κεραυνός. — τε̱ βράφτε̱ Ζο̃τι = νὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ Θεός. — βραφσ̌ βέτε̱χ̌ενε̱ = νὰ σκοτώσῃς τὸν ἑαυτόν σου. — τε̱ χ̌άνγρετ' ούjκου =

BKSH

νὰ σὲ φάγῃ ὁ λύκος.—τε̱ βιέρρσ̈ινε̱ = νὰ σὲ κρεμάσουν. — τ' ουμbύλτε̱ dέρα με φέρρα ε με dρίζα! = νὰ κλεισθῇ ἡ θύρα σου μὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους κ.τ.λ.

τροῦχεμ (γ. τ. budi-bogdan) νdροῦχεμ (budi) (συντασ. μετὰ γενικῆς) = εὔχομαι, δέομαι, λjοῦτεμ· 2) ἀφιερόνομαι ι τροῦχεμ Τινε̱ζο̃τ = ι λjοῦτεμ Τινε̱ζο̃τ = εὔχομαι, δεομαι τῷ Κυρίῳ.—τε̱ τρούεμ-ιτε̱ (γ) καὶ (συνηρ.) τε̱ τρούμιτε̱ καὶ τε̱ τρούαρε̱τε̱ (τ), τε̱ ντρούεμ-ιτε̱ (budi) = εὐχή, ἀφιέρωμα, κατάρα, βλασφημία.

τρουβέζε̱-α (γ. bogdan) πληθ. τρουβέζατε̱ = τράπεζα καὶ τρουέζε̱-α (γ. Μαλjεσία, bogdan) πληθ. τρουέζατε̱ καὶ τρυέζε̱-α (bogdan).

τρουβεζᾶρ-ι (γ), τρουεζᾶρ-ι (γ) πληθ. τρουβεζάρετε̱, τρουεζάρετε̱ = τραπεζίτης (Τουρκ. σαρράφ).

τρούbουλε̱ ἐπιρ. = ἴδ. τούρbουλε̱.

(ι-ε-τε̱) *τρούbουλε̱* = ἴδ. (ι-ε-τε̱) τούρbουλε̱.

τρουbουλόνj-όj ἴδ. τουρbουλόνj-όj.

τρουbουλίμ-ι ἴδ. τουρbουλίμ-ι πληθ. τρουbουλίμετε̱· τρουbουλίνε̱ (γ) τρουbουλίρε̱-α (τ) = ἴδ. τουρbουλίνε̱-α, τουρbουλίρε̱-α.

τρουέλjε̱-α καὶ *τουρέλjε̱-α* = ἡ ἀρίδα· πληθ. τρουέλjατε̱, τουρέλjατε̱.

τρουλάκ-ου (τ) τουρλάκ-ου (τ) τρουλάκε-jα (τ) θηλ. τουρλάκε-jα (τ) ἴδ. τορολάκ-ου.—πληθ. τρουλάκε̱τε̱, τουρλάκε̱τε̱, θηλ. τρουλάκετε̱ τουρλάκετε̱.

τρουμbέτε̱-α: πληθ. τρουμbέτατε̱ = σάλπιγξ.

τρούμε̱ α (γ) πληθ. τρούματε̱ = ἀγέλη, σωρὸς ἴδ. τούρμε̱-α.

τρούμε̱ (γ) ἐπιρ. = ἀγεληδόν, σωρηδόν.

τρούνκ-γου: πληθ. τρούνγjετε̱ [κορμός] = κορμὸς δένδρου ἀφοῦ κόψῃς τοὺς κλῶνους καὶ τὴν ρίζαν.

τρούπ-ι: πληθ. τρούπνατε̱ = σῶμα. — ἴδ. κούρμ-ι κόρπ-ι (Σ).

τρουπε̱νίσ̈τ (γ) τρουπε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = σωματικῶς.

τρυέζε̱-α (budi-bogdan) πληθ. τρυέζατε̱ = ἴδ. τρουέζε̱-α = τράπεζα.

τρύστε̱-α (Ἐλβασ.) = συνάθροισις, τράπεζα πληθ. τρύστατε̱.

τῦ, τῦj (γ. τ) γεν. τοῦ τί = σύ.

τύε (Ἐλbασ.) = ἴδ. τούε (Σ) τούκε (τ).

τύμ-ι [Ἑλλην. θῦμ-α, Λατ. fumus, Σλαυϊκ. dυμ, Τουρκ. dουμάν, Ἀραb. dουχάν] = καπνὸς (πληθ. ἄχρηστος).

BKSH

τυμόνj-όj-όνεμ-όχ̃εμ = θυμιάζω-ζομαι.

τυμίσ (Σ) τυμόσ (γ), τυμνάσ ('Αργυρ.), τυμjάσ ('Αργυρ.) ρ. = καπνίζω. ἴδ. μπσ̈τύμ. — ρ. παθ. τυμίσεμ, τυμόσεμ, τυμνάσεμ, τυμjάσεμ = καπνίζομαι. — ου τυμόσ σ̈τε̱πῖα = ἡ οἰκία ἔγινε μαύρη ἀπὸ τὸν καπνὸν ἢ ἐγέμισεν ἀπὸ καπνόν. — ἴδ. μπσ̈ύμεμ.

τυμτόρε-ja πληθ. τυμτόρετε̱ = θυμιατήριον, κοιν. θυμιατόν.

τ' ύνε̱: ἀντων. = ἡμῶν, ἴδ. τ' ένε̱, τᾶνε̱, τὄνε̱ πληθ. τοῦ έμι (γ), ίμι (τ).

τύτ (γ) ἐπίρ. χ̃έσ̈τ (γ. Περμέτ.) τύτ! = χ̃έσ̈τ = σίγησον! τὸ τύτ (μετ' αὐστηρότητος) χ̃έσ̈τ = σιωπὴ (= μὴ ὁμιλῇς).

τύτε̱ α (γ. τ) = σωλήν, (τὸ ἔσωθεν μέρος τοῦ λαιμοῦ).

τφάκj (Περμέτ.) = ἴδ. τσ̈φάκj (τ). — τφάκjεμ = ἴδ. τσ̈φάκjεμ (τ).

τφιλόj (budi) = ἀναπτύσσω, ἐκτυλίσσω, ἐπεξηγῶ. παθητ. τφιλόχ̃εμ (budi).

τφουνdόνj-όνεμ = καταβυθίζω-ζομαι, καταποντίζω-ζομαι. — ἴδ. φουνdόj-φουνdόχ̃εμ.

τχ̃άρρ-τχ̃άρρ-τχ̃άρρ (Βεράτ.) = βλαστολογῶ, βοτανίζω, βοτανολογῶ, ἐξάγων τὰ ἄχρηστα καὶ βλαβερὰ χόρτα. — τχ̃άρρεμ παθ. κουρ ρραλόjε̱νε̱ βέσ̈τινε̱ α κόπε̱σ̈τινε̱, dό με θένε̱, σ̈κούλjε̱νε̱ τε̱ σ̈πέσ̈ατε̱ ε λjᾶνε̱ τε̱ ρράλατε̱. — ἀόρ. τχ̃άρρα-ε-ι, μτχ. τχ̃άρρε̱ καὶ τχ̃άρρουρε̱. — τε̱ τχ̃άρρετε̱ οὐδ. = τὸ βλαστολογεῖν, ἡ βλαστολογία.

τχ̃έκ (γ. τ), τχιέκ (γ. τ.), τε̱ρχ̃έκ (Τυραν.) τε̱ρχ̃ιέκ (Τυραν.) = ἕλκω, σύρω, κοιν. τραβῶ. ἀόρ. τχ̃όκjα, μτχ. τχ̃ιέκε̱, τχ̃έκουνε̱ (γ) τχ̃έκουρε̱ (τ), προστ. τχ̃ίκj-τχ̃ίκjνι, παθητ. τχ̃ίκεμ (γ. τ) τε̱ρχ̃ίκjεμ (Τυραν.) — τχ̃ιέκ κάλjινε̱ πε̱ρ καπίστρε = τραβῶ τὸ ἄλογον ἀπ' τὸ καπίστρι. — τχ̃ιέκ djάλjε̱νε̱ πε̱ρ dόρε = σέρνω τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ χέρι, τχ̃ιέκ ούδε̱νε̱ = ὁδηγῶ. — ι τχ̃ιέκ ούδε̱νε̱ = τὸν ὁδηγῶ, τὴν ὁδηγῶ. — ε τχ̃ιέκ = τὸν τραβῶ, τὴν τραβῶ. — τχ̃ιέκ βάλενε̱ = σύρω τὸν χορόν. — κjῖτε̱ τχ̃ιέκε̱νε̱ κjέρρετε̱ = οἱ βόες σύρουσι τὴν ἅμαξαν. — τχ̃ιόκjι σ̈ούμε̱ βέτα πράπα = ἔσυρε πολλοὺς ἀνθρώπους κατόπιν αὐτοῦ, φράσις. — τχ̃ίκj-ε-μος κε̱πούτ = τράβα το καὶ μὴ τὸ κόπτῃς. — σ̈τε̱ρπίνjτε̱ τχ̃ίκjε̱νε̱ bάρκαζι = τὰ ἑρπετὰ ἕρπουσιν (σύρονται μὲ τὴν κοιλίαν). — τχ̃ίκjεμ ε πε̱ρτχ̃ῖμ = κατατρέχομαι, τχ̃ίκjεμ νdε̱ πε̱ρ γόjε̱, = δυσφημοῦμαι, κατηγοροῦμαι. — τε̱-τχ̃ιέκε̱τε̱ ἢ τε̱ τιεκούνιτε̱ (γ), τε̱-τχ̃έκjουριτε̱ (τ) = ἕλξις.

BASH

τχόλ (γ) ρ. = λεπτύνω (φύλλα πλακοῦντος), κοιν. ἀνοίγω φύλλα τῆς πίττας.— τχόλ πέτα λjακε̱νόρι, τχόλεμ παθ. ἀόρ. τχόλα-ε-ι, μτχ. τχόλε̱, τχόλεμ παθ.

τχολόj, τχολόχεμ (Ἐλβασ.) ἴδ. χολόνj-χολόνεμ-όχεμ.

(τε̱) *τχόλε̱-τε̱* (Ἐλβασ.) = λιποθυμία. ἴδ. ρημ. τχόλ.— τε̱ φίκε̱τε̱ (Τυρ.) καὶ τε̱ φίκουνιτε̱ ἴδ. ρ. φίκ. καὶ τε̱ πάκουνε̱-ιτε̱ (Σκόdρα). — με̱ ρᾶ τε̱ τχόλε̱τε̱ = ἐλιποθύμησα. — με̱-τε̱-ι bίε τε̱ τχόλε̱τε̱ = λιποθυμῶ-εῖς-εῖ.— με̱-τε̱-ι ι bίε τε̱ φίκουνιτε̱ = με̱-τε̱-ι bίε τε̱ πάκουνιτε̱ (Σ) = λιποθυμῶ.

Τσ

τσᾶ (Περμέτ.) = μόριον θαυμαστικόν, ἴδ. dȫ̱! (γ). — τσά (τ) dίσα (Τυραν.) = τινές, μερικοὶ-μερικαὶ-μερικά.— τσὰ καλjούαρε̱ ε τσὰ κέμbε̱ = τινὲς καβάλα, τινὲς πεζῇ.— μbε̱ τσάζ̱ε̱ (τ) ἐπιρ. χρόνου = ὑστερώτερον, εδέ πάκ χέρε̱.

τσαγάδε-jα (Περμέτ.) = τσαγάdε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. ε-τε̱.

τσακόρρε-jα (Τυραν. γ. Μαλjεσία) πληθ. τσακόρρετε̱ = τσακοῦρι (μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε̱ λjατόρεjα).

τσάκj (Περμέτ.), ζοῦρι τσάκj = ἔπιασε τόπον, ἕδραν σταθεράν, ζοῦρι βέντ.— έτσε̱ ε ζέρε̱ τσάκj = πήγαινε εἰς τὴν θέσιν σου, (ὅταν παίζωσι τὰ παιδιά). — σ' κᾶ τσάκj = δὲν ἔχει τόπον, ἕδραν, (εἶναι ἄμοιρος τοῦ παιγνιδίου).

τσαλjίκ-ου πληθ. σταλjίκε̱τε̱ (Κρουjα-Καβ.) ἴδ. κατσίκj-ι.

τσαλjίνε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσαλίνατε̱ = πουσ̈' ε βόγε̱λjε̱ (Τουρκιστὶ πάνdö̱ε̱).

τσάπε̱-α (Τυραν.) κοιν. τὸ τσαπὶ (εἶδος ἐργαλείου) πληθ. τσάπατε̱.

τσαπόj: ρ. = τσαπίζω, ἴδ. πρασ̈ίτ-ίτ-ίτ. — τσαπόχεμ. ἴδ. πρασ̈ίτεμ.

τσάρbε̱-α (Ἀργυρ.) τσέργα, τσεργjάνj κjε̱ λjίδε̱νε̱ φόσ̈νjε̱νε̱.

τσβάρ-εμ (Βεράτ) = ἴδ. σβαρ-εμ.

τσβάρε̱ (Βεράτ) = ἴδ. σβάρε̱.

τσβαρίτ-εμ (τ) = ἴδ. σβαρίτ-εμ.

τσβάρνα ἴδ. σβάρνα

τσβαρνίσ (τ) = ἴδ. σβαρνίσ (τ).
τσβερθ (τ) ἴδ. σβέρθ (τ) τσβέρδεμ = ἴδ. σβέρδεμ.
τσβέρκ-ου ἴδ. σβέρκ-ου
τσβερίτεμ (τ) ρ. = βαρύνομαι. — μ' ουτσβερίτ αΰ νjερῖ (τ) = μ' ου με̣ρζίτ αΰ νjερῖ (γ) = τὸν ἐβαρέθηκα.
τσβέσ̈ ἴδ. σβέσ̈.
τσβετε̣τόνj (Περμέτ. ρ. ἐνερ. κεραυνοβολῶ 2) (τ) κολοβόνω. τσβετόνεμ (τ) παθ. — με̣ τσβετε̣τόϊ = μ' ἐκεραυνοβόλησεν. ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν φράσιν, ο ι τσβετε̣τούαρε̣ = ὦ κεραυνοβολημένε.
τσβιέρθ (τ) = πρέσ κjούμε̣στινε̣ (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζῴων) ε τσβόρδα dλjάλjε̣νε̣ = ι πρέβα κjούμε̣στινε̣ djάλjιτ. — τσβίρδεμ (τ) παθ.
τσβόλj-ι πληθ. τσβόλjετε̣ = βῶλαξ, κοιν. σβῶλος. βῶλος.
τσβορδίτεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. μποχτιάζω (ἐπὶ φαγητῶν ἕνεκα τῆς πολλῆς χρήσεως).
τσbαβίτεμ: ἴδ. σbαβίτεμ.
τσbάθ-εμ ἴδ. σbαθ-εμ.
τσbαρδε̣λόνετε̣ (Βεράτ.-Περμέτ.) σbαρδε̣λόχ̱ετε̣ (Καβ.) = τριτοπρος. ρῆμα = διαφάσκει, διαυγάζει, κοινῶς ξημερόνει, χαράζει. — ου σbαρδουλούα = σbάρδι dίτα. — τσbαρδούλjεμ = ἴδ. σbαρδούλjεμ ι-ε-τε̣-τσbάρδουλjε̣τε̣ = ἴδ. ι-ε-τε̣ σbάρδουλjε̣τε̣.
τσbαρθ ἴδ. σbάρθ. — τσbάρδεμ - ἴδ. σbάρδεμ.
τσbαρνίσ ἴδ. σbαρνίσ.
τσbε̄j (τ) ἴδ. σbε̄j (τ) σbε̄j (γ).
τσbέχ̱εμ (τ) ἴδ. σbε̄χ̱εμ (τ) σbε̄χ̱εμ (γ).
(ι-ε-τε̣) *τσbε̄τε̣* (bogdan) = ἴδ. ι-ε-τε-σbε̄τε̣.
τσbέκθ-ι (Βεράτ.) ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῇ φράσει: τσbέκθι τε̣ ζε̣ντε̣, ε τε̣ χ̱ένγρε̣τε̣.
τσbε̣λjέθ ἴδ. σbε̣λjέθ. — τσbελjίδεμ = ἴδ. σbελjίδεμ.
τσbένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. κολακεύω τινὰ διὰ νὰ ἐκμυστηριευθῇ. τσbένεμ: παθ.
τσbερδοῦκjεμ: ἴδ. σbερδούκjεμ.
(ι-ε-τε̣) *τσbερδούλjε̣τε̣* ἴδ. ι--ε-τε̣ σbαρδούλjε̣τε̣.
τσbε̣ρθένj καὶ τσbε̣ρθέj = ἴδ. σbε̣ρθέj. — τσbερθέχ̱εμ = ἴδ. σbε̣ρθέχεμ.
τσbερθῦτε̣ ἐπιρ. = ἴδ. σbε̣ρθῦτε̣.

BKSH

(ι-ε-τε̱) *τσbε̱ρθῦτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ σbε̱ρθύτε̱.
τσbόj (Ἀργυρ.) = ἴδ. σbόνεμ.
τσbόκθ=ἴδ. σbόκθ.
τσbοράκ-ου ἴδ. σbοράκ-ου πληθ. τσbοράκε̱τε̱.
τσbόρε̱-α (Ἀργυρ. χειμάρα) ἴδ. bόρε̱-α, dε̱bόρε̱-α, βdόρε̱ α πληθ. λείπει.
τσbράζεμ. ἴδ. σbράζεμ.
τσbράζε̱τε̱ ἴδ. σbράζε̱τε̱.
τσbαρσ ρ. ἴδ. σbράσ.
τσbρένj (τ) ἴδ. σbρένj (τ).
τσbρέσ (ρ)= ἴδ. σbρέσ ρ.
τσbύθ-εμ ἴδ. σbύθ-εμ.
τσbουκουρόj ἴδ. σbουκουρόj-τσbουκουρόνεμ. — ἴδ. σbουκουρόνεμ.
τσbουλjόj ἴδ. σbουλjόj.
τσbουλjόνεμ ἴδ. σbουλjόνεμ.
τσbουλjέσε̱-α ἴδ. σbουλjέσε̱-α : πληθ. τσbουλjέσατε̱.
τσbροῦj (γ) ἀπηρχαιωμένη λέξις, ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὴν φράσιν ε τσbοῦνι σε̱ ρράφε̱μι = ε σbοῦτι σε̱ ρράφε̱μι, ε σκjάκjι σε̱ ρράφε̱μι.
τσbούνjε̱-α (γ) πληθ. τσbούνjατε̱.
τσbουσ ἴδ. σbουσ ρ. τσbούτεμ ἴδ. σbούτεμ.
τσbρύθ-δεμ (Κόρτσ̈α) ἴδ. σbρύθ-δεμ (Κόρτσ̈α).
(ι-ε-τε̱) *τσbρύδουρε̱* (Κορτσ̈α) ἴδ. (ι-ε-τε̱) σbρύδουρε̱ (Κόρτσ̈α).
(ι-ε-τε̱) *τσbρύδε̱τε̱* (Κορτσα) ἴδ. (ι-ετε̱) σbρύδε̱τε̱ (Κόρτσ̈α).
τσγέζεμ (τ) ⟨ξεζώνομαι⟩.
τσγε̱ρbόνjε̱-α (Βεράτ.) ἴδ. σγε̱ρbόνjε̱-α πληθ. τσγε̱ρbόνjατε̱.
τσγε̱ρδῖj-ῖχεμ = ἴδ. σγε̱ρδῖj-ῖχεμ τσγερδίτεμ (Περμέτ.)
τσγε̱ρρόπεμ ἴδ. σγε̱ρρόπεμ.
τσγίδεμ ἴδ. σγίδεμ. — τσγίθ ἴδ. σγίθ ρ.
τσγjάj (Περμέτ) = ἴδ. σγjάj τσγjάχεμ ἴδ. σγjάχεμ.
τσγjε̃j = ἴδ. σγjε̃j.
τσγjερόj = ἴδ. σγjερόj. — τσγjερόνεμ ἴδ. σγjερόνεμ (τ).
τσγjέbε-jα ἴδ. σγjέbε-jα πληθ. τσγjέbετε̱.
τσγjεbόσ-εμ ἴδ. σγjεbόσ-εμ.
τσγjέδε̱-α ἴδ. σγjέδε̱-α πληθ. τσγjέδατε̱.
τσγjέθ-τσγjίδεμ = σγjεθ σγjίδεμ.

BKSH

τσγjόνjε̱-α πληθ. τσγjόνjατε̱ <παρωνυχίς>.
τσ̈γjόνj (Περμέτ) = ἴδ. σγjόνj (Περμέτ.) ρ. τσγjόνεμ = ἴδ. σγjόνεμ.
τσγjούα-όϊ ἴδ. σγjούα-όϊ πληθ. τσγjόνjτε̱.
τσγύρε̱-α = ἴδ. σγύρε̱-α πληθ. τσγύρατε̱.
τσdε̱ρρίτ-εμ = σdε̱ρρίτ-εμ (Περμέτ).
τσdε̱ρρμόj ἴδ. σdε̱ρρμόj.
τσdρουγόj = σdρουγόj τσdρουγόνεμ = σdρουγόνεμ.
τσdρούκ-γου, τσdρουκθ-ι = ἴδ. σdρούκ-γου, σdρουκθ-ι.
τσέκ : (Τυραν.) ἐπιρ. = ριχὰ (ἐπὶ ὕδατος).
τσέκε̱-α = ἡ στερεά, ἡ ξηρὰ [Ἰταλ. secco = θάτε̱] πληθ. τσέκατε̱ καὶ ρρε̱τσόκ-ου (Σ) νdσίερ μbε̱ τσέκε̱τ λjούνdρε̱νε̱ = ναυαγῶ.
τσέν-ι (τ) πληθ. τσένετε̱ [Ἰταλ. segno] = έσ̈τε̱ νjερῖ με τσέν = σημειωμένος ἄνθρωπος· ἔχει σωματικὸν ἐλάττωμα (Τουρκ. σακάτ).
τσενίτ-ίτ-ίτ : (Περμέτ.) ἀόρ. τσενίτα-ε-ι μετοχ. τσενίτουρε̱ ἴδ. τσ̈ε̱μόj παθ. τσενίτεμ ἴδ. τσ̈ε̱μόχ̃εμ.
τσέργε̱-α : κοινῶς ἡ τσέργα (τῶν Γύφτων) πληθ. τσέργατε̱.
τσέρκ (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = κjιλόj (Ἐλβασ.), κοdίτ (τ) = ἐπιτυγχάνω εἰς τὸ κτύπημα· ἀόρ. τσέρκα-ε-ου μετοχ. τσέρκε̱ καὶ τσέρκουνε̱.
τσε̱ρκόj (Καβ.) ἴδ. στε̱ρπίκ (Σ) στε̱ρκόχ̃εμ = ἴδ. σ̈τε̱ρπίκεμ.
τσέρλjε-jα (Ἐλβασ.) τσε̱ρίλjε-jα πληθ. τσε̱ρίλjετε̱, τσιρράjε̱-α πληθ. τσιρράjατε̱ = εἶδος πτηνοῦ.
τσέρμε̱-α (Βεράτ.) τσε̱ρμε̱ζε̱-α (Βεράτ. Περμέτ.) με̱ ζ̈ε̃ τσε̱ρμα ἢ τσε̱ρμε̱ζα = μὲ πιάνονται τὰ νεῦρα τοῦ ποδός· 2) κρυολόγημα.
τσέρμε̱-α καὶ *τσίρμε̱-α* πληθ. ατε̱ = πε̱ρδε̃-ου ρευματισμός· τσε̱ρμε-jα = βεσ̈νίκ κjε̱ πιέκε̱νε̱ bούκε̱νε̱· πληθ. τσε̱ρμετε̱.
τσερμίτ (Περμέτ). — τσερμίτ δέμbετε̱.
τσθοῦρ-εμ (Καβ.) ἴδ. τσ̈θοῦρ-εμ.
τσιγαρίσ-ίσ-ίσ : ρημ. = τσιγαρίζω· παθ. τσιγαρίσεμ· μτχ. τσιγαρίσουρε̱.
τσιέγουλε̱-α πληθ. τσιέγουλατε̱ ἴδ. τιέγουλε̱-α.
τσίjα πληθ. τσίjατε̱ ἴδ. τσίλjα, τσίλjατε̱.
τσjάπ-ι (ν) ἴδ. σjάπ-ι, σκjάπ-ι [Βλαχικὰ τσάπα].
τσjέπε̱τε̱ πληθ. τοῦ τσjάπ-ι.
τσjέτουλε̱-α = ἴδ. σιέτουλε̱-α, σκjέτουλε̱-α : πληθ. τσιέτουλατε̱.
τσjουνίσ-εμ (τ) ρ.

τσίκε̱-α (τ) καὶ τσίκε̱ζε̱-α (τ) ἴδ. τσ̈ίκε̱, τσ̈ίκε̱ζε̱ (γ) = ὀλίγον [ἐκ τοῦ γραικ. ψίχα = ὀλίγον καθὼς τσόφ, = ψοφῶ].
τσίλε̱-α (γ) ἴδ. σίλε̱-α (γ) *τσίλι* ἴδ. τσίλjι.
(ι-ε) *τσίλε̱-ι-α* = ἴδ. (ι-ε) τσιλjε̱-ι-α (Σ).
τσίλjι ἀρσ. ἐρωτημ. ἀντων. = ποῖος ; τίς ; πληθ. τσίλjε̱τε̱ = ποῖοι ; τίνες ; ἴδ. κούσ̈.
τσίλjα ἐρωτ. ἀντων. γεν. θηλ. = ποία ; πληθ. τσίλjατε̱ = ποῖαι.
τσιλjιdό (ὀνομ.), τσιλjιτdὸ (γεν.) κ.τ.λ. ἕκαστος. — τσιλjαdὸ (ὀνομαστικὴ) τσίλjε̱σε̱dὸ (γεν.) κ.τ.λ. ἑκάστη. καὶ κατ' ἐπίτασιν γjίθε̱-τσίλjι ἢ γjίθε̱-σε-τσίλjι καὶ σι ι τσίλjι (Μάτια) ἀρσ. γjίθε̱ τσίλjα ἢ γjίθε̱ σε τσίλjα καὶ σι ε τσίλjα θηλ. (Μάτια) = πασδήποτε, πᾶσαδήποτε, ἕκαστοσδήποτε, ἑκαστηδήποτε. — ι τσίj-τσίλjι (budi) = ἕκαστος, ἴδ. κουσ̈dό, γjίθε̱ κούσ̈, γjίθε̱-σε-κούσ̈. — ι τσίλjι, ε τσίλjα πληθ. τε̱ τσίλjε̱τε̱, τε̱ τσίλjατε̱ = ὁ ὁποῖος - ἡ ὁποία, οἱ ὁποῖοι, αἱ ὁποῖαι.
τσιμbόj : (Τυραν.) ρ. οὐδ. = τσούζω (ἴδ. γραικ. τζιμπῶ).
τσιμbόν : τριτοπρόσ. ρ. με̱-τε̱-ι τσιμbὸν = με-σε-τὸν τσούζει. — με̱ τσιμbὸν λjούνγα = μὲ τσούζει ὁ βύζουνας. — με̱ τσιμbὸν πλjάγα = μὲ τσούζει ἡ πληγή.
τσιμόj (Τυραν.) ρ. = θουμbόj με μάjε̱τ' τε̱ γίσ̈τιτ, = βιάζω, παρακινῶ τινὰ διὰ νὰ τὸ κάμῃ (κεντῶν αὐτὸν διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου). καὶ τσιμbίσ (τ) ἴδ. πιτσκόj = κοιν. τσιμπῶ. — τσιμbίσεμ παθητ. ('Αργυρ.) = πιτσκόχεμ.
τσιμόσε̱-α (Τυραν. Καβ.) κοιν. ἡ φάσκα, κjε̱ λjίδινε̱ φόσ̈νjε̱νε̱.
τσίμπ-bι πληθ. τσίμbετε̱ = τὸ τσίμπημα. τε̱ πιτσκούαρε̱.
τσινγε̱ρίμ-ι (Περμέτ.) τσινγε̱ρίμε̱-α ἴδ. ατσαρῖ-α, πληθ. τσιγε̱ρίμετε̱, τσινγε̱ρίματε̱.
τσίνγθι : ἐπίρ. ('Ελβασ.).
τσίνγουλj-ι (γ) πληθυντ. τσίνγουjτε̱, τσίνγε̱λj-ι (γ), τσίνγε̱λjε̱-α (τ. Κροῦjα) πληθ. τσίνγε̱λjατε̱, τσίνγε̱-α (Καβ.) πλ. τσίνγατε̱ (Τουρκ. τσ̈ουλjίκ) = τσίνγουλjι. — ἐνῷ πιέκ-ου καὶ dσ̈ομάκ-ου = τσομάκ-ου. τσίνγουλjα πιέκθι (Καβ.) ἐπίρ. = λjόjα (λjόdρα) κjε̱ λjόσνjε̱νε̱ με τσίνγουλjε̱ ε με πιέκ. — λjοῦμε̱ τσίνγουλjα πιέκθι = με τσέρκουνε̱ πιέκουνε̱ με τσίνγουλjινε̱ = με ι κjιλοῦμ, με ι κοdίτε̱.

τσινγρίσ-ίσ-ίσ: (τ) ρ. ἐνερ. = ὂκρέπ ζjάρρινε̱. — πε̱ράνε̱ ζjάρριτ ρρῖ; τσινγρίσ-ε (= ὂκρέπ-ε), πε̱ράνε̱ γρούασε̱ ρρῖ; τσιμbίσ-ε (= πιτσκό-jε).

τσινdσαμῖ-ου πληθ. τσινdσαμῖτε̱, εἶδος μικροσκοπικοῦ πτηνοῦ.

τσινdσούρρε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. τσινdσούρρατε̱ [γραικ. τσίντσιρας], ἴδ. γjινκάλε̱-α.

τσίνκε̱ρε̱ (Λjάπ) ??? τσίνκθ-ι (τ) τσίκνε̱-α (τ) πληθ. τσίκνατε̱ = ξηρὸν ψῦχος, ἴδ. τσινγερίμ-ι, ατσαρῖ-α, φράκj-ι.

τσιντσῖρ-ι ??? ἴδ. τορολjέτσ-ι.

τσϊντσε̱ρρ-ι (Περμέτ.) [Ἁπλοελλην. τσίντσιρας] = ἴδ. γjνκάλε̱-α.

τσίπ μbι τσίπ (Ἐλβασ. Καβ.) ἐπίρ. τόπου = τὸ ἓν ἐπάνω 'ς τὸ ἄλλο. ἴδ. πίνγο (Περμέτ.).

τσίπε̱-α (κοιν. ἡ τσίπα) ἴδ. μάζε̱-α (Σ) βεμέσε̱-α

τσίπε̱ρε̱ ἴδ. σίπε̱ρε̱ — τσίπρε̱, ἴδ. σίπρε̱.

τσίπραζι (τ) ἴδ. σίπραζι.

(ι-ε) *τσίπε̱ρμ-ι-ε-jα* ἴδ. ι-ε-σίπε̱ρμ-ι-ε-jα.

τσίρι ἀρσ. ἴδ. τσίλjι. — τσίρα ἴδ. τσίλjα θηλ.

τσιρρίσ (τ) ρ. ἐνερ. = ἴδ. θουμbόj, παροιμ. κούσ̈ τσιρρίσ γομάρρε̱ ι dε̱ γjὸν πόρdε̱τε̱.

τσjάπ-ι (Βεράτ.) πληθ. τσjέπε̱τε̱ (ἀντὶ σκjάπ-ι πληθ. σκjέπε̱τε̱, τροπῇ τοῦ κj εἰς j) ἴδ. σκjάπ-ι (γ).

τσιρράjε̱-α ἴδ. τσε̱ρρίλjε-jα, τσέλjε-jα πληθ. τσιρράjατε̱.

τσμίρ-ι ἴδ. σμίρ-ι.

τσμίρρ-ι ἴδ. σμίρρ-ι.

τσοκε̱λίμε̱-α (budi) ἴδ. σοκε̱λίμε̱-α πληθ. τσοκε̱λίματε̱.

τσοκουλίμε̱-α (budi) ἴδ. σοκουλίμε̱-α πληθ. τσοκουλίματε.

τσοκουλόνj (budi) ἴδ. σοκουλόνj-όj.

τσοκε̱λόνj (budi) ἴδ. σοκε̱λόνj-όj.

τσόπε̱-α πληθ. τσόπατε̱ [Ἰταλ. pezzo] = κομμάτι, ἴδ. πιέσε̱-α.

τσοπε̱ζόj (τ), τσοπε̱σόνj (Περμέτ.) τσοπε̱τόνj (Βεράτ.-Σκόdρα) κοιν. κομματιάζω. — τσοπε̱ζόχεμ, τσοπε̱τόνεμ, τσοπε̱τόνεμ παθ. καὶ τσοπε̱τόχεμ.

τσόχε̱-α κοιν. ἡ τσόχα, τὸ ροῦχον.

τσόφ (γ. bogdan-τοσκ.) ρ. = ψοφῶ (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. νγόρθ. ρ.

BKSH

τσούλ-ι (γ) (Μαλjεσία-Μάτια) ἴδ. τσ̈ούν-ι πληθ. τσόλjατε̱.

τσούλjε-ja (γ) πληθ. τσούλjετε̱=ράκος.

τσούλjε̱-α (γ) ???.

τσούνγε̱-α (γ) ἴδ. κε̱ρτσοῦ-νι (γ) πληθ. τσοῦνγατε̱. — τσοῦνκ-γου (γ) κε̱ρτσ̈έπ-ι (Βεράτ)=κολοβὸς πληθ. τσούνγjετε̱. κjε̱ν-bισ̈τ-τσ̈ούνκ-γου=κjε̱ν κjε̱ σ' κᾶ bίσ̈τ, κjε̱ jα κᾶνε̱ πρε̱̃μ bίσ̈τινε̱.

τσούπ (Σ) ἐπίρ. κοιν. μονό (Τουρκ. τέκ). — πάρε̱ α τσούπ=ζυγὸ ἢ μονὸ (Τουρκ. τσ̈ίφτ α τέκ) ἀντίθ. πάρε̱ α πάλjε̱-α.

τσούπ-ι, τσούπθ-ι (Jακόβα) πληθ. τσούπατε̱=οἱ ὦμοι [ἴδ. σκjούπ-ι]. τσούπθι ι κράχτ (Jακόβα)=ὁ ὦμος.

τσούπε-ja (Σκοdρα Τυρ.-Καβ.) μονὴ πιστόλλα.=τοπάνdσ̈ε̱ ε βόγε̱λjε̱ ε βέτε̱με ἴδ. dούνγε̱-α.

τσουρρίλj-ι (Τυραν) ἴδ. σουρρίλj-ι.

τσούτσε̱-α (γ) πληθ. τσούτσατε̱=κοράσιον. ἴδ. τσίκε̱-α.

τσκε̱ρφίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) ρ. ἀόρ. σκε̱ρφίτα-ε-ι μτχ. σκε̱ρφίτουρε̱. παθ. τσκε̱ρφίτεμ=χ̑άπεμ τέπε̱ρε̱, φόρτ. τσκε̱ρφίτενε̱ λjούλjετε̱=χ̑άπενε̱ φορτ. (ὡς τὸ τριαντάφυλλον). (τὸ γαρούφαλον κ.τ.λ.) ου τσκε̱ρφίτνε̱ λjάκρατε̱=ου χ̑άπνε̱ λjάκρατε̱ φόρτ. ι ου τσκε̱ρφίτνε̱ σ̈ῦτε̱=ι ου χ̑άπνε̱ φορτ σῦτε̱.

τσκε̱ρφῦλ-ι (Ἐλβασ.)=γουρμάζι κjι ᾶσ̈τε̱ νγjίτουνε̱ μουσ̈κε̱νίτ' ε bάρδα.

τσπε̱dρέδθ ἴδ. σπε̱ρdρέθ. ρ. τσπε̱ρdρίθεμ=σπε̱ρdρίδεμ.

τσποδίσεμ (τ) ρ. ἴδ. σ̈κάσ. ρ. σ̈κέσ. ρ.

τσπόκε̱σ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. τσπόκε̱σιτε̱=στε̱ρφύτσ ι θάτε̱ (πα ούjε̱)

τσπόρδε̱σ-ι πληθ. σπόρδε̱σιτε̱ (Ἀργυρ.) ζόρρα ε πλjάνdε̱σιτ κjε̱ ε̱σ̈τε̱ νγjίτουρε̱ τε γουρμάζι καὶ ζορρ' ε κούκjε (Ἐλβασ.).

τσφιλjίτεμ (Βεράτ.) ρ. βασανίζομαι, βούαj, χ̑εκj κέκj. μουνdόνεμ τέπε̱ρε̱. — μτχ. τσφιλjίτουρε̱.

τσύσ-τσύσ-τσύσ (Ἐλβασ.) ρ.=πειράζω, ἀορ. τσύτα. μτχ. τσύτουνε̱. — παθ. (τσύτεμ. ἴδ. νγάσ (Σ) γε̱τσίτ (Περμέτ.).

τσφίνε̱-α (τ) ἴδ. σφίνε̱α, σύλjκε̱-α, πύκλjε̱-α πληθ. τσφίνατε̱.

τσφινόσ ἴδ. σφυνόσ ρ. (τ).

τσφούρκ-ου ἴδ. σφούρκ-ου πληθ. τσφούρκjτε̱.

τσφράτ-ι (Βεράτ.) [Ἑλλην. φράττω]=ὁ φράκτης τὸν ὁποῖον κάμνουσι εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ γυρίσωσι τὸ νερόν.

BKSH

τσφύνε̱-α ἴδ. παλάτσκε̱-α πληθ. σφύνατε̱.
τσφύτε̱σ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. τσφύτε̱σιτε̱=στερφύτε̱σ ι νγjόμε̱ με ούjε̱
τσφυτυρῑ̈j ἴδ. σφυτυρῑ̈j.
τσυφυρίμ-ι ἴδ. σφυτυρίμ-ι πληθ. τσφυτυρίμετε̱.

Τσ̈

τσ̈ᾱj καὶ τσ̈ᾱνj ρ. ἐνερ. = κάμνω δύο κομμάτια τσ̈ᾱj dρου̃ = σχίζω ξύλα. τσ̈ᾱj κρύετε̱=ζαλίζομαι, σκοτίζομαι. παθ. τσ̈ᾱχ̆εμ.
τσ̈ακάλ-ι πληθ. τσ̈ακάjτε̱: ὁ θὼς κοιν. τσάκαλος. — [Τουρκ. τσ̈ακάλ].
τσ̈ακμάκ-ου πληθ. τσακμάκε̱τε̱ = ἴδ. κατσίδε-jα (τ).
τσ̈ακμάσ̈-ι (Τυραν.) = ἴδ. στοπάν-ι
τσ̈άλj-ι-ε-jα χωλὸς-ή. κουτσὸς-ή. τσ̈αλjαμάν-ι-ε-jα. πληθ. τσ̈αλjαμάνε̱τε̱ ἀρσ. τσ̈αλjαμάνετε̱. — τσ̈αλjόκ-ου-ε-jα πληθ. ε̱τε̱ ἀρσ. — ετε̱ θηλ. καὶ ι-ε-σ̈κέπε̱τε̱-ι-α (bogdan Σ).
τσ̈αλjόj σ̈κεπόj (Σ) = κουτσαίνω. — παθ. τσ̈αλjόχ̆εμ καὶ σ̈κεπόχ̆εμ (Σ).
τσ̈αλάτε̱-α (γ) πληθ. τσ̈αλάτατε̱ = σ̈κάλε̱-α (Τυραν.) πληθ. σ̈κάλε̱τε̱.
τσ̈αλατόj (γ) ρ. ἐνεργ. = bᾱ̃j με τσ̈αλάτα. — παθ. τσ̈αλατόχ̆εμ (γ).
τσ̈άμε-jα: πληθ. τσ̈άμετε̱ = εἶδος πτηνοῦ.
Τσ̈άμ-ι: πληθ. Τσ̈άμε̱τε̱ = ὁ Τσάμης.
Τσ̈αμε̱νῑ-α (γ) Τσ̈αμε̱ρῑ-α (τ) = ἡ Τσαμουρία.
τσ̈αμε̱νίσ̈τ (γ) τσαμε̱ρίσ̈τ (τ) = τσαμιστί.
τσ̈αμε̱νίσ̈τε-jα (γ), τσ̈αμε̱ρίστε-jα (τ) = ἡ τσαμικὴ (διάλεκτος).
τσ̈άπε̱-α (γ) πληθ. τσ̈άπατε̱, καπσ̈άτε̱-α πληθ. καπσ̈άτατε̱· καὶ καφσ̈άτε̱-α πληθ. καφσ̈άτατε̱ = κοιν. βοῦκα· ἴδ. ρ. πε̱ρτσ̈άπεμ, καπσ̈όj, καφσ̈όj. — νjῑ τσ̈άπε̱ bούκε̱ = μία βοῦκα ψωμί, μία χαψι̯ὰ ψωμί.
τσ̈άπ (τ. Ἐλβασ.) ρ. = βηματίζω. — τσ̈άπ κᾱμbε̱νε̱ = ἀνοίγω τὸν πόδα, διὰ νὰ περιπατῶ, νὰ κάμω βῆμα. — τσ̈άπ = ὕπαγε!
τσ̈απάρ-ι (Ἀργυρ.) = σ̈ερίτ ᾱρι α αργjένdι.
τσ̈άπθι ἐπίρ. = μὲ τὸ βῆμα.
τσ̈άπ-ι (τ) πληθ. τσ̈άπετε̱ = βῆμα κοιν. δρασκελι̯ά.
τσ̈άπε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. τσ̈άπατε̱· dῡ, τρῑ τσ̈άπα = δύο, τρία βήματα·

BKSH

χ̌άπε̣-α (γ. Τυραν.) [χ̌άπ ρ.] ἴδ. πούπε̣-α ἴδ. σ̈άλjε̣-α. — τσ̈άπε̣-α καὶ χ̌άπε̣-α = βῆμα, κοιν. δρασκελιά. Κούρ έτσε̣ν νjερίου νγρε̄ κέμbε̣ν' ε dιάθε̣τε̣ εδέ ε χ̌άπ ε σ̈κέλj μdι δε̄τ, παστάj νγρε̄ κέμbε̣ν' ε μ̣ε̣νγjε̣ρε̣ ε σ̈κέλj πε̣ρμbῑ κε̣μbεν' ε dιάθε̣τε̣, dο με θένε̣ με̣ τουτjέ νγά κε̣μb' ε dιαθε̣τε̣, εδέ τούκε τσ̈άπουρε̣ πο κε̣σ̈τοὺ έτσ̈ε̣ν γjίθε̣ νjέ. — ἴδ. πούπε̣-α.

τσ̈απε̣λόj ('Αργυρ.), τσ̈απλόνj (Περμέτ.) = διχοτομῶ, ξεσχίζω (ἐπὶ πραγμάτων συνεχῶν) ε ζε̄ πρέj τσ̈άπασ̈ κε̣μbε̣βετ εδέ ε νdᾶj dῡ τσόπασ̈. — τσ̈απλόνj dέγε̣νε̣ = ἴδ. σ̈κjύεj.

τσ̈απόκ-ου (τ) = σκέλος· πληθ. σ̈άλjε̣τε̣ = τὰ σκέλη.

τσ̈απούν-ι (Τουρκ. ???) = νjε̣ φάρε̣ τε̣ έτσουνιτε̣ καλjιτ.

τσ̈απρασ̈ίτ-ίτ-ίτ ('Ελβασ.) ρ. ἐνεργ. = ἐμπερδεύω τὰ βήματα. — μὸς τσ̈απρασ̈ίτ κᾶμbε̣τ' ασ̈τοῦ = μὴ περιπατῇς στραβὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ καὶ ἐμπερδεύεις τὰ βήματά σου. — ἐν ᾧ ἁπλῶς πρασ̈ίτ-ίτ-ίτ (γ) τσ̈απόj (Τυραν.). — πε̣ρμίχ̌ (Σ) ρ. = σκάπτω ἐκ δευτέρου· παθ. πρασ̈ίτεμ, τσ̈απόχ̌εμ, πε̣ρμίχ̌εμ.

τσ̈αρρανίκ-ου (γ) πληθ. τσ̈αρρανίκε̣τε̣ [ἴσως Σλαυϊκ. λέξις] ἴδ. θάρκ-ου.

τσ̈άρτ (Σ) (budi) = πρίσ̈ (γ. τ.) κοιν. χαλνῶ — 2) (Σ) = ἐξοδεύω. — παθ. τσ̈άρτεμ.

τσ̈άρτε̣σ-ι (Σ) πληθ. τσ̈άρτε̣σιτε̣ = αὖ κjε̣ τσ̈άρτ.

τσ̈άρτε̣σε-jα θηλ. πληθ. τσ̈άρτε̣σετε̣ = αjό κjε̣ τσ̈άρτ.

τσ̈άρτε̣-α (Περμέτ.) πληθ. τσ̈άρτατε̣ = παραλάλημα, παραλήρημα. — τσ̈άρτε̣-α (Σ. κόdρα) πληθ. τσ̈άρτατε̣ = κjάρτε̣-α [κατὰ τὴν ὀρεινὴν προφορὰν τὸ κjα προφέρουσιν τσ̈α (= cia), τὸ κjε, τσ̈ε (= cie), τὸ κjε̣, τσ̈ε̣ (= ciẹ), τὸ κjο, τσ̈ο (= cio), τὸ κjοῦ, τσ̈οῦ (= ciu), τὸ κjυ, τσ̈υ (= ciou)· ἐπίσης τὸ γjα, γjε, γjε̣, γjι, γjο, γjου, γjυ = dσ̈α, dσε, dσ̈ε̣, dσ̈ι, dσ̈ο, dσοῦ, dσ̈υ = (gia, gie, giẹ, gii, gio, giu, giou) κατὰ τὴν 'Ιταλ. προφοράν].

τσ̈αρτόνj (Βεράτ.) = σ̈καλόj (γ) ρ. οὐδ. = πρίσ̈εμ με̣ντσ̈, λjούανj με̣ντσ̈

τσ̈αρτόj (Σ) ἴδ. κjαρτόj, τσ̈ερτόj (Σ) = ἴδ. κjε̣ρτόj. — τσ̈αρτόχ̌εμ (Σ), τσ̈ε̣ρτόχ̌εμ (Σ) = ἴδ. κjαρτόχ̌εμ, κjε̣ρτόχ̌εμ. — τσ̈ορτόj (τ) = ἴδ. κjε̣ρτόj (τ), τσ̈ορτόνεμ (τ) = ἴδ. κjε̣ρτόνεμ.

τσ̈άσ ἢ *τσ̈άστ* (τ) ἐπίρ. χρόνου = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμήν. — τσ̈άσ (Σ), ατε̣ τσ̈άσ, κε̣τε̣ τσ̈άσ (γ), νdε̣ τσ̈άστ (bogdan). — πε̣ρ όρε̣ ε πε̣ρ

BKSH

τσ̈άσ (γ) = κάθε ὥραν καὶ στιγμήν· ατε̱ τσ̈άσ, κε̱τε̱ τσ̈άσ = αὐτὴν τὴν στιγμήν, ταύτην τὴν στιγμήν· ἴδ. πε̱ρνjε̱χ̱έρε̱.

τσ̈άτσ̈κε̱-α πληθ. τσ̈άτσ̈κατε̱ = ἴδ. κάφκε̱-α.

τσ̈άφκε̱-α (γ. Ἐλβασ.) πληθ. τσ̈άφκατε̱ = ὁ γλάρος, λευκὸν πτηνὸν θαλάσσιον.

τσ̈αρρουβῖ-α: πληθ. τσ̈αρρουβίτε̱ (Ἐλβασ.) = ἀσυμφωνία, ἐμπερδεύματα (πεποιημένη λέξις)· νούκ' ε bα̃να κε̱τε̱ πούνε̱ σε dούλjε̱ν σ̈ούμε̱ τσ̈αρραβῖ = δὲν ἠδυνήθην νὰ κάμω τοῦτο, διότι συνέβησαν πολλὰ ἐμπερδεύματα· πολλαὶ ἀσυμφωνίαι

τσ̈βάτ-άτ-άτ (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. = σπαράττω (τὸ κρέας), σ̈κε̱πούτ ἀόρ. τσ̈βάτα, μετοχ. τσ̈βάτουρε̱ παθ. τσ̈βάτεμ (Βεράτ.).

τσ̈βόσ̈κ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, ἐκβάλλω τὴν φλοῦδα (τῶν ξύλων) ἀόρ. τσ̈βόσ̈κα, μετοχ. τσ̈βόσ̈κουρε̱ παθ. τσ̈βόσ̈κεμ.

τσ̈γjίτ (τ) [ἀντικανονικὸν ἀντὶ σ̈κjίτ] ἴδ. σ̈κίσ-ιτ-ιτ (γ).

τσ̈dοκούσ̈ (γ. τ.) ἕκαστος, ἑκάστη κοινῶς κάθε ἕνας, κάθε μία.

τσ̈' (γ. τ.) κjισ̈ (γ. budi) τσ̈' κᾰ (Σ) ἐπιρ. ἀναφ. = ὅ,τι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον. — τσ̈' πίελ μάτσεjα γjούαν μῖj (τ) = ὅ,τι γεννᾷ ἡ γάτα κυνηγᾷ ποντικούς· καὶ κjισ̈ πίελ μάτσεjα γjούαν μῖj (γ) καὶ τσ̈' κᾰ πίελ μίτσα γjουεν μῖj (Σ). — τσ̈' τε̱ bέjσ̈ γjε̃ν (τ) = ὅτι κάμνεις, εὑρίσκεις· = κjισ̈ τε̱ bᾶjσ̈ γjε̃ν (γ) τσ̈' κᾰ τε̱ bᾶjσ̈ γjε̃ν (Σ). — τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ), κjισ̈ τε̱ dούεσ̈ (γ) τσ̈ κᾰ τε̱ dούεσ̈ (Σ) = ὅ,τι θέλεις.

τσ̈' (γ. τ.) κjισ̈ (γ. hudi) τσ̈' κά (Σ) ἐρωτηματικὸν μόριον· = τί; τσ̈' do; = τσ̈' κᾰ dov (Σ) = τί θέλεις. — τσ̈' bέν; κjισ̈ bα̃ν; τσ̈' κᾰ bα̃ν; = τὶ κάμνεις; νγα τσ̈' άνε̱ jέ; = ἀπὸ τί μέρος εἶσαι; τσ̈' φάρε̱ νjερίου ίσ̈τε = τί λογῆς ἄνθρωπος ἦτο; τσ̈' φάρε̱ γjε̃jε; = ποίου εἴδους; τὶ λογῆς;

τσ̈' dοκούσ̈ (γ) = ὅστις δήποτε, ἥτις δήποτε, ὅποιος δήποτε, ὁποία δήποτε· τσ̈' dοκουσ̈ με κjένε̱ = ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶναι.

τσ̈ε̱ (γ) *κjε̱* (τ) *κjι* (γ) = ἀπό. — τσ̈ε̱ μότι = κjε̱ μότι = κjι μότι = πρὸ χρόνου. — τσ̈ε̱ ατε̱χ̱έρε dέρι τασ̈τί (γ) = ἀπὸ τότε ἕως τόρα· κjε̱ ατε̱χ̱έρε γjερ τασ̈τί (τ), κjι ατε̱χ̱έρε νγjερ νdασ̈τί (γ)· κjε̱ τανί ε πας κε̱τάj (τ) = ἀπὸ τόρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. — τσ̈ε̱κούρε̱ (γ) ἢ τσ̈ε̱κούρε̱ σέ (γ) (bogdan = ἀφ' ὅτου. — κjε̱ κούρε̱ (τ) ἢ κjε̱ κούρε̱ σε (τ), κjι κούρε̱ (γ) ἢ κjι κούρε̱ σε (γ)· κjε̱ κούρ σε έρδε τύ = ἀφ' ὅτου ἦλθες σύ.

BKSH

τσ̈εκού, τσ̈οκού (Βεράτ. Περμέτ.) = ἴδ. dικού

τσ̈εκούσ̈ (Βεράτ.) τσ̈οκούσ (Περμέτ.) = ἴδ. dικούσ̈.

τσ̈έλj ('Αργυρ.) ρ. ἐνεργ. = ἀνάπτω τὴν φωτιάν· ἐνῷ τσ̈έλj (γ) τσ̈ίλj (Σ), ντσ̈ελj (budi) ρ. = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδὶ καὶ χ̑άπ = ἀνοίγω ἁπλῶς μὴ κλειδωμένην, χωρὶς κλειδί. — τσ̈έλjινε̱ λjούλjετε̱ = ἀνθίζουσι τὰ λουλούδια. — σᾶ τσ̈έλj ε μbῡλ σῡτε̱ = ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. — 2) φιλοξενῶ· α τσ̈έλj αὔ νjερῖ; = δέχεται ξένους (φιλοξενεῖ) αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; — ἀντιθ νdροῦj = κλειδόνω· τοῦ δε ρήματος χ̑απ ἀντιθ. εἶνε τὸ μbύλ ρ. τσ̈έλjεμ, τσ̈ίλjεμ παθ. τοῦ τσ̈έλj.

τσ̈έλjε̱τε̱: ἐπιρ. = ἀνοικτά· ἀντιθ. νdρῦτε̱ ντσ̈έλjε̱ (budi) (ι-ε-τε̱) τσ̈έλjε̱τε̱ (γ) = ἀνοικτός-ή-όν 2) ἀνεπτυγμένος-η-ον· ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) μbύλε̱τε̱-ι-α ἢ (ι-ε-τε̱) νdρῦτε̱.

τσ̈έλjσ-ι (γ) τσ̈ίλjσ-ι (Σ), χ̑άπε̱σ ι (τ) = πληθ. τσ̈έλjατε̱, τσ̈ίλjσατε̱ = κοινῶς κλειδί.

τσ̈έμ ('Ελβασ.) dικτόj (Τυραν.) τραjτόνj (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. ἀόρ. τσ̈έμα-ε-ι μετοχ. τσ̈εμ παθ. τσ̈εμεμ ('Ελβασ.) = ἐξερευνῶ ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω τούκ' ε κε̱ρκούαρε̱.

τσ̈ε̱μόνj (τ bogdan) τσ̈ιμόj (γ) τσ̈ενίτ-ίτ·ίτ· (Περμέτ.) = ρ. ἐκτιμῶ, διορίζω, τὴν τιμήν, τὴν ἀξίαν πράγματός τινος.

(ι-ε-τε̱) *τσ̈ε̱μούεμ* (bogdan) = πολύτιμος. — γοῦρ' ι πᾶ τσ̈ε̱μούαρε̱ = ἀδάμας (λίθος ἀνεκτίμητος, λίθος πολύτιμος). — ε τσ̈ε̱μόνj σᾶ βε̱λjέν = ἐκτιμῶ πόσον ἀξίζει. — τσ̈ε̱μόνεμ (τ) τσ̈ε̱μόχ̑εμ (bogdan) τσ̈ιμόχ̑εμ (γ) παθ.

τσ̈ε̱μίμ-ι (τ. bogdan). τσ̈ιμίμ-ι (γ) πληθ. τσ̈ε̱μίμετε̱, τσ̈ιμίμετε̱ = ἐκτίμησις.

τσ̈ε̱μένdεμ: (γ) ρ. οὐδ. = πρίσ̈εμ μέντσ̈ = γίνομαι ἔξω φρενῶν· (ι-ε) τσ̈ε̱ μένdουνε̱ (γ) = ὁ ἔξω φρενῶν, μανιακός.

τσ̈ενόj ('Ιακόβα) ρ. ἐνεργ. ???

τσ̈επέ-jα ('Αργυρ.) πληθ. τσ̈επέτε̱, τσ̈ίπε-jα ['Ιταλο-'Αλβανικὸν] τσ̈επέκε-jα (τ) = νjέ τσόπε̱ φλjόκ κjε̱ λjε̱νε̱ νdε̱ μάjε̱τ τε̱ κρέσε̱· κjιρόσιτ κουρ ι bίjε̱νε̱ dυ τρῖ κjίμε λjέσ̈, ε λjε̄ τε̱ τέρε̱ κόκε̱νε̱ τσ̈επέκε = (παροιμία ἐπὶ ὑπερηφανίας τῶν πλουτούτων πτωχῶν) πληθ. τσ̈επέκετε̱.

τσ̈ε̱πε̱ρόκ-ου (τ) = σπιθαμὴ πληθ. τσ̈ε̱πε̱ρόκε̱τε̱ καὶ (Περμέτ.) τσε̱πρόκ-

BKSH

ου. bε̱ρdσ̈ίκ-ου (γ) dυ πε̱λε̱μbε̱ ε νjε̱ τσε̱πε̱ρόκ (τ)=dυ πε̱λε̱μb' ε νjε̱ bε̱ρdσίκ (γ) πληθ. bε̱ρdσίκε̱τε̱.

τσ̈έρδε-jα πληθ. τσ̈έρδετε̱=ἡ φωλεὰ τῶν πτηνῶν ἴδ. φουρρίκ-ου (Περμέτ.) γράdε̱-α (γ. Μαλjεσία).

τσ̈εσ̈τῖj ('Ελβασ.) τεσ̈τῖj (Τυραν.) (ὀρθότερον), τέσ̈ε̱μ (Σ) σ̈ετῖj ('Αργ.) εσ̈ε̱τῖj (Περμέτ.)=πτερνίζομαι ἀόρ. τσ̈εσ̈τῖνα-ε-ι μτχ. τσ̈εσ̈τῖμ.

τσ̈εσ̈τίνε̱-α ('Ελβασ.) ἴδ. τεσ̈τινε̱-α (Τυραν.) πληθ. τσ̈εσ̈τίνατε̱.

τσ̈έτε̱-α ('Ελβασ.)=εἶδος παιγνιδίου τὸ ὁποῖον παίζουσι τὰ παιδία. τε̱ λjάσ̈ε̱ τσ̈έτε̱νε̱! κουρ λjούjε̱νε̱ djέμτε̱ νjᾶνι μbᾶ dόρε̱νε̱ χ̈άπε̱τε̱ ε τιέτε̱ρι ι bίε με πε̱λ με̱ dόρεσ' ατῖ ε ι θότε̱: Τε̱ λjάσ̈ε̱ τσ̈έτε̱νε̱ τε̱ μόρα jέτε̱νε̱, ε νdε ίκε̱ν με ρένdε̱: ατε̱χ̈έρε αὖ τσ̈ούνι τούρρετε̱ με ρένdε̱ τα ζᾶjε̱ ατε̱ ε τι bιέρε̱ με dόρε̱ σ̈πίνε̱σ' ατῖ νdε̱ ε ζᾶντε̱: ενdέ νdε̱ ι ρᾶντε̱ ι λjᾶου τσ̈έτε̱νε̱, νdε̱ μὸς πο dότα νdιέκjε̱ γjιθε̱νjε̱.

τσ̈έτε̱-α (τ)=γένος. 2) σωρὸς, ὁμὰς, τούφε̱-α νjε̱ τσ̈έτε̱ ουλίνjσ̈ (τ)= νjῖ τούφε̱ dρουῦνj ουλίνjσ̈. (γ). — 3) (τ. γ.)=κόμμα (Τουρκ. ταράφ).

τσ̈έτκε̱-α (Περμέτ.)=οἱ κόμποι τῶν ὑφασμάτων πληθ. τσ̈έτκατε̱.

τσ̈έτκε̱-α (Dίbρα) πληθ. τσ̈ετκατε̱=ἴδ. dσούφκε̱-α.

τσ̈ετίνε̱-α ??? πληθ. τσ̈ετίνατε̱.

τσ̈έφ (γ) ἴδ. φσ̈έχ̈ (τ), πσ̈εχ̈ (τ), μπσ̈εχ̈ (τ), ντσ̈εχ̈ (dogdan) καὶ ντσ̈εφ (bogdan). μπτσ̈έφ (γ) ἢ μπσ̈εφ (γ) ἀόρ. τσ̈έφα, μπτσ̈έφα, μπbέφα, με̱τσ̈έφα, με̱σ̈εφα. μτχ. τσ̈έφε̱ μπτσ̈έφε̱, μπσ̈έφε̱, με̱τσ̈έφε̱, με̱σ̈έφε̱.

τσ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπιρ.=κρυφίως. ἴδ. φσ̈έχ̈ουρα (τ), πσ̈έχ̈ουρα (τ), μπσ̈έχ̈ουρα (τ). ἔτι δὲ μπτσ̈έφε̱τε̱ (γ), μπσ̈έφε̱τε (γ), καὶ τσ̈έφας (γ) μποσ̈έφας (γ), μπσ̈έφας (γ), μετσ̈έφας (γ), με̱σ̈έφας. — ι-ε-τε̱ τσ̈έφε̱τε̱ (γ), μπτσ̈έφε̱τε̱, μπσ̈έφετε̱ (γ), με̱τσ̈έφετε̱ (γ), με̱τσ̈έφε̱τε̱ (γ) ἐπίθ.=κρυπτὸς-ὴ-όν. — ντσ̈έφαζε̱ ἐπίρ.=ἴδ. τσ̈έφας.

τσ̈έφκε̱-α (γ) ??? πληθ. (τσ̈έφκατε̱).

τσ̈θοῦρ: ρ. ἐνερ. (γ. τ.)=ξεπλέκω, ἐκφράττω. — τσ̈θοῦρ τσ̈αράπινε̱=ξεπλέκω τὴν κάλτσα. — τσ̈θοῦρ γάρδινε̱=ἐκφράττω τὸν φράκτην. — παθ. τσ̈θοῦρεμ.

τσ̈ίκε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσ̈ίκατε̱ ἴδ. τσ̈ούτσε̱-α, τσ̈ούπε̱-α (τ).

τσ̈ίκε̱-α (τ) ἴδ. dσίdσε̱-α. — τσ̈ίκε̱ βέρρε̱ <φανός, φάρος>.

τσ̈ίκε̱-α (γ) πληθ. τσ̈ίκατε̱ ἴδ. γjέρbε̱-α ('Ελβασ.) πίκε̱-α (τ) τσ̈ικε̱-α

πληθ. τσ̈ίκατε̱=κομματάκι κοιν. — ε bᾶνα τσ̈ίκα τσ̈ίκα = τὸ ἔκαμα κομματάκια, κομματάκια. νjε̱ τσ̈ίκε̱ (τ. γ.) = ὀλίγον, μι̯ά στάλλα, μι̯ὰ ψίχα. νjε̱ τσ̈ίκε̱ζε̱ ὑποκορ. [ἴσως ἐκ τοῦ ψίχα καθὼς τσοφ =ψοφῶ] νjῑ πίκε̱ (Σ) νjῑ πίκε̱ζε̱ (Σ. ὑποκορ.) νjῑ γρίμε̱ζε̱ (Σ) ἴδ. πάκ, πάκε̱ζε̱, πάκ γjε̱, πάκε̱ζε γjε̱.

τσ̈ικε̱ρρῑ-α (γ) πληθ. τσ̈ικε̱ρρίτε̱=μικρὰ πράγματα, πλjάτσ̈ακτ, τε̱ βόγε̱λjα.

τσ̈ικὸν (γ. budi) ρ. τριτοπροσ. ἴδ. πικὸν (τ), γjε̱ρbόν (Ἐλβασ.).

τσ̈ίλj (Σ) ρ. ἴδ. τσ̈έλj = ἀνοίγω. τσ̈ῖλjεμ παθ. τοῦ τσ̈έλj. — τσ̈έλjεμ νdε̱ρ βέτε̱χ̈ε (Σ) ἴδ. dε̱κόχ̈εμ (γ).

(ι-ε) *τσ̈ίλjουνε̱* (Σ) ἴδ. ι-ε dε̱κούμ (γ).

τσ̈ιλjιμῑ-ου (τ) πληθ. τσ̈ιλjιμίτε̱ = καλjαμά-νι (γ) πληθ. καλjαμάνjτε̱= μικρὰ παιδία.

τσ̈ιμbόσκε̱-α (Βεράτ.) κοιν. φάσκα πληθ. τσ̈ιμbόσκατε̱

τσ̈ίμε̱ρρε̱-α (Σ) πληθ. τσ̈ίμε̱ρρατε̱ = κοριὸς [ἴδ. γραικ. τσιμποῦρι] καὶ τσ̈ίμκε̱-α (Τυραν.) πληθ. τσ̈ίμκατε̱=ρρίκjε̱νε̱-α.

τσ̈ίμκε̱-α (Καβ. Κροῦjα) πληθ. τσ̈ίμκατε̱=τζιτζιφιὰ (= ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον) (Τουρκ. χ̈ιdé) καὶ (κατ' ἀναγραμματισμὸν) κίμτσ̈ε̱-α πληθ. κίμτσ̈ατε̱.

τσ̈ιμόj (γ) ἴδ. τσ̈ε̱μόj (τ) τσ̈ιμόχ̈εμ (γ) = ἴδ. τσ̈ε̱μόνεμ (τ).

τσ̈ιμίμ-ι (γ) ἴδ. τσ̈ε̱μίμ-ι (τ). — ι-ε-τσ̈ιμούεσ̈ιμ-ι-ε-τσ̈ιμοῦσ̈ιμ (γ. συνηρ.) ι-ε-τσ̈ε̱μούαρσ̈ιμ (τ) = πολύτιμος.

τσ̈ίπε̱-α (Περμέτ.) πληθ. τσ̈ίπατε̱. — δῑ τσ̈ίπε̱ = δῑ με βέσ̈ε̱ τε̱ βέγjε̱λjε̱.

τσ̈ίπ-ι (Περμέτ.) = γωνία (Τουρκιστὶ boudσ̈άκ), σ' λjάσ̈ε̱ τσ̈ίπ' ε άνε̱ πα κε̱ρκούαρε̱.

τσ̈ίφεμ (γ) ἴδ. φσ̈ίχ̈εμ (τ) πσ̈ίχ̈εμ (τ) μπσ̈ίχ̈εμ (τ).

τσ̈jίερ (γ) τσ̈jῑρ (Καβ.) ἢ τσ̈ιέρ ρ. = ξεσχίζω, ἴδ. σ̈κjίερ (γ). — με̱ τσ̈όρι μάτσ̈εjα (τ) = με σ̈κjόρι μάτσεjα (γ), τσ̈ῑρεμ = σ̈κjῑρεμ (γ).

τσ̈καδίσ-ίτ-ίτ (γ) = ἴδ. σ̈καδίσ-ίτ-ίτ (γ).

τσ̈καδίτεμ (γ) = ἴδ. σ̈καδίτεμ (γ).

τσ̈κάθεμ ἴδ. σ̈κάθεμ.

(ι-ε-τε̱) *τσ̈κάθε̱τε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ σ̈κάθε̱τε̱.

τσ̈κάθε̱τε̱ ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κάθε̱τε̱.

τσ̈κᾱλjεμ = ἴδ. σ̈κάλjεμ.

BKSH

τσ̈κάλjετε ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κάλjετε.

(ι-ε-τε) *τσ̈κάλjετε* ἴδ. ι-ε-τε σ̈κάλjετε.

τσ̈καλjίτ (Περμέτ.) [σκαλίζω] = χαϊδεύω, ἴδ. περκεδέλj ρ. ἴδ. περγεζόνj ρ.— τσ̈καλjῑτεμ = ἴδ. σ̈καλjίτεμ ρ.

τσ̈καλjιτᾶρ-ι-ε-jα (Περμέτ.) = χαϊδευμένος-η.

τσ̈καλμόj ἴδ. σ̈καλμόj.— τσ̈καλμόχ̌εμ ἴδ. σ̈καλμόχ̌εμ.

τσ̈καλόj ἴδ. σ̈καλόj.

τσ̈καρζέχ̌εμ ἴδ. σ̈καρζέχ̌εμ.

τσ̈καρκόj ἴδ. σ̈καρκόj, τσ̈καρκόχ̌εμ ἴδ. σ̈καρκόχ̌εμ.

τσ̈κατερρόj ἴδ. σ̈κατερρρόj, τσ̈κατερρόχ̌εμ ἴδ. σ̈κατερρόχ̌εμ.

τσ̈κελjκjέj ἴδ. σ̈κελjκjε̄j, τσ̈κελjκjέχ̌εμ = σ̈κελjκjέχ̌εμ.

τσ̈κελjκjέσε-α πληθ. τσ̈κελjκjέσατε ἴδ. σ̈κελjκjέσε-α.

τσ̈κελjκjίμ-ι πληθ. τσ̈κελjκjίεμετε ἴδ. σ̈κελjκjίμ-ι.

(ι-ε-τε) *τσ̈κελκjύετε* (γ) ἴδ. ι-ε-τε σ̈κελjκjύετε (γ), καὶ (συνηρ.) ι-ε-τε τσ̈κελjκjῡτε ἴδ. ι-ε-τε σ̈κελjκjῡτε (γ).

τσ̈κελjκjύετε (γ) ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κελjκjῡτε (γ).

τσ̈κελjκjύτε (γ) ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κελjκjύτε (γ).

τσ̈κεμbέj (τ) ἴδ. σ̈κεμbέj (τ), τσ̈κεμbέχ̌εμ ἴδ. σ̈κεμbέχ̌εμ (τ).

τσ̈κεμbέσε-α (τ) ἴδ. σ̈κεμbέσε-α πληθ. τσ̈κεμbέσατε.

τσ̈κερφίτεμ (Περμέτ.) ρ.— τσ̈κερφίτενε λjούλjετε = χ̌άπενε, φόρτ λjούλjετε (ὡς τὸ τριαντάφυλλον, τὸ γαρύφαλον κ.τ.λ.)

τσ̈κέπ ἴδ. ρ. σ̈κέπ.

τσ̈κέτσ ἴδ. σ̈κέσ ρ.

τσ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) τσ̈κίτ-ίτ-ίτ (τ) ἴδ. σ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κίτ (τ).

τσ̈κίτεμ ἴδ. σ̈κίτεμ.

τσ̈κίτεσ-ι-ε-jα ἴδ. σ̈κίτεσ-ι-ε-jα, πληθ. τσ̈κίτεσιτε, σετε θηλ.

τσ̈κλjέπε-α (Περμέτ.) ἴδ. γελjέπε-α (γ) πληθ. τσ̈κλjέπετε.

τσ̈κλjέπεζε-α (Περμέτ.) ὑποκορ. πληθ. τσ̈κλjέπεζατε καὶ σ̈κλjέπε-α πληθ. σκλjέπετε.

τσ̈κόκj ἴδ. σ̈κόκj, τσ̈κόκjεμ ἴδ. σ̈κόκjεμ.

τσ̈κόκjετε ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κόκjετε.

(ι-ε-τε) *τσ̈κόκjετε* ἴδ. ι-ε-τε σ̈κόκjουρε-ι-α.

τσ̈κόρθ ἴδ. σ̈κόρθ ρ. τσ̈κόοδεμ ἴδ. σ̈κόρδεμ.

τσ̈κόρδετε ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κόρδετε·

(ι-ε-τε̣) *τσ̈κόρδε̣τε̣* = ἴδ. ι-ε-τε̣ σ̈κόρδε̣τε̣.

τσ̈κουjdέσεμ (τ) ρ. = dᾶλj νγα κουjdέσι, σ' κᾶμ κουjdέσ με̣.

τσ̈κούλj ἴδ. σ̈κούλj ρ.— τσ̈κοῦλjεμ ἴδ. σ̈κοῦλjεμ ρ.

τσ̈κουρρόj ἴδ. σ̈κουρρόj, τσ̈κουρρόχ̈εμ ἴδ. σ̈κουρρόχ̈εμ.

τσ̈κουρρίμ-ι ἴδ. σ̈κουρρίμ-ι πληθ. τσ̈κουρρίμετε̣.

τσ̈κρεφε̣τόνj-όνεμ (Περμέτ.) = ἁπαλύνω, μαλακύνω, ἀντίθ. νγουρε̣τόνj.

(ι-ε) *τσ̈κουσ̈ε̣λούεμ-ι-ε-jα* = ἀπαρηγόρητος. πληθ. τε̣-τσ̈κουσ̈ε̣λούεμ [ἐκ τοῦ ρήματ. τσ̈κουσ̈ε̣λόνεμ ἀντίθ. νγουσ̈ε̣λόνεμ = παρηγοροῦμαι].

τσ̈κουσ̈ε̣λίμ-ι (budi) ἀντίθ. νγουσ̈ε̣λίμ-ι πληθ. ετε̣.

τσ̈κρέχ ἴδ. σ̈κρέχ ρ. τσ̈κρῖχ̈εμ = ἴδ. σ̈κρίχ̈εμ παθ.

τσ̈κρῖj ἴδ. σ̈κρῖj.

τσ̈κjέπ: ἴδ. σ̈κjέπ ρ. τσ̈κjέπεμ ἴδ. σ̈κjέπεμ.

τσ̈κjούαj (τ) ἴδ. σ̈κjούαj (τ), τσ̈κjούεj (γ) = σ̈κjούεj (γ) καὶ (συνηρ.) τσ̈κjῡj ἴδ. σ̈κjῡj (γ). — παθ. τσ̈κjοῦχ̈εμ = ἴδ. σ̈κjοῦχ̈εμ.

τσ̈κjύεj καὶ *τσ̈κjῡj* = ἴδ. σ̈κjύεj καὶ σ̈κjῡj (γ).— τσ̈κjῡχ̈εμ = σ̈κjῡχ̈εμ.

(ι-ε) *τσ̈λjίρε̣τε̣-ι-α* (Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε λjίρε̣τε̣-ι-α, ι-ε λjίbε̣ρτε̣-ι-α.

τσ̈με̣νjενίj-α (bogdan) = ἀτιμία. π. χ. τσ̈μενjενίj ε δουνίj (bogdan).

τσ̈μόνj (budi) ρ. = ἀτιμάζω. — τσ̈μόνεμ παθ. — Κρίσ̈τι πε̣ρ τῡ κρυκjε̣σούεμ, με τε̣ μάδε τσ̈με̣νjενίj, κᾶμb' ε dούερ dεπε̣ρτούεμ, α jου φάλj ο νjερῖ (bogdan).

τσ̈όνj (τ) καὶ *τσ̈όj* (γ), ντσ̈όνj (bubi) = σηκόνω, νγρε̣ (ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων) ε τσόβα βένdιτ = ε νγρίτα βένdιτ = τὸν ἐσήκωσα ἀπὸ τὸν τόπον. — τσ̈όβα λjέπουρινε̣ νγα σ̈τρόφκου. — τσ̈όνεμ (τ) τσ̈όχ̈εμ (γ) ντσ̈όχ̈εμ (budi) παθ. 2) τσ̈όj (γ) ρ. ἐνερ. = στέλλω, κοιν. στέλνω, πέμπω. — ἴδ. σ̈πίε (τ) = τὸ πηγαίνω (ἀμέσως) καὶ dε̣ργόj = τὸ στέλλω (ἐμμέσως). 3) τσ̈όj (γ) ρ. = ἐγείρω ἐκ τοῦ ὕπνου. — τσ̈όχ̈εμ = ἐγείρομαι, ἐξυπνῶ. — τσ̈όj ρροκόλ (Σ) = ρρουκουλέj. — τσ̈όχ̈εμ ρροκόλ = ρρουκουλέχ̈εμ.

τσ̈όκ: (γ. Μαλjεσία) ἐπίρ. — φόλj τσ̈όκ = φόλj σ̈κούρτ.

τσ̈όκ-ου (τ) πληθ. τσ̈όκε̣τε̣ = σφυρὶ κοινῶς.

τσ̈οκάνε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. — νετε̣ = κουμbόνα δένσ̈ τε̣ βόγε̣λjα.

τσόκε̣-α πληθ. — τσ̈οκατε̣ (γ), τσ̈έκ-ου (Σ) ρρε̣τσ̈όκ-ου (Σ) με̣-τε̣-ι-να-ου-ου bίε με τσ̈όκε̣ = μπσ̈τέτ μάjε̣ν' ε γίσ̈τιτ μέσε̣μ πας γίσ̈τιτ μαθ, εδὲ ε σ̈κρεχ̈ πε̣ρνjιχ̈έρε̣ ε ι bίε τιέτε̣ριτ.

τσ̈οκού (Περμέτ.) ἴδ. dικού.
τσ̈οκούσ̈ (Περμέτ.) ἴδ. dικούσ̈ τσ̈οτσίλjι (Περμέτ.) ἀρσ. τσ̈οτσίλjα θηλ. ἀντων. ἀναφ. = κἄποιος, κἄποια. — τσ̈ότσ̈ (Περμέτ.) ἴδ. dίτσ̈.
τσ̈ομάγε̱-jα (γ) πληθ. τσ̈ομάγε̱τε̱ = ἡ ποιμενικὴ ράβδος.
τσ̈ότε̱ α (Τυραν.) ἴδ. γρίφσ̈ε̱-α πληθ. τσ̈ότατε̱.
τσ̈ουdῑ-α (τ) τσ̈ούdε̱-α (γ) με̱ρεκουλῑ-α (Σ) [Λατ. miraculum] πληθ. με̱ρεκουλῑτε̱ = θαῦμα.
τσ̈ουdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ τσ̈ουdίτ-ίτ-ίτ (τ) = κάμνω τι νὰ θαυμάσῃ. — τσ̈ουdίτεμ, με̱ρεκουλόχ̌εμ = θαυμάζω.
(ι-ε) *τσ̈ουdίτσ̈ιμ-ι* = θαυμαστός-ή.
τσ̈ουκάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) ἴδ. κjούκ ρ. (Ἐλβασ.) καὶ τσ̈ουκίτ (Βερ.-Περμ.).
τσ̈ούκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. τσ̈ούκατε̱ = bρέγjετ' ε μάλjιτ ἴδ. σούκε̱-α πληθ. σούκατε̱.
τσ̈ούκε̱ α (Περμέτ.) ἴδ. σκjουπ-ι = ράμφος πληθ. — ατε̱.
τσ̈ούκε̱-α τὰ αἰδοῖα τοῦ μικροῦ παιδίου πληθ. τσ̈ούκατε̱.
τσ̈ουκλjε̱τάρ-ι (Περμέτ.) εἶδος πτηνοῦ πληθ. — άρε̱τε̱
τσ̈ούμε̱-α ???
τσ̈ούν-ι πληθ. τσ̈ούνατε̱ καὶ τσ̈ούλ-ι (γ. Μαλjεσία) παιδὶ ἕως 14ων ἐτῶν. = υἱός, Ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ τσ̈ένdο = τέκνον] ἴδ. dιαλjόσ̈-ι = νεανίσκος. dιάλjε̱-ι = παληκάρι.
τσ̈ουνγουρίσ (τ) ρ. ἐνερ. = πε̱ρπιέκ.
τσ̈ούπε̱-α (τ) πληθ. τσ̈ούπατε̱, τσ̈ούπεjα, πληθ. τσ̈ούπετε̱ ἴδ. τσ̈ουτσε̱-α, γότσε̱-α, βάσ̈ε̱-α [Βουλγ. τσ̈ούπα].
τσ̈ουπίτ (Βεράτ.) τσ̈ουπίτεμ παθ. = κjούκ-εμ νγα πάκ (ἐπὶ πτηνῶν).
τσ̈ούρκ-γου (γ) τσ̈ούρκε̱-α (Βεράτ) ι θόνε̱ ατῑ ούjιτ κjε̱ dέρδετε̱ πρέj βε̱ρε̱σε̱ κρόϊτ πληθ. τσ̈ούργεjτε̱.
τσ̈ουργόj (γ) ρ. = κρόϊ τσ̈ουργὸν = ἡ βρύσις τρέχει.
τσ̈ούρκε̱-α πληθ. τσ̈ούρκατε̱ = ἴδ. πούλjε̱ dέτι, ρίκε̱-α-
τσ̈ουρρε̱-α πληθ. τσ̈ούρρατε̱ = εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ. bίντε σ̈ίου τσ̈ούρα (Βεράτ) = ἔβρεχε ραγδαίως (μεταφορ).
τσ̈ούτρε̱-α πληθ. τσούτρατε̱ = ἡ τσότρα (τοῦ κρασιοῦ).
τσ̈ούφκε̱-α πληθ. τσ̈ούφκατε̱ ἴδ. dσ̈ούφκε̱-α·
τσ̈παbέσεμ ἴδ. σ̈παbέσεμ.
τσ̈παγοῦαj-οῦχ̌εj (τ) = ἴδ. σ̈παγοῦαj-οῦχ̌εμ (τ).

BKSH

τὅπαγοῦεϳ-οῦχ̆εμ (γ)=ἴδ. ὅπαγοῦεϳ-οῦχ̆εμ (γ).
τὅπαγοῦϳ-οῦχ̆εμ (γ. συνηρ.)=ἴδ. ὅπαγοῦϳ-οῦχ̆εμ (γ).
τὅπαγέσε̱-α: ἴδ. ὅπαγέσε̱-α πληθ. τὅπαγέσατε̱.
τὅπαγίμ-ι πληθ. τὅπαγίμετε̱=ἴδ. ὅπαγίμ-ι.
τὅπαγεσ̆ε̱τάρ-ι-ε-ϳα ἴδ. ὅπαγεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα πληθ. τὅπαγεσε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. ὅπαγεσε̱τάρετε̱ θηλ.—καὶ τὅπαγιμτάρ-ι-ε-ϳα. ἴδ. ὅπαγιμτάρ-ι-εϳα πληθ. τὅπαγιμτάρε̱τε ἀρσ. τὅπαγιμτάρετε̱ θηλ.
τὅπᾱλ-εμ ἴδ. ὅπᾱλ-εμ.
τὅπάλε̱σ-ι-ε-ϳα ἴδ. ὅπάλε̱-ι ε-ϳα: πληθ. τὅπάλε̱σιτε ἀρσ. — σετε̱ θηλ.
τὅπάρε̱, τὅπάρθινε̱=ἴδ. ὅπάρε̱, τὅπάρθινε̱.
τὅπέϳτ ἴδ. ὅπέϳτ.
(ι-ε-τε̱) *τὅπέϳτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ ὅπέϳτε̱.
τὅπεϳτόϳ ἴδ. ὅπεϳτόϳ.
τὅπενγόϳ ἴδ. ὅπενγόϳ-τὅπενγόχ̆εμ=ἴδ. ὅπενγόχ̆εμ.
τὅπενγούαρε̱ ἴδ. ὅπενγούαρε̱.
τὅπε̱ρβελϳέϳ-έχεμ. ἴδ. ὅπερbε̱λϳε̱̄ϳ-εχ̆εμ.
τὅπε̱̄ρβε̱λϳε̱̄σ-ι (budi) ἴδ. ὅπε̱ρbλϳέσ-ι πληθ τὅπε̱ρbλϳέσιτε̱.
τὅπε̱ρbλέσε̱-α τὅπε̱ρbλίμ-ι ἴδ. ὅπερbλϳέσε̱-α, ὅπερbλϳίμ-ι.
τὅε̱ρbλϳεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα=ἴδ. ὅπε̱ρbλϳεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα καὶ
τὅπε̱ρbλϳιμτάρ-ι-ε-ϳα ἴδ. ὅπε̱ρbλϳιμτάρ-ι-ε-ϳα.
τὅπε̱ρbύθεμ ἴδ. ὅπε̱ρbύθεμ.
τὅπε̱ρdᾱϳ-άχ̆εμ ἴδ. ὅπε̱ρdαϳ-άχεμ.
τὅπε̱ρdρέθ ἴδ. ὅπερdρέθ-τὅπε̱ρdρίδεμ=ὅπε̱ρdρίδεμ.
τὅπε̱ρθένϳ (budi)=ἴδ. ὅbε̱ρθέϳ.
τὅπε̱ρκάσ-έτ-έτ (Περμέτ.)=άπ ούϳε̱ με bούζε̱ (καθὼς ποτίζουσι τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ). ἴδ. πε̱ρσκάτ.
τὅπε̱ρλϳᾱϳ ἴδ. ὅπε̱ρλϳᾱϳ, ἴδ. ὅπλϳᾱϳ (τ), ἴδ. ὅπλϳᾱϳ (γ).
τὅπε̱ρνdερόϳ-όχ̆εμ=ὅπε̱ρνdερόϳ-όχ̆εμ.
τὅπῑϳ-ίχ̆εμ (τ) ἴδ. ὅπῑϳ-ίχ̆εμ.
τὅπίκ-εμ (τ) ἴδ. τὅπίφ. (τ. γ.). — τὅπίκ με με̱ντ=τὅπιφ με με̱ντ.
τὅπίφ-εμ (τ. γ. bogdan) τὅπίχ̆ (τ)=ἴδ. ὅπίφ-εμ.
τὅπίφε̱-α, τὅπίχ̆ε̱-α (budi) ἴδ. ὅπίφε̱-α, ὅπίχε̱-α.
τὅπίφε̱σ-ι ἀρσ. τὅπίφε̱σε-ϳα θηλ. ἴδ. ὅπίφε̱σ-ι-ε-ϳα. πληθ. τὅπίφε̱σιτε̱ ἀρσ. τὅπίφε̱σετε̱ θηλ.

BKSH

τῦπλjᾱj-άχ̌εμ=ἴδ. σ̈πλjᾱj-ᾱχ̌εμ.

τσ̈πόj όχ̌εμ=ἴδ. σ̈πόj-όχ̌εμ.

τσ̈πρίσ-εμ (budi bogdan-(Σ)=διαφθείρω, (θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς) ουτσ̈πρίσ̈ dιᾶλj=διεφθάρη τὸ παιδίον.—ι-ε τσ̈πρίσ̈ουνε̱-ι-α=διεφθαρμένος-η τε̱-τσ̈πρίσ̈ουνε̱ιτε̱=οὐδ.=ἡ διαφθορά.

τσ̈τε̱λῖj (τ) ἴδ. τσ̈τε̱λίσ. (γ) τσ̈τίελ (τ) καὶ τσ̈τιέλ (τ) (bogdan).

τσ̈τίλεμ (τ) παθ. τοῦ τσ̈τίελ, σ̈τιλε̱ζόνj-όνεμ (Βεράτ).

τσ̈όj-όχεμ ἴδ. σ̈τόj-όχ̌εμ.

τσ̈τρῖνj (bndi)=ἴδ. σ̈τρινj.

τσ̈ύτσε̱-α (Τυραν). τσ̈υτσ̈-ι (Κροῦjα) πληθ. τσ̈υτσ̈κτε̱ ἴδ. λjε̱φύτε̱ (Ἐλβασ. Βεράτ) τσ̈επ-ι (Σ).

τσ̈φάκj-έμ (τ) ἴδ. σ̈πε̱ρφάκj-εμ.

τσ̈φάκjε̱τε̱ (τ) ἐπίρ=φανερῶς, φάκjεζα (τ), φάκjε (γ. Σ.) μbαλαφάκjε (Σ) [μ-bᾰλ-ι καὶ φάκjε-jα], νdε̱ρσῡ (τ. γ.).

τσ̈φόκ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ.=ξεφλουδίζω τὰ καλαμπόκια.— τσ̈φόκεμ παθ.

τσ̈φόκε̱σ-ι-ε-jα: πληθ.-σιτε̱ ἀρσ.-σετε̱ θηλ.=αΰ α αjό κjε̱ τσ̈φόκ.

τσ̈φουλjκjῖ-α (τ) πληθ. τσ̈φουλjκjίτε̱ ἴδ. νόφουλε̱-α καὶ φουλjκjῖ-α (Τυραν.) πληθ. φουλjκjίτε̱.

τσ̈φρῡj (τ)=ἴδ. σ̈φρῡj (τ) τσ̈φρῡχ̌εμ=ἴδ. σ̈φρῡχ̌εμ.

Υ

ύjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. ύjε̱ζατε̱.

ῡλ-ι: πληθ. ῡjετε̱ καὶ ῡjτε̱=ἄστρον· ἀστήρ. — ῡjτε̱ (budi)· καὶ ουbῖλ-ι (Ἰακόbα), χ̌υλ-ι (Σ). —ῡλ' ι dρίτε̱σε̱=ὁ Αὐγερινός, ἡ Ἀφροδίτη.—ῡλ' ι μbρᾶμε̱jεσε̱ (bogdan)=ὁ ἑσπερινὸς ἀστήρ· πληθ. χ̌ῡλjτε̱.—ῡλ' ι με̱νγjέσιτ=ὁ αὐγερινός· φράσις: κᾰ ῡλ αΰ νjερῑ=ἔχει χάριν σεμνότητα, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. —ῡλ με bίσ̈τ=κομίτης.

ῡλ-dίε, ῡλ-dία=ἀστρονομία, ἀστρολογία.

ῡλ-dίτουνε̱-ι (γ) ῡλ-dίτουρε̱-α (τ)=ἀστρονόμος, ἀστρολόγος.

υλj-bέρ-ι (Ἐλbασ.) [ῡλ-ι καὶ bε̄ρ-ι]=ἡ ἶρις, τὸ οὐράνιον τόξον καὶ ῡλjε̱bε̄ρ-ι (Βεράτ.) πληθ. λείπει.—κουλjουbέρ-ι (χειμ), λjυλjυbε̄ρ-ι (Βεράτ.), βόj' ε ούφουλε̱ (Σ).

BKSH

υνdύρε̱-α (γ) λjύρε̱-α (τ) = τὸ ἐκ τοῦ κρέατος ἐξερχόμενον πάχος· πληθ. λείπει. — γjέλε̱ με υνdύρε̱ (γ), γjέλjε̱ πα υνdύρε̱ (γ) γjέλjε̱ πα λjύρε̱ (τ).

ύτ: ἀντωνυμία = σοῦ· νjερίου ύτ = ὁ ἄνθρωπός σου· djᾰλjι ῡτ = τὸ τέκνον σου. — Ὀνομ. υτ-άτε̱ = ὁ πατήρ σου, γεν. τ' ύτ-έτ = τοῦ πατρός σου· αἰτ. τ' έτ-άτε̱ = τὸν πατέρα σου, ἀφαιρ. τ' υτ-έτ (πληθ. λείπει).

ύτι ἀρσ. ύτε θηλ. καὶ jύτε = ὁ σός ἡ σή ὁ ἰδικός σου ἡ ἰδική σου. — γόjα jότε θᾶ = γόjα jύτε θᾶ = σύ αὐτός εἶπας.

ῡτ-βε̱λᾱ = ὁ ἀδελφός σου.

ῡτ-βιέχ̌ερρ = ὁ πενθερός σου (πληθ. λείπει).

ῡτ-bῖρ = ὁ υἱός σου.

ῡτ-γjῡσ̈ = ὁ πάππος σου.

ῡτ-δᾶνdε̱ρρ (γ), ῡτ-δένdε̱ρρ (τ) ὁ γαμβρός σου.

ῡτ-θιέσ̈τρε̱ = ὁ πρόγονός σου.

ῡτ-ζο̄τ = ὁ κύριός σου.

ῡτ-κουνάτ = ὁ ἀνδράδελφός σου, ὁ γυναικάδελφός σου.

ῡτ-κουσ̈ε̱ρῑ (γ) ῡτ-κουσ̈ερῑ (ν) ὁ ἐξάδελφός σου.

ύτ-νίπ = ὁ ἀνεψιός σου.

ῡτ-άτε̱ = ὁ πατήρ σου.

ῡτ-οῦνκj = ὁ θεῖός σου.

ῡτ-νjέρκ = ὁ μητρυιός σου.

ῡτ-σ̈όκj = ὁ σύζυγός σου.

Φ

φάβε̱-α [Λατ. faba] (πληθ. ἄχρηστος) = κύαμος, κοιν. κουκίον ξεφλουδισμένον.

φάj-ι (γ. τ) πληθ. φάjετε̱ ἴδ. φάλj-ι (Τσ̈αμ.).

φᾶ̄j (γ) ρ. ἐνερ. = φουσκόνω, 2) χορταίνω τινά, ἴδ. νγjῖνj. — φράσις: φᾶ̄ν-ε τροῦτε̱ μένdε̱jενε̱ = κουπετό.

φάχ̌εμ ρ. οὐδ. = φουσκόνω, 2) χορταίνω. ἴδ. νγῖχ̌εμ, σ' ι φάχ̌ετε̱ τροῦτε̱ = δὲν γεμίζει τὸ κεφάλι του.

φαjκόj (τ) ἴδ. φε̱ρκόj.

BKSH

φαρκόρε-ja ἴδ. φαλjκόρε-jα πληθ. φαρκόρετε̱.

φαλjέτε̱-α (Σ) = τσαράτσ-ι (Τυραν.).

φαjτούαρ-όρι (τ) φαjτοῦερ-όρι (γ) καὶ φαjτοῦρ-όρι.

φαjτόρε-ja θηλ. = ἴδ. φαλτούαρ-όρι, φαλτόρε-jα.

φάκjε-ja πληθ. φάκjετε̱ [Λατ. facies, Ἑλλην. φάσις] = πρόσωπον, ὄψις καὶ ὄπίνα = τὸ ὄπισθεν μέρος. — ι θάσε̱ νdε̱ φάκjετ = τοῦ τὸ εἶπα κατὰ πρόσωπον. — 2) σελὶς-ίδος. 3) εἶδος ἰχθύος κοινῶς = γλῶσσα. — καὶ σ̈όjεζε̱-α. 4) γενεὰ (30 ἔτη μία γενεά). — φάκjε μέjε-τέjε-ατῖ ἐπιρ. = ἔμπροσθέν μου-σου-αὐτοῦ. — σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε τε̱ dάλj πε̱ρπάρα bότε̱σε̱ = αἰσχύνομαι νὰ παρουσιασθῶ ἔμπροσθεν τοῦ κόσμου. — άπ φάκjε = δίδω πρόσωπον, ἐνθαρρύνω. — μάρρ φάκjε = λαμβάνω θάρρος. — πε̱ρ φάκjετ τε̱ Μάδιτ (Μάτια) = μὰ τὸν Θεὸν (ὅρκος). — φάκjε νjέρε̱ζε̱σ̈ = παρρησία τῶν ἀνθρώπων. — πάτσ̈ φάκjεν' ε ζέζε̱! νjερῖ με dῦ φάκjε = διπρόσωπος ἄνθρωπος. — πάτσ̈ φάκjεν' ε bάρδε̱. — dάλjτσ̈ φάκjε bάρδε̱! dάλjτσ̈ φάκjε ζῖ. — dοῦλj με φάκjε τε̱ bάρδε. — dοῦλ με φάκjε τε̱ ζέζε̱! — ι σbάρθτε̱ φάκjεjα. — ι ουνdσῖφτε̱ φάκjεjα. — dῦ φάκjε νjέρε̱ζε̱σ̈, τρῖ φάκjε νjέρε̱ζε̱σ̈ = δύο γενεαί, τρεῖς γενεαί, (30 ἔτη μία γενεά). — φάκjε-bάρδε̱-ι-α: πληθ. φάκjε bάρδε̱τε̱, = ἀσπροπρόσωπος κοιν. — εὐφημισμένος-η περικλεὴς χειροκροτούμενος. — φάκjε-ζῖ-ου πληθ. φάκjε ζέστε̱ = κατῃσχυμμένος, ἐντροπιασμένος, ἀναίσχυντος, ἀδιάντροπος. θηλ. φάκjε-ζέζε̱-α πληθ. φάκjε-ζέζατε̱.

φάκjε-ja: ἐπίρ. = παρρησίᾳ.

φάκjεκούκj-ι-ε-ja: πληθ. φάκjε-κούκjε̱τε̱, φάκjε κούκjετε̱. καὶ

φάκjε-σ̈έγε̱-α: πληθ. φάκjε-σ̈έγε̱τε̱.

φάκjε̱-βέρδε̱-α πληθ φάκjεβέρδε̱τε̱, φάκjε-βέρδατε̱ = κιτρινοπρόσωπος.

φαλακά-ja καὶ φελjάκ-ου (Σ) = μάστιξ.

φάλj-ι (Τσ̈αμ.) φάj-ι: πληθ. φάλjετε̱, φάjετε̱· κρίμ-ι = ἁμάρτημα, σφάλμα, ἁμαρτία. — ἴδ. φελjε̱̄j.

φᾱλj ρ. καὶ νφάλj (budi) = χαρίζω, 2) συγχωρῶ. — φᾱλj με σ̈ε̱νdέτ = χαιρετίσματα. — φᾱλjεμ παθ. καὶ νφάλjεμ (budi) = δέομαι, προσκυνῶ, 2) προσεύχομαι. — ι φάλjεμ Ζο̄τιτ. — γε̱ζούασ̈! (Περμέτ.) γε̱ζούασ̈ι (πληθ.) φάλjεμι = χαῖρε, ἀπόκρ. — φάλjεμι νdέρσε̱ = εὐχα-

ριστῶ.— φάλjεμι ζότ = προσκυνῶ κύριε.— ου φάλj dιέλι, ρᾶ dίελι νdε̱ dε̄τ = περε̱νdόϊ dιέλι.

φάλjκούα-όϊ (τ), φαλκούε-όϊ καὶ (συνηρ.) φαλjκοῦ-όϊ = εἶδος ἱέρακος, κοινῶς ἀδελφομίλια· —(φέμε̱ν' ε μάσ̈κουλε̱)· πληθ. φαλjκούjτε̱ καὶ φάjκουjτε̱.

φαλjκόρε-jα, φαjκόρε-jα, λjαράσ̈-ι [ἴδ. λjάρε̱-α] πληθ. φαλjκόρετε̱, φαjκόρετε̱.—σε̱ bάσ̈κου πε̱ρ λjέπουj.

φαλjτούαρ-όρι, (τσ̈αμ) φαjτούαρ-όρι (τ), φαjτούερ-όρι (γ) καὶ φαjτοῦρ-όρι πληθ. φαλjτόρε̱τε̱ = ἁμαρτωλός.

φαλjτόρε-jα, φαjτόρε-jα: πληθ. φαλjτόρετε̱ φαjτόρετε̱ = ἁμαρτωλή.

φάμουλ-ι: πληθ. φάμουjτε̱ ἴδ. νούν-ι ἢ φιjάν-ι.

φαμουλῖ-α: πληθ. φαμουλῖτε̱ = ἐπαρχία, ἐνορία, ἐφημερία· (τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων).

φανίτετε̱ = (τ) ρ. τριτοπρόσωπον με̱-τε̱-ι φανίτετε̱ [φαίνομαι-φανῶ] μ' ου φανίτ ιμ' άτε̱ = μοῦ παρουσιάσθη ὁ πατὴρ κατὰ φαντάσίαν ἢ εἶδον τὸ φάσμα αὐτοῦ (= μ' ουdούκ = εἶδον ὀπτασίαν. — ι ουφανίτ Κρίσ̈τι, σ̈ε̱-Με̱ρία, σ̈ε̱ντι. — ι ουφανίτ αῦ κjε̱ κα βράρε̱. —(θόνε) κουρ βdέσ νjερῖ ι φανίτετ ε̱νγε̱λι. — τε̱ φανίτουριτε̱ = ἡ ὀπτασία.

φανταζίj-α (budi) = φαντασία.

φαραστούα όϊ (τ) ἴδ. μεσ̈ε̱-α, μλjατοῦρ-όρι· πληθ. φαραστόνjτε̱.

φάρα: πληθ. φάρατε̱ = σπόρος· 2) εἶδος κοινῶς τι λογῆς· 3) φυλή, γένος. — μbόλα φάρε̱νε̱ νdε̱ δε̄τ. — τσ̈' φάρε̱ γjε̄jε εσ̈τ' αjό; νγα φάρα ε Αβραάμιτ = ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀβραάμ. — dυμbε̱δίετε̱ φάρατ' ε Ἰσραΐλιτ = αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ. — τσ̈' φάρε̱ γjέjε̱ = τί πρᾶγμα; τσ̈' φάρε jε τῖ; τί (πρᾶγμα) εἶσαι σύ; τσ̈' φάρε̱ θε̄; = τί εἴπατε; αῦ φάρε̱, κυj φάρε̱, ατέ φάρε̱, κε̱τέ φάρε̱. — βdίκj αῦ φάρε̱ τρίμι = ἀπέθανεν ἕνας τέτοιος γενναῖος.

φάρε φάρετ (Σ) ἐπιρ. = καθόλου, ὁλοτελῶς, κοινῶς σπειρί, οὔτε σπειρί· ἴδ. ας πακ (Σ) ας τσ̈ίκε̱.

φάρε̱γjᾶjε (γ), φαρε̱γjᾶjετ (Σ), φαρεγjε̱jε (Σ) = τίποτε.

φαρκάρ-ι (Κροῦjα) κοβάτσ̈-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) = σιδηρουργὸς πληθ. φαρκάρετε̱, κοβάτσ̈ε̱τε̱.

φάρκε̱-α (Κροῦjα) = ἡ ἑστία τοῦ σιδηρουργοῦ· φάρκε̱-α (Βεράτ.) = τε̱ φαρκούαρε̱τε̱ = ἡ πρᾶξις τοῦ ρ. φαρκόνj.

φαρκόνj (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. =μbε̣ρθένj με γόσ̈dε̣ πατκόjτ' ε κᾰλjιτ πε̣ρσε̣ρῑ κουρ jάνε̣ νγρένε̣ γόσ̈dετ ε πατκόϊτ κᾰλjιτ.

φαρμάκ-ου (bndi) (Τουρκ. ζ̈εχ̈έρ)=δηλητήριον ἴδ. χ̈έλjε̣μ-ι.

φαρμακόνj-όχ̈εμ =φαρμακόνω-ομαι (Τουρκ. ζ̈εχ̈ερλjεdίσ).

φαρόνj (budi γ.)=φαρόj, σ' λjᾱ̆ φάρε̣ τε̣ γjάλε̣, ι χ̈ούμπ φάρε̣νε̣=καταστρέφω. — φαρόχ̈εμ : παθ. καταστρέφομαι.

φαρόσ-εμ : ρ. ουδενίζω, ἐξοντόνω, (κουρ νούκε̣, μbετ φάρε μᾱ̆) ου φαρόσνε̣=ουχ̈ούμbι φάρα, σ' μbέτνε̣ μᾰ. —(Μάτια, στίχος)

Φάρ' ε φίσ ου φαρόφσ̈ινε̣
γjέλj' ε πούλjε̣ μος κε̣νdόφσ̈ινε̣.

φαρσουλjάτε̣-α (Καβ. καὶ Δυρράχιον), φαρσ̈ουλάτε̣ (Σ) ἴδ. φατσουλjέτε̣-α, σ̈αμῑ-α καὶ (Σ) μαφέστι (Περμέτ.)=μανδήλιον· πληθ. φαρσουλjάτατε̣, φαρσ̈ουλάτατε̣, σ̈αμίτε̣ βένε̣ γράτε̣ νdε̣ κρύετε̣ ε λjισ̈όχ̈ετε̣ dέρι νdε̣ρ κᾰμbε̣ πληθ. σ̈αμίτε̣.

[φάσ̈κε̣] κοινῶς φασκιά.

[φασ̈κόj] κοινῶς φασκιόνω.

[φασ̈νjε̣-α] ἴδ. φοσ̈ί.

φασ̈ούλε̣ μjάλjτετ (Σ)=χ̈οj μjάλjτι ('Ελβασ.)=κηρήθρα.

φάτ-ι [Λατ. fatum]=τύχη, μοῖρα, (πληθ. ἄχρηστος φάτετε̣) σ' κᾰ φάτ=δὲν ἔχει τύχην. ι ουθύε φάτι=(κουρ. πρίσ̈ετε̣ νdονε̣ τσ̈ούτσε̣ μᾱ̆ σ' ε μέρρ νjερῑ). — κᾰμ φᾰτ σα τε̣ σ̈οφ νjε̣ χ̈έρε̣=μόλις νὰ σὲ ἴδω μίαν φοράν. — τε̣ πάτ φάτ ε τε̣ ρᾰ ν' dόρε̣ ε σ' ε πρετ=εἶχες τύχην καὶ σὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι καὶ δὲν τὸ δέχεσαι;

φάτ-bάρδε̣-ι-α: πληθ.—δε̣τε̣-δατε̣=ὁ, ἡ εὐτυχής, εὐδαίμων, καλότυχος.

φατ-ζῑ-ου-ζέ-ζε̣-α πληθ. φατζέστε̣ ἀρσ. φατζέζατε̣ θηλ. καὶ φατα-ζῑ-ου φατα-ζέζε̣-α.

φατ-κέκj-ι-ε-jα καὶ φατα-κέκj-ι-ε-jα=δυστυχὴς κακοδαίμων. πληθ. φατακέκjτε̣ ἀρσ. φατακέκjετε̣ θηλ.

φατα-μίρε̣-ι καὶ φατ-μίρε̣-ι πληθ. φατα-(φατ)μίρε̣τε̣ φατα-μίρε̣-α καὶ φατ-μίρε̣-α πληθ. φατα(φατ)μίρατε̣=εὐτυχὴς εὐδαίμων 2) στοιχειό.

φατῑ-α: πληθ. φατῑτε̣. =(ἡ μία τῶν τριῶν γυναικῶν), φάσμα ὅπερ τὴν

BKSH

τρίτην ἡμέραν ἀναφαίνεται εἰς τὸ λίκνον τοῦ βρέφους, καὶ προμηνύει τὸ μέλλον καὶ τὴν τύχην του.

φατσουλ/έτε̱-α, φαρσ̈ουλάτε̱-α (Σ) πληθ. φατσουλjέτατε̱, φαρσ̈ουλάτατε̱=μαφέσ-ι (Περμέτ).

φε̱γόj φουγόj [Λατ. fugio] [Ἑλλην. φεύγω] ρ.=τρέχω δρομαίως ἴδ. βραπόj=έτσι με βράπ, έτσι με ρένdε̱.

φε̱dίγε̱-α (γ. budi)=κόπος [Λατ. fatigo] πόνος, κάματος, βάρος, 2) (Ἐλβασ.) ἄσ̈τε̱ με φε̱τίγε̱=εἶναι ἔγκυος.

φε̄-jα [Λατ. fides. Ἰταλ. fide]=πίστις, θρησκεία, πληθ. φέτε̱ ἴδ. bέσε̱-α.

φέ/ε̱ζε̱τ' ε χούνdε̱σε̱ (γ)=τὰ ρουθούνια.

φε̱jέϊj ἴδ. φε̱λjέιj (Τσ̈αμ).

φε̱jόj (Σ) ρ.=ἀρραβωνίζω, μbουλjόj (Ἐλβασ.) ἀρραβωνίζω, 2) φυλάττω. βελjόνj (Περπέτ.)=δι' ἄλλην φορὰν κρύβω.

φε̱κjίνjε̱-α [Λατ. vicinus]=γείτων. πληθ. φε̱κjίνjε̱τε̱.

φε̱κjινόj (γ) ρ. οὐδ.=γειτονεύω, φε̱ρκjιρόνj (τ).

φε̱λᾶζε̱-α (γ), φε̱λᾶdσε̱-α (Σ) πληθ.-ατε̱ ἴδ. θε̱λε̱ζε̱-α.

φελjάκ-ου (Σ) ἴδ. φαλακά-jα

φέλjε̱-α (γ) ἴδ. θέλjε̱-α πληθ. φέλjατε̱

φέλε̱ (γ)=ἴδ. θέλε̱ (τ) ἐπίρ.

(ι-ε) *φέλε̱* (γ)=ἴδ ι-ε-θέλε̱ (τ). αὖ κε̱ρκὸν τε̱ γjέjε̱ τε̱ φέλατ' ε δε̄ουτ= αὐτὸς ἐρευνᾷ νὰ εὕρῃ τὰ βάθη τῆς γῆς.

φελε̱σίνε̱-α: πληθ. φελε̱σίνατε̱ ἴδ. θελε̱σίνε̱-α (Σ)

φελόj ἴδ. θελόj.

φε̱λjέj φεjέj [Λατ. fallio, Ἑλλην. σφάλλω] ρ.=ἁμαρτάνω, πταίω, σφάλλω, κριματίζω ἀορ. φε̱λjέβα καὶ φελέβα μτχ. φε̱λjύερε̱ καὶ φε̱jύερε̱ (τ) φε̱λjύεμ καὶ φε̱jύεμ, φε̱jῦμ (συνηρ.).

φε̱λjῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. φε̱λjίτε̱, bουκε̱-bάλjε̱-α, φε̱λjῖ νι (Τυραν). πληθ. bουκε̱ βάλjατε̱, φε̱λjινjτε̱ (Τυραν.) [bοκε̱ καὶ bαλj α βαj-ι ἔλαιον]=bούκε̱ τε̱ γρύνjε̱ πα bροῦμ νγέσ̈ουνε̱ με βοj κjε̱ bᾶjε̱νε̱ βίτ πε̱ρbίτ ατε̱ dίτε̱ κjε̱ κᾶ λjεμε̱ dιᾶλjι.

φε̱λίκj-εμ (τ)=ἴδ. φουλικj-εμ, ἴδ. τουρπε̱νοj-όχεμ καὶ (τ)=νdρακ, λερόνω. 2) (γ) ἐντροπιάζω, φε̱λίκjεμ=νdράγεμ, λερόνομαι, 2) (γ) ἐντροπιάζομαι.

[φελίμ-ι] λέπρα.

φε̱λίμ-ι ἴδ. θε̱λίμ-ι = ἐρ' ε̱χόλε̱ = αὔρα, θε̱λίμ-ι = καὶ καταιγίς.

φε̱λίτσ-ι (τ) πληθ. φε̱λίτσ̈ετε̱. κjε̱ ρράχ̄ετε̱ κjούμε̱σ̈τι.

φε̱λjκjίνjε̱-α (τ) ἴδ. τσ̈φουλjκjῑ πληθ. φε̱λjκjίνjατε̱. — φε̱λjκjίνjε̱-α (bogdan) = ὁ ἀγών.

φελόj = ἴδ. θελόj.

φέμε̱νε̱-α (γ) φέμε̱ρε̱-α (τ) [Λατ. femina] = θῆλυς, θηλυκός: πληθ. φέμε̱νατε̱, φέμε̱ρατε̱.

φεμε̱ρούαρ-όρι, πληθ. φεμε̱ρόρε̱τε̱ (τ), φεμε̱νούερ-όρι (γ) πληθ. φεμε̱νόρετε̱ καὶ φεμε̱νούρ-όρι = θηλ. φεμε̱νόρε-jα (γ) φεμε̱ρόρε-jα (τ) πληθ. ετε̱.

φε̱μίλjε̱-α (Τσ̈αμ.), φεμίjε̱-α [Λατ. familia] = οἰκογένεια πληθ. φεμίλjε̱τε̱, φε̱μίjε̱τε̱.

φε̱μούαρ-όρι πληθ. φε̱μόρε̱τε̱ = θηλυδρίας.

φένdε̱-α πόρδε̱ κjε̱ σ' κᾱ νdίχ̄ετε̱ ζε̄ρι πληθ. φένdε̱τε̱.

φένd (γ) φέντ (τ) ρ. ἀμεταβ. = be̱νj φένdε̱, πιέρθ πα νdίερε̱ ζε̱νε̱.

φε̱νdύελ-ι (τ) πληθ. φε̱νdύεjτε̱, φετέρρε-jα (Βεράτ.) = τσαρουχοσοῦβλι, τσαγγαροσοῦβλι. πληθ. φετέρρετε̱.

φε̱νέγουλε̱-α (Σ) = ἴδ. θε̱νέγουλε̱-α.

φενέρ-ι φανός, φανάρι.

φενέσ̈τρε̱-α (budi) ('Ιταλ. finestra) = ἴδ. παραθίρ-ι

φέρρ-ι (γ) = Ἅδης ['Ιταλ. inferno].

φερge̱λόj (Τυραν. Καβ.) dρίδεμ [Λατ. frigeo, Ἑλλην. φρίσσω, φρίττω] ρ. = φρίττω, τρέμω, ἴδ. dριθτόνj, dρίδεμ.

φε̱ργέσε̱-α (γ) πληθ. φε̱ργέσατε̱ κοιν. τηγάνισμα.

φε̱ργόj (γ) φρε̱γόj (γ) [Λατ. frigo, Ἑλλην. φρύγω) = τηγανίζω ἴδ. πε̱ρζ̄ίσ.

φέρρε̱-α πληθ. φέρρατε̱ = βάτος. — μάνα φέρρε̱ = βατόμουρα. — κυj νjερῑ μ' ουbᾱ φέρρε̱ = σ' με̱ dάχ̄ετε̱.

φέρρε̱-α (Βεράτ.) = εἶδος παιγνιδίου (νjε̱ φίλ σ̈κούαρε̱ νdε̱ νjε̱ ρροτουβίλjε κjε̱ πε̱ρdρίδετε̱) πληθ. φέρρατε̱, φουρφουλίδε̱-α.

φε̱ρκάτ-άτ-άτ (Περμέτ.) = κατατρώγω. (ἐπὶ φαγητῶν) ε φε̱ρκούτι γjέλε̱νε̱ = τὸ κατέφαγε τὸ φαγί.

φε̱ρκόj φρεκόj [Λατ. frigo] ρ. = τρίβω, ψήχω παθ. φερκόνεμ (τ), φρεκόνεμ (τ), φε̱ρκόχ̄εμ (γ) φρεκόχ̄εμ = τρίβομαι, ψήχομαι. — ουφε̱ρκούα ρρόbα = ουχ̄ᾶνγε̱ρ ρρόbα = ἐτρίφθη τὸ φόρεμα.

φε̱ρλjίκ-ου (Σ.) ὅταν ψήνεται ὁλόκληρον ζῷον εἰς τὸ σουβλὶ ἢ εἰς τὸν φοῦρνον λέγεται φε̱ρλjίκ, ὅταν δὲ ἓν κομμάτιον κρέατος, λέγεται ι πιέκουνε̱. —jα bᾶνα φε̱ρλjίκ Σε̱νκόλιτ, Σε̱νγjέργjιτ κ.τ.λ. (ἂν ἐννοῇ καὶ θυσίαν ; ???)

φερμάνζε̱-α (Καβάjα), φερμάτσε̱-α (Σ) = ἄβρυνα κοιν. βατόμουρα, ἴδ. μάνα φέρρε, πληθ. φερμάνεζατε̱ (Καβ.), φερμάτσατε̱ (Σ).

φερρόκ-ου (Βεράτ.) νjε̱ ϭτέσε̱ κjε̱ βιέν ε ρρουμbουλάκε̱τε̱ ε πε̱ρμbλjέδουρε̱, ε φόρτε̱, ε ϭε̱νdόσε̱, (λέγεται ἐπὶ ζώων, ὡς ἵππων, ὄνων κτλ.)

φε̱ρϭε̱λέj (τ) ἴδ. φε̱ϭελῖj (γ), φε̱ρσε̱λῖj (Κροῦjα) ἴδ. φε̱ϭε̱λῖj (γ).

φε̱ρϭε̱λίμε̱-α (τ) ἴδ. φε̱ϭε̱λίμε̱-α (γ) πληθ. φε̱ρϭε̱λίματε̱.

φε̱ρτύμε̱-α (Βεράτ.) [ἴδ. φύρτ] = ὁρμή, βρούλε̱-ι (γ), ϭτύτι dέρε̱νε̱ με φερτύμε̱ = ἄμπωξε τὴν θύραν μὲ ὁρμήν.— μάρρ φε̱ρτύμε̱ τε̱ χ̃ίδεμ = μάρρ βρούλε̱ τε̱ χ̃ίδεμ (γ).

φε̱ρτέλjε-jα (Περμέτ.) = νjε̱ τσόπε̱ πρέj ρρόbε̱σε̱ γρίσουρε̱, πληθ. φε̱ρτέλjετε̱.

φε̱ρτελjόσ ἢ *φε̱ρτελjόνj* (Περμέτ.) = γρίσ ρόbε̱νε̱ τσόπα-τσόπα. — φερφουλόj (bogdan).

φε̱ϭε̱λῖj (γ) [Λατ. fistula = σῦριγξ] ἴδ. βεϭελῖj, φε̱ρϭε̱λῖj (Κροῦjα), φε̱ρϭελέj (τ), φρασουλῖj (γ), φρουϭουλῖj (Καβ.) = συρίζω, σφυρίζω.

φε̱ϭε̱λίμε̱-α (γ) ἴδ. βε̱ϭε̱λίμε̱-α, φε̱ρϭελίμε̱-α (τ) πληθ. φε̱ϭε̱λίματε̱ (γ) φε̱ρϭε̱λίματε̱ (τ), φραϭουλίμε̱-α (γ) πληθ. φραϭουλίματε̱, φρουϭουλίμε̱-α πληθ. φρουϭουλίματε̱

(ι) *φε̱ϭτίρε̱* (bogdan), ε-φεϭτίρε̱ = ὁ-ἡ δύσκολος — τε̱-φε̱ϭτίρε̱τε̱ οὐδ. = ἡ δυσκολία.— πούνε̱ τε̱ φεϭτίρα = δύσκολα πράγματα.

φε̱ϭτίj (budi) ἐπίρ. = δυσκόλως, δύσκολα.— ᾶϭτε̱ φε̱ϭτίj = εἶναι δύσκολον.— ἀντίθ. ουdόb = εὔκολον — με̱-τε̱-ι ᾶϭτε̱ φε̱ϭτῖj (budi) = μοῦσοῦ-τοῦ εἶναι δύσκολον. = δυσκολεύομαι-σαι-ται. — τε̱ τσίλjιτ ασνdονjε̃ κάφϭε̱ σ' ι ᾶϭτε̱ φε̱ϭτίj πε̱ρ τε̱ bᾶαμ (budi) = εἰς τὸν ὁποῖον οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι δύσκολον νὰ τὸ κάμῃ.

(ι-ε) *φέϭιμ-ι-ε-jα* (budi) = εὐσεβής.

φέϭιμ (budi) ἐπίρ. = εὐσεβῶς.

φέϭτε̱-α (Σ) (γ) = ἑορτή, πληθ. φέστατε̱ καὶ κρέμτε-jα (τ) πληθ. τε̱ κρέμτετε̱.

φεϭτόj (γ) κρεμτόνj (τ), μbᾶj τε̱ κρέμτε (τ) = ἑορτάζω.

BKSH

φε̱τ (τ) = τάχιστα, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῷ ἅμα. — έjα φε̱τ! έτσε̱ με φε̱τ! bένε με φε̱τ! χ̆ίκj με φε̱τ! τὰ bέντσ̈ με φε̱τ.

φετγόχ̆εμ (bogdan) ρ. οὐδ. [Ἰταλ. fatigare] = ἴδ. μουνdόχ̆εμ = κοπιάζω.

φε̱τέρε-ja (Καϐ.) πληθ. φε̱τέρετε̱. φε̱τέρε-jα (Τυραν.) πληθ. φε̱τέρ̱ετε̱ = τὸ τηγάνι ποῦ τηγανίζουν. καὶ φε̱ρτέρε-jα (Σ), φουρτέρε-jα (Σ), φουλτέρε-jα πληθ. ετε̱.

φιάλjε̱-α πληθ. φιάλjετε̱ = λόγος, λέξις, ἴδ. λjε̱νγjιράτε̱-α ουχ̆άπ φιάλjα = ι dούλj φιάλjα = διεδόθη ὁ λόγος. — κjύσ̈ ε λjᾶτε̱ φιάλjε̱νε̱ = πῶς ἀπεφασίσατε̱; — φιάλjε̱ πε̱ρ φιάλjε̱ = κατὰ λέξιν. — jὰμ με̱ νjε̱ φιάλjε̱ με ατὲ = συμφωνῶ. — μbᾶj ἢ ρούαj φιάλjε̱νε̱ = διατηρῶ τὸν λόγον. — bένj φιάλjε̱ = συνομιλῶ. — φιάλjε̱ ε βιέτε̱ρε̱ = παροιμία. — πα φιάλjε̱ = χωρὶς ἄλλο (Τουρκ. μουτλάκ). — κύj βέντ έσ̈τε̱ με φιάλjε̱ = τοῦτο τὸ μέρος εἶνε φιλονικούμενον. — ᾶσ̈τε̱ πα φιάλjε̱ = ἀδιαφιλονίκητον. — με̱ dούλνε̱ φιάλjε̱ = ἀμφισβήτησις. — νdσίερ φιάλjε̱ ἢ χ̆άπ φιάλjε̱ = διαδίδω τὸν λόγον. — άπ φιάλjε̱ = ἀπολογοῦμαι, ἀπαντῶ. — ασνjερῖ σ' μούντ τ' ι άπι φιάλjε̱ ατὶ = οὐδεὶς δύναται νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. — λjᾶ φιάλjε̱ = παραγγέλλω. — λjὰ φιάλjε̱ με γόjε̱ ἢ νjε̱ φιάλjε̱ γόjε = ἄφησε παραγγελίαν προφορικῶς. — λjὰ φιάλjε̱ τε̱ σ̈κρούαρε̱ = ἄφησε παραγγελίαν γραπτῶς. — jὰμ με νjῖ φιάλjε̱ = συμφωνῶ, εἶμαι σύμφωνος. — ι κε̱πούσ φιάλjε̱νε̱ = τὸν διακόπτω. — μὸς με̱ κε̱πούτ φιάλjε̱νε̱ = μὴ μὲ διακόπτεις. — φιάλj' ε ρᾶνdε̱ = λόγος, βαρύς, προσβλητικός. — με̱ φόλjι φιάλjε̱ τε̱ ράνdα = μὲ προσέβαλε. — ι σ̈κόν φιάλjα = εἰσακούεται. — νούκ' ι σ̈κόν φιάλjα = δὲν εἰσακούεται.

φjαλjόρε-ja = Λεξικόν· πληθ. φιαλjόρετε̱.

φιαλjε̱τούαρ-όρι (τ) πληθ. φιαλjε̱τόρε̱τε̱. — τὸ θηλ. φιαλjε̱τόρε-jα: πληθ. φιαλjε̱τόρετε̱.

φιαλjε̱τόϊj (τ) = λογομαχῶ.

φιαλjόχ̆εμ (γ) συνερίζομαι, κάμνω λογοτριβήν.

φιjάν-ι (γ), κούμε-jα (Περμέτ.) [Λατ. filius = υἱός] = ἀναδεκτός, βαπτιστικός· πληθ. φιjάνετε̱, κούμετε̱· ἴδ. φάμουλ.

φίjε-ja (Ἐλβασ.) ἴδ. φίλ-ι πληθ. φίjετε̱.

φιέρρε̱-α (γ) ἴδ. θίερρε̱-α (τ).

BKSH

φίερ̣ (τ). φῖρ̣-ι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) = ἡ φτέρι, ἡ πτέρις.

φιέρ̣ε̱-α (γ) θιέρ̣ε̱-α (τ) = ἡ φακή.

φιερ̣ίστε̱-α καὶ *φιρ̣ίστε̱-α* (συνηρ.) = βε̱ντ κjι bῖν φίερ̣.

φίκ (Τυρ̣αν.) φτίκ (Κρ̣οῦjα) ρ. = σ̈ούαj, πορ̣ρ̣ίσ ρ̣. ᾶ ἴδ. — ἀόρ. φίκα-ε-ου, μτχ. φίκουνε̱. — παθ. φῖκεμ (Τυρ̣αν.) ρ̣. οὐδ. = σβύνω· 2) λιποθυμῶ. (τε̱) *φίκουνιτε̱* (Τυρ̣πν.) = ἡ λιποθυμία.

φίκ-ου : πληθ. φίκjτε̱ = [Λατ. ficus) = σῦκον· 2) συκῆ. — φίκ bουφ = φίκου ι πα πιέκε̱. — πληθ. φίκjτε̱ bούφα = φίκj τε̱ πα πιέκε̱.

φικάτεμ (Τυρ̣αν.) = jαμ τέρ̣ε̱ πάκε̱ζε̱, νούκε̱ jάμ τέρ̣ε̱ φάρ̣ε (ἐπὶ ἐνδυμάτων κ.τ.λ.).

φjούγι-φjούγε̱ν-φjούγε̱ν (Τετόβα, Πιζ̣ρ̣ένdι), φjούγιμ-φjοῦκνι-φjούγινε̱ ρ. ἐνεργ. = ρίπτω· ἴδ. χ̊έθ (Τετόβα), ἀόρ. φjοῦγα-ε-ι, μτχ. φjούγουνε̱· (Πιζ̣ρ̣ένdι) ἐπὶ γεννημάτων = χ̊εθ γρ̣ούνινε̱, έλjbινε̱.

φίλ-ι = νῆμα, ράμμα, κλωστή. — καὶ φίjε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. φίjτε̱ καὶ φίjετε̱. — ἴδ. πε̃-νι (γ)· ε νdᾰν φίλινε̱ κάτρ̣ε̱σ̈ = ἀκριβῶς. — dύ φίjσ̈ (bogdan) [ἐκ τοῦ φίλ-ι = νῆμα] = dύ φίλσ̈ (Σ) = dύ φίjεσ̈ (Ἐλβασ.) = διπλῶς. — με νjε̱ φίλ = ἁπλοῦν· σ̈ούμε̱ φίjσ̈ (bogdan) = πολλαπλασίως. — τρέ φίjσ̈ (τ) τρε φίλσ̈ (Σ), τρέ φίλεσ̈ = τριπλᾶ. — κάτρ̣ε̱ φίjσ̈, κάτρ̣ε̱ φίλσ̈, κάτρ̣ε̱ φίjεσ̈ = τετραπλῶς· ἴδ. νjε̱με̱ζάj-dυμε̱ζάj-τρεμε̱ζάj-κατρ̣ε̱με̱ζάj. — μόρα dύ φίj ἢ dύ φίλ πλjάτσ̈κα = ἔλαβον διπλᾶ λάφυρα, dύ φίjε πλjάτσ̈κα (Ἐλβασ.) τρῖ, κάτρ̣ε̱ φίj ἢ φίλ ἢ φίjε̱ κ.τ.λ. — πληθ. φίλ-τε̱ καὶ φίjτε̱. — σ̈πε̱τόβα νγα φίλι = μόλις ἐγλύτωσα. — ζᾶ φῖλ (γ. budi) = φιλόϊj = ἀρχίζω καὶ ζε̃ φῖλ (τ). — ζᾶ φῖλ ε σόσ (bogdan) = φιλόϊj ε μbαρ̣ój σ' τε̱ ζε̱ φῖλ (τ), σ' ε ζε̱ φῖλ (τ). — νdε̱ φίj (= νdε̱ φῖλ) τε̱ μόρτεσε̱ = εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου.

φιλόϊj (Σ. Τυρ̣αν.) = μνηστεύω, ἀρραβωνίζω· φιλόχ̊εμ παθ. ἴδ. μbουλjój.

φῖλ : ἐπίρ̣. = κατάμονος· φίλθι (Περ̣μέτ.) jαμ φῖλ, ἢ jαμ φίλθι = εἶμαι κατάμονος.

φιλικάτ (γ), φιλθιμονακάτ (Περ̣μέτ.) [ἐκ τοῦ φίλθι καὶ μοναχά]· φίλθι ε bε̱ρ̣α κε̱τε̱ πούνε̱ = μοναχὸς τὸ ἔκαμα τοῦτο. — φῖλθι χ̊ᾶ, φίλθι πῖ, φίλθι ρ̣ρ̣ῖ (Περ̣μ.) μοναχὸς τρώγω, μοναχὸς πίνω, μοναχὸς κάθημαι.

φιλjικάτ-ι (γ) φιλjεκάτ (Σ) φιλjεκάτ βέτε̱με̱ (Σ)· φjέτ φιλικάτ νdε̱ σ̈τε̱πῖ (γ) ἢ βέτε̱με̱ φιλjικάτι = ἐκοιμήθη μοναχὸς εἰς τὴν οἰκίαν. — μίρ̣ε̱

φίλι (bogdan) = propriamente. μίρε̱ φίλε̱ (bogdan) = τὸ ὀγρηγορώτερον.

φιλόj (γ) ρ. = ἀρχίζω· ζᾶ φῖλ (γ) ζᾶ φίλε̱ (budi) νίσ ἢ νίσι (τ)· ἀντίθ. μbαρόj.

φιλjίκε-jα ἴδ. θιλjέ-jα πληθ. φιλjίκετε̱.

φίνjε̱-α: πληθ. φίνjατε̱ = τὸ ἀπὸ τῆς στάχτης ἀποστάζον ὕδωρ = ἀλυσίβα.

φινάκ-ου-ε-jα (Βεράτ.) [ἐκ τοῦ fino καὶ καταληξ. νακ] ἴδ. dινάκ ου-ε-jα.

φίσ-ι = φύσις· 2) συγγένεια πληθ. φίσνατε̱ καὶ φίσρατε̱ (τ) καὶ νατύρε̱-α (Σ).

(ι) *φίσε̱μ-ι-ε-jα* = φυσικὸς 2) εὐγενής.

φῖϱ-ι (γ) συνῃρ. ἴδ. φίερ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

φίϱε̱-α (πληθ. ἄχρηστος)· bέν φίρε̱ = κjό κjι μενγόν μbας τε̱ πεσ̈νούεμιτ.

φιϱίσ̈τε̱-α πληθ. φιρίσ̈τατε̱ ἴδ. φιερίσ̈τε̱-α.

φιϱόσ [φίρε̱-α] ρ. παθ. φιρόσεμ = κάμνει φίρα.

φίσ̈ (Σ) νjι φίσ̈, dυ φίσ̈, τρε φίσ̈ = ἁπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς κτλ.

φίσ̈κ-ου (Dibρα) ἴδ. θίκε̱-α.

φίσ̈κ (τ) ἴδ. βύσ̈κ (γ), φίσ̈κεμ ἴδ. βύσ̈κεμ (γ).

(ι-ε) *φίσ̈κε̱τε̱* (τ) φίσ̈κουρε̱ (τ) = (ι-ε) βύσ̈κε̱τε̱ (γ).

φισνίκ-ου: πληθ. φισνίκε̱τε̱ (Σκοdρα-bogdan) = εὐγενὴς (Τουρκ. σοjλjῖ) φισνίκε-jα πληθ. φισνίκετε̱ = ἴδ. (ι-ε) φίσμ-ι-ε-jα.

φίσ̈κε̱-α (Τυραν.) πληθ. φίσ̈κατε̱ = εἶδος ἐργαλείου ἐκ ξύλου μὲ τὸ ὁποῖον ἀνακατόνουσι τὸ ρύζι ὅταν τὸ κοπανίζουν εἰς τὸ γουδὶ τὸ μεγάλο, διὰ νὰ τὸ ξεφλουδίσουν.

φισ̈νjάϱ-ι (Ἐλβασ.) = κουνάβι = εἶδος ζῴου πληθ. φισ̈νjάρε̱τε̱.

φίτσε-jα = πάροπτον (ἐπὶ ὀπωρικῶν) κοινῶς παραψημένον· πληθ. φίτσετε̱.

φιτίλj-ι = θρυαλλὶς κοινῶς φυτίλιον πληθ. φιτίλjατε̱.

φιτίμ-ι: κέρδος πληθ. φιτίμετε̱.

φιτόj φιτόνj = κερδίζω, ἀποκτῶ, ἀντιθ. dαμόj ι φιτόβα τρῖ λjόdρα = τὸν ἐκέρδησα τρία παιγνίδια. — φιτόχ̈εμ (γ) φιτόνεμ (τ) παθ.

φιτόϱε̱-α (budi) = ἴδ φυτύρε̱-α = ὄψις, μορφὴ (ἐπὶ ἐμψύχων ἐκ τοῦ pitura καὶ φάκjε = ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων).

φκjόλε̱-α (γ) πληθ. φκjόλε̱τε̱ = λῖν' ι ρράχ̈ουνε̱ ε ι κρέχ̈ουνε̱ ι νdρέκjουρε̱ περ τε̱ τιέρρε̱.

φλjάκεμ : ρ. = φλογίζω-ζομαι, καταφλέγω-γομαι.

φλjάκ : επιρ. = κατ' εὐθεῖαν.

φλjάκε̣-α (πληθ. ἄχρηστος) = φλόξ, κοινῶς φλόγα.

(ι-ε) *φλjάκε̣τε̣* = φλογερός-ά.

φλjακαρέσ̈-ι (Σ), σ̈ουπλjάκε̣-α πληθ. σ̈ουπλjάκατε̣· ι ρασ̈ε̣ νjί φλjακαρέσ̈ (Σ) = σ̈ουπλjάκε̣-α πληθ. σ̈ουπλjάκατε̣· ι ράσ̈ε̣ νjί φλjακαρέσ̈ (Σ) ι ρασ̈ε̣ νjε̣ σ̈ουπλjάκε̣.

φλjάμε̣-α (Τυραν.) πληθ. φλjάμε̣τε̣ = ἀρρώστεια τῶν τετραπόδων ζώων καὶ πτηνῶν· ρρούφε̣-α (γ) πληθ. ρρούφατε̣, ρρούφκε̣-α πληθ. ρρούφκατε̣ (Περμέτ.) = καταρροὴ 2) νερουλὸν αὐγόν.

φλjαμόσεμ (Σ) = εἶμαι συναχωμένος = ἔχω καταρροήν· με̣ ζε̄ ρρούφα ἢ κάμμ ρρούφε̣νε̣ (γ). — τε̣ ρράχ̈τε̣ φλjάμα (γ) = τε̣ σ̈τίε φλjάμε̣τε̣ (γ).

φλάμbουρε̣ φλάμουρε̣ (γ. Μαλjεσία) ἴδ. πρε̄-jα κοινῶς τὸ φλάμπουρο.

φλάμουρε̣-α, φλάμουρ-ι (budi) = ἡ σημαία (Τουρκ. bαϊράκ ἢ σανdσακ) ι ράνε̣ φλάμουρε̣ = ι ρανε̣ πρε̄ = μ' ὅλον τὸ τάγμα τῆς σημαίας.

φλjάσ = ρ. ὁμιλῶ. — φλjάσ κεκj πε̣ρ ατέ = τὸν κατηγορῶ. — με̣ φλjετ bοῦρρι = μὲ μαλλόνει ὁ ἄνδρας. — μα φόλjι = μοῦ τὸ ἔταξεν.

φλjε̄ (γ) φλjε̄ (τ) ρ. = κοιμοῦμαι ἀόρ. φλjέτα καὶ φjέτα· μτχ. φλjέτουνε̣ καὶ φjέτουνε̣. — φλε̄ ἀντιθ. jάμ κjούτε̣ καὶ jαμ τσ̈ούτε̣ (Σ). — με̣ μέρρ γjοῦμι ἀντιθ. κjόχ̈εμ καὶ τσ̈όχ̈εμ (Σ) — βε̄ μbε̣ γjούμε̣ ἀντιθ. κjύj καὶ τσ̈όj (Σ) 2) φλε̄ = ἀποθνήσκω. — Εδὲ ποσᾰ θᾰ κε̣τέ φjέτι (Πραξ. τῶν Ἀποστόλων Κεφ. Ζ. 60) = «Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

φλjέγε̣-α (Σ) = νjῑ φλjέγε̣ πίσ̈ε̣ (Σ) = νjῑ φίjε πίσ̈ε̣ (Ἐλβασ.) (βέτσ̈ε κετού νdε̣γjόχ̈ετε̣ κιjο φjαλjε̣).

φλέγε̣-α (Τυραν) = κανάτ' ι dέρε̣σε̣, = φλέγουρατε̣ ε dέρε̣σε̣ φλjέτε̣τε̣ = αἱ πτέρυγες, τὰ φύλλα τῆς θύρας· 2) φλjέγουρατ' ε χ̈ούνdε̣σε̣ = φέjετ ε χ̈ούνdε̣σε̣ = τὰ ρουθούνια.

φλjέγουρε̣: ἐπίρ = bίγε̣· ε τσάβα φλjέγουρε̣ = bίγε̣.

φλjέρεdσ̈ί-ου ???.

φλjέτε̣ζε̣-α τὸ πτερὸν τῆς σαΐτας.

φλjέτε̣-α (γ) = πτέρυξ καὶ (τ) = φύλλον. – ἀντιθ. γjέθε-jα πληθ. φλjέτε̣τε̣ = τὰ φύλλα 2) τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου.

φλjίτεμ παθ. τοῦ φλjάσ. — φλjίτετε̣ σέ do τε̣ bε̣νετε̣ κε̣σ̈τοὺ = ᾄδεται ὅτι οὕτω μέλλει γενέσθαι.

BKSH

φλjόκ-ου πληθ. φλjόκε̱τε̱ = αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, ἡ κόμη.

φλjιόκ-γου (τ) πληθ. φλjόγjετε̱ ??? ⟨νιφάς, πόκος⟩.

φλjοκάτε̱-α [φλjοκε̱-α] = ἴδ. dö̈όκε̱-α.

φλjορῖ-νι (γ) φλjορῖου (τ) πληθ. φλjορίνjτε̱ = νόμισμα χρυσοῦν, χρυσὸς κοιν. μάλαμα ἴδ. ἄρ-ι.

φλjούτουρε̱-α: πληθ. φλjούτουρατε̱ [κατ' ἀναγραμματισμὸν πτερωτά] κοιν. πεταλοῦδα, ψυχοῦλα.

φλjουτουράκ-ου: πληθ. φλjουτουράκε̱τε̱=αὔ κjε̱ φλjουτουρόν.

φλjουτουράκε-jα: πληθ. φλjουτουράκετε̱=αjό κjε̱ φλjουτουρόν.

φλjουτουρίμθι ('Ελβασ. Βεράτ.) φλjουρίμιθι = πεταχτά, 'ς τὰ πεταχτά. φλjουτουρίμ (Σ) μbε̱ φλjούρε̱ (Τυραν.). — βράβα ζόγουνε̱ μbε̱ φλjούρε̱=ἐνῷ ἐπετοῦσε.

φλjουτουρίμ-ι ἀφηρ. πληθ. φλjουτουρίμε̱τε̱, φλjουρίμ-ι πληθ. φλjουρίμετε̱=τὸ πετᾶν τὸ πάταγμα.

φλjουτουρόνj φλjουρόνj (budi) ρ. οὐδ. = πετῶ. φλετε̱ρόj [φλjέτε̱-α].

φλjόκε̱-γjάτε̱-ι-ε-jα: πληθ. τε̱τε̱ ἀρσ. τατε̱ θηλ. = μακρομάλης.

φλjοκε̱-ζῖ-ου φλjοκε̱-ζέζε̱-α: πληθ. ζέστε̱ ἀρσ. ζέζατε̱ θηλ.=μαυρομάλης.

φλjόκε̱-ö̈κούρτε̱νε̱-ι-α: πληθ. νιτε̱ ἀρσ. τε̱νατε̱ θηλ. = κοντομάλης.

φλούτσκε̱-α: φλjούτσκατε̱ (Βεράτ-Περμέτ.) ἴδ. πλούτσκε̱-α ('Αργυρ.) bουö̈λjίκjε-jα (Καβ.) = φυσαλὶς-ίδος πόμφυξ.

φλjυτυρῖj. ρ. = φρυάσσω. — ἴδ. σφυτυρῖj ('Ελβασ.).

φλjυτυρίμ-ι=φρυαγμὸς (Τυραν).

φόρbλjε̱-α ('Ελβασ.) = σκουπίδια ἀπὸ φλοῦδες ψιλαῖς (ὡς μήλων, ἀπιδίων, κυδωνίων κτλ. —) μὸς bᾶν φόρbλjα πε̱ρδε̱̃=μὴ κάμνῃς σκουπίδια κατὰ γῆς. — πληθ. φόρbλjατε̱.

φόλε̱-α (Περμέτ), τοκά-jα (Βεράτ), πούλε̱-α [Τουρκ. πουλά] = πούλε̱ μὲ γρέπ α πα γρέπ.

φόρε̱-α (τ) = με φόρε̱

φόρλjε̱-α πληθ. φόρλjατε̱ = εἶδος τυροῦ.

φόρμε̱-α [Λατ. forma] = μορφή, σχῆμα, εἶδος. 2) χόανον, τύπος (Τουρκ. καλούπ) [forma = μορφὴ = ἀναγραμματισμός].

φόρμελjε̱-α (γ) πληθ. φόρμε̱λjατε̱. — ἴδ. θε̱ρῖ.

φορμένεμ: = μορφόνομαι.

φόö̈νjε̱-α: πληθ. φόö̈νjε̱τε̱ = βρέφος, νήπιον.

φόρτ: ἐπίρ. [Λατ. forte, Ἑλλην. σ-φόδρα] = δυνατὰ, ἰσχυρῶς 2) σφόδρα, λίαν.

(ι-ε) *φόρτε̱-ι* [Λατ. fortis] = δυνατὸς, ἰσχυρὸς ἀντιθ. ι-ε-bούτε̱-ι. ούθουλ' ε φόρτε̱.

φόρτσε̱-α: πληθ. φόρτσατε̱ = δύναμις, ῥώμη, ἰσχύς. — φορτσάτ-ι (πληθ. ἄχρ.), φορτσάdε̱-α (γ) πληθ. φορτσάdατε̱ ἴδ. φουκjῖ-α. μᾶ φόρτ (γ) με̱ φόρτ (τ) = μάλιστα, κατ' ἐξοχήν. — πε̱ρχ̆έρε̱ με κ' άνdα με γjούτουνε̱, πο μᾶ φόρτ dίμενιτ = πάντοτε ἀγαπῶ νὰ κυνηγήσω, ἀλλὰ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος.

φορτσόj-όνj-όχ̆ε̱μ-όνεμ (γ. τ.) = ἐνδυναμόνω-νομαι. μάρ̣ρ̣ φουκjῖ φόρτεμ (budi) = σκληραίνομαι.

φύρbε̱-α (γ) πληθ. φύρbατε̱ = κουφιοκάρυδον. — ά̣ρ̣ρ̣ε̱ φύρbε̱ = ά̣ρ̣ρ̣ε̱ πα θελjπ. — φύτσε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. φύτσατε̱ κοιν. κουφιοκάρυδον.

φραγjόνj-όνεμ. (Περμετ.) = ξηροψήνω-νομαι (κοιν. φρύγανα) ἴδ. θέκ-εμ.

φράκj-ι (γ) = θατε̱σίιε̱, κόχ̆ε̱ κjι bᾶχ̆ετε̱ πρέj έρε̱σε̱ φτόχ̆ε̱τε̱. — πληθ. ἄχρηστος φράκjνατε̱, ἴδ. ατσαρῖ-α, σινγε̱ρρίμ-ι.

φρανγj-α (γ) ἴδ. μαdσγάλε̱-α ἢ μασγάλε̱-α πληθ. φρανγjῖτε̱.

φρανγjούζε̱-α κοιν. φαγοῦσα, πληθ. φρανγjούζατε̱

φράσ̈ε̱ν (γ) φράσ̈ε̱ρ (τ) = φράξος κοιν. εἶδος δένδρου. — πληθ. φράσ̈ε̱νατε̱, φράσ̈ε̱ρατε̱ (τ).

φρασ̈ούλε-jα πληθ. φρασούλετε̱, φρασόλε-jα πληθ. φρασόλετε̱. - γρόσε̱-α (γ) πληθ. γρόσε̱τε̱ = φασούλια, φασόλια.

φρασ̈ουλῖj (γ) ἴδ. φε̱ρσ̈ε̱λέj (τ).

φρασ̈ουλίμε̱-α ἴδ. φε̱ρσ̈ε̱λίμε̱-α πληθ. φρασ̈ουλίματε̱.

φρῦj (γ) φρῦj (τ) [φρύμε̱-α] ρ. ἐνερ. = πνέω, φυσῶ, ῥιπίζω. [Λατ. flo, Ἑλλην. φλάω, φλέω, φλύω, πνέω]. — φρῦν έρα = πνέει ὁ ἄνεμος. — φρῦj κjούρρατε̱ = φυσῶ τὰς μύξας. — φρῦj γjέλε̱σ̈ε̱ ε̱ φτόφετε̱. — φρῦj τσαλjίκουνε̱ = φουσκόνω τὸ ἀσκί. — ι φρῦj φῦλιτ = παίζω τὸν αὐλόν. — ἀόρ. φρῦνα-ε-ι (γ) φρύjτα-ε-ι (τ) μτχ. φρῦμε̱ (γ) φρύρε̱ (τ), καὶ φρύjτουρε̱ (τ) ἀντίθ. τσ̈φρῦij. — παθ. φρῦχ̆εμ (γ) φρῦνεμ (τ).

φρύμε̱-α: πληθ. φρύματε̱ = πνεῦμα, πνοή, ἀναπνοή. — μάρρ φρύμε̱ = ἀναπνέω. — μ' ουζοῦ φρύμα = ἐπιάσθηκεν ἡ ἀναπνοή μου.

φρύμε̱-α (Jακόβα) έρε̱-α = ἄνεμος. — φρύμ' ε γjάλε̱ = ψυχὴ ζῶσα. — ποσὶ bαγε̱τὶ με φρύμε̱ = ψυχικός, ζωϊκός. — Φρύμ' ε Σε̱νjτε̱ρούαρε̱

(τ) = Σπῖρτι Σένjτ (γ) = τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. — φρύμ' ε κέκjε ἢ φρύμ' ε λjίγε̱ = τὸ κακὸν πνεῦμα, τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα, τὸ δαιμόνιον. — δᾶ φρύμε̱ν' ε παντάjμε = ἔδωκε τὴν τελευταίαν ἀναπνοήν, ἀπέθανεν.

φροῦθ-ι (γ) φροῦθ-ι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) κοιν. ὀστρακιά.

φρούσ̈κουλε̱-α (τ) πληθ. φρούσ̈κουλατε̱ φραγγέλιον, μάστιξ. καὶ σ̈ούφρε̱-α (Ἐλβασ.) = ῥάβδος, πληθ. σ̈ούφρατε̱, θούπρε̱ α (Σ) πληθ. θούπρατε̱, βίσ̈κουλε̱-α (Σ) πληθ. βίσ̈κουλατε̱.

φουσ̈κουλόνj (τ) = φραγγελῶ, μαστίζω. — βισ̈κουλόj (Σ) = ραβδίζω.

φρουσ̈ουλῖj (Καβ.) ἴδ. βε̱σ̈ελῖj (γ).

φρουσ̈ουλίμε̱-α (Καβ.) ἴδ. βε̱σ̈ε̱λίμε̱-α (γ) πληθ. φρουσ̈ουλίματε̱.

φράτ-ι (γ) πληθ. φρέτε̱νετε̱ = μοναχὸς τῶν Καθολικῶν, καλόγηρος Δυτικός.

φρε̃-νι (γ) φρε̃-ρι (τ) [Λατ. frenum] πληθ. φρένjτε̱ καὶ φρένjτε̱ = χαλινός. 2) φρε̃-ρι (Περμέτ.) ἴδ. ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.).

φρέρε̱ζε̱-α (Βεράτ.) πληθ. φρέρε̱ζατε̱ = ρρουβᾶνι ι ρρούσ̈ιτ σι τ' ι χ̈άσ̈ κόκjετε̱.

φρε̃θ-ι (γ) φρε̃θ-ι (τ) = εἶδος ἀσθενείας εἰς τὰς ῥῖνας τῶν ἵππων, ἐνίοτε καὶ τῶν νηπίων.

φρικατσάκ-ου-ε-jα: πληθ. κε̱τε̱ ἀρσ. κετε̱ θηλ. = φρικατσάρ-ι-ε-jα = δειλός, φοβιτσάρης. καὶ φρίκε̱σ-ι πληθ. φρίκε̱σιτε̱, φρίγε̱σ-ι (Σ).

φρίκε̱-α πληθ. φρίκατε̱ = φόβος. καὶ φρύκε̱-α (Τυραν.) κάμ φρίκε̱ = φοβοῦμαι. — ι σ̈τιε φρίκε̱νε̱ = τὸν φοβερίζω. — jάνε̱ φρίκε̱ = εἶναι φόβοι πολέμων. — ᾶσ̈τε̱ φρίκε̱ = ὑπάρχει φόβος.

(ι) *φρίκε̱σ̈ιμ-ι*, ε-φρίκε̱σ̈ιμε-jα = φοβερός-ά.

φρικόj (Ἀργυρ.) = φοβερίζω, φρικόνj (budi) = φοβερίζω τινά. — φρικε̱τσόj (γ), φρικε̱σόνj (Βεράτ.-Περμέτ.) φρικόj (Σ) καὶ φριγόj (Σ) φρικσόj (Τυραν.) παθ. φρικόνεμ = φοβοῦμαι κ.τ.λ.

φρύjτ-ι (bogdan) ἴδ. πέμε̱-α.

φρυμούαρ-όρι (τ) φρυμούερ-όρι (συνηρ.) φρυμοῦρ-όρι = πνευματικός. — φρυμόρε-jα = πνευματική, καὶ φρυμάκ-ου φρυμάκε-jα = πνευματικός-ή, πληθ. ετε̱.

φρούερ-φρόρι (γ) καὶ φροῦρ-όρι (γ. συνηρ.) ἴδ. σ̈κούρτ-ι = Φεβρουάριος μήν, καὶ (τ) φροῦαρ-όρι.

φρουjτόνj (budi) = καρποφορῶ.

φσ̈ανε̱τίμ-ι (budi) = πληθ. φσ̈ανε̱τίμετε̱ = σ̈αμτῖνε̱-α = στεναγμός. —
φσ̈α̃j (budi-bogdan) = σ̈αμτῖj (Ἐλβασ.) ἀόρ. φσ̈άνα-ε-ι μτχ. φσάαμ (bndi-bogdau)-τε̱-σ̈φα̃μι-τε̱ (budi) = ἀναστεναγμός.
φσ̈άτ-ι (τ) πληθ. φσ̈άτε̱ρατε̱ = χωρίον. πτσ̈ατ-ι (τ) πληθ. πσ̈άτε̱ρατε̱.— κατούντ-dι (γ) πληθ. κατούνdετε̱.
φσ̈ατάρ-ι (τ) = χωρικὸς 2) χωριανὸς, πατριώτης. πληθ. φσ̈ατάρετε̱ πσ̈ατάρ-ι (τ) πληθ. πσ̈ατάρε̱τε̱, θηλ. φσ̈ατάρε-jα, πσ̈ατάρε-jα. πληθ. φσ̈ατάρετε̱, πσ̈ατάρετε̱, κατουνdάρ-ι-ε-jα πληθ. κατουνdάρε̱τε̱ ἀρσ. κατουνdάρετε̱ θηλ.
φσ̈έφε̱-α (γ) = ἡ σκούπα, πσ̈έσε̱-α (τ), μπσ̈έσε̱-α (τ) καὶ με̱σ̈έσε̱-α (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π. πρὸ τοῦ σ̈. πληθ. ατε̱.
φσ̈έχ̃ (τ) ρ. ἐνερ. παθ. φσ̈ίχ̃εμ. πσ̈έχ̃ (τ) παθ. πσ̈ίχ̃εμ. μπσ̈έχ παθ. μπσ̈ίχ̃εμ., με̱τσ̈έφ (γ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ πρὸ τοῦ σ̈) τσ̈έφ (γ) τσ̈ίφεμ παθ. — νσ̈έφ (bogdan) = κρύπτω.
φσ̈εχ̃αράκ-ου: πληθ. φσ̈εχ̃αράκε̱τε̱ = κρυπτὸς ἄνθρωπος.—καὶ πσ̈εχ̃αράκ-ου, φσ̈εχ̃ράκ-ου, φσ̈ιχ̃εράκ-ου, μπσ̈εχ̃αράκ-ου, πσ̈εχ̃εράκ-ου.— ἴδ. τινε̱ζάρ-ι (γ).
φσ̈εχ̃ε̱σίρε̱-α (τ) πσ̈εχ̃ε̱σίρε̱-α (τ), μπσ̈εχ̃ε̱σίρε̱-α, με̱σ̈εφε̱σίνε̱-α (γ) ἀφηρ. —πληθ. —ατε̱ = κρυψάνα.
(ι-ε) *φσ̈έχ̃ε̱τε̱* (τ), πσ̈έχ̃ε̱τε̱ (τ), μπσ̈έχ̃ε̱τε̱ (τ), με̱τσέφε̱τε̱ (γ): = κρυπτός-ή.
φσ̈έχουρα (τ) ἐπίρ. πσ̈έχ̃ουρα καὶ πσ̈έχ̃ουραζι, μπσ̈έχ̃ουρα καὶ μπσ̈έχ̃ουραζι (τ) τσ̈έφας (γ) ἐπίρ. = κρύβδην. καὶ με̱τσ̈έφε̱τε̱, (γ) με̱σ̈έφε̱τε̱ (γ).
φσ̈ίj (τ. bogdan) παθ. φσ̈ίχ̃εμ = σπουπίζω-ζομαι. — πσ̈ίj (τ) πσ̈ίχ̃εμ (τ), μπσ̈ίj (τ) μπσ̈ίχ̃εμ, με̱σ̈ίj (γ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π πρὸ τοῦ σ̈) με̱σ̈ίχ̃εμ τε̱-φσ̈ίρατε̱ = τὰ σκουπίδια.
φσ̈ίκε̱-α (τ) πσ̈ίκε̱-α (τ), μπσ̈ίκε̱-α (τ), με̱σ̈ίκε̱-α (γ) = ῥοῦσκα.
φσ̈ίκε̱-κάρτε̱, πσ̈ίκε̱-κάρτε̱, μπσ̈ίκε̱-κάρτε̱, με̱σ̈ίκε̱-κάρτε̱ εἶδος θάμνου ἔχοντος φούσκας κροτούσας.
φσ̈ίκε̱ζε̱-α (τ) ὑποκορ. πληθ. φσ̈ίκε̱ζατε̱, πσ̈ίκε̱ζε̱-α (τ) μπσ̈ίκε̱ζε̱-α (τ) με̱σ̈ίκε̱ζε̱-α (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π πρὸ σ̈.
φσ̈ικ (τ), ρ. ἐνερ. πσ̈ίκ (τ), μπσ̈ίκ (τ), με̱σ̈ίκ (γ) παθ. φσ̈ίκεμ (τ), πσ̈ίκεμ (τ), μπσ̈ίκεμ, με̱σ̈ίκεμ (γ) = τούκε ράχουρε̱ ebε̱νj τ' ι φσ̈ίκετε̱ (τ' ι bε̱νετε̱ φσ̈ίκα, φσ̈ίκα μίσ̈ι).

BKSH

φσΐχευ (τ) πσΐχεμ (τ), με̱τσΐφεμ, τσΐφεμ (γ)=κρύπτομαι. καὶ τσΐφεμ (γ) με̱τσΐφεμ (γ). — καὶ παθ. τοῦ φσΐj=σκουπίζω.

φτέσεσ-ι (γ)=αὐ κjε̱ φτόνj=θε̱ρρέτ πε̱ρ dάσμε̱) [ἐκ τοῦ φτέσε̱-α=πρόσκλησις. ἀπηρχαιωμένη λέξις] πληθ. φτέσε̱σιτε̱.

φτόνj-φτόνεμ παθ.=θε̱ρρέσ πε̱ρ dάσμε̱ (Σ) ['Ιταλ. invitare] παροιμ.— κουσ̈ βέτε παρτούαρε̱, ε γjε̱ν πα σ̈τρούαρε̱. — ἴδ. γρίσ̈, γε̱ρσ̈έσ ρ.— Περμέτ.)=φτόνj με dασ̈ α με κουλjάτσ̈ (=προσκαλῶ εἰς τὸν γάμον μὲ ἔξοδα) καὶ γρισ̈ ἢ γε̱ρσ̈έσ (Περμέτ.)=προσκαλῶ μὲ λόγον (=ἄνευ ἐξόδων).

φτίκ (Κροῦjα)= δ. φίκ. ρ. φτίκεμ=ἴδ. φίκεμ ρ.

φτιλζόj-όνεμ (Βεράτ), φτιλόj (γ) (Τυραν. Καβ. Κροῦjα) φτιλόνj (budi) ρ. ἐνερ.=σ̈τελίσ. 2) ἐπεξηγῶ (budi) φτιλόχ̈εμ (γ)=σ̈τε̱λίζεμ ρ.

φτόφ (γ) φτόχ̈ (τ)=κρυόνω τι. — φτόφεμ-φτόχ̈εμ=κρυόνω.

φτόφερε̱ (γ) φτόχ̈ετε̱ (τ)= ἐπίρ. = ψυχρῶς.

(ι ε) *φτόχ̈ε̱τε̱-ι α* φτόφε̱τε̱-ι-α: ἐπίθ. τὸ οὐδ. τε̱ φτόχ̈ε̱τε̱-ιτε̱, τε̱ φτόφε̱τε̱-ιτε̱. — σότ ᾶσ̈τε̱ φτόφε̱τε̱=σήμερον εἶναι κρῦον. — σότ bᾶν τε̱ φτόφε̱τε̱=σήμερον κάμει κρῦον.

φτοχ̈ε̱σίρε̱-α (τ), φτοφε̱σίνε̱-α (γ)=κρυάδα. πληθ. — ατε̱. βενd' ι φτόφε̱τε̱=κjι νούκε̱ σ̈εφ dίελ. ἴδ. χ̈ιεσίνε̱-α.

φτοῦα-όϊ πληθ. φτόνjτε̱,=κυδῶνι. 2) κυδωνε̱ά, φτοῦε-όϊ (γ) φτούε-όνι (Σ) φτοῦ-όϊ (γ. συνηρ).

φτούε-jα (γ)=χρονιάρικη γίδα. — φτοῦjα (γ. συνηρ.), φουτjάκε-jα ('Ελβασ.) φτούjε̱ζε̱-α. — ὑποκορ.

φύελ-ι (τ), φῦλ-ι (γ. συνηρ.) φέλ-ι (Σ) πληθ. φύεjτε̱, φύjετε̱ (τ) ι bίε φύελιτ = παίζω τὸν αὐλόν. — ι ράσ̈ε̱ φύελιτ = ἔπαιξα τὸν αὐλόν.

φυελούαρ-όρι (τ) φυελούερ-όρι (γ), φυλοῦρ-όρι (συνηρ.) πληθ. φυελόρε̱τε̱ καὶ φυλόρε̱τε̱=αὐλητής. — φυελόρε-jα πληθ, φυελόρετε̱ θηλ.

φύερ-ι (τ) ἴδ. φῖρ.

φύτ-ι πληθ. φύνατε̱, φύτνετε̱ = bῖρα ε κjάφεσε̱ κjι σ̈κόν τε̱ νγρᾶνε̱τε̱ πε̱ρμbρένdα ἴδ. γρύκε̱-α, τύτε̱-α· 2) ὁ λαιμός. — ε κάπα πε̱ρ φύτι= τὸν ἔπιασα ἀπὸ τὸν λαιμόν· με̱ νγε̱τσι νjῖ ἐσ̈τε̱νε̱ νdε̱ φύτ.

φυτόρε̱-α, φετύρε̱ α = μορφή, ὄψις, — ι ουπρίσ̈ φυτύρα νγα φρίκα· κᾶ φυτύρε̱ τε̱ βέρdε̱=ἔχει ὠχρὰν ὄψιν. — τρῖ φυτύρε̱σ̈ νjί Περε̱νdι.

φούγε̱-α=συκοφάγος, πτηνόν, πληθ. φούγατε̱.

BKSH

φουκj̈ι-α = δύναμις, ἰσχύς πληθ. φουκjίτε̱.— σ' κᾶμ φουκjῑ=ἀδυνατῶ.— μ'ουπρε̱̃ φουκjῑα ἢ μ'ουπρένε̱ φουκjίτε̱=ἐξηντλήθησαν αἱ δυνάμεις μου ἴδ. μ' ουπρένε̱ κράχ̈ατε̱=ἀπηύδησα.

(ι-ε) *φουκjίσ̈ιμ-ι-ε-ja* = δυνατός-ή. ἰσχυρός-ά· καὶ (ι-ε) φουκjίτσ̈ιμ-ι-ε-jα θηλ.

φουλίκj-φε̱λίκj (γ. τ.) = ἐντροπιάζω, λερόνω.— φουλίκεμ = ἐντροπιάζομαι, λερόνομαι.

φουλjέτε̱-α (Σ) (τὸ δένδρον) = τσαράτσ-ι (Τυραν.) καὶ καλjιbόbε̱ α (Σ) (ὁ καρπὸς) πληθ. καλjίbobατε̱.

(ι-ε) *φουλίκε̱τε̱* (γ. Ἐλβασ.) (ι-ε) φε̱λίκε̱τε̱ (τ) ἐπιθ. = ἐντροπιασμενος 2) λερωμένος (τ. Σ.).

φουλjκῑνι (Σ) πληθ. φουλjκjίνjτε̱ = σιαγὼν καὶ (Σ. Κροῦjα) (Τυραν.) φουλjκjίνjε̱-α πληθ. φουλjκjίνjατε̱ = νόφουλε̱-α: πληθ. ατε̱.

φουλίμ-ι: πληθ.— ίμετε̱ (ἄχρηστος) = φύσημα (ἀνέμου) τοῦ ρήματος *φουλόν* = φυσᾶ (ἄνεμος).

φούντ-di (πληθ. φούνdετε̱ ἄχρηστος) [Ἑλλην. ποντ-ος, Λατ. fundus] = πυθμήν, βάθος, πάτος, τὸ κάτω μέρος.— νdε̱ φουντ ἢ με̱ νdε̱ φουντ = εἰς τὸ τέλος.

φουνdόσ (τ) ρ. = ρίπτω τινά εἰς τὸ βάθος, φουντόj (Σ) φουνdόσεμ (τ) παθ. φουνdόχ̈εμ (Σ).

φουνdε̱ρρῑ-α πληθ. φουνdε̱ρρίτε̱ = τὰ ὅσα ἀπομένουσιν εἰς τὸν πάτον· κοινῶς τὰ ἀπομεινάρια.

φούρκ-ου, σφούρκ-ου (Σ) κοινῶς δικοῦλι, διχάλα = γεωργικὸν ἐργαλεῖον δι' οὗ συνάζουσι τὸν χόρτον· πλ. φούρκjετε̱, σφούρκjετε̱, τε̱ρφούρκjετε̱.

φούρκε̱-α [Λατ. furca] = ἡ ἠλακάτη κοινῶς ἡ ρόκα (κjε̱ τιέρρε̱νε̱) πληθ. φούρκατε̱.

φουρκάτσε-ja (Βερατ.) [ἴδ. φούρκ-ου] = ἴδ. νγαρκάτσε-jα.

φούρρε̱-α, φούρρ-ι [Λατ. furnus] πληθ. φούρρε̱τε̱ = κλίβανος, κοινῶς φοῦρνος [φουρκουλjίτσε̱-α] ἴδ. πρόκε̱.

φουρρί-ja [Ἰταλ. λέξις] = τουρκιστὶ αdσ̈αλjέ.

φουρρε̱βέκjε̱-α, φουρουβέκε̱-α (Περμέτ. Βεράτ.) πληθ. α-τε̱ ἴδ. κουκουβάjκε̱-α.

φουρρίκj-ι πληθ. φουρρίκjατε̱, φουρρίκ-ου (Σ. Τυραν. Περμέτ.) = φωλεά πληθ. φουρίκjτε̱.

φουρράτσ-ι (γ) = μουλῖ κjῑ bλjούεν με χ̄ούρδε̱ (=λάκκον ὕδατος).

φουρρόj (γ) = bλjούεj τράσ̈ε̱ καὶ φε̱ρρόj (Κρoῦjα) = λjιμόj = με λjίμε̱ φε̱ρρόj χ̄έκουρινε̱. — φουρρόj = bλjούεj vdε μόκε̱νετ.

φουρτούνε̱-α [Λατ. fortuna] = θύελλα, τρικυμία, θαλασσοταραχή· πληθ. φουρτούνατε̱ ἴδ. θε̱λίμ-ι.

φούσ-φουτ-φούτ (γ) καὶ φούτ-φούτ-φούτ (τ) = χώνω ρ. παθ. φοῦτεμ = χώνομαι.

φούσκε̱-α (γ) φούτσκε̱-α (τ) κουρ μπσ̈ίκετε̱ λjικούρα = ἡ φοῦσκα.

φουστάν-ι: πληθ. φουστάνετε̱ = ἡ φουστανέλα.

φουσ̈ά̈ι-α (Βεράτ.) [φσ̈ῦj] = χειρόμακτρον. (Ἰταλ. peceta).

φουσ̈άρ-ι-ε-jα (γ) = πεδινὸς-ή· ἀντίθ. μαλjε̱σούαρ-όρι καὶ φουσ̈τάρ-ι-εjα, φουσ̈αράκ-ου-ε-jα, φουσ̈νjάκ-ου-ε-jα. — πληθ. φουσ̈άρε̱τε̱ ἀρσ. φουσ̈άρετε̱ θηλ.

φούσ̈ε̱-α πληθ. φούσ̈ατε̱, ρ̄αφσ̈-ι (Jακόbα) = πεδιάς.

φουσ̈νjάρ-ι, φουσ̈νjέρ-ι πληθ. άρε̱τε̱-έρε̱τε̱ = ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ψαρεύουσιν.

φούσ-φούτ-φούτ = εἰσάγω, ἐμβάζω, βε̱ μbρένdα, κε̱λάσ σ̈τίε· ἀόρ. φούτα-ε-ι. μτχ. φούτε̱ ἢ φούτοννε̱. παθ. φοῦτεμ· ἀντίθ. κε̱ρρέj, vdσίερ.

φουσ̈κjίνατε̱ πληθ. (budi) ???

φούσκε̱-α καὶ φούτσκε-α, πούφκε̱-α (Τυραν.), φε̱λούσκε̱-α (Τυραν.) = φούσκε̱-α (κοὺρ ρ̄ρίφετε̱ με χ̄ίθε̱θ), πληθ. φε̱λούσκατε̱. ἴδ. φσ̈ίκε̱-α, πσ̈ίκε̱-α, μπσ̈ίκε̱-α, με̱σ̈ίκε̱-α.

φουσ̈άτε̱-α ἴδ. ουσ̈τερῖ-α = στρατός, στρατόπεδον.

φουφουβέjκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. φουφουβέjκατε̱ = γλαῦξ-κός. — ἢ φουφουβέjκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. φουφουβέjκατε̱. — ἢ φουρουβέjκε̱-α (Βεράτ.) πληθ. φουρουβέjκατε̱, ἢ φουρρε̱βέjκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. φουρρε̱βέjκατε̱, ἢ κουκουβάjκε̱-α πληθ. κουκουβάjκατε̱.

φυσεκόρε-jα (Σ) = κουλjέτε̱ φυσ̈έκε̱σ̈. — πληθ. φυσε̱κόρετε̱.

Χ̇

χ̄ᾰ: ρ. ἐνερ. = τρώγω, ἀόρ. χ̄άνγρα (γ), (τ) χ̄ένγρα, μτχ. νγράνε̱ (γ) νγρένε̱ (τ). ἀντίθ. βίελ. — με̱ χ̄ᾰ ζέμε̱ρα μb᾽ ατε̱ νjερῖ = ὑποπτεύω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. — ε χ̄ᾰ με τε̱ μίρε̱.

χ̃αbίτεμ (γ)=χαίνω, χάσκω, εἶμαι ἐκστατικός· ἴδ. χουτόιj.
χ̃άδε̱-ι=ὁ Ἅδης (πληθ. λείπει).
χ̃άε-jα (Σ), χ̃ε̄-jα πληθ, χ̃άετε̱=ζῳοτροφία.
χ̃άεσ-ι (Σ), χ̃άμε̱σ-ι: πληθ. χ̃άμε̱σιτε̱, χ̃άϊστε̱=φαγᾶς.
χ̃αjγέρ-ι (Μυζεκjέjα) ἴδ. χ̃αρμε̱σ̈ούκρ-όρι.
χ̃αjάτ-ι=βένdι κjε̱ ἆσ̈τε̱ νdε̱νε̱ τσαρδάκουνε̱, αὐλὴ σκεπασμένη.
χ̃αλακάσ-άτ-άτ (γ), σγαφουλόνj (Βεράτ.) ρ. = ξεγυμνόνω, ξεσκεπάζω. σ̈περdᾱj, σφαγουλόνj κραχ̃ασόρινε̱ = ξεσκεπάζω τὰ στήθη. — παθ. χ̃αλακάτεμ, σφαγουλόνεμ.
χ̃αλj-γρέπ-ι πληθ. χ̃αλj-γρέπατε̱ (γ Μαλjε̱σία).
χ̃άλjε̱-α πληθ. χ̃άλjατε̱: χ̃άλjε̱-πέσ̈κου = ψαροκόκκαλον.
χ̃άλjε-jα πληθ. χ̃άλjετε̱ = ἀναγκαῖον, ἀπόπατος.
χ̃αλjινόσ (Ἐλβασ.) ρ. = καταφθείρω. — ε χ̃αλjινόσι σε̱μούνdα = τὸν κατέφθειρεν ἡ ἀσθένεια, ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θεραπείας. — χ̃αλjινόσεμ = καταφθείρομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θεραπείας, διότι τὸν ἐσάπισεν ἡ ἀσθένεια. — ου-χ̃αλjινόσ πλjάγα ε νούκε̱ σ̈ερόχ̃ετε̱ μᾶ.
χ̃αλjίκjε-jα (Ἐλβασ.) = καταφθορά, παντελὴς ἀφανισμός, ἐρείπιον, ἐξολοθρευμός. — γε̱ρμάδε̱-α (τ) πληθ. γε̱ρμάδατε̱, τε̱ ρρενούεμετε̱ (Σ).
χ̃αλjίτσ̈-ι πληθ. χ̃αλjίτσ̈ετε̱ = λιθαράκια ἴδ. γουρμάτσ-ι. — χ̃αλjίτσ̈-ι = κοιν. χ̃αλίκι, νjε̱ γουῦρ-ι βόγε̱λjε̱, ζ̃ουῦρ-ι, σ̈ουῦρ-ι.
χ̃άμουλ-ι (Τυραν.) καὶ άμουλ-ι = ἴδ. bουρίμ-ι πλ. χ̃άμουjτε̱, άμουjτε̱.
χ̃αμουλόρε-jα (γ) = τσ̈' dο άρε̱ κjε̱ ἆσ̈τε̱ μbιέλε̱ τε̱ λjάσ̈τε̱ (dο με θένε̱, γρουῦν, α έλjπ, α τε̱ρσ̈άνε̱, α τέπε̱, α θέκε̱νε̱, α μέλj) μbασσὶ τε̱ κόρρετε̱ ι θόνε̱ χ̃αμουλόρε, α άρε̱ χ̃αμουλόρε με νjῑ φιάλjε̱ (γενικῶς) νdε̱ dάτσ̈ με ε σ̈κοῦμε̱ βέτσ̈ (ἐπὶ τὸ μερικώτερον), πό κjε μbίελε̱ γρουῦν, ι θόνε̱ γρουνόρε, πό κjε μbίελε̱ τε̱ρσ̈ᾶνε̱, ι θόνε̱ τε̱ρσ̈ανόρε̱, τεπόρε, θεκε̱νόρε, μελjόρε, μισε̱ρόρε κ.τ.λ.
χ̃αμε̱λόj (Ἐλβασ) ἴδ. αμελόιj-χ̃αμε̱λόχ̃εμ = ἴδ. αμε̱λόχ̃εμ.
χ̃αμουρίκ-ου ἴδ. ουρῑ.
χ̃άμε̱σ-ι (γ) χ̃άεσ-ι (Σ) νγρένε̱σ-ι (Ἀργυρ.) = φαγᾶς. πληθ. χ̃άμε̱σιτε̱, χ̃άεσιτε̱, νγρένε̱σιτε̱. — νjερῑ χ̃άμε̱σ ε βένε̱ πίμε̱σ = νjέρι χ̃άεσ ε πιανέτσ (Σ).
χ̃ανdάρ-ι (τ) [ἴδ. κοιν. κοντάρι] πληθ. χ̃ανdαρετε̱ ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι.

BKSH

χ̌ᾶνε̱-α (γ) *χ̌άνε̱ζε̱-α* (γ), *χ̌ε̱νε̱-α* (τ), *χ̌ενε̱ζε̱-α* (τ) πληθ. — ατε̱ = σελήνη. χ̌ᾶν' ε ρε̱̃ = νέα σελήνη, ἡ νουμηνία. — χ̌ᾶνα πλjότ = πανσέληνος, πλήθουσα σελήνη. — χ̌ᾶναβdιέρρε̱ (γ)=φθίνουσα σελήνη δηλ. ἀπὸ τῆς πανσελήνου μέχρι τῆς ἐσχάτης φάσεως ουμbούσ̌ χ̌ᾶνα=ηὔξησεν ἡ σελήνη. — ουϐdοῦρ χ̌ᾶνα=ἔφθινεν ἡ σελήνη.

χ̌ᾶνε̱ζε̱-α (Κροῦjα) ἴδ. ἀνε̱ζε̱-α=σφῆκα. πληθ. χ̌ᾶνε̱ζατε̱.

χ̌άνε μόριον χρόνου = πρὸ πολλοῦ. — χ̌άνε σᾱ κᾱ κjε̱ κᾱμ ἄρδε ούνε̱ κε̱τού = πρὸ πολλοῦ ἦλθον ἐδῶ.

χ̌ᾶνούερ-όρι (γ) χ̌ανοῦρ-όρι, χ̌ᾶνόρε-jα (γ), χ̌ε̱νούαρ-όρι (τ), χε̱νόρε-jα (τ) = σεληνιακὸς-ὴ=ὁ ἀνήκων εἰς τὴν σελήνην ἢ εἰς τὴν περίοδον τῆς σελήνης. 2) (γ) ἴδ. βάργε̱σ-ι.

χ̌άπ καὶ *χ̌άπι* (γ) = ἀνοίγω ἁπλῶς, τσ̌έλj = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδί. ἀντίθ. τοῦ χ̌άπ τὸ μbύλ (ἁπλῶς), νdρῦj (=κλείω μὲ τὸ κλειδί). χ̌απ φιάλjε̱νε̱=διαδίδω τὸν λόγον. — χ̌απ νjε̱ κουϐε̱ντ = ἄρχομαι τῆς ὁμιλίας. — χ̌άπ. πε̱λjχ̌ούρε̱ = ἀνοίγω τὰ πανιὰ (διὰ νὰ ἀποπλεύσω) τε̱ χ̌άπτε̱ δε̱̃ου! — παθ. χ̌άπεμ, τσ̌ίλjεμ. ἀντιθ. μbύλεμ, νdρῦχ̌εμ. νjερίου ι χ̌άπε̱τε̱ = ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος. νjερίου ι μbύλε̱τε̱ = περιωρισμένος.

χ̌απασ̌άλjθι = Ἐλϐασ.) [χ̌απ-σ̌άλjε̱-α] ἐπίρ. καὶ χ̌απσ̌άλjθι, χ̌απασ̌άλjε̱ζι ἔτσι χ̌απασ̌άλjθι=ἐτσε̱ιj τούκε χ̌άπουρε̱ σ̌άλjε̱τε̱ ἴδ. χ̌άπε̱-α πληθ. χ̌άπατε̱, τσ̌άπε̱-α.

χ̌άπε̱-α=τσ̌άπε̱-α ὁ ἴδ. πληθ. χ̌άπατε̱.

χ̌άπε̱σ-ι (τ) = τὸ κλειδί.

(ι-ε) *χ̌άπε̱τε̱*=ἐπιθ. τὸ ἐπίρ. χ̌άπε̱τε̱ = ἀνοικτά.

χ̌απ-σ̌άλjε̱-α (Ἐλϐασ.) πληθ. χ̌απ-σ̌άλjατε̱=βῆμα, ἔτσε̱ du, τρῑ, χ̌απ -σ̌άλjε̱=περιπάτησον δύο τρία βήματα. — [παρατηρητέον ὅτι εἶνε σύνθετον ῥῆμα μετὰ οὐσιαστικοῦ] χ̌απόσ (τ) ρ. μτχ. χ̌απόσουρε̱.

χ̌άρρ (Ἀργ.) μτχ. χ̌άρρε̱ ἢ χ̌άρρουρε̱. — τχ̌άρρ (Βερατ. τ. Περμέτ.) χ̌έρρ (γ)=ρραλόj dέγατε̱ α bίματε̱.

χ̌αραbέλj-ι (γ) πληθ. χ̌αραbέλjατε̱=κοιν. σπουργίτης.

χαρακοπῑ-α πληθ. χαρακοπίτε̱=ἀστεϊσμὸς αἰσχρός, αἰσχρολογία. — [χ̌αρακοπῑ-α] = διασκέδασις.

χ̌αρακοπίσεμ χ̌αραγόπεμ (Βερατ. Ἐλϐασ.) = κάμνω αἰσχροὺς ἀστεϊσμοὺς ἴδ. τάλεμ.

χ̌αρρακάτ-ι (Βεράτ.) ἴδ. ἀρρακάτ-ι

χ̌αρρατίσ-εμ (Βερατ.) ἴδ αρρατίσ-εμ.

χ̌αρράκj-ι (γ) χ̌αρράκjε-jα=αὐ α αjό κjε̱ χ̌αρρόν.

χ̌αρbούτ-ι (τ)=βάρβαρος, ἰδιώτης, ἀγενής. Οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς Ἀλβανίας διαιροῦσι τὸν λαὸν εἰς μπέϋδες, ἀγάδες καὶ χ̌αρbούτας δηλ. ἁπλοῦς ἀνθρώπους μὴ ἔχοντας ὑψηλὴν καταγωγήν.

χ̌άρδε̱-α (γ) χ̌άρδε̱jε-jα (Βερατ.) πληθ. χ̌άρδε̱jετε̱=εἶδος ἀσθενείας τοῦ λαιμοῦ (scarlatina). — χ̌άρδε̱jε-jα (γ. bogdan) πληθ. χ̌άρδε̱jετε̱, χ̌άρδε̱λjε̱-α πληθ. ατε̱.

χ̌αρδίτσε̱-α πληθ. χ̌αρδίτσατε̱, χ̌αρδίτσ̆κε̱-α πληθ. ατε̱. χ̌αρδούτσε̱-α πληθ. — ατε̱ καὶ χ̌αρδούτσκε̱-α πληθ. ατε̱=ἡ σαύρα, σιμαμούθι, γουστερίτσα ἴδ. ζ̆απῖ-νι, σ̆απῖ-ου.

χ̌αρδῖ-α τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου, πληθ. χ̌αρδίτε̱.

χ̌άρρε̱-α ἴδ. άρρε̱-α πληθ. χ̌άρρατε̱.

χ̌άρρε̱jε-jα (γ), μέτσ̆κε̱-α (Περμέτ.)=εἶδος μικροῦ κώνωπος. ἴδ. μουσ̆κόνjε̱-α: πληθ. χ̌άρρε̱jετε̱ (γ) μέτσ̆κατε̱ (Περμέτ.).

χ̌αρζάνε-jα πληθ. χ̌αρζάνετε̱=μικρὰ λαμπάς.

χ̌αρρίνj (Περμέτ.) ἴδ. αρρῖj (Ἀργυρ.-Βεράτ)=φθάνω, προφθάνω.

χ̌άρκ-ου (Λατ. arcum)=τόξον πληθ. χ̌άρκjετε̱.

χ̌αρκε̱τούαρ-όρι (τ), χ̌αρκε̱τούερ-όρι (γ), χ̌αρκε̱τούρ-όρι (γ.συνηρ.) χ̌αρκτε̱τόρε-jα=τοξότης.

χ̌αρμε̱σ̆ούχρ-όρι (τ)=κάλj ι πκdρέδουρε̱ κοιν. βαρβᾶτος καὶ χ̌αρμε̱σ̆ούερ-όρι (γ), χ̌αρμε̱σ̆ούρ-όρι (γ) χ̌αjγε̱ρ-ι (Μυζεκjέjα).

χ̌αρρόιj: ρ. ἐνερ.=ἐπιλανθάνομαι, λησμονῶ. παθ. χ̌αρρόχ̌εμ (γ), χ̌αρρόνεμ (τ), dάλj ε πίκjεμ με σ̆όκjετε̱ κjι τε̱ μος χαρρόχ̌εμ.

χ̌αρρίμ-ι πληθ. χ̌αρρίμετε̱=λησμοσύνη.

χ̌αρμούσ̆-ι (Ἀλβανο-Σικελικὸν)=κε̱λjύσ̆ι ι κουνίχ̌ουτ.

χ̌αρράκj-ι-ε-jα (Ἐλβ.) πληθ. χ̌αρράκjε̱τε̱ ἀρσ. χ̌αρράκjετε̱ θηλ.=αὐ α αjό κjε̱ χ̌αρρόν, κjε̱ σ' μbᾶ μέντ.

χ̌αρούσ̆ε̱-α (Σ)=ἴδ. αρῖ-ου πληθ. χ̌αρούσ̆ατε̱.

χ̌άρτσ̆-ι dέρρ ι παdρέδουρε̱.

χ̌άσ: (Σ)=ἀπαντῶ τινα καθ' ὁδὸν ἴδ. πε̱ρπιέκ. συναντῶ.

χ̌ασdίσεμ (γ. τ.) καλj' ι χ̌ασdίσουρε̱.

χ̌ασμάκ-ου (τ) πληθ. χ̌ᾶσμάκε̱τε̱.

χ̌ασάν-ι (Jακόβα)=φίλος, γνώριμος, ὡς λjοτσ-ι παρὰ Σκοδριάνοις.

χ̌άχ̌εμ: παθ. τοῦ χ̌ᾶ. 2) συνερίζομαι: παροιμ. χ̌άχ̌ενε̱ ποσὶ κjέντε̱=τρώγονται σὰν τὰ σκυλιὰ κοιν. — χ̌άχ̌ενε̱ ὅσκj με ὅσκj = συνερίζονται, λογοτριβοῦσιν.

χ̌ε̄-jα (γ) (πληθ. λείπει) χ̌άε-jα (Σ)=ζωγραφία. — ὅτίου χ̌ένε̱ περνjε̱ μότ.

χ̌έjε̱-α ἴδ. χ̌ε̄λ-ι.

χ̌έδε̱jε-jα πληθ. χ̌έδε̱jετε̱ (Ἐλβασ.)=τὰ πίτυρα τὰ ἐκ τοῦ κοσκινίσματος τοῦ ἀραβοσίτου ἐξερχόμενα [ἐκ τοῦ χ̌έθ. ρ.].

χ̌έθ (τ) ρ.=ρίπτω ἴδ. ὅτίε. χ̌ούδ (γ) καὶ χ̌ούδι (γ). ἀντιθ πρέσ-έτ-έτ =δέχομαι. χ̌έθ με γοῦρε̱=λιθοβολῶ. — χ̌εθ τέjε̱ ἢ χ̌εθ πόστε̱=ἀποβάλλω. — jα χ̌όδα φιάλjε̱τε̱ λjάρκ ε λjάρκ. — χ̌εθ με ὅκέλjμ καὶ ὅτίε με ὅκέλjμ=κλωτσῶ. — χ̌εθ (γ. τ) = ἀνεμίζω. ὡς χ̌έθ γρούνινε̱, ορίζινε̱ κτλ.

χ̌έκj-χ̌έκj-χ̌έκj χιέκ, χ̌jέκ, χέκj (γ) ρ.=ἀφαιρῶ, τραβῶ. 2) ξεψυχῶ εἶμαι εἰς ἀγωνίαν θανάτου. 3) πάσχω, ὑποφέρω. χ̌έκj κέκj = κακοπαθῶ ἴδ. βούαj. 4) χ̌εκ ἢ χ̌εκj (τ) dόρε̱=παραιτοῦμαι. — ἀόρ. χ̌όκjα (γ. τ.) — μτχ. χ̌έκjουνε̱ (γ), χ̌έκjουρε̱ (τ). ἴδ. χ̌ίκjεμ παθ. ἴδ. τχ̌έκ, τχ̌ίκεμ, τε̱ρχ̌έκ (Τυρανν.) τε̱ρχ̌ίκεμ.

χ̌jέκε̱σ-ι (Σ) πληθ. χ̌jέκε̱σιτε̱ = αὐ κjε̱ μέρρ κε̱πούτσε̱ (δῶρον) με μbαρούεμ νjι πούνε̱ (ἐπὶ κακοῦ).

χ̌jεκε̱τσῖ-α (Σ) ἀφηρ. = ἡ πρᾶξις τοῦ χ̌jέκε̱σ-ι πληθ. χ̌jεκε̱σίτε̱.

χ̌έκjε̱σ-ι (τ) πληθ. χ̌έκjε̱σιτε̱ = ὁ ὑποφέρων.

χ̌έκουρ-ι=σίδηρος· πληθ. χ̌έκουρατε̱ [ἐξ οὗ τσεκοῦρι κοιν.]. χ̌έκουρ ι bάρκε̱σε̱ (Σ) = ἄγκυρα.

χ̌εκουρόσ (τ) χ̌εκουρίσ (τ) = σιδηρόνω· παθ. χ̌εκουρόσεμ, χ̌εκουρίσεμ.

χ̌έλjμ-ι = ἰός, κοιν. φαρμάκι [πληθ. ἄχρηστος].

χ̌ελjμόνj (γ. budi) ρ. = φαρμακόνω, 2) πικραίνω. — χ̌ελjμούεμ, μετχ. παθ. χ̌ελjμόχ̌εμ (γ. budi)=φαρμακόνομαι, πικραίνομαι, λυποῦμαι.

χ̌έλjμε̱ζε̱-α: πληθ. χ̌έλjμε̱ζατε̱ = ἴδ. λjέμε̱ζε̱-α.

χ̌ε̄λ-ι πληθ. χ̌έλjετε̱=σουβλί.

χ̌ελjκj (Ἰταλο-Ἀλβανικὸν) ρ. ἐνεργ. = τραβῶ [ἕλκω] ἀόρ. χ̌όλjκjα = χ̌όκjα.

χ̌jε̄-jα (Τσαμ.) πληθ. χ̌jέτε̱ ἴδ. χ̌ίε-jα = σκιά.

χ̌ε̱νγε̱λάσ (τ) ρ. οὐδ. = χρεμετίζω· χ̌ε̱νγε̱λῖj (τ) χ̌ινγε̱λῖj (γ).

BKSH

χ̌έρρ: ἴδ. ρημ. χ̌άρρ.

χ̌έρρε̱σ-ι (γ) = αὖ κjε̱ χ̌έρρ· πληθ. χ̌έρρε̱τιτε̱.

χ̌έρε̱-α: ἴδ. κόχ̌ε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) φράσ. κε̱ὄτοὺ ε προῦ χ̌έρα = ἔτσι τὸ ἔφερεν ὁ καιρός.

χ̌έρε̱-α = φορά· ἴδ. bότε̱ (γ. Μαλjεσία). — κjε̄ νjε̱ χ̌έρε̱ μότι = ἦτανε ἕνα καιρό, κοιν. μιὰ φορά. — νjε̱ χ̌έρε̱ = ἅπαξ, dύ χ̌έρε̱ = δίς, τρῖ χ̌έρε̱ = τρὶς κ.τ.λ. — νjι χ̌έρε̱ ἢ νjιχ̌έρε̱ μότι = ποτέ, πάλαι· κοιν. μιὰ φορὰ κ' ἕν καιρό. — νjε̱ χ̌έρε̱ ἢ νjε̱ χ̌έρε̱ μότι (τ). — ὄούμε̱ χ̌έρε̱ = πολλάκις. — αὄνjε̱ χ̌έρε̱ καὶ ασνdονjε̱ χ̌έρε̱ = οὐδέποτε. — νdονjε̱ χ̌έρε̱ = κάποτε. — σᾶ χ̌έρε̱ = ποσάκις, πόσαις φοραῖς. — σᾶ χ̌έρε̱ τε̱ dούαὄ = ὁσάκις θελήσῃς. — κάκjε̱ χ̌έρε̱ = τόσας φοράς. — νdε̱ νjε̱ κόχ̌ε̱ νjε̱ χ̌έρε̱ ἴὄτε = ἦτανε μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρό. — τε̱ πάρε̱νε̱ χ̌έρε̱ ἢ χ̌έρε̱ν' ε πάρε̱ = τὴν πρώτην φοράν. — τε̱ dύτε̱νε̱ χ̌έρε̱ ἢ χ̌έρε̱νε̱ ε dύτε̱ = τὴν δευτέραν φοράν. — τε̱ πασ̌τάjμενε̱ χ̌έρε̱ ἢ χ̌έρε̱νε̱ ε πασ̌τάjμε = τὴν τελευταίαν φοράν. — εδὲ νjε̱ χ̌έρε̱ = ἔτι ἅπαξ. — εδὲ dῡ χ̌έρε̱ = ἔτι δίς. — κjε̱ χ̌έρε̱ν' ε πάρε̱ = ἐξ ἀρχῆς. — πε̱ρ χ̌έρε̱ ἢ πε̱ρ χ̌έρα, νγα χ̌έρε̱ (τ) = πάντοτε. — ατε̱ χ̌έρε̱ ἢ ατε̱ χ̌έρε̱ = τότε, αὐτὴν τὴν φοράν. — χ̌έρε̱-χ̌έρε̱ ἢ χ̌έρε̱ πας χ̌έρε̱ = κάποτε. — σᾶ-κακjε̱-χ̌έρε̱ (τ) = σα-κακjε̱-χ̌έραὄ (τ) = ἐν τῷ ἅμα, παρευθύς. — πε̱ρνjε̱ χ̌έρε̱ = ἀμέσως, εὐθύς, παρευθύς. — με νjε̱ χ̌έρε̱ = ἐκ μιᾶς, μονομιᾶς. — με dῡ χ̌έρε̱, με τρῖ χ̌έρε̱, με κάτρε̱ χ̌έρε̱ κ.τ.λ. — 2) με νjε̱ χ̌έρε̱ = πε̱ρνjε̱ χ̌έρε̱ = ἀμέσως. — χ̌έρε̱-χ̌έρε̱ = χ̌έρε̱-χ̌έρα = χ̌έρε̱-χ̌έρι = νγα νjῖ χ̌έρε̱ = κᾶ νjῖ χ̌έρε̱ (Σ) = χ̌έρε̱-χ̌έρε̱ (Σ) = κάποτε, ἐνίοτε. — νγα-χ̌έρε̱ (τ) = πε̱ρ-χ̌έρε̱ (γ). — χ̌έρε̱ τούκε κjεὄουρε̱, χ̌έρε̱ τούκε κjάρε̱ = ὁτὲ μὲν γελῶν, ὁτὲ δὲ κλαίων. — νγα νjε̄ χ̌έρε̱ = ἀπὸ μίαν φοράν. — νγα dῡ χ̌έρε̱ = ἀπὸ δύο φοράς.

χ̌έρετ (γ) ἐπίρ. καὶ χ̌έριετ (ἀντὶ χ̌έρε̱jετ) = ὄπέιτ (τ) = ἑωθινῶς, ὀρθρίως, πρόωρα. 2) πρότερον, κοιν. ἐνωρίς. — ἀντίθ. βόνε̱ = ἀργά. — χ̌έρετ νdε̱ νάτιετ (bogdan) = λίαν πρωΐ.

χ̌έρδε-jα πληθ. χ̌έρδετε̱ = τὰ ἀρχίδια καὶ κόκjετε̱, bόλjετε̱ (Σ) μbόλjετε̱, λjόκjετε̱, dὄαbόλjετε̱. — χ̌έρδε-γjέλjι = ὁ ἔχων τὰ ἀρχίδια ὡς τὰ τοῦ πετεινοῦ.

(ι-ε) χ̌έρε̱ϋιμ-ι-ε-jα ἐπίθ. = πρώιμος ἴδ. ι-ε λjάὄτε̱-ι-α, ἀντίθ. ι-ε-βόνε̱.

BKSH

χέρε̱κέκjε-jα (γ. Μαλjεσία) = ἡ κουκουβάϊα (κατ' εὐφημισμὸν ὡς φέρουσα τὴν κακὴν ὥραν) σεπσὲ νdιέλ χ̌έρε̱ν' ε κέκjε.— κουρ κε̱νdὸν χ̌ερε̱-κέκjια γρᾶτ' ι θόνε̱: Χᾶνγρε̱ö κρύετε̱ τ' ἁτ! = νὰ φάγῃς τὸ κεφάλι σου! ἴδ. καὶ κουκουβάjε̱, κουκουβάjκε̱, κουκουβέjκε̱, κουκουμjάτσκε, φουρουβέjκε̱ κ.τ.λ. φουρρε̱βέjκε̱-α.

χ̌έö̆τε̱j-χ̌έö̆τε̱ν, *χ̌έö̆τε̱ν* (bogdan) ρ. οὐδ. = σιωπῶ· παθ. *χ̌έö̆τεμ* ἀόρ. *χ̌έö̆τα-ε-ι* = ἐσιώπησα μετχ. *χ̌έö̆τουνε̱*· *χ̌έö̆τ*! = σίγησον, σιωπή! ἴδ. πουö̆ό! *χ̌έö̆τε̱νι*! (bogdan) ἴδ. τύτ! = μος φόλjε̱ κεö̆τού.—σιγήσατε̱, μός πε̱ζᾶνι.

χ̌ῖ-νι (γ) *χ̌ῖ-ρι* (τ) = στάκτη· (πληθ ἄχρηστος).— τε̱ bάφτε̱ Ζōτι χ̌ῖ ε κρούσπουλε̱! (κρούσπουλε̱??? ἀπαντᾶται μόνον εἰς αὐτὴν τὴν φράσιν) χ̌ι Μίλι (γ) χ̌ι Μίτρι (γ).

χ̌ῖj (Σ) ἴδ. χ̌ῦιj ρ. χ̌ῖρ-ι ἢ χ̌ίρε̱-ι = ἡ χάρις (ἡ θεία)· πα χ̌ίρε̱ (γ) = ἀκουσίως καὶ με παχ̌ίρε̱ (τ) = στανικῶς, διὰ τῆς βίας· ἴδ. πε̱ρδούνε̱ (γ).

χ̌ίρε̱τε̱ (Σ) = -ὰ φυλακτήρια (Τουρκ. νουσκά).

χ̌ίδεμ (τ) *χ̌οῦδεμ* (γ) παθ. τοῦ χ̌εθ (τ) χ̌ουθ (γ) χ̌ίδεμ πε̱ρτέj λjούμιτ (τ) = ἐδῶθεν τοῦ ποταμοῦ.

χ̌ίδε̱τε̱: ἐπιρ. ἴδ. ἴδε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *χ̌ίδε̱τε̱* (τ) (ι-ε-τε̱) *χ̌ίδουρε̱*: ἴδ. (ι-ε) ίδε̱τε̱.

χ̌ιδε̱ρίμ-ι (τ) ἴδ. *ιδε̱νίμ-ι* (γ).

χ̌ιδε̱ρόνj (τ) ἴδ. ιδε̱νόιj (γ).

χ̌ιdίτö̆-ι πληθ. χ̌ιdίτσετε̱. ⟨ἐκθλιβίας, ἐκτομίας ἵππος⟩.

χ̌ίε-jα ἢ *χ̌ίjε-jα* (πληθ. λείπει) = σκιὰ κοινῶς ἴσκιος· καὶ χ̌jε̄-jα (Τö̆καμ.) κουj dρου̃ κᾶ χ̌ίε τε̱ ρένdε̱.— πάστε̱ χ̌ίεν' ε τῖ, νjε̱ νjερῖ κε̱ö̆τού πε̱σόϊ νjε̱ χ̌ερε̱ μότι (ε βράνε̱ α πρένε̱ κ.τ.λ.) ἐπὶ διηγήσεως· χ̌ίε-jα (τ) πληθ. χ̌ίετε̱ καὶ χ̌υj-jι (bogdan) πληθ. χ̌ύjτε̱ = θεὸς [ἴδ. Ἑλλην. ἱερ-ός] 2) τὰ φάσματα, αἱ σκιαὶ τὰ πνεύματα· κοινῶς στοιχειὰ 3) τὸ πρέπον· με̱ κᾶ χ̌ίε = με πρέπει, τε̱ κᾶ χ̌ίε = σε πρέπει, ι κᾶ χ̌ίε = τοῦ πρέπει.—να κᾶ χ̌ίε = μᾶς πρέπει, ου κᾶ χ̌ίε = σᾶς πρέπει, ου κᾶ χ̌ίε ατύνε=τοὺς πρέπει.—ἀντίθ. σ'με̱ κᾶ χ̌ίε=δὲν με πρέπει.— χ̌ίε = θεός, χ̌ίετε̱ = οἱ θεοί· Ζōτ-ι ὠνομάζετο ὁ Ζεὺς παρὰ τοῖς Πελασγοῖς (τοῖς Ἀλβανοῖς)· ἀφοῦ δὲ ἐνεκολπώθησαν τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἀπέβαλον τοὺς πατρῴους θεοὺς (χ̌ίετε̱) ἡ λέξις χ̌ίε ἔλαβε κακὴν σημασίαν, σημαίνουσα τὰ δαιμόνια, τὰ στοιχειά· Περε̱νdῖ-α [Λατ.

imberator = αὐτοκράτωρ, βασιλεὺς] εἶνε ὁ τίτλος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, τοῦ καὶ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὅλων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν.

χ̌ιενῑ-α (γ) χ̌ιερῑ-α (τ) χ̌υjνῑ-α (bogdan) = θεότης· (πληθ. λείπει).

(ι-ε) χ̌ιενούε̱σ̈ιμ-ι, χ̌ιενοῦσ̈ιμ-ι, χ̌υjνούεσ̈ιμ-ι (γ. bogdan), χ̌ιερούαρσ̈ιμ ἢ (ι-ε) χ̌ιερούαρε̱-ι-α (τ) = θεῖος θεία ἐπίθ. (ι-ε) χ̌ίεσ̈ιμ (γ) εὔμορφος, εὔσχημος εὐπρεπής, κόσμιος.

χ̌ιεσίνε̱-α (γ) χ̌ιεσίρε̱-α (τ) = σκιερὸν μέρος· 2) βένd' ι φτόχ̌ετε̱ κjε̱ νούκε̱ σ̈εχ̌ díελ· πληθ. χ̌ιεσίνατε̱ (γ) χ̌ιεσίρατε̱ (τ).

χιερόρε-jα = τὸ ἱερὸν πληθ. χ̌ιερόρετε̱ (ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ).

χ̌ιεσόj (γ) χ̌ιεσόχ̌εμ = σκιάζω, μbουλjόj με χίε 2) εὐτρεπίζω, καλλωπίζω, εὐτρεπίζομαι, καλλωπίζομαι.

χ̌ῑθ-ι πληθ. χ̌ῑθνατε̱ (Κροῦjα), χ̌ῑθ-ι πληθ. χ̌ίθατε̱ (Σκοdρα), χ̌ῑθε̱σ-ι πληθ. χ̌ῑθε̱σ-ι πληθ. χ̌ίθε̱σατε̱ (Ἐλβασ.), χ̌ίθε̱θ-ι (Περμέτ.) πληθ. χίθε̱θετε̱, χ̌ίθκε̱-α (Κόρτσ̈α) πληθ. χ̌ίθκατε̱, χ̌ίσε̱λ-ι (Τυραν.) = ἡ κνίδη, ἡ ἀκαλύφη κοινῶς τσουκνίδα.

χ̌εκουρίσ̈τε̱-α (ἢ χ̌ιεκουρίστε̱ πληθ. χ̌εκουρίσ̈τατε̱ = σιδηρικά· κάθε πρᾶγμα ἐκ σιδήρου· 2) ἐργαλεῖον.

χ̌ίκjεμ καθ. τοῦ χ̌έκj καὶ χ̌εκ (γ)· χ̌ίκjεμ νγα ούρδενι = παύομαι τῆς ἐξουσίας· χ̌ίκj μου κj φε̱σε̱ = ἔχε με παρῃτημένον.

χ̌ίμετε̱ πληθ. (Βεράτ.) = πίτυρα ψιλά· κρούνdετε̱ (Βεράτ.) = πίτυρα χονδρά· = με̱ τε̱ τράσ̈α σε χ̌ίμετε̱. — χ̌ίμετε̱ (Τυραν.) = ἁπλῶς πίτυρα· κρούνdετε̱ (Ἐλβάσ.) = ἁπλῶς πίτυρα.

χ̌ίjμ: (bogdan) μτχ. τοῦ ἐμβαίνω ἴδ. χ̌ῦμε̱, χ̌ύρε̱.

χ̌ίκε̱ρρε̱-α πληθ. χ̌ίκε̱ρρατε̱ (τ) = λεπτότατον ὑγρὸν ρευστὸν ε πάσκεκα λjε̱νε̱ κόπινε̱ χ̌ίκε̱ρρε̱. — ε πάσκεκα λjε̱νε̱ γjέλε̱νε̱ χ̌ίκε̱ρρε̱.

χ̌ινγε̱λάσ (τ) = χρεμετίζω. χ̌ε̱νγε̱λάσ (τ), χ̌ινγε̱λῑj (γ), χ̌ινγε̱λόj (Σ).

χ̌ίνγε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. χ̌ίνγατε̱ = κοινῶς τὸ σχοινί. — καὶ χ̌ίνκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. χ̌ίνκατε̱. — χ̌ονῑ-α (Περμέτ.) πληθ. χ̌ονίτε̱, χ̌ον-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χ̌όνετε̱, λοκομίτσε̱-α (Σ) (Βουλγαρικὴ λέξις) πληθ. χ̌όνετε̱, λοκομίτσατε̱.

χ̌ίπ (τ. budi), χ̌ίπεj (τ), χ̌ίπε̱νj (Περμέτ.), χ̌ύπι(γ) = ἱππεύω, ἀναβαίνω. ι χ̌ίπι κᾰλjιτ-ι σbρέσ κᾰλjιτ = ξεκαβαλικεύω. — χ̌ίπι μbε̱

BKSH

κε̨μbε̨ = ἔλαβον βαθμόν. [ἴδ. Ἑλλην. ἵππος] ἀντιθ. σbρέσ. ῥῆμα καὶ σdρύπ (Σ) σdρίπ (γ).

χ̇ιϱ-ι (budi-γ.) = ἡ χάρις (ἐκκλησιαστικῶς) πληθ. χ̇ίρετε̨.

χ̇ίϱϱε̨-α ὁ ὀρρὸς τοῦ γάλακτος (πληθ. λείπει).

χ̇ιϱϱόσ (Ἐλβασ.) χ̇ιρρόj (Σ). bαj χ̇ίρρε̨.

χ̇ιϱόνεμ: ρ. ἀποθ. = θωπεύω τινά.

χ̇ίσ̈ ἢ ισ̈! — θόνε̨ κουρ πε̨ζᾶνε̨ πούλjατε̨. κουρ ι νdιέλε̨νε̨ θόνε̨ πούλj! πούλj! πούλj!

χ̇οbε̄-jα (τ. Βεράτ.) σ̈άbε-jα (Ἐλβασ.), ζ̈αbε̄-jα (Τυραν.) (Τουρκ. σ̈απάν) πληθ. χ̇οbέτε̨, σ̈αbέτε̨, ζ̈αbέτε̨ = σφενδόνη.

χ̇όjε-jα: πληθ. χ̇όjετε̨. — χ̇όjε̨-α χ̇οj' ε μάλjιτ.

χ̇όλε̨: ἐπιρ. ψιλὰ ἀντιθ. τράσ̈ε̨ καὶ χ̇ολίσ̈τ. (Σ) ἐπιρ.

(ι-ε-τε̨) χ̇όλε̨ = ἐπίθ. = ψιλὸς-ὴ-όν. — ἀσ̈τ' ι χ̇όλε̨ = κᾱ μέντ τε̨ χ̇όλε̨ = εἶνε ὀξύνους, ἀγχίνους.

χ̇ολε̨σίνε̨-α: πληθ. χ̇ολε̨σίνατε̨ = ἡ ὀξύτης, ἡ ψιλότης. 2) χ̇ολε̨σίνατε̨ = τὰ ψιλὰ πράγματα.

χ̇ολόιj: ρ. ἐνερ. = κάμνω ψιλόν, λεπτύνω. ἴδ. τχ̇ολόιj παθ. χ̇ολόχ̇εμ = νχ̇ολόχ̇εμ.

χ̇όν-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χ̇όνετε̨. — ουτσ̈έχ νdε̨ χ̇ον τε̨ πε̨ρρο̄ιτ (Ἀργ.) χ̇έδε̨με̨ γούρε̨ νdε̨ χ̇ον (Ἀργυρ.) — ἴδ. γρεμίνε̨-α.

χ̇όπ! χ̇όπα! ἐπιρ. — χ̇ίδου πα τε̨ θούατσ̈ χ̇οπ! (Ἀργ.) πα χ̇έδουρε̨ μος θούατσ̈ χ̇οπ (Ἀργυρ).

χ̇όπα (Ἐλβασ.), μbε̨ χ̇οπ (Τυραν.) νγρύκε̨ (Ἐλβασ.) [γρύκε̨-α] ἐπιρ. = ἀγκαλjά. — μέρρε̨-με̨ χ̇όπα = πάρε με ἀγκαλjά! μάρρ μbε̨ χ̇οπ = πέρνω ἀγκαλjὰ (Τυραν.). — μάρρ νγρύκε̨ (Ἐλβασ.) = πέρνω ἀγκαλιά. — νjε̨ χ̇όπ βε̨ντ = ἕνα κομμάτι τόπον [Σπαρτιᾶται ἡ ὠβά].

χ̇όϱε̨-α ὅρε̨-α (budi) = ἡ ὥρα (Τουρκ. σαχ̇άτ). πε̨ργjίθε̨ χ̇όρε̨ = κάθε ὥραν.

χ̇όϱα: εἶδος χοροῦ. χ̇όρα (Ἐλβασ.) χ̇όρας (Σ) ἐπίρ. = κυκλοειδῶς, ἐν εἴδει χοροῦ ἴδ. πε̨ρκjάρκ. — βῑ χ̇όρα (Ἐλβασ.) = βῑ χ̇όραj (Σ) = βῑ πε̨ρκjάρκ.

χ̇οϱονῑ-α (Κροῦjα) = καζάν ι βόγε̨λjε̨ πληθ. χ̇ορονίτε̨.

χ̇οϱονῑ-α (Μιρε̨δίτα) = σε̨νῑ-α (Τουρκ.) πληθ. χ̇ορονίτε̨.

χ̇οστέν-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) πληθ. χ̇οστένετε̨ = βούκεντρον καὶ ουστε̄-νι (γ). — ἴδ. θουμbάτσ-ι (Σ) στρουμβουλᾱρ-ι (Κροῦjα). — πληθ. χ̇οστένjτε̨.

χ̇όφ-βι (Σ) ἴδ. βρούλε̨-ε = ὁρμή.

χοφ ἢ *χ̇όβι* (γ) ρ.=πηδῶ. χ̇οῦδεμ (Βεράτ.) κατσέιj (Σ), κẹτσέιj (Σ), μαρρ χ̇όφ (Σ).

χ̇όφτ (Ἐλβασ.), χ̇όρ (Σ), τσ̈ας (Σ), με νjẹ χ̇όφτ=με νjẹ χ̇όφ, με νjι τσ̈ας=με νjẹ χ̇έρẹ, μονομιᾶς.—[ἴδ. ατẹ τσ̈ας, κẹτẹ τσ̈ας] με νjῖ χ̇όβ =μὲ μίαν φορὰν ἴδ. bότ.—με dύ χ̇οφ=με dύ χ̇έρẹ, με τρε χ̇οβ= μέ τρι χ̇έρẹ κτλ.

χ̇οῦ: (bugdan) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. οῦ-jα.

χ̇ουνῖj-α (bogdan) ἴδ. ουνῖ-α (γ) ουρῖ-α (τ) (πληθ. λείπει).

χ̇οῦ-νι (γ) χ̇οῦ-ρι (τ) = σκόλοψ-πος κοιν. παλοῦκι. — χ̇οῦν (Σ) = μέτρον σίτου, ἀραβοσίτου κ.τ.λ. κοσ̈ίκj-ι (Σ) = 1/4 τοῦ χ̇οῦ, τοῦ περιλαμβάνοντος 100 ὀκάδ.— bαbούνε-jα (Σ) = 1/4 τοῦ κοσ̈ίκj, καρρόκjε-jα = 1/4 τοῦ bαbούνε-jα: πληθ. βαbούνετẹ, κορρίκjετẹ. ἴδ. σ̈ινίκ-ου.

χ̇οῦα (τ) χ̇ουᾶ (γ), χ̇ούαζα (bogdan) ἐπιρ. = δανεικά.— μάρρ χ̇οῦα = δανείζομαι.— άπ χ̇οῦα = δανείζω.— χ̇οῦα-δᾶνẹσ-ι (γ) = χ̇ουα-δένẹσ-ι (τ) = δανειστής.

χ̇ούαj (τ) χ̇ουάj (γ) = δανείζω εἴς τινα.— χ̇οῦχ̇εμ (τ), χ̇ουάχ̇εμ (γ).

(ι) *χ̇ούαj* (τ) ε-χ̇ουάjẹ-α (τ) θηλ. =ξένος-η, ἀλλότριος-α καὶ ι-χ̇ούεj-ι ἢ χ̇ουέjẹ-ι, ε-χ̇ουέjε-α (γ) καὶ ι χ̇οῦj-ι, ε χ̇οῦjε-α (συνηρ.) vdẹ δε̈ τẹ χ̇ούαj = εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

χ̇οῦδεμ (Βεράτ.) ἴδ. χ̇όφ. ρῆμα.— χ̇οῦδεμ (γ) ρ. οὐδ. = χ̇ίδεμ (τ) = ρίπτομαι.— ου χ̇όδα μb' ατὲ = ἐρρίφθην κατ' αὐτοῦ.— χ̇ούδου.

χ̇ούδρẹ-α πληθ. χ̇ούδρατẹ, χ̇ούδẹρẹ-α, πληθ. χ̇ούδẹρατẹ. — χ̇ούdρẹ-α (Σ) πληθ. χ̇ούdρατẹ = σκόρδον.

χ̇ουδẹρόιj (Ἐλβασ.) ρ. = ρίπτω μὲ ὁρμήν.— χ̇ουδερόχ̇εμ = ρίπτομαι μὲ ὁρμήν.

χ̇ούθ (γ) χ̇έθ (τ) = ρίπτω.

χ̇ουλῖ-α (Σ. Τυραν.) [Βουλγαρικὴ λέξις] πληθ. χ̇ουλίτẹ = ὄγμος, αὐλακιά, βία κjι bᾶχ̇ετẹ vd' άρẹ κούρ λjιβρόjẹνẹ, καὶ bράζατẹ (Βεράτ.).

χ̇ουλόιj: dρούνẹ ἢ κjουμέσ̈τινẹ. μτχ. χουλούαρẹ. ἴδ. χ̇όλẹ.

χ̇ουμβάσ-έτ-έτ (τ) ρ. ἐνερ. = χάνω καὶ χάνομαι.— καὶ χ̇ούμπ (Ἐλβ.-Περμέτ.), χ̇ούπ (Σ). ἀόρ. χ̇ούμbα τρέσ-έτ-έτ (Σ), bᾶρ (Τσ̈αμ.), bῖρ (Σ) βdῖρ (γ) βdᾶρ (γ) παθ. τρέτεμ, bῖρεμ, βdίρεμ, βdᾶρεμ, χοῦμbεμ.

χ̌ουμbόj (bogdan) = βυθίζομαι εἰς τὸ νερόν. ἴδ. ζύτεμ καὶ κρέδεμ.

χ̌ουμbε̱λόj (γ) ρ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ νὰ χαθῇ, καταστρέφω, ἀφανίζω.— do τε̱ να χ̌ουυμbε̱λόjε̱ Ζο̄τι = θέλει νὰ μᾶς καταστρέψῃ ὁ Θεός.

χ̌ουνάζε̱-α ἴδ. ουνάζε̱-α πληθ. χουνάζατε̱.

χ̌ουνγjέ-jα (Τυραν.) πληθ. χ̌ουνγjέτε̱: ι βε̄ χουνγjε̄ κάλjιτ ι συθ καπίστρε̱νε̱ κάλjιτ vdε̱ τουρῑ = ι λjίθ με λjιτᾱρ τε̱ dῡ νόφουλατε̱.

χ̌ουνdάκ-ου (γ) = ὁ μὴ ἔχων ρῖνα, πληθ. χ̌ουνdάκε̱τε̱.

χ̌ουνdάκε-jα (γ) = ἡ μὴ ἔχουσα ρῖνα, πληθ. χ̌ουνdάκετε̱.

χ̌ούνdε̱ α πληθ. χ̌ούνdε̱τε̱ = ρὶς-ρινός, κοινῶς μύτη. — ι χ̌ῡνα vdε̱ρ χ̌ούνdε̱ (γ) = ἐπεμβαίνω.— ι χ̌ῡνι vdε̱ρ χ̌ούνdε̱ = ἐπεμβαίνει.— ι ρᾱ χ̌οῡνdα = προσεβλήθη.— κᾱ χ̌ούνdε̱.— ι κουλότ χ̌ούνdα νάλjτ (γ) = ὑψηλοφρονεῖ.— ι θέβα χ̌ούνdε̱νε̱.

χ̌ουνdόχεμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = πικραίνομαι, προσβάλλομαι.— με̱ bίε χ̌ούνdα. ἴδ. ιδε̱νόχ̌εμ.

χ̌ούπ (Σ) [Σλαυϊκὰ χ̌ούπαμ = χάνω, Τουρκ. καΐπ] χ̌ούμπ (γ). χ̌ουμbάσ (τ) ἴδ. βdῑρ, βdᾱρ, bῑρ, dᾱρ.

(ι-ε) *χ̌ούνjε̱τε̱* (τ) [χ̌οῦ-νι] πρέj χούνjο̄.— ο̄τε̱πῑ ε χ̌ούνjε̱τε̱ = ο̄τε̱πῑ πρέj χ̌ούνjο̄.

χ̌οῦπεμ (γ) — bούκ' ε χ̌ούπε̱τε̱.

(ι-ε) *χ̌ούπε̱τε̱* (τ) bούκε̱ dζbόρ' ε χ̌ούπε̱τε̱.

χ̌ούρδε̱-α πληθ. χ̌ούρδατε̱ (Περμέτ.) = εἶδος τυροῦ εἰς κεφάλια.

χ̌ούρδε̱-α, λογάτσ̈ε-jα (Βεράτ.) = λάκκος πλήρης ὕδατος.

χ̌ούρδε-jα (τ. Βεράτ.) χ̌ούρδεζε̱-α, χ̌ούρθ-ι (γ) = ἴδ. ούρδε-jα, ούρθ-ι.

χ̌ούτ' ε bάρδε̱ = εἶδος λευκοῦ ἱέρακος καὶ κᾱλj' ι κjύκjεσε̱ (Σπᾱτι) = πιστεύουσιν ὅτι, κjύκjετε̱ ι χ̌ίπινε̱ χ̌ούτε̱σε̱-bάρδε̱ κουρ κθέχ̌ενε̱ μb' ατὲ πε̱ράνε̱ βέρε̱.— χ̌ούτε̱-α πληθ. χ̌ούτατε̱. — χ̌ουτῑ-νι πληθ. χ̌ουτίνjτε̱.

χ̌ουτόj-χ̌ουτόχ̌εμ: ρ. = ζαλίζω-ζομαι, σκοτίζω-ζομαι.

(ι-ε) *χ̌ουτούαρε̱* (τ) ἴδ. χουτόj.

χ̌ουτάκj-ι = αῦ κjε̱ χ̌ουτόχ̌ετε̱ χ̌ουτάκjε-jα = αjό κjε̱ χ̌ουτόνετε̱, πληθ. χ̌ουτάκjε̱τε̱ ἀρσ. χ̌ουτάκjετε̱ θηλ.

χούχ̌εμ παθ. τοῦ χ̌οῦαj = δανείζομαι.

χ̌ύj-χ̌ύj-ι (bogdan) = Θεός, πληθ. χ̌ύjατε̱ (bogdan) καὶ χ̌ύjτε̱ (bogdan) ἴδ. χ̌ίε-jα.

BKSH

χ̆ῦιϳ (γ), χ̆ῦνϳ (τ) χ̆ῖϳ (Σ) ρῦνϳ (τ) = εἰσέρχομαι, κοιν. ἐμβαίνω. ἀόρ. χ̆ῦνα-ε-ι (γ) χ̆ύρα-ε-ι (τ), μτχ. χ̆ῦμε̱ (γ) χ̆ύρε̱ (τ) καὶ ρύρε̱ (τ), ἀντίθ. τὸ ρημ. dάλϳ.

(ι-ε) *χ̆υϳενούεσ̈ιμ* (bogdan) ἴδ. ι-ε-χ̆ιενούεσ̈ιμ (γ).

χ̆υϳ-dίτουνε̱-ι = θεολόγος.

χ̆υϳ-dίε, *χ̆υϳ-dία* = θεολογία.

χ̆υϳνῑ-α (dogdan) = θεότης. ἴδ. χ̆ιενῑ-α (γ).

χ̆ῦλ-ι (Σ) ἴδ. ῦλ-ι.

χ̆ῦπι (γ) ἴδ. ρ. χ̆ίπ. ⟨ἵππος, ἀναβαίνω⟩.

BKSH

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΣΛΑΥΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΑΛΒΑΝΙᾼ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

BKSH

ΣΛΑΥΙΚΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΑΙ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

ακόλε (Dibρα καὶ Σκόdρα) ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ όκολα καὶ όκαλα = κύκλος] ἴδ. ρρέθ, κjαρκ, ρρότουλε̱, τόρρε̱.

απέτ (Dibρα) ἐπιρ. [Σλαυϊκὰ οπέτ καί απέτ = πάλιν] ἴδ. πε̱ρσε̱ρῖ, πράπ.

[ἄτ-ι καὶ άτε̱-α] [ἀρχ- Σλαυϊκὰ ότ καὶ άτ = πατήρ] ἴδ. τάτε̱-α.

ατσάρε̱ [Σλαυϊκὰ τσαdέ ρ. ἐνεργ. = θλίβω] ἴδ. ὅτρε̱νγούαρε̱.

βαdίσ: ρ. ἐνεργ. [Σλαυϊκὰ βόdα = ὕδωρ, ἐξ οὗ βάdα = τὸ αὐλάκιον, καὶ βαdίσ̈ = κάμνω αὐλάκια διὰ νὰ ποτίσω] ἴδ· ουjίσ, ουjίτ, ουjίτ.

βαλανίτσε̱-α (Σκοdρα) [Βουλγαρ βαλάβιτσα καὶ βαλjέβιτσα = νεροτριβεῖον, μὲ ρίζαν Σλαυϊκὴν ἐκ τοῦ βάλjαμ ρ. ἐνεργ, = τρίβω τὰ φορέματα είς τὴν βαλjαβίτσαν] ἴδ. dε̱ρστίλjε̱-α (Βουλγαρ.).

βέdρε̱-α (ποιμενικὴ λέξις) = ξύλινον ἀγγεῖον. [Σερβικὰ βέdρο, βέdρικα]· ἴδ. σ̈έκjε-jα.

[βάλjε̱-α] Σλαυικὰ βάλ = κῦμα· Ἰταλ. bollire = βε̱λjόj ἢ μάρρ βάλjε̱ = βράζω.

[βάρκ-γου] = ἁρμαθιὰ Σλαυιστὶ βέρφ = ὁ σπάγος, καὶ βε̱ρβονίτσα (Σλαυϊκὰ) = ἁρμαθιά· ἴσως ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ βάρ = κρεμῶ.

βε̱ρβίτ: (τ) = χ̈έθ με νdσιτίμ [Σλαυϊστὶ βε̱ρβέ ρ. = περιπατῶ, ὑπάγω ἴδ. χ̈έθ.

βε̱ρdάλε̱ (τ) ἐπιρ. [Σλαυιστὶ βε̱ρdάλjα = ἀνακατόνω μὲ τριγυρισμόν] ἴδ. κjέρθουλε̱ καὶ πε̱ρκjάρκ.

βέρτσε̱-α (γ) καὶ βέρσε̱-α (τ) [Σλαυιστὶ βε̱ρστ = ἡλικία] ἴδ. μόσ̈ε̱-α [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ vrusta = ἡλικία].

βερσνίκ-ου-κε-ja [Σλαυικὰ βερσνίκ = ὁμῆλιξ] ἴδ. μοσ̈ατάρ-ι, μοσ̈ατάρε-jα.

βεσ̈γόj, βεγόj (Σκόdρα) [Σλαυϊστὶ βίσγο = παρατήρησον αὐτόν], ἴδ. σ̈ικόj.

βεσγίμ-ι καὶ βεγίμ-ι (Σ) = παρατήρησις.

βεσ̈νίκ-ου, φερσ̈νίκ-ου [Σλαυϊκὰ βρεσ̈νικ] (κυρίως ἀπὸ σίδηρον) ἴδ. ποvίτσε-α.

βικάσ (γ) ρ. [Σλαυϊκὰ βίκαμ = φωνάζω] ἴδ. γερθάσ, κλjίθ, θερράσ.

[βίτσ̈ ι] ἑλλην. βοῦς, Σλαυϊκὰ bίκ = μόσχος, καὶ bιτσέ = ὑποκορ. τὸ μοσχάριον.

βόζε-α καὶ *βόσγε-α* (Σκόdρα [Σλαυϊκὰ βόζε = βαέν-ι.

[βόλε-α] ἑλλην. βουλή, βωλά, Σλαυϊστὶ βόλ = θέλησις· καὶ [βόλτε-α] καὶ βουλνέσε-α (Σκόdρα Ἰταλ. volonta).

βοϊβόdε-α [Σλαυϊκὰ βοϊβόd = στρατηγὸς] ἴδ. κρύεουσ̈τετοῦαρ-όρι.

[βρανόj (γ) *βρερόj* (τ)*]* = νεφόω, σκεπάζω μὲ νέφη, ἀμαυρόω [Σλαυϊκὰ βράν = μαῦρος, ἑλλην. οὐραν-ός» βραν-ός, τροπῇ τοῦ ου εἰς β καθὼς οὖς = βεσ̈ (Ἀλβανιστί).

bαλjόσ̈-ι-ε-ja [Σλαυϊκὰ bιάλο = λευκὸς] ἴδ. bαρδόσ̈-ι-ε-jα.

[*bάσ̈κε*] = ὁμοῦ [Σλαυϊκὰ bλjίσκε = πλησίον].

bεdά-ja [Σλαυικὰ bεdά = συμφορά, κίνδυνος].

bελjbίτσε-α = εἶδος ἰχθύος λευκοῦ εὑρισκομένου εἰς τὴν λίμνην τῆς Ὄχριδος· [Σλαυϊκὰ bιέλα-ρίb-τσα = ἀσπρόψαρον, καὶ κατὰ συγκοπὴν bελjbίτσα].

bερσ̈ι-α [Βουλγαρ. περσ̈τῖ καὶ περσ̈τῖνα = τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλῶν καὶ ἐλαιῶν].

bίbε-α Ἰταλ. bibio, Βουλγ. bibi = τὰ μικρὰ τῆς κούρκας.

bασ̈τίνε-α [Σλαυϊστὶ bασ̈τίνα = κληρονομία, Βουλγ. ἀρχαῖα, bασ̈τά = πατὴρ καὶ bασ̈τίν = πατρικός].

bιγόρρ: [Βουλγ. bιγόρρ καὶ bεγόρ = λίθος σπογγώδης καὶ ἐλαφρός].

[*bιέσ̈κε-α* (Σκόdρα) = ὄρος, Ἰταλ. bosco, Σλαυϊκ. βίσ̈κα = ὄρος ὑψηλόν, καὶ πᾶν ὑψηλὸν μέρος. — Κατσιβέλικα βέσ̈ = δάσος. Ἀλλὰ τινὲς Κατσίβελοι μεταχειρίζονται τὴν λέξιν καὶ διὰ ὄρος ἢ βουνόν, ἴσως ἐπειδὴ τὰ δάση τῆς Ρούμελης εἶνε πολὺ πυκνά. — Περσ. bίσ̈ε = ξύλον τοῦ δάσους καὶ δάσος. ἴδ. Ἑλλην. βόσκ-ω,

[*bίγdεμ*] πείθομαι = δένω, ὑπακούω, Ἰταλ. bendare = δένω, καταπείθω. bed (Σλαυϊκὴ ρίζα) καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν ου = κατά, σχηματίζεται τὸ ρῆμα οὐ-bed-άβαμ = καταπείθω.

[*bινjάκ-ου*] Ἰταλ. binnato, Σλαυϊστὶ bλjιζνέ, Βουλγαρ. bλjιζνjάκ καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ λ = bιζνjακ = δίδυμος.

bισ̈ετῖ-α (budi) = συνομιλία.

bισ̈ετόj (Σκόdρα) = συνομιλῶ [Σλαυϊκὰ bεσέdα = ὁμιλῶ] ἴδ. λjιγjε̱ρόj. κουbε̱νdόj.

bογάτ-ι bε̱γάτε̱-ι (bogdan), bουγάτ-ι, μbουγάτ-ι [Σλαυϊστὶ bογὰτ = πλούσιος] ἴδ. ι πάσουρε̱.

bοdέτσ-ι μbοdέτσ-ι [Σλαυϊκὰ bότ = κέντρον καὶ bοdά = κεντῶ, καὶ bοdέτσ = βούκεντρον] ἴδ. θουμbάτσ-ι, οὔστε̄ν (Σ).

bόλjbε̱-α [Σλαυϊκὰ bόλj καὶ bόλκα = ἀρρωστία, πόνος, bολjέα = ἀρρωστῶ, πονῶ (ἄγνωστος ἡ ρίζα).

[*bούαλ-ι*] Ἑλλην. βούβαλος, ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ bούιbολ καὶ Σλαυϊκὰ bίbολ.

[*bουλίτσε̱-α*] Σλαυϊκὰ bουϊbούλjιτσα καὶ bιbόλjιτσα (Σλαυϊστὶ) καὶ bιbόλjιτσα (Βουλγ.) = βουβάλα.

bούbε̱-α (Βουλγ.) = σκώληξ καὶ bουbουλjέτσ̈κα (Βουγλ.) = ἔντομον, ζωΰφιον, [Σερβικὰ bούbιτσα].

bουbουζ̄ίνκε̱-α bουbουλjέτσκε̱-α Βουλγ. καὶ bούbιτσα Σερβ.] = ἔντομον, ζωΰφιον. (σύνθετος ἐκ τοῦ bούbε̱-α = ζωΰφιον, καὶ ἡ ζ̄ίνα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς).

bουbουρ̣έκε-jα [Σλαυϊκὰ bουbρέκ = νεφρὸς] = ἴδ. βέσ̈κε-jα. — [bούζε̱-α] [Ἑλλην. βυζίον] [καθωμιλουμένη Βουλγαρικὴ bούζα = χεῖλος] (ἴσως Ἀλβανικὴ λέξις) [Σλαυϊκὰ ούστνι].

bουjάρ̣-ι [Σλαυϊκὰ bολjάρ ἢ bιjάρ, bουλjᾱρ ἢ bουjάτ = μεγιστὰν, εὐπατρίδης, εὐγενής, πλούσιος] ἴδ. ζοτε̱νῖ-α.

bοjαρ̣έσ̈ε̱-α θηλ. [Σλαυϊκὰ bοjάρσ̈α θηλ.] ἴδ. ζόνjε̱-α.

bούλε̱-α (Σκόdρα) = Τούρκε̱-α [Βουλ. bούλα καὶ bούλιτσα = Τούρκισσα]

bούκλjε̱-α, *bούκλjε̱ζε̱-α* [Βουλ. bούλτσ̈ιτσα = νυμφίτσα] ἴδ. bίσ̈τ-φούρκα -bούκουρε̱-α (Τυραν.) κατ' εὐφημισμόν.

[*bουλούνγε̱-α*] [Σλαυϊκὰ bοούκα, ταυτοσήμαντος λέξις].

bουμbάλε̱-α [Βουλγ. bρούμbαλ = μεγάλη ἀγρία σφῆκα].

bουσ̈ουϱdίσ [Βουλγ. πίσ̈ουρ = οὖρον].

bούτσ̈ε̱-α καὶ bούσ̈τρε̱-α [Βουγλ. bαούτσ̈α = ὑλακτῶ, γαυγίζω] ἴδ. κjένε-jα.

bϱόβε̱-α [Βουλγ. bράβα = κλειδωνιὰ] ἴδ. dρῡ-νι.

[bϱεκ-γου] [Ἑλλην. βράχος Σλαυϊκὰ bρεγ = ὄχθη] ἴδ. bούζε̱ dε̄τι, λjούμι κτλ.

bϱενdεβέκε-τε̱ (Σκόdρα) [Βουλγ. bρενεβέτσι καὶ bερνεβέτσι].

bϱίμε̱-α (γ) βρίμε̱-α (τ) [Βουλγαρ. bρίμκα = τρῦπα] (κυρίως ἐπὶ φορεμάτων οὐχὶ δὲ ἐπὶ τοίχου ἢ ξύλου) ἴδ. bίρε̱-α (Σ) καὶ βε̱ρε̱-α (Τσ̈αμ).

bϱίσκ-ου [Σλαυϊκὰ bρίτβα καὶ Βουλγ. bρίτσ̈ = ξυράφια. Σλαυϊκὰ bρία καὶ Βουλγ bρίτσ̈α = ξυρίζω. — ἴδ. ρρόνjε̱σ-ι

bϱούμbουλ-ι (τ) = κάνθαρος [Βουλγ. bρούμbαλ = μεγάλη ἀγρία σφῆκα].

γαλαbέϱε-jα [Βουλγ. γολοπέρτσ̈ε = εἶδος ἀγρίου κρίνου, ἐκ τοῦ γόλο = γυμνὸν καὶ πέρτσ̈ε = φύλλον].

γαμούλjε-jα [Σλαυϊκὰ γομόλjα καὶ γομούλα = μᾶζα. ἀρχαῖα Σλαυικὰ γομίλα = λόφος, ὑψηλὸν μέρος καὶ Βουλγαρ. μογίλα (ἀναγραμματισμός), Ρωσ. μογjίλα = ὑψηλὸς τάφος]. ἴδ. πίρκ-γου (Βεράτ.), γρούμουλ-ι.

[γαϱάφε-jα] [Βουλγαρ. γαράφε̱], Ἰταλικὴ ἢ Γερμανικὴ λέξις = ὑάλινον ἀγγεῖον.

[γαϱbούτ-ι] [Βουλγ. γουbάτ = βάρβαρος].

[γάϱϑ-dι] = φράκτης [Σλαυϊκὰ γραdε = φράττω, ὅθεν γράτ καὶ γάρτ = πόλις ὀχυρά]. = κῆπος, Ἰταλικὰ giardino = κῆπος.

γατῖ ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ γοτόβ, Ρωσ. γατόβ = ἕτοιμος].

γε̱ζόφ-ι = κοιν. ἡ γοῦνα [Σλαυϊκὰ κε̱ζ̌ούφ καὶ κοζ̌ούφ], (ἐκ τοῦ κόζ̌α = δέρμα).

γατούαj (τ), γατούεj (γ), γατούj (συνηρ.) = πλάττω = νγjέσ̈. 2) μαγειρεύω = bέj γjέλε̱ (τ). [Βουλγ. γότβε καὶ Βουλγ. ἐν Μακεδονίᾳ γότουjα = μαγειρεύω, γότβατσ̈ = μάγειρος]. bᾶj γjέλε̱.

γε̱λjέπετε̱ = αἱ τσίμπλαις (κοινῶς). Βουλγ. κjέλjπκjι = αἱ βλεφαρίδες.

γε̱ϱβίσ̈τ καὶ γε̱ρδίσ̈τ καὶ γε̱ρρίτσ̈ ρ. = γρατσουνίζω, [Βουλγ. κε̱ρβὲ = αἱματόνω (ἐκ τοῦ κέρβ = αἷμα)].

γέϱϱτσ̈-ι, νγέρρτσ̈-ι (Σκόdρα), (ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ κέρτσ̈ = χαλκεύς, καὶ κε̱ρτσ̈ίμ = χαλκεύς).

[γερχέκ ἢ *γερχέσ* καὶ γερχάσ-έτ-έτ] = ρογχαλίζω, [Βουλγ. χερκάμ = ρουχαλίζω] πεποιημένη λέξις.

γjίλjτσατ' ε γjοῦνιτ [Σλαυϊκὰ γλjέλζατ = κέρτσατ' ε γjούνιτ].

Γόγε-α = Βλάχος [Βουλγ. γjέγα] = κερράbα ε bαρῖουτ, (πιθανὸν γόγε νὰ εἶνε Βουλγαρικὴ λέξις, διότι οἱ Βλάχοι κυρίως μετέρχονται τὸν ποιμενικὸν βίον).

γογόλj-ι [Σλαυϊκὰ γογόλj· = εἶδος νεροπουλίου].

γομάρ-ι καὶ μαγjάρε = ὄνος, (ἐκ τοῦ Ἑλλην. γόμ-ος = φόρτωμα).

[γόπ-ι] [Βουλγ. γεσ καὶ Σερβ. γούσ = κῶλος] (ἴδ. ἁπλοελληνικὸν γοῦbα, γοbάτα = τρῦπα).

γόστε-α (γ) γοστῖ-α (τ) = συμπόσιον, (Βουλγ. gosti, Ἰταλ. gustare).

γορρίτσε-α (ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ γόρα = βουνόν, δάσος. διότι καὶ οἱ Βούλγαροι ὀνομάζουσιν αὐτα εἰς τὴν γλῶσσάν των, ἀπίδια τοῦ βουνοῦ).

γόσ̈dε-α [ἀρχ. Σλαυικὰ γbόσdε καὶ Βουλγαρ. γbόσ̈dεϊ καὶ γbόσdα, Σερb. guozda] ἴδ. περόνε-α.

[γουλjτσ̈ίμ-ι] [Σλαυικὰ γορτσ̈ίτ = πικραίνω τινά, λυπῶ τινα].

γούσ̈ε-α (Βουλγ. γούσ̈α) = λαιμός, καὶ γουφάσ (Βουλγ.) = ατῖ κjε ι βάρετ γούσ̈α ἢ γούσκα (ὑποκορ.) ἴδ. κjάφε-α, γρύκε-α

[γραdίνε-α] Βουλγ. γραdίνα ἐκ τῆς Σλαυικῆς ρίζης γραdὲ = φράττω, ὀχυρόνω (πρωτότυπος λέξις).

γρίζ̈ελε-α (Σκόdρα) [Δαλματία γρίζ̈ε = λjαράσκε-α] ἴδ. λjαράσκε-α = κωρώνη.

γράτσ̈-dι = φάτνη, ἀρχαῖα Σλαυικὰ grazdi = φάτνη.

γρόπε-α = λάκκος (Σλαυικὰ γρόπ = τάφος καὶ γροbὲ = ἐξορύττω χῶμα σκαμμένον = τάφος, λάκκος, (πρωτότυπος λέξις).

γρούσ̈τ-ι συγκρ. Ἑλλην. γρόνθος, Σερb. grst.

γρόσ̈ε-α [Σλαυικὰ γρόχ καὶ γράχ = φακή, ἴδ. θιέρρ-ι. — [γρύκε-α] Ἑλλην. κόλπ-ος, Ἰταλ. golfo, Σλαυικὰ γόρλο καὶ γέρλο, (πρωτότυπος λέξις).

γjα-κούνdι, κουρκούνdι, ασ-κούνdι = πουθενά, Σλαυικὰ κούdου, οτ κούdου = πόθεν; ἀπὸ ποῦ; Σερb. κουdά; = ποῦ; Βουλγαρ. κενdοὺ = ποῦ;

γjέλε-α = φαγητόν, [Σερb. jέλο = φαγητόν, μὲ Σλαυικὴν ρίζαν ἐκ τοῦ

jέμ = τρώγω. — Κροᾶται έjο, Βουλγ. jέdενι, καὶ Σλαῦοι jέστιε καὶ jάστιε].

γjόbε̱-α (ἀντὶ γλjόbε̱-α τροπῇ τοῦ λ εἰς j παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς) [Βουλγ. γλόbα = πρόστιμον]

γjούαj [Σλαυϊκὰ γόνjα = κυνηγῶ.

[γjύλjπάνε̱-α] (γ) γjυλjπερε̱-α (τ) (ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ ν-γούλj, ŏ-κούλj καὶ πε̃νι (γ) πε̃-ρι (τ) = πανὶ [Σλαυϊκὰ ιγλὰ καὶ Βουλγ. γιλὰ = βελόνη]:

δάρτ-ι: ἴδ. dροῦ [Σλαυικὰ dραβό, Βουλ. dαρβό, Ρωσ. dρέβο = δένδρον, ξύλον].

dοραβῖ-α (τ) = λjε̱μόσ̆ε̱νε̱-α (γ) καὶ λjε̱μόσ̆ε̱ρε̱-α (Μυζεκjέjα) = ἐλεημοσύνη].

dοραβίτ (τ) = νdᾶj λjε̱μόσ̆ε̱νε̱ [Σλαυϊκὰ dαροῦβαμ = ἐλεῶ, χαρίζω] ἴδ. δουράτε̱-α δουρετῖ-α, καὶ δουνε̱τῖ-α (γ).

dέγε̱-α: (ἑλλην. δοκ-ός) Βουλγ. dρέγε̱ καὶ dρέγα = κλωνάριον· μὲ Σλαυϊκὴν ρίζαν ἐκ τοῦ dεργά ἢ dε̱ρζ̆ά κατὰ τροπὴν τοῦ γ εἰς ζ̆ συνήθως παρὰ Σλαύοις) = βαστῶ.

[dε̱νέσε̱-α] = πνιγμὸς εἰς τὰ κλάϊματα (Σλαυϊκὰ dιχ̆άνιε = πνοή, ἀναπνοή καὶ Βουλγ. dε̱χνέσ̆ε̱ = πνοή, ἀναστεναγμός).

dέρι καὶ *dέρ* (Σκόdρα) [Σλαυϊκὰ dουρού καὶ dορί = ἕως, μέχρι] ἴδ. γjέρ.

[dε̱ρμόj] [Βουλγαρ· dαρμόν, μοναδικὴ λέξις παρὰ Βολλγάροις σημαίνουσα κόσκινον μὲ μεγάλας τρύπας ἐκ τοῦ ὁποίου μόνον σκουπίδια δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν]· δὲν φαίνεται καθόλου νὰ ἔχῃ Σλαυϊκὴν ρίζαν, εἶναι συγγενὴς τοῦ θερμόj, ἑλλην. θρίμμα.

dε̱ρστίλjε̱-α [Βουλγαρ. dέρστjα = λjᾶj σ̆αjάκουνε̱ νdε̱, dε̱ρστίλjε̱, καὶ dε̱ρστίλjο (Βουλγαρ.) = τὸ μέρος ὅπου γίνεται ἡ πρᾶξις]· ἴδ. βαλανίτσ̆ε̱-α.

dίμε̱ν-ι (γ) *dίμε̱ρ-ι* (τ) Σλαυϊκὰ ζίμεν = χειμών· ἴδ. ἑλλην. δρίμη καὶ δίμρη = τὸ σφοδρὸν ψῦχος (πρωτότυπος λέξις).

dομακjίν-ι [Σλαυϊκὰ dομακjίν = οἰκοδεσπότης (ἐκ τοῦ dόμα = οἶκος) ἴδ. σ̆τε̱πιάρ-ι.

dούφ-ι (γ) τροπῇ τοῦ χ εἰς φ συνήθως παρὰ Γέγαις) φράσις: νdσίερ dούφινε̱ = βγάζω τὸ ἄχτι, ξεθυμαίνω· [Βουλγ. dούχ̆, Σλαυϊκὰ dέχ̆ = πνεῦμα, πνοή, ἀνάσα].

[dριμίσ] ρ. = κότεμ (Σ) Σλαυϊκὰ dρέμε̱ = νυστάζω. Βουλγ. dρομίζγα = νυστάζω καὶ κότεμ Ἰταλ. dormire = κοιμῶμαι· (πρωτότυπος λέξις).

[dσᾶ (γ), dσε̃ (τ), νdσε̃ (τ)] Σλαυϊκὰ ζνjάjα = μανθάνω, ξεύρω 2) χωρῶ.

dοραβῖ-α (τ) = ἴδ. νdίχ̱με̱-α, dουράτε̱-α = ἐλεημοσύνη.

dοραβίτ ρ. (Σλαβ.) = ἴδ. νdιχ̱, δουρόj = δίδω ἐλεημοσύνην.

έσ̈-ι (Περμέτ.) πληθ. έσ̈ετε̱ καὶ έσ̈ε̱ρατε̱ = σκαντσόχοιρος [Σλαυικὰ εξ̈ καὶ προφέρετα. εσ̈] ἴδ. ιρίκj-ι.

ζαγορέν-ι (Περμέτ.) = βορέας ἄνεμος· ἔχει Σλαυικὴν ρίζαν] ἴδ. μουρρᾶ-νι (γ) μουρρε̃-ρι (τ).

ζακόν-ι = συνήθεια, ἔθος, ἕξις [Σλαυικὰ ζακόν = νόμος].

ζᾶλ-ι (Σλαυικὰ ἴδ. ζουρ-ι.

ζαλίσ̈τε̱-α [Σλαυικὰ ζαρίσ̈τσ = στίβα ἄμμου καὶ πετρῶν προερχομένων ἀπὸ πλημμύραν ποταμοῦ καὶ ζαρίβαμ (Σλαυικὰ) ρ. ὅταν ὁ ποταμὸς πλημμυρῶν κάμνῃ στίβαν ἄμμου καὶ πετρῶν]· ἴδ. ζ̈ουρίστε̱-α καὶ ζ̈ουρίνε̱-α.

ζάμε̱ρε̱-α = δειλινὸν Σλαυιστὶ ζαμράκνα ρ. τριτοπρόσωπον = ἐβράδυασε· καὶ Ρωσ. ζάμερκ = ἑσπέρα].

[ζᾶ-νι (γ) *ζε̃-ρι* (τ)*]* Σλαυικὰ ζοβά = φωνάζω τινά κράζω τινά, Ἑλλ. φθόγγος, Τουρκ. σέσ, σαντούρ (πρωτότυπος λέξις).

(ι) *ζῖ-ου ε-ζέζε̱-α* Σλαυικὰ ζ̈άρρ καὶ Βουλγ. ζ̈άρα Ρωσ. ζ̈αριά = ψήνω· Βουλγ. ζ̈αριά = ἀνακατόνω τὴν φωτιά.

ζ̈άbε̱-α Σκόdρα) [ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ ζαbνίκ = ταρακάτσε-jα].

ζ̈αbίσ-ίτ ίτ ρ. [Σλαυϊκ. ζ̈άbα = βάτραχος].

ζ̈έκ-γου [ζ̈εγ (Σλαυϊκὰ = βάπε̱-α. τὸ γ. εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως προφέρετε ὡς κ. παρὰ Σλαύοις) καὶ Βουλγ. ζ̈εγα = βάπα Σλαυϊστὶ ζ̈εγού = πυρόνω]. ἴδ. βάπε̱-α.

ζ̈ουζ̈ίνκε̱-α = μαῦρον ἔντομον ἴσον μὲ κάνθαρον. [Βουλγ. ζ̈ούζ̈ελ καὶ ζ̈ουζ̈ίκα ταὐτοσήμαντοι ἐκ τῆς Σλαυϊκῆς ρίζης ζ̈ούζ̈ = μαῦρον ὡς θε̱νγjῖλ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ ε̱νγjεν καὶ Βουλγ. βε̱νγλjεν = κάρβουνον ἀναμμένον].

jαρανῖ-α (Σκόdρα) = ἀστεϊσμὸς [ἀρχ. Σλαυικὰ jαρενία = κωμικος· (ἐκ τοῦ jάρε = ἐρίφιον ὅπερ ὅταν πηδᾷ προξενεῖ γέλωτα)] ἴδ. γάτσ-ι (Σ) [εἰρωνεία = jαρανῖ].

jούγε-jα (Περμέτ.) = νότιος ἄνεμος [Σλαυικὰ jούγε̱ = νότιος] ἴδ. έρε̱-σ̈ῖου.

καbόj ἢ *κουbόj* γαbόj (Σ) = ἀπαντῶ, λανθάνω. [Βουλγ. καbόσβαμ

BKSH

=ἀπατῶ καὶ Βουλγ. καbόσνjε̱=ἀπάτη. ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ εἶνε Βουλγ. λέξις] Ἰταλ. gabbare=πιάνω εἰς τὴν παγίδα=ἀπατῶ. — gabια Ἰταλ.=παγὶς ἴδ. γε̱νjε̄j.

[καλῖ-ου] Σλαυικὰ κλὰς=ἀστάχυς.

καπυύσ̈ε̱-α [Βουλγ. καπούσ̈=ρρίκjε̱νε̱-α] ἴδ. ρρίκjενε̱-α.

κᾶρ-ι [Βουλγ. κουρ, Σερβ. κούρατσ.=ψωλή].

καρκαλ/έτσ-ι, καρτσαλjέτσ-ι, κατσαλjέτσ-ι (Σ) καὶ κακαλjέτσ-ι [Βουλγ. σκακαλjέτσ. με Σλαυικ. ρίζαν ἐκ τοῦ σκάκαμ=πηδῶ].

καρκαdσ̈οῦλ-ι Βουλγ. καρκατσ̈ο=καλικαντζαρος].

καστραβέτσ-ι ἢ καρσταβέτσ-ι [Βουλγ. κρασταβίτσα καὶ καρτσαβίτσα] [Σερβ. Korastavac] ἴδ. τράνγουλ-ι.

[κάσ̈τε̱-α] ἄχυρον. ['Αρχ. Σλαυικὰ κε̱σ̈τα=καλύβη κτισμένη ἀπὸ χορτάρι, ἐξ οὗ τὸ Βουλγ. κε̱σ̈τα=οἶκος. φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει Σλαυικὴν ρίζαν].

καταλᾶν-ι (γ)=κύκλωψ, ἄγριος ἄνθρωπος [Βουλγαρ. ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς ἄνθρωπον ἀχόρταστον καὶ ἄγριον].

κατράφ-ι (Βερατ)=Τουρκ. jεπένγ [Βουλγαρ. καταράχ̣. ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. καταρράκτης].

κάτσ̈-ι ὑφαντής, ἱστουργός. Βουλγ. (Καç=ὑφαντὴς).

κατσ̈ούλ-ι [Βουλγ. κατσ̈ουλj=λειρὶ] ἴδ. κατσ̈ιρούπε̱-α (Σ). κε̱jύρ (Σκόdρα) [Βουλγ. κοκόρα, κjεκjέρα, τσ̈ιτσέρα=βλέπω, ἀνοίγω πολὺ τὰ ὀμμάτια].

κε̱λjτσ̈άσ ρ, [Βουλγ. κε̱λτσ̈αμ, ταυτοσημαν.].

κε̱νάτε̱-α ἡ κανάτα τοῦ ποτοῦ. 2) τὰ φύλλα τῆς θύρας. [Βουλγ. κε̱νάτα =μὲ τὰς αὐτὰς σημασίας].

κε̱ρbε̱-α [Σλαυικὰ κόρπ=βουτσὶ καὶ ἀρχαῖα Σλαυικὰ κοραbε̱λj=πλοῖον] (Τουρκ. κουρbά).

κjερπίκ-ου καὶ κjεπάλε̱-α [Βουλγ. κλjεπάλο καὶ κλjεπάτσ̈: =τὰ καπάκια τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνίοτε τὰ βλέφαρα, καὶ κλjέπκjι (Βουλγ.)=βλεφαρίδες].

κε̱ρράbε̱-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρήματος γράbe=ἁρπάζω].

κε̱ρρούσ-ούτ-ούτ ['Αρχαῖα Σλαυικὰ κρρούτ=δὲν κάμπτω] (Ἑλλην. κυρτ-ῶ).

κε̱τού [Βούλγ. τούκα=εδώ] (=ατύ, κετού).

κε̣ρτσε̣λῑj (γ) καὶ νγε̣ρτσελῖj (γ) καὶ νγε̣ρτσε̣λόj [Βουλ. κε̣ρτσαμ καὶ σκε̣ρτσαμ = τρίζω. Σλαυιστὶ = ὅκε̣ρζ̆ατ = τρίβω.

κίνd-ι [Βουλγ. γε̣να = διπλόνω. Σλαυιστὶ γνε̣ καὶ Βουλγ. γε̣ν = διπλωμένον].

κλjίτσ̈-ι καὶ κλjύτσ̈-ι [Ἑλλην. κλείς. Σλαυικά, Serb=κλjτσ̈ καὶ κλjυτσ̈=κλειδίον] ἴδ. τσ̈ελjσ-ι, χ̆άπε̣σ-ι.

κλοπάσ̈κε̣-α (ἀρχαῖα Σλαυικά: κλοπάτσ̈κα = πᾶν εἶδος μηχανῆς (ἐκ τοῦ κλόποτ = κρότος).

κόβε̣-α (ἁπλοελλην. = ὁ κουβᾶς· Σερβ. κούα).

κοβάτσ-ι [Σλαυικὰ κοβάτσ̈ = σιδηρουργός]· ἴδ. φαρκάρ̣-ι (Κροῦjα).

κόbε̣-α [Σλαυικὰ κοb = κακόν, ζημία· σήμερον δὲ σημαίνει ἐπιβουλήν· (Τουρκ. bεljα)].

κοκόσ̈-ι = ἀλέκτωρ [Σλαυικὰ κόκοσ̈ = ἡ κόττα]· ἴδ. γjέλj-ι, κε̣νdέσ-ι (Περμέτ.) καπόσ̈-ι (Βεράτ.) [Serb. bulg. = kokος].

κολjανdίνε̣-α καὶ τὸ ρῆμα κολjανdίσ [Σλαυικὰ κόλjε dάjε = σαλεύω].

κολjένdρε̣-α = ἡ Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων· ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους· [Κόλjedα (Σλαυικὰ) = ὁ πρῶτος Θεὸς τῶν Σλαύων].

κόπσα = ἡ κόπσα. Serb. Kopêa.

κονόπ-ι (Σκόdρα) [Σλαυικὰ κονόπ = σχοινίον· 2) εἶδος λιναρίου ἐξ οὗ γίνεται τὸ σχοινίον]· ἴδ. λjιτᾱρ-ι.

κοπάτσ̈-ι καὶ *κοπάτσ̈ε-jα* = κούτσουρον ἢ ρίζαι δένδρων, ἃς ἐκβάλλουσι σκάπτοντες· παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρημ. κοπάjα καὶ Βουλγ. κόπαμ = σκάπτω] ἴδ. κε̣ρτσοῦ-νι (γ), κε̣ρτσοῦ-ρι (τ).

κόπε̣ρ-ι [Σλαυικὰ κόπαρ = ἄνηθον].

κοπίλj-ι-ε-jα (Ἐλβασ.) = νόθος καὶ (τ) = δοῦλος [Σλαυικὰ = κοπίλjε, Τουρκ. κοπίλj. Γραικ. τὸ κοπέλι, ἡ κοπέλα·—δὲν φαίνεται νὰ εἶναι Σλαυικὴ λέξις].

κορίτε̣-α [Σλαυικὰ κορίτο = ἡ σκάφη] ἴδ. γοβάτε̣-α.

κόσ-ι = ξυνόγαλα [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ κβάς = ξυνόγαλα ἴσως ἐκ τῆς Σλαυικῆς ρίζης κjίσελο = ξυνόν].

κόσ ἢ *κοσίσ* [Σλαυικὰ κοσjὰ = θερίζω] ἴδ. κόρρ.

κόσκε̣-α (τ) καὶ κότσκε̣-α (τ) [Σλαυικὰ καὶ Σερβικὰ κόστε̣, Μαυροβούνιον κόστκε̣ = κόκκαλον] ἴδ. ἐσ̈τε̣νε̣-α.

κόσ̈-ι [Σλαυικὰ κόσ̈ = κοφίνιον] [Σερβ.-Βουλγ.] ἴδ. ἡ κοῦφα καὶ Γραικ. κοφίνιον.

κοτέτσ-ι [Βουλγ. κε̱τετσ = γασ̈dάρε-jα, μὲ Σλαυικὴν ῥίζαν ἐκ τοῦ κούτ καὶ κε̱τ = γωνία].

κοτσ̈έκ-ου [Σλαυικὰ κοφτσ̈έκ-ου κιβωτός· κοσ̈έκ-ου ἐκ τοῦ κόσ̈-ι].

κόχ̌ε̱-α [Δαλματία κόχ̌α = καιρός].

κουκουβάτσε̱-α, κουκουμάτσε-jα [Βουλγ. κουκουμjάφκα (ἐκ τοῦ κούκου καὶ μιάφκ = μιαουρισμός) καὶ κουκουμάτσ̈κα (Βουλγ.)].

κουκουμάτσ̈ε-jα: εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ κού κου (ὡς ἐκ τῆς φωνῆς τῆς γλαυκὸς) καὶ μάτσε-jα = γαλῆ (ὡς ἐκ τῆς μορφῆς τῆς γλαυκός) ἴδ. χ̌ερε̱κέκjε-jα.

κουλjᾱρ-ι [Σλαυικὰ κόλο = κύκλος].

κουλjάτσ-ι [Σλαυικά, Σερβ. Βουλγ. κολjάτσ̈-ι = κουλοῦρι ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ κόλο = κύκλος.

κούμε-jα (Πε̱ρμέτ.) = φιjάν-ι [Σλαυικὰ κούμα = κουμπάρος. 2) ἀνάδοχος, δεξάμενος] ἴδ. φιjάν-ι.

κούμπτρε̱-ι: κουμπάρος [Σλαβ. κοὺμ = ἀνάδοχος· (καὶ ἡ κατάληξις μbάρο] ἴσως καὶ τὸ Ἀλβανικὸν κε̱μπ-μbαρε̱ = κούμπαρος.

κουρbᾱρ-ι (Βουλγ. κουρbὰρ = πόρνος].

κούρbε̱-α [Βουλγ. καὶ Σερβ. κούρbα = πόρνη] ἴδ. Ἀλβαν. κᾱρ-ι καὶ Βουλγ. κούρ.

κε̱ρράbε̱-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ῥημ. κράbε καὶ γράbε ἁρπάζω].

κουρρίσ-ζι ἴδ. κε̱ρρούσ.

κούτσ̈-ι, κούτε̱-α, κούτ [Βουλγ. καὶ Σερβ. κούτσε = σκυλάκιον καὶ κούτσ̈κε̱-α [Βουλγ. Σερβ. κούτσ̈κα = σκύλλα· ἴδ. κjένε-jα σ̈ακε̱-α (Σ).

κρᾱλj-ι [Σλαυικὰ κρᾱλj = βασιλεὺς] ἴδ. ρίγε̱, περενdούερ, μbε̱ρέτ.

[*λjάϊκε̱-α*] [Σλαυικὰ λjάσκα = θώπευμα].

λjακε̱μόj [Ἀρχαῖα Σλαυικά· λάκομ = πλεονέκτης. 2) λαίμαργος.

λάπ [Βουλγ. λάπαμ = γενικῶς δι' ὅλα τὰ ζῷα καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅταν τρώγωσιν ὡς ὁ σκύλος μὲ τὴν γλῶσσαν].

λjεβότσ̈κε̱-α [Σλαυικὰ obολότσ̈κα = τὸ τσοῦφλι τοῦ αὐγοῦ].

(ι-ε) *λjέτε̱* [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λjέγκ καὶ λjέχ̌ετε̱ (τ) Βουλγ. λjένγ = ἐλαφρός].

[λjιαβάθ-ι] [λjιβάdα = λειβάδι].

(ι) *λjίκ-γου* ἀρσ. ε λjίγε-α θηλ. [Σλαυικὰ λjίχ = κακός, πονηρός. 2) ἄρρωστος, Γραικ. λιγνός], ἴδ. ι-ε-κέκj-ι-ε-jα.

λός=ὄτροφάκ-ου, ἀρχαῖα Σλαυικὰ loze, Σερβ. loza.

λοκομίτσε-α (Σ) [Βουλγ. λακομίτσα = τὸ χωνί], ἴδ. χίνκε-α.

λόνdσε-α [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λόνιτσα=βάθος].

λjότὄκε-α (Περμέτ.)=ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ [Σλαυικὰ όκα = ὀφθαλμός, ότσκα (ὑποκορ. Σλαυικόν)] ἴδ. κακερδόκ-ου.

λjούγε-α [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λέγα καὶ λούγα=τὸ κοχλιάριον].

λούπ [Βουλγ. λάπα = τρώγω μὲ λαιμαργίαν].

λούτσε-α καὶ *λόὄ-ι*, λότὄ-ι (Σκόdρα) (Σλαυικὰ λούζα = βόρβορος).

ματὄάλj-ι [Σλαυικὰ μοτὄάτ καὶ μοτὄίτι = κατουρῶ], 2) βρέχω τινά.

μίτσε-α (Σ) μάτσε-jα (τ) [Βουλ. μάτὄκα καὶ ματὄέ, ὑποκορ. =γαλῆ].

ματὄόκ-ου (γ) καὶ ματὄόρ-ι (γ) [Βουλγ. ματὄόκ = αἴλουρος, γάτος]. ἴδ. dάτσ-ι [Σερβ. ματὄάκ].

μbίελj [ἀρχαῖα Σλαυικὰ μελζάjα=ἀμέλγω].

μbράσ καὶ σbράσ, καὶ ὄπράσ (Σκόdρα) [Σλαυικὰ πράζο = κενός, ἄδειος, εὔκαιρος, κούφιος καὶ jάμ πράζεν=εἶμαι ἄδειος, ἀδειάζω], (ἡ ρίζα τοῦ μbράσ εἶνε πράσ, ἔπαθε δὲ τὸ ρῆμα τὰς γραμματικὰς μεταβολὰς τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης, δηλ. ὅταν λέξις προσλαμβάνῃ μ πρὸ τοῦ π, τότε τὸ π τρέπεται γενικῶς εἰς b. σbράσ-ζεμ, ὄπράσ-ζεμ, ὄbράσ-ζεμ, μbράσ-ζεμ τὸ ἐπίθ. (ι-ε) ὄbράζετε ὄbράζετε, μbράζετε, ὄbράζετε τὸ ἐπίρ. ὄbράζετε, μbράζετε κ.τ.λ.

μεμέτσ-ι καὶ νεμέτσ-ι [Σλαυικὰ νέμ καὶ νέμετσ=ἄλλος] ἴδ. ι-έ-παγόjε (Σκόdρα).

μενγjέσ-ι [Σλαυικὰ dενέσ, Βουλγ. γενέσ καὶ μενέσ = σήμερον] ἴδ. νάτε-α (τ), νάdιε, νάdια (Σ).

μερζίσ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. (τ)=μισῶ καὶ (γ)=βαριοῦμαι, ἀποστρέφομαι.

μερζίτεμ [Σλ. μερζίτ=ἀποστρέφομαι], 2) εἶμαι ὀκνός.

(ι-ε) *μίρε* [Σλ. μίρε=ἡσυχία, καλοσύνη, φρονιμάδα].

μιέγουλε-α καὶ μιέργουλε-α, καὶ νιέγουλε-α [Σλ. μεγλὰ = ὀμίχλη]

μόκνε-α (γ) μόκρε-α (τ) [Σλαυικὰ μόκνα καὶ μέκνα=σύρομαι].

μολjίτσε-α [Σλαυικὰ μόλjιτσα καὶ μόλjιε=κουτσιπίδα ἴδ. τένjε-α

μουζίκ-ου (Ἀλβανο-ιταλικὸν) = ὀνάριον, γαϊδουράκι, σύγκρινον. Σερβ. μάζγα.

μούργε̱-α [Βουλγ. μούργα=μαυροδερός, ἴδ. ι-ε-ζέσ̌κε̱.

μουρρᾶ-νι (γ)=ὁ βορρᾶς [Βουλγ. μαράνjα=ζεστὸς καιρός].

μούσ̌κε̱-α [Σλαυικὰ με̱σκὰ=μουλάρι, Σερβ. maska].

μbράμε̱-α (γ) μbρέμε̱-α (τ) (ἡ ρίζα κυρίως εἶνε πρέμε̱-α (τ)) [Σλ. μράκ=σκότος καὶ Βουλγ. μράκνα = ἐβράδυασεν].

νγρέχ̌ καὶ ἀντίθ. σ̌κρέχ̌ (ἡ ρίζα κρέχ̌) [Βουλγ. κρέχ̌βαμ=ζα-κρέχ̌=στήνω].

νdρύσ̌ε [Σερβ. dρύγτσ̌ε καὶ Βουλγαρ. dρούγjατσ̌ε, Σλ. dρούγjι καὶ dρουζ̌ι=ἄλλως.—ἐκ τοῦ dρουγο=ἄλλο καὶ τῆς καταλήξεως τσ̌ε ἢ jάτσ̌ε (σημαινούσης τρόπον)=διαφορετικὰ ἄλλως, ἀλλοιώτικα], ἴδ. τιέτραζι.

νdρύσ̌κ-ου [Σλαυικὰ dρόσ̌dιε = σκουριά, 2) τρύξ-γὸς=τὸ κατακάθισμα τοῦ κρασιοῦ εἰς τὰ βαένια.

νεβόλjε̱-α καὶ νεβόjε̱-α [Σλαυικὰ ἐκ τοῦ νε = ἄνευ καὶ βόλj = θέλησις, ἀνάγκη. 2) σκλαβιά].

νίσ [Σλ. να-τσ̌ίν=ἀρχίζω].

οbόρρ-ι = αὐλή, τόπος ὕπαιθρος ἐλεύθερος, ἐμπρὸς τῆς οἰκίας. [Σλ. οbόρρ=ὁ στάβλος τῶν ἵππων καὶ τῶν προβάτων]. ἴδ. αβλῖ-α.

ογίτσ-ι [Βουλγ. 1)=τὸ κριάρι τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸν κύριόν του. 2) ὁ κριὸς ὅστις τὰ πρόβατα προάγει] οἱ Βούλγαροι παράγουσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ βόdε=ἄγω καὶ βοdατσ̌ καὶ βὸdιτσ̌=ὁδηγός).

οπάνγε̱-α (Σ) καὶ οπίνγε̱-α [Σερβ. οπάν-τσι, Βουλγ. οπίντσι=τσαρούχια ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ οπάβαμ=τεντόνω] ἴδ. σ̌όλε̱-α.

ούdσ̌ε̱-α [ἀρχ. Σλ. ούζα = στενὸν] (ἀμφίβολος).

ούλjκ-ου καὶ *ούjκ-ου* [Σλαυϊκὰ βε̱λκ, Σερβ. βούκ, Ἑλλην. λύκος, Λατ. lup-us.

ουλjίτσε̱-α [Βουλγ. ούλjιτσα=δρόμος στενός, μέρος στενὸν καὶ Ρωσ. ούλjιτσα=δρόμος πλατὺς] φράσις ιλjᾶσ̌ε̱ βένd ε ουλjίτσε̱ πακε̱ρκουμ.

ουνάζε̱-α δακτυλίδιον [ἀρχαῖα Σλαυικὰ ουνάζα=διαπερῶ].

ουγάρ-ι [Βουλ. ούγαρ=ἀροτριωμένον χωράφιον ἢ μέρος γῆς]=ἴδ. μαζῖ-α.

ουσ̌έ-jα [Σλαυικ. ούζ καὶ ουζίς=στενὸς] (Γραικ. χωσιά). ἴδ. πρίτε̱-α.

ουσ̌τρῖ-α στρατόπεδον. [Σλαυι. στρόϊ=τάγμα στρατιωτῶν, καὶ Σλαυι. ουστρόjα καὶ ουστρόβαμ=παρατάττω].

παdίσ-ίτ-ίτ [Σλ. πάdαμ ἐνάγω, ἐγκαλῶ] ἴδ. κjάχ̌εμ.

[*πασ* καὶ *παστάj*] [Βουλγ. πόσλjε καὶ ποσλάϊ=ἔπειτα, ὕστερον].

παστρόj [Σλ. bάστρα καὶ bίστρα = καθαρὸν ὕδωρ] ἴδ. κjε̱ρόj, κθιελόj.

πάτε̱-α θηλ. πατόκ-ου ἀρσ. [Βουλγ. πάτκα, πάτ, πατόκ = χῆνα καὶ πατάκ ἀρσ. Σερβ.] ἴδ. γουσ̈άν-ι (Jακόβα).

πατε̱σ̈τίνε̱-α (Περμέτ.) πληθ. πατε̱σ̈τίνατε̱ = bε̱ρσ̈ι-α [Βουλγ. πρασ̈τίνα = τσίπουρα] (ἴσως ἐκ τοῦ πατῶ).

πακτούα-όϊ καὶ πατκούε-όϊ [Βουλγ. ποτκόβα = πέταλον. ἐκ τοῦ ποτ = ὑπὸ καὶ κόβε (Βουλγαριστὶ] = καλλιγόνω].

πεζούλj-ι [Βουλγ. πεζούλj = μικρὸν ἁρμάριον, Γραικ. τὸ πεζοῦλι].

πε̱λjτσασ καὶ πε̱ρτσὰσ καὶ πλjάσ [Σλ. πρε̱σκα = σχάζω, Βουλγ. πρέσκασα = αὐτομάτως σπάει].

πε̱νγόj-όχεμ [Σλ. πjά, Βουλγ. πένjα καὶ πε̱νjα = σκουντῶ. = μάρρ μbε̱ θούε, μίρρεμ μbε̱ θούε (Σ)].

πε̱ρζ̈ίσ-ίτ-ίτ [Σλαυϊκὰ πε̱ρζ̈ίτ = τηγανίζω] ἴδ. φε̱ργόj.

πε̱ρκάσ καὶ *πρέκ:* [Σλ. πρι-κασάjα = πρι-κασ-άjα = ἅπτω, ομαι, ἐγγίζω -ομαι, ψηλαφῶ].

πε̱ρροῦα-όϊ (Βουλγ. Σερβ. πόρροϊ = χείμαρ̣ρος] ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. ρέω-ροή. —[Rumân. pereu = ρυάκιον].

πε̱ρτσίελ-πε̱ρσίελ, [πε̱ρτσῖλ καὶ πε̱ρσῖλ] [Σλαυικὰ πρεσιλ-άjα = παραπέμπων] πιθανώτερον νὰ εἶναι Ἀλβαν. λέξις ἐκ τοῦ πε̱ρ = περὶ καὶ σίελ = πέμπω).

πιαβέτσε̱-α [Σλαυικὰ πιαβέτσ = αβδέλα] ἴδ. ουσ̈ούνjε̱-α ἢ σ̈ουσ̈ούνjε̱-α.

πιανέτσ-ι [Σλαυικὰ πιάνιτσα, Βουλγ. πιανέτσ = μέθυσος].

πιέκ [Σλαυικὰ πέκα = ψήνω καὶ πεκ = ἡ κάψα (Σλ.) = ψήνω].

πίκε̱-α [Σλαυικὰ κάπια = στάζω καὶ Βουλγ. κάπκα = σταλαγματιά]. ἴδ. τσ̈ίκε̱-α, γjέρbε̱-α.

πίπε̱ζε̱-α ὑποκορ. τοῦ πίπε̱-α), ζουμάρε-jα (Σκόdρα) Ἰταλ. pipa, Σλαυικὰ πισκάλj = πίπε̱ζε̱ καὶ πισκάjαμ (Σλαυικά).

πιρισ̈τούπ (Σκόdρα) [Σλαυικὰ περιστούπ = δίσεκτος] ἴδ. βισέκ.

πίτσ̈-ι [Βουλγ. πίτσ̈κα = μουνὶ] ἴδ. πίθ-δι.

πίτσ̈κε̱, νύε jα [Βουλγ. σπίτσα = κόμπος] (δὲν εἶναι Βουλγ. λέξις].

πλjάσ ἴδ. πε̱λjτσάσ.

πλjάσ̈κε̱-α [Σλαυικὰ πλjέν καὶ πλjεατσ̈κα] = λάφυρον καὶ

πλjανιά ρ. = λαφυραγωγῶ [Σερβ. pljaçka].

πλjοῦρ-όρι [Σλ. πλούγ = ἄροτρον] (ἴσως ἡ πλώρη = πρῷρα).

BKSH

πλjούχ̄ουνε̱-ι (γ), πλjούχ̄ουρε̱-ι (τ) Σλαυικὰ πράχ̄ = κονιορτός, κόνις ἐξ οὗ Βουλγ. πραχόσβαμ ρ. = ἐξοδεύω, χαλνῶ καὶ Βουλγ. πρέσκαμ ἢ πρίσκαμ = σχίζω· 2) διασκορπίζω· ἴδ. προυσ̈-ι ἀναμμένη σκόνις, ἴδ. πλjέχε-jα ἴδ. πρίσ̈ (Ἰταλ. polvere).

πο : μόριον = ἤδη [Σλαυικὰ πο σημ. ἀρχὴν πράξεως].

πογάτσ̈ε̱-α καὶ πογάτσ̈ε-jα = εἶδος πίττας Σερβ. pogaîa.

πογανίκ-ου [Βουλγ. πογοβίτσα = πίττα ἀφιερωμένη εἰς τὸν Θεόν· ἴσως ἐκ τοῦ bόγαν = Κύριος καὶ μὲ κατάληξιν νικ].

πονίτσε̱-α (Περμέτ.) = βεσνίκ-ου (Βουλγαρ. ποđνίτσα = ἀπὸ σίδηρον) ἴδ. κακῖ-α (Σκόđρα).

ποροσίσ καὶ *ποροσίτ* [Βουλγ. πορέτσ̈αμ = παραγγέλλω] ἴδ. καὶ ουρδε̱νόj (γ) ουρδε̱ρόj (τ).

ποτέρε-jα [Βουλγ. ποτέρε = ὀχλαγωγικός, διωγμός ἀτόμου = θόρυβος].

πότσ̈-ι ἀγγεῖον ξύλινον ἢ πήλινον ἢ ὑάλινον [Ρωσ. bοτσ̈ καὶ Βουλγ. bέτσ̈βα = βαρέλι] (Ἑλλην. ποτήριον).

πουγᾶj = μολύνω τινά [Σλ. πογάνι = ἄπιστος καὶ Βουλγ. = βρωμερὸς καὶ πουγανιά (Βουλγ.) = μολύνω] ἴδ. φουλίκj, νđῦj.

πουσ̈-ι [Σλαυικὰ ποχ̄ = τὸ χνοῦδι].

πούσ̈κε̱-α [Βουλγ. πούσ̈κα = τυφέκι (ἐκ τοῦ πούκα = σχάζω Βουλ.) [καὶ Ρωσ. πούσ̈κα = πυροβόλον, κανόνι Σερβ. puska].

πουσ̈τόj = κυριεύω [Σλαυικὰ πούστ = ἔρημος καὶ ρ. οπουστάβαμ = ἐρημόω 2) κατακυριεύω] Λατ. potestas.

[*πρᾶ*] [ἀρχ. Σλ. πράτσ̈ε καὶ πρότσ̈ε = λοιπόν].

πράκ-ου [Σλαυικὰ πράκ = ἀνώφλιον καὶ κατώφλιον [Σερβ. prag].

πρασ̈μόj (Σκόđρα = φλjάσ κέκj πε̱ρ τιέτε̱ρινε̱ [Βουλγ. πρασ̈τέ = φωνάζω ὅταν μαλλόνω τινά· 2) σκάζω].

πρεγjίμ-ι [ἀρχαῖα Σλαυικὰ τρεbίν καὶ Σλαυικὰ τρεβνίκ = πίττα].

πρεζιβόϊ-σ̈ϊ = δίκτυον [ἀρχαῖα Σλαυικὰ νέβοτ = δίκτυον].

πρεκουλjάτσ̈-ι (Περμέτ.) = σκορπίος· [Βουλγ. Σερβ. πρέκο = τρέχω ὡς τυφλὸς καὶ λjάτσ̈ = κατάληξις ἀποδιδομένη εἰς τὰ ζῴυφια].

πρῖρεμ καὶ *πε̱ρβῖρεμ* (Σκόđρα) [Σλαυικὰ πρεβία = κλίνω ἐκ τοῦ πρε = παρὰ καὶ *βία* καὶ (Σλ.) = τράχηλος] (τὸ ρῆμα πε̱βῖρεμ εἶνε πε̱ρ καὶ βάρ ἢ βίερ, πε̱ρβιάρ, πε̱ρβιέρ).

πσ̈ερετίj [Βουλγ. πρίχ̄αμ = φτερνίζομαι] ἴδ. τέσ̈εμ, τεσ̈τῖj.

BKSH

ϱabιτίσ [Σλαυικὰ ρασbίδαμ = θραύω, 2) κατατροπόνω].
ϱϱεκε̃-ja ρρε̱κα̃-jα (Σκόdρα) = ρύαξ [Σλαυικὰ ρέκα = ποτάμι].
ϱε̱νdόμ : ἐπιρ. = κοινῶς [Σλαυικὰ ρεdόμ καὶ ρενdόμ (ἐκ τοῦ ρετ = ἀράδα ἕλα κατὰ σειρὰν] ἴδ. σε̱ bάσ̌κου.
ϱέτ [Σλ. ρετ = ἀράδα, τάξις, κατὰ σειρὰν] με ρέτ καὶ με ρενd (Μαλjεσία) = μὲ τὴν ἀράδα ἴδ. κούρε̱, κούραjε̱.
ϱίζε̱-α [Βουλγ. ριdά = μανδήλι].
ϱοbίνjε̱-α (τ)= δούλη· Σερβ. robinja = Σερβ. = δούλη.
ϱόπ-bι [Σλαυικά ροb = αἰχμάλωτος καὶ ραb = δοῦλος ἀργυρώνητος].
ϱούd-ι [Σλαυικὰ ρουb = πρόβατον μαλλερόν· βέλνα ρουdαβα = μαλλὶ μαλλερόν· δηλ. πρώτης ποιότητος].
ϱουνγάjε̱-α [Βουλγ. ρουτσ̌ί καὶ Ρωσ. ρρουτσ̌άι = τὸ νερὸν ὅπου τρέχει]·
ϱϱάπ ι [Σερβ. γράπ = πλάτανος].
ϱϱάσ̌τε̱-α [Σλαυικὰ χ̌ράσ̌τε̱ καὶ χ̌ρούσ̌τε̱ = κόκκαλον ὄχι τόσον σκληρόν· ἴδ. έσ̌τε̱νε̱-α (γ) έσ̌τε̱ρε̱-α (τ).
ϱϱάφσ̌ [Σλαυικὰ ράβνο = ἴσον καὶ ράβνια = ἐπίπεδον] ἴδ. σ̌έσ̌-ι.
ϱϱε̱jέσ̌τε̱ καὶ *ϱϱέσ̌τε̱* (Σκόdρα) [Σλαυικὰ ρρέσ̌dαμ = ἀραδιάζω]· [ρρέσdε̱-α] = τὰ σκουλαρίκια τῆς αἰγὸς ['Αρχαῖα Σλαυικὰ ουσ̌ερεάσ = σκουλαρίκια].
ϱϱε̱τσ̌όκ-ου (Σκόdρα) [Βουλγ. ρρατσ̌ίτσα] = τὸ γουδοχέρι] ἴδ. τσ̌όκε̱-α.
ϱϱόγε̱-α [Σλαυικὰ ρρόκα] = μισθὸς ἴδ. πάγε̱-α.
ϱϱογε̱τα̃ϱ-ι = μισθωτός.
ϱϱογόσ-ζι [Σλαυικὰ ρρογόσ = ψάθα].
ϱϱότσ̌κε̱-α [Σλαυικὰ ρρὸκ = κέρας καὶ Βουλγ. ρρότσ̌α = ὁ ἐξέχων].
ϱϱούφε̱-α, ρρούφκε̱-α (Περμ.) = ἄπηκτον, νερουλὸν αὐγόν. 2) καταρροή, συνάχι. — [Βουλγ. ρρούφκα καὶ ρρούχ̌κα = ἄπηκτον, νερουλὸν αὐγόν. 3) δε̃ ι πα̃ σ̌κέλjε̱) ἴδ. ι-ε σούρbουλε̱.
ϱϱουφε̃-α: κεραυνός, ἀστροπελέκι. ἴδ. φλjάμε̱-α (Σ). — οἱ Βουλγαρόφωνοι τῆς Μακεδονίας ρρόφια = κεραυνός, ἀστροπελέκι· ἴσως οὗτοι τὸ παρέλαβον ἀπὸ τοὺς 'Αλβανούς].
ϱϱύπ-ι [Βουλγ. ρρέπ = λουρί].
σαbε̃-jα = σφενδόνη [Σλαυικὰ σάbλjα καὶ Βουλγ. σάbλjα = ρομφαία, σπαθί. 'Ιταλ. sciabola] ἴδ. bάχ̌ε (Σ).
σάνε̱-α (γ) = ξηρόχορτος

BKSH

σbράσ=ἴδ. μbράσ.

[*σγε̱ρδj῀ι*] [Βουλγ. ρασ-γε̱ρdαμ ἐκ τῆς προθ. ρρασ=ἀνὰ καὶ γαρdι (Σλ.) =στῆθος=ξεστηθόνω].

σέρε̱-α [Σλαυικὰ σέρα καὶ σιέρε̱=θειάφι. 2) κόλασις].

σῖελ καὶ *σῖλ* (γ. συνηρ.) [ἀρχαῖα Σλαυικὰ σιλ-άjα=πέμπω, στέλλω].

σίσε̱-α καὶ *τσίτσε̱-α* [Βουλ. καὶ Σερβ. τσίτσα καὶ Σερβ. σέστσα = βυζίον καὶ ρημ. (Σλ.) τε̱σάjου = βυζαίνω]· ἴδ. γjῖ-νι (γ) γjί-ρι (τ).

σίτε̱-α [Βουλγ. σίτο=κόσκινον δι' ἄλευρον].

σέσ-σέτ-σέτ [Βουλγ. σέα=κοσκινίζω. 2) σπείρω.

σκjόκε̱-α, *κλότσσ̈ε̱-α*, *κλόκε̱-α* (Σ) [Βουλγ. κλόπα=πούλjα κjε̱ νγρόχ βε̃τε̱ ἡ κλωσσῶσα ὄρνις καὶ Βουλγ. κβάτσ̈κα=σκjόκα με ζόκj].

σκουνdίλ-ι [Βουλγ. σκούτ=κράσπεδον] ἴδ. σπε̱λκjι-νι (γ).

σοdίσ-ίτ-ίτ [Σλαυικὰ σοdίτ=κρίνω].

σοκόλj-ι (Σ) [Σλαυικὰ σοκὸλ=εἶδος ἀετοῦ] ἴδ. σ̈κίπε-jα.—σκjιπόνjε̱-α.

σόπ-ι [Σλαυικὰ σόπ=σειρὰ ὑψηλή].

σορράκ-ου [Βουλγ. σοράκα=ἡ καρακάξα ἡ παρδαλή].

στάβε̱-α [Σλαυικὰ στάbε=στιβάζω].

στάν-ι [ἀρχαῖα Σλαυικὰ στάν = μέρος ὅπου μένει τις δι' ὀλίγον καιρόν, τὸ στρατόπεδον ὅταν εἶναι ἔξω, 2) κονεύω].

στάπ-ι πληθ. στάπετε̱ = ράβδος.

στε̱ρκίσ καὶ *σπε̱ρκάτ* καὶ *στε̱ρπίκ* [ἀρχ. Σλαυικ. κραπίτ=ραντίζω].

στοπάν-ι (Περμέτ.) = τυροκόμος. αὑ κjε̱ bε̱ν dιᾱθ' ε γjάλjπε̱ [Βουλγ. καὶ Βλαχ. στοπάν=οἰκοκύρης. 2) κάτοχος ἑνὸς πράγματος].

στρε̱̃χε-jα [Βουλγ. στρέχα=ταυτοσημ. Τουρκ. σατσ̈ακ].

στρᾱ̃λ-ι πληθ. στρᾱ̃λετε̱ ('Αργυρ.) = πυρίτης λίθος, στερνάρι. ἴδ. γουρσ̈κρέπε̱σ.

στρούκ-γου [Βουλγ. Σερβ. στρούγ=τὸ ροκάνι].

σ̈ᾱ̃j ['Ελλην. ἀνα-σαίνω. Σλ. dίσ̈αμι=ἀνασαίνω].

σ̈έκjε-jα (ἴσως ἐκ τοῦ σάκκος) [Σερβ. σ̈άκα=χοῦφτα].

σ̈ετίσ (Σ) [Σλαυικὰ σ̈έταμ=περιπατῶ (Τουρκ. γεσdίσ)].

σ̈ιάρ-ι (Σ)=φακὴ [Ρωσ. σ̈άρ=κάθε στρογγύλον πρᾶγμα] ἴδ. θιέρρ.

σ̈ῖ-νι, *σ̈ῖθ-ι* ('Ελβασ. Καβ. Τυραν.) = τράχηλος [Βουλγ. σ̈ία, ἀρχαῖα Σλαυικὰ βία=σβέρκος, τράχηλος] ἴδ. λjούγου ι κjάφε̱σε̱ (Σ).

σ̈κουνdίλ-ι ἴδ σκουνdίλ-ι.

ὄπράσ ἴδ. μbράσ.
ὄουλj [Βουλγ. ὄούλjε καὶ ὄουλjέτσ = λjεφύτ' ι ὄτρέμbετε.
ὄκράπ-ι = σκορπίος. ἴδ. σφούρκ-ου [ἀρχ. Σλαυικὰ ὄκαρπίj].
ὄούλjτὄ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ σούλιτσα = τὸ δόρυ τὸ κοντό].
ὄουπλjάκε-α [Σλαυικὰ πλjασνίτσα = ὄουπλjάκε καὶ Σλαυικ. πλjάσκαμ = ραπίζω, 2) χειροκροτῶ].
ὄουὄούνjε-α καὶ ουὄούνjε-α [ἴσως ἐκ τοῦ ἀρχαίου Σλαυικοῦ ὄεὄού ἢ σεσε = θίθ. (ὄουσούνια δὲν ὑπάρχει λέξις εἰς τὴν Σλαυικὴν ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ οὐσιαστικόν)].
ὄυτ: [Βουλγ. ὄυτ = κάθε ζῷον χωρὶς κέρατα].
ὄπετόj Σλαυικὰ σπασάjα ρ. = γλυττόνω καὶ σώζω. ἀπαρ. σπασάτ = γλυττόνειν, σώζειν. Ἰταλ. scapare].
ὄτέκ-γου [Βουλγ. στρεγ = ταυτόσημ.].
ὄτρέγε-α [Βουλγ. στρίγλα (ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ στεργά = κjέθ,) = γυνὴ μὲ κομμένα μαλλjά, ἐπὶ ποινῇ μοιχείας].
ὄτρούνγε [Βουλγ. στρούγα 'ταυτόσημ.].
ταγᾶρ-ι [Βούλγ. ταγᾶρ = εἶδος μέτρου γεννημάτων ἀπὸ 10 ὀκάδες καὶ κάτω].
ταλάσ-ζι [Βουλγ. ταλασ = κύματα (ἐκ τοῦ θάλασσα)].
τέσκε-α (Μιρεdίτα) = σκjεπαρ-ι Βουλ. τέσλα, Σλαυικὰ τεσλάου = πελεκῶ].
τίνεζε-α [Σλαυϊκὰ ταΐν = κρυφός, μυστηριώδης. ἴδ. φὄέχουραζι.
τόκ-γου [Ρωσ. ιτόγ = σωρὸς Σερβ. stog] ἴδ. ἴδ. πίρκ-ου.
τολομbάσ-ζι [καὶ Βουλγ. τολομbάσ (Τουρκ. τελjυμbεκ)] ξένη λέξις.
τσῦρρεμ [Βουλγ. β-τούρναμ = ὁρμῶ].
τούρε-α [Βουλγ. τούραμ = στιβόνω] ἴδ. ὄούλjεμ.
τραζόj [Σερβ. τραζ̌αμ ρ. γυρεύω, ἀνακατόνω = κερκόj].
τράστε-α [Βουλγ. τραΐστα].
τρέβε-α [Σλαυικὰ τρεβὰ = χόρτος καὶ Σλαυικὰ τρέbε. καὶ ιστρέbεμ = ἐξολοθρεύω χωρὶς νὰ μένῃ τίποτε].
τρεστίλjε-α [ἐκ τοῦ Βουλγαρικοῦ ρ. dρεστjά = πλύνω τὰ φορέματα κτυπῶντας αὐτὰ ἔξω εἰς μεγάλον νερόν].
τροῦαλ (τ), τροῦελ-ι (γ), τροῦλ-ι. [γ. συνηρ.) [ἀρχαῖα Σλαυῖκὰ τρούλ = θόλος].
τσέργε-α [Βουλγ. τὄέργα = κjιλjίμ bᾶμε(bερε) νdε ὄτεπῖ.

BKSH

τσέρλjε-jα: [ἴσως ἐκ τῆς φωνῆς τσέρρ ! τσέρρ ! ἢ ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ τσέρρνο = μαῦρος].

τσ̈έτε̣ (τ)= γένος [Σερβ. τσ̈έτα = οἰκογένεια.

τσ̈άπ-ι=βῆμα, τσ̈άπε̣-α, ἢ χ̌άπε̣-α.

τσ̈άκ = γjερ [Βουλγ. τσ̈άκ = ἕως μέχρι (ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου)].

τσ̈ατσκε̣-α [Σλαυικὰ τσ̈ατσ̈κα = ποτήριον· 2) τὸ κρανίον].

τσ̈άστ [Σλαυικὰ τσ̈άσ = ὥρα, χρόνος] 2) ἀμέσως ἴδ. πε̣ρνjε̣χ̌έρε̣.

τσ̈έπ-ι [Βουλγ. τσ̈επ = κάνουλα].

τσ̈επιρόκ-ου (Περμέτ.) = bε̣ρdσίκ-ου [Βουλγ. τσ̈ιπέρ = σπιθαμή].

τσ̈ερέπ-ι (Περμὲτ.((Τουρκ. σατσ̈ [Βουλγ. τσ̈ερέπεjα ἀπὸ χῶμα κυρίως].

τσιλjιμῑ-α [Βουλγ. = οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας πρὸ πάντων τὰ παιδία].

τύμ-ι= καπνὸς Βουλγ. dymu Ἑλλην. θυμ-ός, Σερβ. dim, Τουρκ. dουμάν.

τρούπ [Σλαυικὰ τρούπ = πτῶμα 2) σῶμα] ἴδ. κούρμ-ι ἴδ. *κόρπ-ι*, σ̈τάτ-ι.

τσουdῑ-α [Σλαυικὰ τσ̈ουdί = θαῦμα] ἴδ. με̣ρεκουλῑ-α.

τσ̈ουκ-ου, τσούκε̣-α (Περμέτ.)=σκjουπ-ι = ράμφος καὶ ἡ ἄκρα τῶν βουνῶν, τῶν βράχων· 2) πᾶν τὸ ἐξέχον.

τσ̈ούκε̣-α = κᾶρι ι τσ̈ούναβεσ̈ βόγjιλjε̣· [Βουλγ. τσ̈ούκ = σφυρὶ 2) πᾶν τὸ ἐξέχον τῶν ὀρέων καὶ βράχων· 3) τὸ ράμφος..

τσόκε̣ (κουρ. ιbίε με τσ̈όκε̣ τε̣ γίσ̈τιτ.) [Βουλγ. τσ̈όκα, ταυτόσημ.].

τσ̈οκ-ου = σφυρὶ [Βουλγ. τσ̈ουκ = σφυρί].

τσουρρουβῑ-α [Σλαυιστὶ τσ̈ερουβία = μάγια].

χάλjε-jα [Βουλγ. χ̌άλjε = τὸ ἀναγκαῖον].

χαρακοπῑ-α [Βούλγ. χ̌αρακόπ = νόστιμος ἄνθρωπος].

χ̌ορόκ-ου [Βουλγ. χ̌ορούκ καὶ ουρούκ = ἐπίθ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Τούρκους].

χ̌οστέν ι, χ̌ουστέν-ι (γ) [Σλαυικὰ χ̌οστέν = βούκεντρον]. ἴδ. θουμbάτσ̈-ι (Σ) στρουμbουλᾶρ-ι (Κρόjα).

χ̌όπ καὶ χ̌όβι=πηδῶ [Βουλγ. χ̌όπαμ = πηδῶ] ἴδ. κε̣τσέj.

χ̌ουλῑ-α [Βουλγ. ούλjε = αὐλάκιον, κανάλι] ἴδ. bράζε̣-α.

χ̌ούπ καὶ χ̌ουμπάσ [Σλαυικὰ γούπε = χάνω, Ἑλλην. χάνω Τουρκ. καΐπ] ἴδ. bῑρ, βdῑρ, bᾶρ, βdᾶρ.

Τύποις Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ἐν Ἀθήναις.

BKSH